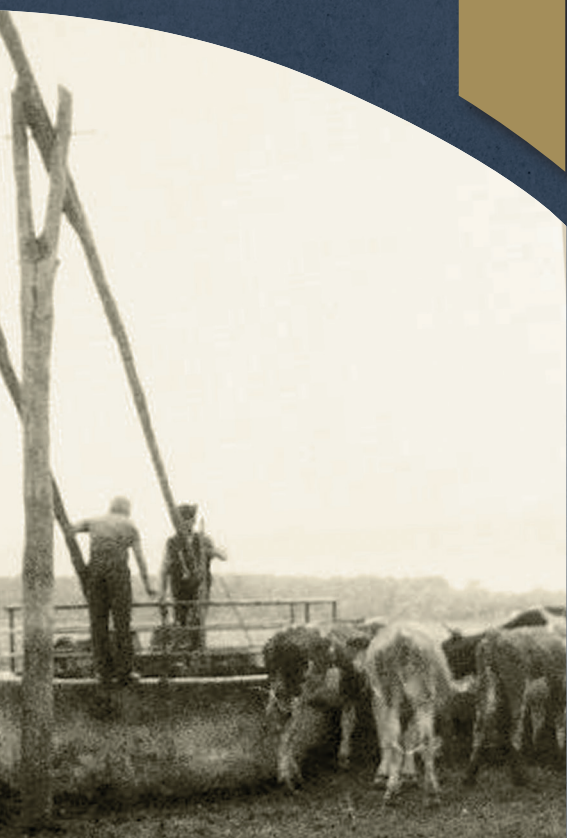

MAGYAR NEMZETI HELYNÉVTÁR FÜZETEK

Pásztor Éva
Reszegi Katalin

HAJDÚNÁNÁS
HELYNEVEI

HAJDÚNÁNÁS

Fotó: Civertan Grafikai Stúdió

PÁSZTOR ÉVA RESZEGI KATALIN

Hajdúnánás helynevei

Történeti háttér

A település tájféldrajzilag nagyobb részt a Hortobágy keleti részén fekszik, kisebb részt a Hajdúháthoz tartozik. A Váradi regestrum 1221-ben három esetben is említi Nánás falut (villa). Mai külterületén feküdt a középkorban Tedej és Varjas is, amelyek – régészeti feltárások alapján – valószínűleg Nánással együtt a tatárjáráskor elnéptelenedtek, és csak lassan települtek újra. Birtokosa 1274-től majd egy évszázadig a Kazsui család volt. A települést *Nánásmonostora* néven 1361-ben néptelennek mondják, Tedejt biztosan azonosíthatóan csak 1310-ben, Varjast pedig csak mintegy két évszázad múlva említi forrás. A környéken feküdt még a 15. században Zöldhalom birtok (possessio) is, amelynek a régészeti azonosítása még várat magára.

Luxemburgi Zsigmond király 1411-ben Brankovics György szerb fejedelemnek adományozta a debreceni uradalom részeként, majd a Hunyadiak kezébe került. Később földesura Szapolyai János lett. A következő évszázadban Nánás közepes nagyságú jobbágyszófaló volt, a török hódítás megindulása után 1556-ban már oda is adózik. Bocskai István fejedelem 1605-ben Korponán kelt adománylevelében Nánásra is hajdú katonákat telepített. Annak ellenére, hogy a kiváltságlevél pusztát helyként jelölte meg, élt itt paraszti népesség. A letelepítést követő időszakban a településen három társadalmi réteg alakult ki: hajdúk, jobbágyszófalók és mezővárosi polgárok.

A hajdúkiváltság partikuláris nemességet eredményezett, a hajdúk nem tartoztak földesúri fennhatóság alá, ugyanakkor kiváltságaikkal csak a hajdúvárosokban élhettek. Miután a hajdúság elvesztette katonai jelentőségét, az uralkodó adót vetett ki rájuk. Az 1676. évi török pusztítás során a település egy évtizedre elnéptelenedett.

Miután a nánásiak is fegyvert fogtak a Rákóczi-féle szabadsághozmozgalomban, a császári csapatok kétszer is feldúlták. A gyér lakosságot az 1739. évi pestisjárvány is megtizedelte. Az ún. nagyhajdú városok között Nánás is óvta kiváltságait. Az 1848–49. évi forradalom és szabadságharc alatt a település férfi lakosságából két népfelkelő századot hoztak létre. A polgári korszak kezdetén Hajdúnánás szemben állt az udvarral, ami többnyire adómegtagadásban és a katonai újoncozás hátráltatásában nyilvánult meg.

A hajdútelepítést követően a föld közös tulajdonlása alakult ki szemben a jobbágyszófalók földesúri tulajdonban lévő földjének közös birtoklásával. A földhasználatot szabályozó közösség (communitas) nem a feudális függésben élőket, hanem a szabadtulajdonosok csoportját jelentette. A 17–18. század folyamán a belső háztelkekhez nem kapcsolódott szorosan sem a kert, sem a külső telek részei. Ebben az újraosztásos földközösségben kétféle birtok létezett: a közösség által nem korlátozott nyílföld és a bárki által művelés alá vonható fogottföld. A letelepítés utáni első foglalású földekből örök tulajdon vált, és 1779–1780-ban debreceni mintára a belső háztelkek arányában kiosztották a forgó földet.

ket is. A Tisza szabályozásával az ármentesített területet – amit korábban rétként hasznosítottak – feltörték és művelés alá vonták, növelve ezzel a szántóföldek arányát.

Hajdúnánáson a parlagolós művelésből kifejlődő nyomásos és talajváltós gazdálkodás keveredéséből kialakult határhasználati forma élt a forgó földeken. Ez a rendszer négy járásban (Fűrj-halom, Lopó-halom, Verestenger, Zajgató) felváltva használta a földet szántónak és legelőnek. A 19. század második felében intenzívebbé vált a művelés, csökkent az ugaron hagyott földek területe.

Az első ideiglenes pásztorszállások már a 18. században megjelentek a határ nyomásos művelésbe nem vont részén, ami előrevetítette a tanyásodás folyamatát. Erre a tagosítás eredményeként kerülhetett sor a 19–20. század fordulóján, ám aránya több más, nagy területű alföldi településhez képest kisebb mértékű volt.

A 17. században Nánáson a többi hajdúváros-hoz hasonlóan kiemelkedő szerepet játszott az állattartás, szarvasmarháikra harmincadmentességet élveztek. A közföldnek minősülő legelőt a lakosság állatállománya szabadon használhatta, a közös nyájakat azonban szigorú rend szerint legeltették. Utóbbiakhoz a 18. század közepén már két gulya és egy ökörcsorda, három ménes, két juhnyáj és egy konda tartozott. A század második felétől fokozódott a takarmányozás, ezzel a kezes tartásban lévő állatállomány száma, ugyanakkor a szilajtartás is tovább élt.

A 18. századtól emelkedett a kézművesek száma is: 1702-ben 19, 1788-ban 32, 1828-ban 99, 1849-ben már 169 iparost vettek számba. Megjelentek a céhek: a csizmadia 1782-ben, a szűcs 1802-ben, a szíjgyártó 1813-ban, az ács és molnár 1832-ben, az asztalos-lakatos-kovács céh 1836-ban alakult. Később elterjedt a szalmafonás, az itteni portékákat messze földön is értékesítették. A 20. század elejére már több mint 130féle iparág művelői éltek Hajdúnánáson, számuk a századfordulón meghaladta a háromszázat, 1940-ben 410 iparost vettek számba. A település 1799-ben vásártartási jogot szerzett, amely serkentőleg hatott a település gazdasági életére. A 18. században jelentősen fejlődött a malomipar is.

A gazdasági- és hitelélet fellendülését jelzi, hogy 1888-ban megkezdte működését a Hajdúnánási Gőzmalom Rt., a Sohler-féle Szalmakalapgyár (1880) és a Hajdúnánási Szalmafonat-, Fehértő- és Festőgyár Rt. (1907), valamint 1872-ben megalakult a Hajdúnánási Takarékpénztár, majd a Hajdúnánási Gazdasági Bank Rt. (1906).

A 19. század második felétől élénk egyesületi élet zajlott, mintegy 30 egylete közt kaszinó, olvasókör, nőegylet, dalkör, tornakör, gazdasági egyesület is működött.

A városban már a 17. század első felében megindult az oktatás, majd itt működött a Debreceni Református Kollégium egyik partikulája, ahol középfokú oktatás is folyt. Az iskolaszék 1865-ben alakult, és évszázados működése alatt a város művelődésügyének meghatározó szervezőjévé vált. Régi egyháza helyett 1411-ben újat emeltek. Templomát 1572-ben egy török összeírás említi, népessége ekkor már református lehetett. Először 1621-ben, majd a század folyamán többször is egyházkerületi gyűlés helyszíne volt. Új református templomát 1809-ben szentelték fel. Mai római katolikus templomát 1896-ban adták át.

Népessége dinamikusan gyarapodott: 1785-ben 6079, 1828-ban 7649, 1857-ben 11 605, 1900-ban 15 884 fő volt, 1941-re ez a szám 18 770-re emelkedett. Hajdúnánásról 1944-ben mintegy 1100 főnyi zsidó lakosságot deportáltak.

A település a középkortól Szabolcs vármegyéhez tartozott, a hajdútelepítéstől hajdú kiváltságokkal rendelkező mezőváros, a Hajdúkerület része. A 18. század második felében mezőváros, 1863-tól rendezett tanácsú mezőváros. Az 1876. évi közigazgatási reform után az újonnan megszervezett Hajdú megyéhez csatolták mint rendezett tanácsú várost, 1933-tól rangja megyei város lett. Az új megyerendszer kialakításakor, 1950-ben Hajdú-Bihar megyéhez kapcsolták mint járási tanács alá rendelt várost, 1956-tól járási jogú város, 1973-tól város. Vid külterületi lakott hely 1952-ben Hajdúböszörmény és Hajdúhadház más külterületeivel Hajdúvid néven önálló községgé alakult.

Hajdúnánás város ma a 2013-ban létrehozott, azonos nevű járás székhelye. A járáshoz Polgár város mellett Folyás, Görbeháza, Tiszagyulaháza és Újtikos községek tartoznak. A Hajdúnánási

Közös Önkormányzati Hivatalhoz rendelték Folyás, Tiszagyulaháza és Újtikos községeket. Hajdúnánás területe 2023-ban 25 962 hektár, lakóinak száma 16 214 fő volt.

Irodalom:

BARTHA ELEK–CSISZÁR IMRE–FORISEK PÉTER szerk., *Hajdúnánás története. A kezdetektől napjainkig*. Hajdúnánás, 2023.

HALMOS SÁNDOR, „Emlékezz meg!” *Hajdú-Bihar megye zsidóságának története napjainkig*. Debreceni Zsidó Hitközség, Debrecen, 2003.

KOVACSICS JÓZSEF szerk., *Magyarország történeti statisztikai helységnévtára 11. Hajdú-Bihar megye*. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1997.

MERVÓ ZOLTÁNNÉ szerk., *Hajdú-Bihari iskolák*. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár közleményei 22. Debrecen, 1985.

RÁCZ ISTVÁN szerk., *Hajdúnánás története*. Hajdúnánás, 1973.

NÉMETH PÉTER, *A középkori Szabolcs megye települései*. Ethnica, Nyíregyháza, 1997.

NÉMETH PÉTER, *A XI–XIV. századi Szabolcs megye települései. Adattár*. Nyíregyháza, 2023.

VÁRADY JÓZSEF, *Tízántúl református templomai 1–2*. Borsodi Református Egyházmege, Sajószentpéter, 1991.

SZÁLKAI TAMÁS

Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Reszegi Katalin 2024-ben. Adatközlők voltak: Balogh Zsigmond (67 éves), Bódi László (80), Dobos Antal (77), Fazekas Miklós (66), Hadadi Imre (83), Hadadi Imréné Csohány Zsuzsanna (75), Kutasi Imre (28), Molnár Antal (86), Ormós Miklós József (69), Ormós Miklós Józsefné Pálóczi Magdolna Zsuzsanna (60), Papp Imre (75), Péter Imre (64), Reszegi Gábor (66), Reszegi Gáborné Ádám Katalin (66), Reszegi Sándor (67), Szólláth Zoltán (52), Veres Barnabás (52)

Élőnyelvi gyűjtést végzett Pásztor Éva 2012-ben. Adatközlők voltak: Bagosi Istvánné Bacskai Erzsébet (78 éves), Bodnár Miklós (79), Bozán András (62), Bozán Andrásné Héja Piroska

(62), Daróczi Sándor (95), Dombi Lajos (81), Dombi Lajosné Mezei Margit (69), Dombi Miklós (69), Dombi Miklósné Horváth Juliánna (61), Éles Sándorné (84), Éliás Zoltán (83), Éliás Zoltánné Máró Zsuzsanna (82), Herperger Józsefné Molnár Ilona (80), Ilyés Lajos (80), Ilyés Lajosné Papp Zsuzsanna (76), Kállai Sándor (77), Kállai Sándorné Varga Juliánna (75), Lantos Eszter (88), Máró Gábor (72), Máró Gáborné Kállai Zsófia (69), Mikó Imre (80), Mirkó Sándorné Vitányi Katalin (87), Molnár Márton (69), Nábrádi Miklósné Daróczi Róza (84), Nagy Lajosné Mészáros Margit (90), Nagy Miklósné Dózsa Zsófia (55), Nyakó Imre (84), Nyakó Imréné Török Mária (77), Oláh József (53), Ötvös Lajos (74), Pásztor Gáborné Boros Zsuzsanna (90), Pók Istvánné Molnár Juliánna (78), Révész József (87), Síró János (91), Stefán Ferenc (71), Szilágyi Lajos (80), Tóth Imre (77), Vadnai Lajos (61), Vágó Antalné Ötvös Klára (92), Varga Lajos (76).

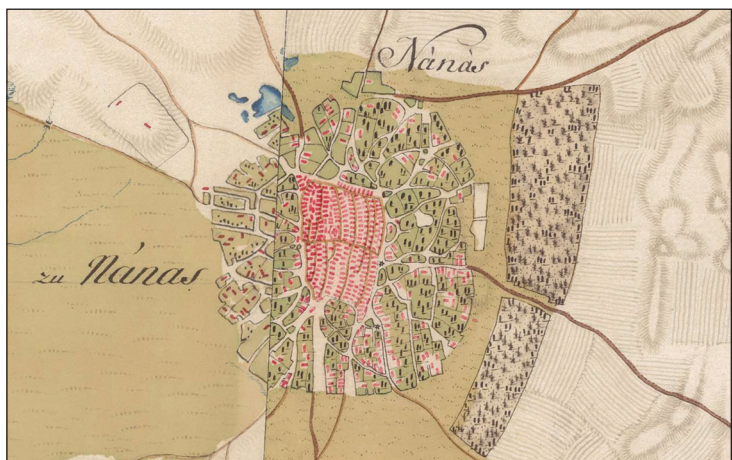
Élőnyelvi gyűjtést végzett Draviczky Imre 1986-ban: Adatközlők voltak: Aszalós László, Balogh József, Csíszár Imre, Draviczki Imre, Draviczki Sándor, Fekete Miklós, Gál Miklós, Hadas Imre, Jenei László, Kállai László, Kanda László, Kiss Ferenc, özv. Kiss Jánosné, Máró József, Török András, Zágonyi István.

Élőnyelvi gyűjtést végzett Körösi Sándor 1972-ben. Adatközlők voltak: Alföldi András (75), Dombi Lajos (47), Draviczki Imre (79 éves), ifj. Draviczki Imre (51), Draviczki Julianna (43).

Helynévtár

Hajdúnánás 2024: *Nánás, Nánásra, nánási ~ Hajdúnánás*, 2012: *Nánás ~ Hajdúnánás*, 2007: *Hajdúnánás*, 1973: *Hajdúnánás*, 1956: *Hajdunánás*, 1943: *Hajdúnánás*, 1926: *Hajdunánás*, 1913: *Hajdunánás*, 1905: *Hajdu-Nánás*, 1902: *Hajdúnánás*, 1900: *Hajdu Nánás*, 1895: *Hajdú-Nánás*, 1892: *Hajdu-Nánás, Nánás*, 1886: *Hajdu-Nánás*, 1884: *Hajdu-Nánás*, 1877: *Hajdu-Nánás, Nánás*, 1873: *Hajdunánás*, 1858: *Hajdú Nánás, Nánás*, 1851: *Nánás*, 1846: *Nánás*, 1808: *Nánás, opp.*, 1804–1808: *Nánás*, 1802: *Nánás*, 1799: *Nánás*, 1776: *Territoriorum Nánasiensis, Nanas, Nánás, opp.*, 1770: *Nánás, opp.*,

1756: *Nánáson*, 1733: *Nánás*, opp., 1711: *Nánásról*, 1706: *Nánás*, opp., *Nánásról*, 1702: *Nánás*, opp., *Rátznánás*, opp., 1695: *Hajdunánás*, *Nánás*, 1657: *Nanas*, 1648: *nánásiakkal*, 1613: *Náanas*, 1605: *Nanas*, *deserta possessio*, 1597: *Nánás*, 1570: *Nanas*, opp., *Nánás*, poss., 1564: *Nanas*, 1549: *Nanas*, 1528: *Nauas* [o: *Nanas*], 1411: p. *Nanas* in Saboch C-us, 1361/1439: p. *Nenasmonostora* in C-u Zabolch, tunc vacua et habitatoribus destituta, 1274/1338: de *Nanas*, 1221/1550: *Nanas*, v. — Település Hajdú-Bihar vármegyében, a Hajdúnánási járás központja. Szomszédos települései északon a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Tiszavasvári, keleten Hajdúdorog, délen Hajdúböszörmény, nyugaton Görbeháza, északnyugaton pedig Polgár. A településnek a 13. század elejéről maradt fent a legkorábbi említése, *Nánás* formában. Az elnevezés minden bizonnyal személynévi eredetű, és feltehetően a település egykori birtokosának nevét őrzi. Noha ilyen nevű személyről erről a területről nem maradt fent adatunk, de az Árpád-korból több *Nánás* nevet viselő személyről is van tudomásunk (pl. 1202–1203/1500 k.: *Nanas*), s a településnevek személynévből való létrehozása jellegzetes névadási mód volt a korban. A tatárjárás során a település elpusztulhatott, és még a 14. század közepén is lakatlan volt. A hely megjelölésére ekkor a *Nánásmonostora* névforma szerepel, amelynek utótagja a településen megmaradt monostorépületre utalhatott. Még a 15. században is prédiunként szerepelt, de ismét *Nánás* néven. A Bocskai által ide telepített hajdúk a korábbi gyér lakosság mellé települtek le, s ennek következtében a 17. század végén megjelent a *Hajdúnánás* névváltozat is, a település hajdúváros jellegére utalóan. Egyetlen alkalommal az úrbéri összeírásokban népnévi jelzővel kiegészülve a *Rácnánás* forma is előfordult a város megjelölésére, e mögött azonban valós névhasználattal nem számolhatunk, sokkal inkább a szomszédos települések *Rácdorog* és *Rácböszörmény* megnevezéseinek a hatásával magyarázható, rációk jelenlétéről ugyanis ez utóbbi településeken tesznek említést a források, s Vid adatai között is előkerülnek *Rácvid* névformák. (Lásd Hajdúdorog, Hajdúböszörmény, Hajdúvid a megfelelő kötetben.) A 19. század végén *Hajdúnánás* lett a település hivatalos neve, és azóta is ez a hivatalos névforma, amely

Hajdúnánás az első katonai felmérés térképén

azonban a helyiek körében jellemzően formálisabb helyzetekben használatos, egyéb esetekben a rövidebb *Nánás* változatot használják. — ÁSz. 575, BoszOkI. 247, Bosz. 1: 383, DF 145, DL 882, 13273, ÉGy., E156 1: 9a, 30: 18, 89: 2, 93: 38, 94: 23, 97: 23, 104: 4, FÉNYES 1851/3: 133, FNESz., GÖNCZY, GÖRÖG, HKFT., Hnt., Károlyi 4: 330, 5: 410, 414, KOGUTOWICZ 1905: 22, LÁZÁR 34, LIPSZKY, Map., LIPSZKY, Rep., L9.V.301.c/1, L16.IV.9/46, MAKSAJ 1990: 2/696, MKFT., NÉMETH 2023: 291, PAPP 2023: 99, SUGÁR 1974: 454, T9.HmT.35/a, T9.HvT.38, T16.T.573, VÁLYI 2: 133, 666, VárReg. 264, 266, 267.

Áchim András utca 2024: *Akim András ucca* ~ *Áhim András ucca*, 2012: *Áhim András utca*, 1990: *Áchim András utca*, *Pozsony utca*, 1972: *Akim András ucca*, 1969: *Áchim András utca*, [1930]: *Pozsony utcza*. — Utca a belterület déli, délnyugati részén, a Jókai utcából nyílik. Az 1920-as házhelyosztás során nyitották. Ekkor az első világháború után elcsatolt területekre emlékeztető **Pozsony utca** nevet kapta, amit a második világháború után *Áchim András utca*-ra változtattak, ma is ez az utca hivatalos neve. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 7, KUTASI 2024, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C4D5.

Ádám-kocsm lásd **Jóbarát**

Ádám-tanya lásd **Pálnagy-tanya**

Ady Endre körút 2024: *Adi Endre körút* ~ *Adi Endre ucca*, 2012: *Adi Endre körút*, 1990: *Ady Endre körút*, *Tisza István körút*, 1972: *Adi Endre körút*, 1969: *Ady Endre körút*, [1930]: *gr[óf]*

Tisza István körút. — Utca a belterület keleti részén, a Dorogi utcából nyílik, a kiskörútnak a Dorogi és Kossuth utcák közötti szakasza. Korábban *Tisza István körút*-nak, illetve *Gróf Tisza István körút*-nak hívták. Az 1910-es években a felső szakaszát Darabos utcának nevezték, az észak–déli irányú szakasza Perczel utca volt. Manapság *Ady Endre utca*-ként is használatos, hivatalos neve *Ady Endre körút*. — DRAVICZKY 1990: 116, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 7, 13, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3.

Ady Endre utca lásd **Ady Endre körút**

Áfra-tanya 2012: *Áfra-tanya*. — Tanya a település északnyugati határában, a Polgári úttól nem messze északra, a Juhlegelő közelében. *Áfra* nevű személy építette. — ÉGy. — T12-D3.

Agócs Balázs tanyája lásd **Szabó Miklós tanyája**

Agócs Jani tanyája lásd **Agócs János tanyája**

Agócs János tanyája 2012: *Agócs János tanyája ~ Agócs Jani tanyája*. — Egykori tanya a település délnyugati részén, a Réten, a Sülyyedt-kút dűlőjében. *Agócs Jani tanyájá*-nak is mondják. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T18-D2.

Agócs-kereszt 2024: *Agócs-kereszt ~ Ríti Jézuska*. — Négy és fél méter magas egykori feszület a település délnyugati határában, a Réten, a János-dűlőben. A Rétnak erre a részére és a szomszédos Magi-telekre főként az egri érsekség területéről, leginkább Matyóföldről érkeztek beköltözők. Ők voltak a réti katolikusok, azaz a réti matyók. A helyiek réti motyóknak is hívták őket, mert sok esetben a hátukra akasztott motyókkal érkeztek. Köztük voltak az Agócs testvérek, Mihály és Pál is. Ők emelték a keresztet 1906-ban, ezért emlegetik *Agócs-kereszt*-ként. Elhelyezkedésére utalva *Réti Jézuska*-ként is említik. A kereszt 1965-ben ledőlt. 2023-ban egy új feszületet állítottak a helyébe, könnyebben megközelíthető helyen, a Görbeházi út mentén, az M3-as autópálya felüljárója után. Vö. Réti emlékfeszület. — ÉGy. — T18-C3.

Agócs Mihály tanyája 2012: *Agócs Mihály tanyája*. — Egykori tanya a település délnyugati részén, a Réten, a Sülyyedt-kút dűlőjében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T18-D2.

Agócs-tanya lásd **Szabó Miklós tanyája**

Agócs-tanyák 2024: *Agócs-tanyák*, 2012: *Agócs-tanyák*, 1972: *Agócs tanyák*, 1923: *Agócs tanyák*. — Egykori tanyák a település délnyugati részén, a Sülyyedt-kút dűlőjében. Agócs Mihály tanyájának és Agócs János tanyájának az összefoglaló elnevezése. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 20, T0.26.33.10. — T18-D2.

Agolya lásd **Zagolya 1.**

Akác presszó 2009: *Akác presszó*. — Egykori kis kávézó, presszó a Kossuth utcán. Lebontották. — MÁRÓ 2009: 20. — T29-E3.

Akác utca 2024: *Akác ucca*, 2012: *Akác utca*, 1972: *Akác úcca*, 1969: *Akác utca*, [1930]: *Akác utca*, 1926: *Akác u[tca]*, [1910]: *Akác u[tca]*. — Utca a belterület délkeleti részén, az Attila utcából nyílik. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 7, T9. HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E4.

Akasztó-hát 1990: *Akasztó-hát*, 1972: *Akasztó hát*, 1938: *Akasztóhát*, *Akasztó-hát*, 1858: *Akasztó hát*. — Lapos kiemelkedés a település északkeleti határában, a Pusztán, a Vasvári út mellett, a Kígyós-ér folyja körül. Itt volt a gulya állása, mert akkor is száraz maradt, amikor körülötte víz borított mindent. A néphagyomány szerint ezen a dombon állt Hajdúnánás bitófája. A történet szerint megkérdezték a hóhértól, hogy „Mi vagy? Akasztó?”, erre ő azt felelte, hogy „Akasztó hát!”. A név utótagja valójában a '(hosszan elnyúló) kiemelkedés' jelentésű *hát* földrajzi köznév. A második katonai felmérés térképe alapján esetleg a várostól délre is számolhatunk egy hasonló nevű kiemelkedéssel. Vö. Akasztó-hát-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 40, FKNT., KÖRÖSI 1972: 20–21, MKFT., MOLNÁR 1938a: 8, 13. — T13-H2.

Akasztó-hát-dűlő lásd **Kígyós-éri-dűlő**

Akol 1972: *Akol*, 1923: *Akol*. — Egykori akol a település délnyugati részén, a Réten a Hátár-dűlőben, közel az Ormós iskolához. Ma már nem használatos elnevezés. — KÖRÖSI 1972: 21, T0.26.33.10. — T19-F3.

Alföldi-dűlő 1. 2012: *Alföldi-dűlő*, 1990: *Alföldi-dűlő*, 1972: *Alföldi dűlő*. — Földterület a település déli-délkeleti határában, a Zajgató határrészen, közel a belterülethez. Az Alföldi-tanya közelében lehetett. — DRAVICZKY 1990: 32, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 21. — T13-H5, T14-A5.

Alföldi-dűlő 2. lásd **Síró-dűlő**

Alföldi-tanya 1. 2012: *Alföldi-tanya*, 1972: *Alföldi tanya*. — Egykori tanya a belterület közvetlen közelében déli irányban, a Zajgató határrészen. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 21. — T14-A5.

Alföldi-tanya 2. 1900: *Alföldi tn. [tanya]*, 1884: *Alföldi tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település északnyugati határában, a Rét felső dűlőjében, a Polgári úttól északra, a Hortobágyi-csatorna közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T16.HvT.526. — T11-H2H3.

Állami gazdaság 2024: *Állami gazdaság ~ Gazdaság ~ Tedej Zéjertéj*, 2012: *Állami gazdaság*, 1990: *Állami Gazdaság*. — Egykori állami gazdaság, melynek területe a régi Tedej birtokra és a Pusztai északi részére terjedt ki, hivatalos nevén *Hajdúnánási Állami Gazdaság*. Ma a Tedej Zrt. tulajdona. Székhelye Tedej belterületén, a Fő utca 9. alatt volt, amely a ma is működő gazdasági társaság székhelye. A név *Gazdaság* és *Tedej Zrt.* formában is használatos. — DRAVICZKY 1990: 184, ÉGy. — T27-G4.

Állami gazdasági iskola lásd **Pusztai kettő**

Állomás 2024: *Állomás ~ Nagy állomás*, 2012: *Nagyállomás*, 1990: *Állomás, Nagy állomás*, 1891: *Indóház*. — Vasútállomás a belterület déli részén, a Bocskai utca végén. Az első vonat 1884-ben futott be a településre Debrecen felől, egy évvel később egészen Tiszalökiig építették ki a vonalat. *Nagy állomás* és *Indóház* néven is szerepelt. Vö. Kis állomás. — DRAVICZKY 1990: 136–137, ÉGy., T1.S.78.732/203–319. — T14-A5, T28-D5.

Az állomás egy 20. század eleji képeslapon
Forrás: Mórész Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

Almás 2024: *Almás*, 2012: *Almás*. — Almafákkal beültetett földterület a település északkeleti határában, a Pusztai északi határrészlén. A Tedej Zrt. tulajdonában van. — ÉGy. — T7-E3.

Alma utca 2024: *Alma ucca*, 2012: *Alma utca*, 1972: *Alma ucca*, 1969: *Alma utca*, [1930]: *Alma utca*, 1926: *Alma u[tca]*, [1910]: *Alma u[tca]*. — Utca a belterület délkeleti részén, az Attila utcából nyílik, az Akác utcával párhuzamos. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 7, T9. HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E4.

Alsó csárda lásd **Zajgató csárda**

Alsó-Csürhekút 1992: *Alsó Csürhe kút*, 1990: *Alsócsürhe kút, Csürhekút*. — Egygémű, ásott, téglázott, betonkávás kút volt a belterületől délnyugatra, a Kubikgyödröknél az Alsó-Disznó-legelön. A délnyugati határrészen legeltetett alsó csorda ihatott belőle. *Csürhekút*-ként is említik. Vö. Felső-Csürhekút. — DRAVICZKY 1990: 92, 1992: 120. — T13-G5.

Alsó-gulyakút 1846–1847: *alsó gulyakút, alsó gulya kút* a réten. — A gulya itatására szolgáló egykori kút a Réten. Pontos helyét nem ismerjük, a Rét keleti széle felé valószínűsíthetjük, a Közös-legelő irányában. Vö. Felső-gulyakút. — L9.V.304.a/5.

Alsó-Korcsolyázó-tó 2024: *Alsó-korcsolyázó-tó | Nyáron libalegelőü vóut, nyáron ot rukdostuk a bőüirt*. 1990: *Alsó korcsolyázó tó, Csuka tó*. — Egykori tó, vízállásos terület a belterület déli részén, a Böszörményi utca mellett, a Rácz-dombnál. Hóolvadás után vagy esős idő esetén volt benne huzamosabb ideig víz. A fiatalok ide jártak korcsolyázni. *Csuka-tó* néven is említették, s e névförmára többféle magyarázat is született. Egyesek szerint egy ott élő *Csuka* nevű emberről kapta a nevét, míg mások szerint az elnevezés arra utal, hogy a 20. század elején csukát halásztak a tóban. Később, a vízszabályozás után szárazabb időkben kiszáradt. Egy része mára beépült. Vö. Alsó-Korcsolyázó-tó köze, Felső-Korcsolyázó-tó. — DRAVICZKY 1990: 113, ÉGy. — T29-F4F5.

Alsó-Korcsolyázó-tó köze lásd **Böszörményi utca**

Alsóoldal 2024: *Alsóóúdal*, 1990: *Alsó oldal*, 1972: *Alsóó údal | Ez az óúdal a város díli riszin vóut a rígi Alsó-temetőünel*. 1938: *Alsó-oldal*,

1937: *Alsó oldal*. — Településrész a belterület központjától délre. Vö. Felsőoldal, Rétoldal, Szőlőoldal. — DRAVICZKY 1990: 109, ÉGy., IGMÁNDY 1938: 87, KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 6. — T28-D4, T29-E4.

Alsó-Rét 2012: *Alsó-Rét*, 1990: *Alsó-rét*, 1972: *Alsóú rit*, 1938: *Alsó rit*. — Határrész a település nyugati–délnyugati határában, a Rét déli része. Vö. Felső-Rét. — DRAVICZKY 1990: 18, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 17, MOLNÁR 1938a: 7. — T19-E1E2.

Alsótedej 2021: *Alsó-Tedej*. — Településrész Tedejen, a Fő úttól nyugatra lévő lakóövezet. A korábban megtelepült Felsőtedejhez képest délnyugati irányban helyezkedik el. Az 1970-es–1980-as években kezdett el kiépülni jórészt sátoztetős kockaházakkal. Létesítésük rendjében a következő öt utcát foglalja magába: Tessedik Sámuel utca, Ujvárosi Miklós utca, Nánási Oláh Mihály utca, Erdősor utca, Hajnal utca. Vö. Felsőtedej. — BARNA 2021a: 38, 40, 2024. — T27-F4F5.

Alsó temető 2024: *Alsóú temetőü*, 2012: *Alsó temető ~ Régi Temető*, 1990: *Alsó-temető*, *Új Alsó temető*, 1886: *Temető*. — Temető a belterület déli szélén, a Fürdő mellett, ezért nevezik *Alsó temető*-nek, szemben a város északkeleti szélén nyitott Felső temetővel (mai Köztemető). 1886-ban nyitották, 1986 óta felszámolás alatt áll. Erre utal a *Régi temető* megjelölés. Korábban az 1886-ig használatban lévő Régi Alsó temetővel szembeállítva *Új Alsó temető*-nek is mondták, és röviden *Temető*-ként is említették. — DRAVICZKY 1990: 102, ÉGy., T9.HmT.8. — T13-H5, T28-C5.

Alsó temető dűlő lásd **Alsó temető dűlője**

Alsó temető dűlője 2024: *Alsóú temetőü dűlőüje*, 2012: *Sugárút*, 1990: *Sugár-dűlő*, *Alsó Temető-dűlője*, *Alsó Temető dűlő*, *temető dűlő útja*, 1981: *Temető-dűlő*. — Nyílegyenes, észak–dél irányú út, a belterületről délre, az Alsó temető mellett halad el nyugatról, végig a Zajgató határrészen. Jellemzőre, illetve elhelyezkedésére utal a *Sugár út* és a *Sugár dűlő* mellett az *Alsó temető dűlő*, *Alsó temető dűlője* és a *Temető dűlőútja* elnevezés. A Vidi-földön lévő Dávidkáig futott le, ott egyes szakaszait már elszántották. — DRAVICZKY 1990: 32, 68, ÉGy., MoFnT. 2/9. — T20-D1D2.

Általános iskola lásd **Makláry**

Alumíniumtelep lásd **Újházhely**

Andrássy körút lásd **Bartók Béla utca**

Andrássy út lásd **Andrássy utca 1.**

Andrássy utca 1. 1909: *Andrássy-út*, [1910]: *Andrássy u[tc]*. — A kiskörút nyugati részét, a mai Bartók Béla és Bethlen utcákat nevezték így korábban. Az 1930-as években már csak az alsó szakaszt, a mai Bartók Béla utcát jelölte ez a név a várostérkép szerint. *Andrássy út* néven is említették. — Hajdúnánási Újság 1909.01.07., T9.Ny.103, T9.Ny.156. — T28-D3.

Andrássy utca 2. lásd **Bartók Béla utca**

Angyal köz lásd **Nagysándor utca**

Angyal-kút 1982: *Angyal kút*. — Egykori kút a belterület északkeleti részén, a Nyíregyházi út végén. Közelebbi helyét nem ismerjük. Az Angyalos városrésznévvel függhet össze. — TIMÁRI 1982: 3.

Angyalos 1982: *Angyalos*, fertály. — Városrész a Nyíregyházi és a Kiss Ernő utcák között. Nevét úgy magyarázták, hogy „e részen foglalkoztak az asszonyok házi terhesség megszakítással”. A név a 19. század második felében, a 20. század első felében lehetett használatban. Vö. Angyal-kút. — TIMÁRI 1982: 2. — T29-E2.

Ápolási intézet lásd **Szülőotthon**

Aradi vértanúk utca lásd **Aradi vértanúk útja**

Aradi vértanúk útja 2024: *Aradi véirtanúk ucca ~ Aradi véirtanúk úttya*, 2012: *Aradi vértanúk útja*, 1990: *Arad utca*, *Szerelem kút köz*, 1972: *Csillag ucca*, 1969: *Aradi vértanúk u[tc]*, [1930]: *Arad u[tc]*. — A Dózsa György utcát a Mátyás király utcával összekötő utca a belterület délkeleti részén. Hivatalos neve ma *Aradi vértanúk útja*, de *Aradi vértanúk utca* formában is említik. Korábbi *Arad utca* megjelölése az első világháború után elcsatolt területekre emlékeztető névadási gyakorlatot tükrözi, ami az 1928-as névváltoztatásokat jellemezte a városban. A népi megnevezése *Szerelemkút köz* volt, ezt az elnevezést az utca végén lévő kútról kapta. *Csillag utca*-ként is említették, az [1910]-es várostérkép szerint ez a megnevezés abban az időben a későbbi Dózsa György utcát is jelölte. — DANKÓ 2005: 157–158, DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 8, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E4F4.

Arad utca lásd **Aradi vértanúk útja**

Arany János utca 2024: *Arany János ucca*, 2012: *Arany János utca*, 1990: *Arany János utca*, *Horváth köz*, 1982: *Arany János utca*, *Csuják köze*, 1972: *Arany János ucca*, *Horvát köz*, 1969: *Arany János utca*, 1937: *Horvát köz*, [1930]: *Arany János utca*, 1926: *Arany János u[tca]*, [1910]: *Arany János u[tca]*. — Utca a belterület déli–délnyugati részén, az Áchim András utcából nyílik. Egy időben **Horváth köz**-nek is mondták, mivel Horváth József háza állt a sarkon. **Csuják köz**-nek is az itt lakókról nevezték. A köz utótag azzal magyarázható, hogy a város két beltelkes szerkezetéből adódóan a zsúfolt belső telken sokáig nem voltak valódi utcák, amik két ház, két porta között mentek volna. A közöket leggyakrabban földrajzi, fizikai jellemzőik alapján, illetve az ott lakó (ismert) emberről nevezték el. — DANKÓ 2005: 158, DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 7, 11, TIMÁRI 1982: 3, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C4D4.

Árokalja 1972: *Árokajja*, 1938: *Árokalja*, 1702: *az árok allján*. — Városrész a belterület délnyugati szélén. A név összefügg a város szálláskertes szerkezetével. A település belső magjában álltak a lakóházak és az erődített templom, amelyeket fallal vettek körbe. A városárkon belüli telkes rész hozzávetőlegesen a mai kiskörúton belüli területet jelentette. A belső városmagon kívül kaptak helyet az ólas- vagy szérűskertek, amelyek a védelmi funkció mellett elsősorban a mezőgazdasági tevékenység színterei voltak. Később a lakosság gyarapodásával az ólaskertek benépesültek, ezért újra körbekerítették a települést. Ezzel összefüggésben az *Árokalja* jelentése is változónak tekinthető. A 20. századi adatok szerint a mai Béke (egykori Hajdú) utca környékét nevezték így, ami körül azután újabb utcákat nyitottak. Ma már nem használatos elnevezés. — BENCSIK 1984: 542–543, IGMÁNDY 1938: 87, KÖRÖSI 1972: 6, OROSZ 1973: 95. — T28-C4.

Árpád köz lásd **Honfoglalás utca**

Árpád utca 1. 2024: *Árpád ucca*, 2012: *Árpád utca*, 1990: *Árpád utca*, 1972: *Árpád ucca*, 1969: *Árpád utca*, [1930]: *Árpád utca*. — Utca a belterület északnyugati–nyugati részén, a külső körút része. Folytatása déli irányban a Honfoglalás utca. Hivatalos név. Az 1910–1920-as

évek várostérképein a két utcát együtt jelöli az *Árpád utca* név. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 7, térkép, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C2C3.

Árpád utca 2. 1926: *Árpád u[tca]*, [1910]: *Árpád u[tca]*. — A város nyugati határában lévő Árpád és Honfoglalás utcákat együttesen így nevezték az 1910–1920-as évek térképeinek tanúsága szerint, az 1930-as években már csak az északi szakasznak volt ez a neve, a déli szakaszt Kassa utcának mondták. — T9.HmT.35/a, T9.Ny.103. — T28-C3C4.

Artézi kút lásd **Szeles téri kút**

Aszalós Klári tanyája 2012: *Aszalós Klári tanyája*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztán, a mai Tedej belterületétől keletre. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T6-D4.

Aszalós-lapos 1990: *Aszalós-lapos*. — Kaszáló a belterületől északnyugatra, a vasúttól nyugatra, a Polgári úttól délre. *Aszalós* nevű polgármester tulajdona volt. Ma már nem használják a megnevezést. — DRAVICZKY 1990: 81. — T13-F3G3.

Asztalos-tanya 2024: *Asztalos-tanya* | *Asztalos Miska bátyát tanyája*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlő keleti részén, a Polyák-tanya közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T19-F2.

Attila utca 2024: *Atilla ucca*, 2012: *Atilla utca*, 1972: *Atilla ucca* | *a város déli oldalán a legszélső utca*, 1969: *Atilla utca*, [1930]: *Atilla utca*, *Atilla utca*, 1926: *Atilla u[tca]*, [1910]: *Atilla u[tca]*. — Utca a belterület déli és részben keleti oldalán, a külső körút Bocskai és Dorogi utca közötti része. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 7, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E4F4.

Attila utcai óvoda lásd **Csuka-kúria**

Attila úti óvoda lásd **Csuka-kúria**

Auspitz-kút lásd **Zsidó-kút**

Bába-ér 2012: *Bába-ér*, 1990: *Bába-ér*, 1973: *Bábaér*, 1972: *Bábaér*, 1938: *Bába-ér*, 1858: *Bába ér*, 1856: *Bába ér*, 1783: *Bába ér*. — Széles medrű vízfolyás a település északnyugati határában, az Új-osztás keleti szélénél folyik, a Bába-halom mellett. Az 1856-os térkép tanúsága szerint a 19. században és azt megelőzően

hosszabb volt, egészen a Polgári útig ért. Eső után nehezebb volt átkelni rajta, ilyen időben még most is összefut benne a víz. A helybeliek szerint nevét a bábaszarkáról kapta, esetleg szóba jöhet az előtag családnévi eredete is, különösen azért, mert a környéken a *Bába* gyakori családnév. Vö. *Bába-tag*. — DRAVICZKY 1990: 79, ÉGY., KÖRÖSI 1972: 21, MÓDY 1973: 22, MOLNÁR 1938a: 8, T9.HvT.5/b, T9.HvT.49, T9.Ny.34. — T12-D1.

Bába-ér-halom lásd **Bába-halom**

Bába-halom 1856: *Bába telek*, 1854: *Bába ér halom*, 1767–1779: *Bába halom*. — Egykori kiemelkedés a település északnyugati határában, az Új-osztás nevű határrészen, a Bába-ér mellett. Egy 19. századi térképen *Bába-telek*-ként szerepel, akárcsak a környező terület. *Bába-ér-halom*-ként ugyancsak adatolható. A *telek* földrajzi köznév 'a környezeténél magasabban fekvő terület' jelölésére volt használatban. — FKNt., T1.S.11.830/23, T9.HvT.39, T9.HvT.49. — T12-C2.

Bába-tag 2012: *Bába-tag*, 1990: *Bába telek*, 1972: *Bábatelek*, 1938: *Bába telek*, 1855: *Bába telek*, 1767–1779: *Bába Telek*. — Földterület a település északnyugati határában, az Új-osztás nevű határrész keleti szélén, a Bába-ér mellett. A körülbelül 90-100 köblös területű határrészen több gazdának is volt földje. A helybeliek szerint onnan származik a neve, hogy korábban, amikor a káros madarak nagyon elszaporodtak, a földtulajdonosokat arra kötelezték, irtsák őket. A legtöbb bábaszarkát itt lőtték. Korábban (a 18. századtól a 20. század végéig) *Bába-te-*

lek-ként említik. Vö. *Bába-halom*, *Bába-telki-kút*. — DRAVICZKY 1990: 53, ÉGY., KÖRÖSI 1972: 21, MOLNÁR 1938a: 8, T1.S.11.830/23, T9.HvT.48/1–4. — T12-C2D2.

Bába-telek lásd **Bába-tag**, **Bába-halom**, **Kántor-lapos**

Bába-telki-kút 2015: *Bábatelki-kút*, 1992: *Bábatelki kút*, 1990: *Bábatelki kút*. — Egygémű, ázott, téglázott, betonkávás kút a település északnyugati határában, a Juhlegelön, a Bába-telek (ma Bába-tag) déli részén. Juhok itatására szolgált. — DRAVICZKY 1990: 90, 1992: 119, MÁRÓ 2015: 175. — T12-D2.

Bacsikai-sziget 1858: *Bacsikai sziget*, 1855: *Batskay Sziget*, 1851: *Bacsikai sziget*, 1835: *Bacsikai szigeten*. — Észak–dél irányú magasabban fekvő földhát a település északi–északnyugati határában, a Vicskustól keletre. Vízállásos időben szigetként emelkedett a víz fölé. Nevének előtagjában bizonyára személynév szerepel, mivel Hajdúnánáson ma is élnek *Bacsikai* családnévűek. Vö. *Bacsikai-telek*. — L9.V.301.c/1, T9.HvT.48/1–4, T9.Ny.34. — T5-G4G5.

Bacsikai-tanya 1972: *Bacsikaji tanya*, 1923: *Bacsikai tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Csuka-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 21, T0.26.33.10. — T12-A5.

Bacsikai-telek 1855: *Batskay Telek*, 1851: a Horgolónál a *Bacsikai Telekbe*. — Földterület a település északi–északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Vicskustól keletre. Nevének előtagja családnév, bizonyára a földtulajdonosát vagy használóját jelölte. Vö. *Bacsikai-sziget*. — L9.V.301.c/1, T9.HvT.48/1–4. — T5-G4.

Bacsó-sziget 1851: *Bacsó Sziget*. — Sziget a település északnyugati határában, bizonyára a Bacsó-tanya közelében, pontosabb elhelyezkedését nem ismerjük. — L9.V.301.c/1.

Bacsó-tanya 1855: *Batsó Tanya*. — Egykori szálláshely a település északi–északnyugati határában, a Horgoló déli részén. Az 1855-ös térkép a Tedeji csárda mellett egyedül itt jelöl épületet a Belső-Tedej határrészen. Ez nem meglepő, mivel a mai értelemben vett tanyák viszonylag későn jelentek meg a hajdúnánási határban, később, mint a név adatai. A *Bacsó-tanya* név tehát feltehetően juhászok tanyázó helyét, szálláshelyét

A Bába-halom és a Bába-telek egy 18. századi térképen (T1.S.11.830/23) Forrás: HBML

jelölhette, a név előtagjában a *bacsó* 'számadó juhász' főnév rejlik. Vö. Bacsó-sziget. — KUTASI 2019a, T9.HvT.48/1–4., ÚMTsz. — T5-G5.

Bagazia 1853: *Bagazia*. — Egykori kert, feltehetően valamelyik Bagazia-kút környékén kell keresnünk, a település keleti–északkeleti határában, a Nyíregyházi út közelében. Nevének eredete ismeretlen, esetleg kapcsolatban van a magyar nyelvterület keleti részén előforduló *bagazia* 'egyfajta kelme-, illetve szoknyafajta' jelentésű szóval. — RÉVÉSZ 1853: 17, SzT., TESz., ÚMTsz.

Bagazia-kút 1. 1990: *Bagazia kút*, 1871–1872: *Bakazio kut*, 1846–1847: *Bagazia kút*. — Egykori egygémű, téglabélelésű, bővizű kút a település keleti–északkeleti határában, a Pusztai déli részén, a Nyíregyházi útnál. A csöszök teleltek a környezetében. Mára megsemmisült. Ugyanezen a néven aztán új kutat ástak az út másik oldalán, a Mézesmájban. Vö. Bagazia, Bagazia-kút 2., Bagazia-kút-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 88, L9.V.304.a/5, T1.S.78.732/15–202. — T14-C3.

Bagazia-kút 2. 2012: *Bagazia-kút*, 1990: *Bagazia kút*. — Egykori egygémű kút a település északkeleti határában, a Mézesmáj területén, a Nyíregyházi úttól délre. Korábban egy másik kút viselte ezt a nevet az út túloldalán, amelynek elpusztulása után ásták ezt. Mára ez is megsemmisült. Vö. Bagazia, Bagazia-kút 1., Bagazia-kút-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 88, ÉGy. — T14-D3.

Bagazia-kút-dűlő 1937: *Bagazija kút dűlő*. — Egykori dűlőföld. Közelebbi helyét nem ismerjük. Bizonyára az egyik Bagazia-kút környékén húzódott. — KISS 1937: 63.

Bagolyvár 2024: *Bagolyvár*, 2009: *Bagolyvár*. — Egykori kocsmá az Akác presszó szomszédságában a Kossuth utca 6. szám alatt. 1993-ban leégett. — ÉGy., MÁRÓ 2009: 21. — T29-E3.

Bajcsy-Zsilinszky tér lásd **Bajcsy-Zsilinszky utca**

Bajcsy-Zsilinszky utca 2024: *Bajcsi-Zsilinszkij ucca* | *Kis vak ucca, néjccsalados szőugálati lakás vóut ott*. 2012: *Bajcsi-Zsilinszki utca*, 1990: *Bajcsy-Zsilinszky, Horthy Miklós tér* | *Népi nevén: A Csődörös kaszárnya előtti tér*. 1969: *Bajcsy Zsilinszky tér*, [1930]: *Horthy Miklós tér*. — Utca a belterület déli részén, a Bocskai

és a Kazinczy utcákat köti össze. Az 1930-as években ezt az akkoriban még kevésbé beépült részt **Horthy Miklós tér**-nek hívták. Korábban **Bajcsy-Zsilinszky tér** volt a neve, az elnevezésben a *tér* utótagot 2011-ben *utca*-ra módosították. Hivatalos neve *Bajcsy-Zsilinszky utca*. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D5.

Bajzáth-kút 2007: *Bajzát* majd *Illyés-kút*, 1990: *Bajzáth kút*. — Egykori közkút a belterület északnyugati részén, a Polgári út és az Árpád utca sarkán, ma már csak a körbekerített kúthely van meg. A közkutak ásátása és fúratása a 19–20. század fordulóján, Csohány László polgármestersége alatt vett nagyobb lendületet a városban, addig csak a legforgalmasabb utcák végén volt kút. A 20. század eleji kutak Hajdúnánáson jellemzően arról kapták a nevüket, akiknek a háza előtt álltak. A Bajzáth-kút egy *Bajzáth* nevű személy boltja előtt állt. A későbbi *Illyés-kút* neve is személynévből magyarázható. A kutak nagyobbbrészt az 1970-es évekig voltak használatban, mára lezárták és leszerelték őket, két kivétellel (lásd Gyöngytyúk-kút, Lóska-kút) el is bontották a kutakat. Fennállásuk alatt fontos találkozóhelyek és tájékozódási pontok voltak, a korabeli iratokban nem ritkán ezekhez képest határoztak meg más helyeket. — DRAVICZKY 1990: 127, FEHÉR 2007b: 231. — T28-C2.

Bajzáth-kocsmá lásd **Malom presszó**

Bajza utca 2024: *Bajza ucca*, 2012: *Bajza utca*, 1972: *Fenyő ucca*, 1969: *Bajza utca*, [1930]: *Bajza utca*, 1926: *Fenyő u[utca]*, [1910]: *Fenyő u[utca]*. — Utca a belterület északnyugati részén, a központtól nem messze, mely a Tiszavasvári utat és a Polgári utat köti össze. Korábban **Fenyő utca**-nak hívták. Hivatalos neve *Bajza utca*. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 10, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D2.

Bakator utca 2024: *Bakator ucca*, 2012: *Bakator utca*. — Szélső utca a belterület északnyugati részén, az Újszőlő mellett. 2011-ben nevezték el egy szőlőfajtáról, akárcsak a szomszédos Gohér utcát. Hivatalos név. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T28-B2.

Bakos András tanyája 2012: *Bakos András tanyája*. — Tanya a település nyugati határában, a Szentimrében a Réten, a Bakos soron. Bakos

József testvérének, Andrásnak a tulajdona volt. Ma Reszegi Lászlóé. — ÉGy. — T11-F4.

Bakos József tanyája 2012: *Bakos József tanyája ~ Bakos Józsi tanyája*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Szentimrében a Réten, a Bakos soron. **Bakos Józsi tanyája** formában is említik. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T11-F4.

Bakos Józsi tanyája lásd **Bakos József tanyája**
Bakos Mihály tanyája 2012: *Bakos Mihály tanyája*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Szentimrében a Réten, a Bakos soron. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T11-F4.

Bakos Pista-tanya 2012: *Bakos Pista-tanya*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Szentimrében a Réten, a Bakos soron. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T11-F4.

Bakos sor 2012: *Bakos-sor*. — Egykori tanyabokor a település nyugati határában, a Réten, a Szentimrében. A Bakos-család (Bakos András, Bakos István, Bakos József és Bakos Mihály) tanyái álltak itt. — ÉGy. — T11-F4.

Baksai-malom lásd **Baksi-malom**

Baksi-malom 2005: *Baksai malom*, 1990: *Baksi malom*. — Szárazmalom volt a 19. században a belterület északnyugati részén, a Deák Ferenc és a Gábor Áron utca sarkán állt, elsősorban kölest hántolt. Tulajdonosáról, Baksi Péterről kapta a nevét. **Baksai-malom**-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 235, SZÜCS 2005: 247. — T28-D3.

Balassa utca 2024: *Balassa ucca*, 2012: *Balassa utca*, 1990: *Nyíl utca*, 1972: *Balassa úcca*, *Nyíl köz* | *Oda jártak a Nyíl közbe az iparosok mulatni*. 1969: *Balassa utca*, [1930]: *Balassa uteza*, 1926: *Nyíl u[tc]a*, [1910]: *Nyíl u[tc]a*. — Ucca a belterület központjának nyugati részén, a Bartók Béla utcából nyílik. Korábban az alakja miatt *Nyíl köz*-nek és *Nyíl utcá*-nak is nevezték. Az 1930-as évektől *Balassa utca* a hivatalos neve. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 7, 13, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D3.

Balázs-dűlő 2012: *Balázs-dűlő*, 1990: *Balázs-dűlő*, *Csohány-dűlő*, *Nagy-dűlő*, *Balázstelki-dűlő*, 1972: *Balázs dűlőjü*, 1938: *Balázs-dűlő*, *Balázs-dűlő*. — Dűlőföld és dűlőút a település nyugati határában, a Rét középső részén. A rajta lévő Balázs-telekről kapta a *Balázs-dűlő* és a

Balázs-telki-dűlő nevét. **Csohány-dűlő**-nek egy *Csohány* nevű emberről nevezték, aki a dűlőben gazdálkodott. A **Nagy-dűlő** a földterületnek az átlagosnál nagyobb méretét jelzi: két dűlő szélességű. — DRAVICZKY 1990: 35, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 22, MOLNÁR 1938a: 8, 18. — T11-G4G5.

Balázs feneke 1902: *Balázs feneke*. — Dűlőföld a település nyugati határában, közelebbi helye nem ismert, talán a Balázs-telekre vagy annak egy részére vonatkozott. — BARCSA 1902: 118.

Balázs iskola lásd **Balázs-telki iskola**

Balázs-telek 2024: *Balás-telek*, 2012: *Balázs-telek*, 2003: *Balázstelek*, 1995: *Balázstelek*, 1990: *Balázstelek*, 1985: *Balázstelek*, 1981: *Balázstelek*, 1973: *Balázstelek*, 1972: *Balázstelek*, 1967: *Balázstelek*, 1854: *Nagy-Balázs*, 1824/1854: *Nagy Balázs*. — Magasabban fekvő földterület a település nyugati határában, a Réten, a Hortobágyi-csatorna kanyarulatánál. A néphagyomány szerint a Rét felosztása előtt ott élt halászból nevezték el: „a szűrés szemű, de nemes szívű szikár halászt minden effajta ember ismerte és tisztelte. Szárnyéka, a nádból készített kunyhója emelt részen állott, és biztos támaszul szolgált a Rét nádtengerében. A mindig száraz emelkedést, még életében együtt emlegették a halász keresztnévvel, aztán ez maradt ránk”. A név utótagja a *telek* földrajzi köznév, amely ’a környezeténél magasabban fekvő terület’ jelentésű. Erről a területről nevezték el azután a nyugat-kelet irányban itt futó dűlőt is **Balázs-telki-dűlő**-nek. A Tisza-ártér-térképeken ez a rész **Nagy-Balázs**-ként szerepel, a Kis-Balázs a mai görbeházi határba esik. Vö. Balázs-dűlő, Balázs-telki iskola. — DRAVICZKY 1990: 35, 47, 1995h, ÉGy., FKNT., Hnt., KÖRÖSI 1972: 22, MoFnT. 2/9, T9.Hvt.39, T9.HvT.46. — T11-G4.

Balázs-telki-dűlő lásd **Balázs-dűlő**

Balázs-telki iskola 2024: *Balás-telki iskola*, 2012: *Balázs-telki iskola ~ Balázs iskola*, 1990: *Balázstelki iskola*, 1973: *Balázstelki iskola*. — Egykori tanyasi iskola a település nyugati határában, a Réten, a Balázs-dűlőben, 13 kilométerre a belvárostól. Az 1886-os tagosítás, majd a földosztás után a Balázs-telek környékére nagyobbbrészt református családok költöztek, ők lakták a Szentimre tanyabokrárt is. Az ő igénylésükre építették az iskolát 1925–1926-ban a réti református családok gyerekei számára. Kultúr-

ház is épült hozzá a réti bálók és más kulturális események helyszínéül. 1975-ig működött iskolaként. Ezt követően egy ideig a Tungsram vállalat üdülője volt, majd magánkézbe került. Jelenleg a városé az épület. **Balázs iskola**-nak is mondják. — BAJKÓ 1973: 356, DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T11-G4.

Bálint-ér 1990: *Bálint-ér*. — Vízfolyás a település déli határában, a Zajgató határreszen. A Kaján-szikbe vezette le a Zajgató határ részének vizét. Esős idő esetén nehéz volt átjutni rajta. A helybeliek szerint Bálint Ferencről kapta a nevét, akinek a földjén keresztülfolyt. Ma már nem használatos elnevezés. — DRAVICZKY 1990: 68. — T20-D1.

Balmazújvárosi út lásd **Újvárosi út**

Balogh András köze lásd **Dózs György utca**

Balogh Zsuzsanna utca 2024: *Balog Zsuzsanna ucca*, 2012: *Balog Zsuzsanna utca ~ Fecske utca*, 1990: *Balogh Zsuzsanna utca, Fecske utca*, 1972: *Balog Zsuzsanna ucca, Fecske köz*, 1969: *Balogh Zs[uzsanna] utca*, [1930]: *Balogh Zsuzsanna utca*, 1926: *Fecske u[tc]a*, [1910]: *Fecske u[tc]a*. — Utca a belterület északnyugati részén, az Árpád utcából nyílik. Nevét Balogh Zsuzsanna (1835–1909) tehetős nemes asszonyról kapta, aki alapítványt hozott létre, és házat hagyományozott a városnak. A Pusztán az ő nevét viseli a Zsuzsika-dűlő és a Zsuzsika-part. Az utca korábbi neve **Fecske utca** és **Fecske köz** volt. Az 1930-as évektől *Balogh Zsuzsanna utca* a hivatalos neve. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 8, 10, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D2.

Balog-tanya lásd **Kovács-tanya 2.**

Banga-dűlő 2024: *Banga-düllő* | *Az Előhát-erdő közelében Banga nevének több lakta*. 2012: *Banga-dűlő*, 1990: *Banga-dűlő*. — Dűlőföld és dűlőút a település északnyugati határában, a Polgári úttól északra, az Előhát délnyugatra. A dűlőben földet birtokló nagycsaládos parasztról nevezték el. Vö. Banga híd, Banga-tanya. — DRAVICZKY 1990: 36, ÉGy. — T12-B2.

Banga híd 2024: *Banga híd*, 2012: *Banga híd*, 1990: *Banga híd*. — Híd a település északnyugati határában, a Hortobágyi-csatornán, az Előhát délnyugatra, a Banga-tanya mellett. — DRAVICZKY 1990: 36, ÉGy. — T12-B2.

Banga-tanya 2012: *Banga-tanya*. — Egykori tanya a település északnyugati határában, a Banga-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T12-A1.

Bánom-rét lásd **Város-rét**

Baptista imaház 1. 2024: *Baptista imaház*, 2012: *Baptista imaház*. — Imaház a belterület központjában, az Óvoda utca 21. szám alatt. A korábbi, Óvoda utca 4. szám alatti imaházat lebontották. Azóta itt gyűlnek össze a gyülekezet tagjai. Vö. Baptista imaház 2. — ÉGy. — T28-D3.

Baptista imaház 2. 1990: *Baptista imaház*. — A városban 1893 óta jelen lévő kis létszámú baptista gyülekezet egykori imaháza a 19–20. század fordulóján épült a város központjában, az Óvoda utca 4. szám alatt. Az 1970–1980-as években zajló városrendezés részeként lebontották. Vö. Baptista imaház 1. — BUCZKÓ 2023: 470, DRAVICZKY 1990: 228. — T28-D3.

Barcsa 2024: *Barcsa ~ Hármaskola ~ Hármaskola ~ Régi Hármaskola ~ Polgári uccaji iskola ~ Polgári úti iskola*, 2012: *Polgári úti iskola*. — Iskola a belterület északnyugati részén, a Polgári út 71. szám alatt. 1959-ben adták át az épületet. Korábban 3. számú *Általános Iskola* volt a hivatalos neve, ezért röviden csak **Hármaskola**-ként vagy **Hármaskola**-ként említették, ma **Régi Hármaskola**-ként is használják a nevet. Az 1990-es években *Barcsa János Általános Iskola* lett a neve, de röviden *Barcsa*-nak mondják. Ma

Banga híd

Fotó: Reszegi Katalin

a Bocskai István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tagintézménye. Mivel a Református iskola kivételével valamennyi általános iskola Bocskai-tagintézmény, ezért újabban a **Polgári úti iskola** és a **Polgári utcai iskola** megnevezése is gyakori. — ÉGy. — T28-D2.

Barcsa János utca 2024: *Barcsa János ucca*, 2012: *Barcsa János utca*. — A Kertváros egyik utcája, a belterület keleti részén. 1975-ben nevezték el Barcsa János (1871–1910) gimnáziumi tanárról és helytörténészről, aki egy ideig a helyi gimnázium latin–történelem szakos tanára volt, s helytörténeti műveiben Hajdúnánás és a hajdúnánási református egyház történetével is foglalkozott. — ÉGy. — T29-F3.

Bárd utca 1926: *Bárd u[tca]*, [1910]: *Bárd u[tca]*. — A belterület délkeleti részén a Petőfi utca egy rövid leágazó szakaszát nevezték így az 1910–1920-as években. Ma ez is a Petőfi utca része. — T9.HmT.35/a, T9.Ny.103. — T29-E4.

Barna András tanyája 2024: *Barna András tanyája ~ Fürjhalmi-Barna-tanya*. — Tanya a település nyugati határában, a Görbeházi út mellett, a Martinek-farmmal szemben. Legutóbbi tulajdonosáról, Barna Andrásról kapta a nevét, aki 2009-től gazdálkodik itt. A **Fürjhalmi-Barna-tanya** megjelölés a néhány éve végzett felmérés során létrehozott név, melyben az előtag a tanya elhelyezkedésére utal. — ÉGy. — T13-F4.

Baromállás 1. 1767–1779: *Baromálás*. — Gulyadelelő volt a település északnyugati határában, az egykori Tedej területén. Az északabbra emelkedő, Madarász-szigetnek is mondott Baromállástól az Elő-hát választja el, attól délre fekszik. — T1.S.11.830/23. — T12-B1.

Baromállás 2. lásd **Madarász-sziget**

Baromállás farka 1855: *Barom állás farka*, 1851: *Barom állás farka*. — Vizes területből kiemelkedő földhát a település északnyugati határában, a Kotyesz-háttól délre. A Baromállásnak is mondott Madarász-sziget elkeskenyedő része volt. — L9.V.301.c/1, T9.HvT.48/1–4. — T5-F4.

Baross iskola lásd **Kőrösi kollégium**

Baross utca 2024: *Baros ucca* | *A Bocskajitól megyen lefele egészen a Homfoglalásig, meg ot még megyen kifele valameddig. A Négyses iskola ot van, a Csiha is.* 2012: *Baros utca*, 1972: *Baros úcca*, 1969: *Baross utca*, [1930]: *Baross utcza*, 1926: *Baross u[tca]*, [1910]: *Ba-*

ross u[tca], 1891: *Uj sor utcza*, 1871–1872: *Uj sor utcza*. — Az Arany János utcából nyíló utca a belterület déli, délnyugati oldalán. A külső körút déli szakasza. A 19. században **Új sor utcá**-nak nevezték, akkoriban új utca volt még. Hivatalos neve *Baross utca*. — ÉGy., Kőrösi 1972: 8, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C4.

Baross utcai iskola lásd **Kőrösi kollégium**

Bartal-féle-daráló lásd **Bartal-malom 2.**

Bartal Károly-féle-daráló lásd **Bartal-malom 2.**

Bartal-malom 1. 1972: *Bartal malom* | *E meg a Zsidóu temetőjénél vóút*. — Egykori malom a település nyugati részén, a Zsidó temető mellett. Elpusztult. Tulajdonosáról nevezték el. — Kőrösi 1972: 8. — T28-C1.

Bartal-malom 2. 2024: *Bartal-malom*, 1990: *Bartal féle daráló*, *Bartal Károly féle daráló*, 1972: *Bartal malom*. — Egykori terménydaráló a Nyíregyházi út végén, az 1930-as években működött. **Bartal-féle-daráló** és **Bartal Károly-féle-daráló** formában is említették. Tulajdonosáról, Bartal Károlyról nevezték el. — DRAVICZKY 1990: 217, ÉGy., Kőrösi 1972: 8. — T29-F2.

Bartók Béla körút 2024: *Bartóug Béla ucca*, 2012: *Bartók Béla körút ~ Bartók Béla utca*, 1990: *Bartók Béla utca*, *Andrássy utca*, 1972: *Bartók Béla körút*, 1969: *Bartók Béla körút*, [1930]: *Andrássy körút*, 1926: *Andrássy u[tca]*. — Utca a belterület délnyugati részén, a Hunyadi utcából nyílik, a Bethlen Gábor utca folytatása. A kiskörút része. Korábban **Andrássy utca** és **Andrássy körút** volt a neve, az [1910]-es térképen ezzel a névvel jelölik a kiskörút teljes nyugati szakaszát, azaz a mai Bethlen Gábor körutat is. Hivatalos neve *Bartók Béla körút*, de általában **Bartók Béla utca**-ként említik. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., Kőrösi 1972: 8, T9.HmT.35/a, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D3.

Bartók Béla utca lásd **Bartók Béla körút**

Bata-dűlő 1. 2012: *Bata-dűlő*, 1990: *Bata-dűlő*. — Földterület és dűlőút a település északi–északkeleti határában, a Pusztán, a mai Tedej belterületétől délkeletre. Bata Antal tanítóról kapta a nevét, akinek 50-60 köblös földje és tanyája volt itt. Vö. Bata-tanya. — DRAVICZKY 1990: 29, ÉGy. — T6-D5.

Bata-dűlő 2. 2024: *Bata-düllőü.* — Alacsony fekvésű földterület a település északkeleti határában, a Pusztán, Tedejtől északkeletre, a Móricz-laposnál. Családnévi eredetű elnevezés. — ÉGy. — T7-F3.

Bata-tanya 2012: *Bata-tanya*, 1972: *Bata tanya*, 1923: *Bata tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északi-északkeleti határában, a Pusztán, a mai Tedej belterületétől délkeletre. Tulajdonosáról kapta a nevét. Vö. Bata-dűlő 1. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 22, T0.26.33.10. — T6-D5.

Báthori utca 2024: *Bátori ucca*, 2012: *Bátori utca*, 1990: *Báthory utca*, *Nagy Sándor köze*, *Nagy Sándorné köze*, 1982: *Nagy Sándorné köz*, *Báthori utca*, 1972: *Bátori úcca*, 1969: *Báthory utca*, [1930]: *Báthory utcza*, 1926: *Báthory u[tc]a*, [1910]: *Báthory u[tc]a*, 1891: *Polgári utcza*, 1871–1872: *Polgári utcza*. — Utca a belterület nyugati részén, a Hunyadi utcából nyílik, és az egykori Vásártér felé vezet. Egy időben *Nagy Sándor köze* és *Nagy Sándorné köz(e)* neven is említették, mivel az utcában lakott Nagy Sándor és felesége. A 19. századi térképeken *Polgári utca* néven szerepelt, mert az akkor még Görbeházát is magába foglaló polgári határ felé vezetett (akkoriban a mai Polgári utcát Csordajárás utcának hívták). — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 8, TIMÁRI 1982: 3, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C3.

Batsányi utca 2024: *Baccsányi ucca*, 2012: *Bacsányi utca* ~ *Kis köz*, 1990: *Batsányi utca*, *Fürj utca*, *Karócz köz*, 1972: *Fürj úcca*, 1969: *Batsányi utca*, [1930]: *Bacsányi utcza*, 1926: *Fürj u[tc]a*, [1910]: *Fürj u[tc]a*. — Rövid kis utca a belterület északnyugati részén, az Árpád utcából nyílik, vele párhuzamos a mai Balogh Zsuzsanna utca (korábbi Fecske utca). A 20. század elején *Fürj utca* volt a hivatalos neve, amit a helybeliek azzal magyaráztak, hogy a névadás idejében arrafelé a megműveletlen területen sok volt a fecske és a fürj. Az [1930]-as várostérképen már *Batsányi utca*-ként szerepel, ma is ez a hivatalos neve. Emellett *Karócz köz* néven is említették, ugyanis ebben az utcában lakott Karócz Imre. Mérete miatt hívják *Kis köz*-nek is. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI

1972: 10, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D2.

Batthyány utca 2024: *Battyányi ucca*, 2012: *Battyányi utca*, 1990: *Batthyány utca*, 1972: *Battyányi úcca*, 1969: *Batthyány utca*, [1930]: *Batthyány utcza*, 1926: *Batthyány u[tc]a*, [1910]: *Batthyány u[tc]a*. — Utca a belterület nyugati részén, a Bethlen Gábor utcából nyílik. Az 1910–1920-as várostérképek szerint akkoriban valamivel hosszabb volt, a mai Esze Tamás utcát (korábbi Perényi utcát) is így nevezték. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 8, térkép, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C3.

Bázis-erdő 2024: *Bázis-erdőü ~ Bázisközpont* | *Ugyanis ety katonaji bázis vam benne, ez úty hífták, hoty Sztratoszféra központ, tehát ez a moszkvaji forróúdróutnak az utolsó magyarországi álomása, de ahogy beléiptünk a nátóuba, ez mekszűnt.* — Erdő a település észak-északkeleti határában, Tedejtől északra, a tiszavasvári határ kiszögellésénél. A benne épült katonai bázisról kapta a nevét, amely ma elhagyottan, romosan áll. *Bázisközpont* formában is említik. — ÉGy. — T6-C4.

Bázisközpont lásd **Bázis-erdő**

Békás lásd **Békás-lapos**

Békás-domb 1855: *Békás domb*, 1851: *Békás hát domb*, 1835: *Békás dombnál*. — Kiemelkedés a település északnyugati határában, a Békás-ér és a Békás-lapos mellett: ezek szolgáltak a névadás alapjául. Csak történeti forrásokban szerepel, ahol *Békás-hát-domb*-ként is előfordul. Talán a Békás-part is ezt a helyet jelölhette, ez azonban a térképek alapján nem egyértelmű. — L9.V.301.c/1, T9.HvT.48/1–4. — T5-F4.

Békás-ér 2012: *Békás-ér*, [1800]: *Békás Ér*. — Vízfolyás, vizes terület a település északnyugati határában, a tiszavasvári határnál. A területen lévő sok békáról kapta a nevét. Vö. Békás-domb, Békás-lapos, Békás-part. — ÉGy., T9.HvT.40. — T5-F4.

Békás-hát-domb lásd **Békás-domb**

Békás-lapos 2012: *Békás-lapos*, 1974: *Bikás*, 1902: *Békás*, 1900: *Békás*, nádvágo rét, 1858: *Béras* [ɔ: Békas], 1855: *Békás rét* | *vízállás nagy Szárazságban pusztá zsombék*. 1853–1854: *Békás rét*, 1851: *Békás rét*, 1835: *Békás rétség* szélén, *Békás*, 1770: *Bekás*. — Mélyebb fekvésű

vizes terület, legelő a település északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, az egykori Külső-Tedej határrészen, a Békás-ér térségében. A 19. századi térképeken a mainál nagyobb területet jelöl. A 18–19. századi forrásokban **Békás-rét** és **Békás-rétség**, illetve **Békás** formában is említették. Valamennyi névforma arra utal, hogy sok béka volt a területen. — BARCSA 1900: 183, 1902: 118, BENCsik 1974b: 29, ÉGy., L9.V.301.c/1, L16.IV.9/46, MKFT., T9.HvT.48/1–4. — T5-F4.

Békás-part 1990: *Békás part* | *Akkorák [békák] pihengettek a nagy füvek, nádak árnyékában, mint a puli kutyám feje.* — Magasabban fekvő földterület a település északnyugati határszélén, a Békás-lapos területén, a Békás-ér északi partja. Vö. Békás-domb. — DRAVICZKY 1990: 55. — T5-F4.

Békás-rét lásd **Békás-lapos**

Békás-rétség lásd **Békás-lapos**

Bekecs-kút 2012: *Bekecs-kút*, 1990: *Bekecs kút*, 1972: *Bekecs kút*, 1971: *Bekecskút*, 1938: *Bekecs-kút*, 1914: *Bekecs kút*, 1912: *Bekecs kút*, 1884: *Bekecs kút*, [1884 k.]: *Bekecs kút*, 1871–1872: *Bekecs kút*, 1858: *Bekecs kút*, 1846–1847: *Bekecs kút*. — Egygémű, téglával bélelt, fakávájú, nagy kút volt a település északkeleti határában, a Pusztán, a hajdúdorogi határnál, az M3-as autópályától északra. A 19. század végi tagosítással tűnt el, de később újra megásták. Nevét a helybeliek szerint onnan kapta, hogy amikor ásták, olyan rossz, hideg idő volt, hogy bekecsben dolgoztak az emberek. Vö. Bekecs-kút-lapos, Bekecs-part. — DRAVICZKY 1990: 88, ÉGy., HKFT., Komoróczy 1971: 331, KÖRÖSI 1972: 22, L9.V.304.a/5, MKFT., MOLNÁR 1938a: 17, T1.S.78.732/15–202, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.563. — T7-H4.

Bekecs-kút-lapos 1938: *Bekecs-kút-lapos*. — Alacsonyabban fekvő, vizes terület a település északkeleti határszélén, a Pusztán, a Bekecs-kút mellett. — MOLNÁR 1938a: 8. — T7-H3.

Bekecs-part 2012: *Bekecs-part*. — Enyhe kiemelkedés a település északkeleti határában, a Pusztán, a Bekecs-kút mellett. — ÉGy. — T7-H4.

Béke egyes lásd **Béke-központ**

Béke iroda 2024: *Béike iroda*. — A Béke téesz irodája volt a belterület déli részén, a Bocskai utca 38. szám alatt. — ÉGy. — T28-D4.

Béke kettes 2024: *Béike kettes ~ Kettes-központ ~ Rákócyi*, 2012: *Rákóci ~ Kettes-központ*. — Téeszközpont a település déli–délkeleti határában, a Vidi-föld nyugati részén, a Vidi-halom mellett. Korábban a Rákóczi téesz központja volt, ezért **Rákóczi-ként** is említik. Később a Rákóczi és a Lenin téesz egységesülésével létrejött Béke téesz külső központjaként működött. A belterülethez közelebbi Béke egyeshez képest nevezték *Béke kettes*-nek, illetve **Kettes-központ**-nak. Jelenleg több gazdaságnak a központja. — CSISZÁR 2013: 162, ÉGy. — T20-D4.

Béke-központ 2024: *Béike-központ ~ Béike egyes*. — Téeszközpont a belterület déli szélén, az Újvárosi út mellett, a Béke téesz belterülethez közelebbi központja. **Béke egyes**-nek is nevezik. — ÉGy. — T13-H5.

Béke-Réti-központ 2024: *Béike-Ríti-központ* | *Varga Sándoré most*. — Egykori téeszközpont, ma magángazdaság a település délnyugati határában, a Magi-telek keleti szélénél, az M3-as autópályától délre. — ÉGy. — T19-F1.

Béke-sertéstelep 2024: *Béike-sertéistelep*. — A Béke téesz egykori sertéstelepe a település déli–délkeleti határában, az Újvárosi út mellett nyugatról, a Nyakas-struccfarmtól délre. Már nem sertéstelepként működik. — ÉGy. — T20-D2.

Béke szálló 2024: *Béike szálló*. — A Járásbíró-ság épületéhez csatlakozó épület, a Bocskai utca 2–4. szám alatt, a 20. század első felében Pauliny Vilmos háza volt. A második világháború után államosították, a felső szinten szállodát alakítottak ki. Alatta a szálló étterme működött, amit csak *Nájlón-ként* emlegettek. — ÉGy. — T29-E3.

Béke téesz lásd **Vidi-földi iskola**

Béke-téeszközpont lásd **Vidi-földi iskola**

Béke téesz központja lásd **Vidi-földi iskola**

Béke utca 2024: *Béike ucca* | *A vóut a széilsőü ucca, onnan lehetet kimenni a vásártéjre, de mám van kintebb ucca ety-kettőü, felosztották*. 2012: *Béke utca*, 1990: *Béke utca*, 1972: *Béke ucca*, 1969: *Béke utca*, [1930]: *Temesvár utcza*. — Utca a belterület nyugati–délnyugati részén. 1928-ban az első világháború után elcsatolt területekre emlékezve **Temesvár utcá**-nak nevezték el. Korábban az alsó vége a Hajdú utcához, felső vége a Szabadság utcához tartozott. Mai hivatalos neve *Béke utca*. — DANKÓ 2005: 158,

DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 8, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C4.

Bellegelő lásd **Belső-legelő**

Belső lásd **Belső-legelő**

Belső-legelő 2012: *Belső-legelő ~ Belső*, 2003: *Bellegelő*, 1990: *Bellegelő*, *Belső-legelő*, 1981: *Bellegelő*, 1972: *Belsőü legelőü*, 1956: *Belső-legelő*, 1944: *Belsőlegelő*, 1923: *Belső legelő*, [1920]: *Bellegelő*, 1891: *Belső legelő*, 1886: *Belső legelő*, 1871–1872: *Belső legelő*, 1871: *Belső legelő*, 1856: *Belső nyomás*. — Eredendően a belterületet körbevevő, hol szélesebb, hol keskenyebb legelősáv volt, ahová az igavonó és fejős állatokat kihajtották. A város népességének növekedésével párhuzamosan azonban fokozatosan egyre több területet kiszakítottak és kiosztottak belőle kerteknek és házhelyeknek. Miután keleten a teljes legelősávot kiosztották szőlőskerteknek, a Belső-legelő a belterületet nyugatról körbevevő legelőre szűkült. Ennek területe is fokozatosan csökkent a 19–20. században, amikor a város errefelé tudott terjeszkedni. Nevét a belterülethez való közelsége alapján kapta, s röviden **Belső-ként** és **Bellegelő-ként** is említik. A legkorábbi, a **Belső-nyomás** név esetén a *nyomás* szó 'legelő' jelentésével számolhatunk, mivel ez a határrész soha nem volt bevonva a nyomásos gazdálkodásba. — DCSz., DRAVICZKY 1990: 25, ÉGy., FKNT., Hnt., KÖRÖSI 1972: 17, MoFnT. 2/9, T0.26.33.10, T1.S.78.732/1–14, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmK.2/61–62, T9.HmK.12, T9.HmT.9, T9.Ny.117. — T13-G3G4.

Belső Morgó kocsmá lásd **Morgó kocsmá**

Belső-nyomás lásd **Belső-legelő**

Belső-Pusztatedej lásd **Belső-Tedej**

Belső-Szeles lásd **Kabay gyógyszertár**

Belső-Tedej 1990: *Belső-Tedej*, 1858: *Belső Tedej*, [1857]: *Belső Pusztá Tedej*, *Belső Tedej*, *Pusztá Belső Tedej*, 1856: *Belső Tedelyi pusztá*. — Határrész, az egykori Tedej birtoknak a Hajdúnánás belterületéhez viszonyítva közelebbi, belső része, a település északnyugati határában. A történeti források **Belső-Pusztatedej**, **Pusztá-Belső-Tedej** és **Belső-Tedejpuszta** formában is említik. Vö. Belső-tedeji-oldal, Belső-tedeji-rét, Külső-Tedej. — DRAVICZKY 1990: 23, T1.S.78.732/1–14, T9.HvT.50, T9.HvT.51, T9.

HvT.53, T9.Ny.34. — T11-H1, T12-A1B1C1D1, T13-E1F1.

Belső-tedeji-oldal 1824/1854: *Belső Tedei oldal*. — Földterület volt a település északnyugati határában, a Rét Belső-Tedej felőli határán. — T9.HvT.46. — T11-G2H2.

Belső-Tedejpuszta lásd **Belső-Tedej**

Belső-tedeji-rét 1856: *Belső Tedeji Rét*, 1856: *Belső Tedelyi rét*. — Földterület volt a település északnyugati határában, a Belső-Tedej határrészen. Az Egyház rétje és a Város-rét, valamint az Elő-háton keletre eső rét megjelölésére lehetett használatban ez a megjelölés. — T1.S.78.732/1–14, T9.HvT.49. — T12-A1B1C1D1, T13-E1F1.

Bem utca 1. 2024: *Bem ucca | A pijak háta mögöt, nem sok ház van rajta, a pijak veszi el egészen végig*. 1990: *Bem utca*, *Cegléd utca*, 1969: *Cegléd utca*, [1930]: *Czegléd utcza*, 1926: *Czegléd u[tca]*, [1910]: *Czegléd u[tca]*. — Utca a belterület északi részén, a Kossuth utcát köti össze a Mártírok útjával. **Cegléd utca** néven is említették, e névadás indítékát nem ismerjük. Hivatalos neve *Bem utca*. — DRAVICZKY 1990: 116, ÉGy., T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3.

Bem utca 2. lásd **Mártírok útja**

Bene-telek 1858: *Bene telek*. — Földterület a település délnyugati határában, a Réten, a Csuka-dűlő területén, a Jakab-fenék mellett. Telkes, magasabban fekvő területet jelöl. Nevének előtagja bizonyára személynév. — FKNT., T9.HvT.56. — T11-G5H5.

Bercsényi utca 2024: *Bercsényi ucca*, 2012: *Bercsényi utca*, 1990: *Bercsényi utca*, *Fazekas Imre köze*, 1972: *Bercsényi ucca*, 1969: *Bercsényi utca*, [1930]: *Bercsényi utcza*, 1926: *Bercsényi u[tca]*, [1910]: *Bercsényi u[tca]*. — Utca a belterület északnyugati részén, a Polgári utcából nyílik. A **Fazekas Imre köze** nevet az itt élő Fazekas Imre gazdáról kapta. Hivatalos neve *Bercsényi utca*. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 8, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D2.

Berencsi-lapos 2024: *Berencsi-lapos*, 2012: *Berencsi-lapos*, 1990: *Berencsi-lapos*. — Vizes terület a település északi határában, az egykori Külső-Tedej határrészen, a Keleti-főcsatornától keletre, a Silu-lapos és a Fehér-lapos között. Területe a Fehér-lapossal együtt 80 hold. Tu-

lajdonosáról, Berencsi Gézáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 78, ÉGy. — T6-A4.

Berencsi-tanya 1943: *Berencsi-tny. [tanya]*, 1941: *Berencsi-tny. [tanya]*. — Egykori tanya a belterülettől és a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Polgári úttól délre, a Fürj-halom határrészen, a Piros-tanya szomszédságában. A korabeli térképek szerint az 1900-as évek közepén több tanyaépület is volt ezen a területen, de csak ez szerepel névvel. Tulajdonosáról kapta a nevét. — MaKF., T16.HvT.573. — T13-E3.

Berencsy-alapítványház lásd **Berencsy-kúria**

Berencsy-kúria 2024: *Berencsi-kúrija ~ Szivárvány ovoda ~ Lánynevelőotthon*, 2017: *Berencsy-kúria*, 2004: *Leánynevelő Otthon*, 1990: *Berencsi-alapítványház*. — 1910 körül épült díszes neoklasszicista-eklektikus kúria a belterület központjában, a Nikodémusz utcán. Berencsy Gyula építtette, erre utalva említik *Berencsy-kúria*-ként, illetve *Berencsy-alapítványház*-ként. Halála után a református egyháznak adományozták a kúriát és a hozzá tartozó telket. Az épülethez nagy gazdasági udvar tartozott, az utolsó cselédházat 2010-ben bontották le. Már a második világháború előtt internátusként használták, az államosítás után 1954-től 1990-ig leány-nevelőotthon és kollégium működött az épületben, ezért emlegetik még ma is *Lánynevelőotthon*-ként. A 2004-ben felújított épületben ma a Hajdúnánási Óvoda Szivárvány Tagintézménye működik, *Szivárvány óvoda*-ként említik. — DRAVICZKY 1990: 139, 192–193, ÉGy., HÖGYE 2017: 5, TAR 2004: 113. — T29-E3.

Béres-dűlő 2024: *Bíres-düllő*, 1990: *Béres József-dűlő, Béres-dűlő*, 1972: *Bíres dűlő*, 1937: *Bojtorjángos dűlő*. — Földterület a település délkeleti határában, a Zajgató határrészen, közel

a belterülethez. A területen korábban 40 hold földet és tanyát birtokló Béres Józsefről *Béres-dűlő*-nek és *Béres József-dűlő*-nek hívják, noha a dűlőben másoknak is volt földje és tanyája. Korábbi *Bojtorjángos-dűlő* megnevezését a dűlőben lévő Bojtorjángos nevű laposról kapta. — DRAVICZKY 1990: 31, ÉGy., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 23. — T21-E1.

Béres Jóskaék tanyája lásd **Béres-tanya**

Béres József-dűlő lásd **Béres-dűlő**

Béres József-tanya lásd **Béres-tanya**

Béres-tanya 2012: *Bíres-tanya ~ Bíres Jóskaék tanyája*, 1972: *Bíres tanya*, 1943: *Béres József [-tanya]*, 1923: *Béres tny. [tanya]*. — Nagy tanya volt a település délkeleti határában, a Zajgató nevű határrészen. Tulajdonosáról, Béres Józsefről kapta a nevét. *Béres Jóskaék tanyája* és *Béres József-tanya* formában is említik. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 23, T0.26.33.10, T16.T.573. — T21-E1.

Berzsényi utca 2024: *Berzsényi ucca ~ Berzsényi ucca*, 2012: *Berzsényi utca*, 1972: *Berzsényi úcca*, 1969: *Berzsényi utca*, [1930]: *Berzsényi utcza*, 1926: *Berzsényi u[tca]*, [1910]: *Berzsényi u[tca]*. — Utca a belterület déli részén, a Kazinczy utcából nyílik. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 8, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E5.

Bessenyei utca 2024: *Bessenyeji ucca*, 2012: *Bessenyei utca*, 1990: *Bessenyei utca, Egyenes utca*, 1972: *Felső-csűrhejárás*, 1969: *Bessenyei utca*, [1930]: *Bessenyei utcza*, 1926: *Egyenes u[tca]*, [1910]: *Egyenes u[tca]*. — Utca a belterület északi részén, a Magyar utcából nyílik. Korábban *Egyenes utca* volt a neve, bizonyára az alakja miatt. *Felső-csűrhejárás*-ként is említik, akárcsak a Toldi és Kinizsi utcákat, mivel erre vonult a csürhe. Hivatalos neve *Bessenyei utca*. — DRAVICZKY 1990: 116, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 9, térkép, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E2.

Bete-hát [1800–1802]: *Bete hát*, [1800]: *Bete Hát*, 1762: *Bete hát*, [18. sz.]: *Bete Hát*. — Vízrel körülvett enyhe kiemelkedés a település északnyugati határszélén, a Tiszavasvári határnál, évszázadokig vitatott határrészen, aminek a nagy része ma Tiszavasvárhoz tartozik. A régi térképek alapján kérdéses, hogy a mai Hajdúnánás határának része volt-e. Nevének előtagjáról

Berencsy-kúria

Forrás: hajdunanas.hu

nincsenek ismereteink, lehetséges, hogy család-névi eredetű. — T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.40, T10.FM.37, T21.TK.2164, ÚCsnT. — T4-D4.

Bethlen Gábor körút lásd **Bethlen Gábor utca**

Bethlen Gábor utca 2024: *Betlen Gábor körút ~ Betlen Gábor ucca ~ Betlen körút*, 2012: *Bethlen Gábor utca*, 1990: *Bethlen Gábor utca*, *Bethlen utca*, 1972: *Betlen Gábor körút*, 1969: *Bethlen Gábor körút*, [1930]: *Bethlen körút*. — Utca a belterület központjában, a kiskörút nyugati-északnyugati szakasza, a Bartók Béla utca folytatása. Hivatalos névként már az [1930]-as térképen *Bethlen körút*-ként, később *Bethlen Gábor körút*-ként szerepel, korábban az Andrássy utca felső szakasza volt. *Bethlen utca* néven is említik. Hivatalos neve *Bethlen Gábor utca*. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 8, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D3.

Bethlen körút lásd **Bethlen Gábor utca**

Bethlen utca lásd **Bethlen Gábor utca**

Bikahodály 2012: *Bikahodály*, 1972: *Bika istálló*, 1923: *Bika istálló*. — Hodály a település déli határában, a belterülettől délnyugatra, a Zagolyán, a K. III-2. csatorna közelében. Korábban *Bikaistálló*-nak mondták. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 23, T0.26.33.10. — T20-A2.

Bikaistálló lásd **Bikahodály**

Bika-lapos lásd **Bikalegelő, Templom-zug**

Bikalegelő 2024: *Bikalegelő*, 2012: *Bika-lapos*, 1990: *Bika legelő*, *Bika-lapos*. — 2-3 köblös nagyságú vizes terület, lapos a Belső-legelőn, az Újszőlőn túl, a Keleti-főcsatornától keletre. Egykor bikák legeltek rajta, erre utal a *Bikalegelő* névváltozat. *Bika-lapos*-nak is mondták, mert alacsony fekvésű, vízállásos terület volt. — DRAVICZKY 1990: 84, ÉGy. — T13-F3.

Bivaly-hátak [1800]: *Bial Hátak*, 1762: *Bial hátak*. — Vízzel körülvett enyhe kiemelkedés a település északnyugati határában, a település északnyugati határszélén, a tiszavasvári határnál egy évszázadokig vitatott határreszen, aminek a nagy része ma Tiszavasvárihoz tartozik. A régi térképek alapján elképzelhető, hogy beleesik a mai Hajdúnánás határába is. Talán az motiválhatta a névadást, hogy a vízből kiemelkedő rész bivalyhátakhoz hasonlított. — T9.HvT.40, T10.FM.37. — T5-G5.

Black Man Club lásd **Tungsram klub**

Bocskai lásd **Bocskai AMI, Hatos iskola**

Bocskai AMI 2024: *Bocskaji ami ~ Rákóuci ~ Régi Rákóuci iskola*, 2012: *Régi Rákóci iskola ~ Bocskai*. — Általános iskola a belterület központjában, az Óvoda utca 2–10. szám alatt. Miután a református egyház visszakapta a Kettes iskola Köztársaság téri épületét, ide költözött át az önkormányzati fenntartású iskola *II. Rákóczi Ferenc Általános és Művészeti Iskola* néven, ezért említik *Rákóczi*-ként és *Régi Rákóczi iskola*-ként. 2012 óta a Bocskai István Általános Iskola alapfokú művészeti tagintézménye, röviden *Bocskai AMI*. *Bocskai* néven is előfordul. — ÉGy. — T28-D3.

Bocskai filmszínház lásd **Mozi**

Bocskai köz lásd **Szeles tér**

Bocskai szálló lásd **Művház**

Bocskai tér lásd **Köztársaság tér**

Bocskai út lásd **Bocskai utca**

Bocskai utca 2024: *Bocskaji ucca ~ Bocskaji út ~ Nagy út*, 2012: *Bocskai utca*, 1990: *Bocskai utca*, *Nagy köz*, *Debreceni út*, 1982: *Nagy út*, 1972: *Bocskaji ucca*, *Debrecenyi köz*, 1969: *Bocskai utca*, [1930]: *Bocskay utcza*, 1926: *Bocskay u[tc]a*, [1910]: *Bocskay u[tc]a*, 1891: *Debrecenyi utcza*, 1871–1872: *Debrecenyi utcza*. — A település egyik főutcája, amely a Köztársaság tér és az Állomás között húzódik. Hivatalos neve *Bocskai utca*, ennek *Bocskai út* változataként is említik. *Nagy köz*-ként és *Nagy út*-ként is ismerik, ezek az elnevezések az utca méretére utalnak. Egy időben *Debreceni út*, *Debreceni utca* és *Debreceni köz* néven is említették, ez az utca vezet ki ugyanis a vá-

A Bocskai utca egy 20. század eleji képeslapon

Forrás: Mórícz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

rosból Debrecen irányába. Vö. Debreceni-kút. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 8, 9, TIMÁRI 1982: 2, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D4D5.

Bocskai vendéglő lásd **Művház**

Boda-dűlő lásd **Boda-tanya 1.**

Boda-tanya 1. 2024: *Boda-tanya*, 2012: *Boda-tanya*, 1990: *Boda dűlő*. — Egykori tanya és dűlőföld a település déli–délkeleti határában, a Vidi-földön, az Újvárosi út mellett. **Boda-dűlő**-ként is adatolható. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T20-D3.

Boda-tanya 2. 2024: *Boda-tanya*. — Tanya a település déli–délkeleti határában, a Zajgató határrészen, az Újvárosi út mellett nyugatra. Boda Antal tanyája, erről kapta a nevét. — ÉGy. — T20-D2.

Bódi-tanya 2024: *Bódi-tanya*. — Tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Görbeházi út északi oldalán. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T19-F1.

Bodnár-föld 2012: *Bodnár föld*. — Földterület a település déli–délkeleti határában, a Vidi-föld középső részén, a Béke kettestől keletre. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T21-E4.

Bodzás-telek 1990: *Bodzástelek*. — Földterület a település nyugati határában, a Veresnád-telek mellett, a Veresnádban, a Polgári úttól délre. Nevét a helybeliek szerint onnan kapta, hogy sok gyalogbodza nőtt a területen. — DRAVICZKY 1990: 47. — T12-A3.

Bogárzó 1972: *Bogárzó, Visketeges | A Fűrér mellett a csegei útnál van. Ez egy bogáncsos, tövises hej. | Nyáron, amikor a legyek és szúnyogok ellepték a jóságot, a közeli legelőről a megvadult, bogárzó állatok ide rohantak, hogy a tövises és bogáncsok között ledörzsöljék magukról a legyeket vagy szúnyogokat.* 1968: *Bogárzó | Amiké ide telepítette a fejedelem az őseket nem volt itt semmi se. A farkasok bejártak a Bogárzóbú, mer a tele volt velük.* 1938: *Bogárzó*, 1783: *Visketeges*. — Földterület a település középső részén, a belterülettől délnyugati irányban, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Görbeházi út mentén, a Varjason. A 18. századi térkép még vízzel borított területként ábrázolja. Neve a

területen elszaporodó bogarakkal van összefüggésben, amik csípték az állatokat. A *bogárzó* 'hely a legelőn, ahol az állatokat sok bogár lepi' földrajzi köznévből alakult. A másik névváltozat, a *Visketeges* is ezzel függ össze. Már csak hallomásból ismerik. Vö. *Bogárzó-ér*. — DANKÓ 1964: 65, FKNT., KÖRÖSI 1972: 23, 54, MOLNÁR 1938a: 8, 18, T9.HvT.5/b. — T13-E5.

Bogárzó-ér 1990: *Bogárzó-ér*, 1938: *Bogárzó-ér*. — Vízfolyás a település középső részén, a belterülettől délnyugatra, a Görbeházi úttól délre, a Közös-legelőn. A csatornázás előtt az Úsztató-ér folytatása volt, a Nagy-laposon haladt keresztül, majd a böszörményi Szőke-érbe és végül a Hortobágyba folyt. Nevét onnan kapta, hogy sok bogár, bögöly volt a területen, amik csípték az állatokat. Vö. *Bogárzó*. — DRAVICZKY 1990: 70, MOLNÁR 1938a: 18. — T19-G1.

Bohács-tanya 1943: *Bohács tny. [tanya]*, 1941: *Bohács-tny. [tanya]*, 1927: *Sebesze tn. [tanya]*, 1905: *Sebesze t[tanya]*, 1886: *Sebesze t[tanya]*, 1884: *Sebesze tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a böszörményi határ közelében. A *Bohács-tanya* előtagjában a tulajdonos családneve rejlik: egy 1933-as térképvázlat szerint Bohács Ferencnek volt ezen a területen tanyája. Talán a tanya korábbi *Sebesze-tanya* nevében is személynevet gyaníthatunk. — GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, MaKF., T0.26.33.5, T16.HvT.584, T16.T.562, ÚCsnT. *Sebesz*. — T18-D3.

Bojtorjáng-lapos lásd **Bojtorjángos**

Bojtorjángos 1990: *Bojtorjángos*, *Bojtorjáng-lapos*, 1972: *Bojtorjángos | Nagy lapos a Zajgatóuba. Vízzel van teli. Ez is, mint az egész Zajgatóú legelőü vóut. Guja meg birka legelt rajta.* 1938: *Bortorjángos*. — 10-15 hold kaszáló, legelő a település déli–délkeleti határában, a Zajgató határrészen, a Síró-dűlő és a Béres-dűlő területén. Egy része egykor víz alatt állt. A területen sok volt a bojtorján, amit Hajdúnánáson *bojtorjáng*-nak mondanak, innen ered az elnevezés. **Bojtorjáng-lapos** formában is adatolható. — DRAVICZKY 1990: 64, KÖRÖSI 1972: 23, MOLNÁR 1938a: 7, ÚMTsz. — T21-E1.

Bojtorjángos-dűlő lásd **Béres-dűlő**

Borbély-lapos 2012: *Borbély-lapos*, 1990: *Borbély-lapos*. — 4-5 köblös kaszáló, legelő a település északi határában, Tedejtől délre. Borbély

Miklós tulajdona volt, erre utal az elnevezése. — DRAVICZKY 1990: 79, ÉGy. — T6-C5.

Borbély Mihály tanyája 2024: *Borbíj Miháj tanyája*. — Tanya a település északi-északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Polgári úttól északra, a Kis-Új-osztás nevű határrészen. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T12-D1.

Borbély-tanya 2024: *Borbíj-tanya ~ Borbíj-tanyák ~ Zágonyi-tanya | Kít Borbíj-tanya vőút az*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Polgári út mentén a Király-dombnál. Zágonyi Jakab tanítóé volt, erre utal a *Zágonyi-tanya* név. Majd a két Zágonyi-lány családjának épült ott két tanya, amit a szintén testvér férjek után *Borbély-tanya*-nak vagy *Borbély-tanyák*-nak hívtak. — ÉGy. — T11-F3G3.

Borbély-tanyák lásd **Borbély-tanya**

Borsiék tanyája 2012: *Borsijék tanyája*, 1972: *Borsi-tanya*, 1923: *Borsi tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Zajgató határrész délnyugati részén, az Újvárosi út nyugati oldalán, a Vidi-föld közelében. *Borsi-tanya*-ként is szerepelt. Tulajdonosáról kapta a nevét. Talán itt lehetett a későbbi Pénzes-tanya is. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 23, T0.26.33.10. — T20-D3.

Borsi-tanya lásd **Borsiék tanyája**

Borzik 1. 2024: *Borzik*, 2012: *Borzik*, 1990: *Borzik-dűlő*, 1981: *Borzik-dűlő*, 1972: *Borzik*, 1938: *Borzik*. — Földterület a település északnyugati határában, a Nyiczky-rét mellett déli irányban. A Borzik-part és a Borzik-lapos együttes megjelölése. Neve feltehetően személynévi eredetű lehet, esetleg a *borzlyuk* 'borzkotorék' főnév népnyelvi *borzlik* alakjával is összefügghet. *Borzik-dűlő*-ként is adatható. Vö. Borzik-zug. — DRAVICZKY 1990: 36, ÉGy., FNESZ. *Borzlik*, KÖRÖSI 1972: 23, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 7. — T12-A2.

Borzik 2. lásd **Borzik-part**

Borzik-alj lásd **Borzik-lapos**

Borzik alja lásd **Borzik-lapos**

Borzik-dűlő lásd **Borzik 1.**

Borzik-hát lásd **Borzik-part**

Borzik-lapos 1990: *Borzik-lapos*, 1902: *Borzik-alja*, 1900: *Borzikalja*, 1858: *Borzik alja*, 1858: *Borzikalj*, 1854: *Borzik alja*, 1824/1854:

Borzik allja. — Kaszáló, egykori nádvági rét a település északnyugati határában, a Borzik területén, a Borzik-part mellett. A 19. századi forrásokban *Borzik alja* és *Borzik-alj* néven szerepelt. — BARCSA 1900: 183, 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 76, MKFT., T9.HvT.39, T9. HvT.46, T9.HvT.56. — T12-A2.

Borzik-part 2024: *Borzik-part*, 2012: *Borzik-part*, 1990: *Borzik-part*, 1858: *Borzik*, 1854: *Borzik hát*, 1824/1900: *Borzik*, 1824/1854: *Borzik hát*. — Enyhe kiemelkedés volt a település északnyugati határában, a Borzik területén, a Borzik-lapos veszi körbe. A város földterülete volt, de mindig bérbe volt adva. A homokos magaslatot mára teljesen elhordták. A 19. századi forrásokban *Borzik-hát*, illetve *Borzik* formában szerepel a művelés alá vont partos rész jelölésére. Újabban *Borzik-part*-ként említik. — BARCSA 1900: 183, DRAVICZKY 1990: 49, ÉGy., T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.56. — T12-A2.

Borzik-zug 1854: *Borzik zug*. — Földterület a település északnyugati határában, a Zöld-halomtól északnyugatra, a Borzik mellett. A *zug* földrajzi köznév 'valamely határrész félreeső szöglete' jelentésben használatos. — FKNT., T9.HvT.39. — T12-A2.

Bozán Bandi tanyája 2012: *Bozán Bandi tanyája*. — Tanya a település északnyugati határában, a Juhlegelő 2. mellett. Korábban a juhászaté volt, majd Bozán Andrásé lett. Körülbelül itt vagy emellett keletről lehetett korábban a Kéki László tanyája. — ÉGy. — T12-B2.

Bödönös-kút 1972: *Bödönös-kút | Kút a Dávidka nevű határrészen*. 1938: *Bödönös-kút*. — Egykori kút a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld délnyugati részén. A helybeliek szerint ide hordták a méhészek a kasokat, és pergetéskor bödönben vitték haza a mézet. Valójában a név a kút kialakítására utal, a *bödön* szó ugyanis a 'kút bélelésére alkalmazott, hordó alakúra kivájt odvas fatörzs' jelentésben használatos, minden bizonnyal ilyen jellegű kutat jelölhetett az elnevezés. — KÖRÖSI 1972: 23, MOLNÁR 1938a: 8, ÚMTsz. — T20-C5.

Böszörményi kapu lásd **Debreceni kapu**

Böszörményi országút 2024: *Böszörményi országút ~ Országút | Asz főüdüút vőút, aszt sose kövesztik le, meg mos már nem lehet vígig menni*. 2012: *Böszörményi országút*, 1990: *Böszörményi*

országút, *Debreceni országút, régi Debreceni országút*, 1981: *Böszörményi út*, 1938: *rigi debreceni út*, 1899: *Böszörményi út*, 1886: *H[ajdú] Böszörményi ország út*, 1858: *Böszörményi ország út*, 1854: *Debreceni országút*. — Hajdúböszörmény felé vezető földút a település délkeleti határában, a régi Várad–Debrecen–Tokaj–Kassa út egy szakasza. A Zajgató és a Cserepes mellett halad el. **Hajdúböszörményi országút, Böszörményi út, Debreceni országút, Országút és Régi Debreceni országút, Régi Debreceni út** formában ugyancsak előfordul. — DRAVICZKY 1990: 32, 42, ÉGy., L9.V.301.c/1, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 16, T9.DvT.1502, T9.HmT.13, T9.HvT.55. — T21-E1.

Böszörményi út lásd **Böszörményi országút**

Böszörményi utca 2024: *Böszörményi ucca | Kin van szílen, tejbegyűjtőü vout rajta, a Lac-hús vágóuhíd, a Fafém külsőü telepe*. 2012: *Böszörményi utca*, 2007: *Csuka-tó köze*, 1990: *Böszörményi utca*, *Alsó Korcsolyázó tó köze*, 1969: *Böszörményi utca*, [1930]: *Böszörményi utca*. — Utca a belterület déli részén, folytatása a Böszörményi országút. A helybeliek korábban *Alsó-Korcsolyázó-tó köze*-ként és *Csuka-tó köze*-ként is említették, régen ugyanis az utca mellett fekvő tóra, az Alsó-Korcsolyázó-tóra, más néven Csuka-tóra jártak korcsolyázni a fiatalok. Hivatalos neve *Böszörményi utca*. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., FEHÉR 2007a: 226, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E5.

Böszörmény-kút lásd **Mokem-kút**

Brassay Károly utca 2024: *Brassaji Károly ucca*, 2012: *Brassay Károly utca*, 1969: *Brassai K[ároly] utca*. — Utca a belterület északi részén, az Újházhely nevű településrészen. Brassay Károly (1860–1925) hajdúnánási gimnáziumi tanárról, közéleti személyiségről nevezték el. — ÉGy., FEHÉR 1973: 313, T9.Ny.208. — T29-E1.

Budavári Gyurka tanyája 2024: *Budavári Gyurka tanyája*. — Tanya a település középső részén, a belterülettől nyugati–délnyugati irányban, a Görbeházi úttól északra, a Varjastól északnyugatra. Tulajdonosáról nevezték el. — ÉGy. — T12-D5.

Bukró szénégető hegye 1728: *Bukró Szén igető hegire*. — Kiemelkedés lehetett a hajdúnánási határban, közelebbi helye ismeretlen. A név-

adás indítékát nem ismerjük, a *Bukró* előtagban feltehetőleg személynév rejlik. — Bosz. 1: 385.

Bulgár Albert-tanya 2024: *Bulgár Albert-tanya | Az nagyon csodálatos tanya vout. Bulgár Albert bácsi, úty hífták az öreget, annak vout ott egy gyönyörű cserepes tanyája. Még meg ojan, hoty padlóus házú, hát ott akkor a tanyák még főüdesek voutak mind. Padlóus tanya vout. És akkor gyönyörű gyümölcsös meg minden*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T18-D1D2.

Burjány-tanya 1972: *Búrjány tanya*, 1923: *Burjány tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település keleti–északkeleti határszélén, a Pusztán, a Nyíregyházi út közelében északra. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 23, T0.26.33.10. — T14-D2.

Búsi-lapos 2012: *Búsi-lapos*. — Vizes terület a település déli–délkeleti határában, a Vidi-föld közepén, a Bodnár-föld közelében. Nevének előtagja bizonyára személynév lehet: ma is élnek Hajdúnánáson *Búsi* családnevűek. — ÉGy. — T21-E4.

Búzás-árok 2012: *Búzás-árok*, 1990: *Búzás-árok*. — Árok a belterület közelében, amely a Kubikgödörtől indult, és délnyugati irányban a Keleti-főcsatornáig húzódott. Az árok növényzetéről, a réti búzavirágról kaphatta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 68, ÉGy. — T13-G5.

Búzavirág lásd **Molnár-kocsma 1.**

Búzavirág eszpresszó lásd **Molnár-kocsma 1.**

Búzavirág söröző lásd **Molnár-kocsma 1.**

Búdi-ér lásd **Vidi-ér**

Búdi-ér farka lásd **Vidi-ér farka**

Büdös-ér 1858: *Büdös ér*, 1858: *Büdos ér*, 1854: *Büdös ér*, 1824/1854: *Büdös ér*. — Széles medrű vízfolyás a település délnyugati határában, a Rét nyugati–délnyugati szélén, a görbeházi határnál. A Tisza szabályozásáig gyakran volt víz alatt a környék. A víz visszahúzódása után a növényi és állati maradványok bűzlöttek, ez magyarázza a vízfolyás nevét. Vö. *Büdös-lapos*. Lásd *Büdös-ér* (Görbeháza). — MKFT., T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.56. — T18-C1C2.

Büdös köz lásd **Vörösmarty utca**

Büdös-lapos 1990: *Büdös-lapos*. — Földterület a település délnyugati határában, a Réten, a

Büdös-ér mellett. Vízállásos, zsombékos hely volt. Részai lehetnek a régi térképeken szereplő Kis-Büdös és Nagy-Büdös, melyek közül az előbbi a hajdúnánási határba esik. — DRAVICZKY 1990: 74. — T18-C1.

Büdös-part 1972: *Büdös part* | *Ez is a Farkasrét-be esik. Azir híjják így, mert a nagyon zsombikos hejen vout, oszt megállt a víz, osztán бүдös lett.* — Földterület a település délnyugati részén, a böszörményi határ közelében, a Farkas-rétnek is mondott Farkasordító laposán. — KÖRÖSI 1972: 24. — T19-F2.

Cäry-lapos lásd **Kari-lapos**

Cegléd utca lásd **Bem utca 1.**

Cél-domb 2024: *Cil-domb*, 2012: *Céllövő-domb*, 1990: *Cil-domb* | *Amikor a két világháború között a leventemozgalmat felfejlesztették, akkor csinálták, bizonyos mértékig inségmunkában. A Cil-dombhoz egy tanya tartozott, ahol laktak is.* — Mesterséges kiemelkedés a belterülettől nyugatra, az Újszőlő városrész mellett nyugatra, igen közel esik az egykori Jankó-halom helyéhez. Az egykori Belső-legelő területén a két világháború között löteret alakítottak ki, ennek részeként építették a dombot. A helybeliek szerint a 2. világháború után a rendőrség és a munkásőrség gyakorlatozó helye volt. A **Céllövő-domb** és a **Cél-domb** elnevezései erre utalnak. Vö. Céllövöldei-csürhekút. — DRAVICZKY 1990: 58, ÉGy. — T13-F4.

Céllövő-domb lásd **Cél-domb**

Céllövöldei-csürhekút 2012: *Céllövöldei csürhekút*, 1992: *Cillövöldei kút* vagy *Nyáj kút*, 1990: *Cillövöldei csürhe kút*, 1871: *Csürhe kút.* — Ásott, betonkavájú, nagyon régi kút volt a belterülettől nyugatra, a Cél-domb mellett. A 19. században a naponta hazajáró csürhe legelt a

környékén. A csürhét *nyáj*-nak is mondták, innen ered a *Nyájkút* megjelölés. — DRAVICZKY 1990: 92, 1992: 120, ÉGy., T1.S.78.732/15–202. — T13-G4.

Cigány dűlő 1990: *Cigány-dűlő.* — Dűlőút a település északi határában, a Keleti-főcsatornával párhuzamosan fut keletre. Nevét a helybeliek szerint onnan kapta, hogy a бүди cigányok ezen a dűlőn jöttek Hajdúnánásra. — DRAVICZKY 1990: 38. — T6-A4A5.

Cigány köz lásd **Dankó Pista utca**

Cigány-rét 2024: *Cigány-rét*, 2012: *Cigány-rét*, 1972: *Cigányrét*, 1938: *Cigányrét*, 1891: *Czigány rét*, 1871–1972: *Czigány rét*, 1783/1867: *Czigány rét*, 1783: *Czigány rét.* — Földterület a belterület közelében északnyugati irányban, az Újszőlőtől északra. Nevét a helybeliek szerint onnan kapta, hogy egykor itt éltek a cigányok. Vö. Cigány-rétfeli-kút. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 24, MOLNÁR 1938a: 8, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T13-G3.

Cigány-rétfeli-kút 2015: *Cigányrétfeli-kút.* — Egykori csürhekút a belterület közelében északnyugatra, a Cigány-réten. — MÁRÓ 2015: 179. — T13-G3.

Csákány köz lásd **Daróczi Ambrus utca**

Csákány utca lásd **Daróczi Ambrus utca**

Csányi-kút lásd **Dózsa-kút**

Csányi-tanya 2024: *Csányi-tanya*, 1972: *Csányi tanya*, 1923: *Csányi tny. [tanya]*. — Tanya a település nyugati-északnyugati határában, a Polgári úttól északra, a Göndör-rónától keletre. Többször átépítették. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 24, T0.26.33.10. — T12-B2.

Csárda lásd **Tedeji csárda**

Csárda-domb lásd **Zajgató-part**

Csárda-lapos 1990: *Csárda-lapos*, *Gupcsó-lapos*, *Közös víz.* — 8-10 holdnyi vizes terület, nádas a település északkeleti határszegletében, a Pusztán. A lapos szélén állt a Hajdúdoroghoz tartozó Dorogi csárda, innen ered a *Csárda-lapos* elnevezése. A terület egykori tulajdonosáról kapta a **Gupcsó-lapos** nevét. Egy 1933-as térképvázlaton Gupcsó Mihályné szerepel tanya-tulajdonosként. Mivel pedig a lapos a dorogi és a hajdúnánási határon fekszik, **Közös-víz**-nek

Cél-domb

Fotó: Szólláth Zoltán

A Cigány-rét az 1980-as években

Fotó: Draviczy Imre

is hívták. Lásd Csárda-lapos (Hajdúdorog). — DRAVICZKY 1990: 61, T0.26.33.5. — T7-H3.

Császár árka lásd **Csősz-árok**

Császár szénája [1800]: *Császár Szénája*. — Határpont volt a település északnyugati határában, az egykori Tedej birtok és Szentmihály (a mai Tiszavasvári) között, a Békás-értől keletre. Szénatermő rét lehetett. Nevének előtagja a rét használatját jelölhette. — T9.HvT.40. — T5-G4.

Csatorna lásd **Hortobágyi-csatorna**, **Kadarcs**, **Keleti-főcsatorna**

Csegei híd lásd **Görbeházi híd**

Csegei kövesút lásd **Görbeházi út**

Csegei út lásd **Görbeházi út**

Csege-kút lásd **Cseke-kút**

Cseh árka lásd **Csősz-árok**

Cseh-domb lásd **Cseh-halom**

Cseh halma lásd **Cseh-halom**

Cseh-halom 1990: *Cseh-domb*, 1972: *Csehalom*, 1891: *Cseh halom*, 1871–1872: *Cseh halom*, 1858: *Cseh halom*, 1858: *Csehalma*, 1855: *Cseh halma*, 1776: *Cse Halma*, collic., *Cseg Halma*, collic., 1767–1779: *Cseh halom*. — Egykori kiemelkedés a település északi határában, a Pusztán, a mai Tedejtől északkeletre. Nevének előtagja a *Cseh* családnévvel vagy a *cseh* népnévvel hozható összefüggésbe. NÉMETH PÉTER a szomszédos Tiszavasvári területére, a hajdúnánási határ közelébe lokalizálja a középkori Csehi falu határát. Talán ezzel is kapcsolatban állhat a halom neve. **Cseh-domb** formában is szerepel, a 18–19. századi források pedig **Cseh halma**-ként is említik. A legkorábbi adatok kö-

zött szereplő *Cseg halma* forma előtagja talán elírás lehet. A halom szomszédságában volt a Cseh-tanya. Vö. Cseh-halom-lapos. — DRAVICZKY 1990: 39, KÖRÖSI 1972: 24, L16.IV.9/46, MKFT., NÉMETH 2023: 89, T1.S.11.830/23, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.48/1–4, T9.Ny.34. — T6-D4.

Cseh-halom-lapos lásd **Uzonyi-lapos**

Cseh-tanya 1914: *Cseh tn. [tanya]*, 1912: *Cseh tn. [tanya]*, 1905: *Cseh t[tanya]*, 1900: *Cseh tn. [tanya]*, 1886: *Cseh t[tanya]*, 1884: *Cseh tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település északi határában, a Pusztá északnyugati részén, a Cseh-halom mellett. Ezzel függhet össze a név. — GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T7-E4.

Cseke-kút 1990: *Cseke kút*, 1972: *Cseke kút*, 1938: *Cseke-kút*, 1914: *Csege kút*, 1912: *Csege kút*, 1900: *Csege kút*, 1884: *Csege kút*, [1884 k.]: *Csege kút*, 1871–1872: *Cseke kút*, 1858: *Cseke kút*, 1846–1847: *Cseke kút*. — Egykori kút a település északkeleti határában, a Pusztának az M3-as autópályától délre eső részén, a Cseke-parton. A 19–20. század fordulóján még megvolt, majd betemették. Nevének előtagjában feltehetően a *Cseke* családnév rejlik. 20. századi forrásokban **Csege-kút**-ként is szerepel. — DRAVICZKY 1990: 88, HKFT., KÖRÖSI 1972: 24, L9.V.304.a/5, MKFT., MOLNÁR 1938a: 8, T1.S.78.732/15–202, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T14-B2.

Cseke-part 1990: *Cseke-part*. — A környezeténél magasabban fekvő földterület, kiemelkedés a település északkeleti határában, a Pusztá nevű

határrészen, az M3-as autópályától délre a Várad-dűlőben. Nevének előtagjában feltehetően a *Cseke* családnév szerepel. Itt állt egykor a *Cseke-kút*. — DRAVICZKY 1990: 40, 88. — T14-B2.

Csengeri-tanya lásd **Hadadi-tanya 1.**

Csenger-tanya 1927: *Csenger tn. [tanya]*, 1900: *Csenger tn. [tanya]*, 1884: *Csenger tanya*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten a görbeházi határnál, a Király-domb közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T16.HvT.526, T16.HvT.562. — T11-G3.

Csepűs lásd **Csepűs-szőlő**

Csepűs-kert lásd **Csepűs-szőlő**

Csepűs-szőlő 2024: *Csepűs-szőőlőü*, 2012: *Csepűsszőöllő ~ Csepűs ~ Szőöllő*, 1990: *Csepűs*, *Csepűs-szőlő*, 1981: *Csepűs-szőlő*, 1972: *Csepűs szőőlőü*, 1969: *Csepűs-kert*, 1967: *Csepűsszőöllő*, 1956: *Csepűsszőöllő*, 1944: *Csepűsszőöllő*, 1937: *Csepűs kert*, [1920]: *Csepűs kert*, 1902: *Csepűskert*, 1891: *Csepűs kert*, 1886: *Csepűs szőlő*, 1871: *Csepűs kert*, 1871–1872: *Csepűs kert*, 1856: *Csepű szőlő*, 1853: *Csepűs*, 1783/1867: *kender föld* jelenleg ugynevezett *Csepűs szőlők*, 1783: *Kenderföld*. — A belterület mellett keletről húzódó kertség. A 18. század elejéig kendert termesztettek a területen, s a kenderrel kapcsolatos munkálatok egy részét is itt végezték. Erre utal a legkorábbi **Kenderföld** megjelölés, illetve a későbbi névváltozatokban a *Csepűs* előtag és a **Csepűs-kert** forma: a *csepű* ugyanis apró, vékony szálú kendert, illetve kenderkócot jelöl, de kenderből készített anyagot is jelent: 'vastag, durva vászon'. 1760-tól már szőlőt termeltek itt, ezt tükrözi az utótag a **Csepűs-szőlős**, **Csepű-szőlő**, **Csepűs-szőlők** névformákban. Röviden **Csepűs-ként** és **Szőöllő-ként** is említik. Később egyéb gyümölcsöket, majd mást is termesztettek a kertekben. Mára egy része beépült, a többi részén napjainkban is szőlők vannak. Továbbra is mindkét rész megjelölésére használatban van a *Csepűs-szőlő* név. A 19. század folyamán magába olvasztotta a Vén-kertet és a Csukás-kertet, a közöttük lévő gerádják, azaz a kerítésként funkcionáló megárokolt és tövissel beültetett töltések is megszűntek. 1968-ban a városhoz közel eső részét lakóterületté nyilvánították, és hamarosan lakóházak is megjelentek rajta. A Csepűs-szőlő beépült részét az ugyancsak beépített Tégláskerttel

Csőszház a Csepűs-szőlőben

Fotó: Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

együtt Kertvárosnak nevezik. Vö. Csepűs-szőlő mege. — BARCSA 1902: 118, BUCZKÓ 1992: 10, 11–12, DRAVICZKY 1990: 10, ÉGy., ÉrtSz., Hnt., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 8, KUTASI 2019b: 70, MoFnT. 2/9, OROSZ 1973, RÉVÉSZ 1853: 22, T1.S.78.732/1–14, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmK.2/61–62, T9.HmT.13, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.Ny.117, T9.Ny.208, ÚMTsz. — T14-B4.

Csepűs-szőlők lásd **Csepűs-szőlő**

Csepűs-szőlő mege 2024: *Csepűs-szőőlőü mege*, *Csepűs-szőőlőü megett ~ Szőőlőü mege* 2012: *Csepűsszőöllő mege ~ Csepűsszőöllő megi ~ Szőöllő mege ~ Szőöllő megi ~ Szőlő mege*, 1990: *Csepűs-szőlő megi*, *Szőöllő-megi*, 1972: *Szőőlőü megi*, 1938: *Szőöllő-megi*, 1937: *Szőöllő megi*. — Határ rész a település keleti határában, a Csepűs-szőlőtől keletre. Nevében a *möge ~ mege* utótag arra utal, hogy a belterület felől nézve a Csepűs-szőlő mögött fekszik. Korábban **Szőöllő mege** formában használták inkább, ezt a névformát ma is ismerik. — DRAVICZKY 1990: 10, ÉGy., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 50, MOLNÁR 1938a: 8. — T14-B4C3C4.

Csepűs-szőlős lásd **Csepűs-szőlő**

Csepű-szőlő lásd **Csepűs-szőlő**

Cserepes 2012: *Cserepes*, 1972: *Cserepesi járás* | *A Zajgató után van a Cserepesi járás*. — Földterület a település délkeleti határában, a Vidi-föld délkeleti szélén. A közelben állt egykor a hajdúböszörményi Cserepes csárda (lásd ott), annak a környékét nevezték *Cserepes*-nek. Ezt a területet jelölhették korábban **Cserepesi-járs**-ként is. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 25. — T21-F4.

Cserepes-hát 1990: *Cserepes-hát*, 1858: *Cserepes hát*, 1854: *Cserepes hát*, 1824/1854: *Cserepes hát*. — Szántó, magasabban fekvő terület a település délnyugati határában, a Réten, a Süllyedt-kút dűlőjében. Nevét a helybeliek szerint onnan kaphatta, hogy ha nyáron sokáig nem esett az eső, akkor a föld teteje annyira megszáradt, hogy felgöndörödött, megcserepesedett. — DRAVICZKY 1990: 48, T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.54. — T18-C2.

Cserepesi-járás lásd **Cserepes**

Cserepes-tanya lásd **P. Kovács-tanya**

Cserépszín lásd **Téglagyár**

Csermely utca 2024: *Csermejj ucca*, 2012: *Csermely utca*. — A fürdő melletti üdülőövezet egyik utcája a belterület délnyugati részén, a Csónakos utcából nyílik. 1983-ban nevezték el. — ÉGy. — T28-B5.

Csiha 2024: *Csiha ~ Ipari*, 2012: *Csiha*, 1990: *Ipari*. — Iskola a belterület délnyugati részén, a Baross utca 11. szám alatt. Az iparosképzés sokáig különböző helyszíneken folyt a városban, az iskola épületét 1968-ban adták át akkor hivatalos néven: *125. számú Ipari Szakmunkásképző Iskola*. Ekkortól az 1990-es évekig **Ipari**-ként emlegették. 1991-ben vette fel a *Csiha Győző Ipari Szakmunkásképző és Szakközépiskola* nevet, azóta röviden *Csiha*-ként emlegetik. Ma a Berettyóújfalui Szakképzési Centrum része. — DRAVICZKY 1990: 176, ÉGy. — T28-D4.

Csiha Győző utca 2024: *Csiha Győzőü ucca*, 2012: *Csiha Győző utca*. — A belterület nyugati szélénél újabb, külső utcája, a Malom utca folytatása. A közelben, a Szabadság utcán áll a Csiha-malom, amely egykor Csiha Győző tulajdona volt. Hivatalos név, amelyet 1988-ban kapott az utca. — ÉGy. — T28-C3.

Csiha-malom 2024: *Csiha-malom*, 2012: *Csiha-malom*, 1990: *Csiha malom*, 1973: *Csiha-malom*. — Malom a belterület északnyugati részén, a Polgári út és a Szabadság utca sarkán, a Hajdú-Bihar Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat Hajdúnánási Gyáregysége. Csiha Elek alapította a 19. században, majd Csiha Győző 1942-ben megújította, s akkor az ország legmodernebb műmalma volt. A második világháború után államosították. 2006-ban ismét felújították. Vö. Csiha Győző utca, Csiha vize,

Malom presszó, Malom utca. — BAKÓ 1973: 423, DRAVICZKY 1990: 149, ÉGy. — T28-C2.

Csiha-tanya 1941: *Csiha tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északi határában, a mai Tedej területén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — MaKF. — T27-G4.

Csiha vize 1990: *Csiha vize*. — Vízfolyás a belterület nyugati szélénél. Vize a Csiha-malomból kifolyó szennyezett víz, amely az Újszőlő előtti árokban folyt a Sintértelep felé. Medrének pontos helye nem ismert. — DRAVICZKY 1990: 81.

Csikó-hát lásd **Csíkos-hát**

Csíkos 1. 2012: *Csíkos*, 1990: *Csíkos-ér*, 1858: *Csíkos*. — Vízfolyás a település délnyugati szélén, a hajdúböszörményi és a hajdúnánási határban, a Réten, a Csíkos laposa területén folyik keresztül. A helybeliek még a 19. században is csikásztak az érben, innen ered a neve. **Csíkos-ér**-ként is említették. — BARCSA 1900: 169, 283, DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy., T9.HvT.54. — T18-D3.

Csíkos 2. 1990: *Csíkos*, 1811: *Csíkos*, [1800]: *Csíkos Er* alias *Csíkos Derék*, 1776: *Csíkos Ér*, *Csíkos ér*, vena, 1767–1779: *Csíkos ér*; 1762: *Csíkos ér*. — Vízfolyás és a körülötte lévő 10 hold vizes terület a település északnyugati határszélén, a tiszavasvári határnál. A Békás-parttal együtt nádvágó rét volt. **Csíkos-ér** formában is adathozható. A nevek arra utalnak, hogy a vízében sok csík volt. A **Csíkos-derék** névváltozatban a *derék* utótag 'időszakos vízfolyás, illetve a mellette levő vízenyős terület' jelentésben áll. Vö. Csíkos-hát. — DRAVICZKY 1990: 77, FKNT., L9.V.301.c/1, L16.IV.9/46, T1.S.11.830/23, T9.HvT.40, T10.FM.37, ÚMTsz. — T5-F4.

Csíkos-derék lásd **Csíkos 2.**

Csíkos-ér lásd **Csíkos 1.**, **Csíkos 2.**

Csíkos-fenek lásd **Csíkos laposa**

Csiha-malom

Fotó: Civertan Grafikai Stúdió

Csíkos-hát [1800]: *Csikos Hát*, 1776: *Csiko Hát*, loc., 1770: *Csikos Hát*, 1767–1779: *Csikoshát*, 1762: *Csikos hát*, [18. sz.]: *Csikos hát*. — Földhát a település északnyugati határában, a tiszavasvári határszélről nyúlik át egy kis részre Hajdúnánásra, a Szamár-háttól északra. Bizonyára tévesen **Csikó-hát** néven is előfordul. Feltehetően a közeli Csíkos-érrel lehet kapcsolatban. Vö. Csíkos 2. — L16.IV.9/46, T1.S.11.830/23, T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.40, T10.FM.37. — T5-E4.

Csíkos laposa 1990: *Csikos-laposa*, 1811: *Csikos fenekenn*. — 80–100 holdnyi vizes, vízállásos terület a település délnyugati határában, a Réten, a hajdúböszörményi határnál. Itt folyik keresztül a Csíkos-ér. **Csikos-fenék**-ként is adatható. Vö. Csíkos 1. — DRAVICZKY 1990: 73, L9.V.301.c/1. — T18-D3.

Csikós Reszegi-hát lásd **Reszegi-hát**

Csikó-tó 1972: *Csikóútó*, 1938: *Csikótós*. — Mélyebben fekvő legelő a település északi határában, Tedej településrésztől délnyugatra. Egy ízben (talán hibásan) **Csikó-tós** formában is előfordul. Két időszakos tavat jelöltek itt Kis-Csikós-tó és Nagy-Csikós-tó néven. Ezeket együtt, esetleg valamelyiküket jelölhette a név. — KÖRÖSI 1972: 25, MOLNÁR 1938a: 8. — T6-C5.

Csikó-tós lásd **Csikó-tó**

Csík utca 1990: *Csík ucca*, 1969: *Csík utca*, [1930]: *Csík utcza*. — A belterület délnyugati részén lévő Pöstyén utca rövidebb, a Nap utca és a Jókai utca közötti szakaszának korábban *Csík utca* volt a neve, másik fele volt a Kunffy Zsigmond utca. Az 1910–1920-as években Hold utca-ként jelölték a két utcaszakaszt. — DRAVICZKY 1990: 118, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D4.

Csillag köz lásd **Dózsa György utca**

Csillag utca 1. 1926: *Csillag u[tca]*, [1910]: *Csillag u[tca]*. — A mai Dózsa György utca és Aradi vértanúk útja korábbi közös hivatalos megnevezése. — T9.HmT.35/a, T9.Ny.103. — T29-F4.

Csillag utca 2. lásd **Aradi vértanúk útja**

Csingilingi 1990: *Csingi-lingi*. — Vízfolyás a település középső részén, a belterületől északnyugati irányban, a Keleti-főcsatorna megépítése előtt a Fekete-halom felől vitte a vizet a Fürjhalom-járás irányába. Neve egyesek szerint

az ér kicsinységére, jelentéktelenségére utal. Valószínűbb azonban, hogy a névadáshoz a vízfolyás csörgedező hangja szolgált alapul. Már az 1990-es években is kevesek által ismert név volt. — DRAVICZKY 1990: 80. — T13-E3.

Csinos-kút 1937: *Csínoss kút*, 1864: *Csinos kút* | *a város délnyugati oldalán*. — Egykori kút a belterület délnyugati részén, már a 19. század második feléből említik. Napjainkban sem a nevet, sem az általa jelölt helyet nem ismerik. A névadás indítéka ugyancsak ismeretlen. — Kiss 1937: 63, OLÁH 1973: 215.

Csire-fenék [1800]: *Csire Fenék*, 1762: *Csire Fenék*. — Lapos, vízállásos terület a település északnyugati határában, a tiszavasvári határhoz közel, a Hortobágyi-csatorna mellett. Nevének előtagja személynév lehet, esetleg a *csirke* szó tájnyelvi *csire* alakja. A név utótagja a *fenék* 'mélyebben fekvő, vízállásos terület' földrajzi köznév. — FKNT., T9.HvT.40, T10.FM.37, ÚMTsz. — T5-G4.

Csiszár 2024: *Csíszár ~ Csíszár-köszpont* | *Csíszár-tanya vóut ott, utánna let Haladás köszpont, utánna a Micsurin átvette, most a Nyakas-farmnak van ott ety szarvasmarhatelepe, meg a Haszszóznak van ott ety szárítóutelepe*. 2012: *Csiszár ~ Csíszár-telep*, 1990: *Sinay-tanya, Csiszár tanya*. — Gazdasági központ, korábban tanya a belterületről északnyugati irányban, a Polgári úttól északra, a Keleti-főcsatornától keletre, a Verestenger-járásban. A 19. század második felében a Sinai család tanyája volt, később a Csiszár Imréé lett, erre utal a *Sinay-tanya* és a *Csíszár-tanya* megjelölés. A tanya helyén létrehozott téveszközpont megjelölésére is ez utóbbit használták, *Csiszár-telep*, *Csiszár-központ* vagy röviden csak *Csiszár* formában. A jelenleg itt működő gazdasági központot is így nevezik. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T13-F3.

Csiszár-dűlő lásd **Sinay-dűlő**

Csiszárék tanyája lásd **Csiszár Gábor-tanya**

Csiszár-féle-ház lásd **Hadas**

Csiszár Gabi zöldséges tanyája lásd **Csiszár Gábor-tanya**

Csiszár Gábor-tanya 2024: *Csíszár Gábor-tanya*, 2012: *Csíszár Gabi zöldséges tanyája ~ Csíszár Gábor-tanya ~ Csíszár Gábor tanyája ~ Csíszár-tanya ~ Csíszár tanyája ~ Csiszárék tanyája*. — Tanya a település déli-délkeleti

határában, a Vidi-földön, az Újvárosi úttól nyugatra, bent a dűlőben. Csiszár Gábor tulajdona volt, ezért nevezik *Csiszár Gabi zöldséges tanyájá*-nak és *Csiszár Gábor tanyájá*-nak is. *Csiszár-tanya* és *Csiszár tanyája*, *Csiszárék tanyája* néven ugyancsak említik. A területen több tanyája is volt és jelenleg is van a Csiszár család tagjainak, vö. Csiszár Miklós-tanya, Csiszár-tanya 2. — ÉGy. — T20-C4.

Csiszár Gábor tanyája lásd **Csiszár Gábor-tanya**

Csiszár-központ lásd **Csiszár**

Csiszár-kút 2012: *Csiszár-kút*, 1990: *Csiszár kút*. — Egykori kút a belterület nyugati részén, a Deák Ferenc és a Gábor Áron utca sarkán. Csiszárék háza előtt állt a kút, a vize rossz ízű volt, nem sokáig használták. — DRAVICZKY 1990: 126, ÉGy. — T28-D3.

Csiszár Miklós-tanya 2024: *Csiszár-tanya ~ Csiszár Miklóus-tanya*, 2012: *Csiszár Miklós-tanya | Tanya a Dávidkában*. 1972: *Csiszár tanya*. — Tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld nyugati részén, az Újvárosi úttól nyugatra, a Csiszár Gábor-tanya közelében délnyugatról. Ez volt a Csiszár család legrégebbi tanyája ezen a területen. Tulajdonosáról, idősebb Csiszár Miklósról kapta a nevét. *Csiszár-tanyá*-nak is mondják. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 25. — T20-C4.

Csiszár-tanya 1. 1972: *Csiszár tanya*, 1923: *Csiszár tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a János-réti-dűlő keleti részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 25, T0.26.33.10. — T19-F2.

Csiszár-tanya 2. 2024: *Csiszár-tanya | Csiszár Laci bácsi lakod benne, az Uri-tanya mellett*. — Tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld nyugati részén, az Újvárosi út mellett, a Béke kettessel szemben. Tulajdonosáról kapta a nevét. Több Csiszár család lakott itt egymás közelében, vö. Csiszár Gábor-tanya, Csiszár Miklós-tanya, Csiszár-tanya 3. — ÉGy. — T20-D4.

Csiszár-tanya 3. 2024: *Csiszár-tanya*. — Tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld északnyugati részén. Tulajdonosáról, Csiszár Sándorról kapta a nevét. — ÉGy. — T20-C3.

Csiszár-tanya 4. lásd **Csiszár**, **Csiszár Gábor-tanya**, **Csiszár Miklós-tanya**

Csiszár tanyája lásd **Csiszár Gábor-tanya**

Csiszár-telep lásd **Csiszár**

Csizmadiaszín 1990: *Csizmadia szín*. — A csizmadia céh egykori háza a belterület keleti részén, a Dorogi utcán, pontos helye nem ismert. A céheket 1872-ben szüntették meg. Mára elpusztult az épület. — DRAVICZKY 1990: 229.

Csohány Antal köze lásd **Soós Gábor utca**

Csohány Antal tanyája lásd **Csohány Anti tanyája 2.**, **Csohány Anti tanyája 3.**

Csohány Anti dűlője lásd **Csohány Anti tanyája 3.**

Csohány Anti tanyája 1. 2024: *Csohány Anti tanyája*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön, a Köves-halmi-dűlőben, a Lázár-tanya mellett. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T21-F4.

Csohány Anti tanyája 2. 2024: *Csohány Anti tanyája ~ Csohány-tanya ~ Szabóu-tanya | Szabóu Józsa bácsijéik építették*. 2012: *Csohány Anti tanyája ~ Csohány Antal tanyája*, 1927: *Szabó tn. [tanya]*, 1900: *Szabó tn. [tanya]*, 1884: *Szabó tanya*. — Tanya a település nyugati határában, a Réten, a Király-dombnál, a görbeházi határnál. Az 1800-as évek végétől a Szabó család tulajdona volt, erre utal a *Szabó-tanya* névváltozata. Az 1960-as években Csohány Antalnak utalták ki a Vidi-földi tanyája tagosítása után. Innen származik a *Csohány Antal tanyája* elnevezése. Napjainkban *Csohány Anti tanyája*-ként és *Csohány-tanya*-ként említik. — ÉGy., HKFT., T16.HvT.526, T16.HvT.562. — T11-F3.

Csohány Anti tanyája 3. 2012: *Csohány Anti tanyája ~ Csohány Antal tanyája ~ Csohány-dűlő ~ Csohány Anti dűlője*, 1990: *Csohány Anti tanyája*, *Csohány-dűlő*, 1905: *Ujvári t[anya]*, 1886: *Ujvári t[anya]*, 1884: *Ujvári tanya*. — Egykori tanya a település északnyugati határában, az Új-osztásban. Tulajdonosáról kapta a nevét, akinek nagy területű földje is volt a tanyához. *Csohány Antal tanyája*, *Csohány-dűlő*, *Csohány Anti dűlője* alakban is említik, már a 19. század közepén Csohány Antal lakott benne (1858: *Csohan Antal*). A 19–20. század fordulóján *Újvári-tanya* néven is előfordul. Ez bizonyára szintén egykori tulajdonosának a nevét őrzi. — DRAVICZKY 1990: 29, 37, ÉGy., GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, MKFT. — T12-B2.

Csohány-dűlő 1. 2024: *Csohány-dűllőü*, 1990: *Csohány-dűlő*. — Dűlőföld a település északi–északkeleti határában, a Pusztai nyugati részén, az M3-as autópályától északra. Itt volt több más tanya mellett a Csohány-tanya (1.). A dűlők beosztása ezen a részen már nem a 20. század első felének állapotát tükrözi. — DRAVICZKY 1990: 29, ÉGy. — T6-D5.

Csohány-dűlő 2. 2012: *Csohány-dűlő*, 1990: *Csohány-dűlő*. — Nyugat–keleti irányú dűlőföld és út a település északnyugati határában, a Hortobágyi-csatornától keletre, az Új-osztás nevű határrészben. Az ott földet birtokló Csohány nevékről nevezték el. — DRAVICZKY 1990: 37, ÉGy. — T12-B2.

Csohány-dűlő 3. lásd **Balázs-dűlő**, **Kovács doktor-dűlő**, **Csohány Anti tanyája 3.**

Csohány Ferenc-tanya lásd **Csohány Zsigmond-tanya**

Csohány-föld 2012: *Csohány-föld ~ Csohány László tanyája*. — Tanya a település északi–északkeleti határában, a Pusztai nyugati részén, a Csohány-laposnál. Egykor Csohány László tulajdona volt, ezért *Csohány László tanyája*-ként is említik. — ÉGy. — T13-H1, T14-A1.

Csohány-ház lásd **Csohány-kúria 1.**

Csohány János tanyája 2012: *Csohány János tanyája*, 1900: *Csohán tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli–délnyugati határában, a Vidi-föld keleti szélén, a Peres-dűlőben. *Csohány-tanya*-ként is említik. Már a második katonai felmérés térképén szerepel a *Csohány János* név a területen (1858). Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., MKFT., T16.T.529. — T21-G4.

Csohány Jenő-alapítványház lásd **Gyerekrendelő**

Csohány Jenő-dűlő lásd **Kovács doktor-dűlő**

Csohány Jenő-tanya lásd **Vidi-földi iskola**

Csohány köz lásd **Munkások útja**, **Zrínyi utca**

Csohány-kúria 1. 2024: *Csohány-kúria ~ Csohány-ház*. — 1820 körül épült klasszicista stílusú udvarház a Zrínyi utca 17. szám alatt. Csohány Zsigmond építette. Ma is eredeti formájában áll. *Csohány-ház* néven is ismerik. — ÉGy. — T28-C3.

Csohány-kúria 2. lásd **Gyerekrendelő**

Csohány-kút 1. 1972: *Csohány kút*. — Kút a belterület északkeleti részén, a Tulipán és a

Vörösmarty utca sarkán. Nevének előtagjában a *Csohány* családnév szerepel. A Csohány-kúria közelében ma is megvan a körbekerített kúthely. — KÖRÖSI 1972: 8. — T29-E2.

Csohány-kút 2. 2007: *Csohány-kút*, 1990: *Csohány kút*. — Egykori kút a belterület nyugati részén, az Árpád és a Zrínyi utca sarkán, mára teljesen betemették. Nevét arról a Csohány családról kapta, amelyiknek a kertje a kút mellett volt. — DRAVICZKY 1990: 126, FEHÉR 2007b: 230. — T28-C3.

Csohány-lapos 2012: *Csohán-lapos*, 1990: *Csohány-lapos*, *Váradi-lapos*, 1981: *Csohány-lapos*, 1972: *Csohány lapos*, 1923: *Csohány lapos*, 1914: *Csohány lapos*, 1912: *Csohány lapos*, 1900: *Csohány lapos*, 1884: *Csohány lapos*, 1884: *Csohány lapos*, [1884 k.]: *Csohány lapos*, 1858: *Csohány szőlő lapos*. — Szántó, legelő, kaszáló a település északi–északkeleti határában, a Pusztai nyugati részén, az M3-as autópályánál. A 15 holdnyi terület Hajdúnánás leggazdagabb családjainak egyikéről kapta a nevét. A Csohány-családot követően sok gazda birtokolta, az egyikük neve jelenik meg a *Váradi-lapos*-ban. *Csohány-szőlő-lapos* néven is említik. A *Csohány-lapos* a harmadik katonai felmérés térképének névadási gyakorlatát mutatja: a *lapos* utótagot rendre *lapos*-ra cserélték, s az ez alapján készült későbbi térképek is ezt vették át. Vö. Csohány-föld. — DRAVICZKY 1990: 62, ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 25, MIKESY 2019: 90–91, MKFT., MoFnT. 2/9, T0.26.33.10, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T13-H1H2, T14-A1.

Csohány-lapos lásd **Csohány-lapos**

Csohány László tanyája lásd **Csohány-föld**

Csohány-kúria

Fotó: Szólláth Zoltán

Csohány László utca 1. 2024: *Csohány László ucca*, 2011: *Csohány László utca*, *Mező Imre utca*. — Utca Tedej belterületének keleti részén, a Fő úttól keletre eső Felsőtedej településrészén. Nevét Csohány László (1845–1920) egykori polgármesterről kapta, akinek a nevéhez fűződik Hajdúnánás modernizálása. 2011-től hivatalos név, előtte *Mező Imre utcá*-nak nevezték. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T27-G4.

Csohány László utca 2. lásd **Munkások útja**
Csohány-szőlő-lapos lásd **Csohány-lapos**

Csohány-tanya 1. 2012: *Csohány-tanya*, 1990: *Csohány-tanya*, 1972: *Csohány tanya*. — Egykori tanya a település északi-északkeleti határában, a Pusztá nevű határrészén, a Vasvári úthoz közel, a Csohány-dűlőben. Tulajdonosáról, Csohány Sándorról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 25. — T6-D5, T13-H1.

Csohány-tanya 2. 2024: *Csohány-tanya* | *Csohány Zoltán tanyája vóút*. 1900: *Csoha tn. [tanya]*, 1884: *Csohan tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Töviskesi-dűlő keleti részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. A *Csoha-tanya* alak bizonyára elírás eredménye. — ÉGy., HKFT., T16.HvT.526. — T12-A3.

Csohány-tanya 3. lásd **Csohány Anti tanyája 2.**, **Csohány János tanyája**, **Csohány Zsigmond-tanya**, **Golovics-tanya**, **Móricz-tanya**
Csohány utca lásd **Munkások útja**

Csohány Zsigmond-tanya 1943: *Csohány Zsigmond tn. [tanya]*, 1941: *Csohány Zsigmond tn. [tanya]*, 1914: *Csohány Ferencz tn. [tanya]*, 1912: *Csohány Ferencz tn. [tanya]*, 1905: *Csohány t[tanya]*, 1900: *Csohány tn. [tanya]*, 1886: *Csohány t[tanya]*, 1884: *Csohány Ferecz tn. [tanya]*, [1884 k.]: *Csohány Ferencz tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település északnyugati határában, a Keleti-főcsatorna közelében, attól nyugatra, a Horgoló déli részénél. Egymást követő tulajdonosairól, a Csohány család tagjairól kapta a nevét. A források *Csohány-tanya*, *Csohány Ferenc-tanya* néven is említik. — GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, MaKF., T9.K.31, T16.HvT.573, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T5-H5.

Csóka utca 2024: *Csóka ucca*, 2012: *Csóka utca*, [1930]: *Csóka utcza*, 1926: *Csóka u[tca]*, [1910]: *Csóka u[tca]*. — Utca a belterület délnyugati részén, a Baross utcából nyílik. Hivatalos név. — ÉGy., T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156. — T28-D4.

Csokonai utca 2024: *Csokonaji ucca*, 2012: *Csokonai utca*, 1972: *Csokonaji úcca*, 1969: *Csokonai utca*, [1930]: *Csokonai utcza*, 1926: *Csokonay u[tca]*, [1910]: *Csokonay u[tca]*. — Utca a belterület központi részén, a Köztársaság tér és a Kisfaludy utca között húzódik. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 9, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3.

Csókos-kert lásd **Újszőlő**

Csókos-kút 1990: *Csókos kút*, 1937: *Csókos kút*. — Egykori kút a belterület északnyugati részén, az Újszőlőben. Nevére többféle magyarázatot ismernek a helybeliek: egyesek szerint olyan volt a vize, hogy ha valaki ivott belőle, csókra állt a szája; mások szerint viszont egy csókolózó párról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 122, Kiss 1937: 63. — T28-C2.

Csónakázótó 2024: *Csónakázótó*. — 1,7 hektáros mesterséges tó, egykori kubikgödör a belterület délnyugati részén lévő üdülőövezetben, a Fürdő területén. Itt végeztek 1958-ban próbafúrást a városi fürdő vízellátásához, s az első fúrás során feltörő vizet a mai strandfürdő kiépüléséig ide vezették. A medencék elkészültéig a városiak ide jártak fürdőzni, ez volt a „népi dagonya”. Később csónakázótóvá alakították. — BUCZKÓ 2012e, 2012f, ÉGy. — T13-G5, T28-C5.

Csónakos utca 2024: *Csónakos ucca*, 2012: *Csónakos utca*. — A Fürdő melletti üdülőövezet egyik utcája a belterület délnyugati részén, a Fürdő utcából nyílik. — ÉGy. — T28-B5.

Csonka-dűlő 1871: *Csonka dűllő*. — Földterület a település déli-délkeleti határában, a Zajgatóban. A névadás indítékát nem ismerjük. — T1.S.78.732/15–202. — T20-D3.

Csonka utca lásd **József Attila utca**

Csontíz 1990: *Csontíz*, 1937: *Csontisz*, 1858: *Csontiz*, 1854: *Csontéz*, 1824/1854: *Csontész*. — Vízfolyás a település nyugati határában, a Veresnád és a Töviskes mellett. A Hortobágyi-csatorna egy szakasza ennek az érnek a nyomvonalán folyik. Körülötte gyenge minőségű földek vannak.

A névadás hátterét nem ismerjük. A helybeliek szerint onnan kapta a nevét, hogy az ér nagyon keskeny, „íznyi”, s mellette egykor csontokat találtak. Ez a magyarázat azonban kevésbé valószínű. — DRAVICZKY 1990: 74, KISS 1937: 63, T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.56. — T11-H4.

Csordajárás lásd **Polgári utca 1.**

Csordajárás utca lásd **Polgári utca 1.**

Csordajáró út lásd **Görbeházi út**

Csordakút lásd **Fürjéri-Nagy-kút, Kiskajánsziki-Kis-csordakút, Kiskajánsziki-Nagy-csordakút, Új-kút 3.**

Csordalegelő 2024: *Csordalegelő*, 2012: *Csordalegelő*, 1990: *Csorda-legelő*. — A Közös-legelő egy része volt a település közepén, a belterületől déli–nyugati irányban, az M3-as autópályától és a Rét-alji-csatornától keletre. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T12-D4D5.

Csordaút lásd **Gulyajáró út 3.**

Csorgós-kút lásd **Dózs-kút**

Csormás-tanya lásd **Molnár-tanya**

Csorvási Balázs tanyája 2012: *Csorvási Balázs tanyája*. — Egykori tanya a település északi határában, a Keleti-főcsatorna mellett keletre, a Csorvási-laposnál. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T6-A5.

Csorvási-daráló 2024: *Csorvási-malom ~ Csorvási-daráló*, 1990: *Csorvási-féle daráló*. — Egykori terménydaráló a belterület északi részén, a Tiszavasvári út és a Felső-Korcsolyázó-tó mellett. Csorvási Miklós tulajdona volt, róla kapta a nevét. **Csorvási-malom**-ként és **Csorvási-féle-daráló**-ként is említik. Ma már nincs meg. — DRAVICZKY 1990: 216, ÉGy. — T28-C1D1.

Csorvási-dűlő 1990: *Csorvási dűlő, Csorvássy keresztűlő*, 1981: *Csorvási-dűlő*, 1972: *Csorvási dűlő*. — Földterület a település déli–délkeleti határában, a Vidi-föld északi részén. Egykori tulajdonosairól, a város egyik leggazdagabb családjáról kapta a nevét. Egy időben **Csorvási-keresztűlő**-ként is szerepel. Vö. Csorvási-tanya. — DRAVICZKY 1990: 33, KÖRÖSI 1972: 26, MoFnT. 2/9. — T21-E3F3.

Csorvási-féle-daráló lásd **Csorvási-daráló**

Csorvási-keresztűlő lásd **Csorvási-dűlő**

Csorvási-kút 1985: *Csorvási [kút]*. — Egykori kút a Perczel és a Magyar utcák találkozásánál.

Csordajárás

Fotó: Népművészeti Alkotótábor

Az előtagja személynévből alakult. Ma már nem ismert név. — T0.26.33.6. — T29-F3.

Csorvási-lapos 1990: *Csorvássy-lapos*. — Kaszáló, legelő a település északi határában, a Keleti-főcsatorna keleti partján, a Halastótól délre. A Gulyajáró út átvág rajta. A Csorvási család birtoka volt. — DRAVICZKY 1990: 79. — T6-A5.

Csorvási-malom lásd **Csorvási-daráló**

Csorvási-part lásd **Veres-halom**

Csorvási-tanya 2012: *Csorvási-tanya*, 1943: *Csorvási tny. [tanya]*, 1941: *Csorvási tny. [tanya]*, 1900: *Csorvási tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli–délkeleti határában, a Vidi-föld északi szélénél, a Csorvási-dűlő közepén. A harmadik katonai felmérés térképén (1884) még csak a tulajdonos, Csorvási Balázs neve szerepel, később róla nevezték el a tanyát. — ÉGy., HKFT., MaKF., T16.T.529, T16.T.573. — T21-E3F3.

Csödörös kaszárnya lásd **Ventifilt**

Csősz-árok 1990: *Csőszárok, Ördögárok*, 1938: *Csősz-árka*, 1783: *Cez arok*, alter Gr., *Cseharka*, Gr., *Czeharka*, alter Gr., 1767–1779: *Csaszar arka*, [1767–1779]: *Csaszar arka*. — Árok a település északnyugati határában, a tiszavasvári határ kiszögellésénél, a Szamár-hát mellett. Egy római kori sáncrendszer (előretolt római védelmi vonal, limes Smarmatiae) része volt, annak egy rövidebb, észak–déli irányban futó szakasza érintette Hajdúnánás északi határát. Az árokhoz a magyar mondavilágbeli Csőrsz-árok történetét kapcsolhatták a helyiek. Eszerint Csőrsz királyfi ásatta az árkot, mert a menyasszonya azt szabta a házasságuk feltételeként, hogy vízi úton, hajón jöhessen a szárazföldön keresztül. A *Csőrsz-árok* név valójában egy 'Ördög-árok' jelentésű szláv név részfordításaként keletkezett. A nagy árkokat

a néphit gyakran tulajdonítja az ördög művének, innen ered a magyar nyelvterületen máshol is előforduló **Ördög-árok** elnevezés. A szomszédos települések, Hajdúböszörmény, Hajdúdorog, Hajdúhadház és Téglás területéről is ismerünk ilyen nevet (lásd ott). A mondának a hajdúnánási határhoz kapcsolása jó ideje elhalványult, s ezzel együtt a *Csörsz-árok* név is elhomályosult, így keletkezhetett (a név újraértelmezésével) a *Csösz-árok*, *Csösz árka*, *Cseh árka*, *Csesz-árok* és a *Császár árka* névforma. — DRAVICZKY 1990: 20, EKFT., FNESZ., MOLNÁR 1938a: 7, T1.S.11.830/14, T1.S.11.830/23. — T5-E4.

Csuja Imre-tanya 2012: *Csuja Imre-tanya* ~ *Csuja Imre tanyája* ~ *Csuja-tanya*, 1972: *Csuja tanya*, 1923: *Csuja tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északi-északkeleti határában, a Pusztán, a Mirkó-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. *Csuja-tanya* és *Csuja Imre tanyája* néven is említik a helybeliek. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 26, T0.26.33.10. — T7-F5.

Csuja Imre tanyája lásd **Csuja Imre-tanya**
Csuják köze lásd **Arany János utca, Reményi utca**

Csuja-tanya lásd **Csuja Imre-tanya**

Csuka-dűlő 2012: *Csuka-dűlő*, 1990: *Csuka-dűlő*, *Gyulai-dűlő*, 1981: *Gyulai-dűlő*, 1972: *Gyulai dűlő*, 1943: *Gyulai dűlő*, 1941: *Gyulai-dűlő*, 1923: *Gyulai dűlő*. — Nyugat-keleti irányú földterület a település délnyugati határában, a Réten, a Görbeházi úttól északra. Nevét Csuka Lajosról kapta, akinek az 1950-es évekig a legelő szélén volt földje, és itt állt a tanyája is, a Csuka-tanya. Korábban *Gyulai-dűlő*-nek hívták, mert Gyulai Istvánnak is volt a területen, a dűlőföld nyugati végén tanyája: a Gyulai-tanya. 1951-ben a dűlő Hortobágyi-csatornától nyugatra eső végét Görbeházához csatolták, az egykori Gyulai-tanya területe is oda tartozik. — DRAVICZKY 1990: 35, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 31, MaKF., MoFnT. 2/9, T0.26.33.10, T16.T.584. — T11-G5H5.

Csuka fája 2024: *Csuka fája* | *A Csuka fája ot naty főüggye vout a Béikinek.* | *A felijjáróúri mikol lejössz, jobra fordulsz, oszt ety kereszt-düllőün míg át a Ritajjon vígig ott a Kadarcs mellet, jobrúl a Kadarcs van.* 1974: *Csukafája*. — Földterület a település délnyugati határában, a Réten, a felüljáró után a Görbeházi úttól északra. Csuka László tanyája volt, ma már

csak a tanyahely körüli öreg nyárfák találhatók meg ott. Már korábban, a tanya felépülte előtt is *Csuka fája*-nak hívhatták, amikor még a Közös-legelő része volt. — BENCSI 1974b: 29, ÉGy. — T19-F1.

Csuka köz lásd **Rákóczi utca**

Csuka-kúria 2024: *Csuka-kúria* ~ *Atilla uc-caji óvoda* ~ *Napsugár óvoda* ~ *Iciri-Piciri Bölcsöde*, 2017: *Csuka-kúria*, 2005: *Atilla úti Óvoda*, *Napsugár Óvoda*. — A 19. században klasszicista stílusban épült kúria, amely a Csuka családé volt, az Atilla utca 26. szám alatt. Később csendőrlaktanyaként használták. 1954-től óvodaként üzemelt, 3. számú Óvoda néven. Az óvodák összevonása után elhelyezkedésére utalva *Atilla utcai óvoda*-ként és *Atilla úti óvoda*-ként is említették. 2004-ben vette fel a *Napsugár óvoda* nevet. 2020-tól bölcsődeként üzemel *Iciri-Piciri Bölcsöde* néven. — BUNDÁNY 2005: 70, 81, ÉGy., HÖGYE 2017: 5. — T29-E4.

Csuka-kút 1985: *Csuka [kút]*. — Egykori kút az Atilla és az Alma utcák találkozásánál. Ma már nem ismert név. A név előtagja bizonyára családnévből alakult. — T0.26.33.6. — T29-E4.

Csuka László-tanya 2012: *Csuka László-tanya*. — Egykori tanya a település északi határában, a Keleti-főcsatornától keletre, a tiszavasvári határ közelében, a Silu-lapason. Tulajdonosáról kapta a nevét. Egy 1886. évi térképen a földterület tulajdonosaként Csuka László és Csuka Sándor van feltüntetve. — ÉGy., T9.HmT.10. — T6-A4.

Csuka Oláh-dűlő lásd **Csuka Oláh tanyája**
Csuka Oláh Miklós tanyája lásd **Csuka Oláh tanyája**

Csuka Oláh-tanya lásd **Pusztá kettő**

Csuka Oláh tanyája 2012: *Csuka Olá tanyája* ~ *Csuka Olá Miklós tanyája* ~ *Csuka tanácsnok tanyája*, 1972: *Csuka Olá dűlőü*. — Egykori tanya a település északi-északkeleti határában, a Pusztá nevű határrészen, a Kis-Rezes-dűlőben. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét. A Csuka Oláh nevet pedig az magyarázza, hogy Oláh Miklós nagyapját örökbe fogadta egy Csuka nevű tehetős gazda, s a nevére is vette. *Csuka Oláh Miklós tanyája*-ként, *Csuka Oláh-dűlő*-ként és *Csuka tanácsnok tanyája*-ként is említik a helybeliek. — DRAVICZKY 2008: 41, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 26. — T14-D1.

Csukás lásd **Csutkás-szőlő**

Csuka tanácsnok tanyája lásd **Csuka Oláh tanyája**

Csuka-tanya 1. 2012: *Csuka-tanya*, 1943: *Csuka-tny. [tanya]*, 1941: *Csuka-tny. [tanya]*, 1900: *Kuka tn. [tanya]*, 1884: *Kuka tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Csuka-dűlő keleti végénél. Tulajdonosáról kapta a nevét. A harmadik katonai felmérés és az az alapján készült térképek *Kuka-tanya* adata talán elírás, de esetleg a *kukás* 'dohánytermesztéssel foglalkozó legény' szót is kereshetjük benne, vagy személynévi eredetű is lehet. — ÉGy., HKFT., MaKF., T16.T.562, T16.T.584, ÚCsnT. *Kuka*, ÚMTsz. — T19-F1.

Csuka-tanya 2. 1900: *Csuka tn. [tanya]*, 1884: *Csuka tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a János-réti-dűlő keleti végénél. Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T16.T.526. — T19-F2.

Csuka-tó lásd **Alsó-Korcsolyázó-tó**

Csuka-tó köze lásd **Böszörményi utca**

Csukó köz utca lásd **Rákóczi utca**

Csurgó köz lásd **Dobó István utca**

Csurgó utca 1990: *Csurgó utca*, 1926: *Csurgó u[tca]*, [1910]: *Csurgó u[tca]*. — A mai Dobó István utca elejét nevezték így, az Ady Endre körút és a Perczel utca között. — DRAVICZKY 1990: 116, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103. — T29-E3.

Csutkás lásd **Csutkás-szőlő**

Csutkás-kert lásd **Csutkás-szőlő**

Csutkás-szőlő 2012: *Csutkás-szőllő*, 1990: *Csukás*, *Csutkás*, 1937: *Csutkás kert*, 1902: *Csutkaskert*, 1856: *Csutkás szőlő*, 1783/1867: *Csukás*, 1783: *Csukás*, 1744: *Vén s Csutkás Kertben*. — Kert a település keleti határában, közel a belterülethez, a Csepüs-szőlő része. Hajdúnánáson 1707–1708 körül nyitották az első szőlőskertet, a Vén-szőlőt. Ezt követte a Csutkás-szőlő, majd a Csepüs-szőlő. Később ezeket a Dorogi út feletti szőlőskerteket együttesen Csepüs-szőlőként említették. A másodikként nyitott Csutkás-szőlő korai forrásokban szereplő *Csukás* nevét a helybeliek szerint onnan kaphatta, hogy a terület mélyedéseiben csukát halásztak. A későbbi forrásokban előkerülő *Csutkás*, illetve a *Csutkás-kert* és *Csutkás-szőlő* névformák előtagja talán a hangalaki hasonlóság alapján jött létre. Mások azt valószínűsítik, hogy a *Csukás* forma a *Csutkás* elírása lehetett, s az

elsődleges *Csutkás* név kukoricával beültetett helyre utalhat. Az állatok téli takarmányozására lábon hagyott kukoricaszár, a *csutka* lehet eszerint a névben rejlő szó. — BARCSA 1902: 118, BUCZKÓ 1992: 9, DRAVICZKY 1990: 10, ÉGy., KISS 1937: 63, T1.S.78.732/1–14, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T14-B4.

Csürhejárás lásd **Toldi utca 2.**

Csürhekút lásd **Alsó-Csürhekút, Felső-Csürhekút**

Csürhelegelő 2024: *Csürhelegelő*, 2012: *Csürhe-legelő*, 1990: *Disznó, Disznós telek*, 1981: *Csürhelegelő*. — Legelő a belterületől északnyugatra, a Belső-legelőn. Itt legelt a csürhe, azaz a disznócsorda. Valamennyi névváltozat ezzel van kapcsolatban. A *Disznós-telek* névváltozat utótagja azt is jelzi, hogy magasabban fekvő terület. A *telek* földrajzi köznév Hajdúnánáson 'környezeténél magasabb földterület' jelentésben használatos a határnevekben. *Disznó* formában is említik. — DRAVICZKY 1990: 58, ÉGy., FKnt., MoFnT. 2/9. — T13-F3.

Cs. Varga-kút 2007: *Cs. Varga-kút*, 1990: *Cs. Varga kút*. — Egykori kút a belterület északkeleti részén, a Nyíregyházi és az Érmihályfalva utca sarkán, ma már nincs meg. Nevét arról a 70-80 hold földdel rendelkező parasztemberről, Cs. (Csürhész) Varga Miklósról kapta, aki a kuláküldözések miatt később kútba ölte magát. — DRAVICZKY 1990: 123, FEHÉR 2007b: 230. — T29-F2.

Damjanich utca 2024: *Damjanics ucca*, 2012: *Damjanics utca*, 1972: *Damjanics ucca*, 1969: *Damjanich utca*, [1930]: *Damjanich utcza*, 1926: *Damjanich u[tca]*, [1910]: *Damjanich u[tca]*. — Utca a belterület keleti részén, a Dorogi és a Kiss Ernő utcák között. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 9, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-F3.

Dankó 1972: *Dankó* | *A Fehér határ szílibe, a Bánom ríten van*. — Legelő a település északnyugati határában, a Polgári úttól északra, a Réti-Első-dűlő polgári határ felé eső részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. Vö. Dankó laposa. — KÖRÖSI 1972: 26. — T11-F2.

Dankó laposa 1972: *Dankó lapossa*, [1800]: *Dankó lapossa*, 1762: *Dankó laposa*. — Alacsonyabb fekvésű, korábban vízállásos terület a település északnyugati határában, a polgári

határnál, a Polgári úttól északra, a Dankó melletti, évszázadokig vitatott határrészen. A régi térképek alapján kérdéses, hogy beletartozik-e a mai Hajdúnánás területébe. — KÖRÖSI 1972: 26, T9.HvT.40, T10.FM.37. — T11-F2.

Dankó Pista utca 2024: *Dankó Pista ucca*, 2012: *Dankó Pista utca ~ Dankó utca*, 1990: *Dankó Pista utca, Tátra utca, Cigányköz*, 1969: *Dankó P[ista] utca*, [1930]: *Tátra utca*. — Utca a belterület déli részén, a Kazinczy utcából nyílik. A régi Villa utca (ma a Széchenyi körút egy szakasza) egyik része. A hivatalos *Dankó Pista utca* név mellett gyakran említik röviden **Dankó utcá**-nak. Az 1930-as években *Tátra utca* volt a hivatalos neve, az elcsatolt területekre emlékeztető névadás tipikus gyakorlat volt ebben az időszakban a városban. A helybeliek *Cigány köz* néven is ismerték, itt lakott ugyanis a legtöbb muzsikusz cigány, ezért választhatták az utca hivatalos megnevezésére a híres primás és nótaszerző nevét. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E4.

Dankó utca lásd **Dankó Pista utca**

Darabos utca 1990: *Darabos utca*, 1926: *Darabos u[tca]*, [1910]: *Darabos u[tca]*. — Az Ady Endre utca felső szakaszának és a mai Perczel utcának az együttes megjelölésére volt használatban az 1910–1920-as években. A ’göröggyös, rögzös, nehezen járható (hely, főleg út)’ jelentésű *darabos* szóból alakulhatott, esetleg az utca cikcakkos voltára utalhat. A korban a város utcaneveinek egy jellegzetes csoportját alkotják az utca sajátosságára utaló nevek, vö. Sima utca, Egyenes utca. De szóba jöhet az előtag személynévi eredete is. — DRAVICZKY 1990: 116, 117, ÉrtSz., FNESz. *Darabos utca*, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103. — T29-E3.

Daróczi 2024: *Daróuci ~ Daróuci-központ ~ Daróuci-szarvasmarhatelep*, 2012: *Daróci-tanya ~ Daróci szarvasmarhatelepek*. — Szarvasmarhatelep a település északi részén, a vasút nyugati oldalán, a mai Tedej északnyugati részén. A Darócziak tanyája volt, a 19. századi tagosítási térképek Daróczi Jakabot és Daróczi Istvánt tüntetik itt fel tulajdonosként, erre utal a **Daróczi-tanya** megnevezés. Az államosítás után az állami gazdaság birtokába került a tanya, és szarvasmarhatelepet hoztak létre rajta. Annak megjelölésére továbbra is használatban maradt

a korábbi tulajdonos neve, amihez az új funkciót jelző utótagok kapcsolódtak: **Daróczi-központ** és **Daróczi-szarvasmarhatelep**, de jellemzően röviden *Daróczi-ként* említik, hasonló névalakuláshoz lásd a Csiszár és a Katona neveket. Vö. Daróczi-dűlő. — ÉGy., T9.HmT.10. — T27-F4.

Daróczi Ambrus utca 2024: *Daróuci Ambrus ucca*, 2012: *Daróczi Ambrus utca*, 1990: *Daróczi Ambrus utca, Csákány köz*, 1972: *Daróuci Amrus ucca, Csákány köz*, 1969: *Daróczy Ambrus utca*, [1930]: *Daróczi Ambrus utca*, 1926: *Csákány u[tca]*, [1910]: *Csákány u[tca]*. — Utca a belterület délnyugati részén, a Honfoglalás utcából nyílik. Nevét az első világháborús hős Daróczi Ambrusról (1882–1917) kapta, aki elemi és középiskoláit Hajdúnánáson végezte. Az utca alakjára utalhatott a **Csákány köz**, illetve a korábbi **Csákány utca** neve. A településen ugyanakkor jellegzetes névadási mód volt az utcák munkaeszközökről való elnevezése is; vö. Villa utca, Kasza köz. Hivatalos neve *Daróczi Ambrus utca*. — DANKÓ 2005, DRAVICZKY 1986: 113–114, 118, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 8, 9, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C4.

Daróczi-dűlő 1990: *Daróczi-dűlő, Mátyus-dűlő*. — Földterület a település északi határában, Tedej településrésztől nyugatra. A Daróczi családnak volt a dűlőben 60–80 hold földje, innen ered az elnevezése. **Mátyus-dűlő** néven is említették, aminek háttérében pedig az áll, hogy a Mátyus és a Daróczi családok között rokoni kapcsolat volt. Vö. Daróczi. — DRAVICZKY 1990: 37. — T6-A5B4.

Daróczi-központ lásd **Daróczi**

Daróczi-kút 1. 1990: *Daróczi kút*. — Egykori kút a belterület déli részén, a Kazinczy és az Irányi utca sarkán, mára teljesen betemették. Az ott lakó tehetős hajdúnánási emberről kapta a nevét, ez jellemző volt a 20. század elején fúrt kutak esetében. Fehér Imre kútmester fia *Daróczi-Csorvási-ként* tünteti fel a kútlistájában, nem világos, hogy ez egy vagy két nevet takar. — DRAVICZKY 1990: 125, FEHÉR 2007: 230. — T29-E4.

Daróczi-kút 2. lásd **Nagy-kút 1.**

Daróczi-szarvasmarhatelep lásd **Daróczi**

Daróczi-tanya 1. 1914: *Daróczi tn. [tanya]*, 1912: *Daróczi tn. [tanya]*, 1900: *Daróczi tn.*

[tanya], 1884: *Daróczi tn. [tanya]*, [1884 k.]: *Daróczi tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település északi határában, Tedej településrészről északra, a vasút keleti oldalán, a tiszavasvári határnál. Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T6-C3.

Daróczi-tanya 2. 1905: *Daróczi t[anya]*, 1900: *Daróczi tn. [tanya]*, 1886: *Daróczi t[anya]*, 1884: *Darocsi tn. [tanya]*, *Daróczi tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Töviskesi-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, T16.T.526. — T11-G3.

Daróczi-tanya lásd **Daróczi, Fürjhalmi iskola, Kelemen-tanya**

Darutánc 2024: *Darutánc*, 2012: *Darutánc*, 1990: *Daru-tánc*, 1858: *Daru Táncz*. — 14-15 holdnyi egykor vizes terület a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld északnyugati része. Nevét a helybeliek úgy magyarázták, hogy a területen darvak tanyáztak, s amikor ezek a madarak udvarolnak egymásnak, olyan mozdulatokat tesznek, mintha táncolnának. — DRAVICZKY 1990: 45, ÉGy., T9.HvT.55. — T20-C4.

Darvas József tánciskolája lásd **Tungsram klub**

Dávidka 2024: *Dávitka*, 2012: *Dávidka*, 1990: *Dávidka*, 1981: *Dávidka*, 1972: *Dávidka* | *Nígy lúnak is elíg vóut az üres szekér vígig a Dávidkán, keresztű az újvárosi úton.* | *Lapos meg nád van ott, meg gyiköny. Niha víz is, hal is van benne. Ot van a Magi tanyája.* 1938: *Dávidka*, 1937: *Dávitka*, 1923: *Dávidka*, 1902: *Dávidka*, 1891: *Dávidka*, 1871–1872: *Dávidka*, 1858: *Dávidka*, 1858: *Davidka ér*, 1851: *Dávidka*, [1767–1779]: *David Ka*. — Alacsonyan fekvő földterület, egykor (időszakos) víz, nádvágó rét a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld délnyugati része. A név által jelölt terület Hajdúböszörmény határába is átnyúlik. A téjeszesítés után juhászat volt, a rendszerváltás után magán libafarmot hoztak itt létre. Hodály is áll a területen. A vízszabályozás előtt vízállásos föld volt, s a néphagyomány részét képező névmagyarázatok ezzel függnek össze, s a **Dávidka-ér** névváltozat is erre utalt. Egyesek szerint egy Dávid nevű vidi rác emberé volt ez a terület, akinek a fia belefutott a vízbe. Mások szerint egy Dávid nevű halász

élt itt, akinek a fiát vizitündérek csábították a vízbe, aki aztán abba belefutott. Annyi bizonyos, hogy személynévből alakult a helynév. Vö. Dávidkai-járás. Lásd Dávidka (Hajdúböszörmény). — BARCSA 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 66, ÉGy., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 26–27, L9.V.301.c/1, MKFT., MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 7, 11, T0.26.33.10, T1.S.11.830/22, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.55. — T20-C5.

Dávidka-ér lásd **Dávidka**

Dávidkai-járás 1972: *Dávidkaji járás* | *A Dávidka melletti rész neve. Nagyobb részt legelő.* — Juhlegelő a település déli határában, a Dávidka területén és környékén, pontos kiterjedése nem ismert. — KÖRÖSI 1972: 27. — T20-C5.

Dávid-kút 1990: *Dávid kút*. — Egykori kút a belterület délnyugati részén, a Rákóczi és Honfoglalás utca sarkán, mára teljesen betemették. A kúttal szemben állt Glücklich Dávid boltos háza, innen származik az elnevezés. — DRAVICZKY 1990: 126. — T28-C4.

Deák Ferenc utca 2024: *Deák Ferenc ucca*, 2012: *Deák Ferenc utca*, 1990: *Deák Ferenc utca*, 1972: *Deák Ferenc úcca*, 1969: *Deák Ferenc utca*, [1930]: *Deák Ferencz utcza*, 1926: *Deák Ferenc u[tca]*, [1910]: *Deák Ferenc uft-ca*. — Utca a belterület nyugati részén, a Gábor Áron utca és a Bethlen Gábor utca között. Hivatalos név. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 9, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D3.

Deák-halom 1990: *Deák-halom*, 1783: *Deák halom*. — Egykori kiemelkedés a belterület keleti részén, a Ligetben. A név előtagja talán személynév lehet, a településen napjainkban is élnek *Deák* családnevűek. Ma már sem a helyet, sem a nevet nem ismerik, DRAVICZKY is korábbi adatként közli. A Szülőotthon, későbbi ápolási központ épült erre a területre. — DRAVICZKY 1990: 42, T9.HvT.5/b. — T29-F3.

Debreceni kapu 1747: *Debreczeni kapu*, *Böszörményi kapu* | *ott légy a Debreczeni kapunál, arra ereszttem be a csürhét.* — Egykori bejárat, városkapu, mely a régi belső városhatár (körülbelül a mai kiskörút) déli részén, a mai Szeles térnél állhatott. Az 1600–1700-as években az egész város utak és kerítések nélkül a belső városhatárral körülhatárolható területen

A Debreceni kapu egy 18. századot ábrázoló városmaketten
Fotó: Reszegi Katalin

feküdt, amit a megárkolt és tövissel beültetett töltés, az úgynevezett gerád vett körül. Ezen a belső gerádon kívül voltak az ún. szerűskertek, a külső geráddal körülvéve. A belső gerádon belülre négy, kapunak nevezett átjárón keresztül lehetett bejutni. A kapukat arról a szomszédos településről nevezték el, amelyik irányába estek, így lett a déli kapu **Böszörményi kapu**, illetve **Debreceni kapu**. A többi kapu a Dorogi kapu, Szentmihályi kapu és Polgári kapu neveket viselte. — BENCSIK 1984: 543, DANKÓ 1964: 67. — T28-D3.

Debreceni köz lásd **Bocskai utca**

Debreceni-kút 1990: *Debreceni kút*, 1972: *Debrecenyi kút*. — Egykori kút a belterület déli részén, a Bocskai utcán, amit régen Debreceni utcának hívtak, erről kapta a nevét a kút. Sokáig állt, de mára elpusztult. — DRAVICZKY 1990: 121, KÖRÖSI 1972: 9. — T28-D4.

Debreceni országút lásd **Böszörményi országút**

Debreceni-tó 1990: *Debreceni-tó*, 1972: *Debrecenyi tó*, 1938: *Debreceni-tó*, 1858: *Debreczeni tó*, 1783/1867: *Debrecenyi tó*, 1783: *Debreczeni tó*. — Egykori tó a belterület közelében déli irányban. A vízszabályozást követően csak hóolvadás után vagy esős idő esetén maradt meg benne a víz. Nevét az itt haladó, Debrecenbe tartó útról kapta. Vö. Debreceni út. — DRAVICZKY 1990: 63, KÖRÖSI 1972: 27, MKFT., MOLNÁR 1938a: 7, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T13-H5, T14-A5.

Debreceni út lásd **Bocskai utca**

Debreceni utca lásd **Bocskai utca**

Debrődi-tanya 2024: *Debrőüdi-tanya* ~ *Debrőüji-tanya*, 2012: *Debrődi-tanya*, 1972: *Debrődi tanya*, 1923: *Debrődi tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában a Magi-telki-dűlő nyugati részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Debrői-tanya**-ként is említik. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 27, T0.26.33.10. — T18-C2.

Debrői-tanya lásd **Debrődi-tanya**

Décsei-lapos 1990: *Décsei-lapos*. — 15-16 közlős legelőt jelölt a település déli határában, a belterülettől délnyugati irányban, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Lopó-halom-járás északkeleti részén, a Kis-Kaján-szikához közel. Tulajdonosáról, Décsei Lászlóról kapta a nevét. Vö. *Décsei-tanya*. — DRAVICZKY 1990: 69. — T20-B1C1.

Décsei-tanya 2024: *Décsei-tanya*, 1972: *Décsi tanya*, 1923: *Décsi tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli határában, a Keleti-főcsatornától nem messze nyugatra, a Décsei-lapos közelében. **Décsi-tanya**-ként is említik. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 27, T0.26.33.10. — T20-B1C1.

Décsi-tanya lásd **Décsei-tanya**

Délibáb utca 2024: *Délibáb ucca*, 2012: *Délibáb utca*, 2007: *Nagy József kisköze*, 1972: *Dilibáb ucca* | *Az árokajján van még a Dilibáb ucca, esztet azír híjják így, mer aki it lakik, az ojan messzi lakik, mint a Hortobágy, ahun még dilibábot is lehet látni*. 1969: *Délibáb utca*, [1930]: *Délibáb utcza*, 1926: *Délibáb u[tca]*, [1910]: *Délibáb u[tca]*. — Utca a belterület délnyugati részén, a Baross utcából nyílik. Hivatalos neve régóta *Délibáb utca*, emellett lakójáról egykor **Nagy József kisköze**-nek is mondták. — ÉGy., FEHÉR 2007a: 229, KÖRÖSI 1972: 9, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C4.

Deli-dűlő lásd **Vicskus-dűlő**

Deli-dűlő útja 2012: *Deli-dűlő útja*, 1990: *Deli dűlő útja*. — Dűlőút a település északnyugati határában, a Deli-dűlőnek is mondott Vicskus-dűlőnél, az Elő-háttól nyugatra. A Vicskus-hoz vezet. — DRAVICZKY 1990: 75, ÉGy. — T12-A1A2.

Deme-tanya 2024: *Deme-tanya*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Polgári

út mellett. Tulajdonosáról, Deme Albertről neveztek el. — ÉGy. — T11-H3.

Denó-hát lásd **Denó-part**

Dénó-hát lásd **Denó-part**

Denó-part 2012: *Denó-part*, 1990: *Dénő-part*, 1854: *Déno hát*, 1853–1854: *Denő Sziget*, 1851: *Denó Sziget*, *Dénő Sziget*, 1835: *Denő sziget*, 1776: *denuo Sziget*, ins., *Denó Sziget*, ins., 1767–1779: *Deno Sziget*. — Enyhe kiemelkedés, körülbelül 80–100 köblös egykori hátság rész a település északnyugati határában, az Elő-hát mellett északra, mára azonban eltűnt a szintbeli különbsége. A névadás hátterét nem ismerjük, az előtagja *Denó* és *Dénő* formában egyaránt szerepel. Történeti forrásokban **Denó-hát**, **Dénó-hát**, **Dénő-part** és **Denó-sziget**, **Dénő-sziget**, **Dénő-sziget** formában is említik. — DRAVICZKY 1990: 53, ÉGy., L9.V.301.c/1, L16.IV.9/46, T1.S.11.830/23, T9.HvT.39. — T5-G5.

Denó-sziget lásd **Denó-part**

Dénó-part lásd **Denó-part**

Denó-sziget lásd **Denó-part**

Dénó-sziget lásd **Denó-part**

Dessewffy-föld 2012: *Dezsőfi föld*. — Uradalmi birtok volt a település északi határában, a Pusztaszegletében, Tedej településrészétől északra. A szomszédos Szentmihály (ma Tiszavasvári) 1771 és 1945 között a Dessewffy-család birtoka volt. Az 1886-os tagosítási térkép szerint a hajdúnánási határnak ebben a Szentmihállyal szomszédos szegletében is birtokolt földet Gróf Dessewffy Aurél. — ÉGy., T9.HmT.10. — T6-C4.

Dézszi-dűlő 1990: *Dézszi-dűlő*. — Dűlőföld és dűlőút a település keleti határában, a Dorogi úttól délre. Nevét az itt lévő Dézszi-tanyáról kapta. — DRAVICZKY 1990: 31. — T14-B5.

Dézszi-tanya 2012: *Dézszi-tanya*, 1990: *Dézszi tanya*. — Egykori tanya a település keleti határában, a Dorogi út mellett, a Dézszi-dűlőben. Két Dézszi-tanya állt itt egymás mellett. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., DRAVICZKY 1990: 31. — T14-B5.

Dezső lásd **Tungsram klub**

Dinnyés-halom 2024: *Dinnyés-halom*, 2012: *Dinnyés-halom ~ Tedeji-halom*, 1972: *Dinnyés halom*, *Nagy Dinnyés-halom*, 1938: *Dinnyés-halom*, 1891: *Nagy Dinyés halom*, 1882: *Dinnyes*

Dinnyés-halom

Fotó: Pásztor Éva

halom, 1871–1872: *Nagy Dinyes halom*, 1858: *Dinyés halom*. — Földterület a település északi határában, Tedej településrészétől délre. Erre utal a **Tedeji-halom** megjelölése. A *Dinnyés-halom* nevet bizonyára onnan kapta, hogy dinnyét termeltek rajta és a környékén. Mára nagyrészt elszántották. A területen egykor két halom emelkedett egymás közelében, ez a nagyobb, ezért hívták **Nagy-Dinnyés-halom**-nak is. A Kis-Dinnyés-halom elpusztult, a *Dinnyés-halom* a ma meglévő halmot jelöli. Vö. Dinnyés-halom dűlő. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 27, MKFT., MOLNÁR 1938a: 8, 18, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, VARGA 1882: 129. — T6-C5.

Dinnyés-halom dűlő 2012: *Dinnyés-halom dűlő*. — Út a település északi határában, Tedej településrészétől délre, a Dinnyés-halom mellett. — ÉGy. — T6-C5.

Disznó lásd **Csürhelegelő**

Disznókút 2015: *Disznó-kút*, 1992: *Disznó kút*, 1990: *Disznó kút*. — Egykori kút a település középső részén, a belterülettől nyugati irányban, a Domb-szegtől északra, a Polgári út közelében délre. A konda legelt erre. Elpusztult, már a nyoma sem látszik. — DRAVICZKY 1990: 90, 1992: 118, MÁRÓ 2015: 174. — T12-C3.

Disznólegelő 1. 1990: *Disznó legelő*, *Felső-Csürhelegelő*, 1886: *Legelő*. — Legelő a belterülettől északra. A városnak több legelője volt: a belső legelők hol kiszélesedő, hol elkeskenyedő sávban vették körbe a belterületet. A 19. században a csürhe legelt ezen a területen, így magyarázhatók a *Disznólegelő* és a **Felső-csürhelegelő** nevek. A 19. századi térképeken

Legelő formában szerepelt. — DRAVICZKY 1990: 41, térkép, T9.HmK.11, T9.HmT.8. — T13-H3.

Disznólegelő 2. 2012: *Disznólegelő*, 1990: *Disznó legelő*. — Legelő a belterülettől nem messze nyugatra. Itt legelt az egyik, az alsó csürhe. — ÉGy., DRAVICZKY 1990: 58. — T13-G4.

Disznós 1. 1982: *Disznós | Régen gyepes, homokos rész volt. A városbeli lakosok itt legeltették az anyakocákat.* — A Dorogi és Kiss Ernő utcák közötti városrész a belterület keleti részén. Egykori használatáról kapta a nevét. TIMÁRI szerint a 19. század második felében, a 20. század első felében lehetett használatban. — TIMÁRI 1982: 2. — T29-F3.

Disznós 2. lásd **Disznó-telek**

Disznós-hát 1972: *Disznós hát*, 1858: *Disznós hát*, 1858: *Disznós hát*, 1854: *Disznós hát*, 1824/1854: *Disznós hát*, 1783/1867: *Disznós hát*, 1783: *Disznós hát*, [18. sz.]: *Disznós hát*. — Földterület a település délnyugati határában, a Réten, a Határ-dűlőben. Egykor bizonyára disznók legeltetésére használták, erre utal az elnevezése. Átnyúlik Hajdúböszörmény területére, ott is ugyanígy hívják. Vö. Disznós-hát alja, Disznós-hát-farok. Lásd Disznós-hát (Hajdúböszörmény). — KÖRÖSI 1972: 27, MKFT., T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.54. — T19-E3F3.

Disznós-hát alja 1854: *Disznós hát alja*. — Földterület a település délnyugati határában, a Réten, a Határ-dűlőben, a Disznós-hát közelében. — T9.HvT.39. — T18-D3.

Disznós-hát-farok 1811: *Disznós Hát farkon* erről. — Földterület a település délnyugati határában, a Réten, a Disznós-hát mellett. — L9.V.301.c/1. — T19-E3.

Disznós-telek lásd **Csürhelegelő**

Disznó-telek 1854: *Disznó telek*, 1811: *Disznós*. — Földterület a település északnyugati határában, az Elő-háttól nyugatra. Egykor bizonyára disznók legeltetésére használták, erre utal az elnevezése. Csak történeti forrásokból adatolható, s ezek egyike **Disznós**-ként említi. — L9.V.301.c/1, T9.HvT.39. — T12-B1.

Dobó István utca 2024: *Dobó István ucca*, 2012: *Dobó István utca*, 1990: *Dobó István utca*, 1982: *Dobó I[stván] u[tc]a*, *Görbe köz*, 1972: *Dobó István úcca*, *Csurgó köz*, 1969: *Dobó István utca*, [1930]: *Dobó István utcza*, 1926:

Dobó u[tc]a, [1910]: *Dobó u[tc]a*. — Utca a belterület északkeleti részén, a Nyíregyházi utat és az Ady Endre körutat köti össze. Az alsó szakasza az 1910–1920-as várostérképeken Csurgó utcaként szerepel. Ezt kiterjesztve később az egész Dobó István utca megjelölésére használták a **Csurgó köz** nevet is. **Görbe köz**-ként is említették, ami az utca alakjára utalhat. **Dobó utca** formában ugyancsak adatolható. Hivatalos neve *Dobó István utca*. — DRAVICZKY 1990: 116, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 9, TIMÁRI 1982: 3, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E2E3.

Dobó-lapos 2024: *Dobó-lapos*, 2012: *Dobó-lapos*, 1938: *Dobó-lapos*. — 90 hold vizes terület, kaszáló a település északkeleti határában, a Pusztá északi határszélén. Tulajdonosáról kapta a nevét. Részei a Kis- és a Nagy-Dobó. — ÉGy., MOLNÁR 1938a: 18. — T7-G3.

Dobos Anti tanyája lásd **Dobos-tanya**

Dobos-part 1990: *Dobos-part*. — Homokos kiemelkedés a belterülettől északra, a Pusztá déli részén. Az 1960-as években homokot bányásztak itt. Egykor Dobos Lajos tanyája állt rajta, róla nevezhették el a helyet. — DRAVICZKY 1990: 39. — T14-A3.

Dobos-róna 1990: *Dobos-róna*, 1858: *Dobos róna*. — Sík terület a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlőben, a Farkasordító mellett. Gyakran víz állt rajra. Nevének előtagja minden bizonnyal családnév, a *Dobos* személynév több helynévben is előfordul a településen. Vö. Dobos-róna dűlője, Dobos-tanya, Róna. — DRAVICZKY 1990: 73, T9.HvT.54, T9.HvT.56. — T19-F2.

Dobosróna dűlője 1990: *Dobos róna-dűlője*. — Dűlőút a település délnyugati határában, a Réten a Magi-telki-dűlőben, a Dobos-róna közelében. — DRAVICZKY 1990: 35. — T19-F2.

Dobos-tanya 2024: *Dobos-tanya ~ Dobos Anti tanyája*. — Tanya a település északkeleti határában, a Pusztán, a Temető-dűlőnél, az M3-as autópályától délre. Tulajdonosáról, Dobos Antaltól kapta a nevét. **Dobos Anti tanyája**-ként is említik. — ÉGy. — T14-A1.

Dobó-tanya 1972: *Dobó tanya*, 1923: *Dobó tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztá nevű határreszen, a Temető-dűlő útja mellett, a Magi-part közelében.

Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 27, T0.26.33.10. — T14-A1.

Dobó utca lásd **Dobó István utca**

Dobozi-kút 2015: *Dobozi-kút*, 1992: *Dobozi kút*, 1990: *Dobozi kút*, 1974: *Dobozi-kút*. — Egykori egygémű, téglázott belsejű, fakávájú kút volt a település nyugati határában, a Réten, a Balázs-dűlő szélén, a későbbi Rizsföldek területén. Nevét egy *Dobozi* nevű számadóról kapta, aki itt őrizte a tinógulyát a 19. században, más magyarázat szerint egy *Dobozi* nevű csikós volt a névadó, aki ménest őrzött itt. — BENCSIK 1974b: 34, DRAVICZKY 1990: 90, 1992: 118, MÁRÓ 2015: 174. — T12-C4.

Dob utca lásd **Tompa Mihály utca**

Doktor-dűlő lásd **Kovács doktor-dűlő**

Domán-dűlő lásd **Váradi-dűlő**

Dombi-dűlő lásd **Girus-dűlő 2.**

Dombi-kút 2007: *Dombi-kút*, 1990: *Dombi kút*. — Egykori kút a belterület nyugati részén, a Hunyadi utcán. Nevét Dombi Miklós 3 hold földdel rendelkező parasztemberről kapta. A kutakat Hajdúnánáson rendszerint arról a családról nevezték el, akiknek a háza előtt a kút állt. — DRAVICZKY 1990: 126, FEHÉR 2007b: 230. — T28-D3.

Dombi Lajos tanyája lásd **Dombi-tanya 2.**

Dombi Mityu tanyája lásd **Dombi-tanya 2.**

Dombi-tanya 1. 2024: *Dombi-tanya*. — Egykori tanya a település keleti határában, a Nyíregyházi út mellett délről. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T14-B3.

Dombi-tanya 2. 2012: *Dombi-tanya ~ Dombi Mityu tanyája ~ Dombi Lajos tanyája*, 1923: *Dombi tny. [tanya]*. — Egykori nagy tanya a település keleti–északkeleti határában, a Pusztá nevű határrészen, a Zsuzsika-dűlőben. Elnevezését tulajdonosáról, Dombi Lajosról kapta. **Dombi Lajos tanyája** néven is említették, később a fiáé lett, erre utal a **Dombi Mityu tanyája** elnevezés. — ÉGy., T0.26.33.10. — T14-B2C2.

Dombi-tanya 3. 1972: *Dombi tanya*, 1941: *Dombi-tny. [tanya]*, 1927: *Ölei tn. [tanya]*, 1905: *Ölei t[tanya]*, 1900: *Ölei tn. [tanya]*, 1886: *Ölei t[tanya]*, 1884: *Olei tn. [tanya]*, *Ölei tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Töviskesi-dűlőben. Egymást váltó tulajdonosairól kapta a nevét. A legkorábbi

Ölei-tanya, Olei-tanya névváltozatának *Olei ~ Ölei* előtagja talán elírás lehet, a második katonai felmérés térképén itt *Oláh Mihály* neve szerepel (1858); de létezik *Ölei ~ Öleji* családnév is. — GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, KÖRÖSI 1972: 28, MaKF., MKFT., T16.T.526, T16.T.562, ÚCsnT. *Olej, Ölei*. — T11-H4.

Domb-szeg 2024: *Domp-szeg*, 2012: *Domb-szeg ~ Százköblös*, 1990: *Dombszeg*, *Növendék bika legelő*, *Százköblös*, 1981: *Domb-szegi-legelő*, *Százköblös-dűlő*, 1972: *Százköblös*, 1938: *Domb-szeg*, 1923: *Dombszeg telek*, 1914: *Domszeg telek*, 1912: *Domszeg telek*, 1900: *Dombszeg telek*, 1884: *Domszeg telek*, [1884 k.]: *Domszeg telek*. — Földterület a település középső részén, a belterülettől nyugatra, a Rét keleti szélénél, a Rét-alj felett. Régebben itt legeltek a növendék bikák, erre utal a **Domb-szegi-legelő** és a **Növendék-bika-legelő** névforma. A terület nagyságát érzékelteti a 20. század elejétől máig használatos **Százköblös, Százköblös-dűlő** névváltozat. A 19. század végéről, a 20. század első feléből származó katonai térképek **Domb-szeg-telek** néven említik. A ma leginkább használatos **Domb-szeg** a *domb* földrajzi köznév és a *szeg* 'sarok, szeglet, zug' jelentésű földrajzi köznév összetételéből keletkezett. Két halom emelkedett rajta, a Kis- és Nagy-Domb-szeg, az előbbi hamarabb elpusztult. Vö. **Domb-szeg-halom**, **Dombszegi híd**, **Domb-szegi-kút**. — DRAVICZKY 1990: 46, 90, 225, ÉGy., FKnt., HKFT., Hnt.1924, KÖRÖSI 1972: 28, 50, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 7, 18, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T12-C4.

Domb-szeg-halom 2024: *Domp-szek-halom*, 2012: *Domb-szeg-halom*, 1972: *Dombszeg | Görbe domb a púygári útfélen*. 1858: *Domb-szeg halom*, 1783: *Nagy domb szeg*. — Egykori kiemelkedés a település középső részén, a belterülettől nyugatra, a Rét keleti szélénél, a Domb-szeg nevű földterületen. Az 1783-as térképen két kiemelkedést ábrázoltak egymás mellett, az alacsonyabbik volt a Kis-Domb-szeg, a tőle délkeletre lévő magasabb halmot nevezték **Nagy-Domb-szeg**-nek. A kisebbik halom elpusztulása után már csak **Domb-szeg-halom**-ként említik. A halom környékét is jelölték **Nagy-Domb-szeg**-ként. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 28, MKFT., T9.HvT.5/b. — T12-C4D4.

Dombszegi híd 2024: *Dompszegi híd*. — Híd a K. III-2. csatornán a település középső részén, a Domb-szegen, a K. III. csatorna és a K. III-2. csatorna találkozásánál. — ÉGy. — T12-C4.

Domb-szegi-kút 2015: *Dombszegi-kút*, 2012: *Domb-szegi-kút*, 1992: *Dombszegi kút*, 1990: *Dombszegi kút*. — Egykori kétgémű, ásott, téglázott, betonkavájú kút volt a település középső részén, a belterülettől nyugatra, a Közös-legelőn, a Domb-szeg nevű területen. — DRAVICZKY 1990: 90, térkép, 1992: 118, ÉGy., MÁRÓ 2015: 174. — T12-C3.

Domb-szegi-legelő lásd **Domb-szeg**

Domb-szeg-telek lásd **Domb-szeg**

Dorogi kapu 17. sz.: *Dorogi kapu*. — Egykori bejárat, városkapu a régi belső városhatár (körülbelül a mai kiskörút vonala) keleti részén, ahol a Dorogi utca keresztezi. Az 1600–1700-as években az egész város, a lakóházak, utak és kerítések nélkül a belső városhatáron belüli kis területen feküdt, amit a megárkolt és tövissel beültetett töltés, az úgynevezett gerád vett körbe. Ezen a belső gerádon kívül voltak az ún. szerűskertek, a külső geráddal körülvéve. A belső gerádon belülre négy, kapunak nevezett átjárón keresztül lehetett bejutni. A kapukat arról a szomszédos településről nevezték el, amelyik irányába estek, így lett a keleti kapu *Dorogi kapu*. A többi kapu a Debreceni kapu, Szentmihályi kapu és Polgári kapu neveket viselte. — BENCSIK 1984: 543, DANKÓ 1964: 67.

Dorogi kövesút lásd **Dorogi út**

Dorogi út 1. 2024: *Dorogi út*, 2012: *Dorogi út ~ Dorogi kövesút*, 1972: *Dorogi út*, 1886: *H[ajdú] Dorogi ország út*. — A szomszédos Hajdúdorog felé vezető út a település keleti határában, a Dorogi utca folytatása. **Dorogi kövesút**-ként is említik, történeti forrásokban pedig **Hajdúdorogi országút** formában is előfordul. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 28, T9.HmT.13. — T14-B5.

Dorogi út 2. lásd **Dorogi utca**

Dorogi utca 2024: *Dorogi ucca ~ Dorogi út*, 2012: *Dorogi utca ~ Dorogi út*, 1972: *Dorogi ucca*, 1969: *Dorogi utca*, [1930]: *Dorogi utca*, *Dorogi utcza*, 1926: *Dorogi u[tca]*, [1910]: *Dorogi u[tca]*, 1891: *Doroghi utcza*, 1871–1872: *Doroghi utcza*. — Utca a belterület keleti részén, folytatása a Dorogi út, de a belterületi részét is nevezik **Dorogi út**-nak. Hivatalos neve *Dorogi utca*.

A Dorogi utca egy 20. század eleji képeslapon

Forrás: Mórincz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

— ÉGy., KÖRÖSI 1972: 9, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3F3.

Dorogi utcai óvoda lásd **Gyermekkert óvoda**

Dorogi-víz laposa lásd **Dorogi-víz útja**

Dorogi-víz útja 1990: *Dorogi-víz útja, Dorogi-víz-laposa | Dorog felől, ott ahol a debreceni országúthoz majnem beszögellik a határ*.

— Egykori vízfolyás a település déli–délkeleti határában, a Vidi-földön. Nevét az magyarázza, hogy az 1960-as évek első felében a szomszédos Hajdúdorog felől betört a víz a hajdúnánási Vidi-földre, a lapos területen azután tovább is folyt a Vidi-érbe. **Dorogi-víz laposa** néven is ismerték. — DRAVICZKY 1990: 64. — T21-F4.

Dorogó 1982: *Dorogó*, fertály. — A Nyíregyházi és a Kossuth utcák közötti városrész. TIMÁRI az ott lévő malmokkal kapcsolatos névnek tartja, amely a 19. század második felében, a 20. század első felében lehetett használatban. A névadás indítékát nem ismerjük. — TIMÁRI 1982: 2. — T29-E2.

Dózsa lásd **Dózsa téesz**

Dózsa daráló 2024: *Dóyzsa darálóu | Naty szekírrrel vittük a takarmányt oda*. — Egykori terménydaráló a Hunyadi és a Honfoglalás utca sarkán. A Dózsa téeszé volt. — ÉGy. — T28-C3.

Dózsa György utca 2024: *Dóyzsa György ucca*, 2012: *Dózsa György utca*, 1990: *Dózsa György utca*, *Nagyvárad utca*, *Balogh András köze*, 1972: *Dózsa György ucca*, *Csillag köz*, 1969: *Dózsa György utca*, [1930]: *Nagyvárad utca*, 1891: *Téglás utcza*, 1871–1872: *Téglás utcza*. — Utca a belterület keleti részén, a Dorogi utcából nyílik. Az [1930]-as várostérképen **Nagyvárad utca** néven szerepelt. Népi neve **Balogh And-**

rás köze volt: arról a 35-40 holdnyi földdel rendelkező parasztemberről nevezték el, aki az utcában lakott. Az 1910–1920-as térképeken a belőle nyíló Aradi vértanúk utcával (korábbi Arad utca) együtt Csillag utcaként említik. Ebből alakult a későbbi **Csillag köz** megjelölés. A 19. századi térképeken **Téglás utca**-ként szerepel, ez vezetett ugyanis a régi Téglásszőlőbe, amit mára beépítettek. Hivatalos neve **Dózsa György utca**. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 8, 9, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-F3.

Dózsa juhászat 2024: *Dóuzsa juhászat*. — Juhászat a település középső részén, a belterületől nyugatra, a Polgári úttól délre, a Domb-szezen. A Dózsa téeszé volt, ezt jelzi a név. — ÉGy. — T12-D3.

Dózsa-kút 1990: *Dózsa kút, Csányi kút, Csorgós kút*. — Egykori kút a belterület keleti részén, a Dorogi út és a József Attila utca sarkán, mára teljesen betemették. A *Dózsa-kút* mellett **Csányi-kút**-nak is mondták: DRAVICZKY szerint mindkét elnevezés a közelben lakó családokra utal. A **Csorgós-kút** elnevezést a helybeliek úgy magyarázták, hogy a kútba belefűrtak, de azt követően is csak csordogált. — DRAVICZKY 1990: 125. — T29-E3.

Dózsa téesz 2024: *Dóuzsa téijesz ~ Lente-köszpont*, 2012: *Dózsa téesz ~ Dózsa ~ Dózsa téesz központja*, 1990: *Lente tanya*, 1981: *Dózsa Tsz*, 1973: *Dózsa Tsz.*, 1967: *Dózsa Tsz.* — Egykori téeszközpont a település középső részén, a belterületől és a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Polgári úttól és a Nyakas-farm központjától délre, ma már a Nyakas-farm része. A területen korábban tanya állt, a tulajdonosáról **Lente-tanyá**-nak nevezték. A téeszésítés után a Dózsa téesz központja lett. **Dózsa** és **Dózsa téesz központja** néven is említik. A korábbi tulajdonos neve a téeszközpont megjelölésében is megőrződött, **Lente-központ**-nak is mondták és mondják ma is. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy., Hnt., MoFnT. 2/9. — T13-E4.

Dózsa téesz központja lásd **Dózsa téesz**

Döghordó köz lásd **Vasvári utca**

Döghordó-kút lásd **Mokem-kút**

Döghordó utca lásd **Vasvári Pál utca**

Dráviczky-kút lásd **Nagy-kút 1.**

Dráviczky-dűlő 1990: *Dráviczky-dűlő, Dráviczky László-dűlő*. — Körülbelül 60 holdas földterület a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld északi részén. Tulajdonosának tanyája és gyümölcsöse is volt a területen. **Dráviczky László-dűlő**-nek is mondták. — DRAVICZKY 1990: 32. — T20-D3.

Dráviczky köz lásd **Móricz Zsigmond utca**

Dráviczky László-dűlő lásd **Dráviczky-dűlő**

Drobecz-lapos 1990: *Drobecz-lapos*. — 15-16 hold kaszáló, legelő a település nyugati határában, a Réten, a Töviskesi-dűlő nyugati szélén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 74. — T11-F4.

Dungó Nagy-dűlő lásd **Kis-Rezes-dűlő**

Dübögő-part 2012: *Dübögő-part*, 1990: *Dübögő-part*. — Enyhe kiemelkedés a település északnyugati határában, a tiszavasvári határtól nem messze, a Szamár-hát nyúlványa. Nevét a helybeliek szerint onnan kapta, hogy a talaj úgy dübög itt, mintha a földet kikaparták volna a belsejéből. A hagyomány szerint a törökkel vívott harcok előtt a tedeji egyház iratait be-lerakták a templom tornyának harangjába, és azt ide rejtették el. — DRAVICZKY 1990: 54, ÉGy. — T5-E4.

Egyes lásd **Maklár**

Egyes-dűlő 2024: *Eggyes-düllő ~ Első-düllő ~ Puszta-Eggyes-düllő*, 2012: *Nagy-Rezes-dűlő ~ Nagy-Rezesi-dűlő ~ Első-dűlő ~ Határdűlő*, 1990: *Nagy-Rezesi-dűlő*, 1981: *I. dűlő*, 1891: *Pusztai I. dűlő*, 1871–1872: *Pusztai I. dűlő*. — Földterület a település északi határában, a Pusztán. Keletről, a hajdúdorogi határ felől számítva az első észak-déli irányú dűlőföld, erre utal az *Egyes-dűlő* és *Első-dűlő* megnevezés. A földszáv közepén fekszik a Nagy-Rezes, ez szolgált alapul a **Nagy-Rezes-dűlő** és a **Nagy-Rezesi-dűlő** névformához. A **Határ-dűlő** megjelölés arra utal, hogy a dűlő hosszan húzódik a hajdúdorogi határ mellett. A más határrészek számozott dűlőitől való elkülönítés érdekében **Pusztai-Egyes-dűlő** és **Pusztai-Egyes-dűlő** térképi megjelöléssel szerepel. A mai dűlőbeosztás jelentősen eltér a 19. század közepi viszonyoktól, az 1838/1867-es térkép *Első Dűlő* adata keresztirányú dűlőt jelöl, s inkább körülírásszerű megjelölés, nem tulajdonnév. — DRAVICZKY 1990: 28, ÉGy., MoFnT.

2/9, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.9/b. — T7-H5, T14-D1D2.

Egyes iskola lásd **Maklár**

Egyes óvoda lásd **Református óvoda**

Egyenes utca lásd **Bessenyei utca**

Egyfa 2024: *Etyfa* | *Az Etyfa, egy akácfa, ami a töve betonnal körül van kerítve, ami ijen katonaji támpont, a Temető-dűllőnek meg a Pap Péter kereszdűllőnek a sarkán.* — Akácfa a település északkeleti határában, a Pusztán, az M3-as autópályától délre. Nemrég kivágták, csak a törzse maradt meg. — ÉGy. — T14-A1.

Egyház-dűlő 1. 2024: *Etyház-dűllő*, 1990: *Egyház-dűlő*. — Nyugat-keleti irányú dűlőföld a település északnyugati határában, a Nyiczky-rét egyházi tulajdonban lévő földjein. Erre utal a név. — DRAVICZKY 1990: 36, ÉGy. — T11-F1G1.

Egyház-dűlő 2. lásd **Egyház földje 1.**

Egyház-föld lásd **Egyház-földek**

Egyház-földek 2024: *Etyház fűgygye* | *nem vóut beépítve.* 2012: *Egyház-földek ~ Egyház földje ~ Egyház-föld*, 1990: *Egyház földje*, 1904: *Egyház földje*. — 100 köblös földterület a település északnyugati határában, a polgári határnál. A református egyház tulajdona volt, erre utalnak az *Egyház-földek*, **Egyház-föld**, **Egyház földje** elnevezései. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy., T0.26.33.4. — T4-B5.

Egyház földje 1. 1990: *Egyház földje*, *Egyház-dűlő*, *Eklézsia-dűlő*, 1886: Ev[angélikus] ref[ormátus] *egyházi föld*. — Földterület a település keleti határában, a Nyíregyházi úttól délre, a Mézesmáj határrészen. A Csepűs-szőlő szélétől a szomszédos Hajdúdorog határáig nyúlik. A református egyház földje volt, erre utal az *Egyház földje*, az **Egyházi-föld**, az *Egyház-dűlő* és az **Eklézsia-dűlő** elnevezése is. — DRAVICZKY 1990: 30, T9.HmT.13. — T14-C3.

Egyház földje 2. lásd **Egyház-földek**

Egyházi-föld lásd **Egyház földje 1.**

Egyház-rét 2024: *Etyház-rét*, 2012: *Egyház rétye ~ Egyház-rét*, 1990: *Egyház rétje*, *Egyház rét*. — Földterület a település északnyugati határában, a Nyiczky-rét egy része. 1862-ben adta a város a református egyháznak, az pedig haszonbérben műveltette. A terület közepén az egyház tanyát is építtetett. **Egyház rétje** néven

is említették. — BARCSA 1900: 290, DRAVICZKY 1990: 19, ÉGy. — T4-C5D5.

Egyház rétje lásd **Egyház-rét**

Éhező-hát 1972: *Éhező hát*, 1938: *Éhező-hát*, 1783: *Éhező hát*. — Legelő a település közepén, a belterülettől nyugatra, a Polgári út mellett, a felüljáró és a Nyakas-farm között. Nevét a helybeliek szerint onnan kapta, hogy mire a településről ideért az ember, megéhezett. Vö. *Éhező-hát-dűlő*. — KÖRÖSI 1972: 28, MOLNÁR 1938a: 8, T9.HvT.5/b. — T13-E3.

Éhező-hát-dűlő 1937: *Éhezőhát dűlő*. — Földterület a település határában, az *Éhező-hát* környékét jelölheték így. — KISS 1937: 63.

Eklézsia-dűlő lásd **Egyház földje 1.**

Eklézsia-sziget 1858: *Eklezsia Sziget*, 1854: *Eklezsia sziget*, 1824/1854: *Ekkla Sziget*. — Enyhe kiemelkedés a település délnyugati határában, a Réten, a Süllyedt-kút dűlője területén. A Tisza árjai során ez a terület szigetként emelkedett a víz fölé, míg az alacsonyabban fekvő részeket a víz teljesen elborította. Nevének előtagja egykori egyházi használatra, egyházi tulajdonra vagy egyházi tulajdonú föld közelségére utal. A terület nyugati része a görbeházi határhoz tartozik. — T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.54. — T18-C2.

Elő-hát 2024: *Elő-hát*, 2012: *Elő-hát*, 1990: *Előhát*, 1972: *Előhát*, 1956: *Előhát*, 1943: *Elő-hát*, 1941: *Elő-hát*, 1938: *Elő-hát*, *Előhát*, 1914: *Elő hát*, 1912: *Elő hát*, 1900: *Elő hát*, 1884: *Előhát*, 1884: *Elő hát*, [1884 k.]: *Előhát*, 1858: *Elő hát*, 1854: *Elő hát*, 1853: *Előhát*, 1815–1816: *Előhát*, [1800]: *Elő Hát*, 1776: *Elő Hát* alias *Méhes Sziget*, insula, 1776: *Előhát* alias *Méhes Sziget*, insula, 1767–1779: *ellő Hát*, *Méhes sziget*, 1762: *Elő hát*, [18. sz.]: *Elő hát*. — Határrész a település északnyugati határában. A Tedeji-Templom-part, a Tedeji-legelő és a Hortobágyi-csatorna határolja. Egy részét erdő borítja. A 18. századi térképek tanúsága szerint akkoriban a maihoz képest északabbi területeket is jelöltek a névvel. A Tisza áradásakor ez a rész mindig száraz maradt, erre utal a név *hát* utótagja. Az *elő* előtag használatának indítékát nem ismerjük, de van olyan magyarázat, hogy ha nyugatról a Tisza felől érkezik valaki, ez az első hátsó rész. 18. századi források **Méhes-sziget**-nek is nevezték, amelynek előtagja a rovar nevéből alakulhatott, esetleg családnévi eredetű

is lehet (vö. Méhes-tanya). Vö. Elő-hát farka, Elő-háti-dűlő, Elő-háti iskola, Elő-háti-legelő, Elő-háti-tanya, Előháti utca. — DRAVICZKY 1990: 21, 53, ÉGy., HKFT., Hnt., KÖRÖSI 1972: 28, L9.V.304.a/3, L16.IV.9/46, MaKF., MKFT., MOLNÁR 1938a: 7, 17, RÉVÉSZ 1853: 25, T1.S.11.830/23, T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.39, T9.HvT.40, T9.K.31, T10.FM.37, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T12-B1C1.

Elő-hát-dűlő lásd Elő-háti-dűlő

Elő-hát farka 1990: *Előhát farka, Előhát farok*. — Enyhe kiemelkedés a település északnyugati határában, az Elő-hát mellett, esetleg annak egy része is lehet. **Elő-hát-farok** formában is említik. — DRAVICZKY 1990: 56, 86. — T5-G5.

Elő-hát-farok lásd Elő-hát farka

Elő-háti-dűlő 2012: *Elő-háti dűlő*, 1990: *Elő-háti-dűlő*, 1937: *Elő hát dűlő*. — Dűlőút és dűlőföld a település északnyugati határában, az Elő-hát mellett, a Tajtánál. **Elő-hát-dűlő**-ként is ismerték. — DRAVICZKY 1990: 37, ÉGy., KISS 1937: 63. — T12-B1.

Elő-háti-erdő 2024: *Előü-háti-erdőü*, 1995: *Előhát-erdő*, 1902: *Előhát (erdő)*. — Telepített erdő a település északnyugati határában, az Elő-háton. 1838-ban már megvolt, ekkor őrzésével a környéken halászó és csikászó embereket bízták meg. — BARCSA 1902: 118, DRAVICZKY 1995j, ÉGy. — T5-F5, T12-B1.

Elő-háti iskola 2024: *Előü-háti iskola*, 2012: *Elő-háti iskola ~ Város tanyája*, 1990: *Előhát-iti iskola, város tanyája*, 1981: *Előhátitánya*, 1973: *Előhátitánya*, 1972: *Előü-háti iskola*, 1967: *Előhátitánya*, 1938: *város tanyája*. — Egykori iskola a település északnyugati határában, az Elő-háton. Korábban tanya volt a város tulajdonában, innen ered a **Város tanyája** elnevezése. Valószínűleg erre vonatkozik a helységnévtárakban szereplő **Elő-háti-tanya** megjelölés is. A második világháború után a régi tedeji birtok területén élő gyerekeknek iskolát hoztak létre. Eredetileg a Kopasz Daróczi-tanyán indult az oktatás 1948-ban, de egy év múlva, 1949-ben átköltöztették az iskolát a Város tanyájára, s ettől kezdve az elhelyezkedésére utalóan *Elő-háti iskolá*-nak nevezték. 1965-ben zárták be. — DRAVICZKY 1990: 21, 1995j, 2008: 12, ÉGy.,

Az Elő-háti iskola a 20. század közepén

Fotó: Mórincz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

Hnt., KÖRÖSI 1972: 28, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 15. — T12-B1C1.

Elő-háti-legelő 2012: *Elő-háti-legelő*. — Legelő a település északnyugati határában, az Elő-háton. — ÉGy. — T12-B1C1.

Elő-háti-tanya lásd Elő-háti iskola

Előháti utca 2024: *Előüháti ucca*, 2011: *Előháti utca, Rózsa Ferenc utca*. — Utca Tedej belterületén, a településrész legkorábban kiépült utcája Felsőtedejen, a Nyár utcából nyílik. Mai hivatalos neve *Előháti utca*, amelyet 2011-től visel, előtte **Rózsa Ferenc utcá**-nak nevezték. Vö. Elő-hát. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T27-G4.

Elő-csordakút lásd Kiskajánsziki-Kis-csordakút

Első-dűlő lásd Egyes-dűlő, Kripta-dűlő

Első Halom dűlő lásd Halom dűlő

Első-rét 1990: *Első rét-laposa*, 1858: *Iső Rét*, 1855: *első rét*, 1854: *Első rét*. — Hosszan elnyúló egykor vizes terület a település északnyugati határában, a Tedeji-Templom-parttól északnyugatra. Vele párhuzamosan nyugatra helyezkedik el a Második-rét és a Harmadik-rét. Ugyanezt a helyet jelölheti a DRAVICZKY gyűjtésében szereplő **Első-rét laposa** név is. — DRAVICZKY 1990: 77, T9.HvT.39, T9.HvT.48/1–4, T9.Ny.34. — T5-G5.

Első-rét laposa lásd Első-rét

Emberes híd 2024: *Emberes híd*. — Híd a település északnyugati határában, a Hortobágyi-csatorna és a Forgács-háti-csatorna találkozásánál. A névadás indítékát nem ismerjük. — ÉGy. — T5-G4.

Emberes híd

Fotó: Veres Barnabás

Erdei Mihály-tanya 2024: *Erdeji Mihály-tanya*. — Tanya a település nyugati határában a Polgári út mellett északi irányban, a Zöld-halom dűlőtől keletre. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T12-B3.

Erdélyi-tanya 1972: *Erdéji tanya*, 1923: *Erdélyi tanya*. — Egykori tanya a település közepén, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Görbeházi úttól délre, a Varjason, a Tóni-tó közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 29, T0.26.33.10. — T13-E5.

Erdő 1. 1783/1867: *Erdő*, 1783: *Erdő*. — Egykori erdő a belterület közelében nyugatra, a Kenderes-kerttől északnyugatra. A város területén elvéve voltak fás, erdős részek, ezt a belterület melletti kis erdőt megkülönböztető jelző nélkül egyszerűen *Erdő*-ként jelölik a térképeken. — T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T13-G3.

Erdő 2. lásd **Ötvös-erdő**

Erdősor utca 2024: *Erdőüsor ucca*, 2012: *Erdősor utca*. — Utca Tedej belterületén, az Alsótedej településrészén, a Fő utcából nyílik. Hivatalos név, amelyet 1975-ben adtak az utcának. — ÉGy. — T27-F5.

Ér-forrás lásd **Forrás-ér**

Érmihályfalva utca 2024: *Éjrmihályfalva ucca* | *Sallaji Imre ucca vóut az*. 2012: *Érmihályfalva utca*, 1990: *Sallai Imre utca*, 1972: *Sallaji ucca*, 1969: *Sallai Imre utca*. — Utca a belterület északkeleti részén, a Kiss Ernő utcából nyílik. Ma használatos hivatalos nevét 2011-ben kapta a romániai Érmihályfalváról, Hajdúnánás testvérvárosáról. Korábban *Sallai Imre utcá*-nak és röviden *Sallai utcá*-nak hívták. Azt megelőzően a mai Hódos Imre utcával együtt Mike utcának nevezték. — DRAVICZKY 1990: 116, ÉGy., Haj-

dúnánási Újság 2011.11.11: 2, KÖRÖSI 1972: 14, T9.Ny.208. — T29-F2.

Esze Tamás utca 2024: *Esze Tamás ucca*, 2012: *Esze Tamás utca*, 1990: *Esze Tamás utca*, *Perényi utca*, 1969: *Esze Tamás utca*, [1930]: *Perényi utca*. — Utca a belterület nyugati részén, az Árpád utcát köti össze a Wesselényi utcával. Korábban *Perényi utcá*-nak hívták. Az 1910–1920-as várostérképeken ez az utcaszakasz a Batthyány utca része volt. Hivatalos neve *Esze Tamás utca*. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C2.

Eszlári dűlő lásd **Eszlári út 2.**

Eszlári kövesút lásd **Eszlári út 2.**

Eszlári út 1. lásd **Eszlári utca**

Eszlári út 2. 2024: *Eszlári út*, 2012: *Eszlári út ~ Eszlári kövesút ~ Eszlári dűlő*, 1990: *Eszlári út*, *Tokaji országút*, 1886: *Eszlári út*, 1886: *Eszlári út*, 1846–1847: *eszlári útfélen*, 1769: *Tokaji út*. — Út a település északi–északkeleti határában, a Pusztá határrészén, a Vasvári úttól keletre. A belterület északi részén indult, s folytatódott a település északi határában. Tiszaeszláron keresztül Tokaj felé vezetett. A városból kivezető részét felszántották. Az *Eszlári út*, *Eszlári kövesút*, *Eszlári dűlő*, illetve a *Tokaji út* és *Tokaji országút* elnevezések mindegyike az út irányát jelöli meg. Vö. Tokaji útra dűlő. — DRAVICZKY 1990: 29, 42, ÉGy., L9.V.301.c/3, L9.V.304.a/5, T9.HmK.11, T9.HmT.8. — T7-E4.

Eszlári utca 2024: *Eszlári út* | *It van a Hászhejen*. 2012: *Eszlári út ~ Eszlári utca*, 1969: *Eszlári utca*. — Utca a belterület északi részén, az Újházhelyen, ami a Tiszaeszláron keresztül Tokaj felé vezető út része volt. A városból kivezető részét felszántották, így önmagában álló utca lett, amely a Kossuth utca folytatása. Hivatalos neve *Eszlári utca*, de *Eszlári út* formában is ismerik. Vö. Eszlári út 2. — ÉGy., T9.Ny.208. — T29-E1.

Eszterlánc óvoda lásd **Kasza utcai óvoda**

Fábián köz lásd **Reményi utca**

Fafém 2024: *Fafém*, 1990: *Fafém*. — A Fa-, Fém- és Gépipari Vállalat üze me a belterület délkeleti részén, a Böszörményi utcán, a Régi Alsó temető helyén. — DRAVICZKY 1990: 133, ÉGy. — T29-E5F5.

Fakút 1. 2012: *Fakút*, 1992: *Fa kút*, 1990: *Fa kút*. — Egykori fával bélelt és fa kávájú kút a

Eszlári út

Fotó: Reszegi Katalin

település nyugati határában, a Közös-legelő Rét felőli részén, a Balázs-dűlő keleti végénél, a Nagy-tinógulya-legelőn. A 19. században a Közös-legelő legnagyobb kútja volt. 1990-ben már csak a helye volt meg a téesz által felszántott területen. A későbbi beton vagy téglakutakkal szemben nevezték *Fakút*-nak. — DRAVICZKY 1990: 90, 1992: 118, ÉGy. — T12-B4.

Fakút 2. 1992: *Fa kút*, 1990: *Fa kút*. — Egykori négygémű, bővizű, ásott, bődönnel és fával bélelt kút a település északkeleti határában, a Kotyesz-háti-kúttól északra. A 20. század elejére elpusztult. — DRAVICZKY 1990: 91, 1992: 119. — T5-E4.

Fakút 3. lásd **Kis-kút 2.**

Farkasordító 1990: *Farkasordító*, 1972: *Farkasordítóu*, 1938: *Farkasordító, Farkas-ordító*. — Enyhe kiemelkedés a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlőben, melyre tanya is épült. A néphagyomány szerint 1886-ban, amikor a Tisza elárasztotta a határt, e részre húzódtak a nádi farkasok. Az ár hosszú ideig tartott, a nádi farkasok megéheztek, s ordítottak. A környéken valóban voltak farkasok: a helybeliek még ma is emlékeznek azokra a módszerekre, ahogyan a farkasok ellen védekeztek a réti emberek, amikor például szekérrel közlekedtek a város és a tanya között. Vö. Farkasordító-dűlő, Farkasordító laposa. — DRAVICZKY 1990: 49, KÖRÖSI 1972: 29, MOLNÁR 1938a: 7, 17. — T19-F2.

Farkasordító-dűlő 1937: *Farkasordító^o dűlő*. — Földterület a település határában, feltehetően a Farkasordító és a Farkasordító laposa területét foglalta magába. — KISS 1937: 63. — T19-F2.

Farkasordító laposa 1990: *Farkasordító-laposa*, 1972: *Farkasrét | A János-rét és a Veresnád között van. Vizenyős, zsombékos hely volt, ahol farkasok is tanyáztak*. — Időszakosan vízzel telt 15-20 köblös mélyedés a település délnyugati határában, a Farkasordító mellett. A 19. század elején mocsár borította a területet. Valószínűleg ide vonható a KÖRÖSI gyűjtésében szereplő *Farkas-rét* is. — DRAVICZKY 1990: 72, KÖRÖSI 1972: 29. — T19-F2.

Farkas-rét lásd Farkasordító laposa

Faszikkút utca lásd **Jókai utca**

Fáy András utca 2024: *Fáji András ucca* | *Az ott a Pendejköz*. 2012: *Fáji András utca*, 1990: *Fáy András utca*, 1972: *Fáji András ucca*, 1969: *Fáy András utca*, [1930]: *Fáy András utcza*, 1926: *Fáy András u[tca]*, [1910]: *Fáy András u[tca]*. — Utca a belterület északnyugati részén, a Polgári út és a Tiszavasvári út között, a Pendelyköz része. Hivatalos név. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 10, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D2.

Fazekas Imre köze lásd **Bercsényi utca**

Fazekas Miklós-tanya 2024: *Fazikas Miklós-tanya* ~ *Fazikas-tanya*. — Tanya a település déli-délnyugati határában, a hajdúböszörményi határ közelében, a Keleti-főcsatorna nyugati partján. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Fazekas-tanya** néven is ismerik. — ÉGy. — T20-C3C4.

Fazekas-tanya 1. 1900: *Fazekas tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld északnyugati részén. Tulajdonosáról, Fazekas Sándorról kapta a nevét. Egy korábbi 1886-os térképen még csak a tulajdonos nevével, *Fazekas-ként* szerepel. — T9.HmT.11, T16.T.529. — T20-C4.

Fazekas-tanya 2. lásd **Fazekas Miklós-tanya**

Fecske köz lásd **Balogh Zsuzsanna utca**

Fecske söröző lásd **Tedeji iskola 1.**

Fecske utca 1. 2024: *Fecske ucca*, 2012: *Fecske utca*. — A fürdő melletti üdülőövezet egyik utcája a belterület délnyugati részén, a Csónakos utcából nyílik. — ÉGy. — T28-B4.

Fecske utca 2. lásd **Balogh Zsuzsanna utca**

Fehér-határ 2024: *Fehér-határ*, 2012: *Fehér-határ*, 1990: *Fehér-határ*, 1972: *Fehér határ*. — Földterület a település északnyugati határszé-

lénél, közel a polgári határhoz. Nevét onnan kapta, hogy a talaja kiszikesedett, így fehér színű volt. Korábban legeltettek rajta, a második világháború után pedig erdőt telepítettek ide. Vö. Fehér-határi-erdő, Fehér-határi-kút. — DRAVICZKY 1990: 86, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 29. — T4-B5.

Fehér-határi-erdő 2012: *Fehér-határi-erdő*. — Erdő a település északnyugati határszélén, a Fehér-határ területén. — ÉGy. — T4-B5C5.

Fehér-határi-kút 2015: *Fehér-határi-kút*, 2012: *Fehér-határi-kút*, 1992: *Fehérhatári kút*, 1990: *Fehérhatári kút*. — Kétgémű, fakávájú, ásott, téglázott kút a település északnyugati határszélén, a Tedeji-legelőn, a Fehér-határ területén. A határrészt az 1950-es években erdősítették. A Tedeji-legelő gulyakútjainak névadása eltér a Közös-legelő névadásától. Itt nem a gulyáról vagy annak híres számadójáról nevezik el a kutakat, hanem jellemzően arról a helyről, ahol találhatók. — DRAVICZKY 1990: 91, 1992: 119, ÉGy., MÁRÓ 2015: 176. — T4-B5C5.

Fehérítő üzem 1990: *Fehérítő üzem*. — Egykori szalmafehérítő üzem a belterület déli részén, az Állomással szemben. Lebontották. — DRAVICZKY 1990: 220. — T28-D5.

Fehér-határi-erdő

Fotó: Draviczy Imre

Fehér-kút 2007: *Fehér-kút*, 1990: *Fehér kút*, 1972: *Fehér kút* | *Fehér bátyádról, a kutmesterről nevezték el*. — Egykori kút a belterület nyugati részén, a Hunyadi és a Báthori utca kereszteződésénél, ma már csak a kúthely van meg. Fehér Imre kútmesterről nevezték el, akinek a háza mellett a kút állt. — DRAVICZKY 1990: 126, FEHÉR 2007b: 230, KÖRÖSI 1972: 10. — T28-D3.

Fehér-lapos 1990: *Fehér-lapos*. — Kaszáló a település északi határában, a Keleti-főcsatornától és a Halastótól keletre. Területe a mellette lévő Berencsi-lapossal együtt 80 hold. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 78. — T6-A4.

Fejes-malom 1990: *Fejes malom*. — Egykori malom a belterület központjának déli részén, a Bocskai utcán, a mai Tűzoltóságnál. Előszeregettel jártak ide az emberek örletni, mert a közelben működött a Szeles kocsmá, ahol a várakozás kellemesen telt. Tulajdonosáról kapta a nevét. Ma már nincs meg. — DRAVICZKY 1990: 236. — T28-D3.

Fejes Sándor-féle-kávéház 1990: *Fejes Sándor-féle kávéház*. — Egykori kávéház a belterület déli részén, a Bocskai utca 7. szám alatt. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 236. — T28-D3.

Fekete-dűlő 1990: *Fekete-dűlő*. — Földterület a település északi határában, a vasút nyugati oldalán, azzal párhuzamosan vezet, az M3-as autópályától északra. Két Fekete nevű embernek volt itt tanyája, s mindkettőhöz körülbelül 20-22 köblös föld tartozott. Vö. Fekete-tanya 1. — DRAVICZKY 1990: 38. — T13-F1.

Fekete-halom 2024: *Fekete-halom*, 2012: *Fekete-halom*, 1990: *Fekete-halom*, 1972: *Fekete halom*, Nagyfekete halom, 1943: *Fekete hal[om]*, 1941: *Fekete hal[om]*, 1938: *Fekete-halom*, 1923: *Fekete halom*, 1914: *Fekete hal[om]*, 1912: *Fekete hal[om]*, 1900: *Fekete hal[om]*, 1891: *Fekete halom*, 1884: *Fekete hal[om]*, 1882: *Nagy Fekete halom*, 1871–1872: *Fekete halom*, 1858: *Nagyfekete halom*, 1783/1867: *Nagy Fekete halom*, 1783: *Fekete Halom*, 1783: *Nagy Fekete halom*, [1767–1779]: *Fekete halom*, 1755: *fekete halom* | a régiektől úgy hallotta, hogy Bocskaji ideje táján Bodó Demeternek adatott azon kert, kinek is egy fiát, Barust a fekete halomnál vágták le. — Kiemelkedés a

település középső részén, a Verestenger-járásban, a Keleti-főcsatorna nyugati oldalán, az M3-as autópálya mellett. Nevét egyesek szerint arról kapta, hogy nem termett meg rajta még a dudva sem. Mások úgy magyarázzák az elnevezést, hogy a halmon és környékén egykor falu feküdt, amely utóbb valamilyen tüztől elpusztult, és a fekete földdel lett egyenlő. Az egykori falu létezését itt azonban semmilyen történeti forrás nem támasztja alá. Vannak, akik úgy tartják, hogy egy juhász kincset akart itt ásni, ám egy hatalmas tűz szénné égette a halmot és a juhászt is, ezért fekete a halom mindmáig. E magyarázatoknak valós alapja ugyanakkor aligha van. Esetleg elképzelhető, hogy az előtagban a *Fekete* családnév rejlik, amely több hajdúnánási helynévben is feltűnik, azok azonban mind jóval későbbiek, így mégis inkább a színnevet kereshetjük a kiemelkedés nevében. Egykor két halom emelkedett egymáshoz közel, ez volt a nagyobbik, ezért **Nagy-Fekete-halom**-ként is említették. Vö. Kis-Fekete-halom. — BENCSIK 1984: 542, DRAVICZKY 1990: 51, ÉGy., EKFT., HKFT., HnT.1924, KÖRÖSI 1972: 29, 42, MaKF., MKFT., MOLNÁR 1938a: 8, 14, PÁSZTOR 2022: 45, T1.S.11.830/22, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573, VARGA 1882: 129. — T13-E2.

Fekete Pista rezidenciája lásd **Fekete-tanya 1.**

Fekete Pista tanyája lásd **Fekete-tanya 1.**

Fekete-tanya 1. 2024: *Fekete Pista tanyája ~ Fekete-tanya*, 2012: *Fekete-tanya ~ Fekete Pista*

tanyája ~ Fekete Pista rezidenciája. — Egykori tanya a település északi határában, Tedejtől délre, a Vasvári út mellett. Tulajdonosáról, Fekete Istvánról kapta a nevét. **Fekete Pista tanyája** és **Fekete Pista rezidenciája** néven is említik. Vö. Fekete-dűlő. — ÉGy. — T13-G1.

Fekete-tanya 2. 2024: *Fekete-tanya.* — Egykori tanya a település déli–délkeleti határában, a Vidi-föld keleti részén, a Böszörményi országút keleti oldalán, a Síró-tanyával szemben. Fekete Gábor tanyája volt, róla kapta a nevét. — ÉGy. — T21-F3F4.

Fekete-tó 1990: *Fekete-tó.* — 5-6 köblös időszakosan vízzel borított terület a település középső részén, a Polgári út közelében délre, a Fürjhalom-járás és a Domb-szeg határán, az M3-as autópálya-felüljárón túl. Korábban a legmélyebb részéről nyáron sem tűnt el a víz. A névadás indítéka ismeretlen: az elnevezés utalhat a hely egykori tulajdonosára, de a víz színére is. — DRAVICZKY 1990: 80. — T12-D3.

Felső-csordajárás lásd **Polgári utca 1.**

Felső-csürhe lásd **Toldi utca 2.**

Felső-csürhejárás lásd **Bessenyei utca, Toldi utca 2.**

Felső-Csürhekút 1990: *Felső-csürhekút, Csürhe-kút.* — Egykori kút a belterületől északra, a Disznólegelőn, amely a csürhe itatására szolgált. **Csürhekút**-ként is említik. Vö. Alsó-Csürhekút. — DRAVICZKY 1990: 92, térkép. — T13-H3.

Felső-csürhelegelő lásd **Disznólegelő 1.**

Felső-gulyakút 1846–1847: *felső gulya* és *méneskút.* — A gulya itatására szolgáló egykori kút a település északnyugati határában, a Tedeji-legelőn. Nem tudjuk, melyik gulyakúttal azonosítható. Vö. Alsó-gulyakút. — L9.V.304.a/5.

Felső-Korcsolya lásd **Felső-Korcsolyázó-tó**

Felső-Korcsolyázó-tó 2024: *Felső-Korcsolyázó-tó ~ Felső-Korcsolya | tó, onnan horták a jeget*, 1990: *Felső korcsolyázó tó.* — Egykori tó a belterület északi részén, a Tiszavasvári út mellett. A diákok, iparosok ide jártak régen korcsolyázni. Később kiszáradt. Napjainkra beépült. **Felső-Korcsolya**-ként is említik. Vö. Alsó-Korcsolyázó-tó. — DRAVICZKY 1990: 113, ÉGy. — T28-C1D1.

Felső-méneskút 1846–1847: *felső gulya és méneskút.* — A ménes itatására szolgáló egykori kút

Fekete-halom

Fotó: Molnár Zsolt

a település északnyugati határában. Közelebbi helyét nem ismerjük. — L9.V.304.a/5.

Felsőoldal 1990: *Felső oldal*, 1972: *Felsőü oldal*, 1938: *Felső-oldal*, 1937: *Felső óodal*. — Településrész a központtól északra. Vö. Alsóoldal, Rétoldal, Szőlőoldal. — DRAVICZKY 1990: 109, IGMÁNDY 1938: 87, KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 6. — T28-D2, T29-E2.

Felső-Rét 2012: *Felső-Rét*, 1990: *Felső-rét*, 1972: *Felsőü rét*, 1938: *Felső-rét*. — Határrész a település nyugati-északnyugati határában, a Rét északi része. Vö. Alsó-Rét. — DRAVICZKY 1990: 18, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 17, MOLNÁR 1938a: 7. — T11-G2H3H4.

Felsőtedej 2021: *Felső-Tedej*. — Településrész Tedejen, a Fő úttól keletre lévő lakóövezet. A később megtelepült Alsótedejhez képest északkeleti irányban helyezkedik el. Az 1950-es években kezdett el kiépülni, s a mai kiterjedését az 1990-es évek elejére érte el. Létesítésük rendjében a következő hat utcát foglalja magába: Előháti utca, Wass Albert utca, Veres Péter utca, Csohány László utca, Fő utca, Nyár utca. — BARNA 2021a: 38, 40, 2024. — T27-G4.

Felső-Tedej lásd **Külső-Tedej**

Felső temető lásd **Temető 1.**

Felső temető dűlője lásd **Temető-dűlő**

Fenyő utca lásd **Bajza utca**

Fertős lásd **Fürdős-lapos**

Fiú nevelőotthon lásd **Sohler-gyár**

Fodor 2024: *Fodor*. — Földterület, mezőgazdasági tábla a település északi-északkeleti határában, a Pusztán, a Temető-dűlőben. A rajta lévő Fodor-laposról kapta a nevét. — ÉGy. — T14-A2.

Fodor-lapos 2024: *Fodor-lapos*. — Alacsonyabban fekvő földterület a település északi-északkeleti határában, a Pusztán, a Temető-dűlőben. Tulajdonosáról kaphatta a nevét. Vö. Fodor. — ÉGy. — T14-A2.

Fodor-tanya 1900: *Fodor tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld középső részén. Tulajdonosáról, Fodor Pálnéről kapta a nevét. — T16.T.529. — T20-D4.

Forgács-háti-csatorna 2024: *Forgács-háti-csatorna*, 1990: *Forgács háti csatorna*, 1981: *Forgács-háti-csatorna*. — Csatorna a település

északnyugati határában. A szomszédos Tiszavasvárihoz tartozó Forgács-hát felől érkezik a hajdúnánási határba. Vö. Forgács-sziget, Forgács-zug. — DRAVICZKY 1990: 86, ÉGy., MoFnT. 2/9. — T5-F4.

Forgács-sziget 1858: *Forgács sziget*, 1853–1854: *forgács Sziget*, [1800]: *Forgáts Sziget*, 1762: *Forgáts Sziget*. — Magasabb földterület, vizes időben sziget a település északnyugati határában, a Forgács-háti-csatorna mellett nyugatról. Neve összefügg a szomszédos Tiszavasvárihoz tartozó Forgács-hát határrész nevével. Vö. Forgács-zug. — L9.V.301.c/1, T9.HvT.40, T9.Ny.34, T10.FM.37. — T5-F4.

Forgács-zug 2012: *Forgács-zug*, 1990: *Forgács-zug*. — Földterület a település északnyugati határában, a Vicskus-csatorna és a Forgács-háti-csatorna között. Neve összefügg a szomszédos Tiszavasvárihoz tartozó Forgács-hát határrész nevével. — DRAVICZKY 1990: 86, ÉGy. — T5-G3.

Forrás-ér 2012: *Forrás-ér*, 1990: *Forrás-ér*, 1938: *Forrásér*, *Forrás-ér*, 1902: *Forrásér*, 1858: *Ér Forrás*, [1855]: *Forrás ér*, 1851: *Forrás ér*. — Vízfolyás a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön, a Vidi-ér Újvárosi úttól nyugatra eső részén. Három ága a Darutánc területére folyik. Nevét az adatközlők úgy magyarázzák, hogy ha nagyon sok eső esik, olyan, mintha forrás lenne az érben. Térképen egy alkalommal *Ér-forrás*-ként is szerepel. — BARCSA 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 65, ÉGy., L9.V.301.c/1, MOLNÁR 1938a: 7, 16, T9.HvT.47, T9.HvT.55. — T20-C5.

Forrás farka 1851: *Forrás farka*. — Földterület a település északnyugati határában. Közelebbi helyét nem ismerjük. — L9.V.301.c/1.

Fosi-kút 2024: *Fosi-kút*, 2012: *Fosi kút*, 1990: *Fosi kút*, 1982: *Fosi kút*, 1972: *Fosi kút* | *A maji Jókaji úcca vigin van. 1849-be, mikor bejöttek az oroszok, hát ide jártak gatyát mosni. Hát ezir osztán Fosi kútnak híjják.* 1971: *Fosi-kút*. — Egykori kút a belterület déli részén, a Jókai utca végén. Egyesek szerint a nevét arról kapta, hogy amikor a románok 1919-ben bejöttek a településre, ittak a kútból, és a víztől hasmenésük lett. Mások szerint viszont az oroszok mosták a nadrágjukat a kút vizében az 1848/49-es szabadságharc idején. Olyan magyarázat is van, amely szerint a legelésző állatok mindig ott deleltek a

kútnál, és összepiszkolták az ürülékükkel a környéket. A 19. század végi utcaterképek alapján más magyarázat is elképzelhető, ezek ugyanis más névformát mutatnak: a *Faszikkút utca* adat alapján a kút neve eredetileg *Faszik-kút* lehetett. Ma még ismerik a *Fosi-kút* nevet, de már nem tudják, hol volt a kút, a Jókai utca végén kúthely sincs már. Vö. Fosikút köz. — DRAVICZKY 1990: 122, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 10, TIMÁRI 1971: 14, 1982: 3. — T28-D4D5.

Fosikút köz lásd **Jókai utca**

Fő-alj-földek 1761: *Feő aly földek*. — Földterület a település határában, közelebbi helyét nem ismerjük. — L9.V.301.c/2.

Fődög 1972: *Főüdög*, 1938: *Fődög*. — Földterület a település keleti határában, a Dorogi út bal oldalán, a Csepüs-szőlő mege határrészen. A névadás indítékát nem ismerjük. Nevéhez a helybeliek a következő magyarázatot fűzik: valamikor csárda állt itt, ahová a hajdúnánási és a dorogi legények mulatni jártak, s a mulatozás gyakran halálos kimenetelű verekedéssé fajult. — KÖRÖSI 1972: 30, MOLNÁR 1938a: 8, 18. — T14-B4.

Fő tér lásd **Köztársaság tér**

Fő út 2021: *Fő út*. — A Tiszavasvári útnak a Tedej települést átszelő szakasza, amely Alsó-tedejt és Felső-tedejt elválasztja. Vö. Fő utca. — BARNA 2021a: 39. — T27-F4G4.

Fő utca 2024: *Főü ucca*, 2021: *Fő utca*, 2012: *Fő utca*. — A Tiszavasvári útnak a Tedej településrészt átszelő szakasza, illetve Felső-tedej ezzel párhuzamos utcája egyaránt ezt a nevet viseli. Hivatalos név. A településrész az 1980-as években épült ki. Vö. Fő út. — BARNA 2021a: 39, ÉGy. — T27-F3.

Frangepán utca lásd **Mikszáth Kálmán utca**

Fried-tanya lásd **Köröskényi-tanya**

Futó köz lásd **Mátyás király utca**

Fülöp Lajos tanyája 2012: *Fülöp Lajos tanyája*, 1972: *Fülöp tanya*, 1923: *Fülöp tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északnyugati határában, a Nyiczky-réten, a Nyiczky-réti iskolától nyugatra. Tulajdonosáról kapta a nevét. Régebben **Fülöp-tanya**-ként is ismerték. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 30, T0.26.33.10. — T11-G1G2.

Fülöp-tanya lásd **Fülöp Lajos tanyája**

Fürd-halom lásd **Fürj-halom**

Fürdő 1. 2024: *Fürdőü*, 1990: *Fürdő*, *Városi fürdő*, 1969: *Fürdő*. — Fürdő a belterület déli részén, a Fürdő utcán. A településen 1958-ban tört fel a gyógyvíz, s 1962-ben épült meg a fürdő. **Városi fürdő** néven is említik. — BUCZKÓ 2012c, 2012d, 2012e, DRAVICZKY 1990: 141–142, ÉGy., T9.Ny.208. — T28-C5.

Fürdő 2. lásd **Tedeji fürdő**, **Fürdős-lapos**

Fürdő-dűlő 2012: *Fürdő dűlő*, 1990: *Fürdő-dűlő*. — Dűlőföld és út a település északi határában, a vasúttól nyugatra, a Tedeji fürdő mellett. — DRAVICZKY 1990: 37, ÉGy. — T6-B5.

Fürdőház-tanya lásd **Tedeji fürdő**

Fürdő-lapos lásd **Fürdős-lapos**

Fürdős lásd **Fürdős-lapos**

Fürdős-lapos 2012: *Fürdőüs-lapos ~ Fürdőü-lapos*, 1990: *Fürdős-lapos*, *Fürdő-lapos*, 1902: *Fürüdös*, 1900: *Fürdös*, 1855: *Fürödös*, 1853–1854: *fürdös rét*, 1851: *Füredő*, 1835: *Fürödös*, *Fürödös*, *Fürödös*, 1783: *Fördös*, Mor., 1770: *Fördös*, *Fordös*, 1767–1779: *Fertös*, [18. sz.]: *Fürdös*. — Körülbelül 100 köblös időszakosan vízzel borított terület a település északnyugati határában, a Forgács-háti-csatornától nyugatra. Régen nádvágo hely volt. A régi bacsók juhokat fürdettek benne, később a marhák is szívesen hűsöltek itt. A helybeliek **Fürdő-lapos**-ként is említik, történeti forrásokban pedig **Fürdő**, **Fürdős**, **Fürdős-rét**, illetve **Fertös** formában is előfordul. Ez utóbbi névforma a régi *fertő* szóból alakult, amely eredetileg '(állatok által használt) sáros fürdőhely'-et jelentett. Részei a Kis- és a Nagy-Fürdős. Vö. Fürdős-sziget. — BARCSA 1900: 183, 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 76, ÉGy., EKFT., FKnT., L9.V.301.c/1, L16. IV.9/46, TESz., T1.S.11.830/23, T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.48/1–4. — T5-E4.

Fürdős-rét lásd **Fürdős-lapos**

Fürdős-sziget 1851: *Fürdös sziget*. — Sziget-szerű kiemelkedés volt a település északnyugati határában, a Forgács-háti-csatornától nyugatra, a Fürdős-lapos területén. — L9.V.301.c/1. — T5-F4.

Fürdő utca 2024: *Fürdőü ucca*, 2012: *Fürdő utca*. — Utca a belterület déli részén, a Fürdő felé vezet. Hivatalos név, amelyet 1976-ban kapott az utca. — ÉGy. — T28-B5C5.

Für-halom lásd **Fürj-halom**

Fürhalom-járás lásd **Fürjhalom**

Fürjér 2024: *Fürjér*; 2012: *Fürjér ~ Fürér ~ Fürér*; 1990: *Fürjér telek*, 1973: *Fürjér*, 1972: *Fürér*, 1937: *Fürjér dűlő*. — Földterület, határ-rész a település középső részén, a belterületől nyugati irányban, a Domb-szeg mellett keletre. Itt legelt egykor a csorda. Egy része a Fürj-ér két ága között fekszik, ezt szántóként is hasznosítják. **Fürjér-telek** és **Fürjér-dűlő** formában is adatolható. Vö. Fürjéri-Kis-kút, Fürjéri-Nagy-kút, Fürjéri-szarvasmarhatelep. — DRAVICZKY 1990: 46, ÉGy., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 17, MÓDY 1973: 22. — T12-D4.

Fürj-ér 2024: *Fürj-ér ~ Fürj-éri-főücsatorna*, 2012: *Für-ér ~ Fürj-ér*; 1990: *Fürj-ér*, *Fürjéri csatorna*, 1981: *Fürj-ér*; 1943: *Fürj ér*, *Fürj-ér*; 1938: *Fürjér*, *Fürj-ér*; 1914: *Fürj ér*; 1912: *Fürj ér*; 1900: *Fürj ér*; 1884: *Fürj ér*, [1884 k.]: *Fürj ér*; 1858: *Fürj ér*; 1854: *Fürj ér*. — Időnként kiszélesedő medrű vízfolyás, nádas vízállás, amely Hajdúdorog északkeleti pontjáról indul, a Nagy-Rezes felesleges vizét vezeti el, és folyik tovább a belterület nyugati oldalán, a Közös-legelőn. Két ága van. Nevének előtagjában a *fürj* madárnév szerepel, amelynek a népnyelvben *für ~ für* alakjai is használatosak. **Fürj-éri-főcsatorna**-ként és **Fürj-éri-csatorna**-ként is említik. A víznevet használják a vízfolyás egy szakaszánál a környező határrész jelölésére is, vö. Fürjér. Lásd Fürj-ér (Hajdúdorog). — DRAVICZKY 1990: 69, 84, ÉGy., HKFT., MKFT., MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 7, 17, T9.HvT.39, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573, ÚMTsz. — T13-E4, T14-A2.

Fürjér-dűlő lásd **Fürjér****Fürj-éri-csatorna** lásd **Fürj-ér****Fürj-éri-főcsatorna** lásd **Fürj-ér****Fürj-éri-halom** lásd **Fürj-halom**

Fürjéri-Kis-kút 2015: *Kis-Csordakút*, 1992: *Fürjéri Kis kút*, 1990: *Fürjéri kiskút*. — Egykori csordakút a település középső részén, a Fürjér határrészen. Egygémű, kisméretű kút, szemben a kétgémű Fürjéri-Nagy-kúttal. **Kis-csordakút**-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 90, 1992: 118, MÁRÓ 2015: 178. — T13-E4.

Fürjéri-Nagy-kút 2015: *Nagy-Csordakút*, 2012: *Csordakút*, 1992: *Fürjéri Nagy kút*, 1990: *Fürjéri nagy kút*, 1972: *Csorda kút*, 1943: *Csordakút*, 1941: *Csordakút*, 1923: *Csordakút*. — Két-

gémű, ásott, nagyméretű csordakút a település középső részén, a Görbeházi úttól északra, a Fürjér határrészen. Nevében a *Nagy-kút* utótag a *Fürjéri-Kis-kút* utótagjával áll oppozícióban. **Nagy-csordakút**-ként és röviden **Csordakút**-ként is említik, így szerepel a régi térképeken is. — DRAVICZKY 1990: 90, 1992: 118, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 26, MaKF., MÁRÓ 2015: 178, T0.26.33.10, T16.T.573. — T12-D5.

Fürjéri-szarvasmarhatelep 2024: *Fürjéri-szarvasmarhatelep ~ Fürjér-szarvasmarhatelep ~ Tímári-farm*, 2012: *Tímári-farm ~ Fürj-éri telephely*. — Egykori szarvasmarhatelep a település középső részén, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Görbeházi úttól nem messze északnyugatra. A Micsurin tévesze volt. Elhelyezkedése miatt hívják *Fürjéri-szarvasmarhatelep*-nek, **Fürjér-szarvasmarhatelep**-nek és **Fürjéri-telephely**-nek is. Ma több gazdaság tulajdonában van, a legnagyobb részt birtokló után hívják **Tímári-farm**-nak is. Vö. Fürjér. — ÉGy. — T13-E4.

Fürjéri-telephely lásd **Fürjéri-szarvasmarhatelep**

Fürj-ér köze 1902: *Fürérköz*. — Dűlőföld a Fürj-ér mentén, közelebbi helyét nem ismerjük. — BARCSA 1902: 118.

Fürjér-szarvasmarhatelep lásd **Fürjéri-szarvasmarhatelep****Fürjér-telek** lásd **Fürjér****Fürjhalmi-Barna-tanya** lásd **Barna András tanyája****Fürjhalmi-egyes-dűlő** lásd **Fürjhalom-egyes-dűlő**

Fürjhalmi iskola 1990: *Fürjhalmi iskola*, *Daróczi-tanya*. — Egykori iskola a település középső részén, a Polgári út közelében déli irányban, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Fürjhalom-járás határrészen. Egykori tanya a Darócziak birtokában, erre utal a **Daróczi-tanya** név. Ide költöztették át a Reus iskolát 1954-ben, amely 1966-ig működött. — DRAVICZKY 1990: térkép, 1995k. — T13-E3.

Fürjhalmi-járás lásd **Fürjhalom****Fürjhalmi-kettes-dűlő** lásd **Fürjhalom-kettes-dűlő**

Fürjhalom 2024: *Fürjhalom ~ Fürjhalom-járás*, 2012: *Fürjhalomjárás*, 2003: *Fürjhalom*, 1995: *Fürjhalom*, 1990: *Fürjhalomjárás*, 1985:

Fürjhalomjárás, Fürjhalom, 1981: *Fürjhalom*, 1973: *Fürjhalomjárás, Fürjhalom*, 1967: *Fürjhalomjárás, Fürjhalom*, 1956: *Fürjhalomjárás*, 1944: *Fürjhalomjárás*, 1943: *Fürjhalomjárás*, 1937: *Fürjhalom dűlő*, 1923: *Fürj-halomjárás*, 1902: *Fürjhalomjárás*, 1886: *Fürjhalomjárás*, 1871–1872: *Fürhalomjárás, Fürhalomjárás*, 1856: *Fürj halomjárás, Fürj halomjárás*, 1783: *Fürj halomjárása*. — Határrész a település középső részén, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Réttől és az egykori Közös-legelőtől keletre, a Lopó-halom-járástól északra. Keleten a Bel-ső-legelő, északon a Polgári út határolta. Nevét a rajta emelkedő Fürj-halomról kapta. A 18. század elején kialakult parlagolós nyomásos gazdálkodás forgófldjeinek egyike volt, a Lopóhalom, a Verestenger és a Zajgató mellett. Ez magyarázza a *járás* utótagot, amely 'nagyobb föld-tábla' jelentésben szerepel a **Fürjhalom-járás**, **Fürjhalomjárása** és a **Fürjhalmi-járás** névben. 1783-ban törték fel, s vonták művelésbe, ebből az évből maradt ránk a felosztási jegyzőkönyve. Két nagyobb dűlőre (Fürjhalom-egyes-dűlő, Fürjhalom-kettes-dűlő) s ezeken belül nyilasokra osztották fel. A járásba a Varjas határrész is beletartozott. Amikor parlagolták, a Közös-legelőhöz kapcsolták, legelőként használták. A tagosítás és a földosztás után is használatban maradt a régi megnevezése. **Fürjhalom-dűlő**-ként is adatható. Vö. Fürjhalmi iskola, Fürjhalom-lapos. — BARCSA 1900: 183, 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 17, ÉGy., FKNT., Hnt., KISS 1937: 63, MoFnT. 2/9, OROSZ 1973: 93, T0.26.33.10, T1.S.78.732/1–14, T1.S.78.732/15–202, T9. HmK.12, T9.HmT.10, T9.HvT.5/b, T16.T.573. — T12-D3, T13-E4.

Fürj-halom 2024: *Fürj-halom*, 2012: *Für-halom ~ Fürj-halom ~ Fürj-éri halom*, 1990: *Fürj-halom, Für-halom, Fürd-halom*, 1981: *Fürj-halom*, 1973: *Fürj halom*, 1972: *Fürhalom*, Nagy *Für-halom*, 1943: *Fürj-halom*, 1938: *Für-halom*, *Fürd-halom*, *Fürj-halom*, 1937: *Fürjhalom*, 1923: *Nagy Fürjhalom*, 1914: *Fürj halom*, 1912: *Fürj-halom*, 1900: *Fürj halom*, 1891: *Nagy Fürjhalom*, 1884: *Fürj hal[om]*, 1884: *Fürj halom*, 1882: *Fürj halom*, 1871–1872: *Nagy Für halom*, *Nagy Fürjhalom*, 1858: *Fürj halom*, 1783/1867: *Fürj halom*, 1783: *Fürj halom*, 1783: *Fürh Halom*, [18. sz.]: *Fürj halom*. — Kiemelkedés a település középső részén, a Keleti-főcsatorna és

az M3-as autópálya között, a Fürj-ér térségében. A 18. századi térképek három halmot jelölnek itt egymás közelében. Közülük a legnagyobb a mai *Fürj-halom*, amit **Nagy-Für-halom**-nak és **Nagy-Fürj-halom**-nak is neveztek. A másik kettő a 19. század végi katonai térképeken már nincs is ábrázolva, megsemmisültek. Közülük az egyiket *Kis-Fürj-halom*-ként említették. A három halom a helyi hagyományban is megjelenik, ugyanakkor többféle magyarázatot is kapcsolnak a kiemelkedés nevének keletkezéséhez, s ezzel összefüggésben más-más szavakból magyarázzák a létrejöttét. Az egyik elképzelés szerint egy *Fürj* nevű ember élt itt, akinek három gyermeke volt, egyikük halála után a másik két testvér három fogadalmi dombot emeltetett. Eszerint személynévből alakult volna a halom neve. Magyarázzák úgy is, hogy régen a halom előtti érhez, a Fürj-érhez hajtották az állatokat itatni és fürdetni, s egyszer az állatok belefut-ladtak a vízbe. A tetemeteket három csomóba rakták, és földet hordtak rájuk, így keletkezett a három halom. Ez az elképzelés a *fürdés, fürdetés* szóval hozza összefüggésbe a nevet. Az a népi magyarázat áll a legközelebb a valósághoz, mely szerint a halom arról kaphatta a nevét, hogy für-jekre lőttek innen. Az elnevezés valóban a *fürj* madárnévből alakult, s annak nyelvjárási *für ~ für* alakjából magyarázható a **Für-halom** név-változat. Ebből a *fürdő* beleértésével alakulhatott a több ízben is feltűnő **Fürd-halom** névforma. A **Fürj-éri-halom** névvariánsban a közeli víz neve szerepel. Vö. Fürjhalom. — DRAVICZKY 1990: 50, 51, ÉGy., EKFT., HKFT., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 30, 37, 42, MKFT., MÓDY 1973: 22, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 8, 11, T0.26.33.10, T1.S.70.72/1–8, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.2/a, T9. HvT.5/b, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573, VARGA 1882: 129. — T12-D4.

Fürjhalom-dűlő lásd **Fürjhalom**

Fürjhalom egy lásd **Fürjhalom-egyes-dűlő**

Fürjhalom-egyes-dűlő 1990: *Fürjhalom I.*, [1920]: *Fürjhalom I.*, 1891: *Fürjhalmi I. dűlő*, 1871–1872: *Fürjhalmi I. dűlő*. — Határrész a település középső részén, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Fürjhalom-járásnak a Görbeházi úttól északra levő része. Térképi megjelölés.

Fürjhalom egy és Fürjhalmi-egyes-dűlő formában is szerepel. — DRAVICZKY 1990: 17, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.Ny.117. — T12-D4.

Fürjhalom-járás lásd **Fürjhalom**

Fürjhalom járása lásd **Fürjhalom**

Fürjhalom-kettes-dűlő 1990: *Fürjhalom II.*, [1920]: *Fürjhalom II.*, 1891: *Fürjhalmi II. dűlő*, 1871–1872: *Fürjhalmi II. dűlő*. — Határrész a település középső részén, a Keleti-főcsatorná-tól nyugatra, a Fürjhalom-járásnak a Görbeházi úttól délre levő része. Térképi megjelölés.

Fürjhalom kettő és Fürjhalmi-kettes-dűlő formában is szerepel. — DRAVICZKY 1990: 17, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.Ny.117. — T13-E5.

Fürjhalom kettő lásd **Fürjhalom-kettes-dűlő**

Fürjhalom-lapos 1891: *Fürjhalom lapos*. — Alacsonyabban fekvő fölterület a település középső részén, a Fürjhalom-járásban, a Fürjhalomtól északnyugatra. — T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T12-D3.

Fürj utca 1. 2024: *Fürj ucca*, 2012: *Fürj utca*. — A fürdő melletti üdülőövezet egyik utcája a belterület délnyugati részén, a Csónakos utcából nyílik. 1983-ban adott hivatalos név. — ÉGy. — T28-B5.

Fürj utca 2. lásd **Batsányi utca**

Fürösztó 1990: *Fürösztó*, *Fürösztó-lapos*. — Vízrel telt földterület a belterület keleti–északkeleti szélén, a város legrégebbi temetőjének délkeleti oldalán, a Csepüs-szőlő széléig tart. Állatokat fürösztöttek benne. **Fürösztó-lapos**-nak is hívták. — DRAVICZKY 1990: 62. — T29-F2.

Fürösztó-lapos lásd **Fürösztó**

Fürst Sándor utca lásd **Hódos Imre utca**

Füzes 1990: *Füzes*, [1920]: *Füzes*, 1851: *füzes*. — Erdős földterület a település nyugati határában, a Réten, a Balázs-telki-dűlő és a Töviskesi-dűlő határán, a Kadarcs partján. Nevét bizonyára onnan kapta, hogy sok fűzfá állt a területen. — DRAVICZKY 1990: térkép, L9.V.301.c/1, T9.Ny.117. — T12-A4.

Fűz-gát 1902: *Fűzgát*, 1900: *Fűzgát*, 1858: *Fűzgát*, 1854: *Fűz Gát*, 1824/1854: *Fűz Gát*, 1783: *Fűszgát*. — Vízrel körülvett enyhe kiemelkedés, nádvágó rét a település déli–délnyugati határában, a Mély-ér és a Kadarcs veszi körbe. Nevé-

nek előtagja talán egykor itt álló fűzfákra utal. Az utótag ’víz lefolyását elzáró vagy kiáradását akadályozó töltés; közlekedés céljára készített töltés, töltött földút’ jelentésben állhatott. — BARCSA 1900: 183, 1902: 118, EKFT., FKNT., T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.54. — T19-G3.

Fűz-tanya 2024: *Fűsz-tanya* | *Fűz Miháj bácsi tanyája*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlőben, a Görbeházi út mellett délre. Tulajdonosáról, Fűz Mihályról kapta a nevét. — ÉGy. — T18-C1C2.

Gábor Áron utca 2024: *Gábor Áron ucca*, 2012: *Gábor Áron utca*, 1990: *Gábor Áron utca*, *Teleki utca*, *Ványi doktor köze*, 1982: *Gábor Á[ron] u[tca]*, *Szerelem köz*, 1972: *Gábor Áron ucca*, 1969: *Gábor Áron utca*, [1930]: *Teleky utcza*, 1926: *Teleki u[tca]*, [1910]: *Teleki u[tca]*. — Utca a belterület nyugati részén, a Polgári utcából nyílik. Korábban **Teleki utca** volt a hivatalos neve, és egy ott lakó orvostól **Ványi doktor közé**-nek is hívták. **Szerelem köz**-ként a 19–20. század fordulóján említették, TIMÁRI szerint bokros, cserjés utca volt, a fiatal párok odajártak a bokrok közé szerelmeskedni. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 10, TIMÁRI 1971: 14, 1982: 3, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D3.

Galagonya utca 2024: *Galagonya ucca*, 2011: *Galagonya utca*. — A fürdő melletti üdülőövezet egyik utcája a belterület délnyugati részén, a Hőforrás utcából nyílik. 2011-ben nevezték el. Hivatalos név. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T28-B5.

Gál-féle tánciskola 2024: *Gál-féle tánciskola*, 1990: *Gál-féle tánciskola*. — Épület volt a

A Fürösztó az 1980-as években Fotó: Draviczky Imre

belterület déli részén, a Bocskai utca 43. szám alatt. Tánciskola működött benne, Gál Imre táncmesterről kapta a nevét. Az épületet 1987-ben lebontották. — DRAVICZKY 1990: 240, ÉGy. — T28-D4.

Gál István tanyája 2012: *Gál István tanyája*. — Egykori tanya a település északi-északkeleti határában, a Pusztá keleti szélén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T14-D1.

Gál-kút 1990: *Gál kút, Papp kút*. — Egykori kút a belterület délkeleti részén, a Petőfi utcán, az 1920-as években fűrták. Gál Imre táncmester lakott a kút melletti házban, róla nevezték el. *Papp-kút* nevét egy közelben lakó Papp nevű emberről kapta. — DRAVICZKY 1990: 124. — T29-E4.

Gál Lajos tanyája lásd **Méhes-libatelep**

Gál-lapos 2012: *Gál-lapos*. — Vizes terület a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön. Közelebbi helyét nem ismerjük. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy.

Gál Miklós-tanya 2024: *Gál Miklós-tanya ~ Gál-tanya*. — Tanya a település belterületétől északra, a Pusztán, a Temető-dűlőtől nyugatra, az Új Élet-központ mellett. *Gál-tanya* néven is ismerik. — ÉGy. — T14-A2.

Gál-tanya 1. 2024: *Gál-tanya | Ott a düllőü mellet van, ahoty kanyarodik, az a tanya, méjg most is megvan a tanya, meg a tanya, méjg ha összeborúlt is*. — Tanya a település délnyugati határában, a Rét hajdúböszörményi határhoz közeli Határ-dűlőjében, a Lóska-laposnál. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T19-F3.

Gál-tanya 2. 2012: *Gál-tanya*. — Tanya a Réten, a Réti-Második-dűlőben, a Polgári út mellett.

A Gál-kút fúrása az 1920-as években

Fotó: Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

Közelebbi helyét nem ismerjük. Tulajdonosáról nevezték el. — ÉGy.

Gál-tanya 3. lásd **Gál Miklós-tanya**

Garay köz lásd **Nikodémusz István utca**

Garay utca lásd **Nikodémusz István utca**

Gátórház 1. 2012: *Gátórház*. — Gátórház a település középső részén, a Polgári út mellett, a Keleti-főcsatorna partján, közel a belterülethez. Az épületet ma is ebben a funkcióban használják. — ÉGy. — T13-F3.

Gátórház 2. 2024: *Gátórház*. — Gátórház a település középső részén, a Görbeházi út mellett, a Keleti-főcsatorna partján, közel a belterülethez. Ma már nem gátórházként használják. — ÉGy. — T13-F4.

Gátórház 3. 1941: *Gátórház*. — Egykori gátórház a település nyugati határában, a görbeházi határnál, a Hortobágyi-csatorna mellett, a Csuka-dűlőben. — MaKF. — T11-G5.

Gázcseretelep 1. 2024: *Gázcseretelep | Az igazi régi Gázcseretelep a Böszörményi úton volt*. 1990: *Gázcseretelep*, 1969: *Gáz cseretelep*. — Egykori gázcseretelep a Petőfi utca végénél, ahol a Böszörményi út kezdődik. — DRAVICZKY 1990: 136, ÉGy., T9.Ny.208. — T29-E5.

Gázcseretelep 2. 2024: *Gázcseretelep*, 1990: *Gázcseretelep*. — Egykori gázcseretelep a Polgári út derekán, a Körösi kollégiummal szemben. — ÉGy. — T28-D4.

Gazdák dűlője 2024: *Gazdák dűlője | A Póugári kövesúttól a második tábla. A háborúk előtt is magántulajdonogba vóutak, és nem nagy birtokok vóutak, tisz-húsz hóudas főűdek. És ez a Gazdák dűlője az úgy nízet ki, hogy ott egy ojan nyóucvan százalígbán ot laktak, alig vóut ojan terület, amejiken nem kint vóut tanya, rajta vóutak épűletek. És az épűletek nem itt a tedeji Etyház főűggye víge vóut, hanem a póugári kövesút felűűli vígim vóut a főűdnek, hát egy düllőűvel közeleb vóut a kövesúthoz. Ott az vígig be vóut építve*. — Földterület a település északnyugati határában, a Nyiczky-réten, a Réti-Első-dűlőt és a folytatásába eső földet jelölte. Kisbirtokos parasztok földjei és tanyái voltak itt. — ÉGy. — T11-G2.

Gazdaság lásd **Állami gazdaság**

Gencsi sor 2024: *Gencsi-sor | Az Etyház-düllőű ahogy van, ott eszt a düllőűt a csatorna válassza*

ketté, és a csatornától a tedeji legelői fele, a Gencsi sor ott volt. Élik sok Gencsi lakott ott. 2012: *Gencsi-sor*, 1990: *Gencsi sor, Őrfalapos-dűlője*. — Egykori tanyabokor a település északnyugati határában, az Egyház-réten, az Őrfa-lapos közelében. Több család, köztük a Gencsi családok tanyái álltak ott. Egy időben az elhelyezkedését jelző *Őrfa-lapos dűlője* néven is előfordult. — DRAVICZKY 1990: 36, ÉGy. — T4-D5.

Gépállomás lásd **Tungsram, Ventifilt**

Gépjavító vállalat lásd **Tungsram**

Gerendás csárda 2024: *Gerendás csárda | Látványos gerendái voutak. Mekszünt már*. 2009: *Gerendás csárda*. — Egykori csárda a belterület déli részén, a Jókai és a Baross utca sarkán. A terasz gerendás alátámasztásáról nevezték így. — ÉGy., MÁRÓ 2009: 23–24. — T28-D4.

Gerzson-kút 1990: *Gerzson kút*. — Egykori kút a belterület keleti részén, az egykori Szülőotthon kertjében. Feltehetően arról a Fodor Gerzson nevű református papról nevezték el, akinek a háza a Szülőotthonnal szemben állt. — DRAVICZKY 1990: 120. — T29-F3.

Gimnázium lásd **Kőrösi**

Girus András-dűlő lásd **Girus-dűlő 2.**

Girus-dűlő 1. 1990: *Girus-dűlő*. — Földterület a település északi-északkeleti határában, a Pusztánévű határrészen, Tedejtől keletre. A dűlőben földet birtokló Girus családról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 29. — T6-D4.

Girus-dűlő 2. 2012: *Girus-dűlő*, 1990: *Girus-dűlő*, *Girus András dűlő*, 1972: *Dombi dűlő*. — Földterület és földút a település déli-délkeleti határában, a Zajgató határrészen. Ugyanezt a területet jelölhette a ma már nem használatos *Dombi-dűlő* név, ami szintén egykori tulajdonosának a nevére utalhat. Későbbi tulajdonosáról *Girus András-dűlő*-nek is nevezik. — DRAVICZKY 1990: 29, ÉGy., KŐRÖSI 1972: 28. — T21-E2F2.

Girus Imre bácsi tanyája lásd **Girus-tanya**

Girus-lapos 1990: *Girus-lapos*. — 10 hold kaszáló a település északkeleti határában, a Pusztahajdúdorogi határszélén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 61. — T7-H3.

Girus-tanya 2024: *Girus-tanya ~ Girus Imre bácsi tanyája ~ Radó-tanya*, 1991: *Girus-ta-*

A Girus-tanya az 1980-as években Fotó: Draviczky Imre

nya. — Tanya a település északi-északkeleti határában, a Pusztán, a Vasvári út mellett keletre, az M3-as autópályától délre, a Hármaskötelet mellett. Egymást váltó tulajdonosairól kapta a neveit. Napjainkban *Girus-tanya*-ként és *Girus Imre bácsi tanyája*-ként ismerik, korábban *Radó-tanya*-ként említették. — DRAVICZKY 1991/2: 51, ÉGy. — T13-H2.

Gohér utca 2024: *Gohér ucca*, 2011: *Gohér utca*. — Utca a belterület északnyugati részén, az Újszőlő mellett, a Szabadság és a Bakator utca között. 2011-ben nevezték el egy régi szőlőfajtáról, hivatalos név. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T28-B2.

Golovics-tanya 2024: *Golovics-tanya ~ Csohány-tanya | De hát asz Csohány tanya vout, Golovics csak lakot rajta*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Görbeházi út mellett délre, a Hortobágyi-csatornánál. *Csohány-tanya*-ként is említik. Egymást váltó tulajdonosairól kapta a nevét. — ÉGy. — T18-C2.

Gólya-sziget 1990: *Gólya sziget*. — Kiemelkedés a település nyugati határszélén, a Réten, a görbeházi határnál lévő kiszögellésben. Amikor a mellette fekvő Keszeges megtelt vízzel, ez a hely akkor is száraz maradt, erre utal a *sziget* utótag. Az előtagot azzal magyarázzák, hogy halászás után a gólyák szívesen pihentek a területen. — DRAVICZKY 1990: 47. — T11-F5.

Gottdiener-kocsma 2024: *Goddiner-kocsma*, 2009: *Godíner kocsma*. — Egykori kocsma és borkereskedés a Bocskai utca külső szakaszán, a Gál-féle tánciskola közvetlen szomszédságában. Tulajdonosáról, Gottdiener Sámuel borkereskedőről nevezték el. — ÉGy., MÁRÓ 2009: 21. — T28-D4.

Gödrök köze 1990: *Gödrök-közi*. — Gödrös terület a belterülettől nyugatra, a Görbeházi út és a Vásártértől nyugatra haladó földút között. Nevét onnan kapta, hogy vályogvetés során kivájt gödrök vannak a területen, melyek közül a mélyebbekben szárazság idején is volt víz az állatok fürdetésére. — DRAVICZKY 1990: 81. — T13-G4.

Gömze-tanya 1886: *Gömze tanya*. — Egykori tanya a település északi-északkeleti határában, a Pusztán, Tedej településrészétől keletre, a Cseh-halomtól délre. Bizonyára tulajdonosáról kapta a nevét. — T9.HmK.11, T9.HmT.8. — T7-E4.

Göndör Reszegi-tanya 2024: *Göndör Reszegi-tanya*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön, a Határ-dűlőnél. A romjai még megvannak. Nevét tulajdonosáról kapta, akit ragadványnevéen *Göndör*-nek hívtak. — DRAVICZKY 2008: 12, ÉGy. — T21-E5.

Göndör-róna 2012: *Göndör-róna*, 1990: *Göndör róna*, 1937: *Göndör róna*, 1974: *Göndör róna*, 1858: *Göndör róna*, 1854: *Göndör róna*, 1824/1854: *Göndör Róna*. — Földterület a település nyugati-északnyugati határában, a Réten, a Polgári út mellett északról. A 19. századi árvízterképek alapján a vízszabályozás előtt ez a terület is a Tisza árteréhez tartozott. Nevét a helybeliek szerint onnan kapta, hogy amint fújta a mezőt a szél, göndörödött rajta a fű. Ennél valószínűbb azonban, hogy a név előtagja személynévi eredetű lehet. A *róna* utótag 'egyenes,

sík terület' értelmű. Vö. *Göndör-rónai-kút*. — BENCSIK 1974b: 29, DRAVICZKY 1990: 25, ÉGy., FKNT., Kiss 1937: 63, T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.56. — T11-H2, T12-A2A3.

Göndör-rónabeli-juhkút lásd **Göndör-rónai-kút**

Göndör-rónai-kút 2015: *Göndör Rónabeli-juhkút*, 2012: *Göndör-rónai-kút*, 1992: *Göndör-rónai kút*, 1990: *Göndör-rónai kút*. — A juhok itatására szolgáló betonkút volt a település északnyugati határában, a Polgári út északi oldalán, a Juhlegelőn, a Göndör-róna keleti részén. **Göndör-rónabeli-juhkút**-ként is említették. — DRAVICZKY 1990: 91, 1992: 119, ÉGy., MÁRÓ 2015: 175. — T12-A3.

Görbe-dűlő 1871–1872: *Görbe dűlő*, 1838/1867: *Görbe dűlő*, [1820]: *Görbe Dűlő*. — Földterület a település keleti-északkeleti határában, a Pusztá délnyugati szélén, a Nyíregyházi úttól északra. Nevét bizonyára az alakjáról kapta. — T1.S.78.732/15–202, T9.HvT.9/b, T9.HvT.41. — T14-C3.

Görbe-ér 1858: *Görbe ér*, 1854: *Görbe ér*, 1824/1854: *Görbe ér*. — Egykori vízfolyás a település nyugati határában, a Réten, a Töviskesi-dűlőben, a Csontíz közelében nyugatról. Alakjáról kaphatta a nevét. — T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.56. — T11-G4H4.

Görbeházi híd 2024: *Görbeházi híd ~ Csegeji híd | A Keleti híggya*. 2012: *Görbeházi híd ~ Tisza-híd*. — A Keleti-főcsatorna hídja a Görbeháza felé menő úton. A főcsatornát Tiszának is

Görbeházi híd

Fotó: Reszegi Katalin

nevezték, ez magyarázza a **Tisza-híd** megnevezést. **Csegei híd**-ként is említik, mivel Tiszacsegére is ezen át lehet eljutni. — ÉGy. — T13-F4.
Görbeházi út 2024: *Görbeházi út ~ Csegeji út*, 2012: *Csegeji út ~ Csegeji kövesút ~ Görbeházi út*, 1981: *Csegei út*, 1972: *Csegeji út*, 1923: *Csegei út*, [1920]: *T[isza] csegei út*, 1886: *Csordajáró út*. — Út, amely a belterülettől vezet Görbeházára és Tiszacsegére, a település délnyugati részén. Görbeháza új település, 1949-ben vált önálló községgé, ezért a *Görbeházi út* névváltozat csak azóta kezdett elterjedni. Korábban Tiszacsege volt az ezen az úton megközelíthető önálló település, ez magyarázza a *Csegei út* és a *Tiszacsegei út* neveket. Előbb földút volt, 1957 őszén kezdték el leburkolni, erre utal a *Csegei kövesút* névváltozat. A 19. században *Csordajáró út*-ként jelölték meg a Fürjhalom-járási szakaszát egy térképen, erre vonult ugyanis a csorda. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 24, MoFnT. 2/9, T0.26.33.10, T9.HmT.9, T9.Ny.117. — T13-G4, T18-C1D1, T19-G1, T28-B4.

Görbe köz lásd **Dobó István utca**

Görög lásd **Görög-karám**

Görög-ér 1990: *Görög-ér*, 1858: *Görög szállás ér*, 1855: *Görög Szállás ére*, 1835: *Görög szállás ere*. — Vízfolyás a település északi határában, a Keleti-főcsatornától keletre, Tedejtől nyugatra. A névadás hátterét nem ismerjük. Annak alapján azonban, hogy a vizet történeti forrásokban **Görög-szállás-ér** és **Görög-szállás ere** formában említik, arra gondolhatunk, hogy az ér közelében egy szálláshely lehetett, s ez szolgált a víznévhez is alapul. A név előtagjában talán a *görög* népnév rejlik, amely a korban a Balkán-félszigetről származó különböző nemzetiségű, görög nyelvet beszélő, ortodox vallású, elsősorban kereskedelemről élő emberekre volt használatban. Hajdúnánáson is voltak görög kereskedők a 18. században. Esetleg személynevet is gyaníthatunk a névben. Vö. Görög-juhászat, Görög-karám, Görög-szállás laposa, Görög-szállás-sziget. — BARCSA 1900: 164, DRAVICZKY 1990: 78, L9.V.301.c/1, MKFT., T9.HvT.48/1–4. — T6-B4B5.

Görög-juhászat 2024: *Görög-juhászat*. — Egykori juhászat a település északi-északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a

Zsuzsikától északra, a Görög-karám térségében. Vö. Görög-ér. — ÉGy. — T5-G4.

Görög-karám 2024: *Görök-karám ~ Görög*. — Állattartó telep legelőmarha tartására a település északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Zsuzsikától északra. Korábban juhászat volt a környéken. A *görög* előtag talán a további hasonló előtaggal álló nevekkel hozható összefüggésbe. **Görög** formában is említik. Vö. Görög-ér. — ÉGy. — T5-G5.

Görög-szállás-ér lásd **Görög-ér**

Görög-szállás ere lásd **Görög-ér**

Görög-szállás-halom lásd **Szállás-halom**

Görög-szállás laposa 1858: *Görög szállás laposa*. — Alacsonyabban fekvő, időszakosan vizes terület a település északi határában, Tedejtől nyugatra, a Görög-ér (régábbi nevén Görög-szállás-ér) mellett. — T9.Ny.34. — T6-B4.

Görög-szállás-sziget 1835: *Görög Szállás sziget*. — Magasabban fekvő földterület a település északi részén, a Görög-ér (korábbi nevén Görög-szállás-ér) mellett. — L9.V.301.c/1. — T6-B4.

Gróf Tisza István körút lásd **Ady Endre körút**

Gugyori lásd **Gugyori bolt**

Gugyori bolt 2024: *Gugyori bót | Az is kocsmá és bót vót. A tulajdonosa a zsidóú Glük vót, az ő ragadványneve vót a Gugyori*. 2009: *Gugyori kocsmá*, 2008: *Gugyori | Tipikus, hangulatos, kármentős kocsmája, meg szatócs boltja a Nagy Sándor közén csalogatta a vendégeket*. — Egykori kocsmá és élelmiszerbolt a belterület nyugati részén, az Árpád és Báthori utcák sarkán, az Árpád utca 2. szám alatt. A második világháború után bezárták, majd lebontották. Ma családi ház áll a helyén. A helyiek a tulajdonos ragadványnevéből magyarázzák a kocsmá nevét. Fordított irányú alakulással is számolhatunk azonban, a *Gugyori* ugyanis jellegzetes alföldi kocsmánév, ami a *gugyor-* 'guggol' ige-tőből alakult *-i* képzővel, s a kocsmá „guggoló”, félig földbe süppedt épületére utalhat, illetve ezzel összefüggésben arra, hogy „ha a vendég oda be akart menni, le kellett gugyorodnia, kucorognia kellett, hogy beférjen az ajtón”. A szó elindult a köznevelés útján, így esetleg a *gugyori* 'rossz kocsmá, lebuji' szóból is magyarázható a kocsmánév és a tulajdonos ragadványneve. **Gugyori kocsmá** és **Gugyori** néven is említették. — DRA-

VICZKY 2008: 71, ÉGy., HÉVVIZI 1977: 437, KIS 1993, MÁRÓ 2009: 21, ÚMTsz. — T28-C3.

Gugyori kocsma lásd **Gugyori bolt**

Gulyajáró dűlő lásd **Gulyajáró út 1.**

Gulyajáró út 1. 2012: *Gulyajáró út ~ Gulyajáró dűlő*, 1995: *Nagy-Gulya járó út*, 1990: *Gulyajáró út*, *Gulya járó útja*. — Út a település északi határában, Tedejen, a Keleti-főcsatorna partján keletről, a csatornával párhuzamosan. Ezen hajtották a Tedeji-legelőre a jószágot: 8 öl széles volt, az északi végét azonban a Keleti megépítésével elvágták. Folytatásaként a csatorna nyugati oldalán új utat csináltak. A helybeliek **Gulyajáró dűlő**-ként és **Gulyajáró útja**-ként is említik. **Nagy-Gulyajáró út**-ként ugyancsak adatolható. — DRAVICZKY 1990: 37, 79, 1995k, ÉGy., — T13-E1.

Gulyajáró út 2. 1990: *Gulyajáró út*. — Út a település északi határában, Tedejen, a Keleti-főcsatorna partján keleten. Nyugat-kelet irányban vezet a Kis-Csikótó-dűlő mellett. — DRAVICZKY 1990: 38, 79. — T6-B5.

Gulyajáró út 3. 2024: *Gulyajáró út*, 2012: *Gulyajáró út*, *Csordaút*, 1990: *Gulyajáró út*. — Nyugat-kelet irányú út a település középső részén, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Malom-ér kanyarulatánál. A Közös-legelő felé vezet. A gulyában lévő jószágok közül azokat terelték az úton, amelyek gazdái a Zajgatóban vagy a Vidi-földön éltek. **Csordaút**-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 34, térkép, ÉGy. — T20-B1.

Gulyajáró útja lásd **Gulyajáró út 1.**

Gulyakút lásd **Nagygulyakút**

Gulyáskút lásd **Nagygulyakút**

Gupcsó-dűlő 1. 1990: *Gupcsó dűlő*. — Dűlő a település középső részén, a Görbeházi úttól délre, a Varjason. A Gupcsó családnak nagy földje és tanyája volt itt. Vö. Gupcsó-tanya. — DRAVICZKY 1990: 34. — T13-E5, T20-B1.

Gupcsó-dűlő 2. 1981: *Grupcsó-dűlő*. — Földterület a település északkeleti határszélén, a Pusztán, a Nagy-Rezes-dűlő folytatásában. Csak térképen előforduló név, a korabeli névgyűjtésekből nem adatolható. A név előtagja családnév, mely a településen korábban *Gupcsó* formában szerepelt, ma is inkább így használatos. — DRAVICZKY 1991/2: 279, 291, MoFnT. 2/9, MOSSE 1924: 826. — T7-H3.

Gupcsó-tanya 2012: *Grupcsó-tanya*, 1972: *Grupcsó tanya*, 1923: *Grubcsó tanya*. — Egykori tanya a település középső részén, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Varjas területén, a Gupcsó-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. A családnév a településen korábban *Gupcsó* formában szerepelt, ma is inkább így használatos. — DRAVICZKY 1991/2: 279, 291, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 31, MOSSE 1924: 826, T0.26.33.10. — T13-E5.

Gupcsó-lapos lásd **Csárda-lapos**

Gyep lásd **Gyulai-föld**

Gyepmester-tanya lásd **Sintértelep**

Gyerekrendelő 2024: *Gyerekrendelő ~ Tüdőgondozó ~ Csohány-kúria*, 1990: *Tüdőgondozó*

Gyerekrendelő

Fotó: Reszegi Katalin

zó, *Csohány Jenő alapítványház*, 1969: *Tüdőgondozó*. — 1850 körül épült késő klasszicista stílusú kúria a Tulipán utca 35. szám alatt. Csohány Jenő építtette, ezért nevezik **Csohány-kúriá**-nak. A Csohány család több tagja tüdőbajban hunyt el, ezért Csohány Jenő a kúriát gyógyászati célra ajánlotta fel a városnak, s a második világháború utáni államosítás során **Tüdőgondozó** lett belőle. **Csohány Jenő-alapítványház** néven is említették. Ma felújítva a *Csohány Jenő Gyermek Egészségház*-nak ad otthont, erre utal a *Gyerekrendelő* megjelölés. — DRAVICZKY 1990: 192, ÉGy., T9.Ny.208. — T29-E2.

Gyermekkert óvoda 2024: *Gyermekkert ovoda ~ Dorogi uccaji ovoda*. — Óvoda a belterület keleti részén, a Dorogi utca 24. szám alatt. 1976-ban nyitották 7. számú Óvoda néven. **Dorogi utcai óvoda** néven is ismerik. — BUNDÁNE 2005: 81, ÉGy. — T29-E3.

Gyiha 1982: *Gyiha | Ez lőjárato, futtató, rajcsurozó térség volt*. — Az Ady Endre, a Nagysándor és a Kürt utcák közötti terület a belterület keleti részén. Az Oláh Mihály tulajdonában lévő lőfuttatót nevezték így az 1800-as években, mellette istállók álltak. A név a *gyiha* lónógató szóból alakulhatott. — TIMÁRI 1982: 2, ÚMTsz. — T29-E3.

Gyík köz lásd **Rákosi Viktor utca**

Gyík utca lásd **Rákosi Viktor utca**

Gyógyfürdő lásd **Tedeji fürdő**

Gyógypedagógiai iskola 2024: *Gyóutypedagógiai iskola ~ Kisegítő*, 1990: *Gyógypedagógiai Iskola*, 1985: *Kisegítő iskola*. — Egykori iskola a belterület központjában, az Óvoda utca 14–16. szám alatt. Római katolikus elemi iskolaként nyitották 1926-ban. A kéttantermes iskolát a második világháború után államosították, a mellette lévő kántori lakást is átalakították oktatási célra, s itt indultak meg 1972-ben a gyógypedagógiai osztályok. Erre utalnak a **Kisegítő**, **Kisegítő iskola** névváltozatok is. A rendszerváltást követően önkormányzati tulajdonban maradt, 2018-ban elbontották. — BUCZKÓ 2023: 460–461, DRAVICZKY 1990: 176, ÉGy., MERVÓNÉ 1985: 91. — T28-D3.

Gyöngytyúk köz lásd **Thököly utca**

Gyöngytyúk-kút 2007: *Gyöngytyúk-kút*, 1990: *Gyöngytyúk kút*. — Kút a belterület északnyugati részén, a Munkások útja és a Thököly utca

Gyöngytyúk-kút

Fotó: Reszegi Katalin

(korábban Gyöngytyúk köz) sarkán. A kúttest ma is megvan, de nem működik, a nevét már nem ismerik. — DRAVICZKY 1990: 127, FEHÉR 2007b: 230. — T28-C2.

Gyöngytyúk utca lásd **Thököly utca**

Gyulai lásd **Gyulai-föld**

Gyulai-dűlő lásd **Csuka-dűlő**

Gyulai-föld 2012: *Gyulai-föld ~ Gyulai-gyep ~ Gyulai*, 1891: *Gyep*, 1871–1872: *Gyep*. — Földterület a belterületről északnyugatra, a Verestenger-járásban, nem messze a belterületről. Tulajdonosáról kapta az elnevezését. A helybeliek **Gyulai**-ként és **Gyulai-gyep**-ként is említik. A 19. század végi térképeken **Gyep** néven szerepel. — ÉGy., T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T13-F2.

Gyulai-gyep lásd **Gyulai-föld**

Gyulai-lapos 1. 1990: *Gyulai-lapos | 40-45 holdnyi mélyedt rész*. — Alacsonyabban fekvő földterület a település észak-északkeleti határában, a Pusztán, Tedej településrésztől északra. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 61. — T6-C4.

Gyulai-lapos 2. 1990: *Gyulai-lapos*. — Mélyebb fekvésű terület, kaszáló, legelő a település déli határában, a Keleti-főcsatorna és a K. III-2. csatorna között, a Lopó-halom mellett. Gyulai István nagygazda tulajdona volt, róla kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 69. — T20-B2.

Gyulai-tanyák 2024: *Gyulaji-tanyák*. — Egykori tanyák a település északi-északkeleti határában, a Pusztán, a Kígyós-éri dűlő északi oldalán. Tulajdonosairól kapta a nevét. — ÉGy. — T13-H1.

Gyulay-tanya 1943: *Gyulay tny. [tanya]*, 1941: *Gyulay tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld délnyugati részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — MaKF., T16.T.573. — T20-D5.

Hadadiék tanyája lásd **Hadadi-tanya**

Hadadi-tanya 1. 2024: *Hadadi-tanya ~ Hadadijék tanyája ~ Csengeri-tanya | Apukám [Hadadi Imre] mikor megvette a tanyát az öregasszonytól, nyóucvanhárom éves vóút, aszt monta neki, mondok éjn magának valamit, ez a tanya míg maga meglesz, Csengeri-tanya lesz, de ha maga mekhal, Hadadi-tanya lesz. Aki it keszte, azé vóút a tanya, a többi csak lakóú vóúd benne.* 2012: *Csengeri-tanya*, 1972: *Csengeri tanya*, 1923: *Csengeri tny. [tanya]*. — Egykori tanya a belterületől északkeletre, a Pusztá déli részén, a Váradi-dűlőben. Egykori tulajdonosáról, Csengeri Lászlóról kapta a korábbi **Csengeri-tanya** megnevezését. Későbbi tulajdonosáról ma *Hadadi-tanya*-ként és **Hadadiék tanyája**-ként emlegetik. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 24, T0.26.33.10. — T14-B2.

Hadadi-tanya 2. 2024: *Hadadi-tanya*. — Tanya a település nyugati határában, a Réten, a Polgári úttól délre, a Töviskesi-dűlő nyugati részén. Tulajdonosáról nevezték el. — ÉGy. — T11-F4.

Hadas 2024: *Hadas ~ Csiszár-féle-ház*, 2009: *Hadas kocsmá*. — Egykori kocsmá a Hunyadi utca felső szakaszán. Tulajdonosáról nevezték el, s **Hadas-kocsmá**-ként is említették. A Sohler gyár közvetlen szomszédságában volt, amiben azután fiú nevelőotthon működött, és mellette bezárták a kocsmát. Az új lakókról később **Csiszár-féle-ház**-ként is emlegették az épületet. Mára elbontották. — ÉGy., MÁRÓ 2009: 23. — T28-D3.

Hadas-kocsmá lásd **Hadas**

Hadirokkantak földje lásd **Rokkantak földje**

Hadnagy utca 2024: *Hadnagy ucca*, 2012: *Hadnagy utca*. — Utca a belterület keleti-délkeleti részén, a Téglásszőlő területén nyitották. 1979-ben kapta a nevét. — ÉGy. — T29-F4.

Hágen István-tanya 2024: *Hágen István-tanya*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Veresnád-dűlő déli részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T11-G3.

Hágen Pali bácsi-tanya 2024: *Hágen Pali bácsi-tanya*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Veresnád-dűlő délnyugati részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T11-G3.

Hágen-tanya 2024: *Hágen-tanya*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Király-dombnál. Tulajdonosáról kapta a nevét. A Réten több Hágen család is lakott. — ÉGy. — T11-G3.

Hajdúböszörményi országút lásd **Böszörményi országút**

Hajdúdorogi országút lásd **Dorogi út**

Hajdú étterem 2024: *Hajdú étterem*, 2009: *Hajdú étterem*. — Vendéglátóhely volt a Bocskai utcán a korábbi Béke szálló mellett. 1972–1973-ban épült. Ma a Közétkeztetési Kgt. székhelye. — ÉGy., MÁRÓ 2009: 16. — T29-E3.

Hajdú Lajos tanyája lásd **Hajdú-tanya**

Hajdú-lapos 1990: *Hajdú-lapos*. — 5-6 hold legelő a település déli határában, a Keleti-főcsatornától keletre, a Kaján-szik határrészen. Tulajdonosáról, Hajdú Miklósról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 68. — T20-C1.

Hajdúlúd 2024: *Hajdúlúd | Az vóút a neve, Hajdúlúd, a Micsurin időűbe, meg most is méik szerintem úty szerepel*. — Libatelep a település középső részén, a Görbeházi úttól délre, a Fürjér határrészen, a Martinek-farmtól délnyugatra. A telepet üzemeltető cégről nevezik magát a telepet is így. — ÉGy. — T13-F4.

Hajdúnánás vásártér lásd **Kis állomás**

Hajdúnánási-tápcsatorna 2024: *Hajdúnánási-tápcsatorna ~ Tizennégyes | Ezen keresztül kapja Tedej az öntözővizet*. 2021: *Hajdúnánási tápcsatorna*, 1990: *Hajdúsági Tápcsatorna*, 1981: *Hajdúnánási-tápcsatorna*, 1973: *Utas-ér*, 1972: *Útasér*, 1938: *Utas-ér*, 1858: *Utas ér*, 1835: *Kutas ér*, [1800]: *Utas ér*, 1776: *Utas Ér*, vena, 1770: *Utas Er*. — Vízfolyás a település északi határában, a Keleti-főcsatorna egyik tápcsatornája, a tiszavasvári határ mellett folyik keleti irányban, az Utas-ér-halom mellett, illetve Tedejtől keleti irányban. A *Hajdúnánási-tápcsatorna*, a **Hajdúsági-tápcsatorna** és a **Tizennégyes** is

vízügyi megnevezés. Az utóbbi megjelölés háttere nem ismert. A csatorna feltehetően azonos a korábbi **Utas-ér**-rel, a természetes vízfolyás csatornázásával jöhetett létre a mai tápcsatorna. Ez utóbbi név eredetét nem ismerjük, ahogyan azt sem tudjuk, hogy a víznév vagy az Utas-ér-halom kiemelkedés korábbi **Utas-halom** megnevezése volt-e az elsődleges névforma, ami azután alapul szolgált a másik hely megnevezéséhez. Az egy alkalommal szereplő **Kutas-ér** elnevezés ide tartozása bizonytalan, esetleg tévesen lejegyzett alak lehet. Vö. Utas-ér-lapos, Utas-ér-tanya, Utas-ér-legelő. — DRAVICZKY 1990: 85, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 52, L9.V.301.c/1, L16.IV.9/46, MÓDY 1973: 22, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 8, T0.26.33.9, T9.HvT.40, T9.Ny.34. — T6-C3C4.

Hajdúsági-tápcsatorna lásd **Hajdúnánási-tápcsatorna**

Hajdú-tanya 2012: *Hajdú-tanya ~ Hajdú Lajos tanyája*, 1927: *Hajdu tn. [tanya]*, 1905: *Hajdú t[anya]*, 1886: *Hajdu t[anya]*, 1884: *Hajdu tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Balázs-dűlőben, a későbbi Balázs-telki iskola közelében. Tulajdonosáról **Hajdú Lajos tanyája**-ként is említik. — ÉGy., GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, T16.T.562. — T11-G4.

Hajdú utca 2024: *Hajdu ucca*, 1972: *Hajdu ucca | utca az Árokalfján*, 1969: *Hajdu utca*, [1930]: *Hajdu utcza*, 1926: *Hajdu u[tca]*, [1910]: *Hajdu u[tca]*. — Utca a belterület délnyugati részén, a Baross utcával párhuzamosan fut. Az 1910–1920-as várostérképek szerint akkoriban a Béke utca alsó, déli szakasza is a Hajdú utcához tartozott. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 11, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C4.

A Hajdú utca 1982-ben Fotó: Népművészeti Alkotótábor

Hajnal utca 2024: *Hajnal ucca*, 2012: *Hajnal utca*. — Utca Tedej belterületének nyugati részén, az Erdősor utcából nyílik. Alsótedej legújabb utcája, az 1980-as években épült ki. Hivatalos név. — BARNA 2024, ÉGy. — T27-F5.

Halastó 2024: *Halastó*, 2012: *Halastó*, 1981: *Halastó*. — Halastó a település északi határában, a Keleti-főcsatorna mellett keletről, a Silu-lapos mellett. — ÉGy., MoFnT. 2/9. — T5-H4.

Halászcserda lásd **Morgó kocsmá**

Halidó 2024: *Halidó ~ Szender-féle-ház*, 2009: *Halidó*, 1990: *Halido*. — Épület a belterület keleti részén, a Dorogi utcán, a Petőfi és a Mátyás király utcák közötti részen. Az 1930–1940-es években Szender Hermann kalapgyáros tulajdona volt az épület, erre utal a **Szender-féle-ház** megjelölés. 1989-től előbb kaszinóként, később diszkóként működött, akkoriból való a *Halidó* név, melynek eredetét nem ismerjük. A szórakozóhely bezárása után kínai áruház lett, de továbbra is *Halidó*-ként említik. — DRAVICZKY 1990: 171–172, ÉGy., MÁRÓ 2009: 19. — T29-E3.

Halom lásd **Vidi-halom**

Halom dűlő 2024: *Halom dűllő ~ Első Halom dűllő | Keveset járt dűllő vőut*. — Dűllőút a település északi határában, Tedejtől délnyugatra. A Dinnyés-halom-dűlő névvel lehet kapcsolatban. **Első Halom dűlő**-ként is említik. — ÉGy. — T13-F1.

Hámán Kató utca lásd **Nánási Oláh Mihály utca**

Hangya 1. 2024: *Hangya | Ott áltunk sorba kenyír ötvenháromban. Ahun az Ifjúsági áruház vőut, a Bocskaji uccán. | Ojan mulatások vőutak ottan, ablakon kihajóutak a fíjük, oszt od danoltak! | Ifjúsági ~ Ifjúsági áruház ~ Ifjúsági ábecé*, 2016: *Hangya*. — Egykori bolt és kocsmá a belterület központjában, a Bocskai utca elején, a Múzeum épületéhez csatlakozott jobb oldalról. A Hangya Szövetkezet keretében működött. A hajdúnánási Hangya Szövetkezet 1914-ben alakult, s üzletei a szövetkezet nevét viselték. A Bocskai úti Hangyát a második világháború után bezárták majd elbontották, ma itt húzódik az Óvoda utca útteste, illetve ide épült az **Ifjúsági ábecé**, amelyet **Ifjúsági**, **Ifjúsági áruház** néven is ismernek. Ez a későbbi *Alaszka diszkont*, a mai *Reál* élelmiszerbolt. — ÉGy., PÉTERINÉ 2016: 194. — T28-D3.

A Hangya az 1930-as években

Fotó: Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

Hangya 2. 2016: *Hangya*. — Egykori bolt a Dorogi és Kossuth utca sarkán. A hajdúnánási Hangya Szövetkezet 1914-ben alakult, s üzletei a szövetkezet nevét viselték. Később földműves szövetkezet, majd ÁFÉSZ működött az épületben. — PÉTERINÉ 2016: 194. — T29-E3.

Harmadik-dűlő lásd **Nagyságos-dűlő**

Harmadik-rét 1900: *harmadik rét*, 1855: *harmadik rét*, 1854: *Harmadik rét*. — Földterület a település északnyugati határában, az Elő-háttól északra, az Első- és a Második-réttől nyugatra. — BARCSA 1900: 183, T9.HvT.39, T9.HvT.48/1–4. — T5-F5.

Hármas lásd **Barcsa**, **Hármas-határ 1.**, **Hármas-határ 2.**

Hármas-baromfitelep 2024: *Hármazs-baromfitelep ~ Hármas-telephej ~ Új Élet Hármazs-baromfitelep ~ Hármas-telep*. — Baromfitelep a belterülettől északra, a Pusztán, a Temető-dűlőn, a Papp Péter keresztdűlő mellett. **Hármas-telephely**, **Hármas-telep** és **Új Élet-Hármas-baromfitelep** néven is említik. — ÉGy. — T13-H2, T14-A2.

Hármas bekötőút 2024: *Hármazs bekötőút*. — Út a belterülettől északra, a Pusztán, a Vasvári útról kanyarodik le a Hármas-baromfitelephez. Erről kapta a nevét. — ÉGy. — T13-H2.

Hármas csárda 2024: *Hármazs csárda ~ Hármasi csárda ~ Hármashatár csárda*. — Egykori csárda a település délnyugati határszélén, a hajdúnánási, a hajdúböszörményi és a polgári (ma görbeházi) Hármas-határnál. A harmadik katonai térképen *W.H. [Wirtshaus]* 'fogadó, csárda'-ként, az 1900-as másolatán *Krm. [korcsma]*-ként szerepel. A Török család tanyaházának végében

nyitotta Török Ferenc és Reviczky Katalin. Az első világháború idején szűnt meg. A polgári oldalon szereplő korabeli Hármas csárdához hasonlóan ezt is *Hármas csárdá*-nak nevezték, de említik *Hármasi csárda* és *Hármas-határ csárda* formában is. — ÉGy. — T18-C3.

Hármas-halom 1972: *Három hát*, 1937: *Hármas halom*, 1882: *Háromhát*, 1858: *Hármas halom*. — Egykori határhalmok a település délnyugati határszélén, Hajdúböszörmény, Polgár (ma Görbeháza) és Hajdúnánás közös határán. Az egyik halom állt a hajdúnánási részen. **Három-hát** néven is szerepel. Vö. Hármas-határ 2. Lásd Hármas-halom (Görbeháza, Hajdúböszörmény). — Kiss 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 31, MKFT., VARGA 1882: 129. — T18-C3.

Hármas-határ 1. 2012: *Hármashatár*, [1767–1779]: *Harmos*. — Polgár, Tiszavasvári (egykor Szentmihály) és Hajdúnánás közös határa. Egy 18. századi térképes forrás **Hármas** néven szerepelteti. Vö. Hármas-határ-domb. — ÉGy., T1.S.11.830/14. — T4-C4.

Hármas-határ 2. 2012: *Hármashatár*, 1990: *Hármas*, *Hármas-határ*, 1972: *Hármas határ*, 1938: *Hármas-határ*, *Hármashatár*, 1811: Az Első Határ ... *Hármas Határnak* nevezetetik, 1799–1803: *Hármas határ*, 1783: *Hármas határ*, [18. sz.]: *Hármas határ*. — Határpont a település délnyugati szélén, a Réten: Hajdúböszörmény, Polgár (ma Görbeháza) és Hajdúnánás közös határpontja. **Hármas** formában is előfordul. Lásd Hármas-határ (Görbeháza), Hármas-határ 3. (Hajdúböszörmény). — DRÁVICZKY 1990: 85, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 31, LIPSZKYMT., L9.V.301.c/1, MOLNÁR 1938a: 7, 17, T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.5/b. — T18-C3.

Hármas-határ csárda lásd **Hármas csárda**

Hármas-határ-domb 1854: *hármas határ domb*, 1853–1854: *hármas határ domb*, [1800]: *Három Halom*. — Határhalom volt Szentmihály (ma Tiszavasvári), Polgár és Hajdúnánás közös határánál. **Három-halom**-ként is említik. Vö. Hármashatár 1. — L9.V.301.c/1, T9.HvT.40. — T4-C4.

Hármas-határ dűlője lásd **Határ-dűlő 1.**

Hármasi csárda lásd **Hármas csárda**

Hármasi-dűlő lásd **Határ-dűlő 1.**

Hármas iskola lásd **Barcsa**

Hármas-kút 1745: *Hármaskút* | *Hármaskúton egy nyilas*. — Határrész a település határában, közelebbi helyét nem ismerjük. — BENCSEK 1984: 545.

Hármas-sziget 1858: *Hármas Sziget*. — Magasabb terület a település délnyugati határszélénél, a Réten, a Hármas-határnál. Árvíz idején szigetként emelkedett ki a vízzel borított határból. — T9.HvT.54. — T18-C3.

Hármas-telep lásd **Hármas-baromfitelep**

Hármas-telephely lásd **Hármas-baromfitelep**

Harmat utca 2024: *Harmat ucca*, 2012: *Harmat utca*. — A fürdő melletti üdülőövezet egyik utcája a belterület délnyugati részén, a Csónakos utcából nyílik. Hivatalos név. — ÉGy. — T28-B5.

Három-halom lásd **Hármas-határ-domb**

Három-hát lásd **Hármas-halom**

Háromrózsa 1990: *Három Rózsa, Hetedik tized*, 1972: *Három rózsza* | *Rígen három cigány kunyhóu vout itt, azír híják így*. 1883: *hetedik tized, három rózsza* | *1883-ban tényleg eltöröltetett az ugynevezett „hetedik tized”, mely 7 házból állott és a melyet „három rózsának” is neveztek, lakóit pedig „naplesieknek” gúnyolták*. — Egykori kisebb településrész Hajdúnánás északkeleti részén, a Köztemető előtt. Három cigány család is lakott ezen a részen, a helybeliek szerint erre utal a *Háromrózsa* név. A névadás valós hátterét nem ismerjük. **Hetedik tized**-nek szintén mondták. Hajdúnánáson ezen kívül hat tized egykori meglétéről van tudomásunk, de ezek elhelyezkedéséről nincsenek információink. — BARCSA 1900: 293, DRAVICZKY 1990: 111, KÖRÖSI 1972: 6. — T29-E1.

Hársfa csárda lásd **Tedeji iskola 1.**

Hassó-szárító lásd **Katona**

Hasszó-szárító lásd **Katona**

Határ-domb 1853–1854: *határ domb*. — Határjelző halom a település északnyugati határában, az egykori Tedej birtokon. Közelebbi helyét nem ismerjük. — L9.V.301.c/1.

Határ-dűlő 1. 2024: *Határ-düllőü*, 1990: *Határ-dűlő, Hármasi-dűlő*, 1973: *Határdűlő*, 1967: *Határdűlő*, 1761: *Hármas Határ Dülleje, Határ Dülleje*. — Dűlőföld és dűlőút a település délnyugati részén, a Réten, a hajdúböszörményi határnál. Az út a hajdúnánási, hajdúböszörményi és polgári (ma görbeházi) Hármashatártól

indul. **Határ dűlője**, illetve **Hármasi-dűlő** és **Hármas-határ dűlője** néven is említették. — DRAVICZKY 1990: 34, ÉGy., Hnt., L9.V.301.c/2. — T18-C3D3.

Határ-dűlő 2. 1990: *Határ-dűlő, Határ dűlő*. — Földterület és dűlőút a település keleti határában, a Csepüs-szőlő mögött. Egy szakasza érintkezik a hajdúdorogi határral, ez magyarázza a nevet. — DRAVICZKY 1990: 31, térkép. — T14-C4C5.

Határ-dűlő 3. 1990: *Határ-dűlő, Határ dűlő*. — Földterület és dűlőút a település keleti határában, a Nagy Lajos-dűlő mellett, a hajdúdorogi határon. Erről kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 31, térkép. — T14-C3.

Határ-dűlő 4. 1990: *Határ dűlő*. — Földterület és dűlőút a település keleti határában, a Tég-lásszölő mögött, a hajdúdorogi határon. Erre utal a megjelölés. — DRAVICZKY 1990: térkép. — T14-B5.

Határ-dűlő 5. 2024: *Határdüllőü*, 2012: *Határdűlő*, 1990: *Határ-dűlő, Kokogyi Nagy-dűlő*, 1762: Ket út közti az *Határ Düllőbe*. — Dűlőút és földterület a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld déli szélén, a hajdúböszörményi határon. Erről kapta a nevét. **Kokogyi Nagy-dűlő**-nek is mondták, ebben a névben egykori tulajdonosának a ragadványneve és a vezetékneve szerepel. — DRAVICZKY 1990: 33, 2008: 47, ÉGy., L9.V.301.c/3. — T21-E5.

Határ-dűlő 6. 2024: *Határ-düllőü*, 1990: *Határ-dűlő*. — Földterület és dűlőút a település északi-északnyugati határában, a Keleti-főcsatorna és a vasút között a tiszavasvári határ mentén. Erre utal a név. — DRAVICZKY 1990: 37, ÉGy. — T6-A4B4.

Határ-dűlő 7. lásd **Egyes-dűlő**

Határ dűlője lásd **Határ-dűlő 1.**

Határszeg lásd **Szöglet-határ 2.**

Hatcsecsű lásd **Hatos**

Hathuszonnégy lásd **Lakatos**

Hatodik-dűlő lásd **Kis-dűlő**

Hatos 1. 2024: *Hatos ~ Haccsecsű ~ Kulacs falatozou* | *mer három nőü dőugozod benne, mikor átatták*. 2009: *Hatcsecsű*. — Egykori kocsmá a Dorogi utca 74. szám alatt, az 1970-es évek elején épült. Az ott felszolgáló nőkről kapta a nevét. A hivatalos neve **Kulacs falatozó**, a cégére fekete csikóbőrös kulacs volt, ezt a

nevet azonban nem használták. **Hatsecsű**-ként is ismerik. Ma már nem üzemel. — ÉGy., MÁRÓ 2009: 25. — T29-F3.

Hatos 2. lásd **Hatos iskola**

Hatos iskola 2024: *Hatos iskola ~ Hatos ~ Régi Hatos iskola ~ Bocskai ~ Magyar uccaji iskola*, 2012: *Bocskai ~ Hatos iskola*. — Iskola a belterület keleti részén, a Magyar utca 104. szám alatt. 1976-ban adták át, hivatalos neve 6. számú Általános Iskola, majd Bocskai István Testnevelés Tagozatos Általános Iskola volt. **Hatos** és **Régi Hatos iskola** néven is ismerik. Ma egyik felében óvoda, másik szárnyában iskola működik, mely a Bocskai István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tagintézménye, a tagintézmények megkülönböztetésére **Magyar utcai iskola**-ként emlegetik. — DRAVICZKY 1990: 176, ÉGy. — T29-F3.

Hattyú lásd **Nájlón**

Házhely lásd **Újházhely**

Háziasszonyok boltja lásd **Nájlón**

Házibanyák lásd **Nájlón**

Háziipari szövetkezet lásd **Leventeház**

Hegyes-hát 1846–1847: *Hegyes hát*, [1800]: *Hegyes Hát*, 1762: *Hegyes hát*, [18. sz.]: *Hegyes hát*. — Földterület a település északnyugati határában, a Csikós-hát mellett, a tiszavasvári határnál, egy évszázadokig vitatott határrészen, aminek a nagy része ma Tiszavasvárhoz tartozik. Nevét minden bizonnyal az alakjáról kapta. — L9.V.304.a/5, T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.40, T10.FM.37. — T5-E4.

Hegyes-határ 1835: *Hegyes határ mellett, Hegyes határnál*. — Földterület a település északnyugati határában, az egykori Tedej birtokon. Közelebbi helyét nem ismerjük. Nevének előtagja bizonyára az alakjára utal. — L9.V.301.c/1.

Hentes-kút 1990: *Hentes-kút*. — Egykori kút a belterület délkeleti részén az Aradi vértanúk útján, ma már nincs meg. A Hentes családról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 124. — T29-F4.

Herc-tanya 1972: *Herc tanya*, 1923: *Hercz tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északi határában, a Vasvári út és a vasút között, Tedejtől délre. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 32, T0.26.33.10. — T13-G2.

Herperger-tanya 2024: *Herperger-tanya*. — Tanya a település délnyugati határában, a Réten,

a Magi-telki-dűlőben, a Magi-telki iskola közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T18-D1.

Hetedik-dűlő 2012: *Hetedik-dűlő*, 1990: *Máror-dűlő*. — Dűlőföld és dűlőút a település északkeleti határában, a Pusztá nevé határrészen. A Kis-dűlő folytatása. Az ott földet birtokló parasztgazda után nevezték **Máror-dűlő**-nek. A *Hetedik-dűlő* megjelölés a határrész Hajdúdorogtól számított felosztásán alapul. — DRAVICZKY 1990: 28, ÉGy. — T7-F4.

Hetedik tized lásd **Háromrózsza**

Hétholdas-horgásztó 2024: *Hétholdas-horgásztó*. — Horgásztó a település belterületétől délnyugatra, a Fürdő utcán. A téglagyár agyagödreiből kialakított horgásztavak egyike, amelyet kiterjedéséről neveztek el. Vö. Kubikgödör. — ÉGy. — T13-G5.

Hétlépcsős lásd **Morgó kocsmá**

Hét-part 2024: *Hét-part*, 2012: *Hét-part*, 1990: *Hét-part*. — Enyhe kiemelkedések sora a település északi-északkeleti határában, a Pusztán, a Temető-dűlő útja és az Eszlári út között. A kiemelkedések számáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 39, ÉGy. — T13-H1, T14-A1.

Hétszínvirág óvoda lásd **Tedeji óvoda**

HISZ lásd **Leventeház**

Hizlalda lásd **Papp Miklós-hizlalda**

Hódos-hát 1990: *Hódos-hát*, 1972: *Hóyodos hát*, 1943: *Hódos hát*, 1938: *Hódos-hát*, 1923: *Hódos hát*, 1914: *Hodos hát*, 1912: *Hodos hát*, 1900: *Hodos hát*, 1884: *Hódos hát*, 1884: *Hodos hát*, 1858: *Hódos hát*. — Földhát a település keleti-északkeleti határában, a Pusztá nevé határrész délkeleti szélénél. Egykori használójáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 40, HKFT., KÖRÖSI 1972: 32, MKFT., MOLNÁR 1938a: 7, T0.26.33.10, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T14-C2.

Hódos Imre Sportcsarnok lásd **Sohler-gyár**

Hódos Imre utca 2024: *Hóyodos Imre ucca | Fürs Sándor ucca* vőút az. 2011: *Hódos Imre utca*, 1990: *Fürst Sándor utca*, 1972: *Fürs Sándor úcca*, 1969: *Fürst Sándor utca*. — Utca a belterület északkeleti részén, a Nyíregyházi utcát és a Magyar utcát köti össze. 2011-től viseli a mai hivatalos nevét, amely a Hajdúnánáson született Hódos Imre olimpiai bajnok

birkózónak állít emléket. Korábban *Fürst Sándor utcá*-nak hívták. A 20. század első felében az Érmihályfalva utcával együtt Mike utcának nevezték. — DRAVICZKY 1990: 116, ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2, KÖRÖSI 1972: 10, T9.Ny.208. — T29-F2.

Hódos-kút 1. 1990: *Hódos kút*. — Egykori kút a belterület délkeleti részén, a Dózsa György utca végén, mára teljesen betemették. A saroképületben a Hódos család lakott, innen kapta a nevét a kút. — DRAVICZKY 1990: 125. — T29-F4.

Hódos-kút 2. 2015: *Hódos-kút*, 1990: *Hódos kút*. — Egykori kút a település nyugati határában a Polgári út közelében délről, a Veresnádiban. Növendék-, azaz kistinó-gulya itatására használták leggyakrabban. Nevét egy *Hódos* nevű pásztorról kapta. Amikor rizsföldként hasznosították ezt a területet, a kút elpusztult. — DRAVICZKY 1990: térkép, MÁRÓ 2015: 174. — T12-B3.

Hold utca lásd **Kunffy Zsigmond utca, Pöstyén utca**

Homokbánya 2024: *Homogbánya | A Micsuriné vóut. Sárgahomok volt, agyagos, nem kvarcos jellegű. Abból építették fel a téjjesz épületejét, a lakossák számára is attak el.* 2012: *Homokbánya*. — Egykori homokbánya a település keleti határában, a Mézesmájban. Az 1960-as években bányásztak innen homokot, ma energiacserjével van beültetve. — ÉGy. — T14-C3.

Honfoglalás utca 2024: *Honfoglalás ucca ~ Vöröshaccsereg ucca*, 2012: *Honfoglalás utca*, 1990: *Honfoglalás utca, Vöröshadsereg útja, Kassa utca*, 1972: *Vereshadsereg ucca, Árpád köz, Árpád köz*, [1930]: *Kassa utcza*. — Utca a belterület nyugati, délnyugati részén, a külső körút része, az Árpád utca folytatása. Az [1910]-es várostérképen a két utca együttesen szerepel Árpád utcaként. Ez élt tovább a későbbi *Árpád köz* megjelölésben. Az 1. világháborút követően a *Kassa utca* nevet kapta, az elcsatolt területekre emlékezve. A második világháború után *Vörös Hadsereg útja*-nak és *Vörös Hadsereg utcá*-nak nevezték. 1991-től *Honfoglalás utca* a hivatalos neve. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 7, 15, T9.Ny.156. — T28-C3C4.

Hordós-kút 1938: *Hordós-kút*. — Egykori kút a település északi határában, a Pusztán. Közelebbi helyét nem ismerjük. A hozzá kapcsolódó történet szerint a szentmihályi gróf káposztatermelő

kertésze mindig becsapta a hajdúnánásiakat, akik ezért bőrét lenyúzva egy káposztás hordóban beledobták a Hordós-kútba. A gróf büntetésekként elvett egy tedeji dűlőt Hajdúnánástól, de később visszaadta a Hordós-kúttal együtt. Ez alapján a tiszavasvári határhoz közel kereshetjük a Hordós-kút helyét, a Dessewffy-föld közelében. A név valójában a kútnak hordóval való kibélelésére utalhat. Vö. Hordós-kút-lapos. — MOLNÁR 1938a: 12.

Hordós-kút-lapos 1938: *Hordós kút-lapos*. — Vizes terület a település északi határában, a Hordós-kút mellett. Közelebbi helyét nem ismerjük. — MOLNÁR 1938a: 8.

Horgásztavak lásd **Kubikgödör**

Horgoló 2024: *Horgoló*, 2012: *Horgoló*, 1990: *Horgoló*, 1981: *Horgoló*, 1972: *Horgoló*, 1956: *Horgoló*, 1944: *Horgoló*, 1938: *Horgoló*, 1937: *Horgoló*, [1920]: *Horgoló*, 1905: *Horgoló*, 1902: *Horgoló*, 1886: *Horgoló*, 1858: *Horgoló*, 1851: *a Horgolónál a Bacska Telekbe*, [1800]: *Horgoló*, 1776: *Horgolo*, *Horgoló*, 1770: *Horgolo*, 1767–1779: *Horgolo Rét*. — Határrész a település északi-északnyugati határában, a Tedeji-legelő délkeleti szélétől a szomszédos Tiszavasvári határáig húzódik. A régi térképek szerint jelentős része vízállásos terület volt. Nevét a helybeliek egy *Horog* nevű emberrel hozzák kapcsolatba. A névadás valódi indítékát nem ismerjük, talán a régiségben a vízzel borított területen horoggal végzett halászattal (pl. vágóhorgos vagy egyéb módszerrel) állhat összefüggésben. A **Horgoló-rét** is ezt a határrészt jelölhette. Vö. Horgoló-hát, Horgoló-nagy-telek, Horgoló-nyomás, Horgoló-tanya, Horgoló útja, Horgoló-zug, Nádvágó-Horgoló. — BARCSA 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 20, ÉGy., GÖNCZY, Hnt., KISS 1937: 63, KOGUTOWICZ 1905: 22, KÖRÖSI 1972: 32, L9.V.301.c/1, L16.IV.9/46, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 7, T1.S.11.830/23, T9.HmT.10, T9.HvT.40, T9.Ny.34, T9.Ny.117. — T5-H4H5.

Horgoló-hát 1943: *Horgoló hát*, 1914: *Horgoló hát*, 1912: *Horgoló hát*, 1900: *Horgoló hát*, 1884: *Horgoló hát*, [1884 k.]: *Horgoló hát*, 1858: *Horgoló hát*. — Földterület a település északi-északnyugati határában. Minden bizonnyal a Horgoló kissé kiemelkedő részét jelölhette. — HKFT., MaKF., MKFT., T9.K.31, T9.Ny.34,

T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T5-H4.

Horgoló-legelő lásd **Horgoló-nyomás**

Horgoló-nádas lásd **Nádvágó-Horgoló**

Horgoló-nádvágó lásd **Nádvágó-Horgoló**

Horgoló-nagy-nyomás lásd **Horgoló-nyomás**

Horgoló-nagy-telek 1855: *Horgoló nagy Telek*, 1851: *Horgoló nagy Telek*, 1835: *Nagy telek horgoló*. — Nagy kiterjedésű földterület a település északi-északnyugati határában, a Horgoló déli részén. Csak történeti forrásokból adatolható, s ezekben *Nagy-telek-Horgoló*-ként is előfordul. — L9.V.301.c/1, T9.HvT.48/1–4. — T5-H5.

Horgoló-nyomás 1855: *Horgoló nyomás*, *Nagy Horgoló nyomás* | *Legelő, merő szék*, 1851: *Horgoló nagy nyomás*, 1835: *Horgoló Legelő*. — Földterület a település északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Horgoló déli részén. Csak történeti forrásokból adatolható, s ezekben *Nagy-Horgoló-nyomás*-ként és *Horgoló-nagy-nyomás*-ként is szerepel. A *nyomás* 'legelő' jelentésben szerepel a nevekben. Ezt a területet jelölhette a **Horgoló-legelő** is. — FKNT., L9.V.301.c/1, T9.HvT.48/1–4. — T5-H4H5.

Horgoló-rét lásd **Horgoló**

Horgoló-tanya 1914: *Horgoló tn. [tanya]*, 1912: *Horgoló tn. [tanya]*, 1900: *Horgoló tn. [tanya]*, 1884: *Horgoló tn. [tanya]*, [1884 k.]: *Horgoló tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település északi-északnyugati határában, a Horgoló-zug területén. — HKFT., T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T5-G4.

Horgoló útja 1776: *Horgolo Uttya*, *Horgolo Útya*, via. — Út a település északi-északnyugati határában, a Horgolón haladt keresztül. Közlebbi helyét nem ismerjük. — L16.IV.9/46.

Horgoló-zug 1990: *Horgoló-zug*. — Földterület a település északi-északnyugati határában, a régi Külső-Tedej területén, a Horgoló északi része. — DRAVICZKY 1990: térkép. — T5-H3.

Hornyák-tanya 1972: *Hornyák tanya*, 1923: *Hornyák tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Zajgató hátrészen, a Böszörményi országúthoz közel, a Kossuth istállótól délre. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 32, T0.26.33.10. — T21-E2.

Horny-tanya 2024: *Horny-tanya*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön, a Luki-Oláh-dűlő déli részén, az Illyés-tanya közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T20-D5.

Horog köz lásd **Magyar Gáborné utca**

Horog utca lásd **Magyar Gáborné utca**

Horthy Miklós-csatorna lásd **Keleti-főcsatorna**

Horthy Miklós tér lásd **Bajcsy-Zsilinszky utca**

Horti-domb lásd **Király-domb**

Horti-Király-domb lásd **Király-domb**

Hortobágy lásd **Hortobágyi-csatorna**

Hortobágy-csatorna lásd **Hortobágyi-csatorna**

Hortobágy-folyó lásd **Hortobágyi-csatorna**

Hortobágy-főcsatorna lásd **Hortobágyi-csatorna**

Hortobágy-főgyűjtőcsatorna lásd **Hortobágyi-csatorna**

Hortobágyi-csatorna 2024: *Hortobágyi-csatorna ~ Hortobágy ~ Hortobágy-csatorna*, 2012: *Hortobágy-csatorna ~ Csatorna ~ Hortobágy ~ Hortobágy-főcsatorna ~ Hortobágyi-csatorna*, 1990: *Hortobágy folyó*, *Hortobágyi kanális*, 1984: *Hortobágy*, *Hortobágy-főcsatorna*, 1981: *Hortobágy*, 1972: *Hortobágy csatorna*, 1943: *Hortobágy-csat[orna]*, 1943: *Hortobágy főgyűjtőcsat[orna]*, 1923: *Hortobágy csat[orna]*, [1920]: *Hortobágyi csatorna*. — Természetes vízfolyásból kialakított csatorna a település nyugati határában, amelyet a Hortobágy régi medrében építettek ki. Tiszavasvári határában ered, és Hajdúnánáson magába gyűjti a Tedeji-legelő, a Nyiczky-rét, a Felső-Rét és az Alsó-Rét vizeit, majd innen a hajdúböszörményi határban folyik tovább. A *Hortobágy* víznév etimológiája bizonytalan. Valószínűleg elhomályosult összetétel, melynek előtagja a *Hort* helynév lehetett, az utótagja pedig a *Bágy* víznév, amely talán egy *bágy* 'széles felszíni mélyedés, melyben csapadékos időben a víz összegyűlik' földrajzi köznévből alakulhatott. A további részleteket lásd Hortobágy 2. (Hortobágy) alatt. **Csatorna**, **Hortobágy**, **Hortobágy-csatorna** és **Hortobágy-főcsatorna** néven is említik. Egy időben **Hortobágy-folyó**-nak és **Hortobágyi-kanális**-nak ugyancsak mondták. A **Hortobágy-főgyűjtőcsatorna** vízügyi megjelölés. Lásd Hortobágy (Görbeháza, Újszentmargita), Hortobágy

Hortobágyi-csatorna

Fotó: Reszegi Katalin

2. (Balmazújváros, Hortobágy). — DRAVICZKY 1990: 73, ÉGy., FKnt., FNESz., KÖRÖSI 1972: 32, MoFnT. 1: 20, MoFnT. 2/9, T0.26.33.10, T9.Ny.117, T16.HvT.584, T16.T.573. — T5-F5, T11-H2, T18-C2.

Hortobágyi-kanális lásd Hortobágyi-csatorna

Horog-köz lásd Magyar Gáborné utca

Horog utca lásd Magyar Gáborné utca

Horváth köz lásd Arany János utca

Horváth-tanya 1900: *Horváth tn. [tanya]*, 1884: *Horváth tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a János-réti-dűlő keleti részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T16.T.526. — T19-F3.

Hosszú-hát 1. [1800]: *Hosszú Hát*, 1762: *Hosszú hát*, 1761: *Hosszú Hátnál*. — Vízrel körülvett enyhe kiemelkedés a település északnyugati határában, a polgári határ közelében, a Fehér-határnál. A hajdúnánási határhoz tartozása bizonytalan. Alakjáról kapta a nevét. — L9.V.301.c/2, T9.HvT.40, T10.FM.37. — T4-B5.

Hosszú-hát 2. 1762: *Hosszú hát*, [18. sz.]: *Hosszú hát*. — Enyhe kiemelkedés a település északnyugati határában, a tiszavasvári határnál, a Kotyesz-háttól nem messze. — T1.S.70.72/1–8, T10.FM.37. — T5-F4.

Hosszú-sziget 1902: *Hosszu-sziget*, 1776: *Hosszu Sziget*, *Hosszú Sziget*, ins., 1776: *Hosszu Sziget*, 1767–1779: *Hosszu Sziget*, 1579: *Hozyw-zigeth*. — Magasabban fekvő földhát, vizes időben sziget a településnek az egykor a Tisza árterébe tartozó északnyugati határában. Az egykori Tedej birtok és Polgár határvonalától húzódik hosszabban kelet felé. Az 1579. évi oklevél a területen kaszálókról tesz említést. Feltehetően alakjáról kapta a nevét. — BARCSA 1902: 118, L16.IV.9/46, SUGÁR 1974: 450/85, T1.S.11.830/16, T1.S.11.830/23. — T4-C5.

Hosszú-szik 2024: *Hosszú-szik*, 2012: *Hosszú-szik*, 1990: *Hosszú-szik*, 1972: *Hosszú szik*, 1783/1867: *Hosszu szik*, 1783: *Hosszú szék*. — Mintegy 100 kataszter holdnyi hosszú, keskeny, vizes terület a település belterületétől és a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Kis-Kaján-sziktól északnyugatra. Dűlőút vezetett át rajta, amit régen csak száraz időben lehetett használni. A név utótagja a *szik* 'szikós talajú földterület' földrajzi köznév, mely nyelvjárási *szik* formában használatos a településen, korábban *szék* változata is elterjedt volt. Vö. Hosszú-sziki-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 69, ÉGy., FKnt., KÖRÖSI 1972: 32, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T13-F5, T20-B1.

Hosszú-sziki-dűlő 1990: *Hosszúsziki-dűlő*, *Takács-dűlő*. — Földterület és dűlőút a település belterületétől és a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Hosszú-sziknél. A dűlőút vizes időben alig volt járható. Mivel a dűlőföld egyik része (körülbelül 140 köblös terület) egy Takács nevű emberé volt, **Takács-dűlő**-ként is emlegették. — DRAVICZKY 1990: 34. — T13-F5, T20-B1.

Hőforrás utca 2024: *Hőforrás ucca*, 2012: *Hőforrás utca*. — A fürdő melletti üdülőövezet egyik utcája a belterület délnyugati részén, a Fürdő utcából nyílik. 1983-tól hivatalos név. — ÉGy. — T28-B5.

Hősök ligete lásd Liget

Hugyozó 1835: *Hugyozó*. — Földterület a település északnyugati határában, a Hugyozó-ér és a Hugyozó-hát-domb térségét jelölhette. — L9.V.301.c/1. — T5-F4F5.

Hugyozó-ér 1855: *Hugyozó ér*, 1851: *hugyozó éri* darab, 1835: *Hugyozó ér* mellett. — Egykori vízfolyás a település északnyugati határában, az Elő-háttól északnyugatra folyt, a Hugyozó-kút

környékén. Az elnevezéséhez is ez szolgálhattott alapul. — L9.V.301.c/1, T9.HvT.48/1–4. — T5-F4.

Hugyozó-hát-domb 1855: *Hugyozó hát domb*, 1835: *Hugyozóhát dombnál*. — Kiemelkedés a település északnyugati határában, az Elő-háttól északnyugatra, a Hugyozó-kút környékén. — L9.V.301.c/1, T9.HvT.48/1–4. — T5-F4.

Hugyozó-kút 2015: *Hugyozó-kút*, 2012: *Hugyozó-kút*, 1992: *Hugyozó kút*, 1990: *Hugyozó kút*. — Kút a település északnyugati határában, a Hortobágyi-csatornától nyugatra, a Tedeji-legelőn, az egykori Hugyozó nevű földterület térségében. A hajdúnánási legelők legbővebb vizű kútja volt, ezért a nagy tinógulyát itatták itt. Nevét a helybeliek szerint onnan kapta, hogy a kút kialakításakor egy csövet ástak le, és a víz fellövelt, „hugyozott”. Az 1960-as évekre a kút belső betonburkolata annyira tönkrement, hogy be kellett temetni. — DRAVICZKY 1990: 91, 1992: 119, ÉGy., MÁRÓ 2015: 176. — T5-F4.

Hunyadi utca 2024: *Hunyadi ucca*, 2012: *Hunyadi utca*, 2009: *Hunyadi utca*, *Vásárköz*, 1990: *Hunyadi utca*, *Vásár köz*, 1982: *Hunyadi utca*, *Vásárköz*, 1972: *Hunyadi úcca*, *Vásárköz* | *It vóutak mindig a lekhíreseb vásárok, oszt a sok marhát mek hummit a Vásárközben hurcolták vígig*. 1969: *Hunyadi utca*, [1930]: *Hunyadi utcza*, 1926: *Hunyady u[tc]a*, [1910]: *Hunyady u[tc]a*, 1891: *Vásár utcza*, 1871–1872: *Vásár utcza*. — A település egyik főutcája, a belterület nyugati részén. Az egykori Vásártér felé vezet, amely az 1900-as évek elején nem is volt elég nagy, így az árusok a Hunyadi utca elejét is elfoglalták. Ezért hívták *Vásár köz*-nek és *Vásár utcá*-nak is. Hivatalos neve *Hunyadi utca*. — DANKÓ 2009: 184, DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 11, 15, TIMÁRI 1982: 4, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C3D3.

Huszonhetedik-dűlő lásd **Kéki-dűlő**

Ifiház lásd **Mozi**

Ifjúsági lásd **Hangya 1.**

Ifjúsági ábécé lásd **Hangya 1.**

Ifjúsági áruház lásd **Hangya 1.**

Ifjúság utca 2024: *Ifjúság ucca*. — Utca a belterület nyugati részén, a Csepüs-szőlő beépített

részén, a Dorogi utcából nyílik. — ÉGy. — T29-F3.

Igmándi-dűlő lásd **Olajos-dűlő**

Igmándi-kút 2015: *Igmándi-kút*, 1992: *Juh kút*, *Igmándi kút*, 1990: *Juh kút*, *Igmándi kút*, *Nagy Igmándi kút*. — Egykori egygémű, ásott, téglázott, fakávájú kút a település északi határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, az Olajos-dűlő (más néven Igmándi-dűlő) közelében. Erre utal az *Igmándi-kút* és *Nagy-Igmándi-kút* névváltozat. A földek tagosítása és kiosztása előtt itt is legeltek juhok, s a nyáját itt itatták, ezért említik *Juhkút*-ként. — DRAVICZKY 1990: 91, térkép, 1992: 119, MÁRÓ 2015: 175. — T12-D2.

Illyések tanyája lásd **Illyés-tanya**

Illyés-kút 2007: *Bajzát* majd *Illyés-kút*, 1990: *Illyés kút*. — Egykori kút a belterület északnyugati részén, a Polgári úton. Egy 60 kataszter holdnyi földdel rendelkező parasztemberről, Illyés Imréről kapta a nevét, akinek a háza előtt a kút állt. *Bajzát-kút* néven is ismerték. — DRAVICZKY 1990: 127, FEHÉR 2007b: 231. — T28-C2.

Illyés Lajos-tanya lásd **Illyés-tanya**

Illyés Lajos tanyája lásd **Illyés-tanya**

Illyés-tanya 2024: *Ijjéjs-tanya*, 2012: *Ilyés-tanya* ~ *Ilyés Lajos-tanya* ~ *Ilyés Lajos tanyája* ~ *Ijjések tanyájok*, 1972: *Íjjés tanya*, 1923: *Illyés tny. [tanya]*. — Tanya a település déli–délkeleti határában, a Vidi-föld déli részén, a Határ-dűlő közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. A helybeliek *Illyés Lajos-tanya*-ként, *Illyés Lajos tanyája*-ként és *Illyések tanyája*-ként is említik. Ez utóbbi névformában többes szám 3. személyű birtokos személyjel (*tanyájuk*) szerepel a helyi nyelvhasználatban. Ma már nem használt tanya,

Illyés-tanya

Fotó: Reszegi Katalin

romos állapotban van. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 33, T0.26.33.10. — T21-E5.

Indóház lásd **Állomás**

Ingyenbaszó köz lásd **Lehel utca**

Ingyen köz lásd **Lehel utca**

Ingyentelep 1982: „*Ingyen*” telep. — A Kossuth és Tiszavasvári utak közötti városrész a belterület északi részén. Az itt lévő telkek ingyenes osztására utalhat a megjelölés. A 19. század második felében és a 20. század első felében lehetett használatban. — TIMÁRI 1982: 2. — T28-D2.

Ipari lásd **Csiha**

Irányi utca 2024: *Irányi ucca*, 2012: *Irányi utca*, 1972: *Irányi úcca*, 1969: *Irányi utca*, [1930]: *Irányi utca*, 1926: *Irányi u[tca]*, [1910]: *Irányi u[tca]*. — Utca a belterület déli részén, a Bocskai és a Petőfi utcákat köti össze. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 11, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E4.

Irén-dűlő lásd **Lente-dűlő**

Irén-tanya 2024: *Irén-tanya*. — Tanya a település déli-délkeleti határában, a Zajgató határrész déli szélén, a Jenei-dűlőben. Tulajdonosáról, Gál Irénről kapta a nevét. — ÉGy. — T21-E2.

Iskola lásd **Tedeji iskola 1.**

Iskola-kút 2024: *Iskola-kút* | *Kerekes kút vóut*. 2007: *Iskola-kút*, 1990: *Iskola kút*. — Egykori bővíző kút a belterület központjában, a református iskola udvarán. Egy 1893-ban az akkor itt működő központi fiúiskolának tett adományból fűrták. — BARCSA 1900: 313, DRAVICZKY 1990: 126, ÉGy., FEHÉR 2007b: 230. — T28-D3.

Iskola utca 2024: *Iskola ucca*, 2012: *Iskola utca*, 1972: *Iskola úcca*, 1969: *Iskola utca*, [1930]: *Iskola utcza*, 1926: *Iskola u[tca]*, [1910]: *Iskola u[tca]*. — Utca a belterület központjában, a Hunyadi utcából nyílik. Az utcában 1890-ben épült fel az iskolaépület, ami református fiúiskolaként működött, majd az államosítás után 1. számú Általános Iskola-ként működött. Mára elbontották, a mellette lévő épületben folyik a tanítás. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 11, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D3.

Iskola utcai iskola lásd **Maklár**

Iskola utcai óvoda lásd **Református óvoda**

Istók-sziget lásd **Kis Istók-sziget**

Iszapos-rét lásd **Váczi-lapos**

Izzó lásd **Tungsram**

Izzó klub lásd **Tungsram klub**

Izzó telephely lásd **Tungsram**

Izzó utca 2024: *Izzó ucca*, 2011: *Izzó utca*. — Utca a belterület északnyugati részén, a Polgári utcából nyílik. Itt működött egykor a Tungsram Rt. üzeme, amelyet Izzó-ként is emlegettek, erre utal a név. 2011-től hivatalos név. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T28-C2.

Izsó Kovács-tanya 1858: *Izso Kovács tanya*. — Egykori tanya a település északi-északkeleti határában, a Pusztán, a mai Tedejtől kelet-délkeletre. Tulajdonosáról kapta a nevét. — MKFT. — T7-E5.

Jakab-fenek 2012: *Jakab-fenek*, 1990: *Jakab-fenek*, *Jakab-feneke*, 1858: *Jakab Feneke*, 1854: *Jakabfenek*, 1824/1854: *Jakab feneke*. — Mintegy 250–300 kataszter holdnyi szántó a település délnyugati határában, a Réten. Két dűlőben, a Magi-telki-dűlőben és a Csuka-dűlőben fekszik. A vízszabályozás előtt a Tisza árteréhez tartozott, s ahogy a *fenék* utótag jelzi, a környezeténél mélyebben fekvő terület volt, gyakran állt víz rajta. Tulajdonosáról vagy használójáról kapta a nevét, amely **Jakab feneke** formában is szerepel a forrásokban. Vö. **Jakab-fenek-dűlő**. — DRAVICZKY 1990: 74, ÉGy., FKNT., T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.56. — T12-A5, T19-E1.

Jakab-fenek-dűlő 1981: *Jakab-fenek-dűlő*, 1972: *Jakifenek dűlőj*, 1923: *Jakifenek dűlő*. — Földterület a település délnyugati határában, a Réten, a Jakab-fenek környékén. A Magi-telki-dűlő felső részét jelölte. Korábban **Jaki-fenek-dűlő**-ként is előfordult. — KÖRÖSI 1972: 33, MoFnT. 2/9, T0.26.33.10. — T19-E1.

Jakab feneke lásd **Jakab-fenek**

Jaki-fenek-dűlő lásd **Jakab-fenek-dűlő**

Jámbor dűlő lásd **Választó dűlő 1.**

Jámbor-tanya 2024: *Jámbor-tanya*. — Egykori tanya a település északi-északkeleti határában, a Pusztán, a Papp Péter-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T7-F5.

Jankó-halom 1783/1867: *Jankó halom*, 1783: *Jankó halom*. — Egykori kiemelkedés a belterületől nyugatra, a Belső-legelőn. Csak 18. századi forrásokból adatolható, a későbbi térképeken már nem jelzik, valószínűleg elszántották. A névben a *János* keresztnév becéző formája vagy abból alakult családnév rejlik, a térség egykori használójára utalhat, a bellegelő ugyan-

is – a határ nagy részéhez hasonlóan – a név előfordulásának idején közös tulajdonban volt. A területen később, a 20. században újabb kis dombot emeltek, a ma is meglévő Cél-dombot. — PÁSZTOR 2022: 48, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T13-F4.

János út 1938: *János-út*. — Út a település határában. Közelebbi helyét nem ismerjük, talán a délnyugati határban lévő János-rétnél lehetett. — MOLNÁR 1938a: 18.

János-rét 2024: *János-rét*, 2012: *János-rét ~ János-rít ~ János-réti-lapos*, 1990: *János-rét*, 1972: *Jánosrít*, 1938: *János-rít*, 1902: *Jánosrét*, 1858: *János rét*, 1858: *János Rét*, 1854: *János rét*, 1825: *János Rétye | Téli pascuumnak a János Rétye, a Veres Nád és a Kis Kasziba meg hagyattatik*. 1824/1854: *János Rét*. — Vizes terület, nádas a település délnyugati határában, a Rét déli részén, a János-réti-dűlőben. Egykor a Zsombékos-ér és a Büdös-ér ágai folytak ide. Nevét a helybeliek szerint onnan kapta, hogy mielőtt még felosztották volna a földet, három János nevű halász élt itt. **János rétje** és **János-réti-lapos**-ként is említik. Vö. János-rét szöge. — BARCSA 1902: 118, BENCSIK 1974b: 27, DRAVICZKY 1990: 73, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 33, MKFT., MOLNÁR 1938a: 7, T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.54. — T18-D2, T19-E2.

János-réti-dűlő 2024: *János-réti-dűllő ~ Ötvös-dűllő*, 2012: *János-réti-dűlő*, 1990: *Jánosréti-dűlő*. — Dűlőföld és dűlőt a település délnyugati határában, a Rét déli részén, a Süllyedt-kút dűlőjének folytatása, illetve azt is magában foglalja. Az itt található János-rét után mondják *János-réti-dűlő*-nek. A dűlőben található Ötvös-tanya és Ötvös-erdő után nevezik *Ötvös-dűlő*-nek is. — DRAVICZKY 1990: 34, ÉGy. — T18-D2, T19-E2.

János-réti-lapos lásd **János-rét**

János rétje lásd **János-rét**

János-rét szöge 2012: *János-rít szöge*. — Földterület a település délnyugati határában, a Rét déli részén, a János-rét mellett. — ÉGy. — T19-E2.

Járásbíróság 2024: *Járásbíróság*, 1990: *Járásbíróság, régi Városháza*, 1846: *város háza*, 1846: *Város Háza | A Város Házában a hivatalnokok részére kíváncsatos dolgozó szobák, s irodák nem alkalmasak, termei kitsinyek és a begyülekező*

Járásbíróság

Fotó: Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

hivatalnokok, képviselők befogadására nem elégségesek, de főleg irattára nincs [...] Az egész épület a kor kívánalmainak, szükségleteinek meg nem felele. — Az egykori járásbíróság épülete a belterület központjában, a Köztársaság tér déli oldalán. Korábban a városháza régi épülete állt itt, ezért **Városháza**, **Régi városháza** néven is említették. A Régi városházát 1874-től vendéglőként használták, majd 1903–1909 között fokozatosan elbontották. A helyén épült a járásbíróság emeletes székháza a 20. század elején. 1951-ben szűnt meg bíróságként működni, a közelmúltig középiskolai diákotthon volt. Az idősebb generáció továbbra is *Járásbíróság*-ként emlegeti. — BUCZKÓ 2014: 9–10, 11, DRAVICZKY 1990: 156, 159, ÉGy., T9.HvT.38. — T29-E3.

Jármosökör-gulyakút lásd **Nagy-Jármosökörkút**

Jármosökör-gulyalegelő lásd **Jármosökör-legelő**

Jármosökörkút lásd **Kis-Jármosökörkút**, **Nagy-Jármosökörkút**

Jármosökör-legelő 2012: *Jármosökör-legelő ~ Jármosökör-gulyalegelő*, 1990: *Jármos ökör legelő*. — Legelő a település déli határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a hajdúböszörményi határ közelében, az Ökör-ér mellett. A járomba fogható ökrök legeltek rajta, innen ered az elnevezése, amit **Jármosökör-gulyalegelő**-ként is ismernek. Vö. Nagy-Jármosökörkút. — DRAVICZKY 1990, ÉGy. — T20-A3.

Jármosökör-Nagy-gulyakút lásd **Nagy-Jármosökörkút**

Járványkórház 2024: *Járványkórház*, 1990: *Járványkórház*, 1935: *Járvány kórház*. — Egykori kórház és kórházi raktár a belterület keleti

részen, a Magyar utcán, a hajdani Szülőotthon udvarában. Már a Szülőotthon megépítése előtt is állt. Egy ideig a Szülőotthon mosodájaként használták. — DRAVICZKY 1990: 130, 131, ÉGy., T0.26.33.2. — T29-F3.

Jegyző Nagy Imre utca 2024: *Jedzöü Nagy Imre ucca*, 2011: *Jegyző Nagy Imre utca*. — Utca a belterület északi részén, a Tiszavasvári úttól a Magyar utcáig. Az egykori Somogyi Béla utca egyik része. Az [1930]-as várostérképen Szatmár utcaként szerepel a később beépített nyugati folytatásával együtt. Az 1910–1920-as térképeken ez az utcaszakasz a Magyar utca része. 2011-ben nevezték el dr. Nagy Imre (1895–1976) egykori városi főjegyzőről és helytörténészről. Hivatalos név. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T28-D2.

Jenei-dűlő 2024: *Jeneji-düllőü | Jeneji Isván it lakott*. 1990: *Jenei-dűlő*. — Földterület és dűlőút a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön, a Köves-halmi-dűlő mellett. Tulajdonosáról nevezték el. — DRAVICZKY 1990: 33, ÉGy. — T21-F3.

Jézuska 2024: *Jézuska*, 2012: *Jézuska, Jézuskába ~ Jézuska-dűlő*. — Földterület a település délnyugati határában, a Rét déli részén, a János-réten. Nevét az magyarázza, hogy itt állt korábban egy fészület, az Agócs-kereszt. A helybeliek *Jézuska-dűlő*-ként is említik. — ÉGy. — T18-C2.

Jézuska-dűlő lásd **Jézuska**

Jóbarát 2024: *Jóubarát ~ Jóubarát kocsmá ~ Jómadzag ~ Ádám-kocsmá | Lehet negyven éve is van, hogy megszűnt*. 2009: *Jóbarát vendéglő*, 2006: *Lipták fodrászüzlet | A városszerte közismert kocsmá, a Jóbarát működött itt*. 1963: *Jóbarát*. — Egykori kocsmá a Bocskai és a Tinódi utca sarkán, a Bocskai utca 18. szám alatt. A Hangya lebontása után, az 1960-as évek elején alakították ki, annak vendégeit vette át. A *Jóbarát vendéglő* és *Jóbarát kocsmá* nevek mellett *Jómadzag*-nak is mondták, amiben a 'jómadár, rossz gyerek' jelentésű *jómadzag* szót kereshetjük. Az államosítás előtt is működött itt kocsmá, tulajdonosáról *Ádám-kocsmá*-ként emlegették. Korábban a *Lipták-fodrászüzlet* üzemelt itt. A kétezres években lebontották. — DCSz., ÉGy., Hajdú-Bihari Napló 1963.12.30: 6, LIPTÁK 2006: 227, MÁRÓ 2009: 18. — T28-D4.

Jóbarát kocsmá lásd **Jóbarát**

Jóbarát vendéglő lásd **Jóbarát**

Jókai utca 2024: *Jókajai ucca | Innen indul a gimitül, azon megyün ki a vasútig*. 2012: *Jókai utca*, 1990: *Jókai utca*, *Fosi kút köz*, 1972: *Jókajai ucca*, *Fosi kút köz*, 1969: *Jókai utca*, 1937: *Fosi-kút köz*, [1930]: *Jókay utcza*, 1926: *Jókai u[tca]*, [1910]: *Jókai u[tca]*, 1891: *Faszik kút utcza*, 1871–1872: *Faszik kút utcza*. — Utca a belterület déli részén, a Bartók Béla utca folytatása. Az utca végén lévő kútról *Fosikút köz* és *Faszikkút utca* néven is említik. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 10, 11, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D4D5.

Jolánka-kút 2007: *Uzonyi* (előbb *Jolánka* ásott [kút]), 1990: *Jolánka kút*. — Egykori kút a belterület délnyugati részén, az Arany János utcán, a Körösi kollégium előtt, ahol a 20. század elején Horváth József élt a családjával. A feleségéről nevezték el a kutat. Később *Uzonyi-kút*-nak is mondták. Ma már csak a kúthely van meg. — DRAVICZKY 1990: 125, FEHÉR 2007b: 231. — T28-D4.

Jolánka-part lásd **Jolán-part**

Jolán-part 1990: *Jolán-part*, *Jolánka-part*. — Kiemelkedés a település északkeleti határában, a Pusztá keleti részén, a hajdúdorogi határ felől a második dűlőben. Nevét Csohány Miklósné Nemes Jolánról kapta, akinek itt volt földje. *Jolánka-part* formában is szerepel. — DRAVICZKY 1990: 40. — T7-G4H4.

Jóljárt Máró dűlője 1990: „*Jóljárt*” *Máró-dűlője*. — Földterület a település déli határában, a Zajgató határrészen. Közelebbi helyét nem ismerjük. Tulajdonosáról kapta a nevét. A személynévi előtagban a *Jóljárt* elem ragadványnév, és arra utal, hogy az illető jó minőségű földhöz jutott. — DRAVICZKY 1990: 32.

Jómadzag lásd **Jóbarát**

Jóna-dűlő lásd **Zágonyi-dűlő**

Jóna-farm 2024: *Jóuna-farm*, *Jóuna-major*. — Gazdasági központ a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld délnyugati részén, a Dávidkában. *Jóna-major*-ként is említik. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T20-C5.

Jóna Lajosék tanyája lásd **Jóna Lajos tanyája**

Jóna Lajos tanyája 2012: *Jóna Lajos tanyája* ~ *Jóna Lajosék tanyájuk* ~ *Jóna-tanya*, 1927: *Jonó tn. [tanya]*, 1884: *Jonó tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati szegletében, a Réten, a Hármaskút közvetlen közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Jóna-tanya**-ként és **Jóna Lajosék tanyája**-ként is említik. Ez utóbbi névformában többes szám 3. személyű birtokos személyjel (*tanyájuk*) áll a helyi nyelvhasználatban. A *Jonó* forma feltehetően elírás, az 1904-es várostérképen Jóna nevű tulajdonos szerepel itt feltüntetve. — ÉGy., HKFT., T0.26.33.4, T16.T.562. — T18-C3.

Jóna-major lásd **Jóna-farm**

Jóna-tanya 1. 2024: *Jóna-tanya* | *Itt ez Jóna-tanya vout, Martinekkal szembe.* — Tanya a település középső részén, a Keleti-főcsatorna nyugati oldalán, a Görbeházi úttól délre, a Fürjhalom határrészen, a Hajdúút közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T13-F4.

Jóna-tanya 2. 2024: *Jóna-tanya*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Polgári út mentén északról, a Hortobágyi-csatornánál kelet felől. Tulajdonosáról nevezték el. — ÉGy. — T11-H3.

Jóna-tanya 3. 2024: *Jóna-tanya*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön, a Dávidkában. Tulajdonosáról, Jóna Miklósról kapta a nevét. Az államosítás után a Rákóczi térszék volt ott kertészete. — ÉGy. — T20-C5.

Jóna-tanya 4. 1941: *Jóna tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település középső részén, a Görbeházi úttól északra, a Fürjhalom határrészen. Tulajdonosáról kapta a nevét. — MaKF. — T13-F4.

Jóna-tanya 5. lásd **Jóna Lajos tanyája, Új Élet-Réti-központ**

József Attila utca 2024: *József Atilla ucca*, 2012: *József Attila utca*, 1990: *József Attila utca, Verbőczy utca, Csonka utca, Méhes Nagy Lajos köze*, 1972: *József Atilla úcca, Közjegyző köze* | *Itt lakott rígen a közjegyző.* 1969: *József Attila utca*, [1930]: *Verbőczy utcza*, 1926: *Csonka u[tc]a*, [1910]: *Csonka u[tc]a*. — Utca a belterület keleti részén, a Dorogi és a Nagysándor utca között. Korábban **Verbőczy utca** volt a hivatalos neve. A helybeliek **Méhes Nagy Lajos köze** és **Közjegyző köze** neveken is említették, mivel a 60 kat. holdnyi földdel rendelkező parasztember,

Nagy Lajos, valamint a település közjegyzője is ebben az utcában lakott. **Csonka utca**-nak is hívták, feltehetően azért, mert egy kis szaksza zsákutca. Hivatalos neve *József Attila utca*. — DRÁVICZKY 1990: 116, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 11, 12, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3.

Józsi Tóthok dűlője lásd **Józsi Tóthok tanyája**

Józsi Tóthok tanyája 2024: *Józsi Tótok tanyája*, 2012: *Józsi Tótok tanyája*, 1990: *Józsi Tóthok-dűlője*, 1923: *Juh hodályok*. — Egykori földterület és tanya a belterület mellett közvetlenül délre, a vasútállomással szemben. A Józsi Tóth család földje és tanyája feküdt a dűlőben, innen kapta a nevét. **Józsi Tóthok dűlője**-ként is említik. Korábbi térképen **Juhhodályok** megnevezéssel szerepelt ez a terület. — DRÁVICZKY 1990: 31, ÉGy., T0.26.33.10. — T13-H5, T14-A5.

Juhhodály 2024: *Juhodáj*, 1972: *Juhodáj*. — Juhhodály a település délnyugati határában, a Réten, a Határ-dűlőben. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 33. — T19-F3.

Juhhodályok lásd **Józsi Tóthok tanyája**

Juhkút 1. 1992: *Juh kút*, 1990: *Juh kút*. — Egykori egygémű betonkút a település nyugati határában, a Közös-legelő Polgári út felé eső részén. Ha volt elég legelője a tinógulyának, akkor ezt a juhászok használták. — DRÁVICZKY 1990: 90, 1992: 118. — T12-B3.

Juhkút 2. lásd **Igmándi-kút**

Juhlegelő 1. 2024: *Julegelőü.* — Juhlegelő a település délnyugati határában, a Réten, a Határ-dűlőben. — ÉGy. — T19-F3.

Juhlegelő 2. 2024: *Julegelőü.*, 2012: *Julegelő ~ Legelő*, 1990: *Juhlegelő*, 1886: *Legelő*. — Legelő a település északnyugati határában, a Polgári úttól északra, az Új-osztástól délre, korábban a Közös-legelőhöz tartozott. A térszék előtt az egyéni gazdák juhai, később a közösség juhállománya legelt a területen. Újabban újra a magánjuhászok állatai legelik. **Legelő**-ként is említik. — DRÁVICZKY 1990: 25, ÉGy., T9.HmT.10. — T12-C3.

Kabay gyógyszerertár 2024: *Kabaji gyóuccertár ~ Kádásfürdőü.*, 1990: *Szeles kocsmá*, 1980: *Remény*, 1866: *Szeles*, 1854: *Belső Szeles*, 1791: *Szeles*. — Gyógyszerertár, korábban kocsmá a belterület központjának déli részén, a Bocskai

utca 22. szám alatt. A **Szeles kocsmá**, röviden **Szeles** – a kocsmabérlemények listázásakor **Bel-ső-Szeles** – a 18–19. században működött. A névadás indítéka kapcsán különböző magyarázatok ismertek. Egyesek szerint azért viseli ezt a nevet, mert az épület egy huzatos téren áll. TIMÁRI szerint ha a betérő nem vigyázott a rendre, igen hamar a saját költségén, nadrágféken, szél iránt távolították el. ZOLTAI az egykori debreceni **Szeles** nevű vendégfogadóról azt írja, hogy az a közeli szélmalomról kapta a nevét. Malom itt is volt a kocsmá közelében, a Fejes-malom. KIS TAMÁS szerint viszont a Tiszántúlon jellemző **Szeles** csárda- és kocsmanevek háttérében az áll, hogy a régi, szabadkéményes épületekben jobban hallatszott a szél hangja. Ezzel függhet össze a **Morgó** csárdanév is. Ez a két név igen gyakran egy településen együttesen fordul elő, így volt ez Hajdúnánás esetében is. Később a kocsmáról nevezték el a teret és az ott lévő artézi kutat (vö. Szeles tér, Szeles téri kút). A 20. században már **Remény** néven gyógyszertár üzemelt a kocsmá helyén, új épületben. 1914-ben nyitotta a hazai morfingyártás kiemelkedő alakjának, a bűdszentmihályi (mai Tiszavasvári) Kabay Jánosnak a bátyja, Kabay Péter. A második világháború után egészségházként működött, melyben kádasfürdőt is nyitottak, ezért az idősebbek **Kádasfürdő**-ként is emlegetik. Az utóbbi időben ismét gyógyszertárként üzemel az épület, s az egykor itt gyakornokoskodó Kabay János emlékére **Kabay János Gyógyszertár** a hivatalos neve. — BARCSA 1900: 165, 281, BUCZKÓ 2012b, DRAVICZKY 1990: 236, ÉGy., KIS 1991, MENNER-HAJDÚ 1980: 387, OLÁH 1973: 233, TIMÁRI 1971: 15. — T28-D4.

Kabay János utca 2024: *Kabaji János ucca*, 2012: *Kabay János utca*, 1969: *Kabai János utca*. — Utca a belterület északi részén, az Újházhely településrészen. Kabay Jánosról, a hazai morfingyártás atyjáról nevezték el, aki Hajdúnánáson végezte a tanulmányait. Vö. Kabay-kút. — ÉGy., T9.Ny.208. — T29-E1E2.

Kabay-kút 1990: *Kabay kút*. — Egykori kút a belterület északi részén, a Kabay János utcán. A Kabay családról nevezték el. — DRAVICZKY 1990: 123. — T29-E2.

Kacsatelep lásd Lóska-lapos

Kacsaringós-ér 1990: *Kacsaringós-ér*. — Vízfolyás a település északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától és a Horgolótól nyugatra. Alakjáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 76. — T5-G4.

Kadarcs 2024: *Kadarcs ~ Kadar-csatorna*, 2012: *Kadarcs ~ Csatorna ~ Kadarcs-csatorna ~ Kadarcsi csatorna*, 1995: *Kadarcs | ez a polgári kövesúttól északra, a Göndör róna hazafelé eső végénél ered, aztán áthalad a már említett út alatt, és szinte nyílegyenesen tart dél felé. Nagy víz esetén magával hozza a Zöldér, és a Tajta vizét is. Az ér századokon át volt érintetlen. Később azonban kiárvolták*. 1990: *Kadarcs, Kadarcs-ér*, 1984: *Kadarcs–Karácsonyfoki-felfogócsatorna, Kadarcs–Karácsonyfoki-főcsatorna*, 1981: *Kadarcs–Karácsonyfoki-főcsatorna*, 1972: *Kadarcs csatorna*, 1937: *Kadarcs*, 1923: *Kadarcs csat[orna]*, 1882: *Kadarcs*, 1858: *Kadarcs*, 1854: *Kadarcs*, 1824/1854: *Kadarcs*, 1811: *Kadarcs, Kadarson*, 1808: *Kadarcsér, alveus*, 1804–1808: *Kadarcs Ér*, 1799–1803: *Kadárts, fluvius*, [18. sz.]: *fluvius Kadarcs*. — Természetes, de szabályozott vízfolyás, amely a település északnyugati részén, a Zöld-halom nyugati lejtőjéről indul, dél felé tartva keletről szegélyezi a Rétet, és folyik tovább Hajdúböszörménybe. A *kadarcs* szó a környéken 'kanyargós folyó vagy állóvíz' jelentésben használatos. Egyesek szerint a szó és a belőle alakult név a *kódorog* ige tövének lehet a származéka. A helybeliek **Csatorna**, **Kadarcs-csatorna**, **Kadarcsi-csatorna** formában is említik, a szabályozás

Kadarcs

Fotó: Veres Barnabás

előtt **Kadarcs-ér** néven is használatban volt. A **Kadarcs–Karácsonyfoki-főcsatorna**, illetve a **Kadarcs–Karácsonyfoki-felfogócsatorna** hivatalos vízügyi elnevezés, amelynek a **Karácsony-fok** eleme a Hortobágy-Kónya település határában lévő helyet nevezi meg. Vö. Kadarcsi-erdő, Kadarcsi-kút, Kadarcs-sarok, Kadarcs tanösvény. Lásd Kadarcs (Balmazújváros, Hajdúböszörmény). — DRAVICZKY 1990: 72, 1995f, ÉGy., FKNT., FNESz., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 33, LIPSZKY, Map., LIPSZKYMT., LIPSZKY, Rep., L9.V.301.c/1, MoFnT. 1: 21, MoFnT. 2/9, T0.26.33.10, T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.54, VARGA 1882: 132. — T12-B5, T19-G2.

Kadarcs-csatorna lásd **Kadarcs**

Kadarcs-dűlő lásd **Mélyér**

Kadarcs-ér lásd **Kadarcs**

Kadarcsi-csatorna lásd **Kadarcs**

Kadarcsi-erdő 2024: *Kadarcsi-erdőj.* — Erdő a település délnyugati határában, a régi Közös-legelő területén, a Kadarcs-saroknál. 1957-ben telepítették, napjainkban Oláh Péter tulajdonában van. Elhelyezkedéséről kapta a nevét. — ÉGy. — T19-G2.

Kadarcsi-kút lásd **Szűzgulyakút**

Kadarcs–Karácsonyfoki-felfogócsatorna lásd **Kadarcs**

Kadarcs–Karácsonyfoki-főcsatorna lásd **Kadarcs**

Kadarcs-sarok 2024: *Kadarcs-sarok*, 2012: *Kadarcs-sarok*, 1995: *Kadarcs-sarok* | *A dél felé tartó kanális törés nélkül szalad el egészen a csegei útig, majd egy kanyart vesz. Ez a Kadarcs-sarok.* 1990: *Kadarcs sarok.* — Meglehetősen vad, tövises földterület a Kadarcs mellett, a település délnyugati határában, a Réten, a Kadarcs kanyarjában. A gulya legelt rajta. — DRAVICZKY 1990: 87, 1995f, ÉGy. — T19-G2.

Kadarcs tanösvény 2024: *Kadarcs tanösvény.* — A Kadarcsi-erdőben kialakított tanösvény a település délnyugati határában. Megnevezése az elhelyezkedésére utal, a tanösvény a Kadarcs partjáról indul. *Kadarcs-parti erdei tanösvény* a hivatalos neve. — ÉGy. — T19-G2.

Kádasfürdő lásd **Kabay gyógyszertár**

Káhármas lásd **K. III. csatorna**

Káhármas-csatorna lásd **K. III. csatorna**

Kadarcs tanösvény

Fotó: Szólláth Zoltán

Káhármas-híd 2012: *Káhármas-híd.* — Híd a K. III. csatornán, a Réten, a Görbeházi úton. — ÉGy. — T18-D1D2.

Káhárom lásd **K. III. csatorna**

Kaján-szik 2024: *Kaján-szik*, 2012: *Kaján-szik* ~ *Kaján-szék*, 1990: *Kajánszik*, *Kajánsziki legelő*, 1981: *Kaján-szik*, 1973: *Kajánszik*, 1972: *Kajánszik*, 1938: *Kajánszik*, 1937: *Kajánszik*, 1923: *Kajánszék*, [1920]: *Kajánszik*, 1914: *Kaján szék*, 1912: *Kaján szék*, 1902: *Kaján szik*, 1900: *Kaján szék*, 1891: *Kaján szik*, 1886: *Kajánszik*, 1886: *Kajánszik*, 1884: *Kaján szék*, [1884 k.]: *Kaján szék*, 1871–1872: *Kajánszék*, *Kaján szik*, 1858: *Kajánszék*, 1783/1867: *Kaján szik járás*, 1783: *Kajánszék*, 1783: *Kaján Szék járasa*. — Kiszáradt mocsár, legelő, illetve az azt magába foglaló határrész a település délnyugati határában, amelyet a Keleti-főcsatorna vág ketté. Hajdúböszörmény határába is átnyúlik. A téjeszesítés előtt a csürhe járta, utána pedig a gulya legelt itt. A Keleti-főcsatorna megépítésével az itt lévő 40-50, vizes időben 80-100 hold mocsaras terület fokozatosan kiszáradt. A talaj gyenge minőségét jelzi a név utótagja, a *szik* 'sziksós talajú földterület' földrajzi köznév, mely a nyelvjárási *szik*, ritkábban *szék* formában használatos a településen. Az előtagot érintő névadás hátterét nem ismerjük, bár a helyi hagyomány többféle magyarázatot is ad. Egyesek szerint onnan ered az elnevezés, hogy a fehéres, szikes, vizes területen a halak kajánul nevető képet mutattak. Mások a bibliai Káin nevével hozzák kapcsolatba az előtagot. A *Kaján* valóban személynév lehet. Történeti forrásokban *Kaján-sziki-legelő* és *Kaján-szik-járas*, *Kaján-szik járasa* néven is szerepel.

Részei a Keleti-főcsatorna nyugati oldalán a Kis-Kaján-szik és a Keleti-főcsatorna város felőli partján a Nagy-Kaján-szik. Vö. Kerek-Kaján-szik, Kajánsziki dűlő. Lásd Kaján-szik (Hajdúböszörmény). — BARCSA 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 67, ÉGy., EKFT., FKNT., HKFT., KISS 1937: 63, 42, KÖRÖSI 1972: 17, MKFT., MÓDY 1973: 22, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 7, 8, 13, T0.26.33.10, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmK.12, T9.HmT.9, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.K.31, T9.Ny.117, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T20-C2D2.

Kajánsziki dűlő 2012: *Kaján-sziki téгла dűlő*, 1990: *Kajánsziki-dűlő, Téгла-dűlő*. — Út a település déli határában. A belterület közelében, a Téglagyár mellett indul, s a Kaján-szik területén halad. Nevezték **Téгла dűlő**-nek is. A **Kajánsziki Téгла dűlő** e két névváltozat összevonásával alakult: talán a DRAVICZKY-féle gyűjtést közreadó kötet is szerepet játszhatott ennek a megjelenésében, a kötet térképén ugyanis a névváltozatok előtagjait kötőjellel tüntette fel a szerző. A kiadvány majd minden helyi család könyvtárában megvan. — DRAVICZKY 1990: 3, ÉGy. — T13-G5, T20-C1.

Kaján-sziki-legelő lásd **Kaján-szik**

Kajánsziki Téгла dűlő lásd **Kajánsziki dűlő**

Kaján-szik-járás lásd **Kaján-szik**

Kaján-szik járása lásd **Kaján-szik**

Kakas-halom 2012: *Kakas-halom*, 1990: *Kakas-halom*, 1972: *Kakas halom*, 1943: *Kakas-hal[om]*, 1941: *Kakas-hal[om]*, 1938: *Ka-*

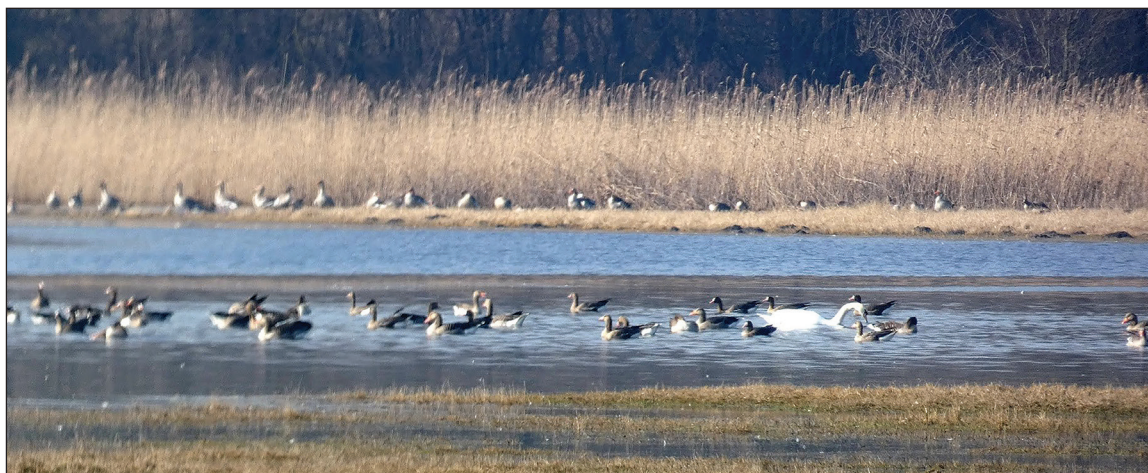
kas-halom, 1937: *Kakas halom*, 1923: *Kakas halom*, 1914: *Kakas hal[om]*, 1912: *Kakas hal[om]*, 1904: *Kakas-halom*, 1900: *Kakas hal[om]*, 1884: *Kakas hal[om]*, [1884 k.]: *Kakas hal[om]*, 1858: *Kakas halom*, 1783/1867: *Kakas halom*, 1783: *Kakas halom*. — Kiemelkedés a település keleti határában, a Csepüs-szőlő mellett. Megfigyelésre használták, a második világháború alatt itt tartottak figyelőszolgálatot. Később a benne lévő homok miatt nagyrészt elhordták. A névadás hátterét nem ismerjük, a helynév előtagja állatnév és személynév egyaránt lehet. — DRAVICZKY 1990: 42, ÉGy., HKFT., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 34, MaKF., MKFT., MOLNÁR 1938a: 10, T0.26.33.4, T0.26.33.10, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T14-B4.

Kákettő lásd **K. III-2. csatorna**

Kállai dűlő 2012: *Kállai dűlő*. — Dűlőút a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön, az egykori Kállay-tanya mellett. Erre utal a név. — ÉGy. — T21-E4.

Kállai-lapos 2024: *Kálaji-lapos*. — Alacsonyabban fekvő földterület a település keleti-északkeleti határában, a Pusztán, a Nagyságos-dűlőben. Az ott lévő tanyáról, a tanya tulajdonosáról kapta a nevét. Vö. Kállai-tanya 1. — ÉGy. — T14-C1.

Kállai Sanyi bácsi tanyája 2024: *Kálaji Sanyi bácsi tanyája ~ Kálaji-tanya | Ez a tanyahej megvam ma is*. — Tanya a település északkeleti határában, a Papp Péter-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Kállai-tanya**-ként is említik. — ÉGy. — T14-B1.

Kaján-szik

Fotó: Harangi Mária

Kállai-tanya 1. 2024: *Kálaji-tanya*. — Egykori tanya a település keleti–északkeleti határában, a Pusztán, a Nagyságos-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. Vö. Kállai-lapos. — ÉGy. — T14-C1.

Kállai-tanya 2. 2024: *Kálaji-tanya*. — Egykori tanya a település déli–déleleti határában, a belterülettől nem messze, a Zajgató határrészen, az Újvárosi úttól keletre, a Síró-dűlőben, a Síró-tanya mellett. — ÉGy. — T21-E1.

Kállai-tanya 3. lásd **Kállai Sanyi bácsi tanyája**

Kállay-tanya 1900: *Kállay tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli–déleleti határában, a Vidi-föld déli részén, a Luki-lapos közelében. Tulajdonosáról, Kállay Gáborról nevezték el. — T16.T.529. — T21-E4.

Kálmán-dűlő 2024: *Kálmán-düllő*, 1990: *Nagy Kálmán-dűlő*. — Földterület a település északi–északkeleti határában, a Pusztá nyugati részén. Más kisebb tanyák mellett Nagy Kálmán nagygazda földje és tanyája feküdt a dűlőben, erre utal az elnevezés. **Nagy Kálmán-dűlő** néven is ismerik. Vö. Nagy Kálmán tanyája. — DRAVICZKY 1990: 29, ÉGy. — T6-D5.

Kálmánházi út lásd **Nyíregyházi út 1.**

Káló István-tanya 1927: *Káló Istvan tn. [tanya]*, 1900: *Káló tn. [tanya]*, 1884: *Káló Istvan tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a János-réti-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Káló-tanya**-ként is említik. — HKFT., T.16.HvT.526, T.16.HvT.562. — T18-D2.

Káló Mátyás-tanya 1927: *Káló Mátyás tn. [tanya]*, 1900: *Káló tn. [tanya]*, 1884: *Káló Matias tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlő nyugati felében. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Káló-tanya**-ként is említik. — HKFT., T.16.HvT.526, T.16.HvT.562. — T18-D1.

Káló-tanya 1. 1927: *Káló tn. [tanya]*, 1905: *Káló t[tanya]*, 1900: *Káló tn. [tanya]*, 1886: *Káló t[tanya]*, 1884: *Káló tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telken, közel a Hortobágyi-csatornához. Tulajdonosáról kapta a nevét. — GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, T.16.HvT.526, T.16.HvT.562. — T18-C2.

Káló-tanya 2. lásd **Kováts-tanya, Káló István-tanya, Káló Mátyás-tanya**

Kálvin utca 2024: *Kálvin ucca*, 2012: *Kálvin utca*, 1972: *Kálvin úcca*, 1969: *Kálvin utca*, [1930]: *Kálvin utcza*, 1926: *Kálvin u[tca]*, [1910]: *Kálvin u[tca]*. — Utca a belterület nyugati részén, a Hunyadi és a Bartók Béla utcákat köti össze. Vele párhuzamos a Luther utca. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 11, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D3.

Kanalas-kút lásd **Új-kút 2.**

Kanális lásd **K. III. csatorna, Vidi-ér**

Kanda híd 2024: *Kanda híd*. — Híd a K. III. csatornán a település délnyugati határában, a Csuka-dűlő útján, a Kadarcs-bújtatonál. A név előtagjában családnevet kereshetünk. — DRAVICZKY 1991/2: 286, ÉGy. — T11-H5.

Kántor-domb 1990: *Kántor-domb, Kismézesmáj-halom*. — Kiemelkedés a település keleti határában, a Nyíregyházi út mellett. A 20. század elején Nagy Károly kántornak volt itt illetményföldje, erre utal az elnevezés. Miután elvették a református egyháztól, sok homokot hordtak el belőle. Egy magasabb kiemelkedés is volt a közelében, s a két kiemelkedést azonos néven, *Mézesmáj-halom*-nak is nevezték. Mivel ez volt a kisebbik, ezért **Kis-Mézesmáj-halom**-nak is hívták. — DRAVICZKY 1990: 42. — T14-C3.

Kántor-lapos 2024: *Kántor-lapos ~ Bába-telek*, 2012: *Kántor-lapos*, 1990: *Kántor-lapos*, 1871–1872: *Kántor lapos*. — 2-3 holdnyi vizes terület a település délkeleti határában, közel a belterülethez, a Téglásszőlő megén. Nevét onnan kapta, hogy valaha itt volt a református kántor illetményföldje. A közepén állt a Kántor-laposi-kút. **Bába-telek**-nek is hívták, de ennek névadási indítékát nem ismerjük, az előtagban foglalkozásnevet vagy családnevet egyaránt kereshetünk. — DRAVICZKY 1990: 63, ÉGy., T1.S.78.732/15–202. — T14-B5.

Kántor-laposi-kút 1990: *Kántor-laposi kút*. — Egykori kút a település délkeleti határában, a Kántor-lapos területén. — DRAVICZKY 1990: 88. — T14-B5.

Kántor-tanya 1943: *Kántor-tny. [tanya]*, 1941: *Kántor-tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Görbeházi út északi oldalán, a felüljárón túl. Tulajdonosáról kapta a nevét. — MaKF., T16.HvT.584. — T19-F1.

Kapcás-hát 1990: *Kapcás-hát*. — Háta, magasabban lévő földterület a belterülettől nem messze északnyugatra, a Polgári út mentén, a Keleti-főcsatorna és a Belső-legelő között, a Polgári út keresztülfut rajta. A névadás indítékát nem ismerjük. — DRAVICZKY 1990: 58. — T13-F3.

Kapitány-kút 1990: *Kapitány kút*, 1972: *Kapitány kút*, 1938: *Kapitány-kút*, 1871–1872: *Kapitán kút*, 1846–1847: *nagy Kapitány kút*. — Kút a település északkeleti határában, a Pusztán, a Zsuzsika-dűlő útja mellett nyugatra. A helyi hagyomány szerint 1849 nyarán az oroszok egyik kapitánya ebbe ölte magát, innen kapta a nevét. Egy 19. századi forrásban *Nagy-Kapitány-kút*-ként szerepel. — DRAVICZKY 1990: 88, KÖRÖSI 1972: 34, L9.V.304.a/5, MOLNÁR 1938a: 8, T1.S.78.732/15–202. — T7-F4.

Kapitány utca 2024: *Kapitány ucca*, 2012: *Kapitány utca*. — Utca a belterület keleti–délkeleti részén, a Tégláskert területén. — ÉGy. — T29-F4.

Karád 1. 1990: *Karád*, 1982: *Karád*. — Városrész a belterület északnyugati részén. A Balogh Zsuzsanna utca északi részén lévő laposból induló érről kapta a nevét. A *garád* 'határárok' szó rejlik benne. Ma már nem ismert név. — DRAVICZKY 1990: 112, FKNT., TIMÁRI 1982: 1. — T28-D2.

Karád 2. 1982: *Karád*. — A belterület északnyugati részén, a Balogh Zsuzsanna utca északi részén lévő laposból induló ér. A környéken összegyűlt vizet vezette le a Polgári úti árokba. Feltehetően a *garád* 'határárok' szó rejlik benne. — FKNT., TIMÁRI 1982: 1. — T28-D2.

Kard köz lásd **Mikszáth Kálmán utca**

Kard utca lásd **Mikszáth Kálmán utca**

A Karád az 1980-as években

Fotó: Draviczky Imre

Kari-dűlő 2024: *Kari-düllő*, 1990: *Cäry-dűlő*, *Oláh Sándor úr-düllője*. — Nyugat–kelet irányú dűlőföld és dűlőút a település északi határában a Keleti-főcsatorna és a vasút között. Az ott földet és tanyát birtokló Oláh Sándorról és Cäry Jakabról nevezték el: *Oláh Sándor úr dűlője* néven is említették. Vö. Kari-lapos, Kari-tanya. — DRAVICZKY 1990: 37, ÉGy. — T6-B4.

Kari-lapos 1990: *Cäry-lapos*, *Oláh Sándor úr laposa*. — Alacsonyabban fekvő földterület a település északi határában, Tedej belterületétől északra. Régi tulajdonosa a Nánási Oláh család utolsó tagja volt, róla kapta az *Oláh Sándor úr laposa* megnevezését. Az új tulajdonosa Cäry Jakab lett, róla nevezték *Cäry-lapos*-nak. Ettől északra volt a szintén róla elnevezett Kari-tanya. Vö. Kari-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 78. — T6-B4C4.

Kari-tanya 2024: *Kari-tanya* | *Az is it vóut erre kijjebb. Ahogy a vasúton kimegyünk, megyünk it lefele Vasvár fele, a Daróuci után vóut egy átjáró, azon a ríszén vóut. Ez Kari Jakabnak a tulajdonában vóut valamikor. | It vóut a gazdaságnak az ötvenes éjvegben, még ez a Kari Jakab tulajdonosi időűszakában, ijen cseléjdlakások.* 1972: *Kari tanya*, 1923: *Kari tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északi részén, a tiszavasvári határnál, a vasút nyugati oldalán. Tulajdonosáról, Cäry Jakabról kapta a nevét. Vö. Kari-dűlő, Kari-lapos. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 34, T0.26.33.10. — T6-B4.

Karócz köz lásd **Batsányi utca**

Kasi-bolt 2024: *Kasi-bóut* | *Kasi Sándoré vóut. A mi gyerekkorunba a festikbóut ot vóut.* — Egykori vas-edény bolt a Dorogi utca és a Mártírok útja sarkán, nevét a tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T29-E3.

Kassa utca lásd **Honfoglalás utca**

Kasza köz lásd **Kasza utca**

Kaszaköz utca lásd **Kasza utca**

Kaszás-legelő 1851: *Kaszás legelő*. — Legelő a település északnyugati határában, az egykori Tedej birtokon. Közelebbi helyét nem ismerjük. — L9.V.301.c/1.

Kasza utca 2024: *Kasza ucca*, 2012: *Kasza utca*, 1972: *Kasza köz*, 1969: *Kasza utca*, 1937: *Kasza köz*, [1930]: *Kasza utcza*, 1926: *Kasza u[tca]*, [1910]: *Kasza u[tca]*, 1891: *Kasza köz utcza*, 1871–1872: *Kasza köz utcza*. — Utca a belterület

északnyugati részén, a Polgári utcából nyílik. Egy időben **Kasza köz**, **Kaszaköz utca** néven is szerepelt. A településen jellegzetes névadási mód volt az utcáknak a munkaeszközökről való elnevezése. Hivatalos név. — ÉGy., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 11, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C2D2.

Kasza utcai óvoda 2024: *Kasza uccaji ovoda ~ Eszterlánc ovoda*. — Óvoda a belterület északnyugati részén, a Kasza utca 3. szám alatt. 1980-ban nyitották meg 8. számú Óvoda néven. Újabban **Eszterlánc óvoda** néven is említik. — BUNDÁNE 2005: 58, ÉGy. — T28-D2.

Kasziba 2024: *Kasziba ~ Kaciba*, 2012: *Kasziba ~ Kasziba-dűlő*, 1990: *Kasziba, Kasziba-dűlő*, 1902: *Kasziba*, 1854: *Kasziba oldal*, 1824/1854: *Kasziba Oldal*, 1783: *Kasziba*, [1780 k.]: *Kasziba*, 1767–1779: *Kasziba*, 1579: *Kazyba*. — Nagy kiterjedésű határrész, amelynek nagy része Polgárhoz, nyugati területe Újtikoshoz tartozik, de keleten egy része átnyúlik Hajdúnánás nyugati-északnyugati határába is. Mocsaras rész volt, a 19. századig nádvági rétként és kaszálóként tüntették fel. Neve bizonyára összefügg a *kaszibás* 'iksz-lábú', *kasziba* 'gáncs', *kaszibál* 'lábával kaszálva megy', *kacsibál* 'húzgál, rángat' szócsaláddal. Ezek mögött egy általánosabb 'görbe' jelentés húzódhat, ami a légifelvelelek és a régi térképek tanúsága szerint jellemző az itt húzódó erek és földterületek íves alakjára. A név talán a 18. században említett Kasziba erét jelölhette elsődlegesen. **Kasziba-dűlő**-ként és **Kasziba-oldal**-ként is jelölik ezt a területet. Részei a hajdúnánási határban a Kis- és a Nagy-Kasziba. Vö. Kasziba-zug. Lásd Kasziba (Polgár, Újtikos). — BARCSA 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 19, 36, ÉGy., EKFT., SUGÁR 1974: 451/85, T1.S.11.830/23, T9.HvT.5/a, T9.HvT.39, T9.HvT.46, ÚMTsz. — T11-F1F2G2.

Kasziba-dűlő lásd **Kasziba**

Kasziba-ér 1937: *Kasziba ér*, [1800]: *Kasziba Ere*, 1776: *Kasziba ér*, [1767–1779]: *Kasziba Ér*. — A Kasziba legmélyebb része lehetett, vízfolyás a polgári határszélen, egy része Hajdúnánás északnyugati határát is érintette. **Kasziba ere**-ként is említették. Lásd Kasziba ere (Polgár, Újtikos). — KISS 1937: 63, T1.S.11.830/14, T1.S.11.830/16, T9.HvT.40. — T4-B5.

Kasziba ere lásd **Kasziba-ér**

Kasziba-oldal lásd **Kasziba**

Kasziba-zug 1854: *Kasziba zug*, 1827: *Kasziba zug*. — Földterület a település északnyugati határában a Nyiczky-réten. A Kasziba egy víz által körülzárt része a Nyiczky-réten. A térkép ábrázolása alapján a környezeténél magasabb részt jelölhetett a név. — BENCsik 1974b: 6, T9.HvT.39. — T11-H1H2.

Kathó-kút lásd **Nagy Imre-kút**

Kati-lapos 2024: *Kati-lapos*, 2012: *Kati-lapos*. — Vizes terület a település középső részén, a Fürjhalom határrészen, a Fürj-értől északra. Tulajdonosáról kaphatta a nevét. — ÉGy. — T13-E4.

Katolikus templom 2024: *Katóylikus templom ~ Róymaji katóylikus templom*, 2012: *Római katolikus templom*, 1990: *Római katolikus templom*. — Templom a belterület központjában, a Bocskai utcán. 1895-ben rendelték el a megépítését, és 1896-ban szentelték fel. Azóta többször átalakították. 2016-ban, a templom építésének 120. évfordulójára restaurálták. **Római katolikus templom**-nak is nevezik. — DRAVICZKY 1990: 165, ÉGy. — T28-D3.

Katona 2024: *Katona ~ Katona-telep ~ Hasszou-szárító ~ Hassou-szárító ~ Pálfi-tanya | Ez a Katona-tanya vóut it valamikor. | A vóut Micsurin-központ. | Eredetileg asz Pálfi-tanya vóut, Katona az beleköütözött*. 2012: *Katona, -ba, -ból ~ Katona Imre tanyája ~ Katona központ ~ Katona-tanya ~ Micsurin ~ Micsurin téesz ~ Téesz*, 1990: *Katona-tanya*. — Egykori tanya a település keleti-északkeleti határában, a Pusztán, a Nyíregyházi út közelében. Egykori tulajdonosáról **Pálfi-tanya**, későbbi tulajdonosáról ma leginkább **Katona Imre tanyája** és **Katona-tanya** névvel jelölik, de **Katona-központ**, **Katona-telep** néven is említették. A tanya helyére épült a Micsurin téesz egyik központja, ez magyarázza a **Micsurin**, **Micsurin téesz** és **Téesz** megnevezéseket. Később a Magyar Gabona és a Nyírség-Hasso Kft. tulajdonában lévő terményszárító települt erre a területre, az erre utaló név kétféle ejtőváltozatban használatos: **Hassó-szárító** és **Hasszó-szárító**. Vö. Katona bekötőút, Katona keresztdűlő. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T14-B3.

Katona bekötőút 2024: *Katona bekötőút.* — Út a település keleti–északkeleti részén, a Pusztán, a Nyíregyházi útról a Katona-központ felé vezet. Erről kapta a nevét. — ÉGy. — T14-C3.

Katonáék tanyája lásd **Katona-tanya 1.**

Katona Imre tanyája lásd **Katona**

Katona keresztdűlő 1990: *Katona keresztdűlő.*

— Dűlőút a település keleti–északkeleti határában, a Pusztán, a Váradi-dűlőben. Nevét az itt lévő Katona-tanyáról kapta, amely később a Micsurin térsz központja volt. Vö. Katona. — DRAVICZKY 1990: 30. — T14-B3.

Katona-központ lásd **Katona**

Katona-tanya 1. 2024: *Katona-tanya ~ Katonájék tanyája.* — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlőben, a Pók-tanya mellett. Tulajdonosáról, Katona Sándorról kapta a nevét. **Katonáék tanyája** néven is ismerik. — ÉGy. — T19-E2.

Katona-tanya 2. lásd **Katona**

Katona-telep lásd **Katona**

Kávásút dűlője 1761: *A Kávás kút Dűllejéig* a Debr[eceni] út mellett. — Földterület a település déli határában, a Böszörményi (másként Debreceni) országút mellett. Közelebbi helyét nem ismerjük. A név előtagja bizonyára egy közeli kávás kútra utal. — L9.V.301.c/2.

Kazal dűlője 1761: *Kazal Dűlleje.* — Földterület a település határában, közelebbi helyét nem ismerjük. A név előtagja talán személynév lehet. — L9.V.301.c/2.

Kazinczy utca 2024: *Kazinci ucca ~ Sebestyén köz | Tőp Sebestyén család lakott ott.* 2012: *Kazinczy utca*, 1990: *Kazinczy utca*, *Sebestyén köz*, 1982: *Kazinczy u[tca]*, *Sebestyén köz*, 1972: *Kazinci ucca*, *Sebestyén köz*, *Sebestyén köz*, 1969: *Kazinczy utca*, [1930]: *Kazinczy utcza*, 1926: *Kazinczy u[tca]*, [1910]: *Kazinczy u[tca]*. — Utca a belterület déli–délkeleti részén, a Kölcsey utca folytatása. **Sebestyén köz** nevét az magyarázza, hogy két Sebestyén nevű gazda is lakott az utcában. Hivatalos neve *Kazinczy utca*. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 11–14, TIMÁRI 1982: 3, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E4E5.

Kéki-dűlő 1990: *Kéki-dűlő*, 1886: *Huszonhetedik dűlő.* — Földterület a település északi hatá-

rában, a Keleti-főcsatornától keletre, az M3-as autópályától északra, a Nyiczky-földön. Nevét az magyarázza, hogy egy Kéki nevű gazda 12–13 köblös földet birtokolt a dűlőben. Az 1886. évi térképen **Huszonhetedik-dűlő** térképi névi megjelöléssel szerepel. — DRAVICZKY 1990: 38, T9.HmT.10. — T13-F1.

Kéki László tanyája 2012: *Kéki László tanyája ~ Kéki-tanya*, 1972: *Kiki tanya*, 1923: *Kéki tny. [tanya]*, 1884: *Kiki tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati–északnyugati határában, a Polgári úttól északra, a Zöld-halomtól délkeletre. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Kéki-tanya**-ként is említették. Vö. Bozán Bandi tanyája. — ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 35, T0.26.33.10. — T12-B2.

Kéki-tanya 1. 2012: *Kiki-tanya*, 1900: *Kiki tn. [tanya]*, 1884: *Kiki tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Balázs-telki-dűlő keleti oldalán. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., HKFT., T16.HvT. 526. — T12-A5.

Kéki-tanya 2. lásd **Kéki László tanyája**

Kéky Lajos utca 2024: *Kéky Lajos ucca ~ Zsuga Imre ucca*, 2012: *Kéky Lajos utca*, 1990: *Kéky Lajos utca*, *Zsuga Imre utca*. — Utca a belterület déli szélén, a Bocskai és a Jókai utcákat köti össze. Régebben **Zsuga Imre utcá**-nak hívták arról az első világháborús katonáról, aki az 1918–1919-es eseményekbe is bekapcsolódott, korábban pedig Hajdúnánáson végezte az elemi és középiskolai tanulmányait. Azt megelőzően a Hajdú utca része volt ez az utcaszakasz is. 1991-től *Kéky Lajos utca* a hivatalos neve, amely a hajdúnánási születésű irodalomtörténésznek és esztétának állít emléket. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy. — T28-D4.

Kelemen-tanya 2024: *Kelemen-tanya ~ Daróczi-tanya | Móudos tanya vóut, a biztos.* — Tanya a település északi határában, a Pusztán, a Vasvári út keleti oldalán. Egymást követő tulajdonosairól kapta a neveit: korábban **Daróczi-tanya**-ként említették, később Kelemenék lakták, s ezért ma jobbára *Kelemen-tanya*-ként ismerik. — ÉGy. — T6-D5, T13-G1.

Keleti lásd **Keleti-főcsatorna**

Keleti-főcsatorna 2024: *Keleti ~ Keleti-főcsatorna*, 2012: *Keleti-főcsatorna ~ Keleti ~ Csa-torna ~ Tisza*, 1990: *Keleti-főcsatorna*, 1984:

Keleti-főcsatorna, Keleti-övcsonna, Tiszántúli-főcsatorna, 1981: *Keleti-főcsatorna*, 1972: *Keleti főcsatorna, Tisza csatorna*, 1943: *Horthy M[iklós]-csatorna*, 1941: *Horthy M[iklós]-csatorna*, 1923: *Keleti főcsatorna*, [1920]: *Tisza csatorna*. — A Tiszából kifolyó és a Berettyóba torkolló csatorna. Hajdúnánásról Hajdúböszörmény felé halad. Már a 19. században is tervezték csatorna kialakítását ezen a területen, végül 1941–1956 között építették meg. A nevet a vízügyi terminológiában hozták létre: a név *Keleti-* előtagja a megnevezett hely viszonyított helyzetére utal, azaz arra, hogy a vizét kibocsátó Nyugati-főcsatornától keletre húzódik. A helybeliek leggyakrabban *Keleti-*-nek mondják, de *Csatorna* és *Tisza* néven is említik, hivatalos dokumentumokban pedig *Tisza-csatorna*, *Tiszántúli-főcsatorna*, *Horthy Miklós-csatorna* és *Keleti-övcsonna* vízügyi elnevezésekkel is előfordult. Lásd *Keleti-főcsatorna* (Hajdúböszörmény, Balmazújváros). — DRAVICZKY 1990: 81, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 34, 51, MaKF., MoFnT. 1: 21, MoFnT. 2/9, T0.26.33.10, T9.Ny.117, T16.T.573. — T5-H4, T13-F3F4, T20-C1.

Keleti-övcsonna lásd **Keleti-főcsatorna**

Kenderes kútja dűlője lásd **Kenderes-kút-dűlő**

Kendereskert 1. 2012: *Kendereskert*, 1990: *Kenderes kert, Kendereskert*, 1972: *Kenderes kert* | *Ma apaállatistálló van itt.* 1923: *Kenderes kert*, 1871–1872: *Kenderes kert*, 1846–1847: *Kenderes kertbeli földek*, 1815–1816: *Kenderes*

Kertbeli Klumpír földek, 1783/1867: *Kenderes kert*, 1783: *Kenderes Kert*. — A Kendereskert a helyi emlékezetben szarvasmarhaapaállat-tenyésztő központként él. Eredendően a belterületet körülvevő Belső-legelőből az 1700-as években kiszakított nagy kiterjedésű kenderföldet nevezték így a város nyugati–északnyugati határában, a vasút jobb és bal oldalán. Erre utal az elnevezése. A vasúton belüli részét 1874-ben szőlőföldnek osztották ki, ez lett az Újszőlő, a maradék része ismét legelő lett a legelőbirtokosság kezelésében, ennek emléke él még. Itt tartották a tenyészbikákat, illetve lovak és kandisznók is legeltek itt. Vö. Kenderes-lapos 1. — DRAVICZKY 1990: 15, 224, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 35, L9.V.304.a/3, L9.V.304.a/5, T0.26.33.10, T1.S.78.732/15–202, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T28-B2.

Kendereskert 2. 2024: *Kendereskert*. — 2015-ben megnyitott turisztikai gazdaság a belterület közelében nyugatra, a vasútvonal és a Keleti-főcsatorna között, a régi Kendereskerttől délre, illetve annak egy részén, az egykori apaállat-legelőn. A valaha volt Kendereskert hagyományait elevenítik fel: a gazdaságban a tájegységre jellemző tradicionális növénytermesztés és állattartás folyik, több őshonos állatfajta is fellelhető itt. Az elnevezés is erre utal. — ÉGy. — T13-G4.

Kenderes-kút 2012: *Kenderes-kút*, 1990: *Kenderes kút*, 1972: *Kenderes kút*, 1938: *Kenderes-kút* | *Itt kendert áztattak, ott volt a Felső-temető körül.* 1914: *Kenderes kút*, 1912: *Kenderes kút*, 1884: *Kenderes kút*, 1871–1872: *Kenderes kút*, 1858: *Kenderes kút*, 1846–1847: *Kenderes kút*. — Egykori kút a település keleti–északkeleti határában, a Pusztá délkeleti részén, a Kenderes-kút laposán, a Pusztai iskola közelében. Az első világháború után pusztult el, de a helyét is sokáig így nevezték. Vö. Kenderes-kút-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 88, ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 35, L9.V.304.a/5, MKFT., MOLNÁR 1938a: 8, 18, T1.S.78.732/15–202, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.563, — T14-C2.

Kenderes-kút-dűlő 1937: *Kenderes kút dűlő*, 1775: *Kenderes Kut dűllő*, 1761: *Kenderes Kutya Düleje*. — Földterület a település északkeleti határában. Itt található a Kenderes-kút. Egy 18. századi történeti forrásban *Kenderes kútja dűlő-*

Keleti-főcsatorna

Fotó: wikimedia

Kendereskert

Fotó: Harangi Mária

je-ként is szerepel. Pontos helyét nem ismerjük. — Kiss 1937: 63, L9.V.301.c/2, L9.V.301.c/3.

Kenderes-kút laposa 2012: *Kenderes-kút laposa*, 1990: *Kenderes kút-laposa*, 1938: *Kenderes-lapos*. — Alacsonyabb fekvésű, s ezért a vízszabályozás előtt gyakran vizes terület a település keleti–északkeleti határában, a Pusztá délkeleti részén. Kendert áztattak a területen, ez jelenik meg a **Kenderes-lapos** névváltozatban. Az itt található Kenderes-kútról nevezték meg magát a területet is *Kenderes-kút laposa*-ként. — DRAVICZKY 1990: 62, ÉGy., MOLNÁR 1938a: 18. — T14-C2.

Kenderes-lapos 1. 1972: *Kenderes lapos*. — Disznólegelő a belterületől délnyugatra, a Kendereskert és az Alsó temető között. — KÖRÖSI 1972: 35. — T13-G4.

Kenderes-lapos 2. lásd **Kenderes-kút laposa**

Kenderföld 1. 1972: *Kenderföld*, 1783: *Kender föld*. — Földterület a belterületől keletre, a mai Csepüs-szőlő keleti, beépítetlen része. Nevét onnan kapta, hogy kendert áztattak itt. Később ez is szőlőskert lett. — KÖRÖSI 1972: 35, T9.HvT.5/b. — T14-B3B4.

Kenderföld 2. lásd **Csepüs-szőlő**

Kenderföldek 1854: *Kender földek*. — Földterület a település középső részén, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Görbeházi úttól északra, a Fürjér területén. Neve alapján kendert termeltek vagy áztattak itt. — T9.HvT.39. — T13-E4E5.

Kéneg raktár 1990: *Kéneg raktár*. — Raktárépület volt a belterület déli, akkor még beépítetlen részén, a mai Szabó Dezső utcában.

Szénkénéget és ként tároltak benne. Később elbontották. — DRAVICZKY 1990: 220. — T29-E5.

Kenyérgyár 2024: *Kenyérgyár*, 1990: *Kenyérgyár*. — Épület a belterület keleti részén, a Széchenyi utcán. 1985-ben adták át, ma is sütőüzemként működik. — DRAVICZKY 1990: 182, ÉGy. — T29-E3.

Kerekes-kút 2007: *Kerekes*, majd *Pálóczi-kút*, 1990: *Kerekes kút*. — Egykori kút a belterület délnyugati részén, a Baross és a Táncsics Mihály utca sarkán, mára teljesen elbontották. A környéken ez volt az első kerekes kút, innen kapta a nevét. **Pálóczi-kút**-nak is hívták: a város utcáin lévő kutakat gyakran nevezték el arról a személyről, akinek a háza előtt álltak. — DRAVICZKY 1990: 126, FEHÉR 2007b: 231. — T28-C4.

Kerek-Kaján-szik lásd **Kerek-szik**

Kerek-lapos 1990: *Kerek-lapos*. — Kaszáló, legelő a település északi határában, a Keleti-főcsatornától keletre, a Rothadt-halom mellett. Az alakjáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 80. — T13-E1.

Kerek-szik 1972: *Kerek kaján szik*, 1783/1867: *Kerek szék*, 1783: *Kerek szék*. — Legelő, korábban vizes terület a belterülethez közel nyugati irányban, a Városi-kert közelében. A **Kerek-Kaján-szik** névváltozat a *Kaján-szik* név hatásával magyarázható, noha ez a terület már nem volt a Kaján-szik része. A 18. századi térképen és másolatán a *szik* ~ *szik* 'szikós talajú földterület' földrajzi köznév *szék* változatában szerepel. — FKNT., KÖRÖSI 1972: 35, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T13-F4.

Kerek utca 1891: *Kerek utca*, 1871–1872: *Kerek utca*. — A 19. századi várost nyugat és

dél felől határoló utcát, a mai Szabadság utca, Béke utca és Hajdú utca együttesét nevezték így. — T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T28-C3.

Keresztdűlő lásd **Pusztakereszt**

Kereszt utca lásd **Szamos utca**

Kertész híd 2024: *Kertész híd*. — A K. III. csatorna hídja a település délnyugati határában, a Réten, a Kertész-tanyánál. Bizonyára erről kapta a nevét. — ÉGy. — T18-D1.

Kertész-kút lásd **Temető-kút**

Kertész-tanya 2024: *Kertész-tanya | Kertész Laci bácsinak a tanyája*. — Tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlőben, a K. III. csatornától nyugatra. Egykori tulajdonosáról nevezték el. Vö. Kertész híd. — ÉGy. — T18-D1.

Kertváros 2024: *Kertváros*, 1990: *Kertváros*. — Településrész a belterület keleti részén, amely a Csepüs-szőlő egy részének és a Téglásszőlőnek (Tégláskert) 1969-ben belterületté nyilvánításával, majd beépítésével jött létre. — DRAVICZKY 1990: 114, ÉGy. — T29-F3F4.

Keskeny köz lásd **Tinódi utca**

Keskeny utca lásd **Tinódi utca**

Keszeges 2012: *Keszeges*, 1990: *Keszeges*, 1990: *Keszeges ér*. — Lapos terület a település délnyugati határában, a nagy része ma már Görbeháza határába tartozik, egy kis része nyúlik át a hajdúnánási határba. Egykor bizonyára tartósan víz borította, amelyben sok volt a keszeg. Korábban *Keszegesér*-ként is előfordult. Lásd Keszeges (Görbeháza). — DRAVICZKY 1990: 47, 74, ÉGy. — T11-F5.

Keszegesér lásd **Keszeges**

Két-kút-hát lásd **Két-kút háta**

Két-kút háta 2012: *Két kút hátya*, 1990: *Két kút-hát*. — Körülbelül 1 km hosszúságú földterület a település déli-délkeleti határában, a Zajgató határrészen, a Böszörményi országút vágja ketté. Két tanya állt itt egymással szemben, mindkettő mellett jó vizű kút volt. *Két-kút-hát* formában is említik. — DRAVICZKY 1990: 42, ÉGy. — T21-F1.

Két malom 1846: *Kétmalom*. — Egykori szárazmalmok a Perczel és a Kiss Ernő utcák találkozásánál. Az egyikben gabonát őröltek, a másikban kölest hántoltak. A *Két malom* név együttesen

jelöli meg őket. Bezárásuk után lakások épültek a helyükön. — Szűcs 2005: 247. — T29-F3.

Két út köze 1762: *Két út közi* a Határ Düllőbe. — Földterület a település délkeleti határában, a Böszörményi országút és az Újvárosi út között. Pontos kiterjedését nem ismerjük. — L9.V.301.c/3. — T21-E2.

Kettes lásd **Református iskola**

Kettes iskola lásd **Református iskola**

Kettes-központ lásd **Béke kettes**

Kígyós-ér 2024: *Kígyós-ér*, 2012: *Kígyós-ér*, 1990: *Kígyós-ér*, 1973: *Kígyós-ér*, 1972: *Kígyós ér*, 1938: *Kígyós-ér | Görbe volta miatt nevezték így*, 1938: *Kígyós-ér*, *Kígyósér*, 1937: *Kígyós ér*, 1891: *Kígyós ér*, 1853: *Kígyós ér*. — Vízfolyás, amely a település északkeleti határából, a Rezes felől folyik a belterület felé, s vizét a Keleti-főcsatornába vezetik el. Az első világháború után halásztak, csikásztak benne. Nevét egyesek szerint kacskaringós alakja miatt kapta. Mások úgy gondolják, hogy a benne élő sok kígyó, sikló volt a névadás alapja. Vö. Kígyós-éri-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 62, ÉGy., Kiss 1937: 63, Kőrösi 1972: 35, Módy 1973: 22, Molnár 1938a: 8, 18, Révész 1853: 33, T1.S.78.732/203–319. — T13-H2.

Kígyós-éri-dűlő 2024: *Kígyós-éri-dűlő*, 1990: *Kígyóséri-dűlő*, *Radó-dűlő*, 1937: *Akasz-tóháti dűlő*. — Földterület a belterületől északra, a Pusztá délnyugati részén. Itt folyik a Kígyós-ér, erre utal az elnevezése. *Radó-dűlő*-nek is mondják, mivel a 40-50 holdas Radó Sándornak állt itt a tanyája. Egy korábbi forrás *Akasz-tó-hát-dűlő*-ként említi, mert itt emelkedik az Akasztó-hát. — DRAVICZKY 1990: 29, ÉGy., Kiss 1937: 63, T0.26.33.5. — T13-H2, T14-A2.

Kinizsi utca 2024: *Kinizsi utca*, 2012: *Kinizsi utca*, 1990: *Kinizsi utca*, 1969: *Kinizsi utca*, [1930]: *Kinizsi utca*. — Utca a belterület északi részén, a Kossuth utca és a Vörösmarty utca között. A Toldi utcával együtt Csürhejárás néven is említik, mivel a gazdák egyik csürhéjét naponta itt hajtották a legelőre. Az 1910–1920-as város térképeken még a Toldi utca részeként szerepel. Hivatalos név. — DRAVICZKY 1990: 110, 116, ÉGy., T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E2.

Király-domb 2024: *Király-domb*, 2012: *Király-domb* ~ *Király dombja*, 2003: *Király-*

domb, 1995: *Királydomb*, 1990: *Királydomb*, 1985: *Királydomb*, 1981: *Királydomb*, 1973: *Királydomb*, 1972: *Horti domb*, *Horti királydomb*, *Kirájdomb*, 1967: *Királydomb*, 1943: *Horti királydomb*, 1941: *Horti királydomb*, 1938: *Király-domb*, *Király-halom*, 1937: *Kirájdomb*, 1923: *Horti királydomb*, 1891: *Királydomb*, 1884: *Király domb*, 1882: *Királydomb*, 1871–1872: *Király domb*, 1858: *Király domb*, 1783: *Király domb*, 1783: *Kiraly Dombb*, *Kiraly Halom*, 1776: *Király Domb*, 1767–1779: *Király Domb*, *Kiraly domb*, [18. sz.]: *Király Domb*, 1579: *Kyraldombya*. — Kiemelkedés a település nyugati határában, a polgári határ mellett. A régiségben és ma is határhalmoként funkcionál Polgár és Hajdúnánás között. Az első katonai felmérés térképén két különböző halom neveként szerepel a *Király-domb* és a *Király-halom*, előbbivel a keletre lévő Zöld-halmot jelölhették tévesen. A hagyomány szerint Mátyás király egykor e vidéket járta a lovával, amikor utolérte a Tisza áradása. Erre a kis dombra menekült, az ott lévő ház gazdája szívesen fogadta, s ezért cserébe utóbb a király megajándékozta mindazzal a földdel, amit csak a dombról be lehetett látni. A gazda hálából róla nevezte el a halmot. A névadás tényleges alapját azonban nem ismerjük, egyaránt gyaníthatjuk a névben a *király* méltóságnevet és talán még inkább a *Király* családnevet. Az előbbi mellett szólhat az, hogy a térségben több *király* előtagú helynév található (*Király-ér* Tiszagyulaházán, *Király-tó* Újszentmargitán), valamint hogy a Hajdúnánással szomszédos, Polgár határába olvadt Csőszd királyi birtok volt, 1477-ben pedig Szilágyi Erzsébet birtokába került. A halom tetején állt a Király-dombi csárda. A helységnévtárak a kiemelkedés körüli tanyavilágot mint lakott helyet is *Királydomb* néven említik. **Király dombja** formában is ismerik, egykor pedig **Király-halom**-ként is szerepelt. Alkalmilag **Horti-Király-domb**-ként, illetve **Horti-Király-domb**-ként ugyancsak hívták. Ezekben a névváltozatokban a *Hort* helynév -i képzős alakja vagy a *Horthy* családnév szerepel. Lásd Horti-Király-domb (Görbeháza, Polgár). — DRAVICZKY 1990: 47, ÉGy., EKFT., HKFT., Hnt., Kiss 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 32, 35, MaKF., MKFT., MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 8, 9, NÉMETH 2023: 96, PÁSZ-

TOR 2022: 52, SUGÁR 1974: 450, T0.26.33.10, T1.S.11.830/16, T1.S.11.830/23, T1.S.70.72/1–8, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.5/b, T16.T.582, VARGA 1882: 129. — T11-G3.

Király-dombi csárda 2024: *Kiraj-dombi csárda*, 2012: *Király-dombi csárda*, 1990: *Király-dombi csárda*, 1972: *Ríti csárda*, 1923: *Réti csárda*. — Egykori csárda a település nyugati határában, a Király-domb közelében. Az 1940-es évekre előregedett, felújíthatatlanná vált. Közvetlenül a kövesút közelében épült egy újabb kocsmá, a Tanyi-kocsmá. Korábban **Réti csárda**-ként említették. Vö. Rét. — DRAVICZKY 1990: 96, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 46, MÁRÓ 2009: 7, T0.26.33.10. — T11-G3.

Király dombja lásd **Király-domb**

Király-halom lásd **Király-domb**

Kis állomás 2024: *Kis állomás*, 1990: *Kisállomás*, *Hajdúnánás Vásártér*, 1969: *Hajdúnánás-vásártér v.m. [vasúti megállóhely]*, 1943: *Vásártér v. m. [vasúti megállóhely]*. — Vasútállomás a belterület nyugati részén, a Vásártér mellett. 1885-ben épült. Hivatalos neve *Hajdúnánás Vásártér vasúti megállóhely*, de **Hajdúnánás vásártér** és **Kis állomás** néven is említik. Vö. Állomás. — DRAVICZKY 1990: 136, 147, ÉGy., T9.Ny.208, T16.T.573. — T28-B3.

Kis-bika-part 1972: *Kizsbika part*, 1858: *Kis bika part*. — Legelő a település északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától és a Forgács-háti-csatornától nyugatra. Nevét bizonyára onnan kapta, hogy bikákat tartottak itt. A közelében volt a Nagy-tinógulya-legelő. — KÖRÖSI 1972: 36, MKFT. — T5-F4.

Kis-Büdös 1858: *Kis Büdös*, 1854: *Kis büdös*, 1824/1854: *Kis Büdös*. — Egykor vizes, vízállásos terület a település délnyugati határában, a Réten, a Csuka-dűlő és a Magi-telki-dűlő nyugati szélén. A Büdös-ér választotta el a görbeházi határba eső Nagy-Büdöstől. A Tisza árterébe tartozott, s a folyó szabályozásáig gyakran volt víz alatt a környék. A víz visszahúzódása után a növényi és állati maradványok búzlóttek, erről kaphatta a nevét. DRAVICZKY IMRE feltételezi, hogy számolhatunk a területén egy kiemelkedéssel is, melynek a neve szembeállítható a Nagy-Büdösnél emelkedő Nagy-Büdös-halomával, ez azonban nem igazolható. Vö. Bü-

dös-ér, Büdös-lapos. — DRAVICZKY 1990: 46, T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.56. — T18-C1.

Kis-Cserepes 2012: *Kis-cserepes*. — Földterület a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld délkeleti részén, a hajdúböszörményi határnál. A közelben állt a Cserepes csárda, annak a környékét nevezték így. Vö. Cserepes. — ÉGy. — T21-F4.

Kis-Csikós-tó lásd **Kis-Csikó-tó**

Kis-Csikóstó-dűlő lásd **Kis-Csikótó-dűlő**

Kis-Csikó-tó 1990: *Kiscsikó-tó*, *Kiscsikós-tó*, 1972: *Kiscsikóú tó*, 1914: *Kis csik tó*, 1912: *Kis csik tó*, 1900: *Kis csik tó*, 1884: *Kis csikótós*, 1884: *Kis csik tó*, [1884 k.]: *Kis csik tó*, 1871–1872: *Kis csikó tó*, 1858: *Kis csikótós*. — Legelő, kaszáló, nádas, korábban (időszakos) tó a település északi határában, Tedej belterületétől délre, a vasúti sínektől nyugatra. A Csikó-tó kisebbik része. **Kis-Csikós-tó**, **Kis-Csik-tó** néven is szerepel, illetve a 19. századi térképi források **Kis-Csikó-tós** formában rögzítették. A két szomszédos vízállásos terület közül ez volt a kisebb és sekélyebb. A korai térképi adatok szerint talán a *csik* szó rejlik a névben, ami átértelmeződhetett *csikos* ~ *csikós* változatokat létrehozva, s ebből vonhatták el a *csikó* névelemet. Az 1980-as években végzett gyűjtés szerint akkor már nem volt ismert név. Vö. Kis-Csikótó-dűlő, Nagy-Csikó-tó. — DRAVICZKY 1990: 79, HKFT., KÖRÖSI 1972: 36, MKFT., T1.S.78.732/15–202, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T6-C5.

Kis-Csikótó-dűlő 2012: *Kis-Csikótó-dűlő*, 1990: *Kis-csikó tó dűlő*, *Kis-csikós tó dűlő*, 1981: *Niczki I. dűlő*, 1891: *Nyiczki I. dűlő*, 1871–1872: *Nyiczki I. dűlő*. — Földterület a település északi határában, a Nyiczky-földön, a Kis-Csikó-tó mellett. Útja gulyajáró út volt. **Kis-Csikóstó-dűlő**-nek is mondták. A kataszteri térképeken és az azok alapján készült adattárban **Nyiczky-El-ső-dűlő** megjelöléssel szerepel. — DRAVICZKY 1990: 38, ÉGy., MoFnT. 2/9, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T6-B5.

Kis-Csikó-tós lásd **Kis-Csikó-tó**

Kis-Csik-tó lásd **Kis-Csikó-tó**

Kis-csordakút lásd **Fürjéri-Kis-kút**, **Kiskajánsziki-Kis-csordakút**

Kis-Dinnyés-halom 1990: *Kis Dinnyés-halom*, 1972: *Kis dinnyés halom*, 1923: *Kis dinnyés*

halom, 1891: *Kis Dinyés halom*, 1871–1872: *Kis Dinyés halom*. — Egykori kiemelkedés a település északi határában, Tedejtől délre. Egykor két halom emelkedett egymás mellett, közülük ez volt a kisebbik, amely mára elpusztult. Vö. Dinnyés-halom. — DRAVICZKY 1990: 59, KÖRÖSI 1972: 36, T0.26.33.10, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T6-C5.

Kis-Dobó 2012: *Kis-Dobó*, 1990: *Kis Dobó*, 1972: *Kis Dobó*, 1938: *Kis-dobó*, 1886: *Kis Dobó*. — Vizes terület a település északkeleti határszélén, a Pusztá északkeleti részén. A Dobó-lapos kisebbik része. Vö. Nagy-Dobó. — DRAVICZKY 1990: 61, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 36, MOLNÁR 1938a: 8, T9.HmK.11. — T7-G3.

Kis-Domb-szeg 1972: *Kis dombszeg*, 1855: *Kisdomb szeg*, 1854: *Kis domb szeg*, 1783/1867: *Kis domb szeg*, 1783: *Kis domb szeg*, [18. sz.]: *Kis domb-Szeg*. — Egykori kiemelkedés a település középső részén, a belterületől nyugatra, a Polgári út mellett délre a Rét szélénél, a Domb-szeg határreszen. A halom a 20. század elejére megsemmisült. A területen két kiemelkedés volt, az északnyugatra lévő alacsonyabbikat jelölték így. A név átvonódott a halom környezetének megjelölésére is, és a kiemelkedés elpusztulása után is használatban maradt még egy darabig. Vö. Nagy-Domb-szeg. — KÖRÖSI 1972: 36, T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.HvT.39, T9.HvT.48/1–4. — T12-C3.

Kis-dűlő 2012: *Kis-dűlő* ~ *Hatodik-dűlő*, 1990: *Kis-dűlő*, 1981: *VI. dűlő*. — Földterület a település északkeleti határában, a Pusztá nevű határreszen, a Várad-dűlő folytatása. Méretéről kapta a nevét. **Hatodik dűlő**-ként is említik, mert jobbról számítva ez a hatodik dűlő a Pusztán. — DRAVICZKY 1990: 28, ÉGy., MoFnT. 2/9. — T7-F5, T14-B1.

Kisegítő lásd **Gyógypedagógiai iskola**

Kisegítő iskola lásd **Gyógypedagógiai iskola**

Kis-erdő lásd **Ötvös-erdő**

Kisfaludy utca 2024: *Kisfaludi ucca*, 2012: *Kisfaludy utca*, 1990: *Kisfaludy utca*, Lévy köze, 1972: *Kisfaludi ucca*, 1969: *Kisfaludy utca*, [1930]: *Kisfaludy utcza*, 1926: *Kisfaludy u[tca]*, [1910]: *Kisfaludy u[tca]*. — Utca a belterület déli részén, a Bocskai és a Kölcsény utcákat köti össze. A **Lévi köze** elnevezését arról a Kohn Lévi nevű zsidóról kapta, akinek az utcában állt a

vendéglője, a későbbi Tungsram klub. Hivatalos neve *Kisfaludy utca*. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 11, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3.

Kis-Fekete-halom 1972: *Kis fekete halom*, 1783/1867: *Kis Fekete halom*, 1783: *Kis F[e-kete] halom*. — Egykori kiemelkedés a település északi határában, a Polgári út és az M3-as autópálya mellett. A két Fekete-halom közül ez volt a kisebbik, délre feküdt a ma is meglévő Fekete-halomtól. — KÖRÖSI 1972: 37, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T13-E2E3.

Kis-Fürdős 1972: *Kis fürdőüs*, 1851: *Kis fürdős*, [1800]: *Kis Fürdös*, 1762: *Kis Fördös*. — Időszakosan vízzel borított terület a település északnyugati határában, a tiszavasvári határon a Békás-ér közelében. Bár a térképi ábrázolásai nem egyértelműek, valószínűleg a Fürdős-lapos kisebbik része lehetett. Vö. Nagy-Fürdős. — KÖRÖSI 1972: 37, L9.V.301.c/1, T9.HvT.40, T10.FM.37. — T5-E4.

Kis-Für-halom lásd **Kis-Fürj-halom**

Kis-Fürj-halom 1972: *Kis Fürhalom*, 1923: *Kis Fürjhalom*, 1891: *Kis Fürjhalom*, 1871–1872: *Kis Für halom*, *Kis Fürjhalom*. — Egykori kiemelkedés a település középső részén, a belterületől és a Keleti-főcsatornától nyugatra, az M3-as autópályától keletre, a Fürj-ér közelében. A 18. századi térképek három halmot jelölnek egymástól nem messze. Közülük a legnagyobb a mai Fürj-halom, amit *Nagy-Fürj-halom*-nak is neveztek. A másik kettő a 19. század végi katonai térképeken már nincs ábrázolva, megsemmisültek. Közülük az egyiket említették *Kis-Fürj-halom*-ként, ami **Kis-Für-halom**-ként is előfordul. — KÖRÖSI 1972: 37, T0.26.33.10, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T12-D4, T13-E3E4.

Kis-Gróf [1800]: *Kis Gróf*. — Vízzel körülvett enyhe kiemelkedés egykori neve a település északnyugati határában, a tiszavasvári határnál. A szomszédos Szentmihály (ma Tiszavasvári része) a Dessewffy grófi család birtoka volt. A családnak a Hajdúnánáshoz tartozó Tedej birtokon is volt földje, a Dessewffy-föld. A Kis-Gróft is magába foglaló határrész is lehetett grófi tulajdonban, a terület ugyanis hosszú ideig határviták tárgya volt. Vö. Nagy-Gróf, Tedej-Gróf. — T9.HvT.40. — T4-C5.

Kis Istók-sziget 2012: *Kis Istók-sziget ~ Istók-sziget*, 1990: *Kis Istók szigete*. — Körülbelül 10-12 köblös enyhe kiemelkedés, legelő a település délnyugati határában, a K. III-2. csatorna mentén, a hajdúböszörményi határtól nem messze, a Nagy-lapason. Nevét állítólag arról a Kis István nevű csikósról kapta, aki az 1888-as nagy tiszai árvíz idején ide hajtotta a ménest, és megvárta a víz elvonulását. A sziget utótag is arra utal, hogy környezeténél magasabb ez a terület. **Istók-sziget**-ként és **Kis Istók szigete**-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 46, ÉGy. — T20-A3.

Kis-Jármosökörkút 2015: *Kis Jármosökörkút*, 1992: *Jármosökörkút*, 1990: *Jármosökörkút*, 1943: *Ökörkút*, 1941: *Ökörkút*. — Egygémű, ásott, betonbélelésű kút volt a település déli határában, a Közös-legelő Görbeházi úttól délre eső részén, a Nagy-lapason az Istók szigetnél, a régebbi Jármosökörkút közelében. Ez volt a két jármosökörkút közül a kisebbik. A második világháború után ásták, a másik gulyakút kiegészítésére szolgált. **Jármosökörkút**-ként is említik, a katonai térképeken röviden **Ökörkút**-ként szerepelt. Vö. Nagy-Jármosökörkút. — DRAVICZKY 1990: 89, 1992: 117, MaKF., MÁRÓ 2015: 173, T16.T.573. — T20-A3.

Kis-Kaján-szik 2012: *Kis-Kaján-szik*, 1990: *Kis Kajánszik*. — Legelő a település déli határában. A Kaján-sziknek a kisebbik, a Keleti-főcsatornán túli, nyugatra eső része. Vö. Nagy-Kaján-szik, Kiskajánsziki-Kis-csordakút, Kiskajánsziki-Nagy-csordakút. — DRAVICZKY 1990: 67, 92, ÉGy. — T20-C2.

Kiskajánsziki-Kis-csordakút 2015: *Kis-Csordakút*, 2012: *Kiskajánsziki-Kis-csordakút*, 1990: *Első csorda kút*, *Csorda kút*. — Egygémű kút a belterületől délnyugatra, a Keleti-főcsatorna nyugati oldalán, a Kis-Kaján-szik területén. A Kaján-sziket már 1786-ban is csordalegelőnek használták. A Kis-Kaján-szikben három kút biztosított vizet a csordának, a Görbeházi útról a Keleti-főcsatorna hídja után bal felé letérve ez volt az **Első-csordakút**. Kisebb kút volt, mint a tőle délre lévő, erre utal a *kis* névelem a **Kis-csordakút** és a *Kiskajánsziki-Kis-csordakút* névben. Röviden **Csordakút**-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 92, ÉGy., MÁRÓ 2015: 178, RÁCZ 1973: 273. — T13-F5.

Kiskajánsziki-Nagy-csordakút

Fotó: Lakatos Attila

Kiskajánsziki-Nagy-csordakút 2015: *Nagy-csordakút*, 2012: *Kiskajánsziki-Nagy-csordakút*, 2012: *Nagy kút*, 1990: *Nagy kút*, *Második csorda kút*, *Csorda kút*. — Kétfélemű kút a belterületől délnyugatra, a Keleti-főcsatorna nyugati oldalán, a Kis-Kaján-szik területén. A Kis-Kaján-szik területén három kút biztosított vizet a csordának, a Görbeházi útról a Keleti-főcsatorna hídja után bal felé letérve ez volt a **Második-csordakút**, a Kiskajánsziki-Kis-csordakúttól délre. A Kis-Kaján-szik legnagyobb kútja, erre utal a nagy melléknév a **Nagy-kút** és a **Nagy-csordakút** névváltozatokban is. Röviden **Csordakút**-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 92, ÉGy., MÁRÓ 2015: 178. — T20-C1.

Kis-Kasziba 1858: *Kis Kasziba*, 1858: *Kis kasziba*, 1854: *Kis Kasziba*, 1828: *Kis Kasziba* | *a belső Tedeji föld után lévő egész Rét, s a vele öszve jövő Kis és Nagy Kasziba nevezetű fenekekkel edjűtt sőre járó földnek hagyattasson*. 1824/1854: *Kis Kasziba*, 1762: *Kis Kasziba*. — Egykori vízállásos, mocsaras terület a település északnyugati határában, a Polgári úttól északra. A hajdúnánási Kasziba kisebbik része. Vö. Nagy-Kasziba. — BENCSIK 1974b: 56, MKFT., T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.56, T10.FM.37. — T11-F1.

Kis-Kerek-tó 1783/1867: *Kis kerek tó*, 1783: *Kis Kerek tó*. — Földterület a belterületől nyugatra, a mai Kubikgödröktől északra. Régen állóvíz volt, nevét feltehetően az alakjáról kapta. A *kis* jelző a hely méretére utal. — T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T13-G4.

Kis köz lásd **Batsányi utca**

Kis-kút 1. 1990: *Kis kút*. — Egykori kisméretű kút a belterület keleti részén, a Petőfi utca végén. Vö. Kiskút köz. — DRAVICZKY 1990: 120. — T29-E4F4.

Kis-kút 2. 2012: *Kis-kút*, 1990: *Fa-kút*. — Egyfémű fakút, kisegítő kútként használták a Közös-legelő Görbeházi úttól délre eső részén a nagygyula számára. A gulyakutakat rendszerint az ott legelő gulyákról vagy híresebb számadókról nevezték el, ha a kútnak nem volt saját gulyája, akkor egyéb megjelölést kapott. Ugyanerre a kútra utalhatott a segédkutat megjelölő **Fakút** elnevezés is. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T19-H1.

Kiskút köz lásd **Petőfi utca**

Kiskút köze lásd **Petőfi utca**

Kis-lapos 1990: *Kis-lapos*. — 4-5 köblös területű kaszáló, nem messze a belterületől, a Keleti-főcsatornától nyugatra. A közepén nyáron is állt a víz. Vö. Nagy-lapos. — DRAVICZKY 1990: 69. — T13-F5.

Kis-Lopó-halom 1990: *Kis-Lopó-halom*, 1981: *Kis-Lopó-halom*, 1972: *Kis lopó halom*, 1923: *Kislopó halom*, 1891: *Kis-Lopóhalom*, 1871–1872: *Kis Lopó halom*, *Kis Lopóhalom*, 1838: *K[is] Lopó halom*, 1783/1867: *Kis lopóhalom*, 1783: *Kis lopó halom*. — Egykori kiemelkedés a település déli határában, a Keleti-főcsatorna és a K. III-2. csatorna között. A Nagy-Lopó-halomtól északra feküdt. A két Lopó-halom közül ez volt a kisebb. — DRAVICZKY 1990: 45, KÖRÖSI 1972: 37, MoFnT. 2/9, T0.26.33.10, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.HvT.43. — T20-B2C2.

Kis-Mályvás 1853–1854: *kis mályvás sziget*, [1800]: *Kis Mályvás*, [1780 k.]: *K[is] Májvás*, 1776: *Kis malyvas*, *Kiss Mályvás*, *Kis Mályvás*, 1776: *Kiss Májvás*, 1767–1779: *Kiss Májvas*. — A környezeténél magasabb, enyhén kiemelkedés, vizes időben vízzel körülvett sziget a település északnyugati határában, a polgári határszélen, a Mályvás területén. Csak történeti forrásokból adatolható, s itt egy ízben **Kis-Mályvás-sziget**-ként is szerepel. Vö. Nagy-Mályvás. — L9.V.301.c/1, L16.IV.9/46, T1.S.11.830/16, T1.S.11.830/23, T9.HvT.5/a, T9.HvT.40. — T11-F1.

Kis-Mályvás-sziget lásd **Kis-Mályvás**

Kis-Mélyér 2024: *Kis-Mijér*; 2012: *Kis-Mij-ér*. — Vizes terület a település délnyugati részén, a Réten, a hajdúböszörményi határ mellett, a Kadarcs keleti oldalán. A Mélyér kisebbik része. Vö. Nagy-Mélyér. — ÉGy. — T19-H3.

Kis-Mézesmáj-halom lásd **Kántor-domb**

Kis óvoda lásd **Református óvoda**

Kis-Órfa 1858: *Kis örfa*. — Fűves terület a település északnyugati határában, a tiszavasvári határtól nem messze. Az Órfának is mondott Órfa-lapos kisebbik része. Vö. Nagy-Órfa. — MKFT. — T4-C5.

Kis-Peres-dűlő 1990: *Kis-Peres-dűlő*. — Földterület a település délkeleti határában, a Vidi-föld keleti részén. A Peres-dűlő kisebbik része. Vö. Nagy-Peres-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 32. — T21-G3.

Kispipa 2024: *Kispipa ~ Kispipa kocsmá ~ Lantos-kocsmá*, 1958: *Kispipa ~ Lantos-féle vendéglő | Tipikus kiskocsmái jellege volt a Lantos-féle vendéglőnek, bűzös, elhanyagolt udvarával. Helyébe lépett a Kispipa, mely ízletes, újszerű berendezésével a hajdúnánási dolgozók kedvenc helye lett.* — Egykori vendéglő és kocsmá a belterület központjában, a régi Klapka utca sarkán. Amikor épültek az Ady Endre és a Mártírok úti lakótelepek, lebontották az épületét. **Lantos-kocsmá**-ként és **Lantos-féle-vendéglő**-ként is emlegették, a tulajdonosa, Lantos Imre után. Később **Kispipa kocsmá** lett a neve. Vö. Lantos köz. — ÉGy., Hajdú-Bihari Napló 1958.02.04: 1. — T29-E3.

Kispipa kocsmá lásd **Kispipa**

Kis Refi lásd **Református iskola**

Kis-Rezes 2024: *Kis-Rezes*, 2012: *Kis-Rezes*, 1990: *Kis Rezes*, 1938: *Kis-rezes*, [1920]: *Kis rezes*. — 50-60 holdnyi vizes terület, kaszáló, legelő a település északkeleti határában, a Pusztá keleti oldalán. A Rezes kisebbik része. Újabban a Nagy-Rezestől délre eső szántót nevezik Kis-Rezesnek, az Egyes-dűlő déli tábláját. Vö. Kis-Rezes-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 62, ÉGy., MOLNÁR 1938a: 8, T9.Ny.117. — T14-D1.

Kis-Rezes-dűlő 1990: *Kis-Rezes-dűlő ~ Kis-Rezesi-dűlő ~ Második-dűlő*, 1981: *II. dűlő*, 1972: *Dungóy Naty dűlőü | Dűlőü a Pusztán a Naccságos dűlőü után.* — Dűlőföld a település északkeleti határában, a Pusztá keleti részén. Itt található a Kis-Rezes, ezért mondják *Kis-Rezes-dűlő*-nek

és *Kis-Rezesi-dűlő*-nek. *Dungó Nagy-dűlő*-nek egykori tulajdonosáról nevezték el. A hajdúdorogi határtól számított második észak–dél irányú dűlőföld, erre utal a **Második-dűlő** megjelölése. A mai dűlőbeosztás jelentősen eltér a 19. század közepi viszonyoktól, az 1838/1867-es térkép *Második Dűlő* adata keresztirányú dűlőt jelöl, s inkább körülírászerű megjelölés. — DRAVICZKY 1990: 28, 2008: 43, KÖRÖSI 1972: 28, MoFnT. 2/9, T9.HvT.9/b. — T14-C1C2.

Kis-Rezesi-dűlő lásd **Kis-Rezes-dűlő**

Kis-Rothadt lásd **Rothadt-halom**

Kis-Rothadt-halom lásd **Rothadt-halom**

Kiss Ernő utca 2024: *Kis Ernőü ucca*, 2012: *Kiss Ernő utca*, 1990: *Kiss Ernő utca*, *Névtelen Anti köze*, 1982: *Kiss Ernő utca*, *Névtelen köz*, 1972: *Kiss Ernő ucca*, 1969: *Kiss Ernő utca*, [1930]: *Kiss Ernő utcza*, 1926: *Kiss Ernő u[cca]*, [1910]: *Kiss Ernő u[cca]*. — Utca a belterület keleti részén, az Ady Endre körút és a Magyar utca között húzódik. A helybeliek *Névtelen Anti köze* és *Névtelen köz* néven is ismerték, Névtelen Antinak ugyanis kis boltja volt az utcában. Hivatalos neve *Kiss Ernő utca*. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 11, TIMÁRI 1982: 3, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3.

Kis-Süldős-halom 1990: *Kis Süldős-halom*, 1943: *Kis Süldős-hal[om]*, 1937: *Süldőshát*, 1914: *Kis süldős hal[om]*, 1912: *Kis süldős hal[om]*, 1884: *Kis süldős hl. [halom]*, 1884: *Kis süldős hal[om]*, [1884 k.]: *Kis süldős-hal[om]*, 1854: *Süldős-hát*, 1783: *Süldős laponyag*. — Kiemelkedés a település déli határában, a Süldős-ér mellett. Az 1970-es években készült halomkataszter szerint 97 méter tengerszint feletti magasságú volt. A halom környezetéből Árpád-kori leletek kerültek elő, de az akkori Süldő faluval való kapcsolata nem igazolható. Két Süldős-halom nevet viselő kiemelkedés fekszik a területen, a kisebbik tartozik Hajdúnánás határához, a nagyobbik Süldős-halom a szomszédos Hajdúböszörmény határában található. Erre a különbségre utal a *kis* előtag. A legkorábbi forrásban **Süldős-laponyag**-ként szerepel, ebben a *laponyag* nem a településen ma ismert 'alacsonyan fekvő, s ezért gyakran vízállásos terület, lapos' jelentésben volt használatos, hanem az 'árterületből, mocsárból kiemelkedő,

rendszerint kör alakú, enyhén lejtős oldalú, lapos domb' jelentésben. Később, talán épp a földrajzi köznévnél a településen való funkcióváltásával párhuzamosan kizárólag **Süldős-hát**-ként és **Kis-Süldős-halom**-ként szerepel. Az előtag a *süldő* 'fiatal disznó' állatnév -s képzős származéka. Vö. Süldős. — DRAVICZKY 1990: 45, FKnt., HKFT., KISS 1937: 63, M. NEPPER et al. 1981: 22, PÁSZTOR 2010: 171–181, T9.HvT.5/b, T9.HvT.39, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.563, T16.T.573. — T20-A3B3.

Kis-Szállás-halom 1855: *Kis Szállás halom*, 1776: *Kis Szálás Halom*, *Kis Szalas halom*, collic. — Egykori kiemelkedés a település északi határában, a Nyiczky-földön. Mára elszántották. Két *Szállás-halom*-nak nevezett kiemelkedés helyezkedett el egymás közelében. A Nagy-Szállás-halomtól délre lévő alacsonyabbat jelölték *Kis-Szállás-halom*-ként. A 18. századi határjárások alapján határhalom volt a Hajdúnánáshoz tartozó Belső-Tedej és a Kamara tulajdonában lévő Külső-Tedej között. — L16.IV.9/46, PÁSZTOR 2022: 58, T9.HvT.48/1–4. — T6-A4.

Kis-tanya 2012: *Kis-tanya*, 1884: *Kis tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Töviskesi-dűlő keleti oldalán. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., HKFT. — T12-A4.

Kis-Tedej 1990: *Kis-Tedej*. — Határrész a település északi határában, Tedej belterületétől kelet-északkeletre. A Tedej másik oldalán lévő történelmi Tedej birtokhoz képest ez jóval kisebb határrész. — DRAVICZKY 1990: térkép. — T6-C4.

Kis-telek 1972: *Kis telek*, 1783/1867: *Kis telek*, 1783: *Kis telek*. — Szántó a település déli határában, a hajdúböszörményi határ szögleténél, a Süldősön. A környezeténél magasabb, telkes helyet jelölt. Az előtag valószínűleg a hely méretére utal. — KÖRÖSI 1972: 37, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T20-B3C3.

Kis-Új-osztás 1990: *Kis Újosztás*. — Földterület a település északi határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra az Új-osztás mellett, a Horgolótól délre. Nevének *Kis*- előtagja az Új-osztástól különbözteti meg. Az Új-osztáshoz hasonlóan ezt is 1873-ban osztották ki. — DRAVICZKY 1990: 24. — T12-D1D2.

Kiszely bolt lásd **Nájlón**

Klapka utca 1. 2024: *Klapka ucca*, 2012: *Klapka utca*. — Utca a település belterületének északnyugati részén, mely az Árpád utcát köti össze a Bercsényi utcával. Hivatalos név. — ÉGy. — T28-D2.

Klapka utca 2. 2024: *Klapka ucca ~ Lantos köz* | *A régi Klapka ucca már nincs meg*. 2012: *Klapka utca*, 1990: *Klapka utca*, *Lantos köz*, 1972: *Klapka ucca*, *Lantos köz*, 1969: *Klapka utca*, [1930]: *Klapka utcza*, 1926: *Klapka uftca*, [1910]: *Klapka uftca*. — Egykori utca a belterület központjának keleti részén, a Dorogi utcából nyílt. A városrendezés során felszámolták, itt épült az Ady Endre lakótelep. Nem azonos a mai ilyen nevű utcával. A helybeliek **Lantos köz** néven is említették, Lantos Imre kocsmája ugyanis ennek és a Dorogi utcának a sarkán állt. Vö. Lantos-kocsmá. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 12, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3.

Klub lásd **Tungsram klub**

Kócs-lapos 1990: *Kócs-lapos*, 1972: *Kóucs lapos*. — Szántó, nádas nem messze a település belterületétől északkeleti irányban, a Pusztá nevű határrészen, a Temető-dűlőben. Vizes terület volt, legmélyebb részén valaha még gátat is kellett emelni a biztonságos közlekedés érdekében. Nevét Kócs Balázsról, egy 30-40 hold földdel rendelkező parasztemberről kapta. — DRAVICZKY 1990: 62, KÖRÖSI 1972: 38. — T14-A3B3.

Kocsmalegelő 1855: *Kortsma legelő*. — Egykori legelő a település északi határában, a Tedeji csárda mellett nyugatra. — T9.HvT.48/1–4. — T6-B5C5.

Kokogyi Nagy-dűlő lásd **Határ-dűlő 5.**

Kola köz lásd **Mátyás király utca**

Kolbász kanyar 2024: *Kolbász kanyar* | *Ety soggyerekes család lakott ott, és sűrűn ki vóút akaszva a kolbász szikkadni.* | *Mer ojan kettőüs kanyar, azír híják aszt annak.* — A Polgári út kanyarulata a belterületől északnyugatra, a vasúton túl. A helybeliek többféleképpen magyarázzák a nevet. — ÉGy. — T13-G3.

Kollár-kút lásd **Répás-kút**

Kolozsvár utca lásd **Táncsics Mihály utca**

Korponai utca 2024: *Korponaji ucca*, 2012: *Korponai utca*. — Utca a belterület keleti, délkeleti részén, a Tégláskertben, a Dorogi utcából nyílik. Nevét arra az eseményre utalva kapta,

hogy Korponán adta ki Bocskai István az ottani országgyűlésen megtárgyalt és jóváhagyott adománylevelét, amellyel a hajdúságot hat Szabolcs megyei városban telepítette le. Hivatalos név. — ÉGy. — T29-F4.

Kosár-halom 2012: *Kosár-halom*, 1990: *Kosár-halom*, 1972: *Kosár halom*, 1943: *Kosár-hal[om]*, 1941: *Kosár-hal[om]*, 1938: *Kosár-halom* | *Azért hívják így, mert a juhászok ott tanyáztak és juhkosárt csináltak napraforgóból. Ezért nevezték Kosár-halomnak a dombot a régi öregek.* 1923: *Kosár halom*, 1914: *Kosár hal[om]*, 1912: *Kosár-halom*, 1900: *Kosár hal[om]*, 1891: *Kosár halom*, 1884: *Kosár hal[om]*, [1884 k.]: *Kosár hal[om]*, 1871–1872: *Kosár halom*, 1858: *Kosár halom*, 1783/1867: *Kosár halom*, 1783: *Kosár halom*, 1734: *kosár Halom*. — Egykori kiemelkedés a belterülettől nem messze, nyugat-északnyugat irányban, a Keleti-főcsatornától keletre, a Polgári út közelében. Az 1970-es évekbeli halomkataszter 101 méter tengerszint feletti magasságúnak írja le a mára elpusztult halmot. A név előtagjában a *kosár* ’juhoknak, esetleg szarvasmarháknak rendszerint vesszőből font, szétszedhető falú, fedetlen szálláshelye’ jelentésű főnév rejlik. A területen pásztorkodó juhászok az állataik számára ilyen kosarakat, vagyis karámot csináltak. — Bosz. 1: 388, DRAVICZKY 1990: 58, ÉGy., FKnt., HKFT., KÖRÖSI 1972: 37, MaKF., MKFT., MOLNÁR 1938a: 8, 18, M. NEPPER et al. 1981: 22, PÁSZTOR 2022: 58–59, T0.26.33.10, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.K.31, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573, ÚMTsz. — T13-F3.

Kos-kút 1992: *Kos kút*. — Egygémű, ásott, téglázott, betonkavájú kút a belterülettől északnyugatra. Egykor a kospászorok használták, majd a felső csordát itatták a kútnál. — DRAVICZKY 1992: 122. — T13-F3.

Kossuth istálló 2024: *Kosút istálló ~ Béjke istálló*. — Téveszközpont és istálló a település délkeleti határában, a Zajgató határrészen, a Böszörményi országút mellett. A Kossuth, később a Béke tévesz tulajdona volt, ezért nevezik **Béke istálló**-nak is. Napjainkban a korábbi megjelölés az elterjedtebb. — ÉGy. — T21-F1.

Kossuth utca

Fotó: Füz László

Kossuth utca 2024: *Kossút ucca*, 2012: *Kossuth utca*, 1972: *Kosút úcca*, 1969: *Kossuth utca*, 1937: *Lilijom kút közi*, [1930]: *Kossuth utca*, 1926: *Kossuth u[tca]*, [1910]: *Kossuth u[tca]*, 1891: *Liliom utcza*, 1871–1872: *Lilium utcza*. — A belterület egyik főutcája, a Köztársaság tértől északi irányban húzódik a Magyar utcáig. A 19. században még **Lilium utcá**-nak hívták, és **Liliumkút köze**-ként is szerepelt, mivel a végén állt a Lilium-kút. Hivatalos neve *Kossuth utca*. Vö. Lilium-kút. — ÉGy., Kiss 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 12, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E2E3.

Kotyesz lásd Kotyesz-hát

Kotyesz-hát 2012: *Kotyesz-hát*, 1990: *Kotyesz-hát*, 1972: *Kotyesz hát*, 1938: *Kotyesz-hát* | *Kotyesz Nánáson gyomrot jelent, míg ez a határrész onnan kapta a nevét, hogy mire ide kiér az ember, alaposan megéheznek.* 1851: *Konyesz [o: Kotyesz] hát*, [1800]: *Kotyesz Háta*, 1767–1779: *Kotos hát*, 1762: *Kotyesz háta*. — Körülbelül 70 hold enyhe kiemelkedés, legelő a település északnyugati határában, a Forgács-háti-csatornától nyugatra, nem messze a tiszavasvári határtól. Többféle magyarázata ismert, amelyek abból indulnak ki, hogy a *kotyesz* szó Hajdúnánáson ’has, gyomor’ jelentésben él. Így nevét a helyi hagyomány egyrészt azzal hozza kapcsolatba, hogy a jószág nem lakott jól, ha e területen legelt. Mások szerint viszont az ide kiérő ember éhez meg az út alatt. A *kotyesz* szót ugyanakkor az Alföldnek ezen a részén ’összetakolt vagy földbe vájt kezdetleges építmény, viskó, putri’ értelemben is használták. A névadást talán inkább az magyarázhatja, hogy

ilyen épület állt a területen. A névnek különböző írás- és esetleg ejtésváltozatai lehettek, de alapvetően két névváltozatban használták: földrajzi köznévi utótag nélkül **Kotyesz-ként**, és kétrészes névként **Kotyesz-hát** és **Kotyesz-hátak** alakban. Vö. Kotyesz-hát-dombok, Kotyesz-háti-kút, Kotyesz-hát szigete. — DRAVICZKY 1990: 53, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 37, L9.V.301.c/1, MOLNÁR 1938a: 7, T1.S.11.830/23, T9.HvT.40, T10.FM.37, ÚMTsz. — T5-E4.

Kotyesz-hátak lásd **Kotyesz-hát**

Kotyesz-hát-dombok 1855: *Kutyeshát dombok*, *Kugyeshád dombok*. — Hosszan elnyúló földhát a település északnyugati határában, a Forgács-háti-csatornától nyugatra, a Kotyesz-háton. Nevét a földrajzi elhelyezkedése miatt kapta. — T9.HvT.48/1–4. — T5-F4.

Kotyesz-háti-kút 2015: *Kotyesz-háti nagy gulyakút*, 2012: *Kotyeszháti-kút*, 1992: *Kotyeszháti kút*, 1990: *Kotyeszháti kút*. — Kétegémű, ásott, téglázott, betonkavájú kút a település északnyugati határában, a Tedeji-legelőn, a Forgács-háti-csatornától nyugatra, a Kotyesz-háton. A nagy tehéngulyát itatták itt. A Tedeji-legelő gulyakútjainak névadása eltér a Közös-legelő névadásától. Itt nem a gulyáról vagy annak híres számadójáról nevezik el a kutakat, hanem jellemzően arról a helyről, ahol voltak. **Kotyeszháti-nagy-gulyakút** formában is említik. — DRAVICZKY 1990: 91, 1992: 119, ÉGy., MÁRÓ 2015: 176. — T5-E4.

Kotyeszháti-nagy-gulyakút lásd **Kotyesz-háti-kút**

Kotyesz-hát szigete 1855: *Kutyeshát szigete*, 1835: *Kutyeshát szigeten*. — Magasabb földterület a település északnyugati határában, a Forgács-háti-csatornától nyugatra, a Kotyesz-hát nyugati részénél. — L9.V.301.c/1, T9.HvT.48/1–4. — T5-E4.

Kovács doktor-dűlő 2024: *Kováds doktor-düllő*, 1990: *Doktor-dűlő*, *Csohány Jenő-dűlő*, *Csohány-dűlő*. — Földterület a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön. Csohány Jenőnek volt itt tanyája, erről kapta a **Csohány Jenő-dűlő** és a **Csohány-dűlő** nevet. Később Kovács László doktornak volt itt földje, a **Doktor-dűlő** név innen ered. Vö. Kovács doktor-tanya 1. — DRAVICZKY 1990: 33, ÉGy. — T21-E3E4.

Kovács doktor-tanya 1. 2024: *Kováds doktor-tanya ~ Kováds doktor tanyája* | *A téjjesz idejébe Gaskóu Takácséik laktak rajta*. 2012: *Kovács tanya*, 1972: *Kovács tanya*, 1943: *Kovács tny. [tanya]*, 1941: *Kovács tny. [tanya]*, 1923: *Kovács tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön, a Vidi-földi iskola közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Kovács doktor tanyájá**-nak is mondják. Már a 19. század végén is *Kovács* nevéé volt, akkor **Kovács-tanya**-ként szerepelt. Vö. Kovács doktor-dűlő. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 38, MaKF., T0.26.33.10, T16.T.573. — T21-E4F4.

Kovács doktor-tanya 2. 2024: *Kováds doktor-tanya ~ Kováds doktor tanyája*, 2012: *Kovács János tanyája*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Töviskesi-dűlő keleti részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Kovács doktor tanyájá**-nak is mondják. Korábban pedig **Kovács János tanyája** néven szerepelt. — ÉGy. — T12-B4.

Kovács doktor tanyája 1. 2024: *Kováds doktor tanyája*. — Egykori tanya a ma már belterületnek számító Újházhely területén, a Liliom és a Kabay János utcák között. A terület korábban a Pusztá része volt. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T29-E2F2.

Kovács doktor tanyája 2. lásd **Kovács doktor-tanya 1.**, **Kovács doktor-tanya 2.**

Kovács János tanyája lásd **Kovács doktor-tanya 2.**

Kovács-tanya 1. 1927: *Kovács tn. [tanya]*, 1900: *Kovács tn. [tanya]*, 1905: *Kovács t[tanya]*, 1886: *Kovács t[tanya]*, 1884: *Kovács tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlő keleti felében, a Dobos-rónánál. Tulajdonosáról kapta a nevét. — GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, T16.T.526, T16.T.562. — T19-E2.

Kovács-tanya 2. 1943: *Kovács-tny. [tanya]*, 1941: *Kovács-tny. [tanya]*, 1927: *Palok tn. [tanya]*, 1900: *Balog tn. [tanya]*, 1884: *Palok tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlő keleti végénél, a Kadarcsi-kút közelében. Mindkét nevet birtokosa után kapta. A korábbi név kétféle változatban, **Balog-tanya** és **Palok-tanya** formában is szerepel a katonai térképen és az az alapján készült későbbi térképeken. Az utóbbi forma

tévesen lejegyzett alak lehet. — HKFT., MaKF., T16.HvT.526, T16.HvT.562, T.16.HvT.582. — T19-F2.

Kovács-tanya 3. lásd **Kovács doktor-tanya 1.**

Kovács-telek lásd **Kovács telke**

Kovács telke 1990: *Kovács telke*, 1914: *Kovács telek*, 1912: *Kovács telek*, 1900: *Kovács telek*, 1884: *Kovács telek*, [1884 k.]: *Kovács telek*. — Enyhe kiemelkedés a település déli-délkeleti határában, a Zajgató és a Kaján-szik határrészek határán, a Vidi-föld közelében. Egykori tulajdonosáról kaphatta a nevét. Térképes forrásokon **Kovács-telek**-ként szerepel. — DRAVICZKY 1990: 45, HKFT., T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T20-D3.

Kováts-tanya 2012: *Kovács-tanya*, 1943: *Kováts-tny. [tanya]*, 1941: *Kováts-tny [tanya]*, 1927: *Káló tn. [tanya]*, 1900: *Káló tn. [tanya]*, 1884: *Káló tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati-délnyugati határában, a Réten, a Szentimre területén. A Kováts kisasszonyok laktak a tanyán, erről kapta a nevét. Bizonyára egykori tulajdonosára utalva nevezték **Káló-ló-tanyá**-nak is. — ÉGy., HKFT., MaKF., T.16.HvT.526, T.16.HvT.562, T16.T.584. — T11-F5.

Kölcsey utca 2024: *Kölcseji ucca*, 2012: *Kölcsey utca*, 1990: *Kölcsey utca*, Péter Gábor köze, 1972: *Kölcseji ucca*, 1969: *Kölcsey utca*, [1930]: *Kölcsey utcza*, 1926: *Kölcsey u[tcza]*, [1910]: *Kölcsey u[tcza]*. — Utca a belterület központjának keleti részén, a Dorogi utcából nyílik. Egy időben **Péter Gábor köze** néven is ismerték: Péter Gábor cséplőgépek és vendéglő tulajdonosaként volt ismert a városban. Hivatalos neve *Kölcsey utca*. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 12, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3E4.

Köleses-tó 1783/1867: *Köleses tó*, 1783: *Köleses tó*. — Egykori tó közel a település belterületéhez, délnyugati irányban, a déli kubikgödrök környékén. Neve kölestermesztéssel vagy a területen előforduló vadkölessel függhet össze. — T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T13-G5.

Könyvtár 1. 2024: *Könyftár*, 1990: *Párház*. — Az 1982-ben átadott Bocskai utca 12–14. szám alatti épület kezdetben pártirodaként működött, erre utal a **Párház** megnevezése. Majd a városi könyvtár kapott benne helyet **Móricz**

Kőrösi

Fotó: Reszegi Katalin

Pál Városi Könyvtár néven, a másik szárnyában kormányhivatal működik. — DRAVICZKY 1990: 161, ÉGy. — T29-E3.

Könyvtár 2. lásd **Múzeum**

Kőrösi 2024: *Kőőrösi ~ Gimnázium*, 2012: *Kőőrösi ~ Gimnázium*, 1969: *Gimnázium*. — Gimnázium a belterület déli részén, a Bocskai utcán. A jelenlegi épületet 1906-ban avatták fel, de az iskola története egészen 1656-ig nyúlik vissza, amikor a debreceni Kollégium partikulájaként működött. 1956 óta viseli a híres tibetológus nevét. Ma *Kőrösi Csoma Sándor Református Gimnázium* a hivatalos neve. **Gimnázium**-nak is nevezik. — BAKÓ 1973: 436, ÉGy., T9.Ny.208. — T28-D4.

Kőrösi koli lásd **Kőrösi kollégium**

Kőrösi kollégium 2024: *Kőőrösi kollégium ~ Kőőrösi koli ~ Nánási Oláh Mihály Iskola ~ Nom ~ Baros uccaji iskola ~ Négyes iskola*, 2012: *Baros utcai iskola ~ Baros iskola*. — Egykori iskola, ma kollégium a belterület délnyugati részén, a Baross utca 11/a. alatt, erre utal a **Baross utcai iskola**, **Baross iskola** megnevezése. 1967-ben adták át az épületét, az intézmény ekkor a hivatalos 4. számú *Általános Iskola* nevet viselte, ennek alapján mondják **Négyes iskolá**-nak. 1991-ben a hajdúnánási származású hajdúkerületi főkapitány után *Nánási Oláh Mihály Általános Iskola* lett a hivatalos neve, amit a névadó alapján **Nánási Oláh Mihály iskolá**-nak, betűszóval röviden **NOM**-nak is mondanak. Napjainkban kollégiumként működik, hivatalos neve: *Bocskai Általános Iskola Kőrösi Csoma Sándor Kollégiuma*, de röviden *Kőrösi kollégium*-ként és **Kőrösi koli**-ként említik. — DRAVICZKY 1990: 176, ÉGy. — T28-D4.

Köröskényi híd 2024: *Köröskényi híd*. — Híd a település nyugati határában, a Réten, a Kadarcs felső szakaszánál, a Köröskényi-tanya közelében. Erről kapta a nevét. Mások a Kertész híddal azonosítják. — ÉGy. — T12-B4.

Köröskényi-tanya 2012: *Köröskényi-tanya*, 1990: *Köröskényi tanya*, 1943: *Vecsei mjr. [major]*, 1941: *Vecsei mjr. [major]*, 1927: *Fried tn. [tanya]*, 1905: *Fried t[tanya]*, 1886: *Fried t[tanya]*, 1884: *Fried tn. [tanya]*. — Tanya a település nyugati határában, a Réten, a Balázs-dűlő keleti végénél. A **Fried-tanyá**-val való azonosíthatósága bizonytalan. **Vecsei-major**-ként is adatolható, ma *Köröskényi-tanyá*-nak nevezik. Mindhárom elnevezés a tulajdonosa nevéből alakult. Vö. Köröskényi híd. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy., GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, MaKF., T16.T.562, T16.T.582. — T12-A5.

Köves-halmi-dűlő 2024: *Köves-halmi-dűlő*, 2012: *Zsuga-dűlő*, 1990: *Zsuga-dűlő*, 1761: *Köves halom Dülleje*. — Földterület és dűlőút a település délkeleti határában, a Vidi-földön, a Peres-dűlő mellett. A dűlőben emelkedő Köves-halomról kapta a nevét. Korábban **Köves-halom dűlője** formában szerepelt. **Zsuga-dűlő**-nek az ott földet birtokló Zsuga családról nevezték el. — DRAVICZKY 1990: 33, ÉGy., L9.V.301.c/2. — T21-F3.

Köves-halom 2024: *Köves-halom*, 2012: *Köves halom*, 1990: *Köves-halom*, 1981: *Köves-halom*, 1972: *Köves halom*, 1943: *Köves halom*, 1938: *Köveshalom*, *Köves-halom*, 1914: *Köves halom*, 1912: *Köves halom*, 1900: *Köves halom*, 1891: *Köveshalom*, 1884: *Köves hl. [halom]*, 1884: *Köves halom*, 1871–1872: *Köveshalom*, [1855]: *Köves halom*, 1811: *Köves Halom*, 1808: *Köves halom*, [1767–1779]: *Köves Halom*. — Kiemelkedés a település délkeleti határában, a Vidi-földön. Egy Árpád-kori templom romjait rejtja a kurgán, s a templom körüli település is lokalizálták a szakemberek. A halmot köves talajáról, esetleg egyéb kőmaradványokról nevezték el. Vö. Köves-halmi-dűlő. — DANI et al. 2023: 63, DRAVICZKY 1990: 42, ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 38, L9.V.301.c/1, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 7, 14, T1.S.11.830/22, T1.S.11.1500, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319,

T9.HvT.47, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T21-F3.

Köves-halom dűlője lásd **Köves-halmi-dűlő**
Kövesút lásd **Újvárosi út**

Közjegyző köze lásd **József Attila utca**

Közkút lásd **Közös-kút**

Közös-kút 1990: *Közös kút*, *Közkút*. — Egykori egygémű, téglából rakott kút a település északnyugati határában, az Elő-háttól keletre, az Új-osztás északkeleti részén. A gazdák közösen építették és használták, innen ered a neve. **Közkút**-ként is említették. — DRAVICZKY 1990: 91. — T12-C1.

Közös-legelő 2024: *Közös-legelő* ~ *Nagy-legelő*, 2012: *Közös-legelő* ~ *Legelő* ~ *Nagy-legelő* ~ *Nagy-Közös-legelő*, 1990: *Közös-legelő*, *Nagy-Közös legelő*, *Nagy-legelő*, 1981: *Közös legelő*, 1972: *Nagy legelő*, 1956: *Nagylegelő*, 1944: *Nagylegelő*, 1938: *Nagy-legelő*, 1923: *Közös nyomás*, *Külső nyomás*, *Nagylegelő*, [1920]: *Nagy legelő*, 1891: *Külső nyomás*, 1886: *Külső Nagy Legelő*, 1871–1872: *Külső nyomás*, *Külső nyomás*, 1858: *Legelő*, 1856: *Külső nyomás*, *Külső Nyomás*, 1856: *Nánási adományos legelő*, 1854: *Legelő*, 1783/1867: *Legelő*. — Mélyebb fekvésű legelő a település középső részén, a Keleti-főcsatornától nyugatra. A Rét keleti oldalán húzódott végig, keletről a Fürj-ér, a Varjas-ér és a Lopóhalom-járás határolta. A nagytestű jószágokat tartották nyaranta a közös használatú területen. Mérete a földek kiosztásával fokozatosan csökkent. A téjeszesítés után kihasználatlan volt, nagy részét felszántották, a Polgári út melletti területén pedig rizstermelésbe fogtak. A helybeliek **Közös-legelő**-ként és **Nagy-legelő**-ként vagy röviden **Legelő**-ként említik. A **Nagy-Közös-legelő** e névváltozatok összevonásával alakult. Talán a DRAVICZKY-féle gyűjtés is szerepet játszhatott ennek a megjelenésében, ugyanis a kötet térképén a névváltozatok előtagjait kötőjellel tüntette fel a szerző. A kiadvány majd minden család könyvtárában megvan. Történeti forrásokban **Külső-Nagy-legelő** néven is szerepel. *Nyomás* utótaggal szintén előfordul: **Külső-nyomás**-ként és egy esetben **Közös-nyomás**-ként. Ezek a névváltozatok a Belső-legelő, Belső-nyomás névalakokkal állnak opposícióban. A *nyomás* szónak itt a 'legelő' jelentésével számolhatunk. Egy 1856-os térképen **Nánási-Adományos-legelő**-ként

szerepel. — DCSz., DRAVICZKY 1990: 17, ÉGy., FKNT., Hnt., KÖRÖSI 1972: 42, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 7, T0.26.33.10, T1.S.78.732/1–14, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmK.12, T9.HvT.2/a, T9.HvT.39, T9.HvT.49, T9.HvT.54, T9.Ny.117. — T12-C3C4C5D3D4D5, T19-G1G2G3G4H1H2H3, T20-A1A2A3.

Közös-nyomás lásd **Közös-legelő**

Közös-víz lásd **Csárda-lapos**

Községi óvoda lásd **Református óvoda**

Köztársaság tér 2024: *Köztársaság tér* ~ *Fő tér*, 2012: *Köztársaság tér*, 1990: *Köztársaság tér*, *Bocskai tér*, *Piac*, 1972: *Bocskai tér*, *Templony tér* | *Ott ácsoroktunk mindig a Templony téren, a pijacon*. 1969: *Köztársaság tér*, 1948: *Köztársaság tér*, [1930]: *Bocskai tér*, 1910: *Piac-tér*, 1909: *Bocskai tér*, 1891: *Piacz*, 1871–1872: *Piacz*, 1846: *Templom tér*. — Tér a város központjában. A városban középkori és későbbi települési rendjéből adódóan ez az egyetlen tér alakult ki, kezdettől fogva ez volt a **Fő tér**. Itt található a város fontosabb intézményei és épületei, például a Református templom, a Városháza, és egykor itt volt a piac is, ezért **Templom tér**, valamint **Piac** és **Piac tér** néven is említik. Az 1900-as évek elején a korábbi, lakosság által használt neveket a hivatalosan adott **Bocskai tér** elnevezés váltotta fel, amelyet 1948-ban *Köztársaság tér*-re változtattak azzal az indoklással, hogy „köztársasági államformát élünk és a Bocskai téren az I. köztársasági elnök szobra ékeskedik”. Vö.

Piaci-kút. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., Hajdúnánási Újság 1909.01.07., 1910.06.23., KÖRÖSI 1972: 8, 14, Nánási Szabadság 1948.04.09: 3, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.38, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3.

Köztemető lásd **Temető 1**.

Közbúvár lásd **Vágóhíd 2**.

Kripta lásd **Kriptály**

Kripta-dűlő 1990: *Kripta-dűlő*, 1886: *Első dűlő*. — Dűlőföld és dűlőút a település délkeleti határában, a Dorogi út jobb oldalán. A végében áll a Kriptály, más néven Kripta, erről kapta a nevét. **Első-dűlő** néven is említették. — DRAVICZKY 1990: 31, T9.HmT.13. — T14-B5.

Kriptály 2024: *Kriptály* ~ *Kripta*, 2012: *Kriptály* ~ *Kripta*. — Kripta a település keleti határában, a Dorogi út jobb oldalán. 4-5 köblös földterület is tartozott hozzá. Méhes Nagy Lajos családjáé volt, s azért csináltatta, hogy itt temetőt létesítsen a város. Temető végül nem lett, viszont a kriptá ma is áll. A nyelvjárási *Kriptály* forma mellett **Kripta**-ként is említik. — ÉGy. — T14-B5.

Kubik lásd **Kubikgödör**

Kubikgödör 2024: *Kubikgödör* ~ *Kubik* ~ *Kubikgödörök* ~ *Horgásztavak*, 2012: *Kubikgödör*, 1972: *Kubikgödör*. — Horgásztavak a belterület mellett délnyugati irányban. A téglagyári kubikgödörökből alakították ki. **Kubik**, **Kubikgödörök** és **Horgásztavak** néven is ismerik. Újabban külön névvel jelölik a Tuskós-tót és a Hétholdas-horgásztót. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 39. — T13-G4G5.

Kubikgödörök lásd **Kubikgödör**

Kuka-tanya lásd **Csuka-tanya 1**.

Kuku-kút 2024: *Kuku-kút*, 2007: *Kuku-kút*, 1990: *Kuku kút*, 1972: *Kuku kút* | *Eszet ety Kuku nevű cigány ásta*. — Egykori kút a belterület északnyugati részén, a Móricz Zsigmond utca elején, a Bethlen Gábor utca sarkán, ahol ma már csak a körbekerített kúthely van meg. A *Kuku* ragadványnevű cigány Horváth családról kapta a nevét, akiknek a kovácműhelye előtt volt a kút. — DRAVICZKY 1990: 126, ÉGy., FEHÉR 2007b: 230, KÖRÖSI 1972: 12. — T28-D3.

Kulacs falatozó lásd **Hatos 1**.

Kultúrotthon lásd **Művház**

Kun-dűlő 2024: *Kun-dűlő*, 2012: *Kun-dűlő*, 1990: *Kun-dűlő*. — Észak-déli irányban futó

A Köztársaság tér egy 20. század eleji képeslapon
Forrás: Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

Kubikgödör

földterület és dűlőút a település délnyugati határában, a Réten, a Görbeházi út és a János-réti-dűlő között. Nevét Kis Kun Imréről, a területen gazdálkodó parasztemberről kapta, akinek tanyája volt ott. Vö. Kun-tanya. — DRAVICZKY 1990: 34, ÉGy. — T18-D2.

Kunffy Zsigmond utca 2024: *Kúnfi Zsigmond ucca | aszt már átnevesztéjk*, 1990: *Kunffy Zsigmond utca*, *Hold utca*, 1969: *Kunfi Zs[igmond] utca*, [1930]: *Hold utcza*. — A mai Pöstyén utca hosszabbik, Soós Gábor és Nap utca közötti szakasza, amelyet az 1930-as években **Hold utcá**-nak neveztek, a másik fele volt a Csík utca. A Hold utca az 1910–1920-as években együtt jelölhette a két utcaszakaszt. Hivatalos neve *Kunffy Zsigmond utca*. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D3.

Kun Lévi vendéglő lásd **Tungsram klub**

Kun-tanya 2024: *Kun-tanya | Az a Kun Imre bácsi tanyája vóút. A méig most is ot van. Utánna vóút a kocsmá, ot vóút Móynár Miháj bátyáméiknak a kocsmája*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Kun-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T18-C2.

Kupleráj köze lásd **Táncsics Mihály utca**

Kutas-ér lásd **Hajdúnánási-tápcsatorna**

Kutas-ér laposa lásd **Utas-ér-lapos**

Kút-gödör [1800]: *Kút Gödör*, 1770: *Kút Gödör*, fov. — Alacsonyan fekvő terület, gödrös rész a település északnyugati határában, a tiszavasvári határnál, a Tedeji-Gróf mellett. A mai hajdúnánási határhoz való tartozása bizonytalan. — L16. IV.9/46, T9.HvT.40. — T4-D5.

Kutya-domb 2012: *Kutya-domb*, 1990: *Kutyadomb*, 1855: *Pallag Kis Teleki domb*. —

Körülbelül 2 köblös enyhe kiemelkedés, legelő a település északi–északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Parlag-telek területén. *Kutya-domb* nevét a helybeliek magyarázata szerint egy gulyásról kapta. Elhelyezkedésére utalva egy 19. századi térképen **Pallag-Kisteleki-domb** néven szerepel. Vö. Kutya-dombi-kút. — DRAVICZKY 1990: 55, ÉGy., T9.HvT.48/1–4. — T5-G4H4.

Kutya-dombi-kút 2015: *Kutyadombi-kút*, 2012: *Kutya-dombi-kút*, 1992: *Kutyadombi kút*, 1990: *Kutyadombi kút*. — Egykori ásott, betonból készült, csövezett, kisméretű gulyakút a település északi–északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra a tiszavasvári határtól nem messze, a Tedeji-legelő Horgoló határrészén, a Kutya-dombon. A Tedeji-legelő gulyakútjainak névadása eltér a Közös-legelő névadásától. Itt nem a gulyáról vagy annak híres számadójáról nevezik el a kutakat, hanem jellemzően arról a helyről, ahol voltak. — DRAVICZKY 1990: 91, 1992: 120, ÉGy., MÁRÓ 2015: 175. — T5-G4H4.

Kutyasintér lásd **Sintértelep**

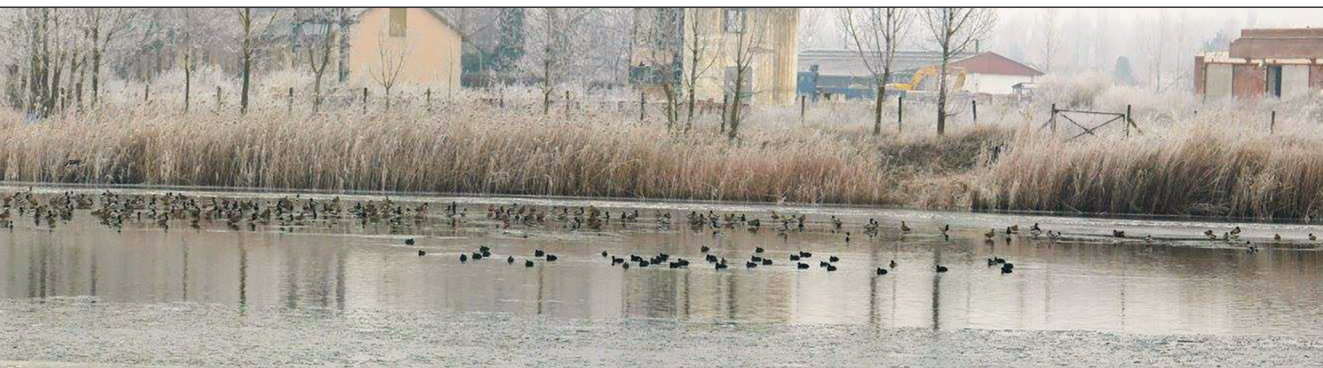
Külső-Nagy-legelő lásd **Közös-legelő**

Külső-nyomás lásd **Közös-legelő**

Külső-Pusztatedej lásd **Külső-Tedej**

Külső-Szepessy-kert lásd **Nagyságos-kert 1.**

Külső-Tedej 1990: *Külső-Tedej*, *Felső Tedej*, 1972: *Külső Tedej*, 1923: *Külső Tedej*, 1891: *Külső Tedej*, 1871–1872: *Külső Tedej*, 1858: *külső Tedeji pusztá*, 1858: *Külső Tedeji Pusztá*, [1857]: *Külső Pusztá Tedej*, 1856: *Külső Tedej*, 1851: *Külső Tedej*, *Külső Tedeji pusztát*, 1794: *Külső Tedei*, 1725: *De Praed Vid et Külső Tedei*. — Határrész, a Hajdúnánás belterületétől távolabbi, északi, külső része az egykori Tedej birtok-

Fotó: Füz László

nak, a tiszavasvári határ mellett. A hajdúnánásiak 1642-ben zálogjogon kapták meg az akkor Rákóczi-kézen lévő birtokot. A szabadságharc bukása után kamarai föld lett, s továbbra is bérbeadták Hajdúnánásnak. 1858-ban sikerült megvásárolni. Történeti források **Külső-Tedejpuszta** és **Külső-Pusztatedej** formában is említik. **Felső-Tedej** néven is előfordul. Vö. Belső-Tedej. — DRAVICZKY 1990: 20, KÖRÖSI 1972: 18, KUTASI 2019a, L9.V.301.c/1, T0.26.33.10, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.49, T9.HvT.50, T9.Ny.34. — T5-E4F4G4H4.

Külső-Tedejpuszta lásd **Külső-Tedej**

Külső-Tedej kocsmá lásd **Tedeji csárda**

Külső Zajgató lásd **Zajgató csárda**

Külső Zajgató kocsmá lásd **Zajgató csárda**

Kürt utca 2024: *Kürt ucca*, 2012: *Kürt utca*, 1972: *Kürt úcca*, [1930]: *Kürt utca*, 1926: *Kürt u[tc]*, [1910]: *Kürt u[tc]*. — Utca a belterület keleti részén, amely az Ady Endre körút és a Nagysándor utca között húzódik. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 12, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156. — T29-E3.

K2-csatorna lásd **K. III-2. csatorna**

K3-csatorna lásd **K. III. csatorna**

K. III. csatorna 2024: *Káhármas ~ Káhármas-csatorna*, 2012: *Káhármas ~ Káhármas-csatorna ~ Kanális*, 1990: *K III-as csatorna*, 1981: *K. III. főcsatorna*, 1972: *Káhárom*, 1923: *K3 csat[orna]*. — A Keleti-főcsatornától a Réten keresztül nyugat-keleti irányban húzódó csatorna, belőle ágazik le a K. III-2. csatorna. A *K. III. csatorna*, *K. III. főcsatorna* és *K3-csatorna* vízügyi megjelölés, amelyek közül az elsőt a helybeliek is használják *Káhármas-csatorna*, *Káhármas* és *Káhárom* alakban. *Kanális*-ként

is említik. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 34, MoFnT. 2/9, T0.26.33.10. — T12-B4, T18-D2.

K. III-2. csatorna 2024: *Minuszkettő ~ Káháromminuszkettő*, 2021: *K-III-2. csatorna*, 2012: *Minuszkettő*, 1981: *K. III-2. csatorna*, 1972: *Kákettő*, 1923: *K2 csat[orna]*. — Csatorna a település déli határában, a K. III. csatornából ágazik le déli irányba, s a Varjas-érrel párhuzamosan halad nyugat felől. **K2-csatorna** néven is szerepelt. A helyiek *Kákettő* és *Minuszkettő*-ként említik, ami a hivatalos vízügyi megnevezés módosult rövid változata. Vö. Minusz, Minuszkettő hídja. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 34, MoFnT. 2/9, T0.26.33.9, T0.26.33.10. — T20-A2.

K. III. főcsatorna lásd **K. III. csatorna**

Lagév lásd **Ventifilt**

Lakatos 2024: *Lakatos ~ Hathuszonnígy ~ Micsurin-telep | Hathuszonnígynek a telepet hittuk, a Micsurin-telepet, a betonút víge, ami bemegy, a Lakatost, a tehenisztelepet*. 2012: *Lakatos ~ Lakatos birtok ~ Lakatos Imre földje*. — Földterület a település déli határában, a Közös-legelőn, a Magi-telki-dűlő keleti végétől keletre. Lakatos Imre tulajdonában volt, ezért **Lakatos-birtok**, **Lakatos Imre földje** néven említik. Később a Micsurin téesz hozott létre itt szarvasmarhatelepet, így **Micsurin-telep**-nek is hívják. A téeszek idején számot viselő tábla részeként **Hathuszonnígy**-nek is mondták. Jelenleg a Nyakas-farm része, juhtelep. — ÉGy. — T19-H2.

Lakatos-birtok lásd **Lakatos**

Lakatos Imre földje lásd **Lakatos**

Lakatos-tanya 2012: *Lakatos-tanya*, 1972: *Lakatos tanya*, 1923: *Lakatos tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északi határában, Tedejtől

délnyugatra, az Ötvös-laposnál. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 39, T0.26.33.10. — T6-C5.

Langó 1990: *Langó*. — Legelő a település közép-ső részén, a Keleti-főcsatorna nyugati partjánál, a Polgári úttól délre. A névadás indítékát nem ismerjük, az elnevezés talán kapcsolatba hozható a környéken is használatos *langó* 'folyóvíz csendesebb, lassúbb folyású szakasza' jelentésű földrajzi köznévvvel. Vö. Langó-lapos. — DRAVICZKY 1990: 84, FKNT. — T13-F3F4.

Langó-lapos 1972: *Langóu lapos*, 1891: *Langó lapos*, 1871–1872: *Langó lapos*. — Alacsonyan fekvő földterület a település közép-ső részén, a Keleti-főcsatorna nyugati partjánál, a Polgári úttól délre, a Langó nevű legelő mellett. — KÖRÖSI 1972: 39, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T13-E3F3.

Lantos-féle-vendéglő lásd **Kispipa**

Lantos-kocsmá lásd **Kispipa**

Lantos köz lásd **Klapka utca 2.**

Lánynevelőotthon lásd **Berencsy-kúria**

Laponyag 1. 2024: *Laponyag* | *A Pendejfkónál is laposab, még a nyóucvanas éjvegen is ált a kert hátujjába a víz, lefele nádas vóut*. 1990: *Laponyag*, 1982: *Laponyag*, 1972: *Laponyag*, 1937: *Laponyag* | *lapos, vizes utca*. — Településrész a belterület északnyugati felén, a Polgári út és a Mikes Kelemen utca határolja. Egykor a település legszegényebbjei laktak itt. Nevét a helybeliek azzal hozzák összefüggésbe, hogy a terület lapos, lapályos, ahol a talajvíz gyakran megjelenik. A *laponyag* szó a hajdúnánási határban halmok nevében 'kiemelkedés' jelentésben szerepel, újabban ettől eltérően 'lapos, vizes, zsombékos hely' jelentésben használják. A hely megnevezése átvonódott az itt induló kis ér megjelölésére, és a városrész nevévé is vált. Vö. Laponyag 2. — DRAVICZKY 1990: 112, ÉGy., FKNT., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 12, 13, TESz., TIMÁRI 1982: 1. — T28-C2.

Laponyag 2. 1982: *Laponyag*. — A belterület északnyugati részén, a Laponyagban induló ér, a Mikes Kelemen utca keleti részéről folyt a Munkások útja felé, majd a Belső-legelőre és a Cigány-rétre. A környező lapos terület megjelölését vonták át a víz megnevezésére is. — TIMÁRI 1982: 1. — T28-C2.

Lapos-rét 1943: *Lapos rét*, 1941: *Lapos rét*, 1914: *Lápos rét*, 1912: *Lápos rét*, 1900: *Lápos*

rét, 1884: *Lapos rét*, 1884: *Lápos rét*, [1884 k.]: *Lápos rét*. — Rét a település északi határában, a Keleti-főcsatornától keletre, a Verestenger-járás Nyiczky-föld melletti részén. A **Lápos-rét** a harmadik katonai felmérés térképének névírasi gyakorlatát mutatja: a *lapos* utótagot rendre *lápos*-ra cserélték, s az ez alapján készült későbbi térképek is ezt vették át. — HKFT., MaKF., MIKESY 2019: 90–91, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T13-E1.

Lápos-rét lásd **Lapos-rét**

Lapos-szik 1855: *Lapos Szék*, 1851: *Lapos szék*, 1835: *Lapos szék*. — Alacsonyan fekvő földterület a település északnyugati határában, a régi Külső-Tedej birtokon, a Templomdombtól nem messze keletre. A név utótagja a *szik* 'szikós talajú földterület' földrajzi köznévv, mely nyelvjárási *szik* ~ *szék* változatában használatos a területen. A történeti források ez utóbbi változatát mutatják. — FKNT., L9.V.301.c/1, T9.HvT.48/1–4. — T5-H5.

Lázár-tanya 2024: *Lázár-tanya* | *Lázár Jóska bácsi építette. Az egy naty tanyakíssig vóut. Tűszomszíggya vóut Csohány Antal*. 1972: *Lázár tanya*, 1923: *Lázár tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település délkeleti határában, a Vidi-földön, a Köves-halmi-dűlő szélénél, a Csohány Anti tanyája mellett. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 39, T0.26.33.10. — T21-F4.

Legelő lásd **Disznólegelő 1., Juhlegelő 2., Közös-legelő**

Legelő-rét 1956: *Legelő-rét*. — Földterület a település északnyugati határában. Ma már nem használatos elnevezés. Közelebbi helyét nem ismerjük. — Hnt.

Lehel utca 2024: *Lehel ucca*, 2012: *Lehel utca*, 1990: *Lehel utca*, *Ingyen baszó köz*, 1982: *Lehel utca*, *ingyen köz*, 1972: *Lehel úcca*, 1969: *Lehel utca*, [1930]: *Lehel utca*, 1926: *Lehel u[tc]a*, [1910]: *Lehel u[tc]a*. — Utca a belterület északi részén, a Jegyző Nagy Imre utca és a Tiszavasvári út között. **Ingyenbaszó köz** nevét állítólag onnan kapta, hogy az utca kanyargós és kivilágítatlan. Az is lehetséges, hogy az **Ingyen köz** megjelölés módosulásáról van szó, amit úgy magyaráztak, hogy itt „a telkeket a város térítés nélkül adta azoknak, akiknek nem volt”. Hivatalos neve *Lehel utca*. — DRAVICZ-

KY 1990: 116, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 12, TIMÁRI 1982: 2, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D2.

Lente Balázs-tanya 2012: *Lente Balás-tanya*, 1972: *Lente tanya*, 1943: *Lente tny. [tanya]*, 1923: *Lente tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli–délkeleti határában, a Zajgató határrészben, a Lente-dűlőnél. **Lente-tanya** formában is említik. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 39, T0.26.33.10, T16.T.573. — T21-E2.

Lente-dűlő 2024: *Lente-dűllőü ~ Irén-dűllőü | Gál Irén it lakott*. 2012: *Lente-dűlő*, 1990: *Lente-dűlő, Romlottcsárda dűlője*. — Földterület a település déli–délkeleti határában, a Zajgató határrészben. Nevét az ott földet birtokló Lente családról kapta. Később Gál Irén lakott ott, s ezért **Irén-dűlő**-nek is mondják. A dűlőben állt egykor a Zajgató, más néven Romlott csárda, innen ered a **Romlott csárda dűlője** elnevezése. Vö. *Lente Balázs-tanya*. — DRAVICZKY 1990: 32, ÉGy. — T21-E2.

Lente-központ lásd **Dózsa téasz**

Lente-kút 1990: *Lente kút*. — Egykori kút a belterület északkeleti részén, a Dorogi és a Magyar utcák kereszteződésében. Nevét arról a Lente Béni nevű parasztemberről kapta, akinek a háza közelében volt a kút. — DRAVICZKY 1990: 124. — T29-F3.

Lenténé laposa lásd **Luki-lapos**

Lente-tanya 1. 1941: *Lente tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északkeleti részén, a Pusztaszázka északi területén. Tulajdonosáról nevezték el. — MaKF. — T7-F4.

Lente-tanya 2. lásd **Lente Balázs-tanya, Dózsa téasz**

Leventeház 2024: *Leventeház | A Műfház kialakítása után a Leventeházban vóutak filmvetítések, a Mozi megépítése előtt*. 1990: *Háziipari Szövetkezet, HISZ, Leventeház, Meskó István szalmakalapgyára*, 1899: *Meskó-gyár*. — Épület a belterület nyugati részén, a Bartók Béla utca 27. szám alatt. Az épület ipari célra készült, kezdetben **Meskó István szalmakalapgyára** működött benne, melyet **Meskó-gyár**-nak is nevezték. A két világháború között a leventemozgalm központja volt, s *Leventeház*-ként említették. 1959 után a **Háziipari szövetkezet** székhelye lett, erre utal a **HISZ** megjelölés is.

— DRAVICZKY 1990: 171, ÉGy., OLÁH 1973: 224. — T28-D3.

Lévi-féle-vendéglő lásd **Tungsram klub**

Lévi köze lásd **Kisfaludy utca**

Libalegelő 2024: *Libalegelőü*, 2012: *Libalegelő*, 1990: *Liba legelő*. — Legelő a belterület mellett nyugatra, a Vásártérnél. Libákat legeltettek rajta. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T13-G4.

Liget 2024: *Liget*, 2012: *Liget*, 1990: *Hősök ligete*, 1930 k.: *Hősök ligete*. — Parkszerű kert a belterület keleti részén, a Magyar utca mellett. Az első világháború után az elesettek emlékére állítottak itt kis emléktáblákat, akkoriban **Hősök ligete** néven említették. A második világháborút követően majálisparkot alakítottak ki benne. Mára a nyugati széle beépült, a másik fele szabadidőpark. Vö. *Liget utca*. — DRAVICZKY 1990: 218, ÉGy., T0.26.33.8. — T29-F3.

Liget utca 2024: *Liget ucca*, 2012: *Liget utca*. — Utca a belterület keleti részén, a Liget mellett. Hivatalos név, amit 1991 óta visel az utca. — ÉGy. — T29-F3.

Liliom köz lásd **Szabolcs utca**

Liliom-kút 2007: *Liliom[-kút]*, 1990: *Liliom kút*, 1982: *Liliom kut | régen a monda szerint bokros, fával benőtt területen volt és közelébe liliomtiprást csináltak és a tettet 50 bot ütésre és két heti jár]om büntetésre ítélte a város kapitánya*. 1972: *Lilijom kút*, 1891: *Liliom kút*, 1871–1872: *Lilium kút*. — Egykori ásott kút a belterület északi részén, a Kossuth (korábban Liliom) utca végén. Nevét az elhelyezkedéséről kapta. — DRAVICZKY 1990: 120, FEHÉR 2007b: 230, KÖRÖSI 1972: 12, TIMÁRI 1982: 3, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T29-E1.

Liliomkút köze lásd **Kossuth utca**

Liliom utca 1. 2024: *Lilijom ucca*, 2012: *Liliom utca*, 1969: *Liliom utca*. — Utca a belterület északi részén az Újházhely településrészen, a Vörösmarty utca folytatása. Nem azonos azzal a 19. századi Liliom utcával, amelynek ma Kossuth utca a neve; és nem azonos a 20. század eleji Liliom utcával sem, ami pedig a mai Szabolcs utcát jelölte. — ÉGy., T9.Ny.208. — T29-F2.

Liliom utca 2. lásd **Kossuth utca, Szabolcs utca**

Lipták-fodrászüzet lásd **Jóbarát**

Lókert 2024: *Lúkert*, 1990: *Lúkert*. — Kert a belterületről nyugatra, a Belső-legelő egyik

része. Állatvásárokat tartottak itt. Négy részre volt osztva: kettő a szarvasmarháké, egy a lovaké, egy pedig a sertéseké volt. A felügyelő tartotta rendben a kertet. A terület egy része mára beépült. — DRAVICZKY 1990: 147, ÉGy. — T13-G4.

Lopó-halmi-dűlő 1990: *Lopóhalmi-dűlő*. — Dűlőföld a település déli határában, a Lopó-halom irányában, a Hosszú-sziki-dűlő folytatása. — DRAVICZKY 1990: 34. — T20-B2.

Lopóhalmi iskola 2024: *Lopóhalmi iskola*, 2012: *Lopó-halmi iskola ~ Süldősi iskola*, 1990: *Lopóhalmi iskola*. — Egykori iskola a település déli határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a hajdúböszörményi határ felé, a Lopóhalom nevű határrészen, a halomtól délre, a Süldős határrész mellett. A *Lopóhalmi iskola* és a *Süldősi iskola* névváltozat is az iskola elhelyezkedésére utal. Az 1940-es évek végétől 1967-ig működött. Az épület ma már nincs meg. — DRAVICZKY 1990, 2015e, ÉGy. — T20-C3.

Lopóhalom 2024: *Lopóuhalom*, 2012: *Lopó-halom-járás*, 2003: *Lopóhalomjárás*, 1995: *Lopóhalomjárás*, 1990: *Lopóhalomjárás*, 1985: *Lopóhalomjárás*, 1981: *Lopóhalomjárás*, 1973: *Lopóhalomjárás*, 1972: *Lopóuhalomjárás*, 1967: *Lopóhalomjárás*, 1956: *Lopóhalomjárás*, 1944: *Lopóhalomjárás*, 1938: *Lopóhalomjárás*, 1938: *Lopó-halom*, 1923: *Lopóhalomjárás*, 1902: *Lopóhalomjárás*, 1886: *Lopóhalomjárás*, 1871–1872: *Lopóhalomjárás*, 1846–1847: *Lopóhalomjárás*beli földek. — Határrész a település déli határában, a Keleti-főcsatorna és a K. III-2. csatorna között, a Süldős mellett. A név a rajta lévő tanyákat is jelölte a hivatalos használatban. A rajta emelkedő Lopó-halomról kapta a nevét. A forgóföldek egyike volt, ahol a 18–19. században parlagolások nyomában gazdálkodás folyt, ez magyarázza a *járás* utótagot, amely 'nagyobb földtábla' jelentésben szerepelhet a *Lopóhalom-járás* névformában. A tagosítás és a földosztás után is használatban maradt mindkét megjelölés. Vö. Lopóhalmi iskola. — BARCSA 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 16, ÉGy., FKnt., Hnt., KÖRÖSI 1972: 18, L9.V.304.a/5, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 7, 14, T0.26.33.10, T1.S.78.732/15–202, T9.HmK.12. — T20-B2B3C3.

Lopó-halom 2024: *Lopóuhalom*, 2012: *Lopó-halom*, 1990: *Nagy-Lopó-halom*, 1981: *Nagy-Lopó-halom*, 1972: *Lopóuhalom*, 1972: *Nagy lopóuhalom*, 1943: *Lopó halom*, 1938: *Lopóhalom*, 1938: *Lopó-halom*, 1937: *Lopóhalom*, 1923: *Lopó-hlm. [halom]*, [1920]: *Lopóhalom*, 1914: *Lopó halom*, 1912: *Lopó halom*, 1900: *Lopó halom*, 1891: *Nagy-Lopóhalom*, 1884: *Lopó hl. [halom]*, 1884: *Lopó halom*, [1884 k.]: *Lopó halom*, 1871–1872: *Nagy Lopóhalom*, *Nagy Lopóhalom*, 1858: *Lopó halom*, 1856: *Lopó halom*, 1838: *Nagy Lopó halom*, 1783/1867: *Lopó halom*, 1783: *Lopó halom*. — Egykori kiemelkedés a település déli határában. A katonai felmérések és az 1970-es évekbeli halomkataszter szerint 97 méter tengerszint feletti magasságú, ezzel a környezeténél magasabban fekszik, erre utal a *halom* utótag. Az előtag magyarázata bizonytalan, de feltehetően a területen termő lopótökre utalhat. A helyi hagyomány ugyanakkor az előtagot a *lop* igével hozza összefüggésbe. A régi térképek tanúsága szerint korábban két Lopó-halom volt egymás közelében, ez volt a nagyobb, erre utal a korábbi *Nagy-Lopó-halom* névváltozat. A kisebbik halom elpusztulása után ezt már röviden *Lopó-halom*-ként emlegetik. Vö. Kis-Lopó-halom, Lopó-halmi-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 45, ÉGy., HKFT., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 39, 42, MKFT., MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 7, 14, M. NEPPER et al. 1981: 22, T0.26.33.10, T1.S.78.732/1–14, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.HvT.43, T9.K.31, T9.Ny.117, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T20-B2.

Lopóhalom-járás lásd **Lopóhalom**

Lorántffy utca 2024: *Lóránfi ucca*, 2012: *Lorántffy utca*, 1969: *Lóránffi utca*, [1930]: *Lorántffy utcza*. — Utca a belterület délnyugati részén, a Jókai és a Nap utca között. A korábbi térképeken ez a Rákóczi utca része volt. — ÉGy., T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D4.

Lóska-kút 1990: *Lóska kút*. — Kút a belterület déli részén a Bocskai és Baross utcák kereszteződésében. A kúttest ma is megvan, de már nem működik. Az itt lakó Lóska családnevű bankhivatalnok után nevezték el. — DRAVICZKY 1990: 125. — T28-D4.

Lóska-lapos 2024: *Lóuska-lapos ~ Kacsatelep* | *A Lóuska-lapos vóut a Kacsatelep már az Új Éilet idejébe, ot rengetek kacs megdöglött, oszt ott ásták el, abba az időbe, azóta úty hívjuk mindannyijan, hoty Kacsatelep.* 2012: *Lóska lapos*, 1990: *Lóska-lapos*. — 8-10 hold vizes terület a település délnyugati határában, a Rét Határ-dűlőjében, a hajdúböszörményi határ közelében. Nevének előtagja személynév lehet (vö. Lóska-kút). **Kacsatelep**-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 73, ÉGy. — T19-F3.

Lovász-tanya lásd **Subi-tanya**

Lőpálya lásd **Lőtér**

Lőtér 2024: *Lőütér*; 2012: *Lőtér ~ Lűpálya ~ Lütér*; 1972: *Lőütér*; 1923: *Lőtér*. — Lőtér a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telken. A Vadásztársaság tulajdona, a vadászok tartanak itt lögyakorlatokat. **Lőpálya**-nak is nevezik. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 40, T0.26.33.10. — T13-H5, T18-D1.

Ludas lásd **Ludas-ér 2.**

Ludasér 2024: *Ludasér ~ Rudasér*. — A Ludas-ér vízfolyás környéke a település déli határában, a Keleti-főcsatorna mindkét partján. A településen nem ritka, hogy a víznevek a folyásuk térségét is jelölik (vö. Fürjér, Mélyér). **Rudasér**-nek is mondják. Vö. Ludaséri bejáró. — ÉGy. — T20-C2.

Ludas-ér 1. 2024: *Ludas-ér ~ Rudas-ér*; 2012: *Ludas-ér*; 1990: *Ludas-ér*; 1973: *Ludas-ér*; 1938: *Ludasér*; 1937: *Ludas ér*. — Vízfolyás a település déli határában, amely a Hortobágy felé folyt. A Keleti-főcsatornát egy szakaszon ennek a nyomvonalán építették meg. Nevét a helybeliek szerint onnan kapta, hogy sok vadlúd tanyázott a környékén. A **Rudas-ér** névváltozatot az ejtésbeli hasonlóság magyarázhatja. A környékét is a vízfolyásról nevezték el (vö. Ludasér). — DRAVICZKY 1990: 68, ÉGy., KISS 1937: 63, MÓDY 1973: 22, MOLNÁR 1938a: 7. — T20-C2.

Ludas-ér 2. [1800]: *Ludas*, 1762: *Ludas ér*. — Vízfolyás a település északkeleti, tiszavasvári határánál, évszázadokig vitatott határrészen. Nagy része ma Tiszavasvárhoz tartozik. A régi térképek alapján kérdéses, hogy a vízfolyás átnyúlt-e a mai Hajdúnánás területére. Annyi bizonyos, hogy jó ideje nem használatos elnevezés. — T9.HvT.40, T10.FM.37. — T5-E3F4.

Ludas-ér-halom lásd **Utas-ér-halom**

Ludaséri bejáró 2024: *Ludaséri bejáró*, 2012: *Ludaséri bejáró*. — Út a település déli-délkeleti határában, a Ludasérnél, az Újvárosi útról vezet le nyugatra, egy egykori fácántelephez. — ÉGy. — T20-D2.

Luki-lapos 2024: *Luki-lapos ~ Puki-lapos* | *Olá lakot rajta, de Lukinak becisztik.* 1858: *Lenténé Laposa*. — Alacsonyabb és ezért a vízszabályozás előtt gyakran vizes földterület a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön, az Ormós-dűlőben. Az ott lakórol nevezték **Luki-lapos**-nak. **Puki-lapos**-nak is mondják, ami a **Luki**-ból nyelvi játékkal jöhetett létre. Egy 19. századi térképen még **Lenténé laposa**-ként szerepel ez a terület. Vö. **Luki Oláh-dűlő**. — ÉGy., T9.HvT.55. — T21-E4.

Luki Oláh-dűlő 1990: „*Luki*” *Oláh-dűlő*. — Földterület és dűlőút a település déli határában, a Vidi-földön, az Ormós-dűlő mellett. Egy **Luki** ragadványnevű emberről, Oláh Lászlóról kapta a nevét. A **Luki**-t úgy magyarázzák, hogy a lókupeckedéssel foglalkozó Oláh amikor terelgette kifelé a jóságait az istállóból, nagyokat rikkantva mindig azt mondta: „Lú ki te!”. — DRAVICZKY 1990: 33, 2008: 58. — T21-E4.

Luther utca 2024: *Luter uca*, 2012: *Luther utca*, 1972: *Lutter úcca*, 1969: *Luther utca*, [1930]: *Luther utcza*, 1926: *Luther u[tc]a*, [1910]: *Luther u[tc]a*. — Utca a belterület nyugati részén, a Bartók Béla és a Hunyadi utcákat köti össze. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 12, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D3.

Lyukas-halom 2024: *Jukas-halom* | *Ez igazi kunhalom, tehát it van jóynéhány a határba, ami nem kunhalom, hanem egy agyaglencse.* 1990: *Lyukas-halom*, 1981: *Lyukas-halom*, 1972: *Jukas halom*, 1943: *Lyukas-halom*, 1938: *Jukas-halom*, 1923: *Lyukas-halom*, 1914: *Lyukás halom*, 1912: *Lyukas halom*, 1900: *Lyukas halom*, 1884: *Lyukas hal[om]*, 1884: *Lyukás halom*, 1871–1872: *Lyukas halom*, 1858: *Lyukas halom*, 1855: *Penzes halom* vagy *Lyukas halom*, [1800]: *Lyukas Halom*, 1767–1779: *Lyukas halom*, 1776: *Jukas Halom*, *Lyukas halom*, collis, colliculus, 1770: *Lyukas halom*, collis. — Kiemelkedés Hajdúnánás és Tiszavasvári határán a vasúttól nyugatra. A dombba a szakemberek szerint valamikor a 18. század végén vagy a 19. század elején több mély, nagy méretű rablógödrt ástak. A név

Lyukas-halom

Fotó: Harangi Mária

erre utalhat. Történeti forrásban **Pénzes-halom**-ként is szerepel, e név pedig azt jelzi, hogy egykor pénzt keresve áshattak lyukakat a dombon. Vö. Lyukas-határ. — DRAVICZKY 1990: 57, ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 33, L16.IV.9/46, MKFT., MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 8, 18, T0.26.33.10, T1.S.11.830/23, T1.S.78.732/15–202, T9. HvT.40, T9.HvT.48/1–4, T9.Ny.34, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T6-B3.

Lyukas-határ 1776: *Jukas hatar; Lyukas határ*. — Földterület a település északnyugati határában, közelebbi helyét nem ismerjük. A névadás háttéréről nincsenek információink, talán állatok fürta vagy emberek ásta lyukakra utal. Esetleg összefügg a Lyukas-halom által jelölt területtel. — L16.IV.9/46.

Macsi-tanya 2012: *Macsi-tanya*, 1972: *Macsi tanya*, 1923: *Macsi tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztai északkeleti részén, a Móricz keresztúlnél. Tulajdonosáról, Macsi Miklósról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 40, T0.26.33.10. — T7-G4.

Madaras lásd **Madarász-ér**

Madaras-sziget lásd **Madarász-sziget**

Madarász lásd **Madarász-ér**, **Madarász-sziget**

Madarász-ér 1990: *Madarász-ér*, 1937: *Madarász ér*, 1776: *Madaras*, vena, *Madarász*, vena, 1767–1779: *Madarász ér*. — Időszakos kétágú vízfolyás a település északnyugati határában, amely a Madarász-laposnál veszi kezdetét. Az egyik ága északra tart a Mályvás felé, a másik pedig nyugatra folyik, ugyancsak a Mályvás felé. Egykor sok vízimadár költött a területen, s a madarások gyakran fosztották ki fészkeiket. Ez szolgálhatott a névadás alapjául. Az is elképzelhető azonban, hogy az előtag családnév:

a településen ugyanis ma is élnek *Madarász* nevűek. Egy 18. századi térkép **Madarász** és **Madaras** formában közli. Vö. Madarász-sziget, Madarász-zug. — DRAVICZKY 1990: 75, KISS 1937: 63, L16.IV.9/46, T1.S.11.830/23. — T5-F5.

Madarász-lapos 2012: *Madarász-lapos*, 1990: *Madarász-lapos*. — Alacsonyabban fekvő földterület a település északnyugati határában, az Elő-háttól nyugatra, a Madarász-ér mellett. A Tisza szabályozása és a Hortobágyi-csatorna kialakítása előtt gyakran vízzel elöntött terület volt. Esős időben a szabályozás után is gyakran megtelt vízzel. — DRAVICZKY 1990: 75, ÉGy. — T5-F5.

Madarász-sziget 1854: *Madarász*, 1835: *Barom-állás*, 1776: *Insulam Madaras Sziget alias Barom allas*, *Insulam Madarász Sziget alias Barom állás*, 1767–1779: *Baram állás*, *Madarász sziget*. — Magasabban fekvő földterület a település északnyugati határában, a Madarász-ér mellett, a Tisza egykori árterében. Vizes időben szigetként emelkedett a víz fölé. Csak történeti forrásokból adatolható, s azok **Madarász** és **Madaras-sziget**, illetve **Baromállás** formában is említik. — L9.V.301.c/1, L16.IV.9/46, T1.S.11.830/23, T9. HvT.39. — T5-F5.

Madarász-zug 1854: *Madarász zug*. — A Madarász-ér és a Tisza árteréből kiemelkedő földterület a település északnyugati határában, a Nyiczky-réten. — T9.HvT.39. — T5-E5.

Maghy Zoltán-emlékház 2024: *Magi Zoltán-emlékház*. — Emlékház a belterület déli részén, a központhoz közel, a Jókai utca 16. szám alatt. A rövid életű hajdúnánási költő, Maghy Zoltán szülőháza, amelyet 2020-ban emlékházzá alakítottak. Itt kapott helyet a Pituk Galéria is. — ÉGy. — T28-D4.

Maghy Zoltán utca 2024: *Magi Zoltán ucca | ojan szűk kis zugucca*. 2012: *Maghy Zoltán utca*. — Utca a belterület nyugati részén, a Soós Gábor és a Hunyadi utcákat köti össze. Viszonylag új utca, az 1969-es várostérkép itt még nem jelöl utcát. Maghy Zoltán (1907–1930) költőről nevezték el, aki Hajdúnánáson született, és az iskoláit is itt végezte. — ÉGy. — T28-D3.

Magi Balázs-tanya 2024: *Magi Balázs tanyája* ~ *Magi Balázs-tanya*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön,

a Határ-dűlőben. Idősebb Magi Balázs tulajdonában volt. Róla nevezték el. **Magi Balázs tanyája**-nak is mondják. — ÉGy. — T20-D5.

Magi Balázs tanyája 1. 2024: *Magi Balázs tanyája*. — Tanya a belterület keleti határszélén, a Dorogi út mellett. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T14-B5.

Magi Balázs tanyája 2. lásd **Magi Balázs-tanya**

Magi-dűlő 1990: *Magi-dűlő*, 1981: *Niczki II. dűlő*, 1891: *Nyiczki II. dűlő*, 1871–1872: *Nyiczki II. dűllő*. — Földterület a település északi határában, a Keleti-főcsatornától keletre, a Nyiczky-földön. Magi Balázs gazda művelte az itt lévő Csorvássy-birtokot. Az ő nevét viseli a dűlő. A kataszteri térképeken *Nyiczky-Második-dűlő*-ként szerepel. — DRAVICZKY 1990: 38, MoFnT. 2/9, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T13-F1.

Magi Imre tanyája lásd **Magi-tanya 2.**

Magi iskola lásd **Magi-telki iskola**

Magi-lapos 1. 2024: *Magi-lapos*. — Alacsonyabban fekvő földterület a település északkeleti határában, a Temető-dűlőnél, a Dobos-tanya mellett. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét. Vö. *Magi-part*. — ÉGy. — T14-A1.

Magi-lapos 2. 1990: *Magi-lapos*. — Kaszáló, legelő a Polgári út és a vasúti sínek alkotta zugban, a belterületről nem messze, északnyugati irányban. Magi Antal földje és tanyája állt itt, erre utal az elnevezés. — DRAVICZKY 1990: 84. — T13-F3G3.

Magi-part 2024: *Magi-part*, 2012: *Magi-part*, 1990: *Magi-part*, 1972: *Magi part*. — Enyhe kiemelkedés a település északkeleti határában, a Temető-dűlőnél, a Dobos-tanya mögött, a Magi-lapos mellett. Az itteni földek egykori tulajdonosáról, Magi Jánosról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 39, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 40. — T14-A1.

Magi sor 2024: *Magi sor*, 2012: *Magi-sor ~ Magi-sor-tanya ~ Magi-tanyák*, 1990: *Magi-sor*, 1972: *Magi sor*. — Egykori tanyabokor közel a belterülethez, a Keleti-főcsatorna mellett, a Görbeházi úttól délre, a Lopóhalom-járásban. Legnagyobbbrészt a Magi-család tanyáiból állt, erre utal a név. **Magi sortanya**-ként és **Magi-tanyák**-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 34, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 40. — T13-F5.

Magi sortanya lásd **Magi sor**

Magi-tanya 1. 2012: *Magi-tanya*, 1990: *Magi tanya*, 1923: *Magi tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Görbeházi út északi oldalán, a Magi-telki iskolától nyugatra. Magi Antal családjának a tulajdonában van. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy., T0.26.33.10. — T18-D1.

Magi-tanya 2. 2024: *Magi-tanya ~ Magi Imre tanyája*, 2012: *Magi-tanya*, 1972: *Magi tanya*, 1938: *Magi tanyája*, 1900: *Magi tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön, az Ormós-dűlőben. Már a 19. század végén is a Magi család tulajdonában volt, erre utal a **Magi tanyája** és a **Magi Imre tanyája** elnevezés is. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 40, MOLNÁR 1938a: 11, T16.T.529. — T21-E4.

Magi-tanya 3. 2024: *Magi-tanya | A piros cserepes tanyán Szabó Gábor bátyám lakott, emerrül meg Dóuzsa Pista bácsinak a fija, a náttetőűs tanyán, az mind a kettőű Magi-tanya vout.* — Két tanya egymás mellett a belterületről nem messze északnyugatra, a Polgári út kanyarulatában. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T13-F3.

Magi tanyája lásd **Magi-tanya 2.**

Magi-tanyák lásd **Magi sor**

Magi-telek 2024: *Magi-telek*, 2012: *Magi-telek*, 2003: *Magitelek*, 1995: *Magitelek*, 1990: *Magi telek*, 1985: *Magitelek*, 1981: *Magi-telek*, 1973: *Magitelek*, 1972: *Magi telek*, 1967: *Magitelek*, 1858: *Magi Telek*, 1858: *Magi telek*, 1854: *Magi telek*, 1824/1854: *Magi Telek*. — Mintegy 350-400 köblös földterület a település délnyugati határában, a Görbeházi úttól északra és délre. A terület névadója a néphagyomány szerint a Hajdúböszörményből származó Magi Miklós juhász, aki az 1800-as évek végén jött át Hajdúnánásra, s az akkor még városi közös tulajdonban lévő Alsó-rét szélén épített kunyhót, hodályt. A név utótagja a *telek* földrajzi köznév, amely ezen a vidéken 'a környezeténél magasabban fekvő terület' jelentésű: a Magi-telek egy darabja még a nagy tiszai árvíz idején is szárazon maradt. A terület és környéke a tagosítást és a földosztást követően benépesült, a városból kiköltözők mellett főként az Egri Káptalan területéről érkeztek nagyobb számban a *ríti motyók*-nak 'matyó' mondott katolikusok. Ma több tanya is található rajta. Vö. *Magi-telki-dűlő*, *Magi-telki iskola*.

Magi-telek

Fotó: Eszenyi Arnold

— DRAVICZKY 1990: 46, 1995g, ÉGy., FKnt., Hnt., KÖRÖSI 1972: 40, MKFT., MoFnT. 2/9, T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.54. — T18-D1, T19-E1.

Magi-telki-dűlő 1990: *Magi-Telki-dűlő*, 1972: *Magitelki dűlő*, 1943: *Magitelki dűlő*, 1941: *Magitelki dűlő*, 1923: *Magitelki dűlő*. — Széles nyugat-keleti irányú dűlőföld a település délnyugati határában, a Réten, a Görbeházi út két oldalán. A rajta lévő Magi-telekről nevezik így. — DRAVICZKY 1990: 35, KÖRÖSI 1972: 40, MaKF., T0.26.33.10, T16.T.584. — T18-D1, T19-E1.

Magi-telki iskola 2024: *Magi-telki iskola*, 2012: *Magi-telki iskola ~ Magi iskola*, 1990: *Magitelki iskola*, 1973: *Magi-telki iskola*, 1972: *Magitelki iskola*, 1923: *Magitelki iskola*. — Egykori katolikus iskola a település délnyugati határában, a Magi-telken. Az 1920-as évek elején épült, 1948-ban államosították, ezt követően 1978-ig működött. Az épület 1990-ben az Új Élet tévesz tulajdona volt, a juhászat központja volt itt. Ma is áll. A helybeliek **Magi iskola**-ként is említik. — BAJKÓ 1973: 356, DRAVICZKY 1990: 35, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 40, T0.26.33.10. — T19-E1.

Magyar Elek-tanya 1927: *Mgy. [Magyar] Elek tny. [tanya]*, 1900: *Magyar-Elek tn. [tanya]*, 1884: *Magyar Elek tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Magi-telki-dűlő keleti részén, a Farkasordítónál. Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T16.T.526, T16.T.562. — T19-F2.

Magyar Gáborné utca 2024: *Magyar Gáborné ucca*, 2012: *Magyar Gáborné utca*, 2008: *Horog köz*, *Horog utca*, 2007: *Horog u[tca]*, 1990: *Magyar Gáborné utca*, 1969: *Magyar Gáborné utca*, [1930]: *Magyar Gáborné utcza*. — Utca a belterület északkeleti részén, a Nyíregyházi

utat és a Dobó István utcát köti össze, folytatása a Hódos Imre utca. Hivatalos neve hosszú ideje *Magyar Gáborné utca*. Magyar Gáborné (1862–1920) nemes asszonynak az utcában két háza is volt, ezek közül az egyiket felajánlotta óvodának, amely 1948-ban nyílt meg. Halála után nevezték el róla az utcát. Korábban **Horog köz** és **Horog utca** néven is említették. — DANKÓ 2005: 158, DRAVICZKY 1990: 116, ÉGy., FEHÉR 2007a: 227, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E2F2.

Magyaros étterem 2024: *Magyaros étterem*, 2009: *Magyaros étterem*. — A város főterén, a Hunyadi utca sarkán lévő, 2007-ben megnyílt étterem. — ÉGy., MÁRÓ 2009: 38. — T28-D3.

Magyar utca 2024: *Magyar ucca*, 2012: *Magyar utca*, 1972: *Magyar úcca*, 1969: *Magyar utca*, [1930]: *Magyar utcza*, 1926: *Magyar u[tca]*, [1910]: *Magyar u[tca]*. — Utca a belterület keleti, északkeleti és északi részén, a külső körút része. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 12, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D2, T29-F2F3.

Magyar utcai iskola lásd **Hatos iskola**

Majoros-tanya 2024: *Majoros-tanya*. — Tanya a település délnyugati részén, a Réten, a Magi-telki-dűlőben, ahol a Görbeházi út keresztezi a Kadarcsot. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T19-F1F2.

Major-tanya 2024: *Major-tanya* | *A Káhármason ahogy átmertünk mingyán ot vóut balóydalt a Major Anti bácsijék tanyája*. 2012: *Major-tanya*, 1972: *Major tanya*, 1923: *Major tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlő nyugati részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 40, T0.26.33.10. — T18-D1D2.

Maklár 2024: *Maklári ~ Eggyes iskola ~ Eggyes ~ Iskola uccaji iskola*, 2012: *Iskola utcai iskola ~ Maklári*, 1969: *Általános iskola*. — Általános iskola az Iskola utca 3. szám alatt. A város egyik régi iskolája, egykori „rég épülete” már a 19. század végén állhatott. Az iskolák államosítása után ez lett az 1. számú *Általános Iskola*, röviden **Egyes iskola** vagy **Egyes**. Az új épületet 1982-ben adták át. 1990-ben *Maklár Lajos Ének- és Zenetagozatos Általános Iskola* lett a hivatalos neve, Maklár Lajos kántortanító és gimnáziumi énektanár után, de röviden csak

Maklár-ként emlegetik. Jelenleg a Bocskai István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tagintézménye. A többi tagintézménytől való megkülönböztetés végett nevezik újabban **Iskola utcai iskolá**-nak. — DRAVICZKY 1990: 174, ÉGy., T9.Ny.208. — T28-D3.

Makó-tanya 1900: *Makó tn. [tanya]*, 1884: *Mako tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Felső-Réten, a Polgári úttól északra. Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T16.T.526. — T11-G2.

Malom-ér 2024: *Malom-ér*; 1990: *Malom-ér*, 1972: *Malomér*, 1943: *Malom ér*, 1914: *Malom ér*, 1912: *Malom ér*, 1900: *Malom ér*, 1891: *Malom ér*, 1884: *Malom ér*, [1884 k.]: *Malom ér*, 1871–1872: *Malom ér*, 1858: *Szőke ér*, 1783/1867: *Malom ér*, 1783: *Malom ér*. — Széles és mély vízfolyás a település középső részén, a Varjason, amely egykor vízimalmot hajthatott. Északi szakaszát Varjas-érnek, a délnek tartó szakaszát Zagolya-érnek, a legalsó részét pedig Ökör-érnek hívják. A Malom-ér vonalán építettek meg a K. III-2. csatorna jelentős szakaszát. Ugyanezt a szakaszt jelölhették a második katonai felmérés térképén **Szőke-ér**-ként, melynek előtagja 'az iszaptól kissé szennyezett, sárgás (víz)' jelentésben állhatott. — DRAVICZKY 1990: 71, ÉGy., FNESZ. *Szőke-forrás völgye*, HKFT., KÖRÖSI 1972: 41, MKFT., T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T20-B1.

Malom presszó 2009: *Malom presszó ~ Bajját-kocsmá*. — Kocsmá az Árpád és a Polgári utca sarkán. 1945 előtt a tulajdonosáról elnevezve **Bajját-kocsmá**-ként üzemelt. A háború után élelmiszerboltta alakították. Az 1970-es évektől ismét presszóként működött, a Csiha-malom közelsége miatt *Malom presszó* néven. — MÁRÓ 2009: 21. — T28-C2.

Malom-sziget 1982: *Malomsziget*. — Magasabban fekvő terület a belterület keleti részén, a Kiss Ernő, a Perczel és a Damjanich utcák találkozásánál. Az 1800-as évek elején még kívül esett a belterületről. A név arra utal, hogy akkoriban itt egy szélmalom üzemelt, amely később már szárazmalomként működött. Az 1900-as évek elején elbontották, és beépült ez a

városrész, de a név egy ideig még használatban maradt. — TIMÁRI 1982: 2. — T29-F3.

Malom utca 2024: *Malom ucca*, 2012: *Malom utca*. — A belterület nyugati szélének külső utcája, a Csiha Győző utca folytatása. A közelben, a Szabadság utcán áll a Csiha-malom, erre utal az elnevezés. — ÉGy. — T28-C3.

Mályvás 2024: *Májvás*, 2012: *Mályvás*, 1990: *Mályvás*, 1902: *Melváshát*, 1858: *Májvos*, [1800]: *Mályvás Hát*, 1776: *mályhas hat*, *Mályvás hát*, *Malyvas Hat*, *Mályvás Hát*, locus. — Magasabban fekvő földterület, korábban mocsárral körülvéve, a település északnyugati határában, a Belső-Tedej határrészen, a Nyiczky-réten, a polgári határnál. Nevét bizonyára a terület jellegzetes növényzetéről kapta, amely levélzöldségként is ismert inségétel. A 18. századi források **Mályvás-hát** néven említik. Részai voltak a Kis- és a Nagy-Mályvás. A polgári határ túloldalán pedig Mályvás út is szerepel, amely Tiszadob határából vezetett Tedej nyugati határához. Vö. Mályvás-dűlő, Mályvás-tanya. — BARCSA 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 19, ÉGy., L16.IV.9/46, T9.HvT.40, T9.HvT.56. — T11-F1.

Mályvás-dűlő 1990: *Mályvás-dűlő*. — Dűlőföld és út a település északnyugati határában, a polgári határnál, a Mályvás nevű határrészen. — DRAVICZKY 1990: 36. — T11-F1.

Mályvás-hát lásd **Mályvás**

Mályvás-tanya 2024: *Májvás-tanya*, 2012: *Mályvás-tanya*, 1972: *Májvás tanya*, 1923: *Mályvás tny. [tanya]*, 1905: *Mályvás t[anya]*, 1886: *Mályvás t[anya]*, 1884: *Mályvas tn. [tanya]*. — Egykori tanya a Mályvás területén, a Kasziba-dűlő északnyugati sarkában, a Kis-Mályvásnál. — ÉGy., GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, KÖRÖSI 1972: 41, T0.26.33.10. — T11-F1.

Margit-fürdő 1990: *Margit fürdő*. — Egykori kádasfürdő a belterület központjában, a Jókai utca 4. szám alatt. 1923-ban nyílt meg, a tulajdonos lányáról kapta a nevét. Az ötvenes években lebontották. — BUCZKÓ 2012b, DRAVICZKY 1990: 237. — T28-D4.

Máró-dűlő lásd **Hetedik-dűlő**

Martinek-farm 2024: *Martinek-farm*. — Gazdaság a település középső részén, a Görbeházi út mentén a Keleti-főcsatornától nyugatra. Tulajdonosáról nevezték el. — ÉGy. — T13-F4.

Mártírok utca lásd **Mártírok útja**

Mártírok útja 2024: *Mártírok útja*, 2012: *Mártírok útja*, 1990: *Mártírok útja*, *Zsidó köz*, 1972: *Mártírok útja*, *Zsidó köz*, 1969: *Mártírok utca*, [1930]: *Bem utcza*, 1926: *Bem u[tc]a*, [1910]: *Bem u[tc]a*. — Utca a belterület keleti részén, az Ady Endre körút és a Dorogi utca között. A hivatalos *Mártírok útja* név mellett **Mártírok utca**-ként is említik. A helybeliek egykor **Zsidó köz**-ként is ismerték, mert itt lakott a zsidó családok többsége, és az utcában állt a Zsidó templom, a németek pedig itt hozták létre a gettót a második világháború idején. A 20. század első felében **Bem utcá**-nak hívták (nem azonos a mai Bem utcával). — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 12, 16, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3.

Mart-tanya lásd **Szabó Miklós tanyája**

Marx Károly utca lásd **Nikodémusz István utca**

Marx utca lásd **Nikodémusz István utca**

Második-csordakút lásd **Kiskajánsziki-Nagy-csordakút**

Második-dűlő lásd **Kis-Rezes-dűlő**

Második-rét 1990: *Második rét-laposa*, 1900: *második* és *harmadik rét*, 1855: *masodik rét*, 1854: *Második rét*. — Földterület a település északnyugati határában, az Elő-háttól északra, az Első-rét és a Harmadik-rét között, egykori nádvági terület. **Második-rét laposa** formában is adatható. — BARCSA 1900: 183, DRAVICZKY 1990: 77, T9.HvT.39, T9.HvT.48/1–4. — T5-G5.

Második-rét laposa lásd **Második-rét**

Máté-dűlő 1990: *Máté dűlő*, *Máthé-dűlő*. — Földterület és földút a település déli–délkeleti határában, a Vidi-földön. A Máté testvéreknek volt a dűlőben 15–15 köblös földje egy-egy kis tanyával, innen kapta a nevét. Vö. **Máté-tanya**. — DRAVICZKY 1990: 33. — T20-D4.

Máté-sziget 2015: *Máté-sziget*, 2012: *Máté-sziget*, 1990: *Máthé sziget*. — 120–130 köblös enyhe kiemelkedés, legelő a település déli határában, a Varjas-erdőtől délre, a K. III-2. csatorna kanyarulatában. A környék valaha gyakran volt vízállásos, ez a terület azonban kiemelkedett belőle, erre utal az utótag. A helybeliek szerint az 1880-as években egy Máté nevű pásztor élt itt, róla kapta a nevét. A névadó kilétét nem ismerjük ugyan, de az valószínű, hogy az előtag

valóban személynevet rejt. — DRAVICZKY 1990: 46, ÉGy., MÁRÓ 2015: 173. — T19-H2.

Máté-tanya 2024: *Mátéj-tanya*. — Egykori tanya a település déli–délkeleti határában, a Vidi-földön, a Béke kettéstől délre. Tulajdonosáról nevezték el. Róla, illetve a tanyáról kapta a nevét a dűlő is. Vö. **Máté-dűlő**. — ÉGy. — T20-D4.

Mátyás király utca 2024: *Mátyás király ucca*, 2012: *Mátyás király utca*, 1990: *Mátyás király utca*, *Kola köz*, *Széchenyi utca*, 1982: *Mátyás király utca*, *Futó köz*, 1972: *Mátyás király ucca*, *Kola köz*, 1969: *Mátyás király utca*, 1937: *Kola köz*, [1930]: *Mátyás király utca*, 1926: *Széchenyi u[tc]a*, [1910]: *Széchenyi u[tc]a*. — Utca a belterület keleti–délkeleti részén, a Dorogi utca és az Attila utca között. Hivatalos neve az 1930-as évektől *Mátyás király utca*, korábban **Széchenyi utca** volt. A népi nevén **Kola köz**-nek mondták, amelyben a *Kola* családnév szerepel. A 16. századtól napjainkig élnek ilyen nevűek Hajdúnánáson. TIMÁRI szerint a 20. század elején **Futó köz**-nek nevezték, ennek hátterét nem ismerjük. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., KISS 1937: 63, KOVÁTS 1973: 41, KÖRÖSI 1972: 12, TIMÁRI 1982: 3, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3E4.

Mátyus-dűlő lásd **Daróczi-dűlő**

Mecsei-dűlő 1990: *Mecsei-dűlő*. — Dűlőföld és dűlőút a település északi határában, a vasúttól keletre, a Pusztakereszt második dűlője a tiszavasvári határ felől. Nevét arról a *Mecsei* családnévű parasztemberről kapta, akinek 12–13 köblös földje és tanyája is volt a dűlőben. — DRAVICZKY 1990: 29. — T6-C4.

Médi-tanya 1972: *Médi tanya*, 1923: *Médi tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település középső részén, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Fürjhalom-járásban, a Nyakas-farmtól és a Dózsa téstől délre. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 41, T0.26.33.10. — T13-E4.

Médi-telek 1990: *Médi telek*. — Enyhe kiemelkedés, szántó a település déli határában, a Lopó-halomtól délre. Tulajdonosáról, a Médi családról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 45. — T20-B2B3.

Méhes 2024: *Míhes, Mihesen | Eszt a táblát, eszt az egész, innen a Nyirityházi úttól eddig, eszt it Mihesnek híftuk, mert it van ety tanya, ez vóyt a téjeszben egy libatelep, Mihes-libatelep*

vóut, és eszt az egész táblát híftuk Mihesnek. — Földterület a település északkeleti határában, a Pusztán, a Kis-Rezes-dűlőben. A Méhes személynévi eredetű lehet. Vö. Méhes-libatelep. — ÉGy. — T14-D2.

Méhes-libatelep 2024: *Mihes-libatelep ~ Mihes-tanya ~ Gál Lajos tanyája.* — Tanya, korábban libatelep a település keleti-északkeleti határában, a Kis-Rezes-dűlőben, a Méhesen. Tulajdonosáról nevezték *Gál Lajos tanyájá*-nak és *Méhes-tanyá*-nak. Később itt libatelepet hoztak létre, ezt említették *Méhes-libatelep*-ként. — ÉGy. — T14-D1.

Méhes Nagy Lajos köze lásd **József Attila utca**
Méhes-sziget lásd **Elő-hát**

Méhes-tanya lásd **Méhes-libatelep**

Mélyér 2024: *Mijér*; 2012: *Mély-ér ~ Mijér ~ Milyér*; 1981: *Kadarcs-dűlő*. — Egykor időszakosan vízzel telt, mélyebben fekvő földterület a település déli határában, a Réten, a Határ-dűlő keleti végén. A Mély-ér vízfolyás neve vonódott át a környező térség megjelölésére. *Kadarcs-dűlő* néven is említették. Ma szántó. Részei a Kis- és a Nagy-Mélyér. Vö. Mélyéri-erdő. — ÉGy., MoFnT. 2/9. — T19-G3.

Mély-ér 2012: *Mij-ér*; 1990: *Mély-ér; Mélyér*; 1938: *Mij-ér*; 1858: *Mely ér*; 1854: *Mély ér*. — Vízfolyás a település déli határában, a Réten, a Határ-dűlő keleti részén. A Kadarcs felé folyik. Egykor bizonyára mély lehetett, erről kapta a nevét. Korábban rendszeresen elborította a környéket, amit szintén Mélyérnek neveznek. A vízszabályozás óta nem okoz gondot. — DRAVICZKY 1990: 72, ÉGy., MOLNÁR 1938a: 7, T9.HvT.39, T9.HvT.54. — T19-F3.

Mélyéri-erdő 2012: *Mily-éri-erdő*. — Erdő a település délnyugati határában, a hajdúböszörményi határ mellett, a Mélyér területén. — ÉGy. — T19-H4.

Mendli-kút 1985: *Mendli [kút]*. — Kút a Jókai és a Pöstyén utcák találkozásánál. Ma már nem ismert név. Előtagja az ott lakó Glücklich Emánuel ragadványnevéből alakult. — DRAVICZKY 2008: 71, T0.26.33.6. — T28-D4.

Ménes csapás 1972: *Mínes csapás*, [1800]: *Ménes Csapás*, 1767–1779: *Ménes csapás*. — Az egykori lólegelőre, a Ménes-részre vezető út, amelyen az állatokat hajtották, a település északnyugati határában, a Zöld-halomtól nyu-

gatra. Vö. Ménes-kút 2. — FKnT., KÖRÖSI 1972: 41, T1.S.11.830/23, T9.HvT.40. — T5-G4.

Méneskút 1. 2015: *Ménes-kút*, 1992: *Ménes kút*, 1990: *Ménes-kút*, 1943: *Méneskút*, 1941: *Méneskút*. — Egykori kút a település déli határában, a Közös-legelő Görbeházi úttól délre eső részén, a Varjas-erdőtől délre, a Ménes-legelőn. A város egyik ménesének itatására szolgált a 2. világháborúig. A magyar tarka elszaporodása után a tarka törzsgulyát tették ide, de a kutat továbbra is *Méneskút*-nak nevezték. — DRAVICZKY 1990: 89, 1992: 117, MaKF., MÁRÓ 2015: 173, T16.T.573. — T19-H2.

Méneskút 2. 2015: *Ménes-kút*, 2012: *Méneskút*, 1990: *Ménes kút*, *Ménes kút*, 1846–1847: felső gulya és *méneskút*. — A ménes itatására szolgáló kút a település északi-északnyugati határában, a Tedeji-legelőn, az Elő-háttól északra, a Hortobágyi-csatorna és a Kacsaringós-ér találkozásánál. Már a 19. század közepén is itt legeltették a felső ménest. — DRAVICZKY 1990: 91, ÉGy., L9.V.304.a/5, MÁRÓ 2015: 175. — T5-G4.

Méneslegelő 1. 1990: *Ménes-legelő*. — Lovak legelője a település déli határában, a Közös-legelő déli részén, a Varjas-erdőtől délre. — DRAVICZKY 1990: térkép. — T19-H2.

Méneslegelő 2. lásd **Ménes-rész**

Ménes-rész 2012: *Mínes-rész*, 1990: *Ménes legelő*, *Ménes-legelő*. — Lólegelő a település északi-északnyugati határában, a Tedeji-legelőn, a Forgács-háti-csatorna és a Vicskus-csatorna között. Átnyúlik a mai Tiszavasvárihoz tartozó régi Szentmihály határába is. *Méneslegelő*-ként is szerepel. Vö. Ménes csapás. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T5-G4.

Meskó-gyár lásd **Leventeház**

Meskó István szalmakalapgyára lásd **Leventeház**

Mester utca lásd **Reviczky utca**

Mezei-tanya 1. 2024: *Mezeji-tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Magi-telken, az M3-as autópálya felüljárójánál. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T19-F1.

Mezei-tanya 2. 2024: *Mezeji-tanya*. — Tanya a település délnyugati határában, a Magi-telki-dűlőben, a Görbeházi úttól északra, a Herperger-tanya közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T18-D1.

Mézesmáj 2024: *Mízesmáj*, 2012: *Mézesmáj* ~ *Mízesmáj*, 1990: *Mézesmáj*, 1972: *Mízesmáj*, 1956: *Mézesmály*, 1944: *Mézesmály*, 1943: *Mézes máj*, 1938: *Mízesmáj*, 1937: *Mízes májj*, 1923: *Mézes máj*, [1920]: *Mézesmáj*, 1891: *Mézes máj*, 1871–1872: *Mézes máj*, 1838/1867: *Mézes-máj*, [1820]: *Mézes-Máj*, 1761: *Mezes Maji* Dorogi határra Dülő. — Határrész a település keleti határában, a Nyíregyházi út déli oldalában, a Csepüs-szőlő mögött. Főleg az egyháznak volt e területen földje. Nevét a helybeliek magyarázata szerint onnan kapta, hogy rossz minőségű föld van itt, ragad, mint a máj. Mások szerint az, aki hosszabb időre vette haszonbérbe ezt területet, a vizes világban károsodott, csak elhúzták előtte a mézesmadzagot, a mézes májat. A helynév valójában a határrészen található, eredetileg *Mézes-mál* nevet viselő Mézesmáj-halomról kaphatta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 10, ÉGy., Hnt., Kiss 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 18, L9.V.301.c/2, MOLNÁR 1938a: 8, T0.26.33.10, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.9/b, T9.HvT.41, T9.Ny.117, T16.T.573. — T14-C3.

Mézesmáj-halom 2024: *Mízesmáj-halom* | Gyakorlatilag az autópálya-építéshez elhorták. 2012: *Nagy Imre-halom*, 1990: *Mézesmáj halom*, *Nagymézesmáj-halom*, *Nagy Imre-halom*, 1981: *Mézes-máj-halom*, 1972: *Mízesmáj halom*, 1923: *Mézesmál-hlm. [halom]*, 1914: *Mézes máj halom*, 1912: *Mézes máj halom*, 1904: *Mézesmájhalom*, 1900: *Mézes máj halom*, 1884: *Mézes máj halom*, [1884 k.]: *Mézes máj halom*, 1858:

Mézes máj hát, 1761: *Mézes Mál*. — Kiemelkedés a település keleti határában, a Nyíregyházi út mellett. Nevét a helybeliek a környékbeli rossz minőségű földből magyarázzák, ami ragad, mint a máj. A *Mézesmáj* névben valójában nem a *máj* szó, hanem a mára elhomályosult *mál* földrajzi köznév rejlik, amely a régiségben 'hegy, domb oldala' jelentésben volt használatos. Ezt mutatja a név 18. századi *Mézes-mál* formája is. Az ilyen elnevezéseket jellemzően szőlővel beültetett kiemelkedések megnevezésére használták a nyelvterület egyes részein. A történeti források szerint Hajdúnánáson a 18. század eleje óta foglalkoznak szőlőműveléssel, de az a *szőlő* utótagú szőlőskertekben folyt. A településen ugyanakkor a 18. századi adóösszeírások szerint tekintélyes számú méhkas volt, sokkal inkább ezzel, azaz a méztermeléssel függhet össze a név előtagja. Az utótag elhomályosulása után azután a beszélők próbálták megértelmesíteni a nevet, így alakult ki a *Mézesmáj* forma, ami a környező földterület megnevezésére is használatban volt, s hamarosan sajátos névmagyarázatok is születtek az érdekes névforma kapcsán (vö. *Mézesmáj*). A halom megjelölésére azután a meglévő névhez hozzákapcsoltak egy újabb 'kiemelkedés' jelentésű földrajzi köznevet, így jött létre a *Mézesmáj-hát* és a *Mézesmáj-halom*. *Nagy-Mézesmáj-halom*-ként is említették, a közelben volt ugyanis egy másik kiemelkedés is, a *Kis-Mézesmáj-halom*-nak is mondott Kántor-domb. Az újabb *Nagy Imre-halom* név úgy alakult, hogy a kiemelkedés Nagy Imre illetményföldjén feküdt, aki a második világháború előtt és alatt a város lekipásztora volt. A második világháborút követően ezeket a területeket elvették a református egyháztól, a halomból pedig sok homokot elhordtak. — DRAVICZKY 1990: 10, 42, ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 41, L9.V.301.c/2, MKFT., MoFnT. 2: 31, T0.26.33.4, T0.26.33.10, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T14-C3.

Mézesmáj-hát lásd **Mézesmáj-halom**

Mézes-mál lásd **Mézesmáj-halom**

Mezőgép lásd **Tungsram**

Mező Imre utca lásd **Csohány László utca 1.**

Mező Janiék tanyája 2012: *Mező Janiék tanyája*, 1972: *Mező tanya*, 1923: *Mező tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati

A Mézesmáj-halom az 1980-as években
Fotó: Draviczky Imre

határában, a Rét déli, Hajdúböszörmény felé eső szélén, a Mélyértől nyugatra. **Mező-tanya** néven is ismerték. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 41, T0.26.33.10. — T19-F3.

Mező-tanya lásd **Mező Janiék tanyája**

Micski-zug lásd **Nyiczky-zug**

Micsurin lásd **Katona**

Micsurin téesz lásd **Katona**

Micsurin-telep lásd **Lakatos**

Mike 2024: *Mike | Nyiretyházi úton menni kifele, az a réisz vóút a Mike, ami leéjget valamikor.* 1990: *Mike.* — Településrész a belterület északkeleti részén. A mai Érmihályfalva utcát és a Hódos Imre utcát és környékét foglalja magába. A névadás indítéka bizonyára az volt, hogy ilyen családnévűek laktak a környéken. Az elnevezés a két utca megjelölésére korábban hivatalosan is használatban volt. — DRAVICZKY 1990: 110, ÉGy. — T29-E2F2.

Mike köz lásd **Mike utca**

Mikes Kelemen utca 2024: *Mikes Kelemen ucca*, 2012: *Mikes Kelemen utca*, 1972: *Mikes úcca*, 1969: *Mikes Kelemen utca*, [1930]: *Mikes Kelemen utca*, 1926: *Mikes u[tca]*, [1910]: *Mikes u[tca]*. — Utca a belterület északnyugati részén, a Polgári út és a Szatmár utca között. **Mikes utca**-ként is említik, hivatalos neve *Mikes Kelemen utca*. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 13, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C2.

Mikes utca lásd **Mikes Kelemen utca**

Mike utca 1990: *Mike utca*, 1972: *Mike köz*, [1930]: *Mike utca*, 1926: *Mike u[tca]*, [1910]: *Mike u[tca]*. — A mai Érmihályfalva utca és Hódos Imre utca korábbi közös neve, arra utalt, hogy a Mike nevű településrészen fekszik. **Mike köz**-ként is ismerték. — DRAVICZKY 1990: 116, KÖRÖSI 1972: 14, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156. — T29-F2.

Mikó Gyula üzeme 1990: *Mikó Gyula üzeme.* — Egykori épület és üzem a belterület keleti részén, a Dorogi utca 5. szám alatt. Tulajdonosáról kapta a nevét. Ma már nincs meg. — DRAVICZKY 1990: 229. — T29-E3.

Mikó-kút 2007: *Mikó kút*, 1846: *Mikó[-kút]*. — Egykori kút a belterület délnyugati részén, a Reményi utca 2. szám előtt. Az ott lakóról kapta a nevét. — FEHÉR 2007b: 231, T0.26.33.3. — T28-D3.

Mikó-tanya 1. 2012: *Mikó-tanya*, 1972: *Mikóu tanya*, 1943: *Mikó tny. [tanya]*, 1941: *Mikó tny. [tanya]*, 1923: *Mikó tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztán, a Mirkó-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 41, MaKF., T0.26.33.10, T16.T.573. — T7-F4.

Mikó-tanya 2. 2024: *Mikóu-tanya.* — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld keleti részén, a Jenei-dűlőben. Egykori kovácsmester tulajdonosáról, Mikó Balázsról nevezték el. — ÉGy. — T21-F4.

Mikszáth Kálmán utca 2024: *Mikszát Kálmán ucca*, 2012: *Mikszáth Kálmán utca*, 1990: *Mikszáth Kálmán utca*, *Kard köz*, *Frangepán utca*, 1969: *Mikszát K[álmán] utca*, [1930]: *Frangepán utca*, 1926: *Kard u[tca]*, [1910]: *Kard u[tca]*. — Utca a belterület északnyugati részén, a Gábor Áron és a Móricz Zsigmond utcák között. Korábban **Frangepán utca** volt a neve, azt megelőzően **Kard utcá**-nak, **Kard köz**-nek mondták, talán mert alakja a kard markolatához hasonló. Hivatalos neve *Mikszáth Kálmán utca*. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D2D3.

Mínusz 2024: *Minusz | A Minusz kezdődik it Soltisz Lacijéknál, a Görbeházi úton, aut van a Kadarcs, a Majoros-tanyánál, Káhármas, Hortobágy.* 2012: *Mínusz.* — Öntözőcsatorna a település déli-délnyugati határában, a Görbeházi úttól délre, a Kadarccsal párhuzamosan keletre. A névadás indítékát nem ismerjük, de bizonyára vízügyi névhasználat alapján keletkezhetett. Vö. **Mínuszkettő**. — ÉGy. — T19-G1G2.

Mínuszkettő lásd **K. III-2. csatorna**

Mínuszkettő hídja 2012: *Mínuszkettő hídja.* — Híd a település délnyugati határában, a **Mínuszkettő**-nek mondott K. III-2. csatornán, a Görbeházi útnál. Vö. **Mínusz**. — ÉGy. — T19-G1.

Mirkó-dűlő 2012: *Mirkó-dűlő*, 1990: *Mirkó-dűlő*. — Földterület a település északkeleti határában, a Pusztá határrész közepén. Nevét arról a Mirkó Istvánról kapta, akinek 110 hold földje volt a dűlőben. — DRAVICZKY 1990: 28, ÉGy. — T7-E5F5.

Mobil dűlő 1990: *Mobil-dűlő*, 1886: *Negyedik dűlő*. — Dűlőút a település keleti határában, a Dorogi útba torkollik. Nevét a helybeliek ma-

gyarázata szerint onnan kapta, hogy a végénél a második világháború alatt egy nagy tábla állt, rajta „Mobil” feliratú reklámmal. Az 1886-os tagosítási térképen *Negyedik-dűlő*-ként szerepel: a korábban közös városi tulajdonban lévő földek felosztásaként kialakult új dűlőket ekkor számozással jelölték, ezek a legtöbb esetben azonban nem váltak ténylegesen használt nevekké. — DRAVICZKY 1990: 30, T9.HmT.13. — T14-B3C3.

Móde 2024: *Móude ~ Ruhaipari Szövetkezet*, 1990: *Ruhaipari KTSZ*. — Varroda a belterület központjában, a Kossuth utca 4. szám alatt, az elmúlt években zárt be. Korábban *Ruhaipari szövetkezet*, *Ruhaipari kátész* volt a neve. A rendszerváltás után *Mode 3H* néven működött, de röviden csak *Móde*-ként emlegetik. — DRAVICZKY 1990: 180, ÉGy. — T29-E3.

Mokem-kút 2007: *Mokem kút, Döghordó [kút]*, 1990: *Mokem kút, Böszörmény kút*, 1937: *Mokend kút*. — Egykori ásott kút a belterület déli részén, a Döghordó köz legvégén, amely a Böszörménybe vezető út mellett állt. Innen kapta a *Böszörmény-kút* és a *Döghordó-kút* nevét. *Mokend-kút* néven ugyancsak említették, ennek és a címszóbeli névalaknak a létrejöttét a helybeliek az öreg Zsugához köthették, aki a háza előtt lévő kúthoz járt új hírekért, s gyorsbeszédű lévén a *Mit mond kend?* helyett *Mi-mo-ken?*-et mondott, így őt elnevezték *Mokem* vagy *Mokend Zsuga*-nak. — DRAVICZKY 1990: 121, 2008: 68, FEHÉR 2007b: 229, KISS 1937: 63. — T29-E4.

Mokend-kút lásd **Mokem-kút**

Molnár dűlő 2012: *Mónár dűlő*, 1990: *Molnár-dűlő*. — Út a település középső részén, a Polgári úttól indul északra, az M3-as autópályától nyugatra, a Molnár család tanyája mellett. — DRAVICZKY 1990: 37, ÉGy. — T12-D2D3.

Molnár-kocsm 1. 2024: *Móynár-kocsm* ~ *Búzavirág* | *vaty harminc éve mekszünt már*. 2009: *Búzavirág söröző*, egykor: *Molnár kocsm*, 1981: *Búzavirág eszpresszó*. — Egykori kocsm, illetve vendéglátóhely a belterület központjában, a Jókai és a Pöstyén utca sarkán, a Jókai utca 17. szám alatt. Korábban *Molnár-kocsm* néven üzemelt, majd *Búzavirág eszpresszó*, illetve *Búzavirág söröző* néven működött, ma *Búzavirág*-ként is ismerik. — ÉGy., Hajdú-Bihari Napló 1981.03.20: 6, MÁRÓ 2009: 22. — T28-D4.

Molnár-kocsm 2. 2024: *Móynár-kocsm*. — Egykori tanyasi kocsm a település délnyugati határában, a Réten, a Görbeházi út déli oldalán, nem messze a görbeházi határtól. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T18-C2.

Molnár-kút 1990: *Molnár kút*. — Egykori kút a belterület délnyugati részén, a Soós Gábor utcán, az utca leágazásánál. Ma már csak a körbekevert kúthely van meg. Nevét Molnár László parasztemberről kapta. A huszadik század elején nyitott kutak Hajdúnánáson rendszerint arról a családról kapták a nevüket, akiknek a háza előtt a kút állt. — DRAVICZKY 1990: 126. — T28-D3.

Molnár-part lásd **Ötvös-hát**

Molnár-tanya 1943: *Molnár-tny. [tanya]*, 1941: *Molnár-tny. [tanya]*, 1927: *Csormás tn. [tanya]*, 1900: *Csormás tn. [tanya]*, 1884: *Csormás tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Balázs-telki-dűlő középső részén. Korábban *Csormás-tanya* volt a neve. Egy mást követő tulajdonosairól kapta a neveit. — HKFT., MaKF., T16.HvT.526, T16.HvT.562, T16.HvT.582. — T11-G5.

Mónus-tanya 2024: *Móynus-tanya*. — Tanya a település keleti-északkeleti határában, a Pusztán, a Zsuzsika-dűlő keleti szélénél, a Nyíregyházi úttól nem messze. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T14-C3.

Morgó lásd **Morgó kocsm**

Morgó csapszék lásd **Morgó kocsm**

Morgó előtti kút lásd **Morgó-kút**

Morgó halászcserda lásd **Morgó kocsm**

Morgó kocsm 2024: *Morgóy kocsm* ~ *Halászcserda* | *Asztán a hatvanas évek utóján elneveszték Halászcserdának, de eszt mindenki Morgóy kocsmának monta Nánáson*. 2009: *Morgó kocsm*, *Hétlépcsős*, *Halász cserda*, 1990: *Morgó kocsm*, *Hétlépcsős*, *Halász cserda*, 1961: *Morgó-halászcserda*, 1854: *Belső Morgó kocsm*, 1852: *Morgó-csapszék*, 1846–1847: *Morgó csapszék*, 1791: *Morgó*. — Egykori kocsm a belterület északi részén, közel a központhoz, a Kossuth utcán, ahol a Nyíregyházi út beletorkollik. 1791-ben már állt az épület, ekkor *Morgó* nevet viselt. Bö másfél évszázadig üzemelt *Morgó kocsm* és *Morgó csapszék* néven, ma is ismerik még ezt az elnevezést. A *Belső Morgó kocsm* körülírásszerű megjelölés lehet, a belterületen belül és kívül lévő kocszmák

felsorolásában. Közben az 1910-es években átépítették, s minthogy a bejárathoz téglából épített hét lépcsőfokon lehet feljutni, a 20. század második felében a fiatalok **Hétlépcsős**-nek hívták. A kocsmá átalakítása után halászcárdaként üzemelt tovább, erre utal a **Morgó halászcárda** és a **Halászcárda** név. Jelenleg fagyizó működik az épületben. A *Morgó* név a '(természeti jelenség) mozgás közben olyan hangot ad, mint a kutya morgása' jelentésű *morog* igéből képzett igenévből alakult. Egyik magyarázata szerint 1831-ben a kolerajárvány idején a városkapitány megtiltotta, hogy a kocsmában hangosan énekeljenek, csak dúdolni, csevegni volt szabad, erre utal a név. Valószínűbb azonban, hogy a névadás oka — a *Szeles* csárdáéhoz hasonlóan — az lehetett, hogy régi, szabadkéményes épületekben erősen hallatszott a szél: a szél morgása jelenik meg tehát a névben. Vö. *Morgó-kút*. — BARCSA 1900: 165, DRAVICZKY 1990: 169, ÉGy., Hajdú-Bihari Napló 1961.09.02: 4, KIS 1991, L9.V.304.a/5, MÁRÓ 2009: 16–17, OLÁH 1973: 233, 235, TIMÁRI 1971: 20. — T29-E2.

Morgó-kút 2024: *Morgóy-kút ~ Morgó előtti kút*, 1990: *Morgó előtti kút*. — Egykori artézi kút a belterület északi részén, a Kossuth utcán, a Morgó kocsmával szemben, erről kapta a nevét, **Morgó előtti kút**-nak is mondták. 1944-ben fűrták, 2014-ben a helyén épült fel a buszváró épülete. — DRAVICZKY 1990: 124, ÉGy. — T29-E3.

Móricz lásd **Móricz-lapos**

Móricz keresztműlő 1990: *Móricz keresztműlő*. — Nyugat-kelet irányú dűlőút a település északkeleti határában, a Pusztá északi részén. Keresztezi a dűlőföldeket. Egykor a Móricz kisasszonyok tanyája állt a közelében, erről kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 30. — T7-E4.

Móricz-kúria 2024: *Móuric-kúrija ~ Perczel uccaji ovoda*, 2017: *Móricz-kúria*. — A 19. században épült kúria a belterület keleti részén, a Perczel utca 12. szám alatt áll. A hajdúnemesi Móricz család építette, ezért nevezik *Móricz-kúriá*-nak. 1970-ben falán Móricz Pál írónak táblát avattak. Az államosítás után 1956-tól egészen napjainkig óvoda üzemelt benne, a Magyar Gáborné utcai óvoda települt át ide, s azóta **Perczel utcai óvoda** néven is említik. Ma üresen áll. — ÉGy., HÖGYE 2017: 5. — T29-E3.

Móricz-lapos 2024: *Móuric-lapos ~ Móuric* | *Az egy ojan méjj lapos, hogy abból soha nem lesz szántóföld. Nincs is művelési ágba, tehát nem szántóba vagy legelőbe van, hanem mocsárba*. — Alacsony fekvésű földterület, mocsár a település északkeleti határában, a tiszavasvári határ közelében, az egykori Móricz-tanya és környéke megjelölése. **Móric** néven is ismerik. — ÉGy. — T7-F3.

Móricz Pál utca 2024: *Móuric Pál ucca*, 2012: *Móricz Pál utca*. — Utca a belterület keleti részén, a Kertváros szélén. Nevét Móricz Pál (1870–1936) íróról kapta, aki Hajdúnánás szülöttje, és munkáiban szívesen ábrázolta a környék paraszti világát. Az ő nevét viseli a városi könyvtár is. — ÉGy. — T29-F3.

Móricz-tanya 1990: *Móricz-tanya*, 1900: *Csohány tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztá északi szélénél. A Móricz-család tulajdona, az 1933-as térkép-vázlaton a Móricz-nővérek szerepelnek tulajdonosként, még korábban Móricz Imre, erre utal a *Móricz-tanya* névváltozat. Ezt megelőzően Csohány Miklós volt a tulajdonosa, ezért hívták **Csohány-tanyá**-nak. Vö. *Móricz-lapos*. — DRAVICZKY 1990: térkép, T0.26.33.4, T0.26.33.5, T16.T.529. — T7-F3.

Móricz Zsigmond utca 2024: *Móuridzs Zsigmond ucca*, 2012: *Móricz Zsigmond utca*, 1990: *Móricz Zsigmond utca, Nádasdi utca, Dráviczky köz*, 1972: *Nádasdi úca*, 1969: *Móricz Zsigmond utca*, [1930]: *Nádasdy uteza*. — Utca a belterület északnyugati részén, a Polgári út és a Bethlen Gábor utca között. Korábban **Nádasdy utca** volt a neve, de **Dráviczky köz**-ként is ismerték: ilyen nevű ember lakott ugyanis az utcában. A régebbi térképeken a Fáy András utca részeként szerepel. Hivatalos neve *Móricz Zsigmond utca*. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 13, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D2D3.

Mozi 2024: *Mozi ~ Ifiház*, 2012: *Mozi*, 1990: *Mozi, Bocskai Filmszínház*, 1969: *Mozi*. — A belterület északi részén, a Kossuth utca elején működő mozi, illetve közösségi tér. Épületét 1959-ben adták át, korábban a Bocskai Szállóban és a Lévi-féle vendéglőben voltak vetítések. Hivatalos neve sokáig **Bocskai filmszínház** volt, de leggyakrabban röviden csak *Mozi*-ként emle-

getik. Ma *Bocskai Filmszínház és Ifjúsági Ház* a hivatalos neve, ami a használati kör kibővülését is jelzi: ifjúsági közösségi helyként, foglalkozások, gyűlések helyeként is használják, s ezzel összefüggésben újabban *Ifjház*-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 171, ÉGy., T9.Ny.208. — T29-E3.

Mózsai-kút 2007: *Mózsai-kút*, 1990: *Mózsai kút*. — Egykori kút a belterület nyugati részén, a Wesselényi és a Zrínyi utca sarkán, ma már csak a körbekerített kúthely van meg. A *Mózsai* nevű zsidó boltja előtt állt a kút, innen kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 126, FEHÉR 2007b: 230. — T28-D3.

Muhi 1990: *Muhi, Muhin*. — Földterület a település délkeleti határában, a hajdúhadházi, a hajdúböszörményi és a hajdúnánási határ találkozásánál, az egykori Cserepes csárda környéke. A névadás indítékát nem ismerjük. — DRAVICZKY 1990: 95. — T21-F4G4.

Munkácsy utca 2024: *Munkácsi ucca*, 2012: *Munkácsy utca*, 1990: *Munkácsy utca*, *Radó köz*, 1969: *Munkácsy utca*, [1930]: *Munkácsy utcza*, 1926: *Munkácsy u[tc]a*, [1910]: *Munkácsy u[tc]a*. — Utca a belterület délnyugati részén, az Áchim András utca és a Jókai utca között. **Radó köz** elnevezését az magyarázza, hogy több *Radó* nevű ember élt az utcában. Hivatalos neve *Munkácsy utca*. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D4D5.

Munkások útja 2024: *Munkások útja ~ Csohány ucca*, 2012: *Munkások útja*, 1990: *Munkások útja*, *Csohány László utca*, 1972: *Munkások útja*, *Csohány köz*, 1969: *Munkások útja*, [1930]: *Csohány László utca*. — Utca a belterület északnyugati–nyugati részén, a Szatmár és a Táncsics Mihály utcákat köti össze. Korábban **Csohány László utca** volt a hivatalos neve, és **Csohány köz**-nek is hívták a város kiemelkedő szerepű polgármestere után. Az 1910–1920-as térképeken a folytatásába eső Táncsics Mihály utcával (korábbi Kolozsvár utca) együtt Sugár utcaként szerepel. Hivatalos neve *Munkások útja*, de **Csohány utca** néven is ismerik. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 8, 13, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C2C3.

Muraközi-tanya 2024: *Muraközi-tanya*. — Tanya a település középső részén, a Keleti-fő-

csatornától nyugatra, a Görbeházi úttól délre, a Varjason. Egykori tulajdonosáról, Muraközi Miklósról kapta a nevét. — ÉGy. — T28-C2C3.

Murvai-dűlő lásd **Várad-dűlő**

Murvai keresztdűlő 1990: *Murvai keresztdűlő*. — Nyugat–kelet irányú dűlőút a település keleti határában, a Pusztá déli részén, a Murvai-dűlőnél. — DRAVICZKY 1990: 30. — T14-A3B3.

Murvai-tanya 1. 1972: *Múrvaji tanya*. — Egykori tanya a település északi határában, a Verestenger-járásban, a Keleti-főcsatorna nyugati partján. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 41. — T13-E2.

Murvai-tanya 2. 1972: *Múrvaji tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlőben, a Kadarcs mellett. Közelebbi helyét nem ismerjük. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 41.

Múzeum 2024: *Múzeum ~ Könyvtár*, 1990: *Városi könyvtár, Úri Kaszinó, Takarékpénztár*. — A 20. század elején épült elegáns épület kezdetben a Hajdúnánási Takarékpénztáré volt, erre utal a korábbi **Takarékpénztár** megnevezése. Az épület jobb szárnyában az 1863-ban alakult **Úri kaszinó** rendezkedett be, ahová csak az úri közönség járhatott. A második világháború után pártházként használták, 1982-től a **Városi könyvtár** kapott benne helyet, sokan ma is

Művház

Fotó: Füz László

Könyvtár-ként említik. 2007 óta a Helytörténeti Gyűjteménynek ad helyet, erre utalva nevezik *Múzeum*-nak. — DRAVICZKY 1990: 172–173, ÉGy. — T28-D3.

Művelődési ház lásd **Művház**

Művelődési központ lásd **Művház**

Művház 2024: *Műfház*, 2012: *Művház*, 2009: *Bocskai vendéglő*, 1990: *Művelődési Központ*, *Bocskai Vendéglő*, *Traktil*, 1973: *Művelődési Ház*, *Művelődési Központ*, *Kultúrotthon*. — Épület a belterület központjában, a Köztársaság tér 6. szám alatt. A 19. században még egy másik épület állt itt, a *Traktil* nevű vendégfogadó, amely leégett. Ennek a helyén épült meg 1895-ben a ma is látható épület, mely kezdetben vendéglőként és szállodaként működött *Bocskai vendéglő* és *Bocskai szálló* néven. A második világháborút követően művelődési központ lett, ezért *Művelődési központ*, *Művelődési ház*, valamint *Kultúrotthon* néven is említik. Az intézmény hivatalos neve ma *Kéky Lajos Városi Művelődési Központ*, de jellemzően csak *Művház*-ként emlegetik. — BAKÓ 1973: 438, DRAVICZKY 1990: 167–168, ÉGy., MÁRÓ 2009: 14. — T28-D3.

Nábrádi Miklós-tehenészet 2024: *Nábrádi Miklóus-tehenészet*. — Tehénészet a település déli–délkeleti határában, a Vidi-földtől északra, a Keleti-főcsatorna és az Újvárosi út között, a

Ludas-éri bejáró végén. Korábban fácánteleg volt itt. Tulajdonosáról nevezték el. — ÉGy. — T20-C3.

Nábrádi-tanya 2024: *Nábrádi-tanya* | *Nábrádi Beni bácsi tanyája, most a fija tartya rembe*. — Tanya a település déli–délkeleti határában, a Vidi-föld nyugati részén, az Újvárosi út túlsó oldalán. Napjainkban is működő tanya. Korábbi tulajdonosáról, Nábrádi Benedekről nevezték el. — ÉGy. — T20-C5.

Nádasdy utca lásd **Móricz Zsigmond utca**

Nád-tő-fok 1858: *Nádtő fok*. — Rövid vízszakas a település nyugati határában, a Réten, a Görbe-eret és a Csontízt kötötte össze. — T9. HvT.56. — T11-H4.

Nádvágó-Horgoló 1855: *Nádvágó horgoló* | *Nádtermő hely*, 1853–1854: *Horgoló nádas*, 1851: *Horgoló nádvágó*, 1835: *Nádvágó Horgoló*. — Vizes terület, nádas a tiszavasvári határnál, a Horgoló nevű határrészen. A Vicskus vizével kapcsolódik össze. Pontos helye a régi térképek alapján nem határozható meg egyértelműen. Csak történeti forrásokból adatolható, s ezekben *Horgoló-nádas* és *Horgoló-nádvágó* formában is szerepel. — L9.V.301.c/1, T9.HvT.48/1–4. — T5-G3.

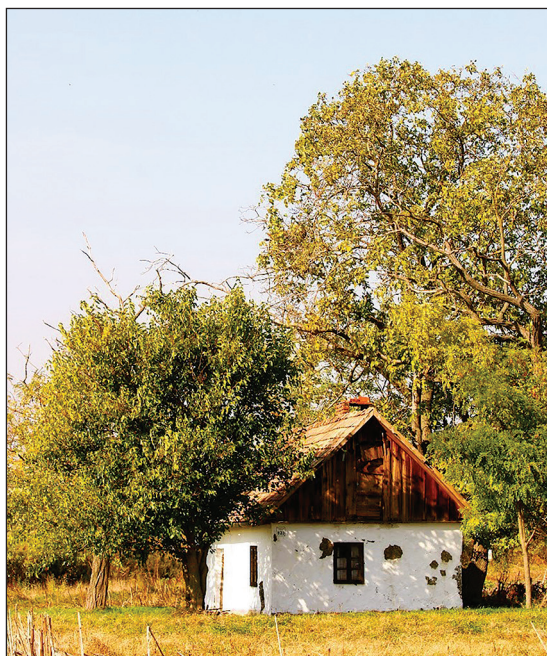
Nagy állomás lásd **Állomás**

Nagy állomási kút 2007: *Vasúti v. Nagyállomási kút*, 1990: *Nagyállomási kút*. — Egykori kút a belterület déli részén, a Nagy állomás mellett. *Vasúti-kút*-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 125, FEHÉR 2007b: 230. — T29-E5.

Nagy-Balázs lásd **Balázs-telek**

Nagy-Csikós-tó lásd **Nagy-Csikó-tó**

Nagy-Csikó-tó 1972: *Nagy csikóú tó*, 1914: *Nagy csik tó*, 1912: *Nagy csik tó*, 1900: *Nagy csik tó*, 1891: *Nagy Csikó tó*, 1884: *Nagy csikótós*, 1884: *Nagy csik tó*, [1884 k.]: *Nagy csik tó*, 1871–1872: *Nagy csikó tó*, 1858: *Nagy csikótós*, 1776: *Nagy Csikos tos Fertő*, *Nagy Csikosto Fertő*, *Nagy Csikosto Fertő*. — 10-12 holdnyi kaszáló, legelő, korábban (időszakos) tó a település északi határában, közel Tedejhez, a sínektől nyugatra. A nagyobbik, mélyebb Csikó-tót jelölte, mellette délnyugatra található a Kis-Csikó-tó. A korai térképi adatok szerint talán a *csik* szó rejlik a névben, ami átértelmeződhetett *csikos* ~ *csikós* változatokat létrehozva, s ebből vonhatták el a *csikó* névelemet. Történeti

Nábrádi-tanya

Fotó: Harangi Mária

forrásokban *Nagy-Csikós-tó*, *Nagy-Csikó-tós*, *Nagy-Csikos-tós* és *Nagy-Csík-tó* néven is szerepel. — HKFT., KÖRÖSI 1972: 42, L16.IV.9/46, MKFT., T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T6-C5.

Nagy-Csík-tó lásd **Nagy-Csikó-tó**

Nagy-csordakút lásd **Fürjéri-Nagy-kút**, **Kis-kajánsziki-Nagy-csordakút**

Nagy-Dinnyés-halom lásd **Dinnyés-halom**

Nagy-Dobó 2012: *Nagy-Dobó*, 1990: *Nagy Dobó*, 1972: *Nagy Dobó*, 1938: *Nagy-dobó*, 1886: *Nagy Dobó*. — 5-6 hold vizes terület a település északkeleti határszélén, a Pusztá északkeleti részén. A Dobó-lapos nagyobbik része. Vö. Kis-Dobó. — DRAVICZKY 1990: 61, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 42, MOLNÁR 1938a: 8, T9.HmK.11. — T7-G3.

Nagy-Domb-szeg 1. 1972: *Nagy domszeg*, 1783/1867: *Nagy Domb szeg*, [18. sz.]: *Nagy domb-Szeg*. — Földterület a település középső részén, a Polgári úttól délre, a Domb-szegen. A határrészen egykor emelkedő Nagy-Domb-szeg, a későbbi Domb-szeg-halom neve vonódott át a környezetére. Vö. Kis-Domb-szeg. — KÖRÖSI 1972: 42, T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.2/a. — T12-C4.

Nagy-Domb-szeg 2. lásd **Domb-szeg-halom**

Nagy-dűlő lásd **Balázs-dűlő**

Nagy-ér-fa lásd **Nagy-Örfa**

Nagy-Fekete-halom lásd **Fekete-halom**

Nagy-Fürdős [1800]: *Nagy Fördös*, *Nagy Fürdős*, 1762: *Nagy Fördös*. — Időszakosan vízzel borított terület a település északnyugati határában, a tiszavasvári határnál, a Békás-ér közelében. A Fürdős-lapos nagyobbik része lehetett. Vö. Kis-Fürdős. — T9.HvT.40, T10.FM.37. — T5-E4.

Nagy-Für-halom lásd **Fürj-halom**

Nagy-Fürj-halom lásd **Fürj-halom**

Nagy Gábor-dűlő 1990: *Nagy Gábor-dűlő*, *Szólát-dűlő*. — Földterület és út a település nyugati–északnyugati határában, a Polgári úttól északra, a Réti-Első-dűlő folytatásában a Hortobágyi-csatornától keletre. Nagy Gáborról kapta a nevét, akinek földje és tanyája volt a dűlőben. Egy korábbi tulajdonosáról *Szólát-dűlő*-nek is mondták. — DRAVICZKY 1990: 36. — T12-A2.

Nagy-Gróf 1858: *Nagy Gróf*, [1800]: *Nagy Gróf*, 1770: *Nagy Gróf*. — Fűves terület volt a település északnyugati határában, a tiszavasvári határszélén, a Kis-Gróf mellett. A régi térképek alapján nem egyértelmű, hogy a mai hajdúnánási határba beleért-e, annyi bizonyos, hogy legnagyobb részét Tiszavasvári határához tartozó területet jelöltek ezzel a névvel. Grófi birtok része lehetett, a szomszédos Szentmihály (ma Tiszavasvári) a Desseffy grófi család birtoka volt. — L16.IV.9/46, MKFT., T9.HvT.40. — T4-C5.

Nagy-Gulyajáró út lásd **Gulyajáró út 1.**

Nagygulyakút 2024: *Nagygyujakút ~ Gujakút*, 2015: *Nagy Gulya-kút*, 2012: *Nagy-gulyakút ~ Gulyakút*, 1992: *Nagygulya kút*, 1990: *Nagy gulya kút*, 1972: *Gujás kút*, 1943: *Gulyáskút*, 1941: *Gulyáskút*, 1923: *Gulyás-kút*, 1914: *Gulyás kút*, 1912: *Gulyás kút*, 1900: *Gulyás kút*, 1884: *Gulyás kút*, [1884 k.]: *Gulyás kút*, 1858: *Gulya kút*. — Téglabéléses, betonkávás kút a település déli határában, a Görbeházi úttól délre, a Varjas-erdőtől délnyugatra. A nagygulya legelt rajta, erre utal a *Nagygulya-kút* forma. Az állattállomány ellátására valamikor négygémű volt, minthogy azonban ennek a működtetéséhez sok ember kellett, s ráadásul idővel egyre kevesebb jószág legelt a környéken, kétgémű lett. **Gulya-kút**-ként is említik. A régi **Gulyáskút** térképi adatok is ezt a kutat jelölhették. — DRAVICZKY 1990: 89, 1992: 117, ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 31, MaKF., MÁRÓ 2015: 173, MKFT., T0.26.33.10, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T19-G1.

Nagygulya-legelő 1. 2012: *Nagy-gulyalegelő*. — Legelő a település déli határában, a Közös-legelőn, a Varjastól délnyugatra. — ÉGy. — T19-G1G2.

Nagygulya-legelő 2. lásd **Nagygulya legelője**
Nagygulya legelője 2012: *Nagygulya legelője*, 1990: *Nagy gulya legelő*. — Legelő a település északnyugati határában, Tedejen, a Vicskuskánál. **Nagygulya-legelő**-ként is említik. A nagygulya jelentése 'nagyszámú vagy kifejtett szarvasmarhákból álló gulya'. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy., ÚMTsz. — T5-G5.

Nagy-Horgoló-nyomás lásd **Horgoló-nyomás**
Nagy-Igmándi-kút lásd **Igmándi-kút**

Nagy Imre-dűlő 1990: *Nagy Imre-dűlő*. — Dűlő a település északi határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, az Új-osztás és a Kis-Új-osztás határán, a Molnár-dűlő folytatása. Az ott földet birtokló személyről kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 37. — T12-D1.

Nagy Imre-halom lásd **Mézesmáj-halom**

Nagy Imre-kút 1990: *Nagy Imre-kút, Kathó-kút*. — Egykori kút a belterület keleti részén, a Perczel és a Damjanich utcák kereszteződésében. Egyik megnevezését az utcában lakó Nagy Imre ekekovácsról, **Kathó-kút** nevét pedig a szintén itt lakó Kathó Sándor kerékgyártóról kapta. — DRAVICZKY 1990: 125. — T29-F3.

Nagy-Jármosökörkút 2015: *Nagy Jármosökörkút ~ Jármosökörgulyakút*, 2012: *Jármosökörgulyakút ~ Jármosökörnagy-gulyakút*, 1992: *Jármosökörkút*, 1990: *Jármosökörkút*, 1943: *Ökörkút*, 1941: *Ökörkút*. — Kétgémű, téglafalú, betonkavájú kút volt a település déli határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, nem messze a hajdúböszörményi határtól, a Jármosökör-legelőn. Hajdúnánás 10 ezer hold legelőjén több mint 40 kút biztosította a 20. század elején a rajta lévő jószágok vízellátását. A Közös-legelő Görbeházi úttól délre eső részén hét gulyakút volt, ez a legdélebbi. A Jármosökör-legelőn két kút volt, ez a régebbi és a nagyobb. Erre utal a *Nagy-Jármosökörkút* és a *Jármosökör-Nagy-gulyakút* megnevezése. *Jármosökörgulyakút*-ként és *Jármosökörkút*-ként is említik, a katonai térképeken röviden *Ökörkút*-ként szerepelt. Vö. Kis-Jármosökörkút. — DRAVICZKY 1990: 89, 1992: 117, ÉGy., MaKF., MÁRÓ 2015: 172, 173, T16.T.573. — T19-H3, T20-A3.

Nagy-Jármosökörkút

Fotó: Lakatos Attila

Nagy József kisköze lásd **Délibáb utca**

Nagy-Kaján-szik 1990: *Nagy Kajánszik*, 1972: *Nagy kaján szik*, 1783/1867: *Nagy Kaján szik*, 1783: *Nagy Kaján szék*. — Kiszáradt mocsár, legelő a település déli–délkeleti határában. A Kaján-szik nagyobbik, a Keleti-főcsatornától keletre eső része. A Kaján-sziket már a Keleti kiépítése előtt is hívták *Nagy-Kaján-szik*-nek, talán a böszörményi részhez képest, a határ rész ugyanis Hajdúböszörmény területére is átnyúlik. Vö. Nagy-Kajánsziki-csordakút, Kis-Kaján-szik. Lásd Kaján-szik (Hajdúböszörmény). — DRAVICZKY 1990: 67, 92, KÖRÖSI 1972: 17, 42, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T20-C2D2.

Nagy-Kajánsziki-csordakút 2015: *Nagy Kajánsziki csordakút*, 2012: *Nagy-Kajánsziki-csordakút*. — Kétgémű gulyakút a település déli–délkeleti határában, a Nagy-Kaján-sziken. — ÉGy., MÁRÓ 2015: 177. — T20-C2D2.

Nagy Kálmán-dűlő lásd **Kálmán-dűlő**

Nagy Kálmán földje 2012: *Nagy Kálmán földje ~ Nagy Kálmán uraság földje ~ Újváriné földje*, 1990: *Nagy Kálmán laposa, Nagy K[álmán]-lapos*. — 200 hold földterület a település északi határában, Tedejtől nyugatra, a Görög-érnél. A 19. század végén a település egyik nagygazdájáé, Nagy Kálmáné volt, így **Nagy Kálmán uraság földje, Nagy Kálmán-lapos, Nagy Kálmán laposa** néven is említik. Későbbi birtokosáról azután **Újváriné földje**-ként is ismert. — DRAVICZKY 1990: 79, térkép, ÉGy. — T6-B5.

Nagy Kálmán-lapos lásd **Nagy Kálmán földje**

Nagy Kálmán laposa lásd **Nagy Kálmán földje**

Nagy Kálmán-tanya 2012: *Nagy Kálmán-tanya*, 1943: *Nagy Kálmán tny. [tanya]*, 1914: *Nagy Kálmán tn. [tanya]*, 1912: *Nagy Kálmán tn. [tanya]*, 1905: *Nagy K[álmán] t[anya]*, 1900: *Nagy tny. [tanya]*, 1886: *Nagy K[álmán] t[anya]*, 1884: *Nagy Kálmán tn. [tanya]*, [1884 k.]: *Nagy Kálmán tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli–délkeleti határában, a Vidi-föld nyugati részén, az Újvárosi út túlsó oldalán. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Nagy-tanya**-ként is említik. — ÉGy., GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T20-C4D4.

Nagy Kálmán tanyája 2012: *Nagy Kálmán tanyája*, 1990: *Nagy Kálmán tanyája*. — Egykori tanya a település északi–északkeleti határában, a

Pusztá nyugati részén, a Nagy Kálmán-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T6-D5.

Nagy Kálmán uraság földje lásd **Nagy Kálmán földje**

Nagy-Kapitány-kút lásd **Kapitány-kút**

Nagy-Kasziba 1937: *Nagykasziba*, 1802: *Nagy Kasziba*, [1800–1802]: *Nagy Kasziba*, 1799–1803: *Nagy Kosziba*, [18. sz.]: *Nagy Kasziba*. — Mocsaras terület a település északnyugati határában, a polgári határszélen. A hajdúnánási Kasziba nagyobbik része. Vö. Kis-Kasziba. — GÖRÖG 1802, Hnt., LIPSZKYMT., T1.S.70.72/1–8, T21.TK.2164. — T11-F2.

Nagy köz lásd **Bocskai utca**

Nagy-Közös-legelő lásd **Közös-legelő**

Nagy-kút 1. 2007: *Nagy-kút*, *Dráviczki [kút]*, *Daróczi [kút]*, 1990: *Nagy kút*. — Egykori kút a belterület északnyugati részén, a Polgári úton, a Fáy András utca sarkánál. A pendelyfokbeliek használták leginkább. A körbekerített lefedett kúthely van már csak meg. Nevét a 11 kataszteri hold földdel rendelkező Nagy Istvánról kapta, akiknek a háza előtt a kút állt. **Dráviczky-kút** és **Daróczi-kút** néven is említették, szintén az ott lakókról. — DRAVICZKY 1990: 127, FEHÉR 2007b: 231. — T28-D2.

Nagy-kút 2. lásd **Kiskajánsziki-Nagy-csor-dakút**

Nagy Laci-tanya 2024: *Nagy Laci-tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T18-C2.

Nagy Lajos-dűlő 1990: *Nagy Lajos-dűlő*. — Földterület és dűlőút a település keleti határában, a Csepűs-szőlő mege határreszen. Nevét arról a Nagy Lajosról kapta, akinek itt volt tanyája. — DRAVICZKY 1990: 31. — T14-C3C4.

Nagy Lajos-féle-fürdő 2024: *Nagy Lajos-féle-fürdő*, 2012: *Nagy Lajos-féle fürdő*, 1990: *Nagy Lajos féle fürdő*. — Egykori fürdő a település déli határában, a belterülettől és az Alsó temetőtől délre. Tulajdonosáról kapta a nevét. 1891-ben nyitották meg, az első világháború alatt tönkrement, lerombolták, de a gyerekek továbbra is kijártak oda majáliszni. — DRAVICZKY 1990: 98, ÉGy. — T13-G5, T20-D1.

Nagy Lajos-tanya 2024: *Nagy Lajos-tanya*. — Egykori tanya a település keleti-északkeleti határában, a Pusztán, az Egyes-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T14-D2.

Nagy Lajos tanyája 2024: *Nagy Lajos tanyája* | *Kis Nagy Lajos lakot rajta*. — Tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön, a Kovács doktor-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T21-E4.

Nagy-lapos 1. 2015: *Nagy-lapos*, 2012: *Nagy-lapos*, 1990: *Nagy-lapos*, 1972: *Nagy lapos*, 1923: *Nagy lapos*. — Körülbelül 70-80 holdnyi, időszakosan vízzel telt mélyedés a település déli határában, a Közös-legelőn, a Keleti-főcsatorna nyugati partján, a Mélyértől keletre, a Süldősnél. Egy része zsombékos, és egykor a jármosökörgulya legelte. Vö. Kis-lapos. — DRAVICZKY 1990: 71, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 42, MÁRÓ 2015: 173, T0.26.33.10. — T20-A3.

Nagy-lapos 2. 1990: *Nagy-lapos*. — Legelő a belterülettől nyugatra, a Keleti-főcsatorna nyugati partján, a Kis-lapos mellett, előtagja annak első névrészével áll oppozícióban. Kisebbségi terület volt, mint a tőle távolabb délre elhelyezkedő Nagy-lapos. — DRAVICZKY 1990: 69. — T13-F5.

Nagy-legelő lásd **Közös-legelő**

Nagy-Lopó-halom lásd **Lopó-halom**

Nagy-Mályvás [1780 k.]: *Nagy Mályvás*, 1776: *Nagy Majvás*, *Nagy malyvas*, *Nagy Mályvás*, 1767–1779: *Nagy Majvas*. — Magasabban fekvő, a vízszabályozás előtt rendszeresen vízzel körülvett földterület a település északnyugati határában, a polgári határnál, a Mályvás területén, annak egyik része lehetett. Vö. Kis-Mályvás. — T1.S.11.830/16, T1.S.11.830/23, T9.HvT.5/a. — T11-F1.

Nagy-Mélyér 2024: *Nagy-Mijér*, 2012: *Nagy-Mij-ér*. — Vizes terület a település déli részén, a Rét keleti szélén, a hajdúböszörményi határ mellett. A Mélyér nevű határrész nagyobbik része. Vö. Kis-Mélyér. — ÉGy. — T19-G3.

Nagy-Mézesmáj-halom lásd **Mézesmáj-halom**

Nagy Nemes laposa lásd **Nemes laposa**

Nagy óvoda 1893: *Nagyóvoda*. — Egykori községi állandó gyermekmenedékház a belterület központjában, az erről elnevezett Óvoda utcában. 1893-ban nyitották meg, s a nem sokkal később nyílt kisebbik, Iskola utcai óvodához képest

Nagy óvoda-ként emlegették. — BUNDÁNE 2005: 27. — T28-D3.

Nagy-Őrfa 1855: *Nagy Őrfa*, 1851: *Nagy Őrfa*, 1776: *Nagy ér fá*, 1767–1779: *Nagy ér fa*, [1767–1779]: *Nagy ér fa*. — Vizes, mocsaras terület a település északnyugati határában. Az Őrfának is mondott Őrfa-lapos nagyobbik része. A gyakran jelentkező **Nagy-ér-fa** alakok lehetnek valós alakváltozatok is, de utalhatnak téves lejegyzésre is. Vö. Kis-Őrfa. — L9.V.301.c/1, T1.S.11.830/14, T1.S.11.830/16, T1.S.11.830/23, T9.HvT.48/1–4. — T4-D5.

Nagy Papp-tanya 2012: *Nagy Pap-tanya ~ Pap-tanya ~ Pap Péter tanyája ~ Pap jányok tanyája*, 1990: *Papp Péter tanyája*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztá nevű határrészen, a Zsuzsika-dűlőben. Tulajdonosa Papp Zsuzsanna családja volt. **Papp-tanya**, **Papp Péter tanyája**, **Papp lányok tanyája** néven is említik. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T14-C1.

Nagy-Peres-dűlő 1990: *Nagy-Peres-dűlő*. — Földterület a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld keleti szélén. A Peres-dűlő nagyobbik részét hívták így. Vö. Kis-Peres-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 32. — T21-F3.

Nagy-rét lásd **Nagy-Rezes**

Nagy-Rét lásd **Rét**

Nagy-Rezes 2024: *Nagy-Rezes*, 2012: *Nagy-Rezes*, 1990: *Nagy Rezes*, *Nagy-rét*, 1943: *Nagy-rét*, 1938: *Nagy-rezes*, [1920]: *Nagy rezes*, 1914: *Nagy rét*, 1912: *Nagy rét*, 1900: *Nagy rét*, 1884: *Nagy Rét*, 1884: *Nagy rét*, [1884 k.]: *Nagy rét*. — Mintegy 100 hold vizes terület, legelő, kaszáló a település északkeleti határában, a Pusztán. Hajdúdorog határába is átnyúlik. A Rezes nagyobbik része. Korábban **Nagy-rét**-ként is szerepelt, a földterületet ugyanis rétként használták. Vö. Kis-Rezes, Nagy-Rezes-dűlő. Lásd Nagy-Rezes (Hajdúdorog). — DRAVICZKY 1990: 61, ÉGy., HKFT., MOLNÁR 1938a: 8, T9.K.31, T9.Ny.117, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T7-H5.

Nagy-Rezes-dűlő lásd **Egyes-dűlő**

Nagy-Rezesi-dűlő lásd **Egyes-dűlő**

Nagy-róna eleje 1783/1867: *Nagy róna eleje*, 1783: *Nagy róna eleje*. — Legelő a település délnyugati határában, a Disznós-háttól keletre, a Határ-dűlő keleti végében. Nevének előtagja

talán a böszörményi *Nagy-róna* helynévvel lehet azonos. — T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T19-F3.

Nagy-Rothadt-halom [18. sz.]: *Nagy rothadt halom*. — Egykori kiemelkedés a település északi határában, az egykori Külső-Tedej-határrészen. A 18. században még két halom viselte a *Rothadt-halom* nevet, s ez lehetett a nagyobbik. A tőle délre, már az egykori Belső-Tedej birtokon emelkedett a Kis-Rothadt-halom. Ma már csak az egyik kiemelkedés van meg, s noha a régi térképek alapján nem egyértelmű, de talán inkább a nagyobbik halom pusztulhatott el. — T1.S.70.72/1–8. — T13-E1.

Nagyságosasszony dűlője lásd **Nagyságos-dűlő**
Nagyságos-dűlő 2012: *Nagyságos-dűlő ~ Nagyságosasszony dűlője ~ Harmadik-dűlő*, 1990: *Naccságosasszony-dűlője*, 1981: *III. dűlő*, 1972: *Naccságos dűlője*, 1891: *Pusztai III. dűlő*, 1886: *Harmadik dűlő*. — Földterület a település északkeleti határában, a Pusztá nevű határrészen. A nánási Oláh család egyik tagjának a felesége itt birtokolt földet, róla kapta a terület a *Nagyságos-dűlő* és a *Nagyságosasszony dűlője* elnevezést. A *Harmadik-dűlő* és a *Pusztai-Harmadik-dűlő* megjelölést az magyarázza, hogy ez a hajdúdorogi határtól számított harmadik észak-dél irányú dűlő. — DRAVICZKY 1990: 28, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 42, MoFnT. 2/9, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.13. — T14-C1C2.

Nagyságos-kert 1. 2024: *Naccságos-kert*, 1990: *Nagyságos kert*, 1941: *külső Szepessy-kert*. — Egykori 15 hold területű kert a belterület északi szélén, a Tiszavasvári és a Kossuth utcák között. Tulajdonosa a Nánási Oláh család volt. Területét később felosztották, beépült. **Külső-Szepessy-kert**-ként is szerepel. Mindkét nevét nagyságos Oláh Mihályné Szepessy Jolánról kapta. — DRAVICZKY 1990: 114, ÉGy., IGMÁNDY 1941: 61. — T28-D2.

Nagyságos-kert 2. lásd **Piac**

Nagy Sándor köze lásd **Báthori utca**

Nagy Sándorné köz lásd **Báthori utca**

Nagy Sándorné köze lásd **Báthori utca**

Nagy Sándor-tanya 1927: *N[agy] Sándor tn. [tanya]*, 1900: *N[agy] Sándor tn. [tanya]*, 1884: *Nagy Sándor tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati-délnyugati határában, a Réten, a Csuka-dűlőben a Kadarestól nyugatra.

Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T16. HvT.526, T16.HvT.562. — T12-A5.

Nagysándor utca 2024: *Naccsándor ucca*, 2012: *Nagy Sándor utca*, 1982: *Nagy Sándor utca*, *Angyal köz*, 1972: *Nagy Sándor ucca*, 1969: *Nagy Sándor utca*, [1930]: *Nagy Sándor utcza*, 1926: *Nagy Sándor u[tca]*, [1910]: *Nagy Sándor u[tca]*, 1891: *Sima utcza*, 1871–1872: *Sima utcza*. — Utca a belterület keleti részén, a Magyar utcából nyílik. A 19. században *Sima utca*-ként említették, ami az út minőségére utalhat. **Angyal köz** névváltozata az Angyalos városrésznévvel függhet össze. Hivatalos neve *Nagy Sándor utca*, mely feltehetőleg a híres honvédtábornoknak, Nagysándor Józsefnek állít emléket. A szomszédos utcák szintén a szabadságharc honvédtisztjeinek nevét viselik: Kiss Ernő utca és Damjanich utca. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 13, TIMÁRI 1982: 3, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9. HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3.

Nagy-Szállás-halom lásd **Szállás-halom**

Nagy-széles lásd **Nagy-széles-ér**

Nagy-széles-ér [1800]: *Nagy Sz[é]les ér*, 1762: *Nagy Széles*, [18. sz.]: *Nagy Széles*. — Időszakos vízfolyás a település északnyugati határszélén, a tiszavasvári határnál, évszázadokig vitatott határrészen, aminek a nagy része ma Tiszavasvárihoz tartozik. A régi térképek alapján feltehető, hogy a mai Hajdúnánás határába is átnyúlt. **Nagy-széles** formában is szerepel. — T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.40, T10.FM.37. — T5-F3.

Nagy-tanya 1. 2012: *Nagy-tanya*, 1923: *Nagy tny [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a görbeházi határnál, közel az egykori Gátörházhhoz. Talán tulajdonosáról kapta a nevét. Nem zárhatjuk ki ugyanakkor azt sem, hogy a névadás motivációja a tanya mérete volt. — ÉGy., T0.26.33.10. — T18-C1.

Nagy-tanya 2. lásd **Nagy Kálmán-tanya**

Nagy-telek-Horgoló lásd **Horgoló-nagy-telek**

Nagy-tilalmas lásd **Pusztá**

Nagy-tilalmas-föld lásd **Pusztá**

Nagy-tilalmasi-pusztá lásd **Pusztá**

Nagy-tilalmas-pusztá lásd **Pusztá**

Nagy-Tinógulyakút lásd **Tinógulyakút**

Nagy-tinógulya-legelő 1. 1990: *Nagy tinógulya legelő*. — Legelő volt a település északnyugati határában, az Elő-háttól északra, a Tedeji-legelőn. A tinógulya legelt rajta. — DRAVICZKY 1990: térkép. — T5-F4.

Nagy-tinógulya-legelő 2. 1990: *Nagy-tinó-gulya legelő*. — Nagy kiterjedésű legelő a település középső részén, a Közös-legelő nyugati részén. A tinógulya legelt rajta. — DRAVICZKY 1990: térkép. — T12-B4B5C4C5.

Nagy út lásd **Bocskai utca**

Nagyvárad utca lásd **Dózsa György utca**

Nagy-vesszős [1800]: *Nagy Vesszős*. — Vizes terület a település északnyugati határában, az Elő-háttól északkeletre, a Bivaly-hátak mellett. Nevének utótagja a 'fűzfát termő terület' jelentésű *vesszős* földrajzi köznév, esetleg egy adatokkal nem igazolható *Vesszős* helynév lehet. — FKNT., T9.HvT.40. — T5-G5.

Nagy-Vidi-halom lásd **Vidi-halom**

Nagy-Vidi-halom dűlője 1761: *Nagy vidi Halom Dűllee*. — Földterület a település déli–délkeleti határában, a Vidi-földön. A Nagy-Vidi-halomként is emlegetett Vidi-halom emelkedik rajta. — L9.V.301.c/2. — T20-D5.

Nájlón 2024: *Nájlón ~ Nejlon ~ Nájlón kocsmá ~ Háziasszonyog b[ou]ttya ~ Házibanyák | A hatvanas években, akkor j[ö]t divadba a nájlón, az v[ou]t a favorit, mert az betört ide az emberek agyába. Hát legyen ez a kocsmá nájlón, a nájlón is mint úri nyavaja v[ou]t. Úri hej v[ou]t, cigányzenekar jáccott, a m[ou]dosab f[ü]júk jártak oda iszogatni.* 2013: *Hattyú ~ Kiszely bolt*, 2009: *Nylon ~ Háziasszonyok boltja*, 1958: *Nylon étterem*. — Egykori elegáns vendéglő a Bocskai utca 2–4. szám alatt, a földszinten. Korábban Pauliny Vilmos háza volt. Az 1930-as évek elején már a *Hattyú* fehérnemű és divatáruház működött benne, ezért **Hattyú** néven is említették. Az üzlet vezetőjéről, Kiszely Andrásról hívták **Kiszely bolt**-nak is. A második világháború után államosították, az emeleten alakították ki a Béke szállót, a földszinten a szálló étterme kapott helyet, amit mindenki csak *Nájlón*-ként, *Nájlón étterem*-ként, *Nájlón kocsmá*-ként emlegetett, ami jellegzetes volt a korszakban épült elegáns vendéglátóhelyek megnevezésére. Később *Háziasszonyok boltja* néven üzemelt, amit a helyiek *Házibanyák*-nak is mondtak. Ma is üzletek

működnek az épületben. — ÉGy., Hajdú-Bihari Napló 1958.02.04: 1, Kis 1988: 82–83, MÁRÓ 2009: 15–16, MUCSINÉ 2013: 182. — T29-E3.

Nájlón étterem lásd **Nájlón**

Nájlón kocsmá lásd **Nájlón**

Nánás lásd **Hajdúnánás**

Nánási-Adományos-legelő lásd **Közös-legelő**

Nánási-Adományos-rét lásd **Városi-földek**

Nánási csárda lásd **Zajgató csárda**

Nánási-legelő lásd **Tedeji-legelő**

Nánási Oláh Mihály iskola lásd **Kőrösi kollégium**

Nánási Oláh Mihály utca 2024: *Nánási Oláh Mihály ucca*, 2011: *Nánási Oláh Mihály utca*, *Hámán Kató utca*. — Utca Tedej belterületének nyugati részén, az Alsó-Tedej városrészben, az Erdősor utcából nyílik. Korábban *Hámán Kató utca* volt a neve. Mai hivatalos nevét 2011-ben kapta a hajdúnánási származású hajdúkerületi főkapitányról. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T27-F4.

Nánási-Pusztá-Vid lásd **Vidi-föld**

Nánási-Rét lásd **Rét**

Nánási-Vid lásd **Vidi-föld**

Nánási-Vidi-föld lásd **Vidi-föld**

Nánási-Vidi-pusztá lásd **Vidi-föld**

Nánásmonostora lásd **Hajdúnánás**

Nap utca 2024: *Nap ucca*, 2012: *Nap utca*, 1972: *Nap ucca*, 1969: *Nap utca*, [1930]: *Nap utcza*, 1926: *Nap u[tca]*, [1910]: *Nap u[tca]*. — Utca a belterület délnyugati részén, a Soós Gábor utcából nyílik. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 13, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D4.

Napsugár óvoda lásd **Csuka-kúria**

Nefelejcs utca 2024: *Nefelejcs ucca*, 2012: *Nefelejcs utca*, 1969: *Nefelejcs utca*. — Utca a belterület északi részén, az Újház hely településrészen. Hivatalos név. — ÉGy., T9.Ny.208. — T29-E1.

Negyedik-dűlő lásd **Mobil-dűlő**, **Zsuzsika-dűlő**

Négyes-határ lásd **Szöglet-határ 1.**

Négyes iskola lásd **Kőrösi kollégium**

Néma-Jámbor keresztdűlő 1990: *Néma-Jámbor keresztdűlő*. — Dűlőút a település északkeleti határában, a Pusztá északkeleti szélénél. Nevét két parasztemberről, a 20-25 hold földdel rendelkező Néma Antalról és a 20 holdas Jámbor

Miklósról kapta, akiknek a földje a dűlő mellett feküdt. Azért nevezik keresztdűlőnek, mert nyugat-keleti irányú, és észak-déli irányú dűlőket keresztez. — DRAVICZKY 1990: 30. — T7-E3F3.

Nemes-lapos lásd **Nemes laposa**

Nemes laposa 1858: *Nemes laposa*, 1858: *Nemes lapos*, 1851: *Nemes laposa*, 1855: *Nagy Nemes lapossa*, 1835: a *nemes laposa* mellett, *Nagy Nemes Lapossa*. — Egykor vizes terület a település északi-északkeleti határában, a Pusztán, a Tedej településrésztől északra. Tulajdonosáról kaphatta a nevét. Csak 19. századi történeti forrásokból adatható, amelyek *Nemes-lapos* és *Nagy Nemes laposa* néven is említik. — L9.V.301.c/1, MKFT., T9.HvT.48/1–4, T9.Ny.34. — T6-C4.

Nemes-kút 1990: *Nemes kút*. — Egykori kút a belterület délkeleti részén, a Mátyás király utcán, annak az egyik kis zugjában, a 28. szám előtt. Már csak a körbekerített kúthely van meg. A Nemes családról kapta a nevét, akiknek a háza előtt állt. — DRAVICZKY 1990: 124. — T29-E3.

Nemes-tanya 2024: *Nemes-tanya*. — Egykori tanya a ma már a belterülethez tartozó Újház hely területén, amely akkoriban a Pusztá része volt. A mai Eszlári utca és a Nyúl utca kereszteződésében helyezkedett el, fent a dombon. Tulajdonosáról, Nemes Miklósról kapta a nevét. — ÉGy. — T13-H3, T14-A3, T29-E1.

Németh István tanyája lásd **Németh Pista-tanya**

Németh Pista-tanya 2024: *Német Pista-tanya*, 2012: *Német-tanya ~ Német István tanyája ~ Német Pista tanyája*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Töviskesi-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. *Németh Pista tanyája*, *Németh-tanya* és *Németh István tanyája* formában is említik. — ÉGy. — T11-F4G4.

Németh Pista tanyája lásd **Németh Pista-tanya**
Németh-tanya 1. 1927: *Németh tn. [tanya]*, 1905: *Németh t[tanya]*, 1886: *Németh t[tanya]*, 1884: *Németh tn. [tanya]*. — Tanya a település délnyugati határában, a Réten, a János-réti-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. Ma már sem a tanyát, sem a nevét nem ismerik. — GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, T16.HvT.562. — T19-E2E3.

Németh-tanya 2. lásd **Németh Pista-tanya**

Nevelőotthon 2024: *Nevelőotthon*, 1990: *Nevelőotthon*. — Egykori nevelőotthon a belterület déli részén, a Fürdő utca 1. szám alatt. 1975-től gondoztak itt árva és elhagyott gyermekeket, ma pedig időotthonként működik. — DRAVICZKY 1990: 139, ÉGy., KOCIS-ÉLIÁS 2023: 503. — T28-D5.

Névtelen Anti köze lásd **Kiss Ernő utca**

Névtelen köz lásd **Kiss Ernő utca**

Névtelen-kút lásd **Vadászi-kút**

Nikodémusz doktor köze lásd **Nikodémusz István utca**

Nikodémusz István utca 2024: *Nikodémusz István ucca ~ Nikodémusz ucca ~ Marks Károly ucca*, 2012: *Nikodémusz István utca*, 2011: *Nikodemusz István utca*, 1990: *Nikodémusz doktor köze*, *Marx Károly utca*, *Garai utca*, *Tyúkpiac köz*, 1972: *Garaji köz*, *Marksz ucca*, 1969: *Marx Károly utca*, [1930]: *Garay utcza*, 1926: *Garay u[tca]*, [1910]: *Garay u[tca]*. — Utca a belterület keleti részén, a Dorogi utcából nyílik, és a Kisfaludy utcáig húzódik, a Mártírok útja folytatása. 2011 előtt **Marx Károly utca** volt a hivatalos neve, amit röviden **Marx utca**-ként is használtak. A 20. század első felében **Garay utca**-ként szerepelt, ezzel függ össze a **Garay köz** névváltozat. Mivel pedig hosszú ideig itt volt a tyúkpiac, **Tyúkpiac köz**-ként is említették. 2011 óta hivatalos neve *Nikodémusz István utca*, emellett **Nikodémusz utca** néven is ismerik, de már korábban is emlegették **Nikodémusz doktor köze** formában, mivel az utcában állt Nikodémusz doktor háza és rendelője. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2, KÖRÖSI 1972: 10, 12, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3.

NOM lásd **Körösi kollégium**

Növendékbika-legelő lásd **Domb-szeg**

Nyájkút lásd **Céllövöldei-csürhekút**

Nyakas Bandi földje lásd **Nyakas-farm**

Nyakas Bandi-rezidencia lásd **Nyakas-farm**

Nyakas Bandi tanyája lásd **Nyakas-farm**

Nyakas-dűlő 2012: *Nyakas-dűlő*, 1990: *Nyakas-dűlő*. — Nyugat-kelet irányú földterület a település középső részén, a Polgári úttól északra, az Új-osztás területén. Nevét egy 27 hold földdel bíró parasztemberről, Nyakas Sándorról kapta,

akinek tanyája volt a dűlőben. — DRAVICZKY 1990: 37, ÉGy. — T12-B2C3.

Nyakas-farm 2024: *Nyakas-farm ~ Nyakasz Bandi-rezidencia*, 2012: *Nyakas farm ~ Nyakas rezidencia ~ Nyakas Bandi földje ~ Nyakas Bandi tanyája*. — Földterület, tanya és gazdasági épületek a település középső részén, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Polgári út bal oldalán. Ma a szomszédos földterületekkel együtt Nyakas András tulajdona, és *Nyakas-farm*, **Nyakas Bandi földje**, **Nyakas Bandi tanyája** néven is említik. A **Nyakas-rezidencia** és a **Nyakas Bandi-rezidencia** névváltozatok arra utalnak, hogy ez a családi vállalkozás központja, s itt található a nagyobb lakóépületek is. A területen több kisebb, mások tulajdonában lévő tanya is áll. — ÉGy. — T13-E3.

Nyakas-központ 2024: *Nyakas-központ ~ Nyakas-tanya | It megin nincs semmi, csak út, hát van egy lóuistálóu, amit már harminc-negyven éive nem használunk semmire, mek trágyatelep*. 2012: *Nyakas központ*, 1981: *Nyakas központ*. — Az Állami gazdaság telephelye a település északkeleti határában, a Pusztán, az M3-as autópályától északra, a Kis-dűlő északi végében. Ma a Tedej Zrt. tulajdona. Korábban tanya volt, amely egykori tulajdonosáról kapta a nevét, s ez az államosítás után a telephely megnevezésére is használatban maradt. Továbbra is említik **Nyakas-tanya**-ként is. — ÉGy., MoFnT. 2: 31. — T7-F4.

Nyakas-rezidencia lásd **Nyakas-farm**

Nyakas-struccfarm 2024: *Nyakas-strucfarm*. — Struccfarm és szálláshely a település déli-délkeleti határában, a Zajgató határrészen, az Újvárosi út mellett. Nevét a tulajdonosa után kapta. — ÉGy. — T20-D1.

Nyakas-tanya 1. 2024: *Nyakas-tanya*. — Tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Görbeházi út mellett északról, a K. III. csatorna közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T18-D1.

Nyakas-tanya 2. 1927: *Nokas tn. [tanya]*, 1900: *Nokas tn. [tanya]*, 1884: *Nokas tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Határ-dűlőben, közel a hajdúböszörményi határhoz. A térképeken a név *Nyakas* családnévi előtagja téves lejegyzéssel szerepel. — HKFT, T16.HvT.526, T16.HvT.562. — T19-F3.

Nyakas-tanya 3. lásd **Nyakas-központ**

Nyakas tűzép lásd **Nyakép tűzép**

Nyakép tűzép 2024: *Nyakéip tűzéip ~ Nyakas tűzéip*. — Építőipari telephely a belterület keleti határszélén, a Dorogi út mellett. A Nyak-Ép Kft. tulajdona, *Nyakas tűzép* néven is ismerik. — ÉGy. — T14-B4.

Nyalakodó 2012: *Nyalakodó ~ Nyalakodó-lapos*, 1990: *Nyalakodó*. — Alacsonyabb fekvésű földterület a település északkeleti határában, a Puszta északkeleti szélén. A laposabb része korábban vízállásos volt. Nevét a helybeliek elmondása szerint onnan kapta, hogy tavasszal a hosszan tartó magas vízállás miatt a jószágoknak emellett raktak ki nyalósót. Egy másik magyarázat szerint a legelőként használt területen a tartós vízállás miatt tavasszal a jószágok legtöbbször csak nyalakodni tudtak, nem laktak jól. További népi magyarázathoz vö. *Nyalakodó-part*. A legelő területén volt a *Nyalakodó-kút*. *Nyalakodó-lapos*-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 61, ÉGy. — T7-G3.

Nyalakodó-kút 2012: *Nyalakodó-kút*, 1914: *Nyalakodó kút*, 1912: *Nyalakodó kút*, 1900: *Nyalakodó kút*, 1884: *Nyalakodó kút*, [1884 k.]: *Nyalakodó kút*, 1858: *Nyalakodó kút*, 1846–1847: *Nyalakodó kút*. — Kút a település északkeleti határában, a *Nyalakodó* területén. — ÉGy., HKFT., L9.V.304.a/5, MKFT., T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T7-G3.

Nyalakodó-lapos lásd **Nyalakodó**

Nyalakodó-part 1938: *Nyalakodó-part* | *Nagy szárazság idején itt volt még annyi sósű, hogy a jószág nyalakodni tudott*. — Legelő a település északkeleti határában, a tiszavasvári határ közelében, a *Nyalakodó* területén. — MOLNÁR 1938a: 8, 18. — T7-G3, T13-F4.

Nyársas oldal 1902: *Nyársas oldal*. — Dűlőföld a település határában, közelebbi helyét nem ismerjük. — BARCSA 1902: 118.

Nyár utca 2024: *Nyár ucca*, 2024: *Nyár utca ~ Pelenka sor*, 2012: *Nyár utca*. — Utca Tedej belterületének keleti részén, Felső-Tedejen. Ez a településrész legújabb utcája, az 1980-as évek második felében, az 1990-es évek elején épült ki. Ekkoriban fiatal, családalapító lakosok népesítették be az utcát, s ezért, valamint a kiterített ruhaneműre utalva nevezték az utcát **Pelenka**

sor-nak is. Hivatalos neve *Nyár utca*. — BARNA 2024, ÉGy. — T27-G4.

Nyeste-tanya 2024: *Nyeste-tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Görbeházi úttól délre, a Kun-dűlőnél. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T18-D2.

Nyiczky lásd **Nyiczky-föld**

Nyiczky-Első-dűlő lásd **Kis-Csikótó-dűlő**

Nyiczky-föld 2024: *Nyicki-főüd*, 2012: *Nyickiföld ~ Nickiföld*, 1990: *Niczky-föld*, 1972: *Nyicki főüd*, 1956: *Niczkyföld*, 1944: *Niczkyföld*, 1943: *Niczkyföld*, 1938: *Nyiczki-föld*, *Nyicki-föld*, *Nyicki-föld*, 1937: *Nyiczki feőd*, [1920]: *Nyiczki föld*, 1914: *Niczkyföld*, 1912: *Niczkyföld*, 1900: *Niczki föld*, 1886: *Nyiczkyföld*, 1885: *Nyiczki földek*, 1884: *Niczkyföld*, 1871–1872: *Nyiczki*. — Határrész a település északi határában, a Keleti-főcsatorna partján, a Rothadt-halomtól északra. Régen kaszálták, később felszántották. A város a Ramocsaházy Nyiczky családtól vette meg a területet, a neve máig az egykori tulajdonosok emlékét őrzi. **Nyiczky** és **Nyiczky-földek** formában is említik. Vö. *Nyiczky-tanya*. — DRAVICZKY 1990: 24, ÉGy., HKFT., Hnt., Kiss 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 43, MOLNÁR 1938a: 8, 10, 11, T1.S.78.732/15–202, T9.HmT.5, T9.HmT.6, T9.HmT.10, T9.Ny.117, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T6-A5B5.

Nyiczky-földek lásd **Nyiczky-föld**

Nyiczky-Harmadik-dűlő lásd **Váczi földje**

Nyiczky-Második-dűlő lásd **Magi-dűlő**

Nyiczky-rét 2024: *Nyicki-rét*, 2012: *Nyickirét ~ Nyickirét ~ Niczkirét*, 2003: *Nyiczkirét*, 1995: *Nyiczkirét*, 1990: *Niczky rét*, 1985: *Niczkirét*, 1981: *Niczkirét*, 1973: *Niczkyrét*, 1972: *Nyicki rét*, 1967: *Niczkyrét*, 1956: *Niczkyrét*, 1944: *Niczkyrét*, 1939: *Nyiczky-rét*, 1923: *Niczky rét*, [1920]: *Nyiczki rét*, 1893: *Nyiczki rét*, 1891: *Nyiczki rét*, 1871–1872: *Nyiczki rét*. — Határrész a település északnyugati határában, a Rét Polgári úttól északra eső első dűlője és a Tedeji-legelő között. Magába foglalja a Mályvást, az Egyház rétyét és a Város-rétet. A város a Ramocsaházy Nyiczky családtól vette meg a területet, a neve máig az egykori tulajdonosok emlékét őrzi. A térséget is magába foglaló Belső-Tedejt a hajdúnánási hajdúk 1629-ben megvásárolták akkori tulajdonosától, Ramocsaházy Istvántól, de 1751-ben Ramocsaházy egyik utódja, Nyicz-

ky Ferencné a nem nemesek birtokképtelensége miatt elperelte, s 1777-ben meg is kapták a Nyiczky örökösök. A hajdúnánásiak tőlük 1779-ben ismét megvették ezt a határrészt. „A régi birtokosok neve közül egy sem maradt fenn határnévként, csak a Niczkyéké. Valószínűleg nagyon fájhatott a városnak, amiért a család még egyszer megvetette Nánással, a már tulajdonában lévő területet.” Vö. Nyiczky-réti-csatorna, Nyiczky-réti iskola. — DRAVICZKY 1990: 19, 24, ÉGy., Hajdúnánási Újság 1939.10.06: 3, Hnt., KÖRÖSI 1972: 18, MoFnT. 2: 31, T0.26.33.10, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.18, T9.Ny.117. — T11-G1H1.

Nyiczky-réti-csatorna 2012: *Nyicki-réti-csatorna*, 1990: *Niczky-réti-csatorna*, 1981: *Niczkiréti-csatorna*. — A Nyiczky-réten keresztülfolyó és a Hortobágyi-csatornába ömlő csatorna a település északnyugati határában. Vö. Nyiczky-réti iskola. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy., MoFnT. 2: 31. — T11-G1H1.

Nyiczky-réti iskola 2024: *Nyicki-réti iskola* | *A csatorna ahogy bekanyarodott, ot vóút*. 2012: *Nyicki-réti iskola ~ Nyicki-réti iskola*, 1990: *Niczky-réti iskola*, 1973: *Nyickiréti iskola*, 1939: *Nyiczky-réti tanyai iskola*. — Egykori iskola a település északnyugati határában, a Nyiczky-réten, 13 km-re a belterülettől. Az iskola 1939-ben épült, és kezdetektől állami iskolaként működött. 1974-ben szűnt meg benne az oktatás. **Nyiczky-réti tanyai iskola** néven is szerepel. Vö. Nyiczky-réti-csatorna. — BAJKÓ 1973: 356, DRAVICZKY 1990: 101, 1995i, ÉGy., Hajdúnánási Újság 1939.10.06: 3. — T11-H2.

Nyiczky-réti tanyai iskola lásd **Nyiczky-réti iskola**

Nyiczky-tanya 1. 1972: *Nyicki tanya*, 1923: *Nyiczki tny. [tanya]*, 1905: *Niczki t[tanya]*, 1886: *Niczki t[tanya]*, 1884: *Niczki tn. [tanya]*, 1858: *Nyiczki tanyák*. — Egykori tanya a település északi határában, a Nyiczky-földön, a Rothadt-halom közelében. A legkorábbi, még szórványosan előforduló tanyák közé tartozik, amelyeket többnyire arról a területről neveztek el, ahol azok felépültek. — GÖNCZY, HKFT., KOGUTOWICZ 1905: 22, KÖRÖSI 1972: 44, MKFT., T0.26.33.10, T16.T.119. — T13-E2.

Nyiczky-tanya 2. lásd **Tükör-tanya**

Nyiczky-zug 2024: *Nyicki-zug*, 2012: *Nyicki-zug*, 1990: *Micski-zug*, *Nyiczky-zug*, 1972: *Nyicki zug*, 1938: *Nyicki-zug*, *Nyiczki-zug*. — Földterület a település északnyugati határában, a Hármashatár-nál. DRAVICZKY szerint a ma használatos forma egy korábbi **Micski-zug**-féle alakból a *Miski ~ Micski* név módosulásával jött létre. Miski a 19. században élt juhász volt, aki a Tedeji-legelőn pásztorkodott. 1835 telén a többi juhász kunyhójának leszedte a tetejét és eltűzelte, amiért a város előjáróságától büntetést kapott. A beszélők később az ismertebb *Nyiczky* névhez alakították az előtagot. Annyi bizonyos, hogy ez a terület az egykori Külső-Tedej birtokhoz tartozott, nem volt tehát a Nyiczky család tulajdonában. — DRAVICZKY 1990: 86, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 44, MOLNÁR 1938a: 7, 11. — T4-C5.

Nyíl köz lásd **Balassa utca**

Nyíl utca lásd **Balassa utca**

Nyíregyházi kövesút lásd **Nyíregyházi út**

Nyíregyházi országút lásd **Nyíregyházi út**

Nyíregyházi út 1. 2024: *Nyiretyházi út*, 2012: *Nyíregyházi út ~ Nyíregyházi kövesút ~ Kálmánházi út*, 1972: *Nyirityházi út*, 1969: *Nyíregyházi út*, 1886: *Nyíregyházi ország út*, 1838/1867: *Nyiregyházi út*, 1769: *Simai út*. — Út a település keleti határában, amely Kálmánházán, majd Felsősimán át Nyíregyháza felé vezet. A *Nyíregyházi út*, a **Nyíregyházi kövesút**, a **Nyíregyházi országút**, valamint a *Kálmánházi út* és a legkorábbi *Simai út* elnevezések mindegyike az út irányát jelöli meg. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 44, L9.V.301.c/3, T9.HmT.8, T9.HvT.9/b, T9.Ny.208. — T14-B3.

Nyíregyházi út 2. lásd **Nyíregyházi utca**

Nyíregyházi utca 2024: *Nyiretyházi ucca ~ Nyiretyházi út*, 2012: *Nyíregyházi utca*, 1972: *Nyirityházi út*, 1937: *Nyiritházi út*, *Nyiregyházi út*, [1930]: *Nyiregyházi utcza*, 1926: *Nyiregyházi u[tca]*, [1910]: *Nyiregyházi u[tca]*, 1891: *Nyiregyházi utcza*, 1871–1872: *Nyiregyházi utcza*. — A település egyik főutcája a belterület északkeleti részén, Nyíregyháza felé vezet ki a városból. **Nyíregyházi út** néven is ismerik. — ÉGy., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 13, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156. — T29-E2.

Nyisztor György utca lásd **Ujvárosi Miklós utca**

A Nyitu-mázsa 1990-ben

Fotó: Draviczy Imre

Nyitu-mázsa 2024: *Nyitu-mázsa* | *Nyitu kovácsról neveztk el, aki építette.* 1990: *Nyitu-mázsa.* — Egykori mázsaház a Nyíregyházi út és a Tulipán utca sarkán, állatokat, gabonát mértek rajta. A város tulajdona volt. Egyes magyarázatok szerint az építőjéről kapta a nevét, mások szerint a mázsa mellett élő Horváth, más forrás szerint Zámbo nevű cigány család *Nyitu* ragadványnevét vitték át a mázsára. Esetleg felmerülhet, hogy a Nyíregyházi és a Tulipán utcák nevének kezdőszótagjai vonódtak össze, és ez vált az épület nevévé. Az 1990-es évek közepén elbontották. — DRAVICZKY 1990: 232, 2008: 75–76, ÉGy. — T29-E2.

Nyomás-dűlő 1990: *Nyomás-dűlő.* — Földterület a település középső részén, a Polgári úttól északra, az Új-osztás Juhlegelő melletti első dűlője. A *nyomás* szó 'legelő' jelentésben szerepelhet a névben. — DRAVICZKY 1990: 37, FKnt. — T12-C2.

Nyomás-sziget 1972: *Nyomássziget*, 1858: *Nyomás Sziget*, 1783: *Nyemássziget.* — Legelő a település délnyugati határában, a Jakab-fenék mellett. A Veresnád lenyúlt egészen idáig, annak a vizes nyúlványa vette körbe, abból emelkedett ki. A *nyomás* szó 'legelő' jelentésben szerepelhet a névben. Vö. *Nyomás-sziget feneke.* — EKFT., FKnt., KÖRÖSI 1972: 43, T9.HvT.56. — T19-E1.

Nyomás-sziget feneke 1854: *Nyomás sziget feneke*, 1824/1854: *Nyomás Sziget feneke.* — A Nyomás-sziget körüli vizes terület, vízfolyás a település nyugati határában, a Magi-telki-dűlőben. A Kadarcs és a János-rét vizével folyt egybe. A név utótagja a *fenék* 'mélyebben fekvő, vízállásos terület' jelentésű földrajzi köznévi. — FKnt., T9.HvT.39, T9.HvT.46. — T19-F1.

Nyomortelep lásd Újházhely

Nyúl utca 2024: *Nyúl ucca*, 2012: *Nyúl utca*, 1969: *Nyúl utca.* — Utca a belterület északi részén, az Újházhely településrészen. Hivatalos név. — ÉGy., T9.Ny.208. — T28-D1.

Ó-kert lásd Vén-szőlő

Oláh Sándor-tanya lásd **Oláh Sándor tanyája**

Oláh Sándor tanyája 2012: *Oláh Sándor tanyája*, 1990: *Oláh S[ándor] tanya*, 1943: *Oláh-tny. [tanya]*, 1941: *Oláh-tny. [tanya]*, 1927: *Ölei tn. [tanya]*, 1900: *Ölei tn. [tanya]*, 1884: *Olei tn [tanya]*, *Ölei tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a János-réti-dűlő keleti szélén. **Oláh Sándor-tanya** és **Oláh-tanya** néven is említették. Az **Ölei-tanya** ~ **Ölei-tanya** névváltozatok előtagja talán szintén az *Oláh* név téves lejegyzése lehet: az összeírásokban ez a név gyakran szerepel *h* nélkül, s az 1904-es várostérképen *Oláh* nevű tulajdonos van itt feltüntetve. Annyi bizonyos, hogy tulajdonosairól kapta a nevét. Vö. *Oláh-tag.* — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy., HKFT., MaKF., T0.26.33.4, T16.T.526, T16.T.562, T16.T.582., ÚCsnT. *Olej*, *Ölei.* — T19-F2G2.

Oláh Sándor úr dűlője lásd **Kari-dűlő**

Oláh Sándor úr laposa lásd **Kari-lapos**

Oláh-tag 1. 2024: *Olá-tag* | *az ott ety hatalmas naty főüd vóút, valamikor risfőüd is vóút, be vóút árköyva.* 2012: *Olá tag.* — Földterület a település délnyugati határában, a Réten, a János-réti-dűlő keleti részén. Nevét a rajta lévő Oláh Sándor tanyája után kapta. — ÉGy. — T19-F3G3.

Oláh-tag 2. 1990: *Oláh-tag.* — Földterület a belterülettől és a Raducától északra, a vasút és a Vasvári út között. Az ott földet birtokló Oláh családról nevezték el. — DRAVICZKY 1990: térkép. — T13-G2.

Oláh-tanya 1. 1972: *Olá tanya*, 1923: *Oláh tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Zajgató határrészen, az Újvárosi út nyugati oldalán. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 44, T0.26.33.10. — T20-D1.

Oláh-tanya 2. lásd **Oláh Sándor tanyája**

Olajos-dűlő 1990: *Olajos-dűlő*, *Igmándi-dűlő.* — Észak-dél irányú földterület és út a település északi határában, a Keleti-főcsatorna nyugati partján, a Kis-Új-osztás keleti részén. Nevének alakulása az itteni földek tulajdonosainak változását követi. Igmándy református lelkész

volt, aki az 1848-1849-es szabadságharc előtt és alatt szolgálta a várost, s a dűlőben földje volt. Innen ered az **Igmándi-dűlő** elnevezés. Olajos a terület későbbi, 30 hold földdel rendelkező gazdája volt, akinek tanyája állt a dűlőben, innen az *Olajos-dűlő* név. — DRAVICZKY 1990: 37. — T12-D1, T13-E1.

Olei-tanya lásd **Dombi-tanya 3.**, **Oláh Sándor tanyája**

Ormós-dűlő 1990: *Ormós-dűlő*. — Földterület a település déli határában. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 33. — T21-E3E4.

Ormós iskola 2024: *Ormós iskola ~ Ormós-tanya*, 2012: *Ormós iskola ~ Ormós-tanya ~ Ormós Miklós tanyája ~ Ormós Miki tanyája*, 1995: *Ormóstanai iskola | az Oláh-tanyáról az iskolát a Mély-ér végénél lévő Ormós tanyára helyezték*. 1990: *Ormóstanai iskola*, 1943: *Ormos-tny. [tanya]*, 1941: *Ormos-tny. [tanya]*. — Egykori tanya, majd tanyasi iskola a település délnyugati határában, amely egy időben Ormós Miklós tanyáján működött. A helybeliek **Ormós-tanya**-ként, **Ormós Miklós tanyája**-ként és **Ormós-tanai iskola**-ként is említik. Ma már nincs meg. — DRAVICZKY 1990: térkép, 1995f, ÉGy., MaKF., T16.T.584. — T19-F3.

Ormós Mihály-tanya 2024: *Ormós Mihály-tanya*. — Egykori tanya a település középső részén, a Fürjhalom határrészen, a Görbeházi úttól és az Ormós-tanyától északra. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T13-E4.

Ormós Miki tanyája lásd **Ormós iskola**

Ormós Miklós-tanya lásd **Ormós-tanya 1.**

Ormós Miklós tanyája lásd **Ormós iskola**

Ormós-tanya 1. 2024: *Ormós-tanya ~ Ormós Miklós-tanya*. — Tanya a település nyugati határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Görbeházi út mellett északra, a Fürjhalom határrészen. 1927 óta az Ormós család birtokában van, erről kapta a nevét. **Ormós Miklós-tanya** néven is ismerik. — ÉGy. — T13-E4.

Ormós-tanya 2. lásd **Ormós iskola**

Ormós-tanai iskola lásd **Ormós iskola**

Ormós tanyasor 2024: *Ormós tanyasor*. — Tanyasor a belterülethez közel, délnyugati irányban, a Kubikgödörnél. Több Ormós család lakott ott, ezért emlegetik így a tanyasort. — ÉGy., MNL. *tanyasor*. — T13-G5.

Országút lásd **Böszörményi országút**

Ószőlő utca 2024: *Óuszölő ucca | Ot van a Városi szeszfőzde*. 2011: *Ószőlő utca*. — Utca a belterület keleti részén a Liget mellett, a Csepüs-szőlő területén nyitották. Hivatalos név, amelyet 2011-ben kapott az utca. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T29-F3.

Óvoda utca 2024: *Ovoda ucca*, 2012: *Óvoda utca*, 1972: *Óyvoda úcca*, 1969: *Óvoda utca*, [1930]: *Óvoda utcza*, 1926: *Óvoda u[tca]*, [1910]: *Óvoda u[tca]*. — Utca a belterület nyugati részén, a Hunyadi utcából nyílik. Az 1893-ban az utcában nyitott községi állandó gyermekmenedékházról kapta a nevét, melyet Nagy óvoda-ként emlegettek. — BUNDÁNÉ 2005: 27, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 13, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D3.

Ökör-ér 1. 1990: *Ökör-ér*. — Vízfolyás a település északi-északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Sipos-ér folytatása. Két ágban folyik a Tajtába, de gyakran teljesen száraz a medre. Nevét az ott legelő ökörgulyáról kapta. — DRAVICZKY 1990: 78. — T5-G5.

Ökör-ér 2. 1990: *Ökör-ér*. — Vízfolyás a település déli határában, a Malom-ér legalsó része. Mellette volt a Jármosökör-legelő, erre utalhat a név. — DRAVICZKY 1990: 72. — T20-A3.

Ökörgulya-legelő 2012: *Ökörgulyalegelő*. — Legelő a település délnyugati határában, a Rét Határ-dűlőjének nyugati felében, a hajdúböszörményi határ közelében. — ÉGy. — T19-E3.

Ökörkút lásd **Kis-Jármosökörkút**, **Nagy-Jármosökörkút**

Ölei-tanya 1. 1900: *Ölei tn. [tanya]*, 1884: *Ölei tn. [tanya]*, *Olei tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Csuka-dűlőben, a Kadarcs partján. Bizonyára az *Oláh* családnév szerepel tévesen az előtagban, amit egyrészt alátámaszthat az, hogy ezt a nevet az összeírásokban gyakran írták *h* nélkül, másrészt pedig az, hogy az 1904-es várostérképen itt *Oláh Emil* van tulajdonosként feltüntetve. A katonai felmérésről készült későbbi térképeken sem javították azonban a nevet. Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T0.26.33.4, T16.HvT.526., ÚCsnT. *Olej*, *Ölei*. — T12-B5, T19-F1.

Ölei-tanya 2. lásd **Dombi-tanya 3.**, **Oláh Sándor tanyája**

Ördög-árok lásd **Csosz-árok**

Öreg-kert lásd **Vén-szőlő**

Öreg-szőlő lásd **Vén-szőlő**

Örfa lásd **Örfa-lapos**

Örfabeli-Kis-kút lásd **Örfalaposi-Kis-kút**

Örfa-kút lásd **Örfalaposi-Kis-kút**

Örfa-lapos 2024: *Örfa*, 2012: *Örfa-lapos*, 1990: *Örfa-lapos*, 1974: *Örfa lapos*, 1902: *Örfa*, 1900: *örfa*, 1835: *Örfa*, [1800]: *Örfa Rétye*, 1783: *Örfa*, Mor[ast], *Örfa*, Mor[ast], 1762: *Örfa*. — Egykor vizes, mocsaras terület, nádvágó rét, a vízszabályozás után kaszáló a település északnyugati határában, a Tedeji templomtól nyugatra. Nevének alapjául a 'földbe ástott magas oszlop, amelyre felmásзва a pásztor messze elláthat; állófa' jelentésű *örfa* szó szolgálhatott. A helybeliek ehhez azt a magyarázatot is hozzáfűzik, hogy rezgőnyárfá állt a területen, ahová az őrkatonák felmásztak, és innen kémlelték a határt. Ma semmi nyomát nem látjuk a környéken ezeknek az „őrfák”-nak. A 18–19. századi forrásokban *Örfa* és *Örfa rétje* formában is szerepel. Részai voltak a Kis- és Nagy-Örfa. Vö. Örfa-lapos dűlője, Örfalaposi-Kis-kút. — BARCSA 1900: 183, 1902: 118, BENCSIK 1974b: 29, DRAVICZKY 1990: 76, 91, ÉGy., EKFT., L9.V.301.c/1, T9.HvT.40, T10.FM.37, ÚMTsz. — T4-C5.

Örfa-lapos dűlője lásd **Gencsi sor**

Örfalaposi-Kis-kút 2015: *Örfabeli kis kút*, 2012: *Örfalaposi-kis-kút*, 1992: *Örfa kút*, 1990: *Örfa kút*. — Egygémű betonkút a település északnyugati határában, a Tedeji-legelőn, az Elő-háttól nyugatra, az Örfa-lapos közepén. *Örfa-kút*-ként és *Örfabeli-Kis-kút*-ként is szerepel. A Tedeji-legelő gulyakútjainak névadása

Örfalaposi-Kis-kút

Fotó: Juhász Attila

eltér a Közös-legelő névadásától. Itt nem a gulyáról vagy annak híres számadójáról nevezik el a kutakat, hanem jellemzően arról a helyről, ahol voltak. — DRAVICZKY 1990: 91, 1992: 119, ÉGy., MÁRÓ 2015: 176. — T4-D5.

Örfa rétje lásd **Örfa-lapos**

Ötös iskola lásd **Tedeji iskola 2.**

Ötvös-dűlő lásd **János-réti-dűlő**

Ötvös-erdő 2024: *Ötvös-erdő*, 2012: *Erdő ~ Kis-erdő*. — Erdő a település délnyugati határában, a Réten, a János-réti-dűlőben (más néven Ötvös-dűlőben), az Ötvös-tanya mellett. Erről kapta a nevét. *Kis-erdő*-ként és *Erdő*-ként is említették, az előbbihez feltehetően az erdő mérete szolgált alapul, de esetleg a tulajdonosáról is kaphatta a nevét. — ÉGy. — T19-F2.

Ötvös-hát 1990: *Ötvös-hát*, *Molnár-part*, 1943: *Ötvös hát*, 1941: *Ötvös hát*, 1914: *Ötvös hát*, 1912: *Ötvös hát*, 1900: *Ötvös hát*, 1884: *Ötös hát*, 1884: *Ötvös hát*, [1884 k.]: *Ötvös hát*. — Magasabban fekvő földterület, szántó a belterületől északra, a Puszta déli részén. Az egykori földhátat mára elhordták. *Molnár-part* néven is ismerik. A két névváltozat a régi és az új tulajdonosra utal. A harmadik katonai felmérés térképén hibásan *Ötös-hát* formában szerepel. — DRAVICZKY 1990: 39, HKFT., MaKF., T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T13-H2, T14-A2.

Ötvös-kút 2015: *Ötvös-kút*, 1992: *Zagolya-telki* vagy *Ötvös kút*, *Zagolya-telki kút*, *Ötvös kút*. — Kút a település déli határában, a Közös-legelő Görbeházi úttól délre eső részén, a Zagolyánál, a Bikahodály környékén, ezért *Zagolya-telki-kút*-ként is szerepel. 1930-ban épült téglabéleléssel, betonkávával és két gémmel. Tartalék kút volt, a járműökröket és a nagygulyát hajtották ide inni. Itt legelt, amíg megvolt, a szürkemarka törzsgulya. Az 1950-es évektől, a gulya megszűnte után bikahodályt építettek ide. Ötvös Miklós földjéhez volt közel, erre utal az *Ötvös-kút* előtagja. — DRAVICZKY 1990: 89, 1992: 117, MÁRÓ 2015: 173. — T20-B2.

Ötvös-lapos 1990: *Ötvös-lapos*, *Szanyi-lapos*. — Alacsonyabb fekvésű földterület a település északi határában, a vasúttól nyugatra, Tedejtől délre. Egykori tulajdonosairól nevezték el. Vitéz Ötvös Miklóstól került Szanyi János birtokába,

ezért *Szanyi-lapos*-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 79. — T6-B5.

Ötvös-tanya 1. 2012: *Ötvös-tanya*, 1972: *Ötvös tanya*, 1923: *Eötvös tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északi határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, az Új-osztás területén, a Bába-halom közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 44, T0.26.33.10. — T12-C2.

Ötvös-tanya 2. 2024: *Ötvös-tanya | Most a Varga Pistájék rezidenciája*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a János-réti-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. Vö. Ötvös-erdő. — ÉGy. — T19-F2.

Őz utca 2024: *Őz ucca*, 2012: *Őz utca*. — A fürdő melletti üdülőövezet egyik utcája a belterület délnyugati részén, a Csónakos utcából nyílik. Hivatalos név, az utcát 1983-ban nevezték el. — ÉGy. — T28-B4.

Pacsirta utca 2024: *Pacsirta ucca*, 2012: *Pacsirta utca*, 1969: *Pacsirta utca*. — Utca a belterület északi részén, az Újházhely településrészen. Hivatalos név. — ÉGy., T9.Ny.208. — T28-D1, T29-E1.

Pajkos-tanya 2024: *Pajkos-tanya*. — Tanya a belterülettől nem messze északnyugatra, a Polgári út kanyarulatában déli irányban. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T13-F3.

Pálfi-dűlő 2012: *Pálfi-dűlő*, 1990: *Pálfi-dűlő*. — Dűlőföld a település délnyugati határában, a Réten, a Csuka-dűlő keleti részén. Pálfi Antal tanyája volt a dűlőben, erre utal az elnevezés. Vö. Pálfi-tanya 1. — DRAVICZKY 1990: 35, ÉGy. — T12-B5.

Pálfi-kút 2015: *Pálfi-kút*, 2012: *Pálfi-kút*, 1992: *Pálfi kút*, 1990: *Pálfi kút*, 1974: *Pálfi-kút*. — Egykori kétgémű betonkút a település délnyugati határában, a Rét keleti szélén, a Csuka-dűlőben, a Pálfi-tanya előtt állt, erről kapta a nevét. A tinógulya és a nagygulya is használta már a 19. században is. — BENCSIK 1974b: 34, DRAVICZKY 1990: 90, 1992: 118, ÉGy., MÁRÓ 2015: 174. — T12-B5.

Pálfi-tanya 1. 2012: *Pálfi-tanya*, 1990: *Pálfi tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Pálfi-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. Vö. Pálfi-kút. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T12-B5.

Pálfi-tanya 2. lásd **Katona**

Pallag lásd **Parlag-telek**

Pallag-Kisteleki-domb lásd **Kutya-domb**

Pálnagy híd 1990: *Pál Nagy híd*. — Egykori fahíd a Keleti-főcsatorna felett a település déli határában, a Kaján-szik délnyugati végén. A Keleti megépítése után idővel minden korábbi fahidat lecseréltek betonhídra. Ez a híd feleslegessé vált, helyette nem építettek újat. A híd melletti terület tulajdonosáról kapta a nevét. Vö. Pálnagy hídi kút, Pálnagy-tanya. — DRAVICZKY 1990: 83. — T20-C2.

Pálnagy hídi kút lásd **Új-kút 3.**

Pálnagy-tanya 2024: *Pálnagy-tanya ~ Ádám-tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Lopóhalom-járásban, a Keleti-főcsatorna mellett. Tulajdonosáról, a Pálnagy családról nevezték el. Később Ádám Miklósek laktak itt, ezért említették *Ádám-tanya*-ként is. Vö. Pálnagy híd. — ÉGy. — T20-C2.

Pálóczi-kút lásd **Kerekes-kút**

Pálóczi-tanya 2024: *Pálóczi-tanya*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a görbeházi határ mellett, a Király-dombtól délre. Kasza Pálóczi Imre tanyája volt, erről kapta a nevét. — ÉGy. — T11-F3.

Pál-tanya 2024: *Pál-tanya*. — Tanya a belterülettől északra, a Pusztá déli részén, az Új Élet-baromfitelek mögött. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T13-H2.

Pap gátja 1972: *Pap gáttya*, 1783/1867: *Pap gátja*, 1783: *Pap háttya* [ɔ: gáttya]. — Földterület a település déli határában, a hajdúböszörményi határ mellett, a Süldösön, vízállásos területen. Nevének előtagja személynév vagy foglalkozásnév egyaránt lehet. Az utótag 'víz lefolyását elzáró vagy kiáradását akadályozó töltés; közlekedés céljára készített töltés, töltéssel megemelt út' jelentésben állhatott. — FKNt., KÖRÖSI 1972: 44, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T20-B3C3.

Pap-halom 1972: *Pap halom*, 1891: *Pap halom*, 1871–1872: *Pap halom*, 1858: *Pap halom*, 1783/1867: *Pap halom*, 1783: *Pap halom*. — Egykori kiemelkedés a település középső részén, a Keleti-főcsatorna és az M3-as autópálya között, a Fürj-halomtól keletre. Nevének előtagja személynév és foglalkozásnév egyaránt lehet. — KÖRÖSI 1972: 44, MKFT., T1.S.78.732/15–202,

T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T13-F4.

Pap János szigete 1858: *Pap János szigetje*, 1858: *Papp Janos szigetje*, 1854: *Pap János szigetje*, 1824/1854: *Pap János Szigetje*. — Magasabban fekvő földterület a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlő szélén. Átnyúlik a görbeházi határba. A Tisza árjai során ez a terület szigetként emelkedett a víz fölé, míg az alacsonyabban fekvő részeket teljesen elborította a víz. Használójáról vagy tulajdonosáról kapta a nevét. Lásd Pap János szigete (Görbeháza). — MKFT., T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.54. — T18-C2.

Papp-kút 1. 2007: *Papp[-kút]*, 1990: *Papp kút*. — Egykori kút a belterület északi részén, a Kinizsi és a Kossuth utca sarkán, a körbekerített kúthely még megvan. Nevét egy 8-10 hold földdel rendelkező parasztemberről, Papp Miklósról kapta, akinek a háza előtt a kút állt. — DRAVICZKY 1990: 123, FEHÉR 2007b: 230. — T29-E2.

Papp-kút 2. lásd Gál-kút

Papp lányok tanyája lásd Nagy Papp-tanya

Papp Miklós-féle-hizlalda lásd Papp Miklós-hizlalda

Papp Miklós-hizlalda 2024: *Pap Miklóus-hizlalda*, 1990: *Papp Miklós féle hizlalda*, 1969: *Hizlalda*. — Egykori sertéshizlalda a belterület északnyugati részén, az Újszőlő mellett. *Hizlalda* és *Papp Miklós-féle-hizlalda* formában is

említik. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 223, ÉGy., T9.Ny.208. — T28-C2.

Papp Péter-domb 2012: *Pap Péter domb ~ Pap Péter partja*. — Enyhe kiemelkedés a település északkeleti határában, a Pusztá nevű határrészen, a Zsuzsika-dűlőben. Az itteni földterület tulajdonosáról kaphatta a nevét. **Papp Péter partja** néven is említik. Vö. Papp Péter tanyája 1. — ÉGy. — T14-C1.

Papp Péter-dűlő 2024: *Pap Péter dűllőü*. — Földterület a település északkeleti határában, a Pusztán, a Papp Péter tanyája körül. A Kis-dűlőt és a Mirkó-dűlőt foglalja magába. — ÉGy. — T7-F5, T14-B1.

Papp Péter keresztdűlő 2024: *Pap Péter keresztűlő | A Zsuzsika-dűllőbe megyen átál, de már csak a Zsuzsikájig, mer ki van szántva*. 2012: *Pap Péter keresztdűlő*, 1990: *Papp Péter keresztdűlő*, Pongor Anti keresztdűlő. — Nyugat-keleti irányú dűlőt a település északkeleti határában, a Pusztán, a Temető- és a Váradi-dűlőben. **Pongor Anti keresztdűlő** néven is előfordul. Az elnevezéseit onnan kapta, hogy Papp Péter tanyája és Pongor Antal tanyája mellett húzódik. — DRAVICZKY 1990: 30, ÉGy. — T14-A1B1.

Papp Péter partja lásd Papp Péter-domb

Papp Péter tanyája 1. 2012: *Pap Péter tanyája*, 1990: *Papp Péter tanyája*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztán, a Váradi-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. Vö. Papp Péter keresztdűlő, Papp Péter-dűlő, Papp Péter-domb. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T14-B1.

Papp Péter tanyája 2. lásd Nagy Papp-tanya
Papp Sándor tanyája 2012: *Pap Sándor tanyája*, 1972: *Pap tanya*, 1923: *Papp tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település keleti-északkeleti részén, a Pusztá nevű határrészen, a Nyíregyházi út közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Papp-tanya**-ként is szerepel. Talán a későbbi Tuncsik-központ helyén lévő korábbi tanyát jelölhette a név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 44, T0.26.33.10. — T14-C2.

Papp-tanya lásd Nagy Papp-tanya, Papp Sándor tanyája

Parlag-telek 2012: *Pallag-telek*, 1990: *Pallag telek*, 1902: *Pallag*, 1858: *Pallag telek*. — Körülbelül 100 hold legelő a település észak-északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától

A Pap-halom és a Kosár-halom a második katonai felmérés térképén

nyugatra, a Horgoló határreszen. Régen bőségesen termett rajta nád, és itt állt a kétgémű Parlag-telki-kút. Ezt a területet jelölhették röviden **Pallag**-ként is. — BARCSA 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 56, ÉGy., T9.Ny.34. — T5-G4.

Parlag-telki-kút 2015: *Parlagtelki-kút*, 2012: *Pallag-teleki-kút*, 1992: *Pallagtelki kút*, 1990: *Pallagtelki kút*. — Kétgémű, ásott, kezdetben deszka-, majd betonkávájú gulyakút a település északi-északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Tedeji-legelő Horgoló határreszén, a Parlag-telken. — DRAVICZKY 1990: 91, 1992: 120, ÉGy., MÁRÓ 2015: 175. — T5-G4.

Pártház lásd **Könyvtár 1**.

Parti-tanya lásd **Reus iskola**

Patkós-éri-csatorna lásd **Varjas-ér**

Pázsit utca 2024: *Pázsit ucca*, 2012: *Pázsit utca*, 1969: *Pázsit utca*. — Utca a belterület északi részén, az Újházhely településrészen. Hivatalos név. — ÉGy., T9.Ny.208. — T28-D1.

Pelenka sor lásd **Nyár utca**

Pendelyfok 2024: *Pendejfork | Ojan alacsony, ha nagy ömlős esőű vóút, fel kellett a pendejt fogni*. 1990: *Pendelyfok*, 1972: *Pendejfork | Ez a felsőű óudalon vóút. Itt ojan szegínyek laktak, hogy télen-nyáron kin vóút a seggük, azír hitták pendejforknak*. 1937: *Pendejfork*. — A Fáy András utca és környéke a belterület északnyugati részén. A névadás háttérét többféleképpen magyarázták. Az egyik magyarázat szerint az itt élők olyan szegínyek voltak, hogy a mosott ruhát (közte a pendelyt) a fákon szárították, vagy épp nem is volt mit felvenniük a pendely fölé. Mások szerint Pendely Gyuri bácsiról kapta a nevét a városrész, aki a sarkon, a „fokon” lakott. Talán az a magyarázat áll a legközelebb a valósághoz, mely szerint a nagy tiszai árvizek idején a gyerekek pendelyéig ért a víz, a környék valóban alacsony fekvésű, vizes terület volt. — DRAVICZKY 1990: 112–113, ÉGy., FEHÉR 2007a: 228, KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 10, 13. — T28-D2.

Pénzes lásd **Rizsföld**

Pénzes Anti-tanya lásd **Pénzes-tanya 1**.

Pénzes-halom lásd **Lyukas-halom**

Pénzes-kút 2007: *Pénzes-kút*, 1990: *Pénzes kút*. — Egykori kút a belterület nyugati részén, a Hunyadi és a Honfoglalás utca sarkán, a kúthely

még megvan. Nevét egy Pénzes nevű egykori polgármesterről kapta. A kutak Hajdúnánáson jellemzően arról a családról kapták a nevüket, akiknek a háza előtt a kút állt. — DRAVICZKY 1990: 126, FEHÉR 2007b: 230. — T28-C3.

Pénzes-tanya 1. 2024: *Pízes-tanya ~ Pízes Anti-tanya*, 2012: *Pízes-tanya*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld északi részén, a Választó-dűlő mellett. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Pénzes Anti-tanya** formában is használják. — ÉGy. — T21-E3.

Pénzes-tanya 2. 2012: *Pízes-tanya*, 1943: *Pénzes tny. [tanya]*, 1941: *Pénzes tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli-délkeleti határában, a Zajgató határ rész délnyugati részén, közel a Vidi-földhöz, a Borsiék tanyája mellett, talán ugyanaz a tanya lehet. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., MaKF., T16.T.573. — T20-D3.

Pénzes-tanya 3. 1927: *Pénzes tn. [tanya]*, 1900: *Pénzes tn. [tanya]*, 1884: *Pénzes tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Veresnád-dűlőben a polgári határnál. Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T16. HvT.526, T16.HvT.562. — T11-G3.

Pénzes-tanya 4. 1943: *Pénzes-tanya*, 1941: *Pénzes tny. [tanya]*, 1900: *Tedely tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztá északnyugati részén, Tedejtől északkeletre. A korábbi **Tedej-tanya** megjelölés a **Tedej** határresznéből alakult, a korai tanyák között még találunk ilyeneket, vö. Zsombékos-tanya, Cseh-tanya, majd – a tanyák megszaporodásával együtt – a tulajdonos utáni megjelölés vált általánossá, ilyen a **Pénzes-tanya** is. — MaKF., T16.T.529, T16.T.573. — T6-D4.

Perczel köz lásd **Perczel utca 1**.

Perczel-kút 1990: *Perczel kút*. — Egykori kút a belterület északkeleti részén, a Dobó István és a Perczel utca sarkán, ma már nyoma sincs. Elhelyezkedéséről kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 124. — T29-E3.

Perczel utca 1. 2024: *Percel ucca*, 2012: *Perczel utca*, 1990: *Perczel utca*, 1972: *Percel köz*, *Percel úcca*, 1969: *Perczel utca*, [1930]: *Percel utca*. — Utca a belterület északkeleti részén, a Magyar utca és az Ady Endre körút között. Korábban a Darabos utca része volt az Ady Endre utca felső szakaszával együtt, s akkoriban a mai Ady Endre utca alsó szakaszát nevezték

Perczel utcának. **Perczel köz** néven is említették, hivatalos neve *Perczel utca*. Vö. Perczel-kút. — DRAVICZKY 1990: 116, 117, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 7, 13, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3.

Perczel utca 2. 1926: *Perczel u[tca]*, [1910]: *Perczel u[tca]*. — A mai Ady Endre utca alsó, észak–déli irányú szakasza az 1910–1920-as városrétképeken *Perczel utca*-ként szerepel. Nem azonos a mai Perczel utcával. — T9.HmT.35/a, T9.Ny.103. — T29-E3.

Perczel utcai óvoda lásd **Móricz-kúria**

Pércsi-part 1972: *Pírcsi part* | *A Magipart után következik a Temető Dűlőjén*. — Enyhe kiemelkedés a település északi határában, a Pusztá északkeleti részén, a Móricz-keresztű közében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 45. — T7-E4.

Perényi utca lásd **Esze Tamás utca**

Peres-dűlő 2012: *Peres-dűlő*, 1981: *Peres-dűlő*, 1972: *Peres föld*, 1858: *Peres föld*. — Földterület a település délkeleti határában, a Vidi-föld keleti részén, a hajdúdorogi határ mellett. A név eredetével kapcsolatban a helybeliek körében az a hagyomány él, miszerint Hajdúnánás előjárói pereskedtek miatta a szomszédos Doroggal, más változat szerint Hadházzal, innen kapta a nevét. Korábról **Peres-föld**-ként is szerepel. Részei: Kis-Peres-dűlő és Nagy-Peres-dűlő. A mellette Hajdúdorogon lévő határrészt szintén Peresnek, az itt vezető utat pedig Peres dűlőnek hívják. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 44, MoFnT. 2: 31, T9.HvT.55. — T21-G3.

Peres-föld lásd **Peres-dűlő**

Pesel-csárda 1972: *Pesel csárda* | *A pusztán, ahun mentünk kifelé a dorogi határszélnek, a nyirityházi út balóudalán van*. — Egykori csárda a település keleti határában, a Pusztá déli részén, a hajdúdorogi határ mellett. Feltehetően tulajdonosáról kapta a nevét. A környéken jellegzetes családnév a *Pesel*. — KÖRÖSI 1972: 45. — T14-D3.

Péter Antal-tanya 2024: *Péter Antal-tanya ~ Péter Anti bácsi tanyája* | *Ot most azon a részem van egy igen kis tanya csinálva, egy új tanya. Az vóut a Péter Anti bácsijéknak a birtoka valamikor. A Káhármás előütt*. — Tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telken. **Péter Anti bácsi tanyája** néven is említik. — ÉGy. — T18-D1D2.

Péter Anti bácsi tanyája lásd **Péter Antal-tanya**

Péter Gábor köze lásd **Kölcsey utca**

Petőfi utca 2024: *Petőfi ucca*, 2012: *Petőfi utca*, 1990: *Petőfi utca*, *Kiskút köz*, 1972: *Petőfi ucca*, *Kis kút köz*, 1969: *Petőfi utca*, 1937: *Kiskút köz*, [1930]: *Petőfi utca*, 1926: *Petőfi u[tca]*, [1910]: *Petőfi u[tca]*, 1891: *Temető utca*. — Utca a belterület délkeleti részén, az Attila utcából nyílik. Egykor **Kiskút köz** és **Kiskút köze** néven is említették: ezt az elnevezését az utca végén lévő kútról kapta. Egy kis leágazó szakaszt Bárd utcának nevezték egykor. A 19. századi **Temető utca** név arra utal, hogy ez az utca vitt ki az akkor még meglévő Régi Alsó temetőhöz. Hivatalos neve a 20. század elejétől *Petőfi utca*. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., Kiss 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 11, 13, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3E4E5.

Piac 1. 2024: *Pijac ~ Városi piac*, 1941: *Nagyságoskert, Szepessy-féle ún. nagyságoskert* | *Nevét Szepessy Gyuláné, később nánási Oláh Mihályné Szepessy Jolántól kapta. A kert szépségéről az öregek éppoly elragadtatással beszélnek, mint annak idején a legnagyobb magyar beszélt Szepessy Jolán szépségéről*. — Piac a belterület központjában, a Mártírok útja 14–16. szám alatt. A 19. században parkszerű kert volt a mai piac helyén: a **Nagyságos-kert** vagy **Szepessy-féle-Nagyságos-kert**. Ennek egykori tulajdonosa a Nánási Oláh család volt, amelyről a település északkeleti határában lévő Nagyságos-dűlőt is elnevezték, s amely a belterület északi részén lévő Nagyságos-kertet is birtokolta. Később a **Városi piac** került ide. Korábban a mai Köztársaság téren volt a városi piac. — ÉGy., IGMÁNDY 1941: 61. — T29-E3.

Piac 2. lásd **Köztársaság tér**

Piaci-kút 1990: *Piaci kút*. — Egykori nagy gémű kút, a belterület közepén, a Református templom előtt állt. Valaha ezen a téren, a mai Köztársaság téren tartották a piacot, erre utal az elnevezés. — DRAVICZKY 1990: 122. — T29-E3.

Piac tér lásd **Köztársaság tér**

Pici-lapos 1990: *Pici-lapos*, 1938: *Pici-lapos*. — Legelő a település északkeleti részén, a Pusztán, a Várad-dűlőben, a Cseke-kút közelében. Nevét a méretéről kaphatta. Vö. Pici-part. — DRAVICZKY 1990: 62, MOLNÁR 1938a: 8. — T14-B2.

A Piaci-kút háttérben a Református templommal egy 20. század eleji metszeten

Forrás: Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

Pici-part 1990: *Pici-part*. — Enyhe kiemelkedés a település északkeleti részén, a Pusztán, a Váradi-dűlőben. Mellette fekszik a Pici-lapos. — DRAVICZKY 1990: 40. — T14-B2.

Pipa-fenék 2012: *Pipa-fenék*, 1990: *Pipa-fenék*. — Mélyebb fekvésű, rossz minőségű termőterület, szántó a település északnyugati határában, az Elő-háttól délnyugatra. A névadás indítékát az előtag kapcsán nem ismerjük, talán a rossz minőségű földeken is megtermő pipaszurkálónak használt szálfüről kapta a nevét. Az utótag a *fenék* 'mélyebben fekvő, vízállásos terület' földrajzi köznév. — DRAVICZKY 1990: 69, térkép, ÉGy., FKnt. — T12-A2.

Pipás Reszegi-tanya 2024: *Pipás Reszegi-tanya*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztán, a Papp Péter-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T7-F5.

Piros-tanya 2024: *Piros-tanya*, 1990: *Piros tanya*. — Gazdasági telep a település középső részén, a Polgári út közelében délre, a Fürjhalom-járásban, a Nyakas-farmtól nyugatra. Korábban tanya lehetett itt. A korabeli térképek szerint az 1900-as évek közepén több tanyaépület is volt ezen a területen, de csak egy szerepel névvel, a Berencsi-tanya. A névadás indítékát nem ismerjük. Az államosítás után sertéstelepként üzemelt, ma pulykatelep a Hajdúnánási Gazda Kft. tulajdonában. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T13-E3.

P. Kovács-tanya 2012: *Pé Kovács-tanya* ~ *Cserepes-tanya*, 1972: *P. Kovács tanya*, 1923: *P. Kovács tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település

északkeleti határában, a Pusztá keleti részén. Tulajdonosáról nevezték el. A *Cserepes-tanya* nevet onnan kapta, hogy az épület tetejét cseréppel fedték be. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 38, T0.26.33.10. — T7-H5.

Pogácsás-malom 1990: *Pogácsás malom*. — Egykori gőzmalom a belterület keleti részén, a Magyar utca 48. szám alatt. Eredetileg Takács István és Herczegh András tulajdona volt, tőlük vásárolta meg Pogácsás Antal 1900-ban, s róla kapta a nevét. Örlést és darálást egyaránt végeztek itt. Később Csiha Győző vette meg. Ma már nincs meg. — DRAVICZKY 1990: 217, SZÜCS 2005: 251. — T29-F2.

Pogány lásd **Pogány-lapos**

Pogány-lapos 2024: *Pogány-lapos*, 2012: *Pogán-lapos*, 2003: *Pogánylapos*, 1995: *Pogánylapos*, 1990: *Pogány-lapos*, vitéz Pálfi-dűlő, 1985: *Pogánylapos*, 1981: *Pogánylapos*, 1973: *Pogánylapos*, 1972: *Pogány lapos*, 1967: *Pogánylapos*, 1938: *Pogány-lapos*, 1937: *Pogán laposs*, 1891: *Pogány*, 1871–1872: *Pogány*. — Kaszáló és legelő a település északi-északkeleti határában, a vasút és a Vasvári út között. A legkorábbi forrásokban **Pogány** formában is említették. A helybeliek szerint a név azzal magyarázható, hogy Rákóczi György idejében a hajdúk által megölt törököket ide temették el. Az itteni tanyák hivatalos összefoglaló megnevezéseként is használták. A laponon földet és tanyát birtokló Vitéz Pálfi Sándor után **Vitéz Pálfi-dűlő** néven is említették. — DRAVICZKY 1990: 38, 80, ÉGy., Hnt., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 45, MoFnT. 2: 31, MOLNÁR 1938a: 8, 10, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T13-G2.

Pók Antal tanyája lásd **Pók-tanya**

Pók Antiék tanyája lásd **Pók-tanya**

Pók Anti tanyája lásd **Pók-tanya**

Pók-tanya 2024: *Póuk-tanya* ~ *Póuk Antal tanyája* ~ *Póuk Anti tanyája*, 2012: *Pók Antal tanyája* ~ *Pók Anti tanyája* ~ *Pók Antiék tanyája* ~ *Pók-tanya*, 1972: *Póuk tanya*, 1923: *Pók tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telken, a Magi-telki iskolától nem messze. Tulajdonosáról, Pók Antalról kapta a nevét. **Pók Antal tanyája**, **Pók Anti tanyája**, **Pók Antiék tanyája** formában is

említik. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 45, T0.26.33.10. — T19-E2.

P. Oláh-tanya 1972: *P. Oláh tanya*, 1923: *P. Oláh tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztá északi részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 44, T0.26.33.10. — T7-F3.

Polgári kapu 1750: *Polgári kapu | Telekhez való kert itten a Polgári kapu előtt volt a Matyi István kertye táján*. — Egykori bejárat, városkapu a régi belső városhatár (körülbelül a mai kiskörút vonala) nyugati részén, a Polgári utca és a Bethlen Gábor utca találkozásánál állhatott. Az 1600–1700-as években az egész város utak és kerítések nélküli kis területen feküdt, a megárokolt és tövissel beültetett töltésen, az úgynevezett gerádon belül. Ezen a belső gerádon kívül voltak az ún. szérűskertek, a külső geráddal körülvéve. A belső gerádon belülre négy, kapunak nevezett átjárón keresztül lehetett bejutni. A kapukat arról a szomszédos településről nevezték el, amelyik irányába estek, így lett a nyugati kapu *Polgári kapu*. A többi kapu a Dorogi kapu, Debreceni kapu, Szentmihályi kapu neveket viselte. — BENCSIK 1984: 543, DANKÓ 1964: 67.

Polgári kövesút lásd **Polgári út 1.**

Polgári-kút 1990: *Polgári úti kút*, 1972: *Póugári kút*. — Egykori kút a belterület északnyugati részén, a régi Polgári út, ma a Wesselényi út végénél, az Újszőlő mellett. **Polgári úti kút** néven is említették. Elhelyezkedéséről kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 122, KÖRÖSI 1972: 13. — T28-C2.

Polgári-oldal 1854: *Polgári oldal*, 1824/1854: *Polgári Oldal*. — Egykor vizes terület a település nyugati–északnyugati határában, az egykori polgári, ma görbeházi határ mellett. — T9.HvT.39, T9.HvT.46. — T11-F3F4.

Polgári országút lásd **Polgári út 1.**

Polgári út 1. 2024: *Póugári út*, 2012: *Polgári út ~ Polgári kövesút*, 1972: *Póugári út*, 1886: *Polgári ország út*. — Út a település nyugati határában. A 19. században nem nyílegyenes volt, mint napjainkban, hanem kacsaringósan haladt. A helybeliek **Polgári kövesút**-ként is említik, egy 19. századi térképen **Polgári országút** néven szerepel. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 45, T9.HmT.10. — T11-G3, T12-C3, T13-F3.

Polgári út 2. lásd **Polgári utca 1.**

Polgári utca 1. 2024: *Póugári ucca*, 2012: *Polgári utca*, 1990: *Polgári út*, *Csordajárás*, 1982: *Polgári utca*, *Felső csordajárás*, 1972: *Póugári ucca*, *Csordajárás*, 1969: *Polgári út*, 1937: *Paógári út*, *Polgári út*, [1930]: *Polgári utcza*, 1926: *Polgári u[tcza]*, [1910]: *Polgári u[tcza]*, 1891: *Csorda járás utcza*, 1871–1872: *Csorda járás utcza*. — A település egyik, Polgár felé vezető főutcája a belterület északnyugati részén. **Polgári út**-ként is ismerik. **Felső-csordajárás**, **Csordajárás**, illetve **Csordajárás utca** néven is említették, mivel itt hajtották az egyik, a „felső” csordát a legelőre. A nyugati határban Polgár felé a Polgári útban folytatódik. Hivatalos neve *Polgári utca*. Vö. Polgári-kút. — DRAVICZKY 1990: 112, 119, ÉGy., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 9, 13, TIMÁRI 1982: 3, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C2D2.

Polgári utca 2. lásd **Báthori utca**

Polgári utcai iskola lásd **Barcsa**

Polgári úti iskola lásd **Barcsa**

Polgári úti kút lásd **Polgári-kút**

Polyák-tanya 1. 2024: *Poják-tanya | Az bent vőut az erdőünnél, a Kadarcs-parton, körbe csurjás-fás rész a Majoros-tanya után, ahogy befordulunk ott a Kadarcsnál. Utánna vőut az Asztalos-tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlő keleti részén, a Majoros-tanya mellett. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T19-F1.

Polyák-tanya 2. 2024: *Poják-tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a János-rét nyugati részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T18-D2.

Polyvás-határ 1811: *Polyvás Határ*. — Földterület a település határában, közelebbi helyét nem ismerjük. Nevének előtagja bizonyára a ’széna törmeléke’ jelentésű *pelyva* szó népnyelvi *polyva* változatából alakult. — L9.V.301.c/1, ÚMTsz.

Pongor Anti keresztűlő lásd **Papp Péter keresztűlő**

Pongor Gábor-tanya lásd **Pongor-tanya**

Pongor-lapos 2024: *Pongor-lapos*, 1891: *Takács lapos*. — Alacsonyabban fekvő földterület a belterületről északra, a Verestenger-járásban, a Vasvári út és a vasút között, a Cigány-réttől északra, a Silu-lapostól délre. Ezen a területen volt a Pongor-tanya, erről kapta a nevét. Egy 19.

századi térképen **Takács-lapos**-ként szerepel. — ÉGy., T1.S.78.732/15–202. — T13-G2.

Pongor-sziget 1885: *Pungor Sziget*, 1858: *Pongor sziget*, 1854: *Pongor sziget*, 1853–1854: *Pongor Sziget*, 1835: *pungor Sziget*, 1776: *Bongor Sziget*, ins[ula], 1767–1779: *Pongor Sziget*. — Nyugat–keleti irányban elnyúló földhát, vi-zes időben szigetszerű kiemelkedés a település északnyugati határában, az Elő-háttól nyugatra. Nevének előtagja vélhetően személynév, ma is él ilyen nevű család a településen. — L9.V.301.c/1, L16.IV.9/46, MKFT., T1.S.11.830/23, T9.HmT.6, T9.HvT.39. — T4-D5.

Pongor-tanya 2024: *Pongor-tanya ~ Szemes-tanya*, 2012: *Pongor-tanya ~ Pongor Gábor-tanya*, 1972: *Pungor tanya*, 1923: *Pungor tny. [tanya]*. — Egykori tanya a belterületől nem messze északra, a Vasvári út és a vasút között. Tulajdonosáról kapta a nevét, a helybeliek **Pongor Gábor-tanya**-ként is említették. Újabban szintén tulajdonosáról **Szemes-tanyá**-nak is nevezik. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 46, T0.26.33.10. — T13-G2.

Porkoláb-dűlő 1990: *Porkoláb-dűlő, Templom-dűlő*. — Földterület a település észak–északnyugati határában, az Elő-háttól keletre. Tulajdonosáról, Porkoláb Lajosról kapta a nevét, akinek tanyája is volt a dűlőben. Mivel itt állt az egykori Tedej falu temploma, **Templom-dűlő**-nek is mondták. A szomszédos dűlőút is ezt a nevet viseli. — DRAVICZKY 1990: 36. — T12-C1.

Porkoláb-lapos 1990: *Porkoláb-lapos*. — 4-5 köblös kaszáló, legelő a település északi–északnyugati határában, az Új-osztás északkeleti csücskében, a Templomdomb közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 79. — T5-G5, T12-C1.

Porkoláb-tanya 2012: *Porkoláb-tanya*, 1972: *Porkoláb tanya*, 1923: *Porkoláb tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a hajdúböszörményi határ közelében, a Süldős határrészen. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 45, T0.26.33.10. — T20-C3.

Poros-állás 1972: *Porosállás | Gujadelelő a Kajánszíken*. 1937: *Porosállás*, 1783/1867: *Poros állás*, 1783: *Poros állás*. — Földterület a település déli határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a hajdúböszörményi határnál. A név állás utótagja minden bizonnyal állatok legelő-

helyére utal. Ma már nem használatos elnevezés. — FKNT., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 45, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T20-B3C3.

Portörő 1749: *Portörő*. — Egykori szárazmalom a belterületen, közelebbi helyét nem ismerjük. A városban 1744-ben négy szárazmalom volt. Egy időben löpörmalomként használhatták, melyben salétromból, kénből törték a puskaport. — BENCSIK 1984: 547, MNL. *malom*.

Posta 2024: *Posta*, 1990: *Posta*, 1935: *Posta*. — A posta épülete. A hivatal az 1930-as évek közepétől működik a belterület központjában, a Kossuth utca 1. szám alatt. — DRAVICZKY 1990: 157, ÉGy., T0.26.33.2. — T29-E3.

Pozsony utca lásd **Áchim András utca**

Pöstyén utca 2024: *Pöstyén ucca*, 2011: *Pöstyén utca*, 1926: *Hold u[tca]*, [1910]: *Hold u[tca]*. — Utca a belterület délnyugati részén, a Soós Gábor és a Jókai utcák között. Korábban a Soós Gábor és a Nap utcák közötti résznek Kunffy Zsigmond utca, még korábban Hold utca volt a hivatalos neve, másik szakaszát Csík utcának hívták. Az 1910–1920-as térképeken **Hold utca** szerepel a két utcaszakasz megjelölésére. A ma használatos **Pöstyén utca** hivatalos nevét 2011-ben kapta: a település szlovák testvérvárosáról, Pöstyénről (Piestany) nevezték el. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103. — T28-D3D4.

Pöti 2024: *Pöti*, 2009: *Pöti vendéglő*. — *Petite fleur* nevet viselő vendéglő és szálláshely a Kisfaludy utcában. **Pöti vendéglő** néven is említették. — ÉGy., MÁRÓ 2009: 26. — T29-E3.

Pöti vendéglő lásd **Pöti**

Proletár lásd **Rokkantak földje**

Proletár-dűlő 1990: *Poletár-dűlő*. — Dűlőföld és dűlőút a település északi határában, a Pusztaszentgyörgy legészakibb keresztdűlője, a Vasvári és az Eszlári út között. Az első világháború után szegényeknek juttattak itt földet. — DRAVICZKY 1990: 29. — T6-C3D3.

Puki-lapos lásd **Luki-lapos**

Purzsás-hát 1858: *Purzsás hát*. — Kiemelkedés a település keleti határában, a Hajdúdorog felé vezető út jobb oldalán, a Kripta-dűlőben. Nevének előtagja a *purzsás* ’román juhász’ jelentésű szó lehet. Történeti adatokkal igazolható, hogy a település határában a 18. század második felében erdélyi juhászok legeltették *purzsa* fajta juhaikat.

Ez a szó is lehet a helynév alapja. — MKFT., OROSZ 1973: 164, ÚMTsz. — T14-B5.

Puszt 2024: *Puszt*, 2012: *Puszt* ~ *Puszt*-rész ~ *Nagy-Tilalmas*, 2003: *Puszt*, 1995: *Puszt*, 1990: *Puszt*, *Nagy Tilalmas puszt*, 1985: *Puszt*, 1981: *Puszt*, 1973: *Puszt*, 1972: *Puszt*, 1967: *Puszt*, 1956: *Puszt*, 1944: *Puszt*, 1943: *Puszt*, 1938: *Puszt*, 1937: *Puszt*, 1926: *Puszt*, 1923: *Puszt*, [1920]: *Puszt*, 1902: *Nagytilalmasi puszt*, 1858: *Nagytilalmasi puszt*, 1856: *Nagy tilalmasi puszt*, 1846–1847: *nagy tilalmas pusztán*, 1783/1867: *Nagy Tilalmas*, 1783: *Nagy Tilalmas*, 1760: *N[agy] Tilalmosi föld*, 1750: *Pusztai nyilas földek*, 1728: *pusztán*. — Nagy kiterjedésű határrész a település északkeleti határában, a Vasvári és a Nyíregyházi út között. A hajdúk letelepülése óta a város tulajdona, a háztelkek alapján korán kiosztották szántóföldi művelésre, melyek hamarosan örökföldek lettek. A határrész neve kezdetben *Nagy-tilalmas*, *Nagy-tilalmasi-föld*, *Nagy-tilalmas-puszt*, *Nagy-tilalmasi-puszt* és *Pusztai-nyilasföldek* volt, melyben a *tilalmas* névrész arra utalhat, hogy ez a határrész nem volt legelőként használható, tilalomba volt véve, míg a többi területen szabadon legelhettek az állatok, még a felszántandó területeket is megjáratták a mezőgazdasági munkák kezdetéig. A helybeliek számára ez már nem ismert, elmondásuk szerint azért illethették a Puszt határrészt a *tilalmas* szóval, mert régen nem művelték. A területet már az 1700-as évektől emlegették *Puszt*-ként is. A tagosítás és a földosztások után a Nagy-tilalmas sajátos helyzete megszűnt. Ennek következtében a határban dolgozók a nevéből végleg elhagyták a *Nagy-tilalmas* részt, s a 20. században már kizárólag *Puszt*-ként és *Puszt*-rész-ként emlegetik, csupán a helytörténeti kiadványoknak köszönhetően kerül elő időnként a korábbi megjelölése. A téészek létrejötte után három nagyobb részként kezelik, az északi a tedeji rész, a nyugati az Új Élet téészhez tartozott, a keleti a Micsurin téészé volt. Vö. *Puszt*-Egyes-dűlő, *Pusztai iskola*, *Pusztai-Negyedik-dűlő*, *Puszt*-kereszt, *Puszt* kettő. — BARCSA 1902: 118, BENCsik 1984: 548, BOSZ. 1: 385, DRAVICZKY 1990: 9, ÉGy., FKNT., Hnt., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 18, L9.V.301.a/17, L9.V.304.a/5, MoFnT. 2: 31, MOLNÁR 1938a: 8, T0.26.33.10, T1.S.78.732/1–14, T9.HvT.2/a,

T9.HvT.5/b, T9.Ny.34, T9.Ny.117, T16.T.573. — T7-E4E5F5, T14-B1C1C2.

Puszt-Belső-Tedej lásd **Belső-Tedej**

Puszt egy lásd **Pusztai iskola 1.**

Puszt-Egyes-dűlő lásd **Egyes-dűlő**

Puszt egyes iskola lásd **Pusztai iskola 1.**

Pusztai-dűlők lásd **Puszt**-kereszt

Pusztai-Egyes-dűlő lásd **Egyes-dűlő**

Pusztai-Harmadik-dűlő lásd **Nagyságos-dűlő**

Pusztai iskola 1. 2024: *Pusztai iskola*, 2012: *Pusztai iskola* ~ *Puszt*-egy, 1995: *Puszt I.-es iskola*, 1990: *Puszt I.*, *Puszt I. iskola*, 1973: *Puszt I.* — Egykori tanyasi iskola a település keleti-északkeleti határában, a Puszt nevű határrészen, a Zsuzsika-dűlőben. 1938-ban létesült. *Puszt* egy-ként, valamint *Puszt* egyes iskola-ként is említik. Az iskola 1972-es bezárása után az épület a Micsurin téész üdülője lett. Vö. *Puszt* kettő. — BAJKÓ 1973: 356, DRAVICZKY 1990: 101, 1995b, ÉGy. — T14-C2.

Pusztai-kereszt-dűlők lásd **Puszt**-kereszt

Pusztai-Negyedik-dűlő lásd **Zsuzsika-dűlő**

Pusztai-nyilasföldek lásd **Puszt**

Pusztai-tanya 2024: *Pusztai-tanya*. — Egykori tanya a település keleti-északkeleti határában, a Pusztán, a Pusztai iskola mellett. Tulajdonosáról, Pusztai Imréről kapta a nevét. — ÉGy. — T14-C2.

Puszt-kereszt 2024: *Puszt*-kereszt ~ *Puszt*-kereszt-dűlő, 2012: *Puszt*-kereszt, 2003: *Puszt*-kereszt, 1995: *Puszt*-kereszt, 1990: *Puszt* Kereszt dűlő, 1985: *Puszt*-kereszt-dűlő, 1981: *Puszt*-kereszt-dűlő, 1973: *Puszt*-kereszt, 1972: *Pusztai dűlők*, *Pusztai kereszt-dűlők*, 1967: *Puszt*-kereszt, 1956: *Kereszt-dűlő*, 1944: *Kereszt-dűlő*, 1923: *Pusztai kereszt-dűlők*, [1920]: *Puszt* Kereszt dűlő, 1891: *Pusztai-kereszt dűlő*, 1871–1872: *Pusztai-kereszt dűlő*. — Határrész a település északi-északkeleti részén, a Puszt nyugati és északi oldala, amely az Újházhelytől húzódik a település határának északi szélé felé. Nevét onnan kapta, hogy itt a dűlőföldek nyugat-keleti irányban futnak, azaz keresztirányban helyezkednek el a Puszt többi dűlőjére. A ma használatos *Puszt*-kereszt névforma a *Puszt*-kereszt-dűlő, *Pusztai-kereszt-dűlők* nevek rövidülésével alakult. *Kereszt-dűlő*, *Pusztai-dűlők* néven is említették. — DRAVICZKY

1990: 9, ÉGy., Hnt., KÖRÖSI 1972: 46, MoFnT. 2: 31, T0.26.33.10, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.Ny.117. — T6-D4.

Pusztakeresztűlő lásd **Pusztakereszt**

Pusztakettes lásd **Pusztakettő**

Pusztakettes iskola lásd **Pusztakettő**

Pusztakettő 2012: *Pusztakettő*, 1995: *Pusztakettő II.-es*, *Pusztakettő II.*, *Pusztakettő*, *Állami Gazdasági Iskola*, *Csuka-Oláh tanya*, 1990: *Pusztakettő II.*, 1973: *Pusztakettő II.* — Egykori tanyasi iskola, úgynevezett vándoriskola a település északkeleti határában, a Pusztakettő nevű határrész északkeleti részében. 1956-ban szervezték meg, s azért viseli a *Pusztakettő*, *Pusztakettes* és *Pusztakettes iskola* megjelölést, mert akkor egy iskola már működött a Pusztán, a későbbi Pusztakettő egy néven is emlegetett Pusztakettes iskola. Először a Macsi Miklós-tanyán, majd a Török-tanyán folyt az oktatás, végül a Csuka Oláh-tanyán fejezte be a működését 1968-ban. Az *Állami gazdasági iskola* megnevezés arra utal, hogy az Állami gazdaság sokat segített az iskolát a tanyaépületek rendbetételével. — BAKÓ 1973: 434, DRAVICZKY 1990: 101, 1995c, ÉGy. — T7-G3.

Pusztakettes lásd **Pusztakettő**

Pusztakettes tedej lásd **Tedej**

Pusztakettes templom lásd **Tedeji templom**

Putnoki-tanya 2024: *Putnoki-tanya*. — Tanya a belterülettől északra, a Pusztakettő déli részén, az Új Élet-központ mögött. Putnoki Lajos lakott benne. — ÉGy. — T14-A2.

Rácdomb 2024: *Rácdomb* | *Oda valamikor ráccokat temettek, amikor sok hóú vóut, azon lehetet szánkózni.* 2012: *Rácdomb*, 1990: *Rácdomb*, *Rácdomb*, *Rácdomb*, *Test-halom*, 1981: *Rácdomb*, 1972: *Rácdomb*, 1938: *Rácdomb*, *Testhalom*, 1937: *Testhalom*, 1831: *Test halmocska*, *Test halom*, 1776: *Test halom*, [1767–1779]: *Test Halom*. — Kiemelkedés a belterület keleti részén. A helyi néphagyomány úgy tudja, hogy ide temették az egykori Vid faluban lakó ráccokat, akik a hajdúkra törtek, s testük fölé halmot emeltek. **Rácdomb**-ként és **Test-halom**-ként is ismerik, egy 19. századi forrás *Test-halmocska* néven említi. Vö. *Rácdomb utca*, *Test-halom kútja*. — DRAVICZKY 1990: 13, 59, ÉGy., Kiss 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 46, L9.V.301.c/1, MoFnT. 2: 31, MOLNÁR 1938a: 7, 9, T1.S.11.830/22, T21.TK.136. — T29-F4.

Rácdomb

Fotó: Reszegi Katalin

Rácdomb utca 2024: *Rácdomb utca*, 2011: *Rácdomb utca*. — Utca a belterület délkeleti részén, a Rácdomb közelében, a Slachta utcából nyílik. 2011-től hivatalos név. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T29-F4.

Rácdomb lásd **Rácdomb**

Rácdomb lásd **Hajdúnánás**

Rácdomb lásd **Vidi-föld**

Radó-dűlő lásd **Kígyós-éri-dűlő**

Radó köz lásd **Munkácsy utca**

Radó-tanya lásd **Girus-tanya**

Raduca 1. 2024: *Raduca*, 2012: *Raduca*, 1990: *Raduca*, *Raduca-tó*, 1973: *Raduca*, *Raduca tó*, 1972: *Raduca*, 1943: *Raduca tó*, 1938: *Raduca*, 1914: *Raduca tó*, 1912: *Raduca tó*, 1900: *Raduca tó*, 1891: *Raduca*, 1884: *Raduca tó*, 1884: *Raduca tó*, [1884 k.]: *Raduca tó*, 1871–1872: *Raduca*, 1858: *Raduca tó*, 1848: *Raduca tó*, 1783/1867: *Raduca tó*, 1783: *Raduca tó*. — Több száz méter szélességű, mélyen fekvő, vízállásos terület, kaszáló a belterülettől északkeletre, a Belső-legelő északi–északnyugati részén. Többnyire nyáron sem tűnt el róla a víz, emiatt **Raduca-tó**-nak is mondták. Itt állt a Raduca csárda. Neveik bizonyára összefüggenek, de a viszonyuk nem állapítható meg. A név eredetét nem ismerjük. Vö. *Raduca-kút*. — DRAVICZKY 1990: 81, ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 46, MKFT., MÓDY 1973: 21–22, MOLNÁR 1938a: 8, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573, T21.TK.1853. — T13-G2G3.

Raduca 2. lásd **Raduca csárda**

Raduca csárda 2012: *Raduca csárda*, 1990: *Raduca kocma*, [1848]: *Raduca*, 1791: *Raduca*.

A Raduca az 1980-as években

Fotó: Draviczy Imre

— Egykori csárda a belterülettől északkeletre, a Raduca nevű területen. A 18. században már üzemelt, az 1920-as években már csak a maradványai voltak láthatók. **Raduca kocsmá**-nak is mondták, és röviden **Raduca**-ként is adatolható. A csárda és a földterület nevének az egymáshoz való viszonya nem tisztázott, közülük mindkettő kaphatta a nevét a másiktól. A név eredetét nem ismerjük. Vö. Raduca csárda partja. — BARCSA 1900: 165, DRAVICZY 1990: 93, ÉGy., T21. TK.1854. — T13-G3.

Raduca csárda partja 1990: *Raduca-csárda partja*. — Kiemelkedés a belterülettől északkeletre. Itt állt egykor a Raduca csárda. — DRAVICZY 1990: 41. — T13-G3.

Raduca-csűrhekút lásd **Raduca-kút**

Raduca-kút lásd **Raduca-kút**

Raduca kocsmá lásd **Raduca csárda**

Raduca-kút 2015: *Raduca-kút*, 1992: *Raduca kút*, 1990: *Raduca kút ~ Raduca-csűrhekút*. — Egykori egygémű, ázott, téglázott, betonkavájú kút a belterülettől északkeletre, a Raduca nevű terület közelében. A csűrhe itatására szolgált, majd a libások használták. **Raduca-kút** és **Raduca-csűrhekút** néven is említik. — DRAVICZY 1990: 92, 1992: 121, MÁRÓ 2015: 179. — T13-G3.

Raduca-tó lásd **Raduca 1.**

Rákóczi lásd **Béke kettős, Bocskai AMI**

Rákóczi utca 2024: *Rákócyi ucca ~ Csuka köz | Mer a Tisza odájig bejött, és foltak a halat, mentek kaskával oszt foltak halat*. 2012: *Rákóczi utca*, 1990: *Rákóczi utca*, *Csuka köz*, 1982: *Rákóczi utca*, *Csuka köz*, 1972: *Rákóci ucca*, *Csuka köz*, 1969: *Rákóczi utca*, 1937: *Csuka köz*, [1930]: *Rákóczy utca*, 1926: *Rákócy u[tca]*, [1910]: *Rákócy u[tca]*, 1891: *Csukó köz*

utca, 1871–1872: *Csukó köz utca*. — Utca a belterület délnyugati részén, a belterületen kívül a Görbeházi útban folytatódik. A 19. századi térképeken **Csukó köz utca**-ként szerepel, ennek névadási indítékát nem ismerjük. A helybeliek **Csuka köz**-ként is ismerték, az utca elején lakott ugyanis az a Csuka Oláh nevű ember, akinek a nevét a település határában dülő és tanya is viselte. A helyiek viszont a *csuka* szóból magyarázzák a nevet. A 20. század elejétől **Rákóczi utca** a hivatalos neve. — DRAVICZY 1990: 118, ÉGy., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 9, 14, TIMÁRI 1982: 3, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C4D4.

Rákositelep lásd **Újházhely**

Rákosi Viktor utca 2024: *Rákosi Viktor ucca*, 2012: *Rákosi Viktor utca*, 1990: *Rákosi Viktor utca*, *Gyík utca*, 1982: *Rákosi V[iktor] u[tca]*, *Réz köz*, 1972: *Rákosi Viktor ucca*, *Gyík köz*, 1969: *Rákosi Viktor utca*, [1930]: *Rákosi Viktor utca*, 1926: *Gyík u[tca]*, [1910]: *Gyík u[tca]*. — Utca a belterület keleti részén, a Dobó István és az Érmihályfalva utcákat köti össze. Korábban **Gyík utca**-ként és **Gyík köz**-ként is említették, valamint **Réz köz**-nek is mondták. E megnevezések motivációját nem ismerjük. Hivatalos neve *Rákosi Viktor utca*, amely a város egykori országgyűlési képviselőjének állít emléket. — DRAVICZY 1990: 116, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 10, 14, TIMÁRI 1982: 3, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E2F2.

Rakottyás 1770: *Rakottyás*, ins. — Egykori szigetszerű kiemelkedés a település északnyugati határában. Közelebbi helyét nem ismerjük. Bizonyára rekettzebokrokkal lehetett benőve. — L16.IV.9/46.

Ráskai-malom 2005: *Ráskai malom*, 1990: *Ráskai malom*. — Egykori gabonaörlő szárazmalom a belterület nyugati részén, a Hunyadi és a Soós Gábor utca sarkán. Bizonyára a tulajdonosáról nevezték el. Ma már nincs meg. — DRAVICZY 1990: 236, Szűcs 2005: 247. — T28-C3.

Refi lásd **Református iskola**

Református iskola 2024: *Református iskola ~ Kis Refi ~ Refi ~ Kettes iskola ~ Kettes*, 2012: *Református iskola*. — Iskola a belterület központjában, a Köztársaság téren, a templom mellett. Az 1931–1932-ben épített iskola a refor-

Református iskola

Fotó: Fodor Pál

mátus egyház fenntartásában működött, később 2. számú Általános Iskola néven államosították, és **Kettes iskola**, **Kettes** néven emlegették. A rendszerváltást követően a **II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola** nevet vette fel az iskola. A 2000-es évek elején az épületét visszaadták a református egyháznak, azóta újra **Református iskola**, illetve **Refi** és **Kis Refi** néven említik. Ez utóbbi úgy magyarázható, hogy időközben a gimnázium is visszakerült a református egyházhoz, s noha azt továbbra is Körösinek hívják, hozzá viszonyítva az általános iskolát a *kis* jelzővel különítik el. — DRAVICZKY 1990: 175, ÉGy., KOCSIS-ÉLIÁS 2023: 502. — T28-D3.

Református óvoda 2024: *Református ovoda*, *Egyes ovoda*, 2005: *Községi Óvoda*, *Kisóvoda*, *Iskola utcai Óvoda*. — Óvoda a belterület központjában, az Iskola utca 10. szám alatt. Az 1897-ben megnyitott intézményt **Községi óvodá**-nak hívták. Az Óvoda utcai Nagy óvodához viszonyított kisebb befogadóképessége miatt **Kis óvoda**-ként is említették. A második világháború után az 1. számú Óvoda nevet kapta, ma **Egyes óvoda**-ként is ismerik. Jelenleg a református egyház működteti **Református óvoda** néven, és **Iskola utcai óvoda**-ként is említik. — BUNDÁNE 2005: 27–28, 33, 81, ÉGy. — T28-D3.

Református templom 2024: *Református templom* ~ *Templom*, 2012: *Református templom*, 1990: *Református templom*. — Középkori alapon álló, a 18. század végén újjáépített templom a belterület központjában, a Köztársaság téren. A település első, 12–15. században épített templomának Szent Mihály lehetett a patrociniuma. A falu gyér lakossága már a hajdúk letelepülése előtt, 1569-re áttért a református hitre, s attól kezdve a templom is ezt a vallást szolgálta. Az újonnan érkező hajdúkkal bővült népesség szá-

mára a templom már kicsinek bizonyult, ezért többször bővítették, a 18. század végén pedig jelentősebben átépítették. Mivel a 19. századig nem volt másik templom a településen, addig nem volt szükség megkülönböztető jelzőre, ám a katolikus templom felépülte óta *Református templom*-ként említik. Ma is mondják azonban röviden **Templom**-nak is. — BUCZKÓ 2023: 441–455, DRAVICZKY 1990: 162, ÉGy. — T29-E3.

Régi Alsó temető 2024: *Síróu temetőü*, 1990: *Régi Alsó temető*, 1972: *Régi Alsóu-temetőü*. — Egykori temető a belterület délkeleti részén. A 19. század első negyedében nyitották meg, és 1886-ig temetkeztek ide. A 20. század közepén nagy részét felszámolták, jelenleg több cég üzeme a helyén. Megmaradt viszont a Síró-kripta és környéke, amiről a temetőt **Síró temető**-nek is említik. A *Régi Alsó temető* név régi előtagja az Új Alsó temető előtagjával áll összefüggésben. Az *alsó* névelem arra utal, hogy a város déli oldalán helyezkedett el, szemben a város északi részén vele egyidejűleg nyitott Régi Felső temetővel. Vö. Alsó temető. — DRAVICZKY 1990: 102, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 7. — T14-A5, T29-E5F5.

Régi Debreceni országút lásd **Böszörményi országút**

Régi Debreceni út lásd **Böszörményi országút**

Régi Felső temető lásd **Tungsram**

Régi Hármas iskola lásd **Barcsa**

Régi Hatos iskola lásd **Hatos iskola**

Régi Rákóczi iskola lásd **Bocskai AMI**

Régi-szőlőskert lásd **Vén-szőlő**

Régi Tedeji templom dombja lásd **Tedeji-Templom-part**

Régi temető lásd **Alsó temető**

Régi-Templomdomb lásd **Tedeji-Templom-part**

Régi városháza lásd **Járásbíróság**

Remény lásd **Kabay gyógyszertár**

Reményi utca 2024: *Reményi ucca*, 2012: *Reményi utca*, 1990: *Reményi utca*, *Csuják köze*, 1972: *Reményi ucca*, *Fábiján köz* | *Egy Fábiján nevű kalapos lakott ott*. 1969: *Reményi utca*, [1930]: *Reményi utcza*, 1926: *Reményi u[tca]*, [1910]: *Reményi u[tca]*. — Utca a belterület délnyugati részén, a Honfoglalás utcát és a Soós Gábor utcát köti össze. A **Csuják köze** és a **Fá-**

bián köz névváltozatok az ott lakókra utalnak: több *Csuj*a nevű személy, illetve egy *Fábián Lajos* nevű kalapkészítő lakott az utcában. Hivatalos neve *Reményi utca*. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 9, 14, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C4.

Remete 1902: *Remete*, 1824/1900: *Remete*, 1815–1816: *Remete*. — 1824-ben művelés alá vont földterület a település határában. Közélebbi helyét nem ismerjük. A névadás indítéka ismeretlen. Talán kapcsolatban lehet a hajdúböszörményi Remete-ér névvel. — BARCSA 1900: 183, 1902: 118, L9.V.304.a/3.

Rendelő lásd **Rendelőintézet**

Rendelőintézet 2024: *Rendelőintézet ~ Rendelőj*. — Rendelőintézet a város belterületén, a Kossuth utcán. Hivatalos neve *Szalay János Rendelőintézet*, de röviden csak **Rendelő**-nek vagy *Rendelőintézet*-nek mondják. Szalay Jánosról (1813–1896), a város első saját orvosáról, kiváló szemésről nevezték el. — ÉGy. — T29-E3.

Rendőrség 1. 2024: *Rendőrség*, 1990: *Rendőrség*, 1969: *Rendőrség*. — A rendőrség régi épülete a belterület központjában, a Bocskai utca 26–28. szám alatt. 2014-ben a Dorogi utcára költözött. — DRAVICZKY 1990: 158, ÉGy., T9.Ny.208. — T28-D4.

Rendőrség 2. 2024: *Rendőrség*. — A rendőrség új épülete a belterület keleti részén, a Dorogi utca 78. szám alatt. — ÉGy. — T29-F3.

Répás-hát 1756: *Répáshát*. — Magasabban fekvő földterület a belterület központján kívül, az egykori szérűskerti övezetben. A mai belte-

rület északnyugati részét jelölhette, ahol később a Répás-kút működött. A területet a telente ott tartott állatok megtrágyázták, így később répa termelésére is alkalmas volt. Erről kaphatta a nevét. — BENCSIK 1984: 551.

Répási-kút lásd **Répás-kút**

Répás-kút 2007: *Répás(i)* majd *Kollár [kút]*, 1990: *Répás kút*, 1937: *Rípás kút*. — Egykori kút a belterület északnyugati részén, a Tiszavasvári út és a Szatmár utca találkozásánál, a Répás-háton. **Répási-kút**-ként is említik. **Kollár-kút**-nak arról a személyről nevezték el, akinek a házában állt. — DRAVICZKY 1990: 127, FEHÉR 2007b: 231, KISS 1937: 63. — T28-D2.

Reszegi-hát 2012: *Csikós Reszegi-hát*, 1990: *Reszegi hát*, 1851: *Reszegi hát*. — 5-6 köblös enyhe kiemelkedés, legelő a település északi határában, a tiszavasvári határ közelében, a Forgács-háti-csatornától nyugatra. Nevét a helybeliek szerint egy Reszegi nevű pásztorról kapta. A **Csikós Reszegi-hát** névváltozatban a *Csikós* névelem a tulajdonos ragadványneve. — DRAVICZKY 1990: 55, ÉGy., L9.V.301.c/1. — T5-F4.

Reszegi-lapos 1990: *Reszegi-lapos*. — Alacsonyabb fekvésű földterület a település északi határában, a Nyiczky-földön, a Vasvári út nyugati oldalán, a Váczi-lapostól északra. Az ott földet birtokló Reszegi családról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 79. — T6-C5.

Reszegi Sándor-tanya 2024: *Reszegi Sándor-tanya*. — Egykori tanya a település déli–délkeleti határában, a Vidi-földön, a Ormós-dűlőben, a Magi-tanyától délre. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T21-E5.

Reszegi-tanya 1. 2024: *Reszegi-tanya*. — Egykori tanya a település déli–délkeleti határában, a Vidi-földön, a Luki Oláh-dűlőben. Tulajdonosáról, Reszegi Imréről nevezték el, később a fia, Reszegi László lakott benne. — ÉGy. — T21-E5.

Reszegi-tanya 2. 2024: *Reszegi-tanya*. — Tanya a település déli–délkeleti határában, a Zajgató határrészen, az Újvárosi út mellett nyugatra, a Béke sertésteleptől délre. Tulajdonosáról, Fűkaszás Reszegi Laciról kapta a nevét. — ÉGy. — T20-D2.

Rét 2024: *Rét*, 2012: *Rét ~ Rít ~ Nánási-Rít*, 1995: *Rét | múlt századbeli kiosztásáig vízjárta, kátyús, mocsaras rész volt ahol jószágot legel-*

Református templom

Fotó: Füz László

tettek, nádat vágtak, mezőt kaszáltak, halásztak, pákásztak. 1990: *Rét, Nagy-Rét*, 1981: *Rét*, 1972: *Rít*, 1938: *Rít*, 1937: *Rít*, 1926: *Rét*, [1920]: *Rét*, 1886: *Nagy Rét*, 1858: *Rét, Nánási rét*, 1858: *Nánási Rét*, 1856: *Réti föld*, 1846–1847: *réta*ljon és *réten*, 1824–1825: *Rétre*, 1783/1867: *Nagy Rét*, Mor., 1783: *Nagy rét*, 1783: *Rét*, 1734: *ritig, rétre*. — Nagy kiterjedésű határrész a település nyugati–délnyugati határában. Ez a hajdúnánási határ legalacsonyabban fekvő része, a folyósabályozás előtt a Tisza rendszeresen elöntötte. A hajdúk betelepülése után évszázadokig egy egységet képezett ez a terület, közös használatban volt. 1858-ban osztották ki, benépesülése ezután történt meg: a város lakói mellett az egri káptalan területéről is települtek ide lakosok. Kisebb része átnyúlik a hajdúböszörményi határba. Részei: Felső-Rét, Alsó-Rét, János-Rét, Rét-alj. A 18–19. századi forrásokban az általános használatú *Rét* mellett **Nagy-Rét**, **Nánási-Rét** és **Réti-föld** megjelöléssel is szerepel, az előbbi a kiterjedésére utal, az utóbbi névváltozat előtagja a szomszédos Hajdúböszörményhez tartozó Réttől való megkülönböztetést szolgálja. Vö. Rét-alj, Réti csárda, Réti-Első-dűlő, Réti emlékfeszület, Réti-Harmadik-dűlő, Réti-Második-dűlő, Réti-Negyedik-dűlő, Réteoldal. Lásd Rét (Hajdúböszörmény). — Bosz. 1: 390, 391, DRAVICZKY 1990: 18, 34, 1995g, ÉGy., EKFT., Hnt., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 19, L9.V.304.a/4, L9.V.304.a/5, MKFT., MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 7, T1.S.78.732/1–14, T9.HmT.12, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.HvT.54, T9.Ny.117. — T11-F4G4H5, T18-C1D1, T19-F2.

Rét-alj 2024: *Rít-ajj*, 2012: *Rét-ajj ~ Rít-ajj ~ Rít-alj*, 1972: *Rítajj | A Rít Varjas felé eső szakaszt Rítajnak nevezik.* 1846–1847: *réta*ljon. — Határrész a település középső részén, a Rét keleti területén. Elhelyezkedéséről kapta a nevét. Vö. Rét aljasi központ, Rét-alj-csatorna. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 46, L9.V.304.a/5. — T12-D4D5.

Rét aljasi központ 2012: *Rítajjasi központ*. — Tévesközpont a település középső részén, a Rét keleti oldalán, a Rét-aljnál. — ÉGy. — T12-C4C5.

Rét-alj-csatorna 2012: *Rét-ajj-csatorna ~ Rít-ajj-csatorna ~ Rít-ajji-kanális*. — Csatorna a település középső részén, a Rét keleti oldalán, a Rét-

alj közelében. **Rét-alji-kanális**-nak is mondják. — ÉGy. — T12-C5.

Rét-alji-kanális lásd **Rét-alj-csatorna**

Rét-dűlő egy lásd **Réti-Első-dűlő**

Rét egy lásd **Réti-Első-dűlő**

Rét három lásd **Veresnád-dűlő**

Réti csárda lásd **Király-dombi csárda**

Réti-Első-dűlő 1990: *Rétdűlő I.*, 1981: *Réti I. dűlő*, [1920]: *Rét I.*, 1891: *Réti I. dűlő*, 1871–1872: *Réti I. dűllő*. — Dűlőföld a település nyugati–északnyugati határában, a Polgári út északi oldalán, a Rét legészakibb dűlője. Innen indult a réti dűlők számozása, és ez az 1. számú dűlő később sem kapott más nevet. Ez a megjelölése azonban nem vált általánossá, mert a terület a korábbi tedeji birtok része volt, és évszázadokra visszamenően több jól elkülönülő részből állt, s ezek neveivel jelölték meg. **Rét egy** és **Rét-dűlő egy** formában is említik. — DRAVICZKY 1990: térkép, MoFnT. 2/9, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.Ny.117. — T19-E1F1.

Réti emlékfeszület 2024: *Ríti emlékfeszület ~ Ríti matyók emlékfeszülete ~ Ríti motyók emlékfeszülete*. — Feszület a település délnyugati határában, a Réten, a Görbeházi út mentén, az M3-as autópálya felüljárója után. Az egykori János-réti Agócs-kereszt helyett állították, a Rét katolikus lakóinak, a *ríti motyók*-nak mondott réti matyóknak az emlékére; erre utal a **Réti matyók emlékfeszülete** megnevezése. — ÉGy.

Réti-föld lásd **Rét**

Réti-Harmadik-dűlő lásd **Veresnád-dűlő**

Réti Jézuska lásd **Agócs-kereszt**

Réti-Második-dűlő 1981: *Réti II. dűlő*, [1920]: *Rét II.*, 1891: *Réti II. dűlő*, 1871–1872: *Réti II. dűllő*. — Dűlőföld a település nyugati határában, a Polgári út északi oldalán. Innen indult a réti dűlők számozása, és az 1. számú dűlőhöz hasonlóan ez, a 2. számú dűlő sem kapott később nevet. Ez a megjelölése nem vált általánossá, a terület ugyanis a korábbi tedeji birtok része volt, és több jól elkülönülő részből állt. **Rét kettő** formában is említik. — MoFnT. 2/9, T0,31.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.Ny.117. — T11-G2.

Réti matyók emlékfeszülete lásd **Réti emlékfeszület**

Réti-Negyedik-dűlő lásd **Töviskesi-dűlő**

Rétisas utca 2024: *Rítisas ucca*, 2011: *Rétisas utca*. — Utca a belterület északi részén, az Újházhely településrészen, a Pacsirta utca folytatása. 2011-től hivatalos név. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T29-E1.

Rét kettő lásd **Réti-Második-dűlő**

Rét-Negyedik lásd **Töviskesi-dűlő**

Rétoldal 1990: *Rét oldal*, 1972: *Rít óudal* | *A Vásártér felé eső őudalt Rít-óudalnak hittuk*. 1938: *Rít-oldal*, 1937: *Rít óodal*. — Városrész a központtól nyugatra, a Rét irányába esik. Vö. Alsóoldal, Felsőoldal, Szőlőoldal. — DRAVICZKY 1990: 109, IGMÁNDY 1938: 87, Kiss 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 6. — T28-C3.

Reus iskola 2024: *Reus iskola*, 2012: *Reus iskola ~ Reus-tanya*, 1995: *Rehustanyai iskola*, *Parti-tanya*, 1991: *Rehus tanyai iskola*, 1990: *Rehus tanyai iskola*. — Egykori iskola a település középső részén, az Új-osztásban, közel a Fekete-halomhoz és a Keleti-főcsatornához. Hrehuss Viktor tanyáján létesült, amit **Parti-tanyá**-nak hívtak. A tanyát a tulajdonosa után is említették, de a személynévi előagnak több írás- és ejtészváltozata létezett: *Reus*, *Rehus*. Korábban **Reus-tanyai iskolá**-nak ma **Reus-tanyá**-nak is mondják. 1947–1954 között folyt itt az oktatás, utána átköltöztették az iskolát a Fürjhalomra. — DRAVICZKY 1990: térkép, 1991/2: 208, 1995k, ÉGy. — T13-E2.

Reus-tanya lásd **Reus iskola**

Reus-tanyai iskola lásd **Reus iskola**

Reviczky utca 2024: *Revicki ucca*, 2012: *Reviczky utca*, 1972: *Revicki úcca*, 1969: *Reviczky utca*, [1930]: *Revicky utcza*, [1910]: *Mester uftca*. — Utca a belterület déli részén, a Bocskai és a Bartók Béla utcák között. **Mester utca** néven is említették, hivatalos neve *Reviczky utca*. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 14, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D3.

Rezes 2024: *Rezes*, 2012: *Rezes ~ Rezesek ~ Rezes-dűlő ~ Rezesi-dűlő*, 1981: *Rezes-dűlő*, 1972: *Rezes*, 1938: *Rezes*, 1937: *Rezes*, 1923: *Rezes*. — Földterület a település keleti-északkeleti határában, a Pusztá keleti részén. Átnyúlik a hajdúdorogi határba is. A vízszabályozás előtt vizes terület volt, amit legelőként, kaszálóként használtak. Ezzel összefüggésben a helybeliek a *rezes* elemet többféleképpen magyarázzák: egyesek szerint e területeken rézszínű volt a fű,

mások szerint a sokáig vízzel borított helyek felszínén az élőlényekből bevonat alakult ki, ami a napsütésben réz színűnek látszott. Valószínűbb, hogy a hajdúdorogi Rezes-halom neve vonódhatott át a környező területre. De szóba jöhet az előtag személynévi eredete is. **Rezesek**, **Rezes-dűlő**, **Rezesi-dűlő** formában is említik. Részei a Kis- és Nagy-Rezes. Vö. Rezes-alj. Lásd Rezes (Hajdúdorog). — ÉGy., Kiss 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 18, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 18, T0.26.33.10. — T7-H5, T14-D1.

Rezes-alj 2012: *Rezes-ajj*, 1938: *Rezes-lapos*. — Földterület a település északkeleti határában. Pontos helye nem ismert, a Rezes környékén lehetett. Ezt a részt jelölhette a **Rezes-lapos** forma is. — ÉGy., MOLNÁR 1938a: 8.

Rezes-dűlő lásd **Rezes**

Rezesek lásd **Rezes**

Rezesi-dűlő lásd **Rezes**

Rezes-lapos lásd **Rezes-alj**

Rezes Nagy Laci bácsi tanyája lásd **Rezes Nagy László-tanya**

Rezes Nagy László-tanya 2024: *Rezes Nagy László-tanya ~ Rezes Nagy Laci bácsi tanyája* | *az erdőszáv mellett*. — Egykori tanya a település északkeleti részén, a Pusztán, az Egyes-dűlőben. **Rezes Nagy Laci bácsi tanyája** néven is említik. Tulajdonosáról kapta a nevét, aki viszont a tanyája helyéről kapta *Rezes* ragadványnevét. — DRAVICZKY 2008: 68, ÉGy. — T14-D1.

Réz köz lásd **Rákosi Viktor utca**

Rikács lásd **Rikács-hát**

Rikács-ér 1990: *Rikács ér*, [1800]: *Rikáts Ere*, [1767–1779]: *Rikáts Ére*. — Vízfolyás a település északnyugati határában, a tiszavasvári határnál, évszázadokig vitatott határrészen, aminek a nagy része ma Tiszavasvárihoz tartozik. **Rikács ere** néven is ismerték. A régi térképek alapján kérdéses, hogy a vízfolyás átnyúlt-e a mai Hajdúnánás területére. Annyi bizonyos, hogy jó ideje nem használatos elnevezés. A névadás indítékát nem ismerjük. Vö. Rikács-hát, Rikács laposa. — DRAVICZKY 1990: 78, T1.S.11.830/14, T9.HvT.40. — T4-C4.

Rikács ere lásd **Rikács-ér**

Rikács-hát [1800]: *Rikáts Hát*, 1762: *Rikáts hát*, [18. sz.]: *Rikács*. — Enyhe kiemelkedés a település északnyugati, évszázadokig vitatott

határrészén, aminek a nagy része ma Tiszavasvárihoz tartozik, a Rikács-ér közelében. A régi térképek alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy a mai Hajdúnánás területén volt-e. — T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.40, T10.FM.37. — T4-D4.

Rikács laposa [1800]: *Rikáts Lapossa*, 1762: *Rikáts Laposa*. — Mélyen fekvő terület a település északnyugati, évszázadokig vitatott határrészén, aminek a nagy része ma Tiszavasvárihoz tartozik, a Rikács-hát közelében. A régi térképek alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy a mai Hajdúnánás területén volt-e. — T9.HvT.40, T10.FM.37. — T4-D4.

Rizsföld 2024: *Risfőüd ~ Ristelep*, 2012: *Rizsföldek ~ Rizsfőd*, 1990: *Rizsföldek*, 1972: *Pízes*. — Földterület a település nyugati határában, a Réten, a Polgári út mellett. **Rizstelep** és **Rizsföldek** néven is említik. A második világháború után, a rendszerváltás előtt rizst termesztettek a területen. Korábban ezt a térséget **Pénzes**-nek is mondták: a névadás indítékát nem ismerjük. Vö. Rizsföldi-központ. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 45. — T12-A3B3.

Rizsföldek lásd **Rizsföld**

Rizsföldi-központ 2024: *Risfőüdi-központ* | *A Bődönháti Áлами Gazdaságé vout, szarvasmarhatelep vout ott, asztán a tedeji áлами gazdaságé lett, kéjt-három éjve trágyatárolóy let belőüle*. — Gazdasági központ volt a település nyugati határában, a Réten, a Polgári út mellett délről, a Rizsföldön. — ÉGy. — T12-B3.

Rizstelep lásd **Rizsföld**

Róka-halom lásd **Róka-hát**

Róka-hát 2024: *Róyka-hát*, 2012: *Róka-hát ~ Róka-halom ~ Róka-part*, 1990: *Róka-hát*, 1972: *Róka hát*, 1938: *Róka-hát*. — Enyhe kiemelkedés, dombos, homokos terület a település északkeleti határában, a Pusztán, az Eszlári út mellett keletre. Az itt élő rókákról kaphatta a nevét. A helybeliek **Róka-halom**-ként és **Róka-part**-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 39, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 47, MOLNÁR 1938a: 8, 18. — T7-E5.

Róka-part lásd **Róka-hát**

Róka utca 2024: *Róyka ucca*, 2011: *Róka utca*. — Utcá a belterület északi részén, az Újházhely településrészen. 2011 óta hivatalos név. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T29-E1.

Rokkant lásd **Rokkantak földje**

Rokkantak földje 2024: *Rokkantak főüggye ~ Rokkant ~ Proletár* | *Mentünk a Rokkamba aratni. Jóy főüd vout*. 1990: *Hadirokkantak földje*. — Szántó a település középső részén, az M3-as autópálya és a Keleti-főcsatorna között, a Fürjhalomban. Neve arra utal, hogy az első világháború után a hadirokkantak között osztották ki. **Hadirokkantak földje**, **Rokkant** és **Proletár** néven is ismerték. — DRAVICZKY 1990: 17, ÉGy. — T12-D4, T13-E4.

Római katolikus templom lásd **Katolikus templom**

Romlott csárda lásd **Zajgató csárda**

Romlott csárda dülője lásd **Lente-dülő**

Romlott csárda lapos lásd **Zajgató csárda lapos**

Romlott csárda laposa lásd **Zajgató csárda lapos**

Romlott-lapos lásd **Zajgató csárda lapos**

Róna 2024: *Róyna*. — A Rétet hosszában metsző, alacsonyabban fekvő földterület a település délnyugati határában, a János-réten át. A *róna* jelentése 'alacsonyabban fekvő, elnyúló, sík földterület'-ként határozható meg a településen. Folytatása vagy része lehet a Dobos-róna. Vö. Nagy-róna eleje. — ÉGy., FKNT. — T19-F2F3.

Rothadt-halom 2012: *Rothadt-halom*, 1990: *Rothadt-halom*, 1981: *Rothadt-halom*, 1972: *Kis rothat halom*, *Rothat halom*, 1943: *Rothadt halom*, 1938: *Rothadt-halom*, 1937: *Rothatt-halom*, 1914: *Rothadt halom*, 1912: *Rothadt halom*, 1900: *Rothadt halom*, 1884: *Rothadt halom*, [1884 k.]: *Rothadt halom*, 1858: *Rot-hadt halom*, 1783: *Kis rothat*, 1767–1779: *Rothatthalom*, [18. sz.]: *Kis Rothadt halom*. — Kiemelkedés és a körülötte lévő földterület a település északi határában, a Keleti-főcsatorna keleti partján, a Verestenger-járásban. A hely-név a *rothat* ige befejezett melléknévi igenévi *rothatd* alakjából alakult, s a hely szagára utal. A helybeliek szerint ugyanis a domb környékét vizes időkben víz borította, és a növényzet rothatd. A régi térképek alapján nem egyértelmű, de feltehetően ezt a kiemelkedést jelölhette a **Kis-Rothadt-halom** és **Kis-Rothadt** megjelölés is, melynek előtagja a tőle északra elhelyezkedő Nagy-Rothadt-halom nevének előtagjával áll oppozícióban. — DRAVICZKY 1990: 57, ÉGy., HKFT., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 37, 48,

Rothadt-halom

Fotó: Pásztor Éva

MKFT., MoFNT. 2: 31, MOLNÁR 1938a: 8, PÁSZTOR 2022: 73, T1.S.11.830/23, T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.5/b, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T13-E1.

Rózsa Ferenc utca lásd **Előháti utca**

Rózsás-kút 1. 1990: *Rózsás kút*, 1972: *Rózsás kút*. — Egykori kút a település délkeleti részén, a Rózsa utca végén, nevét erről kaphatta. Ma már nem működik, betemették. — DRAVICZKY 1990: 122, KÖRÖSI 1972: 14. — T29-F4.

Rózsás-kút 2. 1990: *Rózsás kút*. — Egykori kút a Kis állomástól keletre. 1975 körül temették be. A névadás indítékát nem ismerjük. — DRAVICZKY 1990: 122. — T13-G4, T28-B4.

Rózsa utca 2024: *Rózsas utca*, 2012: *Rózsa utca*, 1972: *Rózsas utca*. | *Innét vittik a régi temetőbe a virágot, mer vóut ott ety kertízet*. 1969: *Rózsa utca*, [1930]: *Rózsa utca*, 1926: *Rózsa u[tca]*, [1910]: *Rózsa u[tca]*. — Utca a belterület délkeleti részén, az Attila utcából nyílik. Hivatalos név. Vö. Rózsás-kút 1. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 14, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-F4.

Rudasér lásd **Ludasér**

Rudas-ér lásd **Ludas-ér**

Ruhaipari kátész lásd **Móde**

Ruhaipari szövetkezet lásd **Móde**

Ruszkai-tanya 2024: *Ruszkai-tanya*. — Tanya a belterülettől északkeletre, a vasút és a Vasvári út között a Silu-laposnál. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T13-G2.

Ságvári Endre utca lásd **Wass Albert utca**

Sallai Imre utca lásd **Érmihályfalva utca**

Sallai utca lásd **Érmihályfalva utca**

Samu-kút 2012: *Samu-kút*, 1990: *Samu kút*, 1972: *Samu kút*, 1938: *Samu-kút*, 1871–1872: *Samu kút*, 1846–1847: *Samu kút*. — Kút a település északkeleti határában, a Pusztán, a Temető-dűlő útjának az M3-as autópálya feletti szakasza mellett. A 19. században élt főjegyzőről, Kovács Sámuelről kapta a nevét, valamikor az ő birtoka volt itt. — DRAVICZKY 1990: 87, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 48, L9.V.304.a/5, MOLNÁR 1938a: 18, T1.S.78.732/15–202. — T7-E5.

Sári-telek 1858: *Sári Telek*, 1854: *Sári telek*, 1824/1854: *Sári Telek*. — Földterület a település délnyugati határában, a Réten, a Kis-Büdöstől keletre, a Magi-telki-dűlő és a Csuka-dűlő határánál. Használatjáról vagy tulajdonosáról kaphatta a nevét. — T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.56. — T18-D1.

Sarló utca 2024: *Sarló utca*, 2012: *Sarló utca*, 1972: *Sarló utca*, 1969: *Sarló utca*, [1930]: *Sarló utca*, 1926: *Sarló utca*, [1910]: *Sarló utca*. — Utca a belterület északnyugati részén, a Batthyány utcából nyílik. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 14, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C2.

Sármány utca 2024: *Sármány utca*, 2012: *Sármány utca*. — A fürdő melletti üdülőövezet egyik utcája a belterület délnyugati részén, a Csónakos utcából nyílik. 1983-tól hivatalos név. — ÉGy. — T28-B5.

Sáros-ér 1938: *Sáros-ér*, 1891: *Sáros ér*, 1871–1872: *Sáros ér*. — Vízfolyás és a környező terület a település középső részén, a Varjas területén, a Sós-tótól keletre. Nevét a zavaros vizéről kapta. — MOLNÁR 1938a: 7, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T13-F5.

Sásos-fenek 1858: *Sásas Fenek*, 1854: *Sásas fenék*, 1824/1854: *Sásas fenék*. — Földterület a település délnyugati határában, a Rét déli részén, a Disznós-háttól északnyugatra. A vízszabályozás előtt a Tisza árteréhez tartozott, s ahogy a *fenék* utótag jelzi, a környezeténél mélyebben fekvő terület volt. Az ilyen vízállásos, mocsaras területek jellegzetes növénye a sás. — FKNt., T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.54. — T19-E3.

Sebestyén köz lásd **Kazinczy utca**

Sebestyén Laci tanyája lásd **Sebestyén-tanya**

Sebestyén-tanya 2024: *Sebestén-tanya*, 2012: *Sebestén-tanya ~ Sebestén Laci tanyája*, 1972: *Sebestény tanya*, 1923: *Sebestyén tanya*. — Egykori tanya a település délkeleti határában, a Vidi-földön, a Peres-dűlő szélén. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Sebestyén Laci tanyája**-ként is említik. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 48, T0.26.33.10. — T21-G3.

Sebestyén-teázó 2024: *Sebestyén-tejázó*, 2009: *Sebestyén teázó*. — Cukrászda a belterület központjában, az Óvoda utcán. Az 1990-es évek elején épült. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., MÁRÓ 2009: 40. — T28-D3.

Sebesze-tanya lásd **Bohács-tanya**

Seres-kút 1990: *Seres kút*. — Egykori kút a belterület északi részén, a Tar Kálmán és Pacsirta utcák sarkán, ma már nincs meg. A név előtagjában családnév rejlik. A kutak Hajdúnánáson rendszerint arról a családról kapták a nevüket, akiknek a háza előtt a kút állt. — DRAVICZKY 1990: 123. — T28-D1.

Silu-gyep lásd **Silu-lapos 2.**

Silu laposa lásd **Silu-lapos 1.**

Silu-lapos 1. 2012: *Silu-lapos*, 1990: *Silu-lapos*, 1858: *Sipos lapos*, 1835: *Sipos lapossa*. — Vizes terület a település északi határában, a Keleti-főcsatornától keletre, a Halastótól északra. Silu Fehér Imre tanyája állt mellette, innen kapta a nevét. 19. századi forrásokban **Sipos-lapos**, **Sipos laposa** néven szerepel, amelynek előtagja bizonyára szintén személynév lehetett, esetleg a Sipos-ér víznévvel is kapcsolatban állhat. — DRAVICZKY 1990: 78, ÉGy., L9.V.301.c/1, T9.Ny.34. — T6-A4.

Silu-lapos 2. 2024: *Silu-lapos ~ Silu-gyep*. — Alacsonyan fekvő földterület a belterülettől északra, a vasúttól keletre, az M3-as autópályától

délre. **Silu-gyep** néven is ismerik. Tulajdonosáról kaphatta a nevét. — ÉGy. — T13-G2.

Sillye Gábor utca 2024: *Sije Gábor ucca*, 2012: *Sillye Gábor utca*, 1990: *Sillye Gábor utca*. — Utca a belterület déli részén, a Bocskai és a Kazinczy utcákat köti össze, a Kéky Lajos utca folytatása. Hivatalos név, nevét az utolsó hajdúkerületi kapitányról kapta. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy. — T29-E4E5.

Simai-kút 1990: *Simai kút*, 1864: *Szinai kút*. — Egykori kút a belterület északkeleti részén, a Nyíregyháza és Sima felé vezető út mellett délre az első házzal szemben, a lakott rész és a szőlő között. Ma már nincs meg. Nevét elhelyezkedéséről kapta. Feltehetően ezzel lehetett azonos a 19. század közepi **Szinai-kút**. Az is lehetséges azonban, hogy ennek előtagjába a *Sinay* családnév szerepel. Vö. *Sinay-dűlő*. — DRAVICZKY 1990: 120, OLÁH 1973: 215. — T29-F2.

Simai út lásd **Nyíregyházi út 1.**

Sima utca lásd **Nagysándor utca**

Sinay-dűlő 2012: *Sinai-dűlő*, 1990: *Sinay-dűlő*, *Csiszár-dűlő*. — Földterület a belterülettől északnyugatra, a Keleti-főcsatornától keletre, a Verestenger-járásban. A Sinay család tanyája feküdt itt, s a dűlő már a 19. század végén e család birtokában volt. Később Csiszár Imréné lett a tanya, ezért **Csiszár-dűlő**-nek is nevezték. — DRAVICZKY 1990: 38, ÉGy. — T13-F2.

Sinay-tanya lásd **Csiszár**

Sintérház lásd **Sintértelep**

Sintértelep 2024: *Sintéirtelep ~ Gyepmester-tanya*, 2012: *Kutyasintér*, 1990: *Sintérház*. — Sintértelep a belterületen kívül, a Görbeháza felé vezető út jobb oldalán. Ide szállították az elhullott jószágokat is. **Kutyasintér** és **Sintérház** néven is említik. Újabban **Gyepmester-tanya** megjelöléssel is szerepel. — DRAVICZKY 1990: 146, ÉGy. — T13-G4.

Sipos-ér 1990: *Sipos-ér*. — Vízfolyás a település északi határában, a Keleti-főcsatorna kettévágja. Előtagja bizonyára személynév. Alsó szakasza az Ökör-ér. — DRAVICZKY 1990: 78. — T5-H5.

Sipos-lapos lásd **Silu-lapos 1.**

Sipos laposa lásd **Silu-lapos 1.**

Sirály 2012: *Siráj*, 1990: *Sirály*, 1982: *Sirály*, 1972: *Siráj | A Csepűs szőlő felőlőli óudalba van. Ott siráj is vóút*. 1938: *Sirály*, 1937: *Siráj*.

— Városrész a Bocskai utca és a Petőfi utca között. A helybeliek szerint a terület beépítése előtt az akkor ott lévő vízállásban sok volt a madár, köztük sirály is, erről kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 113, ÉGy., IGMÁNDY 1938: 87, KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 6, TIMÁRI 1982: 2. — T29-E4.

Sirály utca 2024: *Siráj ucca*, 2012: *Sirály utca*. — A fürdő melletti üdülőövezet egyik utcája a belterület délnyugati részén, a Csónakos utcából nyílik. Hivatalos név. — ÉGy. — T28-B5C5.

Síró-dűlő 2024: *Síróú-düllőü ~ Alfőüdi-düllőü*, 2012: *Síró-dűlő*, 1990: *Síró-dűlő*. — Földterület és dűlőút a belterülettől délre, a Zajgató határrészen, közel a belterülethez. Nevét egy bizonyos *Síró* nevű emberről kapta, akinek gyümölcsöse volt a területen. *Alföldi-dűlő*-ként is ismerik, e név előtagja szintén személynévi eredetű. Vö. *Síró-tanya* 1. — DRAVICZKY 1990: 31, ÉGy. — T21-E1.

Síró-féle-daráló 1990: *Síró-féle daráló*. — Egykori terménydaráló a belterület déli részén, a Bocskai utca 11. szám alatt. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 233. — T28-D3.

Síró-kriptály 2024: *Síróú-kriptáj*, 2012: *Síró kriptáj*. — Romos kriptá a belterület délkeleti részén, a Régi Alsó temetőben. A Síró család

temetkezési helye volt. A név utótagja a *kriptály*, amely a *kriptá* szó helyi nyelvjárási változata. — ÉGy. — T29-E5.

Síró-tanya 1. 2024: *Síróú-tanya*. — Egykori tanya a belterülettől délre, a Zajgató határrészen, az Újvárosi úttól keletre, a Síró-dűlőben, a Kál-lai-tanya mellett. — ÉGy. — T21-E1.

Síró-tanya 2. 2024: *Síróú-tanya*. — Egykori tanya a település délkeleti határában, a Vidi-föld keleti részén, a Böszörményi országút mellett, nyugati irányban. Tulajdonosáról nevezték el. — ÉGy. — T21-F4.

Síró temető lásd **Régi Alsó temető**

Slachta lásd **Slachta-gödör**

Slachta-gödör 2024: *Slakta-gödör ~ Slakta*, 2012: *Slakta gödör*, 1990: *Schlakta-kubik*, 1904: *Schlachta-téglagyár*. — Gödrös terület a belterület közvetlen közelében délkeleti irányban. A Felvidékről ideszármazott kereskedőcsaládnak volt itt tégláégetője a 19. század végén és a 20. század elején, ezt jelzi a *Slachta-téglagyár* elnevezés. Az első világháború után már nem működött, betemették. *Slachta* formában és *Slachta-kubik*-ként is előfordul. Vö. *Slachta utca*. — DRAVICZKY 1990: 64, ÉGy., T0.26.33.4. — T14-A5.

Slachta-kubik lásd **Slachta-gödör**

Slachta-téglagyár lásd **Slachta-gödör**

Slachta utca 2024: *Slakta ucca*, 2011: *Slachta utca*. — Utca a belterület délkeleti részén, a Petőfi utcából nyílik, és az egykori *Slachta téglagyár* irányába vezet. Hivatalos név, amit 2011-ben kapott az utca. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T29-F4.

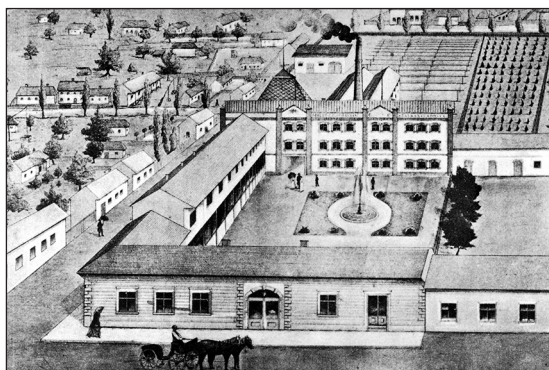
Sohler-féle-szalmakalapgyár lásd **Sohler-gyár**

Sohler-gyár 2024: *Zóuler-gyár ~ Új sportcsarnok ~ Hóúdos Imre Sportcsarnok ~ Fijúnevelőüothon* | *A mostani sportcsarnok a Zóuler-gyár hején van.* | *A háborúig üzemelt, táskát is készítették, az ötvenes években fűúgyvermekothon vóút.* 2004: *Fiúnevelő Otthon*, 1990: *Sohler-féle szalmakalapgyár*, 1912: *Sohler-féle szalmakalapgyár*. — Egykori szalmakalapgyár a belterület nyugati részén, a Hunyadi utca 9. szám alatt. 1890-től üzemelt, Sohler István tulajdona volt, ezért nevezik *Sohler-gyár*-nak és *Sohler-féle-szalmakalapgyár*-nak. Az államosítást követően 1953-tól 1990-ig fiúotthonként és kollégiumként működött, *Fiú nevelőotthon* néven is említik.

Síró-kriptály

Fotó: Szólláth Zoltán

A Sohler-gyár egy 20. század eleji képeslapon
Forrás: Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

Nemrég lebontották, a helyén épült a **Hódos Imre Sportsarnok**. A korábbi Somorjai László Városi Sportsarnokhoz képest ez létesült később, ezért **Új sportsarnok**-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 230, ÉGy., OLÁH 1973: 243, TAR 2004: 114. — T28-D3.

Sólyom utca 2024: *Sólyom ucca*, 2012: *Sólyom utca*, 1972: *Sólyom ucca*, 1969: *Sólyom utca*, [1930]: *Sólyom utcza*, 1926: *Sólyom u[tc]a*, [1910]: *Sólyom u[tc]a*. — Utca a belterület délnyugati részén, a Honfoglalás utcából nyílik. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 14, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C4.

Somogyi Béla utca 2024: *Somogyi Béla ucca*, 1990: *Somogyi Béla utca*, *Szatmár utca*, 1969: *Somogyi Béla utca*, [1930]: *Szatmár utcza*. — A mai Jegyző Nagy Imre utca és Szatmár utca korábbi közös neve volt, ma már nem hivatalos név. Az [1910]-es és 1926-os várostérképeken ez a két utca még a Szabadság és a Magyar utca része volt. 1928-ban ezt az utcaszakaszt az elcsatolt területekre emlékezve **Szatmár utcá**-nak nevezték el. Később **Somogyi Béla utca** lett a hivatalos neve, amit ma is ismernek. 2011 óta a nyugati szakasza a Szatmár utca, a keleti szakasz a Jegyző Nagy Imre utca nevet viseli. — DANKÓ 2005: 157, DRAVICZKY 1990: 116, ÉGy., T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D2.

Sonkázó lásd **Tövál**

Sonkázó utca 2024: *Sonkázó ucca*, 2011: *Sonkázó utca*. — Utca a belterület északi részén, a Tiszavasvári útból nyílik. A közelében volt a Sonkázó. Hivatalos név, amit 2011-ben kapott az utca. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T28-D1.

Soós Gábor utca 2024: *Sóuzs Gábor ucca*, 2012: *Soós Gábor utca*, 1990: *Soós Gábor utca*, *Csohány Antal köze*, 1972: *Sóus Gábor ucca*, 1969: *Sós Gábor utca*, [1930]: *Soós Gábor utcza*, 1926: *Soós Gábor u[tc]a*, [1910]: *Soós Gábor u[tc]a*. — Utca a belterület nyugati részén, a Bartók Béla és a Hunyadi utcák között. Korábban **Csohány Antal közé**-nek is nevezték, a város egyik jelentős földbirtokosa után. Mai hivatalos nevét Soós Gábor (1813–1891) helyi születésű ügyvédre kapta. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 14, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C3D3.

Soós Sára utca 2024: *Sóys Sára ucca*, 2012: *Soós Sára utca*. — Utca a belterület nyugati részén, a Honfoglalás és a Hunyadi utcák között húzódik. 1981-ben nevezték el Soós Sáráról (1823–1899), aki több alapítványt hozott létre a gimnázium számára, és adományozott a református egyháznak. Hivatalos név. — ÉGy. — T28-C3.

Sós-kút 1992: *Sós-kút*. — Egykori egygémű, téglabelsejű, deszkakávájú kút a település középső részén, a Közös-legelőn, a Domszegi-kúttól délre. Tartalék kút volt. A névadás indítéka nem ismert, az előtag utalhat a kút sós vizére, de személynév is lehet. — DRAVICZKY 1992: 118. — T12-B4.

Sós-tó 1990: *Sós-tó*, 1871–1872: *Sóstó*. — 70–80 hold kiterjedésű, egykor állandóan vízzel telt mélyedés a település középső részén, a Görbeházi út mentén, a Varjason. Nevét vizének sós ízéről kaphatta. Vö. Sós-tó-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 69, T1.S.78.732/15–202. — T13-E5.

Sós-tó-dűlő 1990: *Sóstó-dűlő*. — Földterület a település középső részén, a Varjason, a Görbeházi útnál, a Sós-tó mellett. A szélén vezet egy dűlőút, amelyet korábban csak nagy szárazságban lehetett használni. — DRAVICZKY 1990: 34. — T13-E5, T20-A1.

Sörbár 2024: *Sörbár*, 1986: *Sörbár ~ Sörös*. — Kocsma a Dorogi utca 12. szám alatt. **Sörös**-nek is mondják. — ÉGy., Hajdú-Bihari Napló 1986.07.08: 4. — T29-E3.

Sörös lásd **Sörbár**

Sportsarnok 2024: *Sporcsarnok*. — Sportsarnok a belterület délkeleti részén, az Irányi utca 3. szám alatt. Hivatalos neve *Somorjai László Városi Sportsarnok*. — ÉGy. — T29-E4.

Sportpálya lásd **Sporttelep**

Sporttelep 2024: *Sportelep ~ Sportpálya*, 2012: *Sportelep*, 1990: *Sporttelep*, 1969: *Sportpálya*. — Sportpálya a belterület déli részén, a Fürdő utcán. 1973–1978 között épült a régi sportpálya helyett, amely a Fürdő utca másik oldalán, a Nevelőotthon és a Fürdő helyén volt. **Sportpályá**-nak is mondják, hivatalos neve Nagy Norbert *Sporttelep*. — DRAVICZKY 1990: 144, ÉGy., T9.Ny.208. — T28-C5.

Stefánia lásd **Szülőotthon**

Stefánia-kút lásd **Szülőotthoni-kút**

Stefán-tanya lásd **Szabó Miklós tanyája**

Subecz-tanya lásd **Subi-tanya**

Subi-tanya 2024: *Subi-tanya ~ Subec-tanya | a tövibe van a pájának*, 2012: *Subec-tanya*, 1972: *Subi tanya*, 1927: *Lovász tn. [tanya]*, 1923: *Subi tny. [tanya]*, 1900: *Lovász tn. [tanya]*, 1884: *Lovász tn. [tanya]*. — Tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlő keleti oldalán, az M3-as autópálya felüljárójánál. Tulajdonosáról, Subecz Józsefről kapta a nevét. **Subecz-tanyá**-nak is mondják. A *Subi* előtag a *Subecz* családnév becézett alakja. Korábban ez a terület az ugyancsak személynévi eredetű **Lovász-tanya** néven szerepelt a katonai térképeken. — ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 48, T0.26.33.10, T16.HvT.526, T16.T.562. — T19-F1.

Sugár dűlő lásd **Alsó temető dűlője**

Sugár-nyilas 1871–1872: *Sugár nyilas*, 1838/1867: *Sugár Nyilas*, [1820]: *Sugár Nyilas*, 1784: *Sugár Nyilasbeli föld*. — Földterület a település keleti–északkeleti határában, a Pusztán, a Nyíregyházi út közelében. Az előtag névadási indítékát nem ismerjük. A név utótagja a *nyilas* ’nyílhúzás útján nyert földterület’ jelentésű földrajzi köznévi. — FKNT., L9.V.301.a/17, T1.S.78.732/15–202, T9.HvT.9/b, T9.HvT.41. — T14-C2.

Sugár út lásd **Alsó temető dűlője**, **Sugár utca 2.**

Sugár utca 1. 2024: *Sugár ucca*, 2012: *Sugár utca*. — A fürdő melletti üdülőövezet szélső utcája a belterület délnyugati részén, a Galagonya és a Virág utcákat köti össze. Hivatalos név, az utcát 1988-ban nevezték el. — ÉGy. — T28-B5.

Sugár utca 2. 1990: *Sugár út*, 1926: *Sugár u[tca]*, [1910]: *Sugár u[tca]*. — A Táncsics Mihály utca és a Munkások útja közös megjelenése volt az 1910–1920-as térképeken. **Sugár**

út-ként is említették. — DRAVICZKY 1990: 118, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103. — T28-C3.

Sumi-tanya 1927: *Sumi tn. [tanya]*, 1900: *Sumi tn. [tanya]*, 1884: *Sumi tanya*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Polgári út mellett délre, a Veresnád-dűlőben, a Bodzás-teleknél. Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T16. HvT.526, T16.HvT.562. — T12-A3.

Süldős 2024: *Süldőüs*, 2012: *Süldős*, 1990: *Süldős*, 1972: *Süldőüs*, 1938: *Süldős*, 1891: *Süldes*, 1871–1872: *Süldes*, [1848]: *Süldős*. — Legelő a település déli határában. Nevét többféleképpen magyarázzák. Egyesek szerint a vaddisznókról, azok szaporulatáról, a sok süldőről nevezték el a helyet. Mások szerint viszont egy *Süldő* nevű családról kapta a nevét. Az Árpád-kori Süldő településsel való kapcsolata nem igazolható. Vö. Süldős-ér, Kis-Süldős-halom, Süldősi iskola, Süldős-lapos. — DRAVICZKY 1990: 15, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 48, MOLNÁR 1938a: 7, 12, PÁSZTOR 2010, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T21.TK.1854. — T20-B3.

Süldős-ér 1990: *Süldős-ér*, 1972: *Süldőüs ér*, 1943: *Süldős ér*, 1941: *Süldős ér*, 1914: *Süldős ér*, 1912: *Süldős ér*, 1900: *Süldős ér*, 1884: *Süldős ér*, 1884: *Süldős ér*, [1884 k.]: *Süldős ér*, 1858: *Süldős ér*, 1854: *Süldős ér*, 1783/1867: *Süldős ér*, 1783: *Süldős ér*, 1783: *Süldős Ere*, 1776: *Süldős er*. — Vízfolyás a település déli határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a hajdúböszörményi határ közelében, a Süldős nevű határrészen. Egyik ága a Szöglet-határ körül elhagyja a városhatárt, és Hajdúböszörmény határában halad tovább, a másik nyugatnak tartva a legelőn keresztül vezeti vizét az Ökör-érbe. A régi forrásokban **Süldős ere** formában is előfordul. Lásd Süldős-ér (Hajdúböszörmény). — DRAVICZKY 1990: 72, EKFT., HKFT., KÖRÖSI 1972: 49, L16.IV.9/46, MaKF., MKFT., T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.HvT.39, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T20-B3.

Süldős ere lásd **Süldős-ér**

Süldős-hát lásd **Kis-Süldős-halom**

Süldősi iskola lásd **Lopóhalmi iskola**

Süldős-laponyag lásd **Kis-Süldős-halom**

Süldős-lapos 1783/1867: *Süldős lapos*. — A Süldős-ér menti alacsony fekvésű terület, lapos

a település déli határában, a hajdúböszörményi határhoz közel. — T9.HvT.2/a. — T20-B3.

Süllyedt-kút 2015: *Süllyedt-kút*, 1990: *Süllyedt kút*. — Egykori gulyakút a település északnyugati határában, a Tedeji-legelön, a tiszavasvári határ közelében. A magyar törzsgulya legelt itt, de a kút rövid életű volt, összeszakadt, be kellett temetni. Erre utal a név. Vö. Süllyedt-kút dűlője. — DRAVICZKY 1990: térkép, MÁRÓ 2015: 175. — T5-F4.

Süllyedt-kút-dűlő lásd **Süllyedt-kút dűlője**

Süllyedt-kút dűlője 1990: *Süllyedt kút-dűlője*, 1972: *Süjjet kút dűlője*. — Dűlőföld és dűlőút a település délnyugati határában, a Réten, a Hortobágyi-csatorna mellett. A dűlő Hortobágyi-csatornán túli része – a dűlőnek nevet adó Süllyedt-kúttal – 1951 óta Görbeházához tartozik. *Süllyedt-kút-dűlő*-ként is említik. Folytatása kelet felé a János-réti-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 34, KÖRÖSI 1972: 48. — T18-C2D2.

Süveges-tanya 1972: *Süveges tanya*, 1923: *Süveges tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli határában, a Süldős területén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 49, T0.26.33.10. — T20-C3.

Szabadság utca 1. 2024: *Szabacsság ucca*, 2012: *Szabadság utca*, 1972: *Szabacsság ucca*, 1969: *Szabadság utca*, [1930]: *Szabadság utca*. — Utca a belterület nyugati-északnyugati szélén, folytatása déli irányban a Béke utca. Az 1910–1920-as várostérképeken a Béke utca egy részét és a mai Szatmár utcát is Szabadság utcaként jelölték meg. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 14, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C2C3.

Szabadság utca 2. 1926: *Szabadság u[tca]*, [1910]: *Szabadság u[tca]*. — Az 1910–1920-as várostérképeken a Béke utca egy része. A név a mai Szabadság utca és a mai Szatmár utca együttes megjelölésére volt használatban. A 19. századi térképeken a déli szélső utcával (mai Hajdú utca) együtt Kerék utcaként jelölik. — T9.HmT.35/a, T9.Ny.103. — T28-C2.

Szabó Bertalan-tanya 2012: *Szabó Bertalan-tanya ~ Szabó Berta tanyája*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Szentimre területén. *Szabó Berta tanyája*-ként is említik. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T11-F5.

Szabó Berta tanyája lásd **Szabó Bertalan-tanya**

Szabó Dezső utca 2024: *Szabó Dezső ucca*, 2012: *Szabó Dezső utca*, 1990: *Szabó Dezső utca*, *Újvidék utca*, 1969: *Szabó Dezső utca*, [1930]: *Újvidék utca*. — Szélső utca a belterület déli részén, a Bocskai és a Vasvári utcák között. Korábban *Újvidék utca* volt, ma *Szabó Dezső utca* a hivatalos neve. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E5.

Szabó-féle-fürdő lásd **Tedeji fürdő**

Szabó-fürdő lásd **Tedeji fürdő**

Szabó-kút 1990: *Szabó [kút]*. — Egykori kút a belterület déli részén a Jókai és a Munkácsy utca kereszteződésében, a kúthely még megvan. Szabó nevű személy házának a közelében állt. — T0.26.33.6. — T28-D4.

Szabolcs utca 2024: *Szabolcs ucca*, 2012: *Szabolcs utca*, 1990: *Szabolcs utca*, *Liliom utca*, 1972: *Szabolcs ucca*, *Lilijom köz*, 1969: *Szabolcs utca*, [1930]: *Szabolcs utca*, 1926: *Liliom u[tca]*, [1910]: *Liliom u[tca]*. — Utca a belterület északi részén, a Kossuth és a Nyíregyházi utcát köti össze. Korábban *Liliom utca* és *Liliom köz* volt a neve. Nem azonos a mai Liliom utcával. Hivatalos neve *Szabolcs utca*. — DRAVICZKY 1990: 116, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 12, 14, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E2.

Szabó Miklós tanyája 2024: *Szabó Miklós tanyája ~ Szabó-tanya | Szabó Miklós tanító tanyája vóut, ma is élő tanya, felhíjtották*. 2012: *Agócs Balázs tanyája ~ Agócs-tanya ~ Mart-tanya ~ Stefán tanya ~ Szabó tanya*, 1972: *Szabó tanya*, 1923: *Szabó tny. [tanya]*. — Tanya a település délnyugati határában, a Rét délnyugati határszélén, a Hortobágyi-csatorna kanyarulatában. Agócs Balázs tulajdona volt, erre utalnak az *Agócs-tanya*, *Agócs Balázs tanyája* névváltozatok. Tőle Szabó Miklós tanító vette meg, majd a fiáé, ifj. Szabó Miklósé lett, innen ered a *Szabó-tanya* megnevezése. Egy időben a Mart és a Stefán család is birtokolta, ezért *Mart-tanya* és *Stefán-tanya* néven is ismerték. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 50, T0.26.33.10. — T18-C3.

Szabó-tanya 1. 1927: *Szabó tn. [tanya]*, 1900: *Szabó tanya*, 1884: *Szabo tanya*. — Egykori tanya a település nyugati határszélén, a Réten, a Veresnád-dűlő keleti szélénél, a Rizsföld terü-

letén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T16.HvT.526, T16.HvT.562. — T12-A3.

Szabó-tanya 2. 2024: *Szabó-tanya*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Polgári út déli oldalán, a Hortobágyi-csatorna mellett keletről. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T11-H3.

Szabó-tanya 3. lásd **Csohány Anti tanyája 2., Szabó Miklós tanyája**

Szakácsi-malom 2024: *Szakácsi-malom*. — Egykori terménydaráló a belterület nyugati részén, a Hunyadi úton. Szakácsi Péter szerkovácsé volt. — ÉGy.

Szakácsi-tanya 2012: *Szakácsi-tanya*, 1972: *Szakácsi tanya*, 1923: *Szakácsi tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Balázs-dűlő keleti részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 50, T0.26.33.10. — T12-A5.

Szalay-dűlő 2012: *Szalai-dűlő*, 1990: *Szalay-dűlő*. — Földterület a település északkeleti határában, a Pusztá nyugati részén. Nevét az magyarázza, hogy Szalay főorvosnak volt a dűlőben földje. — DRAVICZKY 1990: 29, ÉGy. — T6-D4.

Szállás [1799 k.]: *Szállás*, 1783: *szállás*, 1782–1784: *Szallas*. — Szálláshely a település déli határában, a hajdúböszörményi határszélén, a Szöglet-határnál. A régi térképek alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy a mai hajdúnánási határhoz tartozik-e. Pásztorok és állataik szálláshelye, tanyázó helye volt, ahol az állatok legeltetése során meghúzhatták magukat. Az efféle szállások ebben az időben közös használatban lévő földön, ideiglenes használatra készültek. — EKFT., OROSZ 1982: 35, T1.S.12. XI.2, T21.TK.430. — T20-C4.

Szállás-halom 1990: *Nagy Szálláshalom*, 1972: *Nagy szállás halom*, 1943: *Szállás-hal[om]*, 1941: *Szállás-hal[om]*, 1914: *Szálás hal[om]*, 1912: *Szálás hal[om]*, 1891: *Nagy Szállás halom*, 1884: *Szálás hal[om]*, [1884 k.]: *Szálás hal[om]*, 1871–1872: *Nagy Szálás halom*, *Nagy szállás halom*, 1858: *Szállás halom környéke*, 1855: *Nagy Szállás halom*, 1835: *Görög Szállás halom* alatt. — Egykori kiemelkedés a település északi határában, a Keleti-főcsatorna közelében keletre, a Cigány-dűlőben. A *szállás* valószínűleg az 'ideiglenes lakóhely, tartózkodási hely'

jelentésben szerepel a névben, a szálláshelynek a környékbeli nevek (Görög-szállás-ér, Görög-szállás laposa) alapján *Görög-szállás* volt a neve. Görög nemzetiségű vagy görög (keleti rítusú) vallású személy(ek) vagy esetlegesen egy *Görög* családnevű személy szállása lehetett. Ez alapján nevezték a kiemelkedést *Görög-szállás-halom*-nak. A térségben két halom emelkedett, ez volt a nagyobb, erre utal a *Nagy-Szállás-halom* névváltozat. A Kis-Szállás-halom ettől délre feküdt. Röviden *Szállás-halom*-ként is szerepel a térképeken. — DRAVICZKY 1990: 38, FKNT., HKFT., KÖRÖSI 1972: 43, L9.V.301.c/1, MaKF., MKFT., PÁSZTOR 2022: 74, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.48/1–4, T9.K.31, T9.Ny.34, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.563, T16.T.573. — T6-A4.

Szamar-hát 2012: *Szamar-hát*, 1990: *Szamar-hát*, 1974: *Szamarhát*, 1858: *Számar ház*, 1851: *Szamar hát*. — 8-10 köblös, hosszan elnyúló kiemelkedés a település északnyugati határában, a tiszavasvári határ kiszögellésénél, a Békás-értől nyugatra. Nevét a helybeliek az itt tartott szamarakkal hozzák kapcsolatba, de utalhat a kiemelkedés formájára is. Az 1858. évi térképen szereplő *Szamar-ház* adat bizonyára elírás. — BENCSIK 1974b: 29, DRAVICZKY 1990: 54, ÉGy., L9.V.301.c/1, MKFT. — T5-E4.

Szamos utca 2024: *Szamos ucca*, 2012: *Szamos utca*, 1969: *Szamos utca*, [1930]: *Szamos utca*, 1926: *Kereszt u[tc]a*, [1910]: *Kereszt u[tc]a*. — Utca a belterület keleti részén, a Dorogi utcából nyílik, a Mátyás király utcát keresztezi. Korábban *Kereszt utcá*-nak hívták. Ma *Szamos utca* a hivatalos neve. — ÉGy., T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3.

Szántó-halom lásd **Szántott-halom**

Szántott-halom [1800]: *Szántott Halom*, 1782–1785: *Szanto halom*, 1767–1779: *Szántott Halom*. — Kiemelkedés volt a település északi-északnyugati részén, a tiszavasvári határnál, a Vicskuscatorna közelében. Nevének előtagja arra utal, hogy a kiemelkedést szántották, művelés alá vonták. *Szántó-halom*-ként is szerepel. Vö. Szántott-halom rétje. — EKFT., T1.S.11.830/23, T9.HvT.40. — T5-G4.

Szántott-halom rétje [1800]: *Szántott Halom Rétye*. — Alacsonyabb fekvésű terület a település északi-északnyugati részén, a tiszavasvári

határnál, a Szántott-halom mellett. Talán Szentmihály, a mai Tiszavasvári határába is átnyúlt. — T9.HvT.40. — T5-G4.

Szanyi-lapos lásd **Ötvös-lapos**

Szárcsa utca 2024: *Szárcsa ucca*, 2012: *Szárcsa utca*. — A fürdő melletti üdülőövezet egyik utcája a belterület délnyugati részén, a Csónakos utcából nyílik. — ÉGy. — T28-B5.

Szatmár utca 1. 2024: *Szatmár ucca*, 2011: *Szatmár utca*, 1891: *Temető utca*, 1871–1872: *Temető utca*. — Utca a belterület északnyugati részén. Mivel ez az utca a Régi Felső temető és a Zsidó temető mellett vezet ki a városból, ezért a 19. században *Temető utcá*-nak hívták. A 20. század elején a Szabadság utca része volt. Később a mai Jegyző Nagy Imre utcával együtt Szatmár utca, majd Somogyi Béla utca nevet viselt. 2011-től *Szatmár utca* a hivatalos neve. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T28-C1.

Szatmár utca 2. lásd **Somogyi Béla utca**

Százköblös lásd **Domb-szeg**

Százköblös-dűlő lásd **Domb-szeg**

Százköblös-tanya 2012: *Százköblös-tanya*, 1990: *Százköblös T[anya]*. — Egykori tanya és állattartó hely a település középső részén, a Rét északkeleti szélénél lévő Domb-szeg (más néven Százköblös) területén. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T12-D3D4.

Széchenyi körút 2024: *Széjcsényi körút* ~ *Széjcsényi ucca*, 2012: *Széchenyi utca*, 1990: *Széchenyi utca*, 1972: *Szécsényi úcca*, 1969: *Széchenyi körút*, [1930]: *Széchenyi körút*. — Utca a belterület déli részén. Hivatalos neve *Széchenyi körút*, de általában *Széchenyi utca*-ként említik. Az 1910–1920-as térképeken még más volt az utcabeosztás, alsó szakasza a Villa utca része volt, felső szakasza a Petőfi utcához tartozott. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 14, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E4.

Széchenyi utca lásd **Széchenyi körút, Mátyás király utca**

Szederkényi országút 1990: *Szederkényi országút*. — A Tiszaszederkény felé vezető földút a település nyugati határában, a Rét és a Nyiczky-rét határnál, a Polgári úttal párhuzamos. — DRAVICZKY 1990: 35. — T11-G2.

Szegényház lásd **Szociális otthon**

Szegény menház lásd **Szociális otthon**

Szeles lásd **Kabay gyógyszerár**

Szeles kocsmá lásd **Kabay gyógyszerár**

Szeles tér 2024: *Szeles tér*, 2011: *Szeles tér* ~ *Bocskai köz*, 1909: *Szeles tér*. — Tér a belterület déli részén, a Bocskai és a Jókai utcákat köti össze. Az 1900-as évek elején már *Szeles tér*-ként említették, ami a helyiek szerint szeles, huzatos voltával magyarázható. Valójában sokkal inkább az ott található egykori Szeles kocsmáról kapta a nevét. Később *Bocskai köz*-nek hívták, mivel a Bocskai utcáról ágazik le. 2011 óta a hivatalos neve ismét *Szeles tér*. Vö. Szeles téri kút. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 1909.01.07., 2011.11.11: 2. — T28-D4.

Szeles téri kút 2024: *Szeles téri kút* ~ *Ártézikút*. — A város első artézi kútja, a Szeles téren. 1927-ben fürta Jóna László kútmester. Napjainkban is működik, nemrég felújították. *Artézi kút* néven is ismerik. — ÉGy. — T28-D4.

Szellőző lásd **Ventifilt**

Szellőzőművek lásd **Ventifilt**

Szemes-tanya lásd **Pongor-tanya**

Szénamázsa lásd **Város mázsája**

Széna tér 2017: *Széna tér*. — A Vasvári utca végén lévő tér, ahol a Szénamázsának is hívott Város mázsája áll. Az elnevezés a termény-mázsálóra utal. Nem hivatalos név. — BUCZKÓ 2017: 1. — T29-E5.

Szender-féle-ház lásd **Halidó**

Szentimre 2024: *Szentimre, Szentimréjbe* | *Gyakorlatilag a Szentimre az ety kis falu vout tejjesen*. 2012: *Szentimre*, 1990: *Szentimre*, 1972: *Szentimre*. — Földterület, egykor mintegy 30 házból álló tanyabokor a település nyugati határában, a Réten, a Balázs-teleknél. A tanyabokor első lakói Tiszaszentimréről kerültek ide, innen a határrész neve. A téesz tagosítása után a területen fekvő tanyák teljesen elpusztultak. Vö. Szentimresi-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 18, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 50. — T11-F5.

Szentimresi-dűlő 1990: *Szentimresi-dűlő*. — Dűlőföld a település nyugati határában, a Réten. A Balázs-dűlő nyugati folytatása. Átnyúlik Görbeháza területére is. A rajta lévő Szentimre tanyabokorról nevezik így. Lásd Szentimresi-dűlő (Görbeháza). — DRAVICZKY 1990: 35. — T11-F4.

Szentmihályi kapu 1964: *Szentmihályi kapu*. — Egykori bejárat, városkapu a régi belső város-határ (körülbelül a mai kiskörút vonala) északi részén, a mai Kossuth és Ady Endre utca találkozásánál állhatott. Az 1600–1700-as években az egész város, a lakóházak, utak és kerítések nélküli kis területen feküdt, a megárokolt és tövissel beültetett töltésen, az úgynevezett gerádon belül. Ezen a belső gerádon kívül voltak az ún. szérűskertek, a külső geráddal körülvéve. A belső gerádon belülre négy, kapunak nevezett átjárón keresztül lehetett bejutni. A kapukat arról a szomszédos településről nevezték el, amelyik irányába estek, így lett az északi kapu *Szentmihályi kapu*. A többi kapu a Dorogi kapu, Debreceni kapu és Polgári kapu neveket viselte. — BENCsik 1984: 543, DANKó 1964: 67.

Szentmihályi országút lásd **Vasvári út**

Szentmihályi út lásd **Tiszavasvári út 1., Vasvári út**

Szentmihályi utca lásd **Tiszavasvári út 1.**

Szepessy-féle-Nagyságos-kert lásd **Piac 1.**

Szerelem köz lásd **Gábor Áron utca**

Szerelem-kút 1990: *Szerelem kút*, 1937: *Szerelem kút*. — Egykori kút a belterület délkeleti részén, a Dózsa György utcán, a 25. számnál lévő beszögellésnél. A névadás háttere nem ismert, egyesek úgy magyarázzák az elnevezést, hogy egy fiatal szerelmes pár szerelmi bánatában a kútba ölte magát. — DRAVICZKY 1990: 120, KISS 1937: 63. — T29-F4.

Szerelemkút köz lásd **Aradi vértanúk útja**

Szeréna-bolt 2024: *Szeréna-bóút*. — Bolt volt a belterület déli részén, a Kazinczy és az Irányi utca sarkán. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T29-E4.

Szeretetotthon lásd **Szociális otthon**

Szérűskert-hely 1815–1816: *Szérűs Kerthely*. — A mai belterületnek a belső körúton kívül eső része, a kettős beltelkű település kertjeinek helyét jelöli. Itt találhatók a szérűskertek, amelyeket később fokozatosan beépítettek. — L9.V.304.a/3.

Szérűskert utca 2024: *Szérűskert ucca*, 2012: *Szérűskert utca*. — Utca a belterület keleti részén, a Téglásszőlő területén. Hivatalos név, amelyet 1979-ben kapott az utca. — ÉGy. — T29-F4.

Szikra 2024: *Szikra | a Szikra téjesznek vóút ott az irodája*. 2009: *Szikra kocsmá*. — Egykori bolt és kocsmá az Árpád és Zrínyi utca sarkán. Az 1960-as évektől a Szikra téesz irodája működött ott, s emellé nyitották a téesz után *Szikra*, illetve *Szikra kocsmá*-nak elnevezett kocsmát. Az épületben ma is bolt üzemel. — ÉGy., MÁRó 2009: 24. — T28-C3.

Szikra daráló 2024: *Szikra daráló ~ Szikra malom*. — Egykori terménydaráló a Zrínyi és az Árpád utca sarkán. A Szikra téeszé volt. *Szikra malom*-nak is mondják. — ÉGy. — T28-C3.

Szikra kocsmá lásd **Szikra**

Szikra malom lásd **Szikra daráló**

Szilvási-tanya 1943: *Szilvási-tny. [tanya]*, 1941: *Szilvási-tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Rét Határ-dűlőjében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — MaKF., T16. HvT.584. — T19-E3.

Szinai-kút lásd **Simai-kút**

Szívárvány óvoda lásd **Berencsy-kúria**

Szociális otthon 2024: *Szociális otthon*, 2012: *Szociális otthon ~ Szegényház*, 1990: *Szociális otthon, Szegény Menház, Szeretet otthon*, 1969: *Szociális otthon*, 1910 k.: *Szegény menház*. — Szociális otthon a belterület keleti részén, a Magyar utca 46. szám alatt. Az épület legrégebbi része 1880-ban épült, s az intézmény a második világháborúig *Szegény menház, Szegényház*, majd *Szeretetotthon* néven szerepelt. Az államosítás után kapta a *Szociális otthon* megnevezést, hivatalos megjelölése *Városi Szociális Otthon* volt. Ma az Istenszülő Oltalma Görögkatolikus Szociális Szolgáltató Központ részeként működik. — BAKó 1973: 431, DRAVICZKY 1990: 129, ÉGy., T0.26.33.1, T9.Ny.208. — T29-F2.

Szólát-dűlő lásd **Nagy Gábor-dűlő**

Szólát Imre tanyája 2012: *Szólát Imre tanyája*, 1972: *Szólát tanya*, 1923: *Szólát tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztán, a Cseh-halom közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. *Szólát-tanya*-ként is említik. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 50, T0.26.33.10. — T7-E4.

Szólát-tanya lásd **Szólát Imre tanyája**

Szöglet-határ 1. 2012: *Szöglet-határ*, 1990: *Négyes-határ*, 1938: *Szegelet-határ, Szegelet-határ | a nyíregyházi határnál levő földdarab*

szögletes részének a neve. — Határpont, ahol három település közigazgatási határa találkozik: Hajdúnánásé, Hajdúdorogé és Tiszavasvárié, de ide számították Nyíregyházát is, ez magyarázza a **Négyes-határ** elnevezést. Vö. Szöglet-határi-erdő. — DRAVICZKY 1990: 85, ÉGy., MOLNÁR 1938a: 8, 18. — T7-H3.

Szöglet-határ 2. 2012: *Szöglet-határ*, 1990: *Szegelet-határ*, 1972: *Szegelethatár*, 1871–1872: *Szeglet határ*, 1858: *Szeglet határ*, *Határszeg*. — Földterület a település déli határában. A hajdúböszörményi határ beszögellése a Vidi-föld északnyugati szélénél. **Határszeg** néven is ismerték. — DRAVICZKY 1990: 85, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 50, T1.S.78.732/15–202, T9.HvT.55. — T20-C3C4.

Szöglet-határi-erdő 2012: *Szöglet-határi-erdő*. — Tölgyerdő a település északkeleti határszélén, a Pusztán, a Szöglet-határnál. — ÉGy. — T7-H3.

Szőke-ér lásd **Malom-ér**

Szőlő lásd **Csepűs-szőlő**

Szőlő-közi-kút 1990: *Szőlőközi kút*. — Egykori kút a Csepűs-szőlő és a Téglásszőlő között. Ma már nincs meg, helyét beépítették. — DRAVICZKY 1990: 120. — T29-F3.

Szőlő mege lásd **Csepűs-szőlő mege**

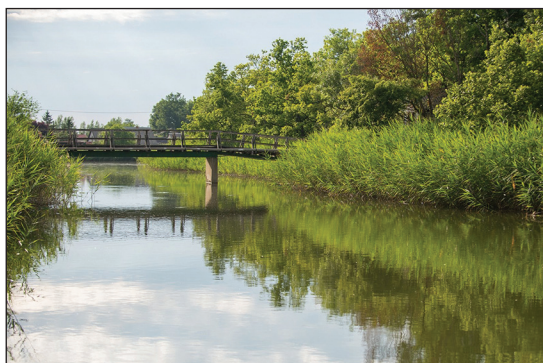
Szőlőoldal 2012: *Szőlőoldal*, 1990: *Szőlő oldal*, 1938: *Szöllő-oldal*. — Településrész, kis részben ma is szőlőkert a városközponttól keletre, a beépítése előtt az egész terület szőlőkert volt. Vö. Alsóoldal, Felsőoldal, Rétoldal. — DRAVICZKY 1990: 109, ÉGy., IGMÁNDY 1938: 87. — T29-F3.

Szucskó sor 2024: *Szucskóú sor*. — Tanyasor a település nyugati határában, a polgári határnál, a Polgári úttól északra. — ÉGy. — T11-G2.

Szucskó-tanya 2024: *Szucskóú-tanya*. — Tanya a település nyugati határában, a Polgári út mellett délre, a Hortobágyi-csatornától nyugatra. Tulajdonosáról nevezték el. — ÉGy. — T11-H3.

Szúnyog-sziget 2024: *Szúnyok-sziget*. — Kis sziget a Csónakázótó közepén a település belterületének délnyugati részén, a Fürdő területén. A vízparton sok a szúnyog, erre utal a név. — ÉGy. — T13-G5, T28-C5.

Szurkosék tanyája 2012: *Szurkosék tanyája* ~ *Szurkosék tanyájuk*. — Tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlőben, a

Szúnyog-sziget

Fotó: Hajdúnánási Gyógyfürdő

Görbeházi úttól északra. Tulajdonosairól kapta a nevét. — ÉGy. — T18-C1.

Szurkos-tanya 2024: *Szurkos-tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Magi-telki részen, a Görbeházi úttól délre. Tulajdonosáról nevezték el. Később, a téjesítés után ÁFÉSZ bolt üzemelt benne. — ÉGy. — T19-E2.

Szücsék laposa 2012: *Szücsék laposa*, 1990: *Szücsék-laposa*. — 5-6 köblös alacsonyabb fekvésű, vizes terület a település nyugati határában, a Polgári út mellett északra, a polgári határhoz közel. Tulajdonosairól kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 74, ÉGy. — T11-G3.

Szülőotthon 2024: *Szülőöthon ~ Ápolási intézet*, 2012: *Szülőotthon*, 1990: *Szülőotthon*, *Stefánia*, 1969: *Szülőotthon*, 1935: *Szülő otthon*. — Egykori szülőotthon a belterület keleti részén, a Magyar utcán. Az 1930-ban elkészült épület eredetileg a szegények megsegítésére létesült Csiha Elek alapítványának támogatásával. Sokáig szülőotthonként működött, napjainkban is igen gyakran a *Szülőotthon* megnevezéssel említik, bár az épület ma már a település időotthonának ad helyet. Újabban *Ápolási intézet*-ként is utalnak rá. A *Stefánia* megnevezését – amit az Országos Stefánia Szövetség után kapott – ma már csak a legidősebbek ismerik. Vö. Szülőotthoni-kút. — DRAVICZKY 1990: 130, ÉGy., T0.26.33.2, T9.Ny.208. — T29-F3.

Szülőotthoni-kút 2007: *Stefánia-kút*, 1990: *Szülőotthoni kút*. — Egykori kút a belterület északkeleti részén, a Magyar utcán, a Szülőotthon előtt állt. A szülőotthont korábban Stefániának hívták, innen a *Stefánia-kút* név. — DRAVICZKY 1990: 124, FEHÉR 2007b: 230. — T29-F3.

Szüzgulyakút 2015: *Szüzgulya-kút*, 1992: *Kadarcsi kút*, 1990: *Kadarcsi kút*. — Ásott,

A Szülőotthon az 1980-as években Fotó: Draviczy Imre

téglázott, betonkávájú, kétgémű kút a település déli határában, a Közös-legelő Görbeházi úttól délre eső részén, a Kadarcsi-erdőnél. Elhelyezkedése alapján kapta a **Kadarcsi-kút** névváltozatát. Nem volt bővizű, növendékjószágok itatására szolgált, erre utal a **Szűzgulyakút** elnevezés. — DRAVICZKY 1990: 89, 1992: 117, MÁRÓ 2015: 173. — T19-G2.

Szűzgulyalegelő 2024: *Szűzgulyalegelő*, 2012: *Szűzgulya-legelő*, 1990: *Szűzgulya legelő*. — Legelő a település déli határában, a Közös-legelőn, a Kadarcs-saroknál. A szűzgulya, azaz a bika nélkül tartott 1–3 éves üszők legeltek rajta. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T19-G2H2H3.

Tájház 2024: *Tájház*, 2012: *Tájház*, 1990: *Tájház*. — Műemléki épület a belterület nyugati részén, a Hunyadi utca 21. szám alatt. A jellegzetes alföldi épület az 1830–1840-es években épült. 1975-ben utolsó tulajdonosától, özvegy Szabó Mihálynétól vásárolta meg a város. 1980-ban műemlékházzá nyilvánították, melyben helytörténeti gyűjtemény kapott helyet. Hivatalos neve *Hajdú Ház és Kovácsműhely*, de röviden csak *Tájház*-ként emlegetik. — DRAVICZKY 1990: 198, ÉGy. — T28-D3.

Tajta 2012: *Tajta*, 1990: *Tajta*, 1972: *Tajta*, [1920]: *Tajta*, 1902: *Tajta*, 1855: *Tajta*. — Szántó, régen nádvágo rét a település északnyugati határában, az Elő-háttól délre. Vizes időben nem lehetett művelni. Nevét a helybeliek a *tartja* szóval hozzák kapcsolatba, mondván, hogy hosszan tartó esőzések alkalmával használhatatlanná vált a terület, mivel a vizet megtartja. E magyarázatnak nincs valós alapja, ám a névadás valódi indítékát nem ismerjük. Vö. *Tajta-part*. — BARCSA 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 22,

76, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 50, T9.HvT.48/1–4, T9.Ny.117. — T12-B1.

Tajta-part 1937: *Tajta part*, 1856: *Tajta telek*. — Magasabban fekvő földterület a település északnyugati határában, az Elő-háttól délre, a Tajta területén. **Tajta-telek**-ként is előfordult. — KISS 1937: 63, T9.HvT.49. — T12-B1.

Tajta-telek lásd **Tajta-part**

Takács-dűlő 1. 1990: *Takács-dűlő*. — Földterület és dűlőút a belterülettől nem messze északra, a Pusztá délnyugati részén. Nevét arról a Takács Istvánról kapta, akinek a dűlőben 36 köblös földje és tanyája volt. — DRAVICZKY 1990: 29. — T13-H2.

Takács-dűlő 2. lásd **Hosszú-sziki-dűlő**

Takács-központ 2024: *Takács-központ ~ Takács-tanya*. — Egykori tanya, majd téeszközpont a település északkeleti határában, a Pusztán, a Zsuzsika-dűlőben. A Micsurin téeszé volt. Jelenleg szárító és magtár. A tanyát tulajdonosáról nevezték el **Takács-tanyá**-nak, s neve az államosítás után is megőrződött a tanyán kialakított központ megjelölésére. — ÉGy. — T14-C2.

Takács-lapos lásd **Pongor-lapos**

Takács-tanya 1. 2012: *Takács-tanya*, 1972: *Takács tanya*, 1943: *Takács tny. [tanya]*, 1941: *Takács tny. [tanya]*, 1923: *Takács tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztá nevű határrészen, a Váradi-dűlő déli részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 50, MaKF., T0.26.33.10, T16.T.573. — T14-B2.

Takács-tanya 2. 1905: *Takács t[tanya]*, 1886: *Takács t[tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Balázs-dűlőben, a Hajdú-tanyától nem messze. Tulajdonosáról kapta a nevét. — GÖNCZY, KOGUTOWICZ 1905: 22. — T11-H4.

Takács-tanya 3. lásd **Takács-központ**

Takács-zug 2012: *Takács-zug*, 1990: *Takács-zug*, 1974: *Takácszug*. — Földterület a település északnyugati határában, a tiszavasvári határnál, a Vicskus-csatornától keletre. Tulajdonosáról, Takács Istvánról nevezték el. — BENCsik 1974b: 29, DRAVICZKY 1990: 86, ÉGy. — T5-H3.

Takarékpénztár lásd **Múzeum**

Tanácsháza lásd **Városháza**

Tájház

Fotó: Füz László

Táncsics Mihály utca 2024: *Táncsics Mihály ucca*, 2012: *Táncsics Mihály utca*, 1990: *Táncsics Mihály utca, Kolozsvár utca, Kupleráj köze*, 1972: *Táncsics úcca*, 1969: *Táncsics Mihály utca*, [1930]: *Kolozsvár utca*. — Utca a belterület nyugati részén, a Báthori és a Baross utca között. Korábban **Kolozsvár utca** volt a hivatalos neve. **Kupleráj közé**-nek is mondták, itt ugyanis piroslámpás ház működött. Az 1910–1920-as térképeken a folytatásába eső Munkások útjával együtt Sugár utcaként szerepel. A hivatalos neve *Táncsics Mihály utca*, de **Táncsics utca**-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 118, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 14, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C4.

Táncsics utca lásd **Táncsics Mihály utca**

Tanyi-kocsm 2024: *Tanyi-kocsm*, 2012: *Tanyi-kocsm*, 1990: *Tanyi kocsm*. — Egykori kocsm a település nyugati, északnyugati határában. 1935-ben építette Tanyi István a közeli, de előregedett Király-dombi csárda helyett, később az ÁFÉSZ átvette. Ma családi ház. — DRAVICZKY 1990: 96, térkép, ÉGy. — T11-F3.

Tanyi-tanya 2024: *Tanyi-tanya*. — Tanya a település északnyugati határában, a Polgári út mellett északról, a Hortobágyi-csatornán túl. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T11-H3.

Tapasztatlan 2024: *Tapasztatlan*. — Egykori kocsm a Polgári és a Mikes Kelemen utca sarkán. Nevét arról kapta, hogy az önállóan álló kis épület kívül nem volt bevakolva. A Malom presszó újranyitása után lebontották, ma családi ház áll a helyén. — ÉGy. — T28-C2.

Tar Kálmán utca 2024: *Tar Kálmán ucca*, 2012: *Tar Kálmán utca*, 1969: *Tarr Kálmán utca*. — Utca a belterület északi részén, az Újházhely településrészen. Tar Kálmán (1899–1925) hajdúnánási kötődésű első világháborús hősről

nevezték el. Hivatalos név. — ÉGy., T9.Ny.208. — T28-D1.

Tar Laci-tanya 2024: *Tar Laci-tanya*. — Tanya a település keleti határában, a Pusztán, a Nyíregyházi út közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T14-C3.

Tar zug 1982: *Tar zug* | *Ezen az utcán tévedt el a mondabeli drótós tót, aki a Polgári utról tévedt be a mai Kasza utcába és mivel patkó alakú utcán ment, vissza érkezett oda, a[h]onnan elindult csak egy házzal odébb*. — A Polgári utca egyik leágazását nevezték így a 20. század elején—első felében a belterület nyugati részén. Pontos helye nem ismert. A név előtagja talán családnév lehet. — TIMÁRI 1982: 3.

Tátra utca lásd **Dankó Pista utca**

Tede lásd **Tedej 1.**

Tedej 1. 2024: *Tedej, Tedejen* | *Az őüsi Tedejnek mink csináltunk keresztet a Varga-főüd sarkára. Még most is találni köveket a régi épületeknek*. 1990: *Tedej*, 1985: *Tedej*, 1972: *Tedej*, 1967: *Tedej*, 1943: *Tedely*, 1941: *Tedely*, 1938: *Tedej*, 1937: *Tedely*, [1920]: *Tedej*, 1914: *Tedely*, 1912: *Tedely*, 1907: *Tedely*, 1900: *Tedely*, 1891: *Tedej*, 1888: *Tedej*, 1886: *Tedej puszt*, 1884: *Tedej*, 1884: *Tedely*, 1873: *Tedej*, 1856: *Came*ral *Tedely*, 1851: *Tedej*, 1848: *Tödej-pusz[ta]*, 1808: *Tedej*, praed., 1806: *Tedej Puszt*, praed., 1802: Poss. *Tödej*, 1799: *Theddis*, 1794: *Tedelly*, 1791: *Tedej*, praed., 1785: *Tedej*, 1783: *Tedey*, Mor., 1779: Nánási *Thedei* praedium, *Tedej* nemü falunak felett. 1776: *Teddej*, *Theddj*, praed., 1770: *Tedeiensis*, terr., *Tedej*, praed., 1767–1779: Praed. *Dedei*, 1765: *Tedey*, 1755: *Thedei*, 1747: *Tedej*, 1737: *Tedey* praed., 1733: *Tedej*, praed., 1731: *Tedei*, praed., 1722: *Tedej*, por., 1718: *Tadey*, 1714: *Tedej*, praed., 1711: *Taedi*, praed., 1703: *Tedej*, praed., por., 1692:

Tede, Tedej, praed., por., 1691: *Tede*, 1689: *Tede*, 1686: *Tede*, praed., por., *Tedey*, 1632: *Tedey*, 1621: *Thedey*, 1614: *Tedey*, por., 1611: *Tedej*, *Tedey*, 1598: *Tedey*, 1579: *Thethey*, 1572: *Tete*, 1549: *Thethey*, 1522: *Thedey*, 1502: *Thedey*, 1502: *Thedij*, 1500: *Thethen*, 1478: *Theghe*, 1413: p. *Thegee*, 1352: *Tegey*, 1347>1352: *Tegey*, 1347: *Tegey*, 1310/1313: p. *Thegey*, *Tegey*, 1310: *Tegey*, *Thegey*, 1219/1550: *Tegyegd*, v. — Elpusztult középkori település, amely Hajdúnánás északnyugati határába olvadt bele. Az egykori lakott településrész az Elő-hát keleti oldalán helyezkedett el, a régi templom maradványai az 1900-as évek elején még megvoltak. Az egykori település első valószínűsíthető adata a 13. század elején, a Váradi regestrumban tűnik fel *Tegyegd* alakban, majd egy jó évszázadig nem kerül elő a forrásokban. A 14. század elejétől a 15. század végéig rendszerint *Tegye* és *Tegyey* kiejtésre utaló névformákban említik. Ezek az elnevezések személynévi eredetűek lehetnek, s a település egykori birtokosának emlékét őrizhetik. A nevek alapjául szolgáló személynév feltehetően *Tegye* hangalakú lehetett. Ilyen személynevet ismerünk az Árpád-korból (pl. 1259: *Tege*), de az itt tárgyalt település kapcsán a források nem tesznek említést ilyen nevű birtokosról. A falu középkori adatai azt jelzik, hogy a *Tegye* személynévből többféle szerkezetű helynév alakult: a *Tegye* névváltozatban a feltételezhető birtokos neve változatlan formában őrződött meg, a *Tegyey* és a *Tegyegd* elnevezések viszont a korszakban használatos helynévképzőket tartalmazznak (ezekhez lásd pl. *Tokaj*, *Pocsaj*, *Erdej*, *Halmaj*; *Petegd*, *Homorogd* stb.). A 15. század végétől jelennek meg a településnév máig általános használatú *Tedej* adatai, amelynek kialakulásában a magyar

nyelvben jellegzetes hangváltozási folyamat, a *gy > d* változás játszott szerepet (ilyen változást láthatunk például a *gyisznó > disznó*, *gye > de* szavaink történetében is). E névforma -j nélküli változatait ugyancsak megtaláljuk a középkor forrásaiban: *Tede*. Az alkalmi használatban, egy-egy adattal feltűnő, a név belsejében a *d* helyén *t*-t mutató formák (*Tetej*, *Tete*), illetőleg a név elején *t* helyén *d*-vel álló alakok (*Dedej*) a beszélt nyelvben használatos alakok is lehettek, de az is elképzelhető, hogy csupán az oklevelek lejegyzőinek téves ismeretein alapultak. Kétségtől az oklevélírók alkották a név latinizált alakjait, a *Tedejiensis* típusú adatokat. A 18. század végén és a 19. század elején Tedej birtokot több alkalommal *Tedejpuszta* vagy *Pusztatedej* néven is említik a dokumentumok, ami a nevében is jelzi az egykori önállóságát elveszített település státuszát. A birtok két részből állt: Belső-Tedej és Külső-Tedej. Vö. Tedej 2., Tedeji-csárda, Tedeji fürdő, Tedeji-Gróf, Tedeji iskola 1., Tedeji-kölesföld, Tedeji-lapos, Tedeji-legelő, Tedeji-róna, Tedeji-tanyák, Tedeji templom, Tedeji-Templom-part. — AOklt. 2: 378, 865–867, 31: 156, 250, 256, ÁSz., BorsOkl. 66, Cs. 1: 527, DÁVID 2001: 386, DRAVICZKY 1990: 22, ÉGy., EKFT., E156 1: 8, 5: 15, 11: 9, 13: 6, 13: 8, 58: 14, 58: 20, 58: 24, 58: 26, 58: 32, 58: 34, 58: 36, 81: 11, 87: 65, 89: 25, 94: 23, 97: 26, 114: 24, 115: 35, 209: 11, FÉNYES 1851/3: 133, GÖNCZY, GÖRÖG 1802, HKFT., Hnt., Kállay 2: 12, KÖRÖSI 1972: 19, LIPSZKY, Map., LIPSZKY, Rep., L9.V.301.c/1, L9.V.301.c/2, L16.IV.9/46, MaKF., MAKSAY 1990: 2/701, MOLNÁR 1938a: 8, 10, NÉMETH 2023: 407, SUGÁR 1974: 438, 445, 450, TKD. 1: 216/137, T1.S.11.830/23, T1.S.78.732/1–14, T1.S.78.732/203–319, T9.Ny.117, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573, T21.TK.1853, VÁLYI 3: 497, VárReg. 228, Zs. 4: 1211. — T5-E5F5G5H5.

Tedej 2. 2024: *Tedej*, 2012: *Tedej*, 2003: *Tedej*, 1981: *Tedej*, 1973: *Tedej*. — Városrész, a mai Tedej belterülete. A város központi részétől elkülönülten, attól mintegy 7 km-re, az M3-as autópálya északi oldalán, az egykori Tedej településtől 4 km-re keletre helyezkedik el. Helyén a 19. század végén csárda és fürdő, illetve néhány tanya állt. Az 1885-ben kiépült vasút a tedeji megállóhellyel könnyen megközelíthetővé tette. 1925–1926-ban tanyasi iskola épült a megálló-

A Tanyi-kocsmá az 1980-as években

Fotó: Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

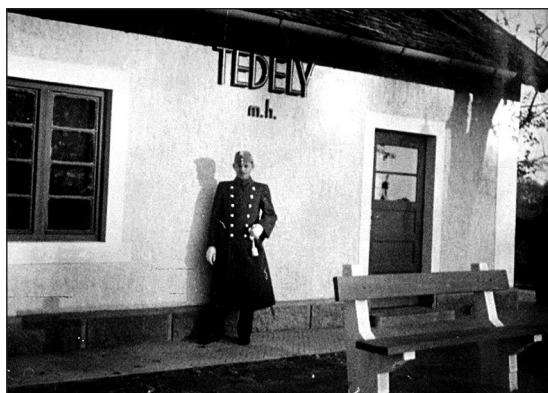
hely közelébe. Az 1949–1950-ben megalakult Hajdúnánási Állami Gazdaságnak a Puszta I. és Puszta II. telephelyek mellett itt jött létre a központja, s lakóházak is épültek, amelyek lakói a Gazdaság dolgozói voltak. 1990-re Tedej 540 fős településsé vált. Két része: Alsó- és Felsőtedej. Vö. Tedeji állomás, Tedeji híd, Tedeji iskola 2., Tedeji óvoda. — BARNA 2024, ÉGy., Hnt., KUTASI 2021: 68, MoFnT. 2/9. — T6-C4C5.

Tedej csárda lásd **Tedeji csárda**

Tedej fürdő lásd **Tedeji fürdő**

Tedej-halom lásd **Tedeji-Templom-part**

Tedeji állomás 2024: *Tedeji állomás*, 1972: *Tedeji állomás*, 1923: *Tedei v. m. [vasúti megállóhely]*, 1912: *H. St. [Halte Stelle] Tedely*, 1900: *M. H. [megállóhely] Tedely*, 1891: *Tedeji állomás*, 1884: *H. St [Halte Stelle] Tedeji*, 1884: *H. St. [Halte Stelle] Tedely*. — Vasútállomás Tedejen, közel a Fő utcához. 1885-ben épült. — ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 51, T0.26.33.10, T1.S.78.732/203–319, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529. — T27-G4.

A Tedeji állomás az 1940-es években
Fotó: Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

Tedeji csárda 1990: *Tedeji csárda*, 1972: *Tedeji csárda*, 1914: *Tedely csárda*, 1912: *Tedely csárda*, 1900: *Tedelyi cs[árda]*, 1891: *Tedej csárda*, 1885: *Tedej Csárda*, 1884: *Tedeji cs[árda]*, 1884: *Tedely csárda*, 1871–1872: *Tedej csárda*, 1858: *Tedelyi csárda*, 1858: *Thédej, Wh. [Wirtshaus]*, 1854: *Külső Tedej [kocsmá]*, 1848: *Tedei csárda*, 1791: *thedeji csárda*, 1783: *Tedej, Wh. [Wirtshaus]*, 1767–1779: *Csárta*. — Egykori csárda Tedejen, közel a Fő utcához. A történeti források gyakran tesznek róla említést, ezek némelyikében *Tedej csárda*-ként és *Csárda*-ként szerepel.

A **Külső-Tedej kocsmá** megjelölés a város csárdáinak listáján jelent meg, ahol elkülönítették a belterületen belüli, azaz belső csárdákat és a külső kocsmákat, valós használatával nem számolhatunk. A csárdához négyköblös földterület is tartozott. 1913-ig működött, helyén utóbb Tüzép-telep létesült. Vö. Kocsmá-legelő. — BARCSA 1900: 165, DRAVICZKY 1990: 93, EKFT., HKFT., KÖRÖSI 1972: 51, MKFT., OLÁH 1973: 233, T1.S.11.830/23, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.6, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T21.TK.1853, T22.B.IX.a.521. — T27-G5.

Tedeji fürdő 2024: *Tedeji fürdőü ~ Szabóü-fürdőü ~ Fürdőü*, 2012: *Tedeji fürdő ~ Fürdő*, 2012: *Szabó-féle fürdő*, 1990: *Tedeji fürdő*, 1943: *Gyógyfürdő*, 1941: *Gyógyfürdő*, 1926: *Tedelyfürdő*, 1914: *Fürdőház tn. [tanya]*, 1912: *Fürdőház tn. [tanya]*, 1900: *Fürdőház tn. [tanya]*, 1884: *Fürdőház tn. [tanya]*, 1884: *Fürdőház tn. [tanya]*. — Egykori kádasfürdő Tedejen, melyet egy tedeji tanyán létesítettek, erre utal az egykori **Fürdőház-tanya** megjelölés. Daróczi István alapította még a vasút kiépítése előtt. 1927-től Szabó Antal tulajdona volt, s az 1920-as évek végén gyógyfürdővé minősítették, ekkortól említik **Gyógyfürdő**-ként. Ekkoriban élte a virágkorát, a **Szabó-fürdő**, **Szabó-féle-fürdő** megjelölések az utolsó s egyben legmeghatározóbb tulajdonosra utalnak. 1950-ben államosították, ezután az Állami gazdaság dolgozói részére volt megengedett a fürdőzés. Később bezárták, és egy épület kivételével mindent felszámoltak.

Tedej fürdő, *Tedeji fürdő* megjelölése a város további korabeli fürdőitől (Margit-fürdő, Nagy Lajos-féle-fürdő) különbözteti meg. A helybeliek **Fürdő**-ként is említik. — BARNA 2021: 334, BUCZKÓ 2012a, DRAVICZKY 1990: 99, ÉGy., HKFT., Hnt., MaKF., T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T27-F4.

Tedeji-Gróf [1800]: *Tedeji Gróf*, 1770: *Tedei Gróf*. — Földterület a település északnyugati határában, a régi Tedej birtokon, a tiszavasvári határnál. A szomszédos Szentmihályon (ma Tiszavasvári) birtokos Dessewffy grófi család birtoka lehetett. Vö. Kis-Gróf, Nagy-Gróf. — L16.IV.9/46, T9.HvT.40. — T4-C5.

Tedeji-halom lásd **Dinnyés-halom**

Tedeji híd 2024: *Tedeji híd*, 2012: *Tedeji híd*. — A Keleti-főcsatornán átívelő híd a település északi határában, a tedeji határrészen, a Zsuzsikai út vonalán. — ÉGy. — T6-A5.

Tedeji iskola 1. 2012: *Tedeji iskola ~ Iskola ~ Fecske söröző*, 1990: *Hársfa csárda, Iskola*. — Egykori iskola a település északi határában, Tedejen. 1925–1926-ban épült a vasúti megálló és a Vasvári út közé, a későbbi Fő utca 5. szám alatt. Kezdetben református iskolaként működött, 1948-ban államosították. Az 1970-es évek közepéig folyt itt az oktatás, akkor elkészült az új épület. Ebben az épületben pedig megnyílt a *Hársfa csárda*, amit később a *Fecske söröző* váltott. A helybeliek *Iskola*-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 93, 1991: 162–167, 1995a, ÉGy. — T27-G4.

A Tedeji iskola a 20. század második felében
Fotó: Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

Tedeji iskola 2. 2024: *Tedeji iskola ~ Ötös iskola*, 1995: *Tedeji iskola*. — Iskola Tedejen, a Fő utca 10. szám alatt. A korábbi tanyasi iskolai épületből 1975-ben ide költözött az oktatás, ekkor már nem tanyasi iskolai rendszerben, hanem a belterületi általános iskolák rendszeréhez tartozott. Ezt jelzi hivatalos neve, az *5. számú Általános Iskola* és az *Ötös iskola* megnevezés is. 2004-ben megszűnt benne az oktatás. Jelenleg az Integrált Községi és Szolgáltató Tér (IKSZT) kezelésébe tartozik az épület, s közösségi programok helyszínéül használják. — DRAVICZKY 1990: 166, 1995a, ÉGy., HUSVÉTH 2023: 328. — T27-G5.

Tedeji kilátó 2024: *Tedeji kilátó*. — Egykori kilátó a település északnyugati határában, az Elő-háti-erdő északkeleti részén. Tönkrement, egy kisebb vadles került a helyére. — ÉGy. — T5-G5.

Tedej klub lásd **Teke klub**

Tedeji-kölesföld 1788: *Tedeji köles Föld*. — Kölesföld volt a település északnyugati határában, Tedejen. Közelebbi helyét nem ismerjük. — L9.V.301.a/17.

Tedeji-lapos 1776: *Tedei lapos, Thedei Lapos*. — Vizes terület volt a település északnyugati határában, a Tedej birtokon. Közelebbi helyét nem ismerjük. — L16.IV.9/46.

Tedeji-legelő 2024: *Tedeji-legelő*, 2012: *Tedeji-legelő ~ Nánási-legelő*, 1990: *Tedeji legelő*, 1981: *Tedeji-legelő*, 1972: *Tedeji legelő*, 1938: *tedelyi legelő*, 1923: *Tedeji legelő*, [1920]: *Tedeji legelő*, 1904: *Tedeji legelő*, 1891: *Tedeji legelő*, 1871–1872: *Tedeji legelő*, 1855: *Nánási Legelő*, 1783: *Tedeg Ritt*. — Legelő a település északnyugati határában. A Külső-Tedej határ rész legnagyobb részét a tagosításig legelőként használták. A legelő sarkát az 1950-es években erdősítették. *Nánási-legelő*-ként is utalnak rá. Az első katonai felmérés térképének *Tedeji-rét* formában azonosítható adata bizonyítanul vonatkozik ide. — DRAVICZKY 1990: 20, ÉGy., EKFT., KÖRÖSI 1972: 19, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 15, T0.26.33.4, T0.26.33.10, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.48/1–4, T9.Ny.117. — T4-D5, T5-E5F5G4H4.

Tedeji óvoda 2024: *Tedeji ovoda ~ Héjtszínvirág ovoda*. — Óvoda Tedejen az Előháti utca 1. szám alatt. 1960-ban alapították *4. számú Óvoda* néven. Ma is óvodaként üzemel. Újabban *Héjtszínvirág óvoda* néven említik. — BUNDÁNE 2005: 81, ÉGy. — T27-F4G4.

Tedeji-rét lásd **Tedeji-legelő**

Tedeji-róna 1776: *Tedei Róna*, loc., *Thedei Rona*, loc. — Földterület a település északnyugati határában, az Elő-hát közelében. Közelebbi helyét nem ismerjük. — L16.IV.9/46.

Tedeji-tanyák 2012: *Tedeji-tanyák*, 2003: *Tedejitanyák*, 1995: *Tedejitanyák*. — A település északnyugati határában, a régi tedeji birtokon fekvő tanyák összefoglaló hivatalos megnevezése. — ÉGy., Hnt. — T6-B5.

Tedeji templom 2024: *Tedeji templom ~ Tedeji templomrom*, 2012: *Tedeji templom*, 1981: *Tedeji templom*, 1972: *Tedeji templom*, 1943: *Tedelyi templom*, 1938: *Templom*, 1923: *Tedei templom*, 1914: *Tető templom*, 1912: *Tető templom*, 1900: *Tető templom*, 1891: *Tedej templom*, 1884: *Tető*

templom, 1884: *Tető templom*, [1884 k.]: *Tető templom*, 1871–1872: *Tedej templom*, 1858: *Tedeji templom*, 1858: *Tető templom*, 1856: *Tedeji templom*, 1855: *Tedeji templom*, [1800]: *Tedeji Templom*, [1780 k.]: *Pusztá templom*, 1767–1779: *Pusztá Templom*. — Középkori templomrom a település északnyugati határában, a Tedeji-templom-part tetején, az egykori Tedej falu temploma. Az 1900-as években még nyomokban láthatók voltak a templomfalak, mára csak emléktábla és kereszt jelzi a helyét. Néhány régi térképi forrásban **Tető templom**-ként szerepel, ez az elnevezés esetleg a domb tetején való elhelyezkedésére utal, de elképzelhető az is, hogy a katonai térképek tévesen jegyezték le a *Tedeji templom* nevét, s ez került át az újabb másolatokba. A 18. századi források által említett **Pusztá templom** névforma talán összefügg a Pusztatedej és Tedejpuszta megjelölésekkel, illetve a terület lakatlanná válásával. Szerepel egyszerűen **Templom** formában is. Vö. Tedeji-Templom-part, Templom dűlő, Templom-zug. — ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 51, MKFT., MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 8, T0.26.33.10, T1.S.11.830/23, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.5/a, T9.HvT.40, T9.HvT.48/1–4, T9.HvT.49, T9.K.31, T9.Ny.34, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T5-G5.

Tedeji-Templomdomb lásd **Tedeji-Templom-part**

Tedeji-Templom-halom lásd **Tedeji-Templom-part**

Tedeji-Templom-part 2024: *Tedeji-Templom-part*, 2012: *Tedeji-templom-part ~ Templom-part*, 1990: *Tedeji templomdomb, Templomdomb*, 1972: *Tedeji templomhalom*, 1856: *Tedeji templom domb*, 1855: *Régi templom domb*, *Tedej halom*, 1854: *Templom halom*, 1853–1854: *a régi tedeji templom dombjának*. — Kiemelkedés a település északnyugati határában, a tedeji határrészen. A dombon állt az egykori Tedej falu temploma. Csontmaradványok, téglá- és edénytöredékek kerültek elő a halmon és közvetlen környékén. A helybeliek röviden **Templom-part**-ként is említik. Korábban a *domb* utótaggal álló **Templomdomb**, **Tedeji-Templomdomb**, **Régi-Templomdomb**, **Régi Tedeji templom dombja**, valamint a *halom* utótaggal álló **Templom-halom**, **Tedeji-Templom-halom**,

Tedeji-Templom-part

Fotó: Pásztor Éva

Tedej-halom névformák egyaránt előfordultak. Vö. Tedeji templom. — DRAVICZKY 1990: 57, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 51, L9.V.301.c/1, T9.HvT.39, T9.HvT.48/1–4, T9.HvT.49. — T5-G5.

Tedejpuszta lásd **Tedej**

Tedej-tanya lásd **Pénzes-tanya 4.**

Tedej templom lásd **Tedeji templom**

Tedej Zrt. lásd **Állami gazdaság**

Téesz lásd **Katona**

Tégla dűlő lásd **Kajánsziki dűlő**

Téglagyár 2024: *Téglagyár*, 2012: *Téglagyár ~ Téglavető*, 1990: *Téglagyár*, *Cserépszín*, 1972: *Cserépszín*, 1969: *Téglagyár*, 1914: *Városi gyár*, 1912: *Városi gyár*, 1904: *Téglagyár*, 1900: *Városi téglagyár*, 1884: *Városi gyár*. — Téglagyár a település nyugati határában, közel a belterülethez, a Görbeháza felé vezető út mellett dél felől. Az 1800-as évek második felében kezdte meg működését. Cserépszárító szín is állt itt 1882 előtt, ami a tégláégetőhöz tartozott: innen származik a **Cserépszín** neve. **Téglavető** néven is említették. Korábbi térképeken **Városi gyár**, **Városi téglagyár** néven is szerepel. — DRAVICZKY 1990: 68, 146, ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 25, T0.26.33.4, T9.Ny.208, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T13-G5.

Téglás lásd **Tégláskert**

Tégláskert 2024: *Tégláskert ~ Téglásszőülő* | *A Csepűsben kéit szőülő let beipítve, a többi*

szőlőlő. A Téglásszőlőlő asz tejjesen be lett ípitve, az a Tégláskert. 2012: *Téglásszőlő ~ Téglás*, 1990: *Téglás-szőlő*, 1981: *Téglás-kert*, 1972: *Téglás szőlőlő*, 1969: *Téglás-kert*, 1967: *Téglásszőlő*, 1956: *Téglásszőlő*, 1944: *Téglásszőlő*, 1937: *Téglás szőlőlő*, [1920]: *Téglás kert*, 1902: *Tégláskert*, 1891: *Téglás kert*, 1886: *Téglás szőlő*, 1871–1872: *Téglás kert*, 1856: *Tégláskert*, 1783/1867: *Téglás szőlő*, 1744: *Téglás [kert]*. — Településrész a belterület délkeleti részén. A területet egyes vélemények szerint 1760 után osztották ki szőlőskertnek, egy a szőlőpásztorok béréről rendelkező városi tanácsi határozat viszont már 1744-ben utal a szőlő meglétére: „Fizetése minden nyilastól, mind a *Téglás*-, mind a Vén s Csutkás *Kertben* három garas.”. A 20. század közepéig szőlőskert maradt, erre utal a *Téglásszőlő* név, de a szőlő mellett mást is termesztettek ott. 1969-ben belterületté nyilvánították, 1975-ben megkezdték a szőlők felszámolását, 1990-re a nagy része beépült. Újabban ezzel összefüggésben a *Tégláskert* névváltozat használata vált általánossá. A helybeliek *Téglás*-ként is említették. A *téglás* névrész a területen egykor folyó téglakészítéssel lehet kapcsolatban: téglagyártáshoz termelhettek itt agyagot, s talán ennek helye lehet a szőlőskert nyugati oldalánál húzódó hosszú és terjedelmes mélyedés. A másik helyi magyarázat szerint kezdetben téglatörmelékot fordított itt ki a kapa. A Csepűs-szőlő beépült részével együtt Kertvárosnak is nevezik ezt a városrészt. Vö. *Tégláskert utca*, *Téglásszőlő mege*. — BARCSA 1902: 118, BUCZKÓ 1992: 9, 12, DRAVICZKY 1990: 11, ÉGy., Hnt., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 15, MoFnT. 2/9, OROSZ 1973: 115, T1.S.78.732/1–14, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.13, T9.HvT.2/a, T9.Ny.117, T9.Ny.208. — T29-F4.

Tégláskert utca 2024: *Tégláskert ucca*, 2012: *Tégláskert utca*. — Utca a belterület keleti részén, a Tégláskert területén. Az Attila és a Korponai utcákat köti össze. Hivatalos név. — ÉGy. — T29-F4.

Téglásszőlő lásd **Tégláskert**

Téglásszőlő mege 1990: *Téglás-szőlő megi*. — Határrész a Dorogi út és a vasút között, a Tégláskert, korábbi nevén Téglásszőlő mellett. A belterületről nézve az egykori szőlőskerten túli

területet jelölte a hajdúdorogi határig. — DRAVICZKY 1990: 11. — T14-B5.

Téglás utca lásd **Dózsa György utca**

Téglavető lásd **Téglagyár**

Tegye lásd **Tedej 1.**

Tegyegd lásd **Tedej 1.**

Tegyej lásd **Tedej 1.**

Tehénlegelő 1990: *Tehén legelő*. — Legelő a település déli határában, a Közös-legelőn, a Kadarcsától keletre, a Görbeházi út kanyarulata és a Varjas-erdő közötti részen. A teheneket legeltették rajta. — DRAVICZKY 1990: térkép. — T19-G1H1.

Teke klub 2024: *Teke klub ~ Tedej klub*. — A Nagysándor utca 7. szám alatti, a Tedej Zrt. tulajdonában lévő klubépület és söröző, erre utal a *Tedej klub* névváltozat. Duplapályás tekepályának ad helyet. — ÉGy. — T29-E3.

Teleki utca lásd **Gábor Áron utca**

Temesvár utca lásd **Béke utca**

Temető 1. 2024: *Temetőü*, 2012: *Köztemető ~ Felső temető*, 1990: *Felső temető*, *Új Felső temető*, 1972: *Új felsőü temetőü | E még tejjessiggel új, de má' teli van ez is. Húszba temetünk ott elöüször*. 1886: *Temető*. — Temető a belterület északkeleti részén. A Nyíregyházi és a Magyar utca, valamint az Újházhely településrész között fekszik. 1886-ban, a tagosítással egy időben osztották ki. A déli Alsó temetőhöz képest nevezik *Felső temető*-nek. Korábban *Új Felső temető*-ként említették az akkor bezárt Régi Felső temetővel szembeállítva. Ma ez az egyetlen működő temető a városban, ezért egyszerűen *Temető*-ként vagy *Köztemető*-ként emlegetik. Vö. *Temető-kút*. — DRAVICZKY 1990: 102, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 10, T9.HmK.11. — T14-A3, T29-F2.

Temető 2. lásd **Alsó temető**

Temető dűlő lásd **Temető-dűlő útja**

Temető-dűlő 2024: *Temetőü-düllőü*, 1990: *Temető-dűlő*, *Felső temető dűlője*. — Földterület és dűlőút a település északi határában, a Pusztá nevű határrészen, a Felső temetőnek is nevezett Köztemető mellett. Erre utal a *Felső temető dűlője* névváltozat. Vö. *Temető-dűlő útja*. — DRAVICZKY 1990: 28, 87, ÉGy. — T14-A2.

Temető-dűlő útja 2024: *Temetőü düllőü*, 1990: *Temető dűlő útja*. — Út a település északi részén,

a Pusztán, a Köztemető és a Temető-dűlő mellett. A dűlőút egy részét felszántották. **Temető dűlő**-nek is hívják. — DRAVICZKY 1990: 62, 87, ÉGy. — T14-A2A3.

Temető dűlőútja lásd **Alsó temető dűlője**

Temető-kút 2007: *Temető-kút*, majd *Kertész-kút*, 1990: *Temető kút*. — Egykori kerekeskút a belterület északkeleti részén, a Köztemető mellett. **Kertész-kút**-nak is hívták. — DRAVICZKY 1990: térkép, FEHÉR 2007b: 230. — T29-F2.

Temetőoldal 1990 u.: *Temetőoldal*. — A belterület északkeleti részén lévő Újházhely alsó részének megnevezéseként szerepel a rendszerváltás utáni várostérképen. A név a városrész temetővel szemben lévő helyzetére utal. — T0.26.33.7. — T29-E1.

Temető utca lásd **Petőfi utca**, **Szatmár utca 1.**

Templom lásd **Református templom**, **Tedeji templom**

Templomdomb lásd **Tedeji-Templom-part**

Templom-dűlő lásd **Porkoláb-dűlő**

Templom dűlő 2012: *Templom dűlő*. — A Tedeji templomhoz vezető dűlőút, a település északnyugati határában. Vö. **Templom-dűlő**. — ÉGy. — T12-C1.

Templom-halom lásd **Tedeji-Templom-part**

Templom-part lásd **Tedeji-Templom-part**

Templom tér lásd **Köztársaság tér**

Templom-zug 1990: *Templom-zug*, *Bika-lapos*, 1974: *Templomzug*. — 50-60 köblös legelő a település északnyugati határában, a Tedeji-Templom-part mellett. Az Elő-háton lévő hodályból ide jártak legelni a bikák, erről kapta a **Bika-lapos** elnevezését. — BENCSIK 1974b: 29, DRAVICZKY 1990: 78, 86. — T5-G5.

Tessedik Sámuel utca 2024: *Tessedik Sámuel ucca*, 2012: *Tessedik Sámuel utca*. — Utca Tedej belterületének nyugati részén, a délnyugati Alsótedej településrész elsőként kiépült utcája, az Erdősor utcából nyílik. Az 1970-es években kezdtek el itt házakat építeni. Hivatalos név, 1975-től nevezik így. — ÉGy. — T27-F4.

Test-halmocska lásd **Rác-domb**

Test-halom lásd **Rác-domb**

Test-halom kútja 1846: *Testhalom kutja*. — Egykori kút a belterület délkeleti szélén, a Rác-domb, más néven Test-halom mellett. — T9. HvT.38. — T29-F4.

Tető templom lásd **Tedeji templom**

Thököly utca 2024: *Tököli ucca ~ Gyöntyűk ucca*, 2012: *Thököly utca*, 1990: *Thököly utca*, *Gyöngytyúk utca*, 1972: *Gyöngytyúk köz*, *Tököli ucca*, 1969: *Thököly utca*, [1930]: *Tököli utcza*, 1926: *Gyöngytyúk u[tc]a*, [1910]: *Gyöngytyúk u[tc]a*. — Utca a belterület nyugati részén, az Árpád és a Szabadság utcák között. **Gyöngytyúk utca** és **Gyöngytyúk köz** neveken is említették, feltehetően azért, mert sokan tartottak az utcában gyöngytyúkot. Hivatalos neve *Thököly utca*. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 10, 15, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C2.

Tímári-farm lásd **Fürjéri-szarvasmarhatelep**

Tímári-tanya 1. 2012: *Tímári-tanya*, 1972: *Tímár tanya*, 1923: *Tímár tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település keleti-északkeleti határában, a Pusztá nevű határrészen, a Temető-dűlőben. **Tímár-tanya**-ként is említik. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 51, T0.26.33.10. — T14-B2.

Tímári-tanya 2. 2024: *Tímári-tanya | Tímári Sanyi bátyát tanyája, az élő tanya*. — Tanya a település déli-délkeleti határában, a Béke-központtól délre, nem messze a belterületről, az Újvárosi út mellett nyugatra. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T20-D1.

Tímár-malom 1972: *Tímár malom | Oszt vóut a Téglás szőlőbe ety száraz malom. Ebbe úgy őrtek, hogy lú húszta. Tímári vóut a gazdája*. — Egykori szárazmalom a belterület keleti, délkeleti részén, a Téglásszőlő területén, pontos helye nem ismert. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 15.

Tímár-tanya lásd **Tímári-tanya 1.**

Tinódi utca 2024: *Tinódi ucca*, 2012: *Tinódi utca*, 1990: *Tinódi utca*, *Keskeny utca*, *Tódor köz*, 1972: *Tinódi ucca*, *Keskeny köz*, 1969: *Tinódi utca*, [1930]: *Tinódy utcza*, [1910]: *Keskeny u[tc]a*. — Utca a belterület déli részén, párhuzamos a Kisfaludy utcával. Mérete miatt **Keskeny utca** és **Keskeny köz** néven is említették. Az egy időben szintén használatos **Tódor köz** elnevezése onnan ered, hogy a település legismertebb cigányprímása, Rézműves Tódor ebben az utcában lakott. Hivatalos neve *Tinódi utca*. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., KÖRÖSI

1972: 11, 15, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E3E4.

Tinógulyakút 2015: *Nagy-Tinógulya-kút*, 1992: *Tinógulya* vagy *Veresnádi kút*, 1990: *Tinó gulya kút*, *Veresnádi kút*. — Egykori egygémű, ásott, téglázott kút a település nyugati határában, a Rét keleti szélénél, a Veresnád keleti részén. Erre utal a *Veresnádi-kút* névváltozat. A közelben volt a Nagy-tinógulya-legelő, a gulya itatására szolgált, ezért hívták *Nagy-Tinógulyakút*-nak is. — DRAVICZKY 1990: 90, 1992: 118, MÁRÓ 2015: 174. — T12-B4.

Tisza lásd **Keleti-főcsatorna**

Tisza-csatorna lásd **Keleti-főcsatorna**

Tiszacsegei út lásd **Görbeházi út**

Tisza István körút lásd **Ady Endre körút**

Tiszántúli-főcsatorna lásd **Keleti-főcsatorna**

Tisza-part 2012: *Tisza-part*. — Földterület a Tiszának is nevezett Keleti-főcsatorna partján. — ÉGy. — T13-F4.

Tiszavasvári út 1. 2024: *Tiszavasvári út ~ Tiszavasvári ucca*, 2012: *Tiszavasvári út*, 1990: *Tiszavasvári út*, *Szentmihályi utca*, 1972: *Szemmiháji út*, 1969: *Tiszavasvári út*, [1930]: *Szentmihályi utca*, 1926: *Szentmihályi u[tca]*, [1910]: *Szentmihályi u[tca]*, 1891: *Szent Mihályi utca*, 1871–1872: *Sz[ent] Mihályi utca*. — A település egyik főutcája a belterület északi részén. A szomszédos Tiszavasvári felé vezet, erre utal a név, illetve a *Tiszavasvári utca* névváltozat is. Tiszavasvári egyik részét korábban Szentmihálynak hívták, ez magyarázza az út *Szentmihályi út*, *Szentmihályi utca* elnevezéseit. A belterületen kívül folytatódó szakaszát leggyakrabban Vasvári útnak mondják. — DRAVICZKY 1990: 116, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 14, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C1D2.

Tiszavasvári út 2. lásd **Vasvári út**

Tiszavasvári utca lásd **Tiszavasvári út 1.**

Tizedes utca 2024: *Tizedes ucca*, 2012: *Tizedes utca*. — Utca a belterület keleti, délkeleti részén, a Téglásszőlő területén nyitották. Hivatalos név. — ÉGy. — T29-F4.

Tizennégyes lásd **Hajdúnánási-tápcsatorna**

Tódor köz lásd **Tinódi utca**

Tokaji országút lásd **Eszlári út 2.**

Tokaji út lásd **Eszlári út 2.**

Toldi utca 1. 2024: *Toldi ucca*, 2012: *Toldi utca*, 1972: *Toldi úcca*, 1969: *Toldi utca*, [1930]: *Toldi utcza*. — Utca a belterület északi részén, a Kossuth utcából nyílik. Folytatása a Kinizsi utca. Az 1910–1920-as várostérképeken még a későbbi Kinizsi utca is Toldi utcaként szerepel. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 15, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-D2.

Toldi utca 2. 1990: *Toldi utca*, *Csürhe járás*, *Csürhejárás* | *Felső csürhe*, 1982: *Felső csürhejárás*, 1926: *Toldi u[tca]*, [1910]: *Toldi u[tca]*. — Az 1910–1920-as várostérképeken a mai Toldi és Kinizsi utca együttes megjelölése *Toldi utca* volt. *Csürhejárás*, *Felső-csürhejárás* és *Felső-csürhe* neveken is említették, mivel a gazdák egyik csürhéjét, a felső csürhét naponta itt hajtották a legelőre. — DRAVICZKY 1990: 110, 116, TIMÁRI 1982: 3, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103. — T28-D2.

Tompa Mihály utca 2024: *Tompa Mihály ucca*, 2012: *Tompa Mihály utca*, 1990: *Tompa Mihály utca*, *Dob utca*, 1972: *Tompa úcca*, 1969: *Tompa M[ihály] utca*, [1930]: *Dob utcza*, 1926: *Dob u[tca]*, [1910]: *Dob u[tca]*. — Utca a belterület északi részén, az Ady Endre körút és a Nyíregyházi utca között. A hivatalos *Tompa Mihály utca* mellett röviden *Tompa utca*-ként is említik. A 20. század első felében *Dob utca* néven szerepel a térképeken. — DRAVICZKY 1990: 116, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 15, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E2E3.

Tompa utca lásd **Tompa Mihály utca**

Tóni-tag 2012: *Tóni-tag*, 1990: *Tóni-tag*. — Szántó a település középső részén, a Varjason, a Sós-tó mellett. Tulajdonosáról kapta a nevét. Vö. Tóni-tó. — DRAVICZKY 1990: 70, ÉGy. — T12-D5.

Tóni-tó 1990: *Tóni-tó*. — Tó a település középső részén, a Varjason, a Tóni-tag mellett. — DRAVICZKY 1990: térkép. — T13-E5.

Tótfalu 1990: *Tótfalu*, 1972: *Tóutfalú*, 1938: *Tótfalu*. — Településrész a belterület északi részén, a Bessenyei utca környékén. Nevét onnan kapta, hogy a 19. században 18–20 tót család költözött ide. Ma már nem ismert név. — DRAVICZKY 1990: 110–111, IGMÁNDY 1938: 87, KÖRÖSI 1972: 7. — T29-E2.

Tóth-daráló 2024: *Tóud-darálóló*, 2005: *Tóth Mihály darálóló*, 1990: *Tóth darálóló*. — Egykori

terménydaráló a belterület délkeleti részén, az Attila utca 125. szám alatt. 1940-ben alapították, az államosítása után elbontották. Tulajdonosáról kapta a nevét, **Tóth Mihály darálója**-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 220, ÉGy., SZÚCS 2005: 251. — T29-F4.

Tóth Gáborék tanyája lásd **Tóth-tanya 3.**

Tóth Lajos-tanya 2024: *Tót Lajos-tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telken, a Katona-tanya mellett. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T19-E2.

Tóth Mihály darálója lásd **Tóth-daráló**

Tóth-tanya 1. 1927: *Tóth tn. [tanya]*, 1900: *Tóth tn. [tanya]*, 1884: *Tóth tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Rét Határ-dűlőjében, közel a hajdúböszörményi határhoz. Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T16.HvT.526, T16.HvT.562. — T19-E3.

Tóth-tanya 2. 1941: *Tóth tny. [tanya]*, 1923: *Tóth tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telken, a Görbeházi úttól északra, Káló Mátyás tanyája mellett. Tulajdonosáról kapta a nevét. — MaKF., T0.26.33.10. — T19-E1.

Tóth-tanya 3. 2012: *Tót-tanya ~ Tót Gáborék tanyájok*. — Tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telken, a Görbeházi úttól délre. A helybeliek **Tóth Gáborék tanyája** néven is említik, amelynek utótagja a többes szám 3. személyű birtokos személyjel helyi nyelvváltozata. — ÉGy. — T18-D2.

Tóth-tanya 4. 1972: *Tótytanya*. — Egykori tanya a település déli határában, a Zajgató határrészen, nem messze a belterülettől. Tulajdonosáról kapta a nevét. — KÖRÖSI 1972: 51. — T21-E1.

Tölgy utca 2024: *Tölgy ucca*, 2012: *Tölgy utca*. — A fürdő melletti üdülőövezet egyik utcája a belterület délnyugati részén, a Fürdő utcából nyílik. Hivatalos név. — ÉGy. — T28-C5.

Török-tanya 1995: *Török-tanya*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztá északi részén. Egy ideig itt működött a pusztai vándor tanyasi iskola, a Pusztá kettő. Pontos helyét nem ismerjük. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1995c.

Török-tanyák 1972: *Török tanyák*, 1923: *Török tanyák*. — Egykori tanyák a település délnyugati határában, a Réten, a János-réti-dűlőben.

Tulajdonosáról nevezték el. — KÖRÖSI 1972: 51, T0.26.33.10. — T19-E2.

Tövál 2024: *Tövál ~ Sonkázóu*, 2012: *Sonkázó*, 1990: *Sonkázó, TÖVÁLL*. — Telephely a belterület északi szélén, a Tiszavasvári út mellett. Korábban sertéshizlalda volt, Csiha Győző építette 1930-ban. Erre utal a **Sonkázó** névváltozat. A második világháború után elbontották, 1990-ben már csak az istálló és a cselédlakás állt. A helyén a második világháború után a Termelőszövetkezetek Építőipari Közös Vállalkozásának a külső telepe működött. Ennek rövidítése a *Tövál*. Vö. Sonkázó utca. — DRAVICZKY 1990: 128–129, 216, ÉGy. — T13-H3, T28-D1.

Töviskes 2024: *Töviskes | Ety partos rísz vóut, onnan mindemfele lejtett a főüd. Valamikor vóutak nagyom vizes világok*. 1858: *Töviskes hát*, 1854: *Töviskes hát*, 1824/1854: *Töviskes hát*. — Földterület a település nyugati határában, a Réten, a Veresnád mellett. A rajta növény akácokról, azok töviseiről kapta a nevét. A 19. századi források **Töviskes-hát** néven említik. Vö. Töviskes-hát alja, Töviskesi-domb, Töviskesi-dűlő. — ÉGy., T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.56. — T11-G4.

Töviskes-hát lásd **Töviskes**

Töviskes-hát alja lásd **Veresnád farka**

Töviskesi-domb 2024: *Töviskesi-domb*. — Kiemelkedés a település nyugati határában, a Réten, a Töviskesi-dűlőben. Ezen épült a Hadadi-tanya. Vö. Töviskes. — ÉGy. — T11-F4.

Töviskesi-dűlő 2024: *Töviskesi-düllő*, 2012: *Töviskesi-dűlő*, 1990: *Töviskesi dűlő*, 1981: *Réti IV. dűlő*, [1920]: *Rét IV.*, 1891: *Réti IV. dűlő*, 1871–1872: *Réti IV. düllő*. — Földterület és dűlőút a település nyugati határában, a Töviskes közelében. A kataszteri térképeken és az azok alapján készült névtárban szereplő **Rét-Negyedik** és **Réti-Negyedik-dűlő** forma térképi név. Vö. Töviskesi-domb. — DRAVICZKY 1990: 35, 90, ÉGy., MoFnT. 2/9, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.Ny.117. — T11-F4G4H4.

Traktil lásd **Művház**

Tulipán-kút 1990: *Tulipán kút*, 1891: *Tulipán kút*, 1871–1872: *Tulipán kút*. — Egykori kút a belterület északi részén, a mai Vörösmarty, korábbi Tulipán utca végén, erről kapta a nevét. Ma már nincs meg. Vö. Tulipánkút köze. —

DRAVICZKY 1990: 123, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T29-E2.

Tulipánkút köze lásd **Tulipán utca 2.**

Tulipán utca 1. 2024: *Tulipán ucca*, 2012: *Tulipán utca*, 1972: *Tulipány úcca*, 1969: *Tulipán utca*, [1930]: *Tulipán utcza*, 1926: *Tulipán uftca*, [1910]: *Tulipán uftca*. — Utca a belterület északkeleti részén, az Ady Endre körút és a Vörösmarty utcák között. A 19. században a mai Vörösmarty utca is a Tulipán utca része volt. Hivatalos név. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 15, T9. HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E2E3.

Tulipán utca 2. 1937: *Tulipánkút köz*, 1891: *Tulipán utcza*, 1871–1872: *Tulipán utcza*. — A mai Tulipán és Vörösmarty utcákat a 19. században együttesen nevezték *Tulipán utcá*-nak, az utca északi végében volt a Tulipán-kút. Erre utal a **Tulipánkút köze** név, amely szintén ezt az utcát jelölhette. — Kiss 1937: 63, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T29-E2.

Tuncsik lásd **Tuncsik-központ**

Tuncsik-központ 2024: *Tuncsik ~ Tuncsik-telep ~ Tuncsik-központ ~ Tuncsik-tanya*. — Baromfi-telep a település keleti-északkeleti határában, a Puszta déli részén, a Nagyságos-dűlőben, a Nyíregyházi úthoz közel. A Micsurin térszé volt. Korábban tanya volt, melyet a tulajdonosáról **Tuncsik-tanyá**-nak neveztek. A személynév a tanyára épült térsz-központ, a *Tuncsik-központ* nevében is megőrződött, ma **Tuncsik-telep**, röviden **Tuncsik** néven is említik. — ÉGy. — T14-C2.

Tuncsik-tanya lásd **Tuncsik-központ**

Tuncsik-telep lásd **Tuncsik-központ**

Tungsram 2024: *Tungszram ~ Izzó ~ Tungszram-telephej ~ Izzó-telephej ~ Mezőgéip ~ Géipálmás ~ Régi Felső temető | Azelőtt géipálmásnak épült, utánna let Mezőgéip hetven körül, utánna alakult át Izzónak, már az is mekszűnt*. 2012: *Régi felső temető*, 1990: *Régi Felső temető*, 1972: *Régi felső-temető | A felső ódal alatt a pógári útnál esett*. 1969: *Géipavító Vállalat*, 1935: *Régi felső temető*, [1910 k.]: *Régi felső temető*. — Üzemtelep, mely a Régi Felső temetőre épült a belterület északnyugati részén. A 20 hold területű egykori temetőt a 19. század első negyedében nyitották meg. 1886-ig lehetett ide temetkezni. Erre a

funkcióra utal a **Régi Felső temető** név, melynek előtagja a temető korát jelzi a 19. század végén nyitott Új Felső temetőhöz (más néven Köztemető) képest. A *felső* névelem a temető elhelyezkedésére utal, s az egykorú Régi Alsó temető nevének *alsó* névelemével áll oppozícióban, melyet a belterület déli szélén nyitottak. A 20. század közepén a Régi Felső temetőt felszámolták, és ide költözött a **Gépállomás**. Erre a funkciójára utalva említik **Géipavító vállalat**-ként, illetve **Mezőgéip**-ként is. 1974-ben az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. vette át, s a budapesti vállalatnak az egyik vidéki alkatrészgyártó üzeme lett. Innen a néhány éve *Tungsram Rt.*, illetve a ma is széles körben ismert és használt *Tungsram*, **Tungsram-telephely**, valamint **Izzó** és **Izzó-telephely** név. A vállalat ismert márkavédjegyét, a *Tungsram* márkanevet 1909-ben alkották meg, az angol *tungsten* 'volfrám' és a német *Wolfram* szavak vegyítésével. 1984-ben ezt a nevet vette fel a vállalat, s ekkortól a hajdúnánási üzemet is így hívták. 1994-ben bezárták a hajdúnánási gyáregységet, de a telephely sokáig a vállalat tulajdonában maradt, az állagmegóvásáról gondoskodtak. Vö. *Tungsram klub*. — DRAVICZKY 1990: 102, 151, ÉGy., KOROKNAI 1996, KÖRÖSI 1972: 10, T0.26.33.1, T0.26.33.2, T9.Ny.208, — T13-G3, T28-C1.

Tungsram klub 2024: *Tungszram klubb ~ Izzó klubb ~ Kun Lévi vendéglő*, 2012: *Tungsram klub ~ Klub*, 2009: *Lévi féle vendéglő*, *Tungsram Club*, *Blackman Club*, *Darvas József tánciskolája*, 1990: *Lévi féle vendéglő*, 1986: *Tungsram-klub*, *Dezső*. — Épület a belterület keleti részén, a Kisfaludy és a Nikodémusz István utca sarkán. A 20. század elején épült híres kávéház és vendéglő tulajdonosa Kohn Lévi volt, akit csak *Kun Lévi*-nek hívtak. Innen ered a **Lévi-féle-vendéglő** és a **Kun Lévi vendéglő** megnevezése. A második világháború után az épületet államosították, s több éven át **Darvas József tánciskolája** üzemelt itt. Majd 1978-ban a Tungsram vállalat vette át, és üzemeltette klubhelyiségként, ezért *Tungsram klub* és **Izzó klub**, illetve röviden **Klub** néven is említik. A fiatalok egy időben **Dezső**-ként emlegették. 2000-től **Black Man Club** néven működött. Az épület ma is megvan, de már nem üzemel. — DRAVICZ-

Tuskós-tó

Fotó: Tar József

KY 1990: 169–170, ÉGy., Hajdú-Bihari Napló 1986.07.08: 4, MÁRÓ 2009: 18. — T29-E3.

Tuskós-tó 2024: *Tuskós-tó*. — Horgászto a település délnyugati határában, közel a belterülethez, a Fürdő utcán. A téglagyár agyaggödreiből kialakított horgásztavak egyike. A kivágott fák tuskóiról kapta a nevét. — ÉGy. — T13-G5.

Tüdőgondozó lásd **Gyerekkrendelő**

Tükör-tanya 2024: *Tükör-tanya*, 2012: *Tükör-tanya*, 1990: *Tükör tanya*, 1914: *Niczki tn. [tanya]*, 1912: *Niczki tn. [tanya]*, 1900: *Niczki tn. [tanya]*, 1884: *Nyiczki tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település északnyugati határában, a Nyiczky-réten, a Város-rét területén, az Elő-háttól nyugatra. Nevét a helybeliek szerint onnan kapta, hogy ha a tanya melletti Madarász-lapos megtelt vízzel, akkor a vízfelületen tükröződött a tanya képe. A határrész nevéből kerülhetett át a Nyiczky családnév a korábbi *Nyiczky-tanya* elnevezésbe. — DRAVICZKY 1990: 75, ÉGy., HKFT., T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T12-B1.

Tűzoltóság 2024: *Tűzoltóság*, 1990: *Tűzoltóság*. — A Tűzoltóság épülete a Bocskai utca 27. szám alatt. Eredetileg lakóház volt, 1946 óta a tűzoltóság laktanyája. — DRAVICZKY 1990: 160, ÉGy. — T28-D3.

Tyúkpiac köz lásd **Nikodémusz István utca**

Ugar 2012: *Ugar ~ Zugar*, 1990: *Ugar*, 1981: *Ugar*, 1972: *Ugar*, 1938: *Ugar*, 1937: *Ugar*. — Határrész a belterületről délre, az Újvárosi út nyugati oldalán, az út kanyarulatáig. Neve a 'pihentetésre bevetetlenül hagyott terület' jelentésű *ugar* szóból származik. Hajdúnánáson a háromnyomásos gazdálkodás egy módosított változatát alkalmazták, ebbe négy határrészt

vontak be: a Lopóhalmi-járást, a Fürjhalmi-járást, a Verestenger-járást, illetve a Zajgató-járást. Közülük egyet 15–20 évig pihentettek, majd feltörték, és egy másikat pihentettek. A másik három járást szántották, de csak kettőbe vetettek, egyet ugaron hagytak, ennek rendje pedig az ugaros-nyomásos szisztéma szerint forgott. Ezeken a területeken a földeket rendszeresen újraosztották. A művelés rendjét a közösség határozta meg. Az *Ugar* helynév létrejöttével ennek a rendszernek a megszűnése után, a 19. század vége felé, a tagosítással számolhatunk. Nem ismert azonban, miért épp a Zajgató-járásnak ez a fele lett *Ugar*-ként megjelölve. **Zugar**-nak az *Ugar* névelős szerkezet téves a *Zugar* tagolása eredményeként mondják. Ez a helynevekben és a közszavakban is gyakran előforduló jelenség. — DRAVICZKY 1990: 13, ÉGy., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 52, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 8, OROSZ 1982: 3. — T21-E1E2.

Új Alsó temető lásd **Alsó temető**

Új Élet lásd **Új Élet-központ**

Új Élet-baromfitelek 2024: *Új Élet-baromfitelek*. — Két baromfitelep, az Új Élet Egyes és Kettes baromfitelep a belterületről északra, a Vasvári út mellett. Vö. Hármás-baromfitelep. — ÉGy. — T13-H2.

Új Élet bekötőút 2024: *Új Élet bekötőút*. — Út a belterületről északra, a Pusztán, a Vasvári út és a Temető-dűlő között. Ez vezet az egykori Új Élet-központba. — ÉGy. — T13-H2.

Új Élet-Hármás-baromfitelep lásd **Hármás-baromfitelep**

Új Élet-központ 2024: *Új Élet-központ*, 2012: *Új élet ~ Új élet központja*, 1967: *Új Élet Tsz.* — Egykori téveszközpont a belterületről északra, a Temető-dűlő útja mellett, közel a belterülethez. *Új Élet téesz*, *Új Élet* és *Új Élet központja* néven is említik. — ÉGy., Hnt. — T14-A2.

Új Élet központja lásd **Új Élet-központ**

Új Élet-Réti-központ 2024: *Új Élet-Réti-központ ~ Jóna-tanya*. — Egykori tanya, majd téveszközpont a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telken. A tanyát a tulajdonosáról nevezték *Jóna-tanyá*-nak, a téveszközpont pedig az elhelyezkedése alapján kapta a nevét. — ÉGy. — T19-E2.

Új Élet téesz lásd **Új Élet-központ**

Új Felső temető lásd **Temető 1.**

Újházshely 2024: *Újhászhej ~ Hászhej*, 2019: *Újházshely, Alumíniumtelep, Nyomortelep, Rákositelep*, 2012: *Újházhej*, 1990: *Új házshely*, 1981: *Újházshely*, 1973: *Újházshely*, 1972: *Hászhej*, 1967: *Újházshely*. — Településrész a belterület északi részén, a Háromrózsa városrész mellett. A második világháborúig mezőgazdasági terület volt a Pusztarészeként, majd utcákat nyitottak rajta. 1950-ben kezdődött meg a betelepülése. Ezért említik **Házshely** és **Újházshely** néven is. Többnyire nehéz anyagi helyzetű családok költöztek ide, akik kis méretű házakat építettek, melyek falazata vertfalból vagy vályogtéglából, tetőzetének héjazata pedig kukoricaszárból vagy szalmából készült. Ezért ekkoriban több gúnyneve is volt a városrésznek: **Alumíniumtelep, Nyomortelep, Rákositelep**. Kilenc utca (a Brassay Károly, a Kabay János, a Liliom, a Nefelejcs, a Nyúl, a Pacsirta, a Pázsit, a Rétisas és a Tar Kálmán utca), valamint az Eszlári út tartozik ide. Az alsó része a rendszerváltás utáni várostérképeken *Temetőoldal*-ként szerepel. — DRAVICZKY 1990: 110, ÉGy., Hnt., KÖRÖSI 1972: 11, KUTASI 2019b: 73, MoFnT. 2/9. — T29-E1.

Újkerti-szőlők lásd **Újszőlő**

Új-kút 1. 2015: *Új-kút*, 1992: *Új kút*. — Kétegémű kút a település déli–délnyugati határában, a Közös-legelőn, a Görbeházi úttól nem messze északra, a Domb-szegtől délre. A 20. század közepén, a többi gulyakútnál később ásták, erre utal az *új* előtag. — DRAVICZKY 1992: 117, MÁRÓ 2015: 174. — T12-C5.

Új-kút 2. 1992: *Újkút, Kanalas kút*, 1990: *Kanalas kút, Új kút*. — Egykori kút a település déli határában, a Közös-legelőn, a Görbeházi út és a Polgári út között, szántott területen. A Közös-legelő Görbeházi út és Polgári út közötti részén a 20. század első felében legalább tíz gulyakút volt, ez a legdélebbi. A nagygyulát itt is itatták. Későbbi ásású kút volt, ezt mutatja az *Új-kút* névváltozat. A **Kanalas-kút** név arra utal, hogy kereket szereltek a kútra, ami kanalakat működtetett. Az egyetlen ilyen kút volt a Közös-legelőn. — DRAVICZKY 1990: 90, térkép, 1992: 118. — T12-B4.

Új-kút 3. 2024: *Új-kút ~ Csordakút*, 2015: *Új-kút*, 2012: *Új-kút*, 1990: *Pál Nagy hidi kút, Újkút*, 1914: *Új kút*, 1884: *Új kút*. — Egyégmű kis kút a település déli határában, a Kis-Kaján-szik

déli részén. A Kis-Kaján-szikben három kút biztosított vizet a csordának, a Görbeházi útról a Keleti-főcsatorna hídja után bal felé letérve ez volt a legdélebbi. A csorda itatására szolgált. Később készült, mint a környékbeli kutak, innen ered az *Új-kút* elnevezése. Erre a kútra vonatkozhat a **Pálnagy hidi kút** név is, ugyanis a kút a Pálnagy híd közelében volt. Ma egyszerűen **Csordakút**-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 92, térkép, ÉGy., HKFT., MÁRÓ 2015: 178, T16.T.119, T16.T.563. — T20-C2.

Új-kút 4. 1912: *Új kút*, 1884: *Új Kút*. — Egykori kút a település északkeleti határában, a Pusztarész közepén. — HKFT., T16.T.460. — T7-F4.

Új-osztás 2024: *Új-osztás*, 2012: *Újosztás*, 2003: *Újosztás*, 1995: *Újosztás*, 1990: *Újosztás*, 1985: *Újosztás*, 1981: *Újosztás*, 1973: *Újosztás*, 1972: *Új osztás*, 1967: *Újosztás*, 1944: *Újosztás*, 1938: *Újosztás*, 1937: *Újjosztás*, 1926: *Újosztás*, [1920]: *Ujosztás*, 1891: *Új osztás*, 1886: *Új osztás*, 1871–1872: *Új osztás, Ujosztás*. — Határész a település északnyugati határában, a Tedeji templomtól délre, a Zöld-halomtól kelet–északkeletre. Magába foglalja a Bába-telket és a Juhlegelő északi részét. 1873-ban osztották ki, előtte legelőként hasznosították. Vö. **Új-osztás-tanya**. — DRAVICZKY 1990: 24, ÉGy., Hnt., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 19, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 8, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.12, T9.Ny.117. — T12-B2C1C2.

Új-osztás-tanya 1914: *Új Osztás tn. [tanya]*, 1912: *Új Osztás tn. [tanya]*, 1900: *Új-Osztás tn. [tanya]*, 1884: *Új-osztás tn. [tanya]*, 1884: *Új Osztás tn. [tanya]*, [1884 k.]: *Új Osztás tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település északnyugati határában, az Új-osztás délkeleti részén. A legkorábbi tanyák között nem volt ritka, hogy nem a tulajdonosról nevezték el, hanem arról a határreszről, ahol az első tanyák egyikeként épültek. — HKFT., T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T12-D2.

Új sor utca lásd **Baross utca**

Új sportcsarnok lásd **Sohler-gyár**

Újszőlő 2024: *Újszőllőü*, 2012: *Újszőllő*, 2003: *Újszőllő*, 1995: *Újszőllő*, 1990: *Csókos-kert, Újszőllő, Újszőllős kert*, 1985: *Újszőllő*, 1972: *Újszőllőü*, 1969: *Új szőlő*, 1967: *Újszőllő*, 1956: *Újszőllő*, 1937: *Újj széllő*, [1930]: *Új Szöllő*,

1926: *Újszőlő*, [1910 k.]: *Új szőlő kert*, 1904: *Új szőlő*, 1899: *Újkerti szőlők*. — 84 hold egykori szőlőskert, ma belterületi településrész a település nyugati határában. Régebben kender is termelték benne. 1873-ban kerítették le a szőlőskertnek, 1874-ben történt meg a kiosztása: ez a legkésőbb kialakított szőlőskert. Mára nagyobb része beépült, és a belterülethez tartozik. Nevéről a helyi emlékezet úgy tartja, hogy először **Csókos-kert**-nek akarták elnevezni, az itt található Csókos-kútról. De kialakítása után egy évvel a fagy tönkretette a gazdák telepítését, így elvetették e nevét, és végül a korára tekintettel az *Újszőlő* név mellett döntöttek. Korábban *Új-szőlő(s)kert*-nek és *Újkerti-szőlők*-nek is nevezték. — DRAVICZKY 1990: 25, 26, ÉGy., Hnt., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 15, T0.26.33.1, T0.26.33.4, T9.DvT.1502, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-B2.

Új-szőlőkert lásd **Újszőlő**

Új-szőlőskert lásd **Újszőlő**

Újtelep 1. 1990: *Újtelep*. — Településrész a belterület déli részén, a Baross és Attila utcáktól a külterület felé esik. Az első világháború után épült be, innen ered az elnevezése. Ez az utolsó olyan városrésze Hajdúnánásnak, amely illeszkedik a település hagyományos sugaras-halmazos településszerkezetéhez. — DRAVICZKY 1990: 113, KUTASI 2024. — T28-C4, T29-E4.

Újtelep 2. 2024: *Újtelep*. — Tedej lakott településrésze. Az Állami gazdaság létrejötte után a mellé kiépülő lakótelepet kezdetben *Újtelep*-ként jegyezték a hivatalos iratokban, az utcanevet csak később kezdték el használni. — BARNA 2024. — T27-F4G4.

Újváriné földje lásd **Nagy Kálmán földje**

Újvári-tanya lásd **Csohány Anti tanyája 3.**

Új városháza lásd **Városháza 1.**

Újvárosi-kút 1990: *Újvárosi kút*. — Egykori kút a belterület északkeleti részén, a Nyíregyházi és a Dobó István utca sarkán, ma már nincs meg. Tehetős parasztemberről nevezték el, akinek a háza előtt a kút állt. — DRAVICZKY 1990: 123. — T29-E2.

Újvárosi kövesút lásd **Újvárosi út**

Újvárosi Miklós utca 2024: *Újvárosi Miklósys ucca*, 2011: *Újvárosi Miklós utca*, *Nyisztor György utca*. — Utca Tedej nyugati, Alsóte-

dej településrészén, az Erdősor utcából nyílik. Korábban **Nyisztor György utcá**-nak hívták. 2011-ben nevezték el Újvárosi Miklósról (1913–1981), a hajdúnánási születésű botanikusról. Ma is ez a hivatalos neve. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T27-F4.

Újvárosi-nyárfás 2012: *Újvárosi-nyárfás*. — Nyárfasor a település déli határában, a Vidi-földön, az Újvárosi út mellett. — ÉGy. — T20-D4.

Újvárosi-tanya 2012: *Újvárosi-tanya*, 1972: *Újvárosi tanya*, 1923: *Újvárosi tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztá közepső részén. Tulajdonosáról, Újvárosi Gáborról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 52, T0.26.33.10. — T7-F5.

Újvárosi út 2024: *Újvárosi út ~ Balmazújvárosi út*, 2012: *Újvárosi út ~ Újvárosi kövesút ~ Kövesút*, [1920]: *Balmazújvárosi út*, 1899: *Újvárosi út*, 1858: *Újvárosi út*. — Út a település déli határában, a belterület déli szélétől a hajdúböszörményi határig. Balmazújváros felé vezet. Rendszerint *Újvárosi út*-ként említik, de előfordul *Újvárosi kövesút*-ként és *Kövesút*-ként is. Hivatalosabb helyzetekben használják a *Balmazújvárosi út* névváltozatot is. Vö. Újvárosi-nyárfás, Újvárosi útra dűlő. — ÉGy., T9.DvT.1502, T9.HvT.55, T9.Ny.117. — T20-D1, T28-D5.

Újvárosi útra dűlő 1769: *Ujvarosi utra Dűllő*. — Földterület a település déli határában, a Vidi-földön, az Újvárosi út mellett. Pontos helye nem ismert. — L9.V.301.c/3.

Újvidék utca lásd **Szabó Dezső utca**

Úri kaszinó lásd **Múzeum**

Úri Mihály-tehenészet 2024: *Úri Miháj-tehenészet*. — Tehénészet a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földtől északra, a Keleti-főcsatorna és az Újvárosi út között. Tulajdonosáról nevezték el. — ÉGy. — T20-C3.

Úri-tanya 1. 2024: *Úri-tanya*, 1972: *Úri tanya*, 1923: *Úri tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település déli határában, a Közös-legelő déli részén, a Kadarcstól keletre, a hajdúböszörményi határ közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 52, T0.26.33.10. — T19-H3, T20-A3.

Úri-tanya 2. 2024: *Úri-tanya*. — Egykori tanya a település déli határában, a Vidi-földön, az Újvárosi út mellett, a Béke kettessel szemben.

Úri Mihályék laktak benne, róluk nevezték el. — ÉGy. — T20-D4.

Ustron utca 2024: *Ustrony ucca*, 2011: *Ustron utca*. — Utca a belterület északi részén, a Kossuth utca és a Tiszavasvári út között. A 20. század első felében itt még nem volt utca, később alakították ki. 2011-ben nevezték el Ustroínról, Hajdúnánás lengyel testvérvárosáról, a hivatalos névforma: *Ustron utca*. Az előtag ejtése nem egységes, jellemzően *Ustrony*-ként mondják, de más ejtésváltozatok is előfordulnak. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T28-D2.

Úsztató 2024: *Úsztatóy*, 2012: *Úsztató*, 1972: *Úsztatóy*, 1854: *Úsztató*, 1783/1867: *Úsztató*, 1783: *Úsztató*. — Egykori nagyobb kiterjedésű vízállás, ma lapos a település déli határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Varjason, az Úsztató-érből ágazik ki. Nevét a helybeliek úgy magyarázzák, hogy az állatokat fürdették itt. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 52, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.HvT.39. — T19-H1.

Úsztató-ér 1990: *Úsztató-ér*, 1973: *Úsztató ér*, 1972: *Úsztatóy ér*, 1854: *Úsztató ér*, 1783/1867: *Úsztató ér*, 1783: *Úsztató ér*. — Vízfolyás a település déli határában, a Fürj-érnek a Görbeházi úttól északra haladó ágát nevezték így. Belőle ágazik ki az Úsztató, ahol az igás állatokat fürdették. — DRAVICZKY 1990: 70, KÖRÖSI 1972: 52, MÓDY 1973: 21, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.HvT.39. — T12-D5.

Utas-ér lásd Hajdúnánási-tápcsatorna

Utas-ér halma lásd Utas-ér-halom

Utas-ér-halom 1990: *Utasér halom*, *Ludasér halom*, 1972: *Útasér halom*, 1943: *Utasér-halom*, 1941: *Utasér-halom*, 1923: *Utasér-hlm. [halom]*, 1914: *Utasér halom*, 1912: *Utasér halom*, 1904: *Utasérhalom*, 1900: *Utasér halom*, 1891: *Utasér halom*, 1884: *Utasér halom*, [1884 k.]: *Utasér halom*, 1871–1872: *Utasér halom*, [1800]: *Utas Ér Halma*, 1770: *Utas Halom*, coll., 1767–1779: *Utas halom*. — Egykori kiemelkedés a település északi határában, az Utas-ér mellett. A történeti források szerint eredetileg **Utas-halom**-nak hívhatták, s ez az elnevezés esetleg arra utal, hogy út vezetett át a kiemelkedésen. Az Utas-ér víznévvel való összefüggése kétségtelen, de a két objektum nevének kronológiai viszonya nem deríthető fel egyértelműen. **Utas-ér halma** néven is szerepel. Egy ízben **Ludas-ér-halom** formá-

ban is feltűnik, ami vagy tévesztés (akárcsak az Utas-ér Kutas-ér névformája), vagy pedig valós névváltozat, s a közeli Ludas-érre utal. — DRAVICZKY 1990: 57, HKFT., téves lokalizációval, KÖRÖSI 1972: 52, L16.IV.9/46, MaKF., T0.26.33.4, T0.26.33.10, T1.S.11.830/23, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.40, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T6-A4.

Utas-ér-lapos 1858: *Utasér lapos*, 1855: *utas ér legelő*, 1835: *Kutas ér lapossa*. — Vizes terület, legelő volt a település északi határában, az Utas-ér vizétől délre. Csak 19. századi forrásokból adatolható, s egy helyütt **Utas-ér-legelő**, másutt pedig **Kutas-ér laposa** alakban szerepel, ugyanott az Utas-ér is Kutas-érként jelenik meg. — L9.V.301.c/1, T9.HvT.48/1–4, T9.Ny.34. — T6-B4.

Utas-ér-legelő lásd Utas-ér-lapos

Utas-ér-tanya 1914: *Utasér tn. [tanya]*, 1912: *Utasér tn. [tanya]*, 1900: *Utasér tn. [tanya]*, 1884: *Utasér tn. [tanya]*, [1884 k.]: *Utasér tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település északi határában, az Utas-ér mellett, a Horgoló területén. — HKFT., téves lokalizációval, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T5-H4.

Utas-ér-torok [1800]: *Utas Ér Torok*. — Vizes terület volt a település északnyugati határában, az Utas-ér mellett, talán annak torkolata lehetett. — T9.HvT.40.

Utas-halom lásd Utas-ér-halom

Uzonyi-lapos 1990: *Uzonyi-lapos*, 1858: *Csehalom lapos*, 1853–1854: *Cseh halma alatti lapos*, 1776: *Cse Halma alatt lévő Lapos*, loc., *Cseh Halma alatt lévő Lapos*, loc. — 8-10 hold területű kaszáló, legelő a település északkeleti határában, a Pusztá északnyugati részén, a Cseh-halom közelében. A történeti forrásokban **Cseh-halom-lapos**-ként említik, a *Cseh halma alatti lapos* és *Cseh halma alatt lévő lapos* említések körülíró szerkezetek. Az újabb *Uzonyi-lapos* névben személynév rejlik, tulajdonosáról kaphatta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 61, L9.V.301.c/1, L16.IV.9/46, T9.Ny.34. — T6-D4.

Uzonyi-kút lásd Jolánka-kút

Vácsi-dűlő lásd Vácsi földje

Vácsi földje 2012: *Váci földje ~ Váci méltóságos úr birtoka*, 1990: *Vácsi-dűlő*, 1981: *Niczki III.*

dűlő, 1891: *Nyiczki III. dűlő*, 1871–1872: *Nyiczki III. dűllő*. — Földterület a település északi határában a Nyiczky-földön, a Vasvári úttól nyugatra. A kataszteri térképeken **Nyiczki-Harmadik-dűlő** megjelöléssel szerepel. Egy Váczi József nevű református gimnáziumi tanár tulajdona volt: a helybeliek ezért **Váczi-dűlő**, majd **Váczi földje** és **Váczi méltóságos úr birtoka**-ként említik. Vö. Váczi-lapos. — DRAVICZKY 1990: 38, ÉGy., MoFnT. 2/9, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T13-G1.

Váczi-lapos 2012: *Váci-lapos*, 1990: *Váczi-lapos*, *Iszapos rét*, 1943: *Iszapos rét*, 1914: *Iszapos rét*, 1912: *Iszapos rét*, 1900: *Iszapos rét*, 1884: *Iszapos rét*, [1884 k.]: *Iszapos rét*. — Vizes terület a település északi határában, a Vasvári út mellett nyugatra. Váczi Józsefről kapta a nevét, akinek volt itt földje. A korábbi megjelölése **Iszapos-rét** volt, amely a terület vízállásos jellegével van összefüggésben. Vö. Váczi földje. — DRAVICZKY 1990: 79, ÉGy., HKFT., T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T13-G1.

Váczi méltóságos úr birtoka lásd **Váczi földje**
Vad Anti tanyája 2024: *Vad Anti tanyája*. — Tanya a belterülettől északnyugatra, a Polgári út mellett déli irányban, a Kolbász kanyartól nyugatra. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T13-F3.

Vadászi-kút 2007: *Vadászi-kút*, *Névtelen[-kút]*, 1990: *Vadászi kút*. — Egykori kút a belterület keleti részén, a Kiss Ernő utca elején, ma már nincs meg. A *Vadászi-kút* nevet egy Vadászi nevű kovácsról kapta. A **Névtelen-kút** mögött is személynév rejlik, Névtelen Anti volt annak az utcának (vö. Névtelen Anti köze) a névadója is, ahol a kút állt. A kutak Hajdúnánáson rendszerint arról a családról kapták a nevüket, amelyiknek a háza előtt álltak. — DRAVICZKY 1990: 125, FEHÉR 2007b: 230. — T29-E3.

Vad-dűlő 2024: *Vad-dűllőü*. — Földterület a település déli–délkeleti határában, a Vidi-föld nyugati részén. Itt volt Vad Imre tanyája, erről nevezték el. Vö. Vad Imre kereszdűlő, Vad Imre-tanya. — ÉGy. — T20-C3D3.

Vad Imre kereszdűlő 1990: *Vad Imre kereszdűlő*. — Dűlőút a település keleti–északkeleti határában, a Pusztán; a Kis-Rezes egyik útját és a Nagyságos-dűlőt kötötte össze. Azért mondják

kereszdűlőnek, mert nyugat–keleti irányú, és észak–déli irányú dűlőket keresztez. Vad Imréről kapta a nevét, akinek az út mellett volt a tanyája és a földje. Vö. Vad-dűlő, Vad Imre-tanya. — DRAVICZKY 1990: 30. — T14-C2.

Vad Imre-tanya 2024: *Vad Imre-tanya*. — Egykori tanya a település déli–délkeleti határában, a Vidi-földön, az Újvárosi útnál, a Boda-tanya mellett. Tulajdonosáról kapta a nevét. Vö. Vad-dűlő, Vad Imre kereszdűlő. — ÉGy. — T20-D3.

Vágó-dűlő 1990: *Vágó-dűlő*, *Vágó Lajos-dűlő*. — Földterület és dűlőút a település déli–délkeleti határában, a Vidi-föld északnyugati szélén. A Dráviczky-dűlő folytatása. Tulajdonosáról kapta a nevét, akinek földje és tanyája is volt a területen. **Vágó Lajos-dűlő**-ként is említették. — DRAVICZKY 1990: 32. — T20-C3.

Vágóhid 1. 2024: *Vágóhid*, 2012: *Vágóhid*, 1990: *Vágóhid*. — Vágóhid a belterület délkeleti részén, a Petőfi utca és a Böszörményi út találkozásánál. Ma is üzemel. — DRAVICZKY 1990: 135, ÉGy. — T29-E5.

Vágóhid 2. 1990: *Vágóhid*, [1910 k.]: *Közvágóhid*. — Egykori városi vágóhid a belterület déli részén. Ma a Fürdő működik a helyén. Korábban **Közvágóhid** nevet viselt. — DRAVICZKY 1990: 221, T0.26.33.1. — T28-C5.

Vágó Lajos-dűlő lásd **Vágó-dűlő**

Vágó-tanya 1927: *Vágó tn. [tanya]*, 1900: *Vágó tn. [tanya]*, 1884: *Vago tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlő keleti szélén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., T16.HvT.526, T16.HvT.562. — T19-F2.

Vágott-laponyag 1914: *Vágot telek*, 1912: *Vágot telek*, 1884: *Vágot telek*, 1858: *Vágott laponyag*, *Vágot telek halom*, 1783/1867: *Vágott laponyag*, 1783: *Vágott laponyag*. — Kiemelkedés a település déli határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Görbeházi úttól délre, a Varjasnál, a Malom-ér kanyarulata mellett. A név előtagja talán arra utal, hogy a domb csonkolt lehetett a névadáskor. A név utótagjaként a *laponyag* nem a településen ma ismert 'alacsonyan fekvő, s ezért gyakran vízállásos terület, lapos' jelentésben szerepel, hanem az 'árterületből, mocsárból kiemelkedő, rendszerint kör alakú, enyhén lejtős oldalú, lapos domb' jelentéstartalommal. Később, talán

a *laponyag* jelentésváltozásával párhuzamosan az utótagot a *telek*-re cserélték, melynek szintén van kiemelkedés jelentése, így jöhetett létre a **Vágott-telek** névalak. A 19. századi második katonai felmérés térképén mindkét névforma szerepel: a *Vágott-telek* a *halom* utótaggal, **Vágott-telek-halom**-ként a kiemelkedés nevéként áll, a *Vágott-laponyag* pedig egy kiterjedt mocsaras határrész nevéként. Ez talán a korabeli névhasználók és a térképkészítők bizonytalanságát jelezheti a *laponyag* földrajzi köznévvvel kapcsolatban, de egyszerű hiba is lehet, ami nem ritka ennél a térképnél. — FKNT., HKFT., MKFT., T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.563. — T20-B1.

Vágott-telek lásd **Vágott-laponyag**

Vágott-telek-halom lásd **Vágott-laponyag**

Vajas-ér lásd **Patkós-éri-csatorna**

Vakdűlő 1990: *Vak-dűlő*. — Egykori dűlőút és földterület a Pusztá nevű határrészen, közel a belterülethez. A dűlőút az Eszlári útig tartott, aztán árokként folytatódott, amelynek partján gyalogút vezetett. A csak az egyik oldalán megközelíthető dűlőt a nyelvterület más részein is *vakdűlő*-nek nevezik. A dűlőutat később felszántották. Az elnevezés a mellette fekvő földterület nevéként is használatos volt. — DRAVICZKY 1990: 30, FKNT. — T13-H3, T14-A3.

Választó dűlő 1. 1990: *Választó-dűlő*, 1981: *Jámbor-dűlő*. — Dűlőút a település déli-délkeleti határában, a Zajgató és a Vidi-föld között. Nevét az magyarázza, hogy ezt a két határrészt választja el egymástól. Jámbor Sándor földje mellett haladt el, ezért **Jámbor dűlő**-nek is nevezték. — DRAVICZKY 1990: 32, MoFnT. 2/9. — T21-E3.

Választó dűlő 2. 2012: *Választó dűlő*, 1990: *Választó-dűlő*. — Út a település északnyugati határában, az egykori Tedej birtokon. Az Egyház rétjét és a Város-rétet választotta el egymástól, innen ered az elnevezése. — DRAVICZKY 1990: 36, ÉGy. — T5-E5.

Vályogvető 1990: *Vályogvető*. — Vályogvető gödrök a belterülettől északkeletre, a Raducánál. — DRAVICZKY 1990: térkép. — T13-G2.

Vályús-hát 2012: *Vájus-hát*, 1990: *Vályus-hát*, 1972: *Vájushát*, 1938: *Vájus-hát*. — Enyhe kiemelkedés a település északkeleti határában, a Pusztá középső részén. Nevét onnan kapta, hogy

a tetején hosszú, vályúszerű mélyedés van. — DRAVICZKY 1990: 40, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 52, MOLNÁR 1938a: 8. — T14-B1.

Ványi doktor köze lásd **Gábor Áron utca**

Váradi-dűlő 2024: *Váradi-dűllőü ~ Murvaji-dűllőü ~ Domán-dűllőü | Domán lány örököüte aszt a tanyát, oszt Váradiné lett.* 2012: *Murvai-dűlő*, 1990: *Murvai-dűlő*, 1972: *Murvai dűllőü*. — Földterület a település északkeleti határában, a Pusztán. Keletről, a hajdúdorogi határ felől számítva az ötödik észak-déli irányú dűlő. A dűlőbeli tanya tulajdonosairól kapta a neveit. Korábban **Murvai-dűlő**-ként ismerték, napjainkban **Várad-dűlő**-ként emlegetik leginkább, de a tanya előző tulajdonosáról **Domán-dűlő**-nek is hívták. Vö. Váradi-tanya. — DRAVICZKY 1990: 28, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 41. — T14-B2.

Váradi-lapos lásd **Csohány-lapos**

Váradi-tanya 1. 2024: *Váradi-tanya*, 1972: *Váradi tanya*, 1923: *Váradi tny. [tanya]*. — Tanya a település keleti határában, a Pusztán, a Nyíregyházi út közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 53, T0.26.33.10. — T14-B3.

Váradi-tanya 2. 2024: *Váradi-tanya*, 2012: *Váradi-tanya*, 1972: *Váradi tanya*, 1923: *Várad-tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Réten, a Veresnád-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 53, T0.26.33.10. — T11-G3.

Varga-dűlő 1990: *Varga-dűllő*. — Földterület a település északi határában, a Keleti-főcsatorna és a vasút között, a Nyiczky-föld déli dűlője. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: 38. — T13-F1.

Varga-föld 2024: *Varga-főüd*. — Földterület a település északnyugati határában, az Elő-háttól nyugatra, a sarkánál emelték a Tedeji templom emlékkeresztjét. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T5-G5.

Varga Laci-tanya lásd **Varga László tanyája**

Varga-lapos 1990: *Varga-lapos*. — 15 hold területű kaszáló és legelő a település északi határában, a Keleti-főcsatornától keletre, a Verestenger-járásban, az M3-as autópályától északra. Varga Sándor főorvos tulajdona volt, erre utal az elnevezés. — DRAVICZKY 1990: 80. — T13-F1F2.

Varjas

Fotó: Szólláth Zoltán

Varga László tanyája 2024: *Varga László tanyája ~ Varga Laci-tanya*. — Tanya a település déli-délkeleti határában, a Vidi-föld középső részén, az Ormós-dűlőben, a Vidi-földi iskolától nem messze. **Varga Laci-tanya**-ként is említik, nevét a tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T21-E4.

Varga Miklós-tanya 2024: *Varga Miklós-tanya*. — Tanya a település északnyugati határában, a Szederkényi országút közelében, a Hortobágyi-csatornától nyugatra. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T11-G2.

Varga-sziget 2012: *Varga-sziget*, 1990: *Varga sziget*. — Földterület, legelő a település északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Forgács-háti-csatorna közelében, a tiszavasvári határszélen. Vizes időkben a környéket víz borítja, ez a terület azonban akkor is száraz marad, erre utal a név *sziget* utótagja. Nevét a helybeliek egy Varga nevű gulyással hozzák kapcsolatba. — DRAVICZKY 1990: 55, ÉGy. — T5-F3G3.

Varga-tanya 2024: *Varga-tanya | A Varga Sanyi bátyám meg a Miklózs bátyám egymás mellett*. 2012: *Varga-tanya*, 1972: *Varga tanya*, 1923: *Varga tny. [tanya]*. — Egykori tanyacsoport a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlő északi részén. Tulajdonosairól kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 53, T0.26.33.10. — T19-E1.

Varjas 2024: *Varjas*, 2012: *Varjas*, 1990: *Varjas*, 1972: *Varjas*, 1938: *Varjas*, 1937: *Varjas*, 1822: *varjasi* járás, 1787: *Varjas*, 1733: *Varjas*, praed., 1715: *Varjas*, praed., 1702: *Varjas*, 1611: *Varjas*, 1605: *Waryas*, deserta possessio, [17. sz.]: *Varjas*, 1598: *Warias*, 1597: *Varjas*, 1581:

Warias, 1580: *Waryas*, 1579: *Waryas*, 1572: *Varjas*, 1570: *Varjas*, 1565: *Varias*, *Warias*, *Waryas*, 1564: *Varias*, *Warias*, 1549: *Waryas*, 1520: *Varjas*. — Egykori település, ma határrész a település déli határában. A régészeti feltárások Árpád-kori, 12. századi falu létét igazolják a területen, első írásos említése azonban csak a 16. század elejéről maradt fenn, s ekkor már a térség egyik legjelentősebb települése a források szerint. A 17. század elején Bocskai adományai között szerepelt mint elhagyott birtok, a 18. század első felét követően azonban elveszítette önállóságát, különállása megszűnt. A térség a Fürjhalom-járásba tartozott, amin parlagolós nyomásos gazdálkodás folyt. A határrész megnevezésére azonban napjainkig megőrződött a *Varjas* név, amely a *varjú* madárnévből alakulhatott -s képzővel, és minden bizonnyal arra utalhatott, hogy sok varjú tanyázott a környéken. Esetleg személynévből való alakulásával is számolhatunk. Vö. *Varjas-ér*, *Varjasi-erdő*, *Varjas-telek*, *Varjú-lapos*. — BARCSA 1900: 25, DANI et al. 2023: 62, DÁVID 2001: 387, DRAVICZKY 1990: 16, ÉGy., E156 1: 9a, 59: 6d, 89: 2, 89: 4, 93: 38, 94: 23, 97: 23, 97: 24, 97: 25a, 97: 26, 115: 74, FNESz., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 19, MAKSAY 1990: 2/702, MOLNÁR 1938a: 7, N 78, OROSZ 1973: 90, SUGÁR 1974: 451, TKD. 1: 217. — T19-H1, T20-A1.

Varjas-ér 2024: *Varjas-ér*, 2021: *Patkóséri-csatorna*, 1990: *Varjas-ér*, 1981: *Varjas-ér*, 1972: *Varjasér*, 1943: *Varjas ér*, 1941: *Varjas ér*, 1923: *Varjasér*, 1914: *Varjas ér*, 1912: *Varjas ér*, 1900: *Varjas ér*, 1884: *Varjas ér*, [1884 k.]: *Varjas ér*, 1858: *Varjas ér*, 1854: *Varjas ér*, 1783/1867: *Varjas ér*, 1783: *Varjas ér*. — Vízfolyás a település

déli határában, a Varjas határrészen. A Malom-ér északi szakasza: a víznek a további szakaszai is azonos nevet viselnek azzal a területtel, amelyen épp átfolynak, vö. Zagolya-ér, Ökör-ér. Hivatalos vízügyi neve *Patkós-éri-csatorna*, a vízfolyás kanyarulatáról nevezték el, ami valóban patkó alakban kanyarodik. — DRAVICZKY 1990: 70, ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 53, MaKF., MKFT., MoFnT. 2/9, T0.26.33.9, T0.26.33.10, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.HvT.39, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T19-H1.

Varjas-erdő 2024: *Varjas-erdő*, 2012: *Varjas-erdő* ~ *Varjas-erdő*, 1990: *Varjasi erdő*. — Tölgyerdő a település déli határában, a Varjas határrészen. 1952-ben telepítették. *Varjasi-erdő*-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T19-H1, T20-A1.

Varjasi-erdő lásd **Varjas-erdő**

Varjas-telek 1990: *Varjas telek*, 1972: *Varjas telek*, 1783: *Varjas telek*. — Földterület a település déli határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Görbeházi úttól délre, a Varjas-ér kanyarulatában, a Varjason. Erre utal a név. — DRAVICZKY 1990: 46, 70, KÖRÖSI 1972: 53, T9.HvT.5/b. — T19-H1, T20-A1.

Varjú-lapos 1990: *Varnyú-lapos*. — Alacsonyabb fekvésű terület a település déli határában, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Varjas határrésznél, átnyúlik a Zagolyára. A helybeliek szerint a varjak kedvelték a vidéket, innen kapta a terület a nevét. — DRAVICZKY 1990: 72. — T20-A1.

Város földje lásd **Városi-földek**

Városháza 1. 2024: *Városháza*, 2012: *Városháza* ~ *Tanács háza*, 1990: *Városháza*, *Új Városháza*, 1969: *Tanács háza*, 1874: *Város Háza*.

Varjas-erdő

Fotó: Reszegi Katalin

— Épület a belterület központjában, a Köztársaság tér 1. szám alatt. 1874-ben építették, s akkor vette át a korábbi, a Régi városháza funkcióját. *Új városháza*-nak is nevezték, később egy ideig *Tanács háza* volt a neve. — BUCZKÓ 2014: 19, DRAVICZKY 1990: 154–155, 159, ÉGy., T9.Ny.208. — T29-E3.

Városháza 2. lásd **Járásbíróság**

Városi-földek 2012: *Városi-földek*, 1990: *Városi földek*, 1904: *Város földje*, 1856: *Nánási adományos rét*. — Földterület a település északnyugati határában, a Göndör-rónától északra. *Város földje*-ként is említették. A 20. századból adatolható nevek arra utalnak, hogy ez a határrész a város tulajdonában volt, szemben a szomszédos Egyház rétjével, illetve Egyház földjével. Egy 19. századi térképen *Nánási-Adományos-rét*-ként szerepel. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy., T0.26.33.4, T9.HvT.49. — T11-H1.

Városi fürdő lásd **Fürdő 1.**

Városi gyár lásd **Téglagyár**

Városi-kert 1990: *Városi kert*, 1943: *Városi-kert*, 1941: *Városi-kert*, 1914: *Városi-kert*, 1912: *Városi-kert*, 1884: *Városi kert*, 1884: *Városi-kert*, [1884 k.]: *Városi-kert*. — Földterület a belterülettől nyugatra, az Újszőlőtől délre. — DRAVICZKY 1990: térkép, HKFT., MaKF., T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.563, T16.T.573. — T13-G4.

Városi kertészet 2024: *Városi kertészet* | *A meleg vízzel, ami fojt a fürdőüből, azzal fűtöttük a melegágyat*. 2012: *Városi kertészet*, 1990: *Városi kertészet*, 1969: *Kertészet*. — Egykori kertészet a belterület déli részén, a Fürdő utcán. Ma parkoló van a helyén. A város tulajdonában volt. — DRAVICZKY 1990: 143, ÉGy., T9.Ny.208. — T28-C5.

Városi könyvtár lásd **Múzeum**

Városi mérlegház lásd **Város mázsája**

Városi piac lásd **Piac 1.**

Városi szeszfőzde 1. 2024: *Városi szeszfőzde*, 1990: *Városi szeszfőzde*. — 1970-ig működő egykori szeszfőzde a belterület keleti részén, a Nagysándor utca 20. szám alatt. A helyére üdítőipari vállalat települt, a városi szeszfőzde pedig a Csepüs-szőlő déli oldalára került át, ma is ott van. — DRAVICZKY 1990: 235, ÉGy. — T29-E3F3.

A Város mázsája az 1980-as években Fotó: Draviczy Imre

Városi szeszfőzde 2. 2024: *Városi szeszfőzde.* — Szeszfőzde a belterület keleti határában a Csepűs-szőlő déli oldalán. — ÉGy. — T29-F3.

Városi-tanya lásd **Város tanyája helye**

Városi téglagyár lásd **Téglagyár**

Város mázsája 2024: *Város mázsája ~ Színámásza ~ Városi mérlegház | Ha valaki vet takarmányt szekírrrel, ot megmírtik.* — Mázsaház a belterület déli szélén, a Vasvári utca végén, az egykori Széna téren. Ezen a helyen régtől fogva terménykereskedelem folyt, és szükségessé vált a mázsáló, amit a város építtetett a 19. század közepén. Ezért hívják *Város mázsájá*-nak és *Városi mérlegház*-nak. Mivel terménymázsáló volt, *Szénámásza*-ként is említik. A helyi kereskedelem miatt a társasági élet fontos színtere volt. Vásárnapokon, mérések alkalmával jelentős számú népesség, sokadalom gyűlt itt össze. A 2000-es években felújították, ma is áll. — BUCZKÓ 2017, ÉGy. — T29-E5.

Város-rét 2012: *Város-rét*, 2003: *Városrét*, 1995: *Városrét*, 1990: *Városrét*, *Város-rétje*, *Bánomrét*, 1985: *Városrét*, 1973: *Városrét*, 1972: *Bánom rít*, 1967: *Városrét*, 1938: *Bánom-rít*. — Földterület a település északnyugati határában, a Nyiczky-rét része, az Elő-háttól nyugatra. Az 1800-as évek elején még nádvági rét és igen jó halászóhely volt. A *Város-rét* és *Város rétje* nevek arra utalnak, hogy egykor a város tulajdonában állt. Korábban *Bánom-rét*-nek is mondták, amit a helyi hagyomány úgy magyaráz, hogy a területet bérbe adták, és sokáig nem termett rajta semmi: „Bánom rít, hogy kivettelek.” – mondta rá a pórus járt bérlő, nem is vette ki újra, de a következő bérlő kincset talált, mire átalakult a mondás: „Bánom rét, hogy ki nem vettelek.”. A *Bánom*-féle helynevek a török hódoltság alá

tartozó területeken terjedtek el, s többnyire valóban azzal állnak kapcsolatban, hogy a földek tulajdonosának csalódást okoztak. Újabban felmerült azonban a latin *bānum* 'eltiltás' főnévből való származtatás lehetősége is. — DRAVICZKY 1990: 19, ÉGy., FNESz., Hnt., KÖRÖSI 1972: 22, MOLNÁR 1938a: 7, 17. — T12-A1.

Város rétje lásd **Város-rét**

Város tanyája lásd **Elő-háti iskola, Város tanyája helye**

Város tanyája helye 2012: *Város tanyája helye*, 1990: *város tanyája helye*, 1858: *Varosi tanya*, 1855: *Város tanyája*, 1835: *Város tanyája*. — Egykori tanya a település északnyugati határában, a Szamár-hát északkeleti csücskében, a tiszavasvári határnál. Az 1830-as években épült, s a gulyában lévő apaállatokat hajtották ide. Eredetileg *Város tanyájá*-nak és *Városi-tanyá*-nak hívták. Később lebontották, de a helye még 1990-ben is kivehető volt. Erre utal a ma is használatos *Város tanyája helye* megjelölés. — DRAVICZKY 1990: 54, ÉGy., L9.V.301.c/1, MKFT., T9.HvT.48/1–4. — T5-F4.

Vásár köz lásd **Hunyadi utca**

Vásártér 2024: *Vásártér*; 2012: *Vásártér*; 1972: *Vásártér* | *A Rít-óudalon kívül esik*. 1969: *Vásártér*, 1891: *Vásár tér*. — Tér a belterület nyugati szélén, a Rétoldal mellett. Hajdúnánás 1799-ben nyert vásártartási privilégiumot, I. Ferenc engedélye alapján évente négyszer itt tartottak vásárokat. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 15, OLÁH 1973: 231, T1.S.78.732/203–319, T9.Ny.208. — T13-G4, T28-B3.

Vásár utca lásd **Hunyadi utca**

Vasúti-kút lásd **Nagy állomási kút**

Vásártér

Fotó: Szólláth Zoltán

Vasúti őrház 1967: *Vasúti őrház*. — Őrház a település nyugati határában, a Vásártér mellett, közel a belterülethez. — Hnt. — T28-B3.

Vasvári kövesút lásd **Vasvári út**

Vasvári Pál utca 2024: *Vasvári ucca ~ Vasvári Pál ucca ~ Dökhordó ucca*, 2012: *Vasvári utca*, 1990: *Vasvári utca, Döghordó köz*, 1982: *Vasvári u[tc]a*, *Döghordó köz*, 1972: *Vasvári ucca, Dökhordó köz* | *It horták a halottakat a Rígi alsóu-temetőbe*. 1969: *Vasvári utca*, 1937: *Dökhordó köz*, 1926: *Vasvári u[tc]a*, [1910]: *Vasvári u[tc]a*. — Utca a belterület déli részén, az Attila utcából nyílik. Ma is ismert a **Döghordó utca** megnevezése, korábban **Döghordó köz** formában említették. Ezek a megjelölések azzal magyarázhatók, hogy ezen az utcán vitték a halottakat a Régi Alsó temetőbe, az 1831-es nagy kolerajárvány idején pedig csak itt lehetett elszállítani a holttesteket. A hivatalos neve *Vasvári Pál utca*, de említik **Vasvári utca**-ként is. — DRAVICZKY 1990: 117, ÉGy., Kiss 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 9, 15, TIMÁRI 1982: 3, T9. HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.208. — T29-E4.

Vasvári út 2024: *Vasvári út ~ Tiszavasvári út*, 2012: *Vasvári út ~ Vasvári kövesút ~ Szentmihályi út*, 1972: *Szemmiháji út*, 1886: *Szentmihályi ország út*, 1858: *Szent Mihályi út*. — Tedejen keresztül (Tisza)vasvári, illetve annak déli része, Szentmihály felé vezető út a település északnyugati határában. Az előbbi település neve jelenik meg a *Vasvári út* mellett a **Vasvári kövesút** elnevezésben, az utóbbira pedig a **Szentmihályi út**, **Szentmihályi országút** megjelölések utalnak. Napjainkban **Tiszavasvári út** néven is említik. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 50, T9.HmT.8, T9.HmT.10, T9.Ny.34. — T6-C5, T13-G1, T27-G5.

Vasvári utca lásd **Vasvári Pál utca**

Véber-tanya 2024: *Véiber-tanya*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlőben, a Subi-tanya mellett. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T19-F1F2.

Vecsei-major lásd **Köröskényi-tanya**

Vecsei-tag 1990: *Vecsei-tag*. — Földterület a település középső részén, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Polgári úttól és a Nyakas-farmtól délre. Tulajdonosáról kapta a nevét. — DRAVICZKY 1990: térkép. — T13-E4.

Végvár [1800]: *Vég Vár*, 1770: *Vég Vár*, insula, 1762: *Vég vár*. — Földterület, vizes időkben sziget

Tedej és Szentmihály (ma Tiszavasvári egy része) határán, a Békás-ér mellett. A hajdúnánási határhoz tartozása a régi térképek alapján nem egyértelmű. A névadás indítékát nem ismerjük, s maga az elnevezés is csak történeti forrásokból adatolható. — L16.IV.9/46, T9.HvT.40, T10. FM.37. — T5-F4.

Vén-kert lásd **Vén-szőlő**

Vén-Öreg-szőlő lásd **Vén-szőlő**

Vén-szőlő 2012: *Vénöreg-szöllő*, 1990: *Vén szőlő*, *Öreg szőlő*, 1937: *Vínkert*, 1902: *Vénkert*, 1856: *Vén szőlő*, 1783/1867: *Öreg szőlő*, 1783: *Öreg szőlő*, 1775: *O kert*, *Régi Szöllős Kert*, 1744: *Oreg kert*, 1744: *Vén s Csutkás Kertben*. — Kert a belterület keleti szélénél, a Csepűs-szőlő egyik része. A legkorábban, 1707–1708 körül kiosztott szőlőskert. Erre utal valamennyi névváltozat: *Vén-szőlő*, **Vén-kert**, **Öreg-szőlő**, **Öreg-kert**, **Ó-kert**, **Régi-szőlőskert**. Régen az egész területen szőlő volt, ma más terményeket termelnek benne, és részben be is épült. A **Vén-Öreg-szőlő** névforma két névváltozat összevonásával alakult, talán a DRAVICZKY-féle gyűjtést közreadó kötet is szerepet játszhatott ennek a megjelenésében: a térképen ugyanis a kötetben tárgyalt névváltozatokat összevonva tüntette fel a szerző. — BARCSA 1902: 118, BUCZKÓ 1992: 7–9, DRAVICZKY 1990: 10, ÉGy., Kiss 1937: 63, L9.V.301.a/1, L9.V.301.c/3, T1.S.78.732/1–14, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b. — T14-B3.

Ventifilt 2024: *Ventifilt ~ Szellőüző ~ Gépipáló-más ~ Lagéjv* | *Ezerkilencáznegyvennyóudzban alakult itt a Gépállomás, majd a Lagéjv*. Egy vasipari cég volt a Titással szemben, abból alakult a Szellőüző Művek. A Jókaji vége, pont a vasút mellet. Rengeteg ventillátort csináltak. 2012: *Szellőző ~ Ventifilt*, 2012: *Gépállomás*, 1990: *Szellőző, Ventifilt, Gépállomás, Csödörös kaszárnya*, 1969: *Szellőzőművek*. — Nagyobb kiterjedésű vállalati telephely a belterület déli részén, a Fürdő utca 2–4. szám alatt. Itt állt az 1895 előtt épült **Csödörös kaszárnya**. Méntelep volt, a csödörös huszárok laktanyájával. Ennek épületében hozták létre 1948-ban a **Gépállomás**-t, aminek azután új telephelye lett a Régi Felső temető területén. 1962-től a Lakatos és Gépipari Vállalat, a **Lagév** működött itt. 1976-tól a légtechnikai berendezéseket gyártó Budapesti Szellőző Művek hajdúnánási telephelye, ezért

Szellőzőművek-ként is szerepel. Ma is gyakran *Szellőző*-ként említik. Később a vállalat hivatalos neve Ventifilt Légttechnikai Zrt. lett, de röviden csak *Ventifilt*-ként emlegetik. — DRAVICZKY 1990: 140, 221–222, 223, ÉGy., T9.Ny.208. — T28-D5.

Verbőczy utca lásd **József Attila utca**

Veres-halom 2024: *Veres-halom*, 2012: *Veres-halom*, 1990: *Veres-halom*, Csorvássy part, 1981: *Veres-halom*, 1972: *Veres halom*, 1943: *Veres-halom*, 1923: *Veres halom*, 1914: *Veres halom*, 1912: *Veres halom*, 1884: *Veres halom*, [1884 k.]: *Veres halom*. — Kiemelkedés a település középső részén, a Verestenger-járásban, a Keleti-főcsatornától keletre, az M3-as autópályától délre. Előtagja a *vörös* színnév *veres* formája. A helybeliek magyarázata szerint arról a tengernyi vörös nádról nevezték el, amely a halomtól pár száz méterre északra termett a Verestenger-járás nevű helyen. PÁSZTOR Éva szerint a helynév előtagja minden bizonnyal a talaj színére utalhat: „a Google Earth légi felvételén a határrész valóban sötétpiros, vörös színű. A talajkutatók szerint az ilyen típusú, ún. réti csernozjom talajok egyik jellemzője, hogy a magas talajvízszint mellett vasmozgás nyomai észlelhetők, amelyek rozsdás foltokként jelennek meg.” Az egy időben megjelenő *Csorvási-part* elnevezés a terület egykori birtokosára utal. A név utótagja a *part* ’magasabb fekvésű terület’ jelentésű földrajzi köznév. — DRAVICZKY 1990: 58, ÉGy., FKnt., HKFT., KÖRÖSI 1972: 53, MoFnT. 2/9, PÁSZTOR 2022: 83, T0.26.33.10, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.563, T16.T.573. — T13-F2.

Vereslámpa köz lásd **Vörösmarty utca**

Veresnád 2024: *Veresnád*, 2012: *Veresnád*, 1990: *Veresnád*, 1972: *Veresnád*, 1938: *Veresnád*, 1937: *Veresnád*, 1902: *Veresnád*, 1858: *Veres Nád*, 1858: *Veresnád*, 1854: *Veres nád*, 1825: *Veres Nád*, 1824/1854: *Veres Nád*, 1808: *Veresnád* aliis *Vörösnád*, pal[us], 1804–1808: *Veres Nád*, pal[us], 1802: *Veresnád*, 1799–1803: *Weres Nád*, 1783: *Veres Nád*, Mor[ast], *Veresnád*, 1782–1784: *Veresnád*, Mor[ast], [1780 k.]: *Veres Nád*, 1768: *Veres Nád*, [18. sz.]: *Veres Nád*. — 150-160 hold vizes terület, gyp, szántó a település nyugati határában, a Rét északi részén, a Polgári úttól délre. A 18. században még

mocsár volt, amely egészen a mai tiszavasvári és a balmazújvárosi határig nyúlt. Tavasszal, amikor megtelt vízzel, népszerű halászhely volt. Görbeháza határába is átnyúlt. Nevét a helyi hagyomány úgy magyarázza, hogy sok vörös nád termett itt, s ez szolgált alapul a névadáshoz. Vö. Veresnád-dűlő, Veresnád eleje, Veresnád farka, Veresnádi-kút, Veresnád-telek. Lásd Veresnád (Görbeháza). — BARCSA 1902: 118, BENCsik 1974b: 27, DRAVICZKY 1990: 74, ÉGy., EKFT., GÖRÖG 1802, KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 53, LIPszKY, Map., LIPszKYMT., LIPszKY, Rep., MKFT., MOLNÁR 1938a: 7, 17, T1.S.11.830/1, T1.S.12.XI.2, T1.S.70.72/1–8, T9.HvT.39, T9.HvT.46, T21.TK.503, T22.B.IX.a.521. — T11-G3H3, T12-A3B3.

Veresnád-dűlő 1990: *Veresnád-dűlő*, 1981: *Réti III. dűlő*, [1920]: *Rét III.*, 1891: *Réti III. dűlő*, 1871–1872: *Réti III. dűllő*. — Dűlőföld a település nyugati határában, a Réten, a Polgári úttól délre. Az ott lévő Veresnád határrészről kapta a nevét. A kataszteri térképeken *Réti-Harmadik-dűlő*, másutt *Rét három* megjelöléssel szerepel, északról indulva ez a harmadik nyugat-keleti irányú dűlő a Réten. Vö. Réti-Elő-dűlő, Réti-Második-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 35, MoFnT. 2/9, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.Ny.117. — T11-G3H3.

Veresnád eleje 1855: *Veres nád eleje*. — Földterület a település nyugati határában, a Réten, a Veresnád északi része. Vö. Veresnád farka. — T9.HvT.48/1–4. — T11-H3, T12-A3.

Veresnád farka 1854: *Tövisszes hát alja* avagy: *Veresnád farka*. — Földterület a település nyugati határában, a Réten, a Veresnád és a Tövisszes-hát közelében. Elhelyezkedése alapján kapta a *Tövisszes-hát alja* elnevezését is. Vö. Veresnád eleje. — T9.HvT.39. — T11-H3.

Veresnádi-kút lásd **Tinógulyakút**

Veresnád-telek 1990: *Veresnád telek*. — Földterület a település nyugati határában, a Réten, a Veresnád mellett. Magasabban fekvő terület a környező Veresnádnál. — DRAVICZKY 1990: térkép. — T11-H3, T12-A3.

Veres Péter utca 2024: *Veres Péter ucca*, 2012: *Veres Péter utca*. — Szélső utca Tedej keleti felén, a Felső-Tedej településrészen, a Nyár

utcából nyílik. Az 1960-as években épült ki. Hivatalos név. — ÉGy. — T27-G4.

Verestenger lásd **Verestenger-járás**, **Verestenger laposa**

Verestenger-Első-dűlő 1981: *Veres-tenger I. dűlő*, 1891: *Verestenger járás I. dűlő*, 1871: *Verestenger járás I. dűlő*. — Földterület a település északi határában, a Vasvári úttól nyugatra. A Verestenger-járás északi dűlője. 19. század végi térképeken **Verestenger-járás-Első-dűlő** formában is szerepel. Ma már nem használatos elnevezés. Vö. Verestenger-Második-dűlő. — MoFnT. 2, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T13-F2.

Verestengeri-járás lásd **Verestenger-járás**

Verestengeri-lapány lásd **Verestenger laposa**

Verestenger-járás 2024: *Verestenger-járás*, 2012: *Verestenger-járás*, 2003: *Verestenger*, 1995: *Verestenger*, 1990: *Veres-tenger*, *Verestenger járás*, 1985: *Verestenger*, 1981: *Verestenger*, 1972: *Verestenger*, 1967: *Verestenger*, 1956: *Verestenger*, 1944: *Verestenger*, 1937: *Verestenger*, [1920]: *Verestenger*, 1902: *Verestenger-járás*, 1891: *Verestenger járás*, 1891: *Verestengeri járás*, 1886: *Verestenger járás*, 1856: *Veres tenger*, 1783: *Veres tenger*. — Határrész a belterületől északkeletre, a Nyiczky-földtől délre a Polgári útig nyúlik. A föld egyik része nádas, a másik része művelés alatt áll. 1779-ben fogták művelésbe, s ez volt a parlagolós nyomásos gazdálkodásba bevont négy járás egyike. Vöröses színű nád és más vízínövény egész tengernyi volt a területen, a helybeliek szerint innen kapta a nevét. **Verestenger** és **Verestengeri-járás** néven is szerepel. Vö. Verestenger laposa. — BARCSA 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 24, 79, ÉGy., Hnt., Kiss 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 20, MoFnT. 2/9, T1.S.78.732/1–14, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HmT.8, T9.HmT.9, T9.HmT.10, T9.HvT.5/b, T9.Ny.117. — T13-F2F3.

Verestenger-járás-Első-dűlő lásd **Verestenger-Első-dűlő**

Verestenger-járás-Második-dűlő lásd **Verestenger-Második-dűlő**

Verestenger-lapány lásd **Verestenger laposa**

Verestenger laposa 1990: *Verestenger laposa*, 1972: *Verestenger lapány*, 1943: *Veres tenger*, 1941: *Verestenger*, 1938: *Veres-tenger*, 1914:

Veres tenger, 1912: *Veres tenger*, 1900: *Veres tenger*, 1891: *Verestengeri lapány*, 1891: *Vöröstenengeri lapos*, 1884: *Veres tenger*, [1884 k.]: *Veres tenger*, 1871–1872: *Verestengeri lapány*, 1858: *Veres tenger*, 1853: *Verestenger* | *Tiszaszakadék*. 1783: *Veres tenger*. — Hosszan elnyúló, alacsony fekvő, vízállásos földterület, korábban (időszakos) tó a település északi határában, a Keleti-főcsatornától keletre, a Verestenger-járás határrészen. A legkorábbi térképeken még tóként jelölik **Verestenger** névvel. Emellé a későbbiekben megjelenik a **Verestenger-lapány**, **Verestengeri-lapány** illetve a *Verestenger laposa* névváltozat, amelyek *lapány* és *lapos* utótagjai 'a környezeténél alacsonyabban fekvő terület' jelentésben állnak. Az 1891-es térkép **Vöröstenengeri-lapos** adata nem a térségben használatos kiejtés-változatot tükrözi. — DRAVICZKY 1990: 38, FKNT., HKFT., KÖRÖSI 1972: 53, MaKF., MKFT., MOLNÁR 1938a: 8, RÉVÉSZ 1853: 50, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.5/b, T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573. — T13-E2F2.

Verestenger-Második-dűlő 1981: *Veres-tenger II. dűlő*, 1891: *Verestenger járás II. dűlő*, 1871: *Verestenger járás II. dűlő*. — Földterület a település északnyugati határában, a Polgári úttól északra. A Verestenger déli dűlője. 19. század végi térképeken **Verestenger-járás-Második-dűlő** formában is szerepel. Ma már nem használatos elnevezés. Vö. Verestenger-Első-dűlő. — MoFnT. 2, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319. — T13-F2.

Vermes-hát 1990: *Vermeshát*. — Széles, hosszsan elnyúló kiemelkedés a belterület nyugati részén, észak–dél irányban a Wesselényi utcától a Báthori utcáig. Közelebbi helyét nem ismerjük. A talajvíz itt nem állt magasan, ezért vermeket ástak bele terménytárolás céljából, erre utal az elnevezés. — DRAVICZKY 1990: 112.

Vicskus 1. 2024: *Vicskus* | *Az ott van a pógári határ fele, az egy ijen alacsony fekvésű terület, elég sok víz ált rajta. Aránylag egy lapos terület, de mékse legelőü, mer művelték azt, mikor lehetett.* 2012: *Vicskus, Vicskusba* | *Onnan a Vicskus felől, ha beborul, nagy zivatar lesz.* 1973: *Vicskos*, 1972: *Vicskus*, 1938: *Vicskos, Vicskus*, 1902: *Vicskus*, 1900: *Vicskus*, 1858: *Vicskus*, 1858: *Vuskus*. — Időszakosan vizes terület a

település északnyugati határában, a Horgoló vizével kapcsolódik össze. A helybeliek szerint a neve azzal magyarázható, hogy „a Vicskus széles, mély vizes terület volt, melyen át csak lóval lehetett menni, lucskolni, vicskulni”. A *vicskol* ’sekély vízben megy, gázol’ jelentésű szót az Új magyar tájszótár egyedül Hajdúnánásról idézi. Vö. Vicskus-csatorna, Vicskus-dűlő, Vicskus-legelő, Vicskus-telek. — BARCSA 1900: 183, 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 77, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 54, MKFT., MÓDY 1973: 22, MOLNÁR 1938a: 7, 15, T9.Ny.34, ÚMTsz. — T5-G4G5.

Vicskus 2. lásd Vicskus-csatorna

Vicskus-csatorna 2024: *Vicskus-csatorna*, 2012: *Vicskus-csatorna ~ Vicskus*, 1990: *Vicskus, Vicskusi csatorna*. — Csatorna a település északnyugati határában, a Keleti-főcsatornától keletre, a tiszavasvári határnál, a Vicskus határreszen. *Vicskus*-ként és *Vicskusi-csatorna*-ként is említik. — DRAVICZKY 1990: 76, 86, ÉGy. — T5-G4.

Vicskus-dűlő 1990: *Vicskus-dűlő, Deli-dűlő*, 1981: *Vicskus-dűlő*. — Földterület a település északnyugati határában, az Elő-háttól nyugatra, a Vicskus határrész közelében. Egykor nádvágo rét volt. Itt állt Deli tanyája, amire a hely *Deli-dűlő* neve utal. — DRAVICZKY 1990: 36, MoFnT. 2/9. — T12-A1B1.

Vicskusi-csatorna lásd Vicskus-csatorna

Vicskus-legelő 2012: *Vicskus-legelő*. — Legelő a település északnyugati határában, a Vicskus-csatorna mellett. — ÉGy. — T5-G4.

Vicskus-telek 1990: *Vicskus telek*. — Körülbelül 70 köblös földterület a település északnyugati határában, a Hortobágyi-csatorna mentén, a Vicskus határreszen. — DRAVICZKY 1990: 53. — T5-F5G4.

Vid lásd Vidi-föld

Vidi-ér 2024: *Vidi-ér*, 2012: *Vidi-ér ~ Kanális*, 1990: *Vidi-ér*, 1984: *Vidi-ér*, 1981: *Vidi-ér*, 1972: *Vidi ér*, 1923: *Vidi ér*, 1884: *Vidi ér*, [1884 k.]: *Vidi ér*, 1858: *Vidi ér*, 1854: *vidi Ér*, 1831: *Vidi Ér*, *Büdi* [o: *Vidi*] *Ér*. — Vízfolyás Hajdúnánás déli és a Hajdúböszörményhez tartozó Hajdúvid délnyugati határában, a Vidi-földön. A hajdúböszörményi határnál ered, áthalad az Újvárosi út alatt, és a Dávidkát megkerülve tér vissza a böszörményi határba, ahol a Kadarcsba ömlik. A vízszabályozás óta száraz időben

Vidi-ér

Fotó: Reszegi Katalin

általában nincs benne víz, hóolvadáskor vagy nagy esők után azonban megtelnek. A helybeliek *Kanális*-ként is említik. Vö. Vidi-ér farka. Lásd Vidi-ér (Hajdúböszörmény). — DRAVICZKY 1990: 65, ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 54, L9.V.301.c/1, MKFT., MoFnT. 1: 32, MoFnT. 2/9, T0.26.33.10, T9.K.31. — T20-C4.

Vidi-ér farka 1776: *Budi* [o: *Vidi*] *ér farka*, vena, *Budi* [o: *Vidi*] *Er farka*, vena. — A Vidi-ér egyik elkeskenyedő része a település déli-délkeleti határában, a Vidi-földön, közelebbi helyét nem ismerjük. Csak egyetlen történeti forrásból adatolható, vélhetően hibás alakokban. — L16. IV.9/46.

Vidi-föld 2024: *Vidi-főüd*, 2012: *Vidi-föd ~ Nánási-Vidi-föld*, 2003: *Vidiföld*, 1995: *Vidiföld*, 1990: *Vidiföld*, 1985: *Vidiföld*, 1981: *Vidiföld*, 1973: *Vidiföld*, 1972: *Vidifőüd*, 1967: *Vidiföld*, 1938: *Vidiföd*, 1937: *Vid*, [1920]: *Vidiföld*, 1886: *Vidiföld*, 1858: *Nánási Vid*, 1858: *Nánási Vidi-Puszt*, 1857: *Nánási Vidi Puszt*, [1857]: *Nánási Vidi Puszt*, 1856: *Rácz Vidi puszt*, 1854: *a vidi földön*, [1799]: *Nánási Pusztvid*. — Nagy kiterjedésű határrész a település déli-délkeleti határában, a középkori Vid település egykori határának egyik része. A területet

északról a Választó-dűlő, keletről Hajdúdorog és Hajdúhadház, délről Hajdúböszörmény, nyugatról pedig a Keleti-főcsatorna határolja. A helyi hagyomány úgy tartja, hogy Viden rácok laktak (ezt történeti források is igazolják), akik megakarták támadni Nánást, de a három hajdúváros, Böszörmény, Nánás és Hadház hajdúi legyőzték őket, s az egykori Vid területét háromfelé osztották. A 17. század közepe után elnéptelenedő Vid területe is szerepelt Bocskai adománylevelében a letelepedett hajdúknak átengedett földek között, itt azonban újabb település nem jött létre, Böszörmény, Nánás és Hadház egymás közt felosztva zálogjogon használták. A terület birtokjogát viszont ténylegesen csak a 19. században sikerült megszerezni. Mindenesetre emiatt a megosztottság miatt a Nánáshoz tartozó részt igen gyakran *Nánási-Vid*, *Nánási-Vidi-pusztá*, *Nánási-Pusztá-Vid* és *Nánási-Vidi-föld* néven említik a történeti források. Ezekben a nevekben a *Vidi-pusztá* és a *Pusztá-Vid* névrészek arra utalnak, hogy a középkori település ekkorra már elnéptelenedett. A *Rác-Vidi-pusztá* előtagja a terület egykori lakóira utal. A 20. század első harmadában *Vid* néven is említették. Újabban a földterület határrészjellegét előtérbe helyező *Vidi-föld* név van általános használatban. Vö. Vidi-földi iskola, Vidi-föld-szél, Vidi-halom, Vidi-telek útja. — DRAVICZKY 1990: 13, ÉGy., H. FEKETE 1959: 118, Hnt., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 20, L9.V.301.c/1, MKFT., MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 7, OROSZ 1973: 90, T1.S.78.732/1–14, T9.HmK.12, T9.HmT.9, T9.HvT.51, T9.HvT.52, T9.HvT.55, T9.Ny.117, T21.TK.430. — T20-D3D5, T21-E3E4.

Vidi-földi iskola 2024: *Vidi-földi iskola ~ Csohány Jenő-tanya ~ Béjke téjesz | ahol most a hízlaldája van Tóut Lacinak, annak a vigiben vóut az iskola.* 2012: *Vidi-földi iskola ~ Béke téesz ~ Béke téesz központja ~ Béke téeszközpont*, 1990: *Vidiföldi iskola*. — Egykori tanyasi iskola a település déli–délkeleti határában, a Vidi-földön. 1940-ben alakult a *Csohány Jenő-tanyá*-n, s az 1960-as évek elejéig működött, majd a Béke téeszé lett, s téeszközpontként használták, ezért nevezik *Béke téesz*-nek, *Béke-téeszközpont*-nak és *Béke téesz központjá*-nak. Jelenleg sertéstelepként használják. — BAJKÓ 1973: 356, DRAVICZKY 1990 térkép, 1995d, ÉGy. — T21-E4.

Vidi-föld-szél 2012: *Vidi-föld-szél*. — Földterület a település déli határában, a Vidi-földön. Közelebbi helye nem ismert. — ÉGy.

Vidi-halom 2024: *Vidi-halom*, 2012: *Vidi-halom ~ Halom*, 1990: *Vidi-halom*, 1981: *Nagy-Vidi-halom*, 1972: *Nagy vidi halom, Vidi halom | Vidi halom, a Nagy vidi halmot értik alatta.* 1970: *Vidi-halom*, 1943: *Nagy Vidi halom*, 1938: *Vidihalom, Vidi-halom*, 1923: *Nagy Vidi hlm. [halom]*, 1914: *Nagy Vidi halom*, 1912: *Nagy Vidi halom*, 1900: *Nagy-Vidi halom*, 1891: *Vidi halom*, 1884: *Nagy Vidi hl. [halom]*, 1884: *Nagy Vidi halom*, 1882: *Nagyvidi halom*, 1871–1872: *Vidi halom*, 1858: *Nagy Vidi halom*, [1855]: *Vidi halom*, 1808: *Nagy Vidi halom*, 1783: *Vidi Halom*, 1776: *Nagy Vidi halom*, 1776: *inter duos Cumulos Nagy & Kis Vidi halom dictos*, 1776: *Vidi Halom*, [1767–1779]: *Nagy vidi Halom*, 1745: *Vidi-halomnál*. — Kiemelkedés a település déli–délkeleti határában, a Vidi-földön, az Újvárosi út mellett. Az Árpád-kori Vid település határában állt, erről kapta a nevét. Korábban *Nagy-Vidi-halom*-ként is említették, ugyanis egykor két halom emelkedett egymás közelében, s közülük ez volt a magasabb. A hajdúböszörményi határhoz tartozó, mára elpusztult alacsonyabb halmot *Kis-Vidi-halom*-ként emlegették. A kisebbik halom elpusztulása után a nagy megkülönböztető előtagra már nem volt szükség, napjainkban csak *Vidi-halom*-ként ismerik, sőt a helybeliek röviden *Halom*-nak is nevezik. Vö. Nagy-Vidi-halom dűlője. — BENCsik 1984: 545, DRAVICZKY 1990: 43, ÉGy., EKFT., HKFT., É. KISS 1970: 452, 500, KÖRÖSI 1972: 43, 54, L16.IV.9/46, MKFT., MoFnT. 2: 31,

Vidi-halom

Fotó: Molnár Zsolt

MOLNÁR 1938a: 7, 9–10, PÁSZTOR 2022: 79–80, T0.26.33.10, T1.S.11.830/22, T1.S.11.1500, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.HvT.47, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563, T16.T.573, VARGA 1882: 130. — T20-D4.

Vidi-telek útja 1778: *Vidi Telek utja* felől. — Út a település déli határában, a Vidi-földön. Pontosabb helyét nem ismerjük. — L9.V.301.c/3.

Villa utca 1926: *Villa u[tca]*, [1910]: *Villa u[tca]*. — A századelő várostérképein a mai Széchenyi utcának a Bocscai és a Kölcsey utcák közötti szakasza a mai Dankó Pista utcai leágazással együtt. A településen jellegzetes névadási mód az utcáknak a munkaeszközökről való elnevezése. — T9.HmT.35/a, T9.Ny.103. — T29-E4.

Virág-kút 1990: *Virág kút*, 1937: *Virág kút*. — Egykori kút a belterület délnyugati részén, az Arany János utca végén, ma már nincs meg. A névadás indítéka nem ismert. — DRÁVICZKY 1990: 122, Kiss 1937: 63. — T28-C5.

Virág-tanya 1943: *Virág-tny. [tanya]*, 1941: *Virág-tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település délnyugati határában, a Réten, a Magi-telki-dűlőben. Tulajdonosáról kapta a nevét. — MaKF., T16.HvT.584. — T18-B2.

Virág utca 2024: *Virág ucca*, 2012: *Virág utca*. — A fürdő melletti üdülőövezet egyik utcája a belterület délnyugati részén, a Hőforrás utcából nyílik. Hivatalos név. — ÉGy. — T28-B4.

Viszketeges lásd Bogárzó

Vitányi Imre-tanya 2024: *Vitányi Imre-tanya*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztá középésző részén, a Papp Péter-dűlő

északi szélénél. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T7-F5.

Vitányi Jóska tanyája 2024: *Vitányi Jóska tanyája*. — Egykori tanya a település keleti–északkeleti határában, a Pusztán, a Kis-Rezes-dűlő déli részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T14-D2.

Vitányi Lajos-tanya 2024: *Vitányi Lajos-tanya*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztán, a Zsuzsika-dűlőben, a Takács-központtól északra. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T14-C2.

Vitányi-tanya 1. 2024: *Vitányi-tanya*. — Tanya a település középső részén, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Görbeházi úttól délre, a Varjason. Egykori tulajdonosáról, Vitányi Lászlóról kapta a nevét. — ÉGy. — T19-H1, T20-A1.

Vitányi-tanya 2. 2024: *Vitányi-tanya*. — Egykori tanya a település nyugati határában, a Polgári út mellett északi irányban, a Hortobágyi-csatornától nyugatra. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T11-G3.

Vitéz Pálfi-dűlő lásd Pogány-lapos

Vitéz-tanya 2012: *Vitéz-tanya*, 1886: *Vitéz tanya*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztá északi részén, a Zsombokos-rétnél. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., T9.HmK.11, T9.HmT.8. — T7-E3.

Vizes-legelő 1851: *vizes legelő*. — Legelő volt a település északnyugati határában. Nevét bizonyára vízállásos jellegéről kapta. Közlebbi helyét nem ismerjük. — L9.V.301.c/1.

Vörös Hadsereg utca lásd Honfoglalás utca

Vid, Varjas és Nánás nevei az 1605-ben kiadott korponai kiváltáságlevélben

Forrás: Hajdúsági Múzeum

Vörös Hadsereg útja lásd **Honfoglalás utca**
Vörösmarty utca 2024: *Vörösmarti ucca*, 2012: *Vörösmarty utca*, 1982: *Vörösmarty*, *Büdös köz*, 1972: *Veresmarti ucca*, *Vereslámpa köz* | *Ide jártam én is igen sokszor, míg meg nem nőüsittem, drága vout, de jóu vout*. 1969: *Vörösmarty utca*, [1930]: *Vörösmarty utcza*, 1926: *Vörösmarty u[tca]*, [1910]: *Vörösmarty u[tca]*. — Utca a belterület északkeleti részén, folytatása a Liliom utca. Egykor itt működött a piroslámpás ház, erre utal a *Vereslámpa köz* név. Az előbbi névváltozathoz hasonlóan a *Büdös köz* megjelölés is a 19. század vége felé, a 20. század első felében lehetett használatban. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 15, TIMÁRI 1982: 3, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T29-E2.

Vöröstengeri-lapos lásd **Verestenger laposa**
Wass Albert utca 2024: *Vas Albert ucca*, 2011: *Wass Albert utca*, *Ságvári Endre utca*. — Utca Tedej belterületének keleti részén, a Felső-Tedej településrészén, a Nyár utcából nyílik. 2011-ben kapta a mai hivatalos nevét, előtte *Ságvári Endre utcá*-nak hívták. — ÉGy., Hajdúnánási Újság 2011.11.11: 2. — T27-G4.

Wesselényi utca 2024: *Veselőnyi ucca*, 2012: *Wesselényi utca*, 1990: *Wesselényi utca*, 1969: *Wesselényi utca*, [1930]: *Wesselényi utcza*, 1846: *Polgár felé vezető utcza*. — Utca a belterület nyugati részén, a Szabadság utcából nyílik. Az 1910-es várostérképen ez még a Deák Ferenc utca része volt. A 19. század közepén pedig ez az utca vezetett Polgár felé. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., T9.HvT.38, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C2.

Zagolya 1. 2024: *Zagoja*, 2012: *Zagoja*, *Zagojába ~ Agoja*, 1990: *Zagolya*, 1981: *Zagolya-dűlő*, 1972: *Zagoja*, 1885: *Zagolya*, 1858: *Zugolya*, 1855: *Zagolya*, 1854: *Zagolya*, 1783/1867: *Zagolya*, 1783: *Zagolya*, 1783: *Zágójá*. — Földterület a település déli határában, a K. III-2. csatorna és a Lopóhalom-járás között. Nevének magyarázatát nem ismerjük. Az 1858-ból való *Zugolya* adat alapján arra gondolhatunk, hogy a név esetleg a *zugoly* 'a folyó kanyarulatában levő, illetve a folyóelágazások közötti száraz terület' jelentésű földrajzi köznévből származik. Valószínűbb azonban, hogy ez az alak – ha létező forma, és nem tévesztés volt – éppen másodlagosan jött létre a *Zagolya*-ból.

Zagolya-dűlő néven is szerepelt. A mai névhasználatban *Agolya*-ként is megjelenik, ami a névelős helynévi szerkezet (*a Zagolya*) téves tagolásának eredményeként jött létre (*az Agolya*); vö. ehhez *Ugar ~ Zugar*. Vö. *Zagolya-ér*, *Zagolya-telek*. — DRAVICZKY 1990: 16, ÉGy., EKFT., KÖRÖSI 1972: 54, MKFT., MoFnT. 2/9, TESz., T9.HmT.6, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.HvT.39, T9.HvT.48/1–4, ÚMTsz. — T20-A1B1.

Zagolya 2. lásd **Zagolya-ér**

Zagolya-dűlő lásd **Zagolya**

Zagolya-ér 1990: *Zagolya-ér*, 1854: *Zágolya*. — Vízfolyás a település déli határában, a *Zagolya* határreszen. A Malom-ér dél felé tartó szakasza. A 19. századi térképen röviden *Zagolya*-ként szerepel. Vö. *Varjas-ér*, *Ökör-ér*. — DRAVICZKY 1990: 72, T9.HvT.39. — T20-B1B2.

Zagolya-hát lásd **Zagolya-telek**

Zagolya-telek 1990: *Zagolya telek*, 1854: *Zagolya-hát*. — Magasabb földterület a település déli határában, a *Zagolya* határreszen, a Malom-ér kanyarulatában, melynek ez a szakasza *Zagolya*-ként is szerepel egy 19. századi térképen. A *Zagolya-hát* is ezt a magaslatot jelölheti. Vö. *Zagolya-telki-kút*. — DRAVICZKY 1990: 89, T9.HvT.39. — T20-A1B1.

Zagolya-telki-kút lásd **Ötvös-kút**

Zágonyi-dűlő 2012: *Zágonyi-dűlő ~ Zágonyi tanító tanyája ~ Zágonyi-tanya*, 1990: *Zágonyi Jakab-dűlő*, *Zágonyi-dűlő*, 1972: *Zágonyi dűlőü*, *Jóyna dűlőü*. — Földterület és dűlőút a település déli–délkeleti határában, a Zajgató határreszen. Itt állt a Zágonyi-tanya, ami Zágonyi Jakabnak, a református egyház tanítójának a tulajdona volt. Innen ered a *Zágonyi Jakab-dűlő*, a *Zágonyi-tanya* és a *Zágonyi tanító tanyája* név. Ugyanezt a területet jelölhette a ma már nem használatos *Jóna-dűlő* név, ami szintén a föld tulajdonosára utalhat. — DRAVICZKY 1990: 31, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 33, 55. — T21-E1E2.

Zágonyi Jakab-dűlő lásd **Zágonyi-dűlő**

Zágonyi tanító tanyája lásd **Zágonyi-dűlő**

Zágonyi-tanya lásd **Borbély-tanya**, **Zágonyi-dűlő**

Zajgató 1. 2024: *Zajgatóy*, 2012: *Zajgató*, *Zajgatóba ~ Zajgató-járás*, 2003: *Zajgatódűlő*, 1995: *Zajgatódűlő*, 1990: *Zajgató*, 1985: *Zajgatódűlő*, 1981: *Zajgatódűlő*, *Zajgatói-dűlők*,

1973: *Zajgatódülő*, 1972: *Zajgatóy*, 1967: *Zajgatódülő*, 1956: *Zajgató*, 1944: *Zajgató*, 1938: *Zajgató járás*, *Zajgató-dülő*, 1937: *Zajgató*, 1923: *Zajgató*, [1920]: *Zajgató*, 1913: *Zajgató*, 1902: *Zajgató járás*, 1891: *Zajgató járás*, 1886: *Zajgató járás*, 1871–1872: *Zajgató járás*, 1858: *Zajgató*, 1856: *Zajgató járás*, [1855]: *Zajgató*, 1846–1847: *zajgató járásbeli földek*, 1783: *Zajgató*, *Zajgató Járás*, 1783: *Zajgató*, 1761: *Zajgató Düllője*, 1754: *Zajgató*. — Határrész a település déli–délkeleti határában, a Vidi-földtől északra, Hajdúdorog határába is átnyúlik. Itt állt a Zajgató csárda, amiről talán a terület is kapta a nevét. Eredetileg a Böszörményi országút mindkét oldalát így hívták egészen a Vidi-föld Választó-düllőjéig. A Böszörményi úttól nyugatra lévő területnek idővel elterjedt az Ugar megjelölése is, s ezzel párhuzamosan megfigyelhető a *Zajgató*-nak a Böszörményi úttól keletre lévő háromszögletű határrészre leszűkült használata is. A nevet a néphagyomány úgy magyarázza, hogy itt jöttek Vidről a rácok az éj leple alatt a hajdúkat legyilkolni, de a hajdúnánásiak egy rác öregasszonynak köszönhetően felkészülten várták, és ebben a térségben le is győzték őket. A helynév előtagjának az alapja a *zajgat* 'zavar, háborgat valakit' jelentésű ige folyamatos melléknévi igenévi származéka lehet. Még ha nem is ez az esemény volt a névadás alapja, elképzelhető, hogy egykori határvillongásra, csatára utalhat a *zajgató* névrész. Az is lehetséges azonban, hogy az azonos nevet viselő csárda kapta először a *Zajgató* nevet valamiféle rendbontásra utalva, s az vonódhatott át a határrészre. A helybeliek *Zajgató-járás*-ként is említik. A forrásokban *Zajgató-dülő*, *Zajgató düllője*, *Zajgatói-dülők* megjelöléssel is szerepel. Vö. *Zajgató-part*. Lásd *Zajgató* (Hajdúdorog). — BARCSA 1902: 118, DRAVICZKY 1990: 11, ÉGy., EKFT., Hnt., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 20, L9.V.301.c/1, L9.V.301.c/2, L9.V.304.a/5, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 7, 16, PÁSZTOR 2022: 84, T0.26.33.10, T1.S.78.732/1–14, T1.S.78.732/15–202, T9.HmT.8, T9.HmT.9, T9.HmK.12, T9.HvT.5/b, T9.HvT.47, T9.HvT.55, T9.Ny.117. — T21-E1E2E3F1.

Zajgató 2. lásd Zajgató-part

Zajgató csárda 2012: *Zajgató csárda ~ Romlott csárda*, 1990: *Zajgató csárda*, *Romlott csárda*,

1972: *Romlott csárda*, 1938: *Zajgató korcsma*, *Romlott csárda* | *A Zajgató-dülő[ben] vót a Zajgató korcsma vagy a Romlott-csárda, a régi debreceni úton*. 1912: *Zajgató cs. [csárda]*, 1900: *Zajgató cs. [csárda]*, 1891: *Zajgató csárda*, 1884: *Zajgató cs[árda]*, 1884: *Zajgató cs. [csárda]*, 1871: *Zajgató csárda*, 1866: *Zajgató külső csárda*, 1858: *Zajgatói csárda*, 1854: *Külső Zajgató [kocsma]*, 1791: *külső zajgató*, 1778: *also Csárda*, [1767–1779]: *Nanasi csárda*. — Egykori csárda a település déli–délkeleti határában, a Zajgató határrészen a hajdúdorogi határnál, a határ hajdúnánási oldalán. A 20. század elején még állt, később elbontották, de az emléke sokáig fennmaradt. Nevét a helybeliek úgy magyarázzák, hogy nagyon zajos hely volt, rengeteg verekedés történt, s a csárdabeli kiabálás a városig hallatszott. A névadás tényleges indítékát nem ismerjük, ahogyan azt sem tudjuk eldönteni, hogy eredetileg a csárda vagy az azonos nevű határrész viselte a *Zajgató* nevet. **Zajgatói csárda**-ként és **Zajgató kocsma**-ként is említették. A **Külső Zajgató**, **Külső Zajgató kocsma** és a **Zajgató Külső csárda** megjelölés **külső** eleme a hajdúnánási csárdák bérbeadása kapcsán a beltelken és a határban lévő csárdák elkülönítésére szolgál. Ilyen körülírásszerű megjelölés az **Alsó csárda** is. **Nánási csárda**-ként egy Vid prédiomot Nánás, Böszörmény és Hadház között felosztó térképen szerepel. A **Romlott csárda** név pedig állítólag arra utal, hogy a kocsma egy betyár bosszúja miatt elhagyatott, majd romos lett. Vö. *Zajgató csárda* lapos. — BARCSA 1900: 165, 281, DRAVICZKY 1990: 94, ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 47, L9.V.301.c/3, MKFT., MOLNÁR 1938a: 16, OLÁH 1973: 233, T1.S.11.830/22, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529. — T21-F2. **Zajgató csárda lapos** 1990: *Romlott csárda-lapos*, 1972: *Romlott lapos*, 1938: *Zajgató-csárda-lapos*, *Romlott-csárda-lapos*. — Alacsony, egykor vízállásos terület a település déli–délkeleti határában, a hajdúdorogi határnál, a Zajgató csárda, más néven Romlott csárda mellett. **Romlott-lapos**-ként és **Romlott csárda lapos**-ként, valamint **Romlott csárda laposa** formában is említik. — DRAVICZKY 1990: 64, KÖRÖSI 1972: 47, MOLNÁR 1938a: 7. — T21-F2F3.

Zajgató-dülő lásd **Zajgató**

Zajgató dűlője lásd **Zajgató**

Zajgató-halom lásd **Zajgató-part**

Zajgató-hegy lásd **Zajgató-part**

Zajgató-hegyi-hármashatár 1854: a *zajgató hegyi hármashatártól* keletnek. — Határpont a település déli–délkeleti határában. Hajdúnánás, Dorog és a vidi prédiüm közötti határt jelölte. — L9.V.301.c/1. — T21-F2F3.

Zajgatói-dűlők lásd **Zajgató**

Zajgató-járás lásd **Zajgató**

Zajgató kocsa lásd **Zajgató csárda**

Zajgató Külső csárda lásd **Zajgató csárda**

Zajgató-part 2012: *Zajgató part*, 1891: *Csárda domb*, 1871–1872: *Csárda domb*, 1831: *Zajgató hegy*, 1808: *Zajgato halom*, 1776: *Zaj halom*, collic., 1776: *Zajgato*, collic., [1767–1779]: *Zajgaclo Hal[om]*. — Egykori homokos tala-jú kiemelkedés a település déli–délkeleti határában, a Zajgató határrészen, a hajdúdorogi határnál. A Tisza szabályozása előtt ez a határrész is vizesebb volt, ebből emelkedett ki a **Zajgató-hegy**, **Zajgató-halom** és **Zajgató** néven említett kisebb magaslat. A halomnál állt az egykori Zajgató csárda, ezzel magyarázható a **Csárda-domb** megjelölés. A halmot a Béke tévesz elhordatta. Újabban *Zajgató-part*-ként említik a helyét, a név utótagja a *part* 'magasabb fekvésű terület' jelentésű földrajzi köz-név. A **Zaj-halom** rontott névalak lehet. Vö. *Zajgató-hegyi-hármashatár*. — ÉGy., FKnt., L16.IV.9/46, T1.S.11.830/22, T1.S.11.1500, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T21.TK.136. — T21-F2.

Zaj-halom lásd **Zajgató-part**

Zeneiskola 2024: *Zeneiskola*, 1990: *Zeneiskola*, 1985: *Zeneiskola*. — A zeneiskola 1964-től működött a település központjában, az Óvoda utca 3. szám alatt, amely korábban az ipartestület székhelye volt. 2000-ben az épületet lebontották, de továbbra is *Zeneiskola*-ként emlegetik a helyet. — DRAVICZKY 1990: 177, ÉGy., MERVÓNE 1985: 91. — T28-D3.

Zöldág kocsa 2012: *Zöldág kocsa*, 1990: *Zöldág kocsa*, 1900: *Zöldág korcsma*. — Egykori kocsa a település keleti határában, a Dorogi út mellett, a Nagy Lajos-féle kriptával szemben. Az elnevezés bizonyára kapcsolatba hozható azzal a népszokással, melynek során

május elsején zöldágnak is nevezett májusfát állítanak a kocsmák elé. A *Zöldág* kocsmánév Hajdúböszörményben is előfordul. — BARCSA 1900: 269, DRAVICZKY 1990: 94, ÉGy., ÚMTsz. — T14-B4.

Zöld-ér 2012: *Zöld-ér*, 1990: *Zöld-ér*, 1972: *Zöld-ér*, 1938: *Zöld-ér*, 1937: *Zöld-ér*, 1856: *Zöld-ér*, 1783/1867: *Zöld-ér*, 1783: *Zöld-ér*. — Víz-folyás a település északnyugati határában, a Polgári úttól északra, a Zöld-halom közelében. A Tajta felesleges vizét vezeti le. Kiárkolták a medrét. Nagy víz idején átjut a Polgári úton, s a Kadarcsba folyik. Nevét a helybeliek szerint az egykor széles éren megtelepedett moszat-ról kapta, de elképzelhető az is, hogy a közeli Zöld-halomra utalóan nevezték el. — DRAVICZKY 1990: 76, ÉGy., KISS 1937: 63, KÖRÖSI 1972: 55, MOLNÁR 1938a: 7, T9.HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.HvT.49. — T12-B2.

Zöld-halmi-dűlő lásd **Zöld-halom-dűlő**

Zöld-halom 2024: *Zöld-halom*, 2012: *Zöld-halom* ~ *Zöld-halom-domb*, 1990: *Zöld-halom*, 1981: *Zöld-halom*, 1973: *Zöld halom*, 1972: *Zöld halom*, 1938: *Zöld-halom*, *Zöld-halom*, 1923: *Zöld-halom*, 1891: *Zöldhalom*, 1884: *Zöld halom*, 1871–1872: *Zöldhalom*, 1856: *Zöld halom*, 1854: *Zöld halom*, 1783/1867: *Zöld halom*, 1783: *Zöld halom*, 1767–1779: *Zöld halom*, *Zöld Halom*, [18. sz.]: *Zöld halom*, 1476/1477: prae-dium *Zewldhalom*. — Kiemelkedés a telepü-lés északnyugati határában, a Polgári út és az Elő-háti-erdő közötti területen. Közeliében folyik a Zöld-ér, a neve is bizonyára ezzel függ össze. A helyiek egy része úgy véli, hogy a víz a Vics-kusról zöld moszatot hozott, s lerakta a domb oldalába, innen származik az elnevezés. Mások úgy tartják, hogy szép zöld volt a halom, ahol mezei virágokat lehetett szedni, ez állhat a név mögött. A 15. században Böszörmény mezőváros tartozékaként Zöldhalom birtokról van tudomásunk, melybe a váradi káptalan zálogjogon beiktatta a király anyját, Szilágyi Erzsébetet. A helybeliek a halmot **Zöld-halom-domb**-ként is említik. Vö. *Zöld-halom-dűlő*. — DL 17893, 24566, DRAVICZKY 1990: 50, ÉGy., HKFT., KÖRÖSI 1972: 55, MÓDY 1973: 21–22, MoFnT. 2/9, MOLNÁR 1938a: 8, 18, NÉMETH 2023: 441, T0.26.33.10, T1.S.11.830/23, T1.S.70.72/1–8, T1.S.78.732/15–202, T1.S.78.732/203–319, T9.

HvT.2/a, T9.HvT.5/b, T9.HvT.39, T9.HvT.49. — T12-B2.

Zöld-halom-domb lásd **Zöld-halom**

Zöld-halom-dűlő 2024: *Zőüt-halmi-düllőü*, 2012: *Zőüd-halom-düllőü*, 1990: *Zöldhalom-dűlő*, 1856: *Zöldhalom környéke*, 1855: *Zöld halom környéke*, 1767–1779: *Ződ Halom Lapossa*. — Földterület és dűlőút a település északnyugati határában, a Zöld-halom mellett. A 18–19. századi forrásokban **Zöld-halom környéke**-ként és **Zöld-halom laposa**-ként szerepel. — DRAVICZKY 1990: 37, ÉGy., T1.S.11.830/23, T9.HvT.48/1–4, T9.HvT.49. — T12-B2.

Zöld-halom környéke lásd **Zöld-halom-dűlő**

Zöld-halom laposa lásd **Zöld-halom-dűlő**

Zrínyi utca 2024: *Zrínyi ucca*, 2012: *Zrínyi utca*, 1990: *Zrínyi utca*, *Csohány köz*, 1972: *Zrínyi ucca*, 1969: *Zrínyi utca*, [1930]: *Zrínyi utcza*, 1926: *Zrínyi u[tcza]*, [1910]: *Zrínyi u[tcza]*. — Utca a belterület nyugati részén, a Szabadság utcából nyílik. Korábban **Csohány köz** néven is említették, az ott lakók családneve után. Hivatalos neve *Zrínyi utca*. — DRAVICZKY 1990: 119, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 16, T9.HmT.35/a, T9.Ny.103, T9.Ny.156, T9.Ny.208. — T28-C3.

Zugar lásd **Ugar**

Zsidó köz lásd **Mártírok útja**

Zsidó-kút 2007: *Auspitz v. Zsidó-kút*, 1990: *Zsidó kút*, 1972: *Óuspiz kút*. — Egykori kút a belterület délkeleti részén. A Petőfi és az Attila utca sarkán, egy zsidó kereskedő boltja előtt állt, ma már nincs meg. A kereskedő neve után **Auspitz-kút** néven is ismerték. — DRAVICZKY 1990: 125, FEHÉR 2007b: 229, KÖRÖSI 1972: 13. — T29-E4.

Zsidó temető 2024: *Zsidó temetőü*, 2012: *Zsidó temető*. — Temető a belterület mellett északnyugatra. — ÉGy. — T28-C1.

Zsidó templom 2024: *Zsidó templom ~ Zsinagóga*, 1990: *Zsidó templom*. — Egykori templom, zsinagóga a belterület keleti részén, a Mártírok útján. **Zsinagóga**-ként is említik. 1959-ben a Fafém birtokába került, és lebontották. Ma bevásárlóközpont van a helyén. — DRAVICZKY 1990: 227, ÉGy. — T29-E3.

Zsinagóga lásd **Zsidó templom**

Zsombokos 1. 1938: *Zsombokos*, 1858: *Zsombokos*, 1855: *Zsomb[okos] rét*, 1854: *Zsombokos*,

1824/1854: *Zsombokos*, 1811: *Sombokok* szélinn, *Sombokos*. — Földterület a település délnyugati határában, a Határ-dűlőben és a János-réti-dűlőben. A mélyebb részein folyt a Zsombokos-ér. **Zsombokos-rét** néven is szerepelt. Nevét arról kapta, hogy gazdagon tenyészték rajta a vízi növények, köztük a legjellemzőbb zsombéksás. A *zsombékos* szó a területen *zsombokos* formában használatos. — FKNT., L9.V.301.c/1, MKFT., MOLNÁR 1938a: 8, T9.HvT.39, T9.HvT.46, T9.HvT.48/1–4, T9.HvT.54. — T18-C3D3.

Zsombokos 2. lásd **Zsombokos-lapos 1.**

Zsombokos-ér 1854: *Zsombokos ér*, 1824/1854: *Zsombokos ér*. — Vízfolyás a település délnyugati határában. A Zsombokos határrész vizes területéből széles medrű vízfolyások ágaztak el, ezek révén folyt egybe a Zsombokos-ér a Büdös-érrel, és kapcsolódott össze a János-réttel. Nyomvonalán ma a Hortobágyi-csatorna halad. — T9.HvT.39, T9.HvT.46. — T18-D2, T18-C3D3.

Zsombokos-kút 1990: *Zsombokos kút*, 1972: *Zsombokos kút*, 1858: *Zsombokos kút*, 1846–1847: *Zsombokos kút*. — Egykori kút a település északi-északkeleti határában, a Pusztá északi részén, a Zsombokos-laposon. — DRAVICZKY 1990: 87, KÖRÖSI 1972: 55, L9.V.304.a/5, MKFT. — T7-E3.

Zsombokos-kút laposa lásd **Zsombokos-lapos 1.**

Zsombokos-lapos 1. 1990: *Zsombokos-lapos ~ Zsombokos kút-laposa*, 1905: *Zsombokos*, 1776: *Zsombokos Lapos*. — Körülbelül 25–30 hold, nagyrészt mélyen fekvő, lapos terület a település északi-északkeleti határában. A területet benövő zsombéksásról kapta a nevét.

A Zsidó templom egy 20. század eleji képeslapon
Forrás: Hajdúnánás képekben régen és most

Röviden **Zsombokos**-ként is szerepel. Egykor itt állt a Zsombokos-kút, ezért **Zsombokos-kút laposa**-ként is említik. Vö. Zsombokos-tanya. — DRAVICZKY 1990: 61, 80, KOGUTOWICZ 1905: 22, L16.IV.9/46. — T7-E3.

Zsombokos-lapos 2. lásd **Zsombokos-rét 1.**

Zsombokos-rét 1. 2012: *Zsombékos-rét*, 1990: *Zsombokos-lapos*, 1776: *Zsombokos Lapos*. — Körülbelül 25-30 hold, nagyrészt mélyen fekvő, lapos terület a település középső részén, a Fürj-halomnál. Felszíne zsombékos. **Zsombokos-lapos**-nak is mondták. — DRAVICZKY 1990: 80, ÉGy., L16.IV.9/46. — T12-D4.

Zsombokos-rét 2. lásd **Zsombokos 1.**

Zsombokos-sziget 1767–1779: *Sompogos Sziget*. — Magasabb földhát, vizes időben sziget volt a település északnyugati határában, a Vicskus-csatorna mellett. Zsombékkal benőtt helyet jelölhetett. — T1.S.11.830/23. — T5-G4.

Zsombokos-tanya 1914: *Zsombokos tn. [tanya]*, 1912: *Zsombokos tn. [tanya]*, 1900: *Zsombokos tn. [tanya]*, 1886: *Zsombokos t[tanya]*, 1884: *Zsombokos tn. [tanya]*, [1884 k.]: *Zsombokos tn. [tanya]*. — Egykori lakott hely, tanya a település északi-északkeleti határában, a Pusztán, a Zsombokos-lapos területén. Erre utal a név. — GÖNCZY, HKFT., T9.K.31, T16.T.119, T16.T.460, T16.T.529, T16.T.563. — T7-E3.

Zsuga Anti tanyája lásd **Zsuga-tanya 1.**

Zsuga-dűlő lásd **Köves-halmi-dűlő**

Zsuga Imi-tanya 2012: *Zsuga Imi tanya*, 1972: *Zsuga tanya*. — Újabb tanya a település északi határában, az Új-osztás területén, a Bába-halom mellett. **Zsuga-tanya** néven is említik. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 55. — T12-C2.

Zsuga Imre utca lásd **Kéký Lajos utca**

Zsuga Marci tanyája 2012: *Zsuga Marci tanyája*, 1972: *Zsuga tanya*. — Tanya a település középső részén, a Keleti-főcsatornától nyugatra, a Görbeházi úttól délre, a Varjas nevű határrészen. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Zsuga-tanya** néven is ismerték. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 55. — T13-E5, T20-A1.

Zsuga-tanya 1. 2012: *Zsuga-tanya ~ Zsuga Anti tanyája*, 1972: *Zsuga tanya*, 1923: *Zsuga tny. [tanya]*. — Egykori tanya a település északkeleti határában, a Pusztá nevű határrész középső

részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Zsuga Anti tanyája**-ként is említik. — ÉGy., KÖRÖSI 1972: 55, T0.26.33.10. — T7-F5.

Zsuga-tanya 2. lásd **Zsuga Imi-tanya**, **Zsuga Marci tanyája**

Zsuzsi-dűlő lásd **Zsuzsika-dűlő**

Zsuzsika 1. 2024: *Zsuzsika ~ Zsuzsika-tanya | külső szarvasmarhatelep*. 1990: *Zsuzsika-tanya*. — Egykori tanya, majd szarvasmarhatelep a település északnyugati határában, az egykori Külső-Tedejen, a Keleti-főcsatornától nyugatra. Balogh Zsuzsánna tanyája volt, róla kapta a nevét, majd az Állami gazdaságé lett. **Zsuzsika-tanya** néven is ismerik. Vö. Zsuzsikai út, Zsuzsi-lapos. — DRAVICZKY 1990: térkép, ÉGy. — T5-G5.

Zsuzsika 2. lásd **Zsuzsika-dűlő**

Zsuzsika-dűlő 2024: *Zsuzsika-dűllő*, 2012: *Zsuzsika-dűlő ~ Zsuzsika ~ Zsuzsi-dűlő*, 1990: *Zsuzsika-dűlő*, 1981: *IV. dűlő*, 1972: *Zsuzsika dűllő*, 1891: *Pusztai IV. dűlő*. — Földterület és út a település északkeleti határában, a Pusztán. A 19. század végén itt földet birtokló Balogh Zsuzsánna nevezte el. A helybeliek **Zsuzsika** és **Zsuzsi-dűlő** néven is említik. Hajdúdorog felől ez a negyedik észak-déli irányú dűlő, ezért **Negyedik-dűlő**-nek is mondták. A 19. század végéről való kataszteri térképeken **Pusztai-Negyedik-dűlő** térképi megjelöléssel szerepel. Vö. Zsuzsika-part, Zsuzsika-tanya 1. — DRAVICZKY 1990: 28, ÉGy., KÖRÖSI 1972: 55, MoFnT. 2/9, T1.S.78.732/203–319. — T7-G5, T14-C1.

Zsuzsikai út 2024: *Zsuzsikaji út*. — Út a település északi határában, Tedejről vezet nyugati irányban a Zsuzsikáig. Erről kapta a nevét. — ÉGy. — T6-A5.

Zsuzsika-part 1990: *Zsuzsika-part*, 1938: *Zsuzsika-part*. — Enyhe kiemelkedés, művelés alatt álló földterület a település keleti-északkeleti határában, a Pusztán, a Nyíregyházi út mellett. Balogh Zsuzsánna birtokán volt, róla kapta a nevét, akinek szép gyümölcsöse volt itt. A gyümölcsöst később a Városi szeszfőzde kezelte, majd a Micsurin Termelőszövetkezet tulajdona lett. 1990-re már csak a maradványai voltak meg az egykori ültetvénynek. Vö. Zsuzsika-dűlő. — DRAVICZKY 1990: 40, MOLNÁR 1938a: 8. — T14-C3.

Zsuzsika-tanya 1. 2012: *Zsuzsika-tanya*. — Egykori tanya a település keleti–északkeleti határában a Pusztán, a Nyíregyházi út mellett, a Zsuzsika-dűlőben. Tulajdonosáról, Balogh Zsuzsánnáról nevezték el. — ÉGy. — T14-C3.

Zsuzsika-tanya 2. lásd **Zsuzsika 1.**

Zsuzsi-lapos 1990: *Zsuzsi-lapos*. — Szántó a település északnyugati határában, a Külső-Tedeben, a Keleti-főcsatornától nyugatra. Itt állt Balogh Zsuzsanna tanyája, a Zsuzsika-tanya, ehhez tartozott a lapos, innen a neve. — DRÁVICZKY 1990: 77. — T5-G5.

Források

AOkl. = KRISTÓ GYULA szerk., *Anjou-kori oklevéltár. 1–.* Csongrád Megyei Levéltár–Szegedi Középkorász Műhely, Budapest–Szeged, 1990–.

BAJKÓ 1973 = BAJKÓ MÁTYÁS, Egyházszervezet és iskolarendszer. In: RÁCZ ISTVÁN szerk., *Hajdúnánás története*. Hajdúnánás, 1973. 333–358.

BAKÓ 1973 = BAKÓ ENDRE, A meggyorsult idő. In: RÁCZ ISTVÁN szerk., *Hajdúnánás története*. Hajdúnánás, 1973. 411–445.

BARCSA 1900 = BARCSA JÁNOS, *Hajdú-Nánás város és a hajdúk történelme*. Hajdúnánás, 1900.

BARCSA 1902 = BARCSA JÁNOS, Helynevek. *Magyar Nyelvőr* 31 (1902), 118.

BARNA 2021 = BARNA ANITA, Hajdúnánás-Tedej településrész fejlődéstörténete. *Staféta* 6 (2021), 331–343.

BARNA 2021a = BARNA ANITA, *Egy szocialista mezőgazdasági nagyüzem és a hozzá kapcsolódó lakótelep kialakulása*. Kézirat. Szakdolgozat. A Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszékének könyvtára. Debrecen, 2021.

BARNA 2024 = BARNA ANITA, Tanyavilág helyére lakótelep. A hajdúnánás-tedeji lakótelep fejlődéstörténete 1949 és 1990 között. *Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltári Évkönyv* 48 (2024). Megjelenés alatt.

BENCSIK 1974b = BENCSIK JÁNOS, *A szarvasmarha paraszti tartása Hajdúnánáson a XVI–II. század végétől*. Hajdúsági Közlemények 1. Hajdúböszörmény, 1974.

BENCSIK 1984 = BENCSIK JÁNOS, Mindennapi élet a XVIII. századi Nánás szálláskertjein. *Ethnographia* 95 (1984), 541–557.

BorsOkl. = SUGÁR ISTVÁN, *Borsodi oklevelek a Heves Megyei Levéltárban. 1245–1521*. Herman Ottó Múzeum, Miskolc, 1980.

Bosz. = SCHRAM FERENC–NAGY ILONA–TÁRKÁNY SZÜCS ERNŐ szerk., *Magyarországi boszorkányperek. 1529–1768. 1–2*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1970.

BoszOkl. = KOMÁROMY ANDOR szerk. *Magyarországi boszorkányperek oklevéltára*. Budapest, 1910.

BUCZKÓ 1992 = BUCZKÓ JÓZSEF, *A hajdúnánási szőlőskertek népi építkezése*. Folklor és Etnográfia 69. Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Intézet. Debrecen, 1992.

BUCZKÓ 2012a = BUCZKÓ JÓZSEF, Fejezetek a hajdúnánási fürdőkultúra történetéből 1. Kádas fürdők a város határában. *Hajdúnánási Újság* 24/3 (2012), 7.

BUCZKÓ 2012b = BUCZKÓ JÓZSEF, Fejezetek a hajdúnánási fürdőkultúra történetéből. Kádas fürdők a város határában 2. Margit-fürdő. *Hajdúnánási Újság* 24/4 (2012), 5.

BUCZKÓ 2012c = BUCZKÓ JÓZSEF, Fejezetek a hajdúnánási fürdőkultúra történetéből. Strand-fürdő a város peremén? *Hajdúnánási Újság* 24/5 (2012), 8.

BUCZKÓ 2012d = BUCZKÓ JÓZSEF, Fejezetek a hajdúnánási fürdőkultúra történetéből 4. Strand-fürdő a keletin. *Hajdúnánási Újság* 24/6 (2012), 8.

BUCZKÓ 2012e = BUCZKÓ JÓZSEF, Fejezetek a hajdúnánási fürdőkultúra történetéből 5. Termálvíz 1000 méter mélyből. *Hajdúnánási Újság* 24/7 (2012), 8.

BUCZKÓ 2012f = BUCZKÓ JÓZSEF, Fejezetek a hajdúnánási fürdőkultúra történetéből 6. Tisztasági fürdő és az első szabadtéri medencék. *Hajdúnánási Újság* 24/7 (2012), 5.

BUCZKÓ 2014 = BUCZKÓ JÓZSEF, *A hajdúnánási Városháza*. Móricz Pál Város Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény, Hajdúnánás, 2014.

BUCZKÓ 2017 = BUCZKÓ JÓZSEF, *Szakmai koncepció az egykori városi termény mázsáló turisztikai célú hasznosítására*. Kézirat. Móricz Pál Városi Könyvtár, Hajdúnánás, 2017.

BUCZKÓ 2023 = BUCZKÓ JÓZSEF, Egyházak, vallási közösségek, valamint a szakrális építészet emlékei Hajdúnánáson. In: BARTHA ELEK–CSISZÁR IMRE–FORISEK PÉTER szerk., *Hajdúnánás története. A kezdetektől napjainkig*. Hajdúnánás, 2023. 441–475.

BUNDÁNE 2005 = BUNDÁNE GYÖNGYÖSI MÁRIA, *Hajdúnánás óvodatörténete*. Hajdúnánás, 2005.

Cs. = CSÁNKI DEZSŐ, *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában 1–3., 5.* Budapest, 1890–1913.

CSISZÁR 2013 = CSISZÁR IMRE, A mezőgazdasági termelőségvetkezések megerősödésének folyamata Hajdúnánáson 1956 után. In: PALLAI LÁSZLÓ szerk., *Vidék és város: ellentétek és kölcsönhatások a 20. századi Magyarországon*. Hajdúnánás Város Polgármesteri Hivatala, Hajdúnánás, 2013. 157–194.

DANI et al. = DANI JÁNOS–HÁGA TAMARA–BÁLINT MARIANNA, Hajdúnánás és környékének régészeti emlékei az Őskortól az Árpád-korig. In: BARTHA ELEK–CSISZÁR IMRE–FORISEK PÉTER szerk., *Hajdúnánás története. A kezdetektől napjainkig*. Hajdúnánás, 2023. 29–64.

DANKÓ 1964 = DANKÓ IMRE, Házformák Hajdúnánáson. *Ethnographia* 75 (1964), 58–94.

DANKÓ 2005 = DANKÓ IMRE, Adott utcanevek Nánáson. In: RIGÓ TAMÁSNÉ szerk., *Nánási kalendárium és helytörténeti olvasókönyv 2005*. Móricz Pál Városi Művelődési Központ és Könyvtár, Hajdúnánás, 2005. 157–159.

DANKÓ 2009 = DANKÓ IMRE, Hajdúsági híres vásárok. In: RIGÓ TAMÁSNÉ szerk., *Nánási kalendárium és helytörténeti olvasókönyv 2009*. Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény, Hajdúnánás, 2009. 170–174.

DÁVID 2001 = DÁVID ZOLTÁN, *Az 1598. évi házösszeírás*. Központi Statisztikai Hivatal Levéltára, Budapest, 2001.

DCSz. = KÁLNÁSI ÁRPÁD, *Debreceni cívis szótár*. A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének Kiadványai 83. Debrecen, 2005.

DF. = *Diplomatikai Fényképgyűjtemény. 1526 utáni dokumentumok*. Magyar Országos Levéltár.

DL. = *Diplomatikai Levéltár. Magyar Országos Levéltár, Mohács előtti gyűjtemény*.

DRAVICZKY 1986 = DRAVICZKY IMRE, *Határ – városrész – utcanevek*. Kézirat. Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény. Hajdúnánás, 1986.

DRAVICZKY 1990 = DRAVICZKY IMRE, *Hajdúnánás földrajzi nevei*. Hajdúnánás, 1990.

DRAVICZKY 1991 = DRAVICZKY IMRE, *Hajdúnánás tanyavilága 1–2. Élet a tanyán*. Kézirat. Móricz Pál Városi Könyvtár, Hajdúnánás, 1991.

DRAVICZKY 1992 = *A hajdúnánási legelő (köz) birtokosság történetjének rövid summázata*. Kézirat. Móricz Pál Városi Könyvtár, Hajdúnánás, 1992.

DRAVICZKY 1995a = DRAVICZKY IMRE, Tanyasi iskoláink: A Tedeji iskola. *Hajdúnánási Újság* 1995/15: 5.

DRAVICZKY 1995b = DRAVICZKY IMRE, Tanyasi iskoláink: Pusztai I. *Hajdúnánási Újság* 1995/16: 5.

DRAVICZKY 1995c = DRAVICZKY IMRE, Tanyasi iskoláink: A Pusztai II-es iskola. *Hajdúnánási Újság* 1995/17: 5.

DRAVICZKY 1995d = DRAVICZKY IMRE, Tanyasi iskoláink: Vidiföldi iskola. *Hajdúnánási Újság* 1995/18: 7.

DRAVICZKY 1995e = DRAVICZKY IMRE, Tanyasi iskoláink: Lopóhalmi iskola. *Hajdúnánási Újság* 1995/19: 7.

DRAVICZKY 1995f = DRAVICZKY IMRE, Tanyasi iskoláink: Ormóstanyai iskola. *Hajdúnánási Újság* 1995/20: 7.

DRAVICZKY 1995g = DRAVICZKY IMRE, Tanyasi iskoláink: Magitelki iskola. *Hajdúnánási Újság* 1995/21: 7.

DRAVICZKY 1995h = DRAVICZKY IMRE, Tanyasi iskoláink: A Balázstelki iskola. *Hajdúnánási Újság* 1995/22: 7.

DRAVICZKY 1995i = DRAVICZKY IMRE, Tanyasi iskoláink: A Nyiczky-réti iskola. *Hajdúnánási Újság* 1995/23: 7.

DRAVICZKY 1995j = DRAVICZKY IMRE, Tanyasi iskoláink: Az előháti iskola. *Hajdúnánási Újság* 1995/24: 7.

DRAVICZKY 1995k = DRAVICZKY IMRE, Tanyasi iskoláink: A Rehustanyai-Fürjhalmi iskola. *Hajdúnánási Újság* 1995/25: 7.

DRAVICZKY 2008 = DRAVICZKY IMRE, *Ragadvány- és előnevek Hajdúnánás polgárainál és deákjainál*. Hajdúnánás, 2008.

ÉGy. (Hajdúnánás) 2012 = PÁSZTOR ÉVA élőnyelvi gyűjtése.

ÉGy. (Hajdúnánás) 2024 = RESZEGI KATALIN élőnyelvi gyűjtése.

EKFT. = *Első katonai felmérés. 1763–1787*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/firstsurvey-hungary>

ÉrtSz. = BÁRCZI GÉZA–ORSZÁGH LÁSZLÓ szerk., *A magyar nyelv értelmező szótára 1–7*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1959–1962.

E 156 = *Urbaria et conscriptiones*. Magyar Országos Levéltár. Magyar kincstári levéltárak. Magyar Kamara Archivuma.

FEHÉR 1973 = FEHÉR ANDRÁS, A tőkés rendszer érdekharcra. In: RÁCZ ISTVÁN szerk., *Hajdúnánás története*. Hajdúnánás, 1973. 291–332.

FEHÉR 2007a = FEHÉR IMRE, Hajdúnánás város közigazgatási területi beosztása kerületek, utcák szerint. In: RIGÓ TAMÁSNE szerk., *Nánási kalendárium és helytörténeti olvasókönyv 2007*. Móricz Pál Városi Művelődési Központ és Könyvtár, Hajdúnánás, 2007. 226–229.

FEHÉR 2007b = FEHÉR IMRE, Idősebb Fehér Imre (1893–1983) városi kútmester által karbantartott kutak Hajdúnánás területén (1938–1950). In: RIGÓ TAMÁSNE szerk., *Nánási kalendárium és helytörténeti olvasókönyv 2007*. Móricz Pál Városi Művelődési Központ és Könyvtár, Hajdúnánás, 2007. 229–231.

H. FEKETE 1959 = H. FEKETE PÉTER, *Hajdúböszörmény helyneveinek adattára*. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 102. Budapest, 1959.

FÉNYES 1851 = FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, melyben minden város, falu és puszta, betűrendben körülményesen leíratik 1–4*. Pest, 1851.

FKnT. = URL: https://mnh.unideb.hu/geoname_registry. Korábbi kiadása: BÁBA BARBARA–NEMES MAGDOLNA, *Magyar földrajzi köznevektára*. A Magyar Névtár Kiadványai 32. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2014.

FNESz. = KISS LAJOS, *Földrajzi nevek etimológiai szótára 1–2*. Negyedik, bővített és javított kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988.

GÖNCZY = GÖNCZY PÁL–KOGUTOWICZ MANÓ, *Magyarország megyéinek kézi atlasza. 68 vm*.

1886. URL: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeptar/510/>

GÖRÖG = GÖRÖG DEMETER–MÁRTON JÓZSEF, *Magyar átlás az az Magyar, Horvát, és Tót országok' vármegyéji, s Szabad Kerületei és a határ-örző Katonaság' Vidékinek közönséges és különös tábláji*. 1802–1811.

HÉVVIZI 1977 = HÉVVIZI SÁNDOR, Gyoma földrajzi nevei. In: SZABÓ FERENC szerk., *Gyomai Tanulmányok*. Gyoma Nagyközség Tanácsa, Gyoma, 1977. 421–483.

HKFT. = *Harmadik katonai felmérés (1:25000). 1869–1887*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/thirdsurvey25000>

Hnt. = Magyarország helységnévtára a megfelelő évből. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.

HÖGYE 2017 = HÖGYE LAJOS, Kúriák nevei. *Hajdúsági Tükör 2017. december 20*: 3–5.

HUSVÉTH 2023 = HUSVÉTH ANDRÁS, Hajdúnánás a rendszerváltástól 2010-ig. In: BARTHA ELEK–CSISZÁR IMRE–FORISEK PÉTER szerk., *Hajdúnánás története: a kezdetektől napjainkig*. Hajdúnánás Város Önkormányzata, Hajdúnánás, 2023. 319–330.

IGMÁNDY 1938 = IGMÁNDY JÓZSEF, Adatok Hajdúnánás néprajzához. *Debreceni Szemle 12/3* (1938), 83–89.

IGMÁNDY 1941 = IGMÁNDY JÓZSEF, Hajdúnánási kiskertek. *Debreceni Szemle 15/3* (1941), 60–65.

Kállay = *A Nagykállói Kállay család levéltára 1–2*. Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság, Budapest, 1943.

Károlyi = GÉRESI KÁLMÁN, *A nagy-károlyi gróf Károlyi család oklevéltára 1–5. Codex Diplomaticus comitum Károlyi de Nagy-Károly*. Budapest, 1882–1897.

Kat. = *Kataszteri térképek. 19. század*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/cadastral>

KIS 1986 = KIS TAMÁS, *Kocsma- és csárdaneveink névtani vizsgálata*. Kézirat. Szakdolgozat. Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Könyvtára. K 1035. Debrecen, 1986.

KIS 1991 = KIS TAMÁS, Morgó. *Magyar Nyelvőr 115* (1991), 263–267.

KIS 1993 = KIS TAMÁS, Gugyori és Kutyakaparó 1. Egy alföldi csárdanévtípusról. *Névtani Értesítő 15* (1993), 180–185.

KISS 1937 = KISS ESZTER, *Hajdúnánási tájszó- és szöveggyűjtés*. Kézirat. Szakdolgozat. A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Könyvtára. K 26. Debrecen, 1929–1937.
 É. KISS 1970 = É. KISS SÁNDOR, *Hajdúhadház helynevei 2. Külsőségi elnevezések. A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1968*. Debrecen, 1970. 429–511.

KOC SIS-ÉLIÁS 2023 = KOC SIS ÁRON-ÉLIÁS JÁNOS, *Hajdúnánás iskolatörténete a kezdetektől a jelenkorig*. In: BARTHA ELEK-C SISZÁR IMRE-FORISEK PÉTER szerk., *Hajdúnánás története. A kezdetektől napjainkig*. Hajdúnánás, 2023. 483–505.

KOGUTOWICZ = KOGUTOWICZ MANÓ, *Magyarország vármegyéinek kézi atlasza*. MFI Rt., Budapest, 1905. Újrakiadás Magyar Mercurius, Budapest, 2004.

KOMORÓCZY 1971 = KOMORÓCZY GYÖRGY szerk., *Hajdúdorog története*. Gyula, 1971.

KOROKNAI 1996 = KOROKNAI ÁKOS 1996. A Tungsram Rt. első évszázada. *Honismeret* 24/4 (1996), 57–63.

KOVÁTS 1973 = KOVÁTS ZOLTÁN, *A népesség*. In: RÁCZ ISTVÁN szerk., *Hajdúnánás története*. Hajdúnánás, 1973. 32–86.

KÖRÖSI 1972 = KÖRÖSI SÁNDOR, *Hajdúnánás földrajzi nevei*. Kézirat. Szakdolgozat. Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Könyvtára. K 648. Debrecen, 1972.

KUTASI 2019a = KUTASI IMRE, *Határhasználat, tagosítás, tanyásodás – A téma percepciója a történeti szakirodalomban és a folyamatok bemutatása Hajdúnánás példáján*. *Új Nézőpont* 6/1 (2019), 59–81.

KUTASI 2019b = KUTASI IMRE, *Hajdúnánás periférikus területeinek kialakulása, különös tekintettel az Újházhelyre*. *Új Nézőpont* 6/4 (2019), 63–78.

KUTASI 2021 = KUTASI IMRE, *A hajdúnánási tanyák pusztulásának folyamata*. *Néprajzi Látóhatár* 30/3–4 (2021), 59–79.

KUTASI 2024 = KUTASI IMRE, *Az 1920-as házhelyosztás Hajdúnánáson*. *A makói József Attila Múzeum Évkönyve* 6 (2024), 154–165.

LÁZÁR = HAJDÚ MIHÁLY-MOLNÁR JÓZSEF, *Az első magyar térkép helynevei*. Magyar Névtani Dolgozatok 7. Budapest, 1978.

LIPSZKY, Map. = LIPSZKY JÁNOS, *Mappa Generalis Regni Hungariae partiumque adnexarum Croatiae, Slavoniae et Confiniorum Militarium Magni item Principatus Transylvaniae*. 1808.

LIPSZKYMT. = LIPSZKY JÁNOS, *[Munkatérkép a Mappa generalis Regni Hungariae című térkép szerkesztéséhez]*. 1799–1803. URL: <https://maps.hungaricana.hu/hu/OSZKTerkeptar/2252/>

LIPSZKY, Rep. = LIPSZKY JÁNOS, *Repertorium locorum objectorumque in XII tabulis mappae regnorum Hungariae, Slavoniae, Croatiae et Confiniorum Militarium, Magni item Principatus Transylvaniae occurrentium*. 1808. In: LIPSZKY JÁNOS, *A Magyar Királyság és társ országai térképe és névtára. 1804–1810*. DVD. Arcanum Adatbázis Kft., Budapest, 2005.

L9.V.301 = MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár V. 301. Hajdúnánás Város Közgyűlésének iratai. 1606–1848. – a) Közgyűlési jegyzőkönyvek. 1696–1847. 1., 5. és 17. kötet – c) Tedej és Vid pusztákra vonatkozó iratok. 1606–1848. 1. doboz, 2. és 3. kötet.

L9.V.304 = MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár V. 304. Hajdúnánás Város Gazdájának iratai. 1796–1847. – a) Kézikönyvek. 1796–1847. 1., 3., 4. és 5. kötet.

L16.IV.9 = MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár IV. 9. Szabolcs Vármegye Törvényszékének iratai (Acta judicialia). 1629–1848. 46. doboz.

MaKF. = *Magyarország katonai felmérése. 1941*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/hungary1941>

MAKSAY 1990 = MAKSAY FERENC, *Magyarország birtokviszonyai a 16. század közepén 1–2*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.

MÁRÓ 2009 = MÁRÓ GÁBOR, *Kocsmák, csárdák, vendéglátóhelyek*. Kézirat. Móricz Pál Városi Könyvtár, Hajdúnánás, 2009.

MÁRÓ 2015 = MÁRÓ GÁBOR, *Gulyakutak*. In: RIGÓ TAMÁSNÉ szerk., *Nánási kalendárium és helytörténeti olvasókönyv 2015*. Hajdúnánási Szellemi Műhely, Hajdúnánás, 2015. 170–184.

MENNER-HAJDÚ 1980 = IFJ. MENNER ÖDÖN-HAJDÚ SÁNDOR, *Kabay János ifjúkora, származása, pályafutása és a morfingyártás ötletének megszületése*. *Gyógyszerészet* 24/10 (1980), 385–388.

MERVÓNÉ 1985 = MERVÓ ZOLTÁNNÉ, *Hajdú-bihari iskolák*. A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Közleményi 22. Debrecen, 1985.

MKFT. = *Második katonai felmérés. 1819–1869*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/secondsurvey-hungary>

MNL. = ORTUTAY GYULA főszerk., *Magyar Néprajzi Lexikon 1–5*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977–1982.

MÓDY 1973 = MÓDY GYÖRGY, A falutelepülés külső kerete a honfoglalás utáni első századokig. In: RÁCZ ISTVÁN szerk., *Hajdúnánás története*. Hajdúnánás, 1973. 21–31.

MoFnT. 1 = FÖLDI ERVIN szerk., *Magyarország földrajzinév-tára 1. Fontosabb domborzati, táj- és víznevek*. Kartográfiai Vállalat, Budapest, 1984.

MoFnT. 2/9 = FÖLDI ERVIN szerk., *Magyarország földrajzinév-tára 2. Hajdú-Bihar megye*. Kartográfiai Vállalat, Budapest, 1981.

MOLNÁR 1938 = MOLNÁR JÓZSEF, Hajdúnánási határnevek és azok hagyományai. *Hajdúnánási Református Gimnázium Értesítője* 1938. 7–18.

MOSSE 1924 = MOSSE RUDOLF, *Magyarország kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági címtára*. Budapest, 1924.

MUCSINÉ 2013 = MUCSINÉ TÓTH IRÉN, A hajdúnánási Hattyú áruház. In: RIGÓ TAMÁSNÉ szerk., *Nánási kalendárium és helytörténeti olvasókönyv 2013*. Hajdúnánási Szellemi Műhely, Hajdúnánás, 2013. 182–185.

NÉMETH 2023 = NÉMETH PÉTER, *A XI–XIV. századi Szabolcs megye települései. Adattár*. Nyíregyháza, 2023.

M. NEPPER et al. 1981 = M. NEPPER IBOLYA–SÖREGI JÁNOS–ZOLTAI LAJOS, *Hajdúsági halmok*. Hajdúsági Közlemények 8. Hajdúböszörmény, 1981.

N 78 = Magyar Nemzeti Levéltár. Regnicolaris levéltár. Archivum regni. Országos összeírások. Ladula BB-CC. Ladula GG-HH 1715. évi összeírás. 8. téka.

OLÁH 1973 = OLÁH JÓZSEF, Ipar, kereskedelem. In: RÁCZ ISTVÁN szerk., *Hajdúnánás története*. Hajdúnánás, 1973. 209–247.

OROSZ 1973 = OROSZ ISTVÁN, Mezőgazdasági termelés és agrártársadalom. In: RÁCZ ISTVÁN

szerk., *Hajdúnánás története*. Hajdúnánás, 1973. 89–208.

OROSZ 1982 = OROSZ ISTVÁN, A tanyák kialakulása a Hajdúságban. *A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Évkönyve* 9 (1982), 27–41.

PAPP 2023 = PAPP KLÁRA, „Nemes Szabad Hajdú Nánás Város” a kora újkorban. In: BARTHA ELEK–CSISZÁR IMRE–FORISEK PÉTER szerk., *Hajdúnánás története. A kezdetektől napjainkig*. Hajdúnánás, 2023. 81–155.

PÁSZTOR 2010 = PÁSZTOR ÉVA, Elpusztult települések lokalizációjának kérdéséről. Kísérlet a középkori Süldő falu azonosítására. *Helynévtörténeti Tanulmányok* 5 (2010), 169–187.

PÁSZTOR 2013. = *Hajdúnánás határneveinek névrendszertani vizsgálata*. Doktori értekezés. Kézirat. Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszék Könyvtára, Debrecen, 2013.
PÁSZTOR 2022 = PÁSZTOR ÉVA, *Halmok könyve. Fejezetek Hajdúnánás kurgánjainak történetéből*. Nánási Füzetek 34. Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény, Hajdúnánás, 2022.

RÁCZ 1973 = RÁCZ ISTVÁN, Jobbággy alávetettség – hajdúvárosi szabadság. In: RÁCZ ISTVÁN szerk., *Hajdúnánás története*. Hajdúnánás, 1973. 249–290.

RÉVÉSZ 1853 = É. KISS SÁNDOR, *Révész Imre 1853. évi helynévgyűjteménye*. Magyar Névtani Dolgozatok 21. Budapest, 1981.

RIGÓNÉ 2001 = RIGÓ TAMÁSNÉ, *Hajdúnánási almanach*. Hajdúnánási Szellemi Műhely–Hajdúnánás Városi Önkormányzat, Hajdúnánás, 2001.

SUGÁR 1974 = SUGÁR ISTVÁN, Adatok Polgár, Szentmargita, Csősz, Kékes és Szentmiklós történetéhez. 1261–1717. In: BENCsik JÁNOS szerk., *Polgár története*. Polgár Nagyközségi Közös Tanács, Polgár, 1974. 417–502.

SZÜCS 2005 = SZÜCS ERNŐ, Hajdúnánási halmok, darálók. In: RIGÓ TAMÁSNÉ szerk., *Nánási kalendárium és helytörténeti olvasókönyv 2005*. Móricz Pál Városi Művelődési Központ és Könyvtár, Hajdúnánás, 2005. 247–253.

TAR 2004 = TAR JÓZSEF, Ötven éve nyitotta meg kapuit a Hajdúnánási Nevelőotthon. In: RIGÓ TAMÁSNÉ szerk., *Nánási kalendárium és helytörténeti olvasókönyv 2005*. Hajdúnánási Szellemi Műhely, Hajdúnánás, 2004. 113–116.

TESz. = BENKŐ LORÁND főszerk., *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára 1–3. Mutató 4.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1967–1976.

TIMÁRI 1971 = TIMÁRI LAJOS, *Hajdúnánás város történetéből. 1251-től 1945-ig.* Kézirat. Móricz Pál Városi Könyvtár, Hajdúnánás, 1971.

TIMÁRI 1982 = TIMÁRI LAJOS, *Városunk régi települési elosztása.* Kézirat. Néprajzi gyűjtés. Móricz Pál Városi Könyvtár, Hajdúnánás, 1982.

TKD. = LÁSZLÓFALVI VELICS ANTAL–KAMMERER ERNŐ szerk., *Magyarországi török kincstári defterek 1–2.* Budapest, 1886–1890.

T0.26.33.1 = Hajdúnánás város utcahálózati térképe. Tervezte és kiadja: Somogyi Gyula. [1910 k.]. Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény.

T0.26.33.2 = Hajdúnánás város. Somogyi Gyula. 1935. Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény.

T0.26.33.3 = Ivóvízes kútak 1946-ban Hajdúnánáson. [Belterület.] Somogyi Gyula térképén bejelölte: Fehér Imre városi kútmester. 1935/1946. Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény.

T0.26.33.4 = Hajdúnánás város térképe. Somogyi Gyula. 1904. Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény.

T0.26.33.5 = Hajdúnánás M. Város. Tanya. Térképvázlat. 1933. Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény.

T0.26.33.6 = Kutak Hajdúnánáson. A vezetékes víz bevezetése előtt. [Belterület.] Draviczy Imre. 1985. Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény.

T0.26.33.7 = Hajdúnánás. [Utcaterkép.] 1990 u. Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény.

T0.26.33.8 = Hajdúnánás város. [Utcaterkép.] Somogyi Gyula. 1930 k. Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény.

T0.26.33.9 = 09.04.01. csatornajárás. [Vízügyi térkép]. 2021. Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság, Hajdúszoboszlói szakaszmérnökség, KFCs. 201. számú örtelep, Hajdúnánás.

T0.26.33.10 = Hajdúnánás Hajdu megyei rendezett tanácsu város kataszteri térképének másolata az 1923. évi mérnöki nyilvántartás szerint. Budapest, 1924.

T1.S.11.830/1 = Mappa universalis totius cammeralis dominium Tokajensis, genuinum situm terrenorum cammeralium, nec non locorum inter et circumjacentium exhipens... 1768. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139 Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. 830/1.

T1.S.11.830/14 = Mappa teritorii Bód... [1767–1779]. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139 Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. 830/14.

T1.S.11.830/16 = Charten von der Büder Controvers... 1776. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139 Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. 830/16.

T1.S.11.830/22 = Mappa praedii Vid... [1767–1779]. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139 Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. 830/22.

T1.S.11.830/23 = Mappa Praedii Dedej... 1767–1779. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139 Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. 830/23.

T1.S.11.1500 = Charten von Praedium Ratz Vid. 1808. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139 Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. 1500.

T1.S.12.XI.2 = Geographische Charte des Königreichs Hungarn. 1782–1784. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139 Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. XI.2.

T1.S.70.72/1–8 = Plan der Wasser Ausgüsse des Theis Flusses in die Heiduken Städt bis zum errichten Damme zwischen Beöszermény und Ujváros, und von dannen in den grossen Morrast in denen Püspök Ladányer Gräntzen,

Sár rétye genannt. [18. sz.]. – MNL Országos Levéltára S 70. Vegyes kéziratok térképek. 16. sz.–20. sz. 72/1–8.

T1.S.78.732/1-14 = Dorf Nánás in Ungarn Zabolcher Comit. 1856. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 78) Térképek. 1786–1948. 732/1–14.

T1.S.78.732/15-202 = 1. Hajdu Nánás város Magyarországi, Hajdu kerületben 1871.1872; 2. Hajdu Nánás r. t. város Hajdu megyében 1891. 1: 1871–1872; 2: 1891. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 78) Térképek. 1786–1948. 732/15–202.

T1.S.78.732/203-319 = Hajdu megye, Hajdu-Nánás r. t. város. 1891. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 78) Térképek. 1786–1948. 732/203–319.

T9.DvT.1502 = Cím nélkül [A hajdúnánás-debreceni vasútvonal és a Böszörményi út közötti barom- és lóvásártér és a méntelep]. 1899. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratok térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – b) Debrecen szabad királyi város. 1750–1961. DvT.1502.

T9.HmK.2/61-62 = Cím nélkül [Hajdúnánás]. 1871. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.2. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kataszteri térképeinek gyűjteménye. 1883–1971. – d) Hajdú vármegye. 1851–1957. HmK.2/61–62.

T9.HmK.11 = Hajdúnánás tagosított határrészének pusztaszelvénnyel. 1886. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.2. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kataszteri térképeinek gyűjteménye. 1883–1971. – d) Hajdú vármegye. 1851–1957. HmK.11.

T9.HmK.12 = Hajdúnánás tagosított határrészének Fürj és lopóhalom járás szelvénnyel. 1886. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.2. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kataszteri térképeinek gyűjteménye. 1883–1971. – d) Hajdú vármegye. 1851–1957. HmK.12.

T9.HmT.5 = H. Nánás Város Pusztaszelvénnyel. 1885. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratok térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – d) Hajdú vármegye. 1878–1969. HmT.5.

T9.HmT.6 = Cím nélkül [Hajdúnánásnak a 9835 sz. 1882 sz. alatti peregyezség alapján tagosított határrészéről felvett osztályozási térkép].

1885. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratok térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – d) Hajdú vármegye. 1878–1969. HmT.6.

T9.HmT.8 = H. Nánás város tagosított határrészének Pusztaszelvénnyel. 1886. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratok térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – d) Hajdú vármegye. 1878–1969. HmT.8.

T9.HmT.9 = H. Nánás város tagosított határrészének Fürj és Lopóhalom járás szelvénnyel. 1886. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratok térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – d) Hajdú vármegye. 1878–1969. HmT.9.

T9.HmT.10 = H. Nánás város tagosított határrészének Tedej, Nyiczkiöld és Verestenger járás szelvénnyel. 1886. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratok térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – d) Hajdú vármegye. 1878–1969. HmT.10.

T9.HmT.11 = H. Nánás város tagosított határrészének Vídiföld szelvénnyel. 1886. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratok térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – d) Hajdú vármegye. 1878–1969. HmT.11.

T9.HmT.12 = H. Nánás város külső Nagy Legezőjének rendezés utáni térképe. 1886. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratok térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – d) Hajdú vármegye. 1878–1969. HmT.12.

T9.HmT.13 = H. Nánás város tagosított határrészének Zajgató járás szelvénnyel. 1886. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratok térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – d) Hajdú vármegye. 1878–1969. HmT.13.

T9.HmT.18 = Cím nélkül [Hajdúnánás kataszteri térképeinek kivonata]. 1893. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratok térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – d) Hajdú vármegye. 1878–1969. HmT.18.

T9.HvT.2/a = Planum exhibens situationem Oppidi Haidonialis Nanas delineatum... 1783/1867. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratok térképe-

inek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.2/a.

T9.HvT.5/a = Occasione delineationis ex officio Partis Cameralis Praedii Dedej, ejusdem haec quoque Pars Oppidi Hajdonicalis Nánás est delineata et Oppido eodem resignata. [1780k.] – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.5/a.

T9.HvT.5/b = Planum exhibens situationem Oppidi Haidonicalis Nánás delineatum... 1783. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.5/b.

T9.HvT.9/b = Szabad Hajdu-Nánás várossa lakosai birtokában lévő Szálásbeliföldek Térképe, melyen mindenkinek birtoka Telkeskönyvi szám szerint kivanjeelve. 1838/1867. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.9/b.

T9.HvT.38 = Szabad Hajdú Nánás Város területi Térképe. 1846. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.38.

T9.HvT.39 = Nánási határban Tisza-ártér térképe. 1854. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.39.

T9.HvT.41 = Hajdunánás városa lakosai birtokában levő u.n. szálásföldeknek térképe. [1820]. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.41.

T9.HvT.43 = Hajdunánás városa határában levő u.n. lopóhalomi járás térképe. 1838. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.43.

T9.HvT.46 = Másolatja. A Nánási hatá[rnak] ugynevezett Réti kaszál[ója] [ideig]lenes felosztásra K. ... Térképnek. 1824/1854. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Haj-

dú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.46.

T9.HvT.47 = Nánási Pusztavid térképe. [1855]. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.47.

T9.HvT.48/1-4 = A H. nánási adományos és belső tedeji közlegelőből az államkölcson fedezésére hasznóbér alá kiosztott földek térképe. 1855. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.48/1–4.

T9.HvT.49 = A belső tedeji és adományos nánási legelőből kiosztott földek térképe. 1856. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.49.

T9.HvT.50 = Croquis über die Ried und Culturenweise Vermessung der Pusztas Belső-Tedej gehörend zu Gemeinde Nánás. [1857]. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.50.

T9.HvT.51 = Cím nélkül [Belső Tedej pusztas és Vid pusztas térképe]. [1857]. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.51.

T9.HvT.52 = Croquis über die Ried und Culturenweisen Vermessung der Pusztas Vid... 1857. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.52.

T9.HvT.53 = Cím nélkül [Pusztas Belső Tedej gehörend zu Nánás]. [1857]. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.53.

T9.HvT.54 = Nánási Rét az illető Birtokosok között egytagbani felosztásának térképe. 1858. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratós térké-

peinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.54.

T9.HvT.55 = Nánási Vidi-Pusztá térképe... 1858. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratos térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.55.

T9.HvT.56 = Nánási Rét az illető Birtokosok közt egytagbani felosztásának térképe. 1858. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kéziratos térképeinek gyűjteménye. 1657–1969. – c) Hajdú városok. 1657–1874. HvT.56.

T9.K.31 = Nyiregyháza und Hajdú-Nánás. [1884k.]. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.3. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár katonai térképeinek gyűjteménye. 1890–1940. K.31.

T9.Ny.34 = A' külső Tedeji pusztá kiosztási térképe. 1858. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.4. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár nyomtatott térképeinek gyűjteménye. 1772–1977. Ny. 34.

T9.Ny.103 = Hajdúnánás város térképe. [1910]. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.4. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár nyomtatott térképeinek gyűjteménye. 1772–1977. Ny. 103.

T9.Ny.117 = Hajdúnánás határtérképe. [1920]. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.4. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár nyomtatott térképeinek gyűjteménye. 1772–1977. Ny. 117.

T9.Ny.208 = Hajdúnánás általános rendezési terv. 1969. – MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár XV.4. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár nyomtatott térképeinek gyűjteménye. 1772–1977. Ny. 208.

T10.FM.37 = Plaga Controversa Inter Possessionem Búd, ad Dominium Tokaiense spectantem et inter Terrenum Polgari ad Venerabile Capitulum Agriense spectantem. 1762. – MNL Heves Vármegyei Levéltár XV.1. Térképek gyűjteménye. 1704–1950. – b) Egri Főkapitán Magánlevéltárának térképei. 1704k.–1944. 37.

T16.T.119 = Nyiregyháza und Hajdú-Nánás. 1884. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T.119.

T16.T.460 = Nyiregyháza és Hajdúnánás. 1912. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei

Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T.460.

T16.T.529 = Nyiregyháza és Hajdú-Nánás. 1900. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T.529. T16.T.563 = Nyiregyháza und Hajdú-Nánás. 1914. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T.563.

T16.T.573 = Hajdúnánás. 1944. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T.573.

T21.TK.136 = Charten von der Ka[mer]al Pusztá Wid... 1776. – Országos Széchenyi Könyvtár TK. Önálló kéziratos térképek. 136.

T21.TK.430 = Conspectus praevius incl: cottus Szaboltsensis. [1799k.]. – Országos Széchenyi Könyvtár TK. Önálló kéziratos térképek. 403.

T21.TK.503 = Cím nélkül [A diósgyőri és a to-kaji uradalmak térképe a környező területekkel]. [1780k.]. – Országos Széchenyi Könyvtár TK. Önálló kéziratos térképek. 403.

T21.TK.1853 = Szabolcs Megye kiterjedését ábrázoló térkép... 1848. – Országos Széchenyi Könyvtár TK. Önálló kéziratos térképek. 1853. T21.TK.1854 = A' hajdu városok kerülete' választó kerületek felosztásának területi térképe. [1848]. – Országos Széchenyi Könyvtár TK. Önálló kéziratos térképek. 1854.

T21.TK.2164 = Cím nélkül [Szabolcs vármegye topográfiai térképe]. [1800–1802]. – Országos Széchenyi Könyvtár TK. Önálló kéziratos térképek. 2164.

T22.B.IX.a.521 = Administrativ- und General-Karte des Königreiches Ungarn. 1858. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B IX a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. 521.

ÚCsnT. = HAJDÚ MIHÁLY, *Újmagyarkori családneveink tára. XVIII–XXI. század*. Budapest, 2012.

ÚMTsz. = B. LŐRINCZY ÉVA főszerk., *Új magyar tájszótár 1–5*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979–2010.

VÁLYI = VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása* 1–3. Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás. Somorja, 2003.

VARGA 1882 = VARGA GEIZA, *Hajdumegye leírása. A magyar orvosok és természetvizsgálók 1882. Debreczenben tartott XXII^{dik} nagy gyűlésének alkalmából*. Debrecen, 1882.

VárReg. = KARÁCSONYI JÁNOS–BOROVSKY SAMU, *Regestrum Varadiense examinum ferri candentis ordine chronologico digestum, descripta effigie editionis a. 1550 illustratum*. Budapest, 1903.

Tiszadob

TISZAVASVÁRI

K a s z i b a

Hármas-határ

Hármas-határ-domb

Nyiczky-zug

Fehér-határi-kút

Fehér-határi-erdő

Fehér-határ

Kasziba-szeg

Hosszú-hát

Hosszú-sziget

Pongor-sziget

Egyház-földek

Nagy-Gróf

Tedeji-Gróf

Nagy-Órfa

Órfalaposi-Kis-kút

Kút-gödör

Rikács-tarosa

Rikács-hát

Bete-tábla

Gencsi sor

2

3

4

5

T4

A

B

C

D

1

E

F

G

H

1

2

3

4

5

TISZAVASVÁRI

A

B

C

D

1

2

3

4

5

T6

TISZAVASVÁRI

E

F

G

H

1

2

3

4

5

T7

TISZAVASVÁRI

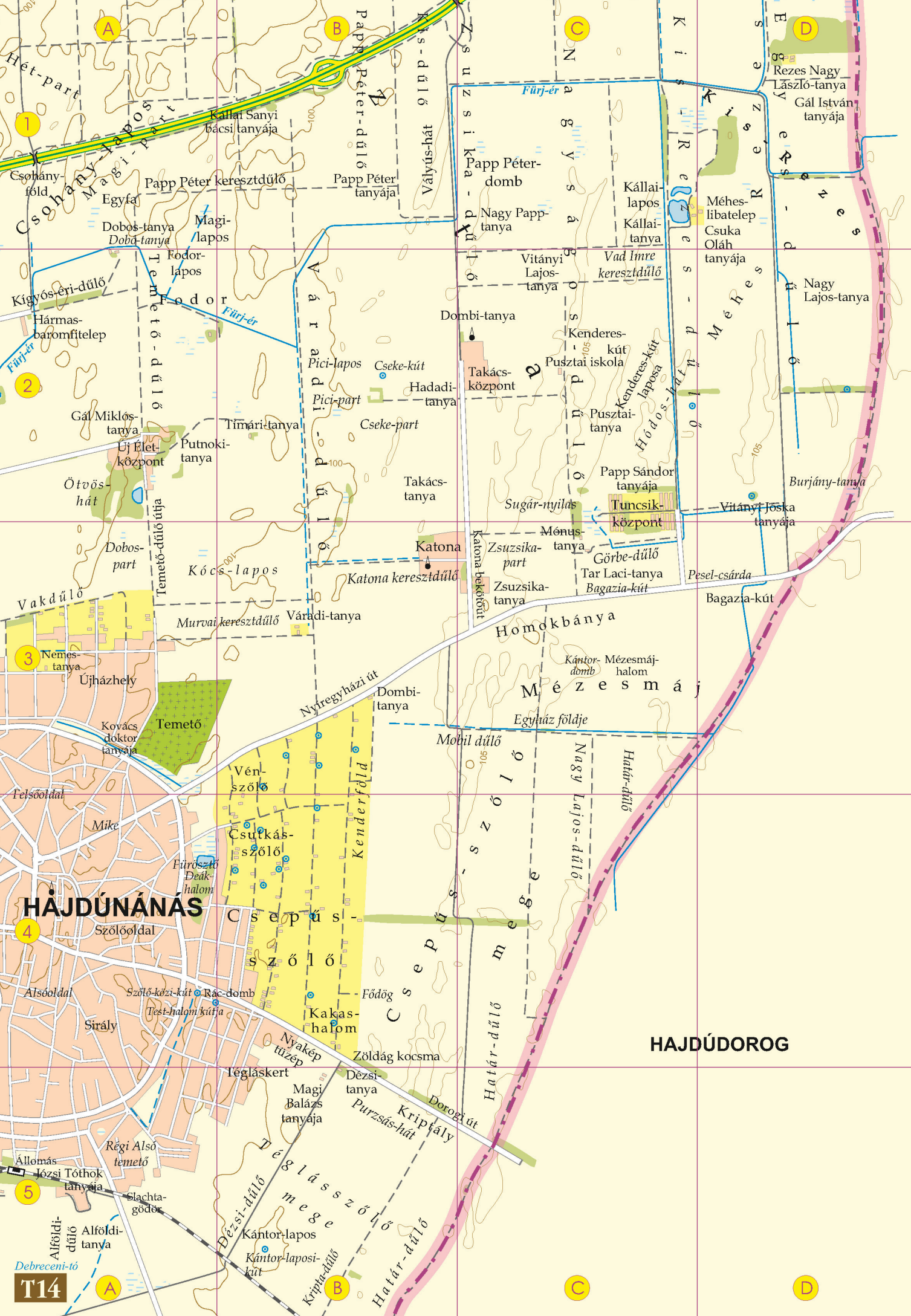

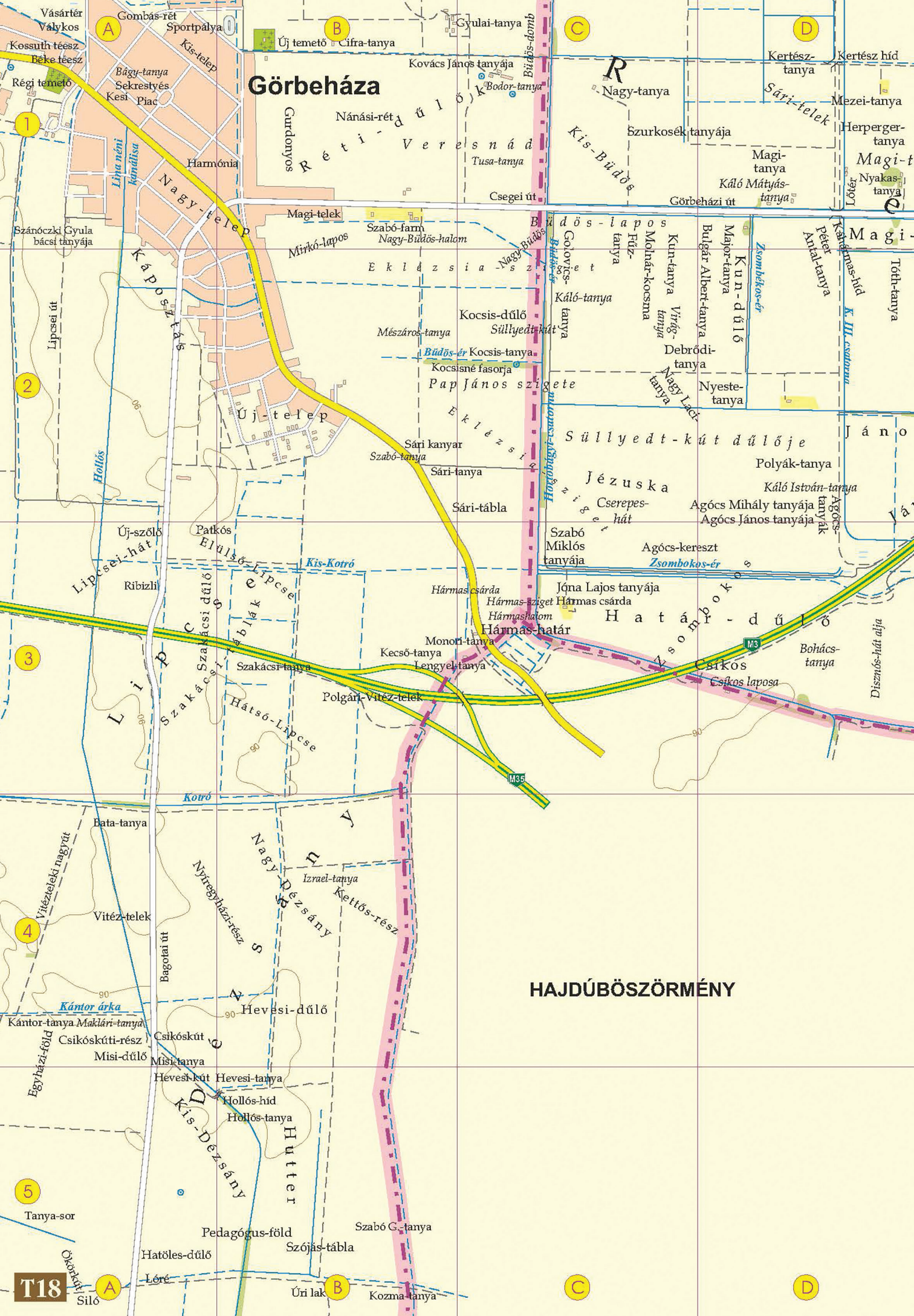

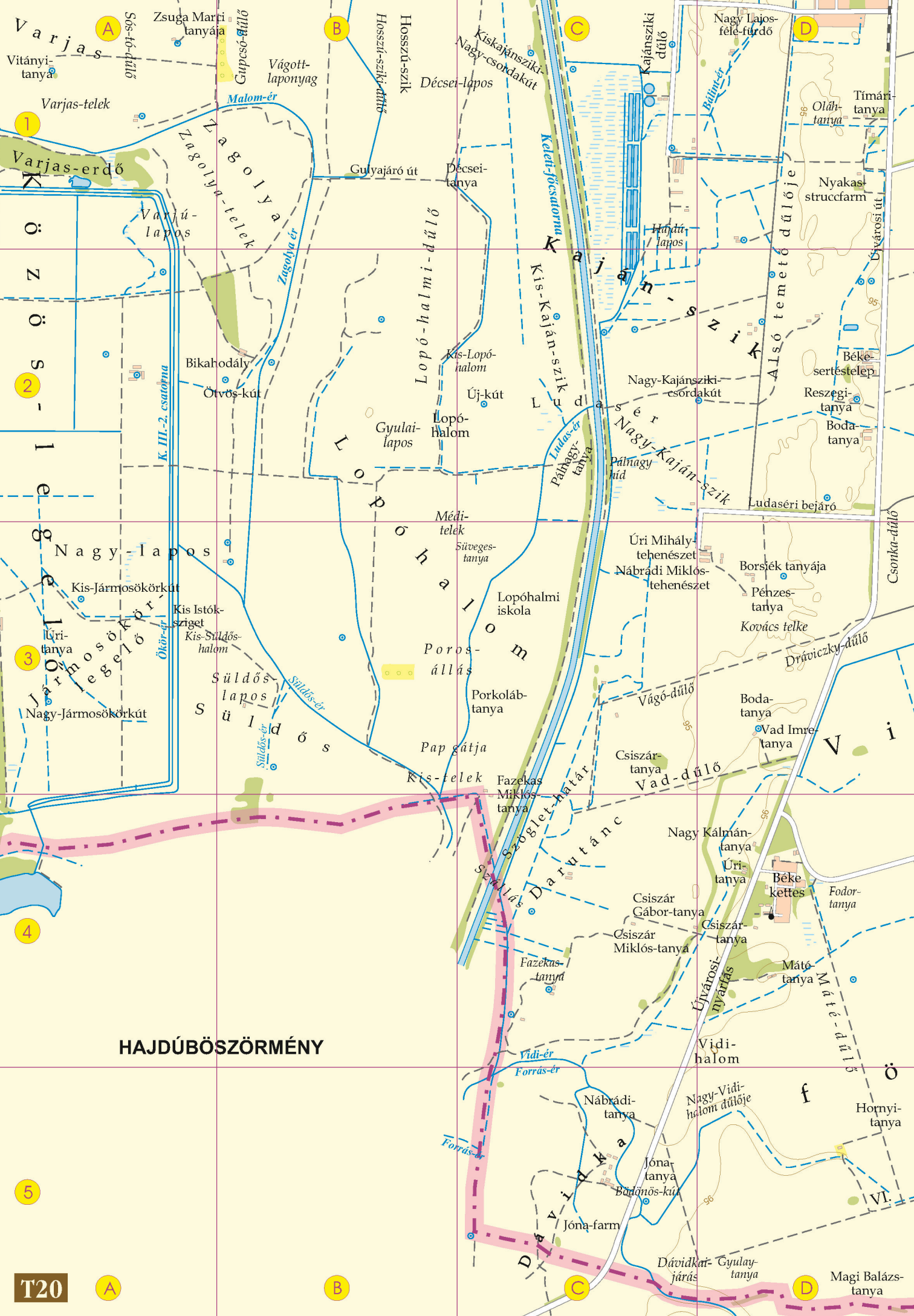
HAJDÚNÁNÁS

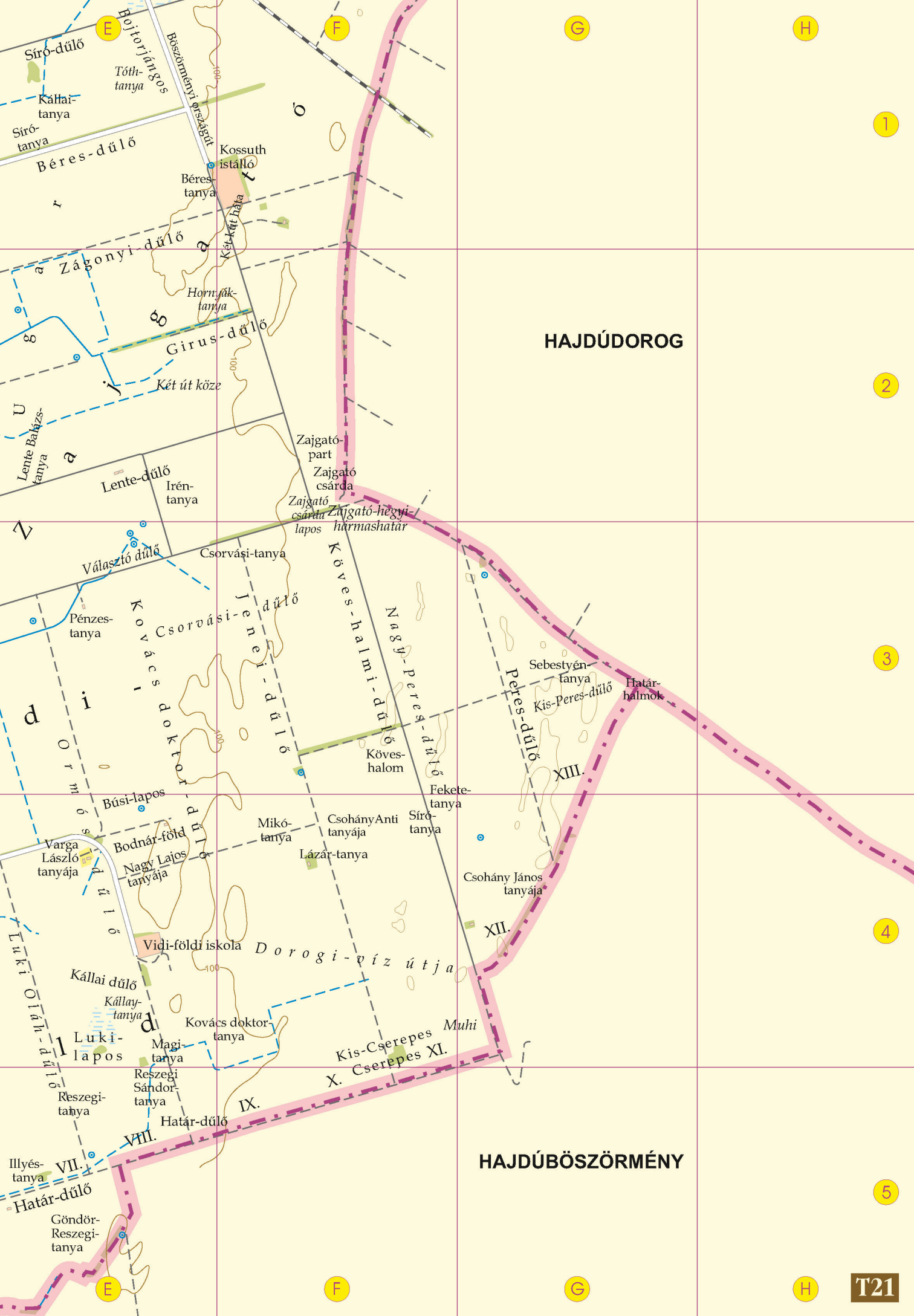

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

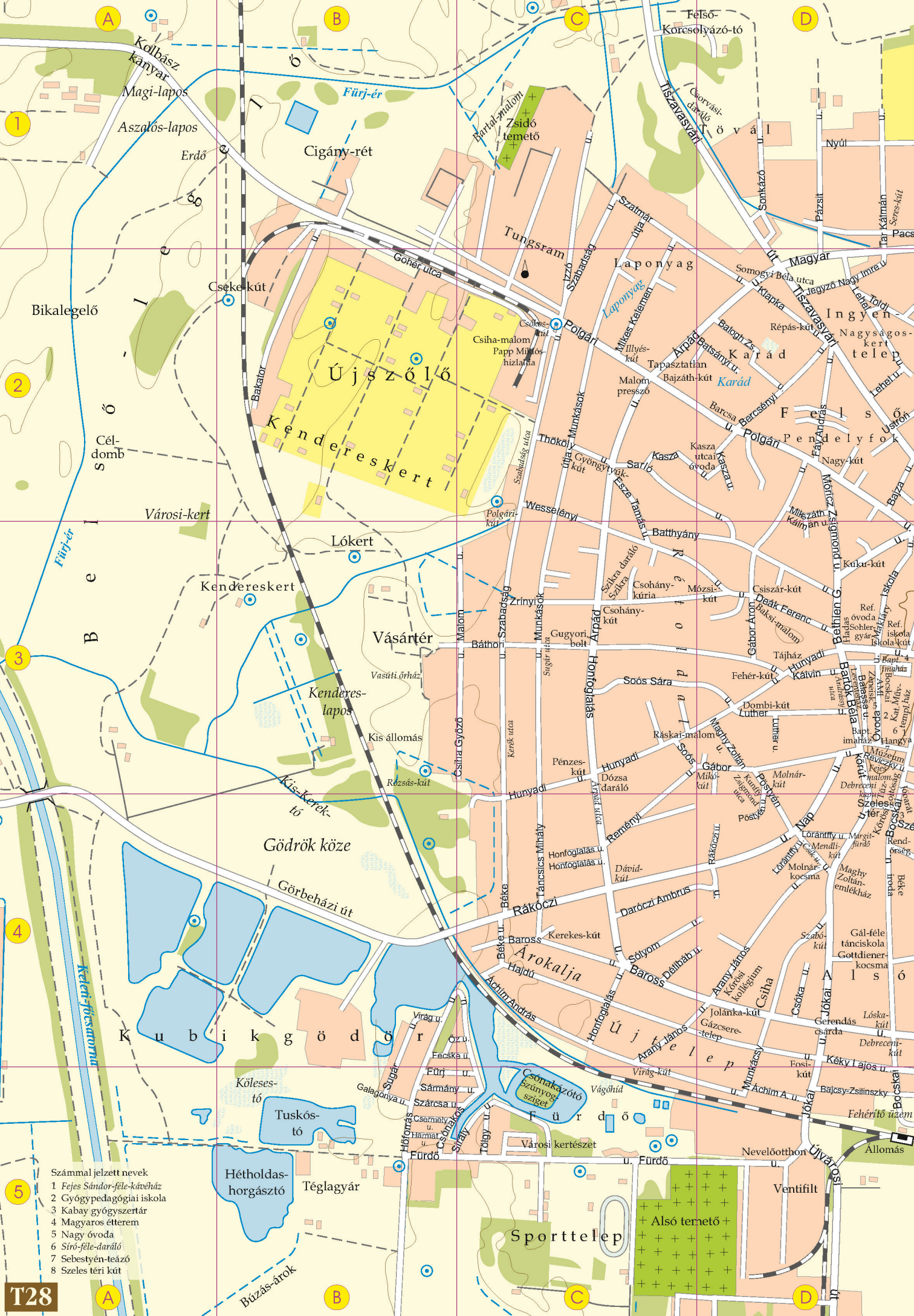

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

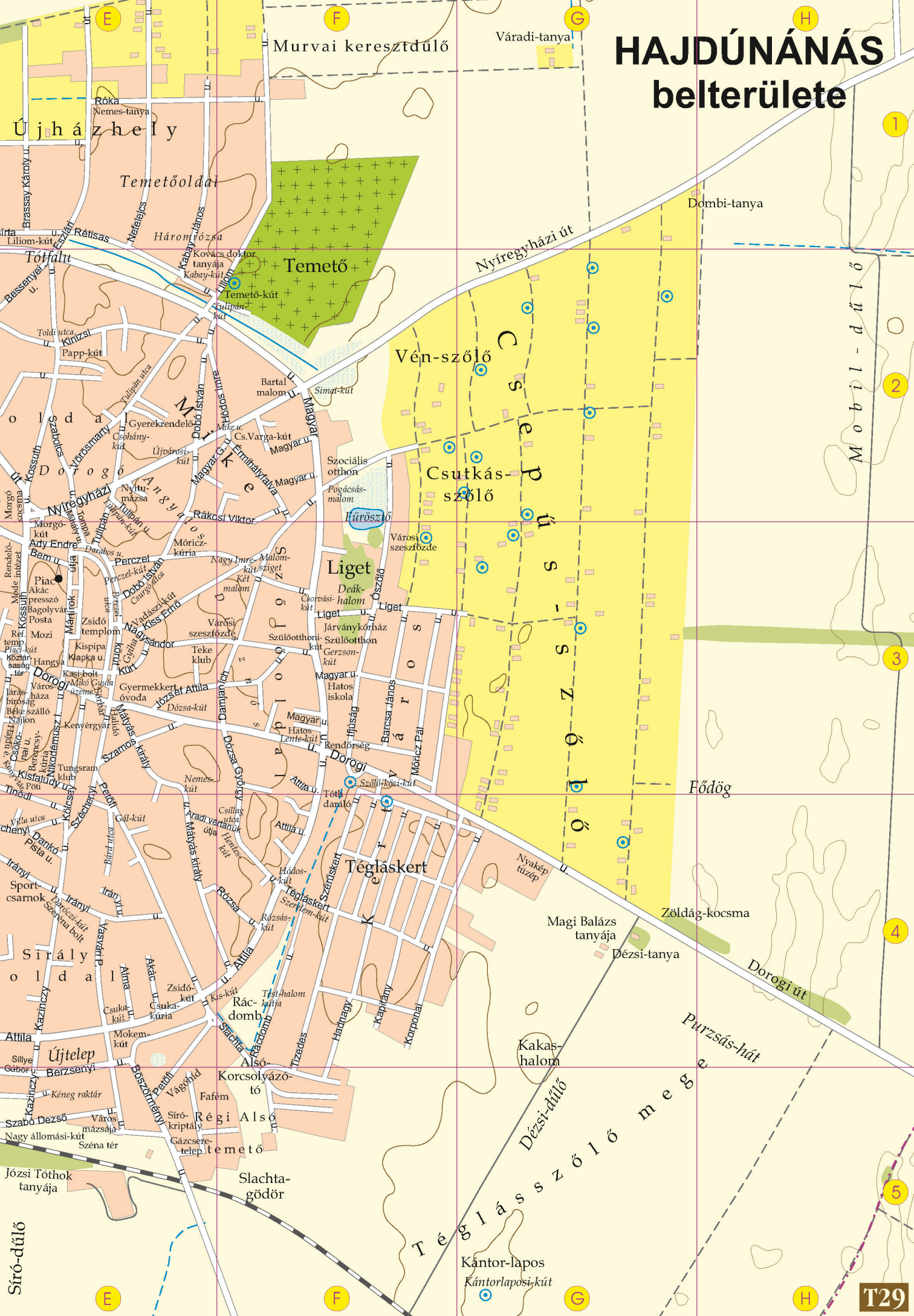
HAJDÚDOROG

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

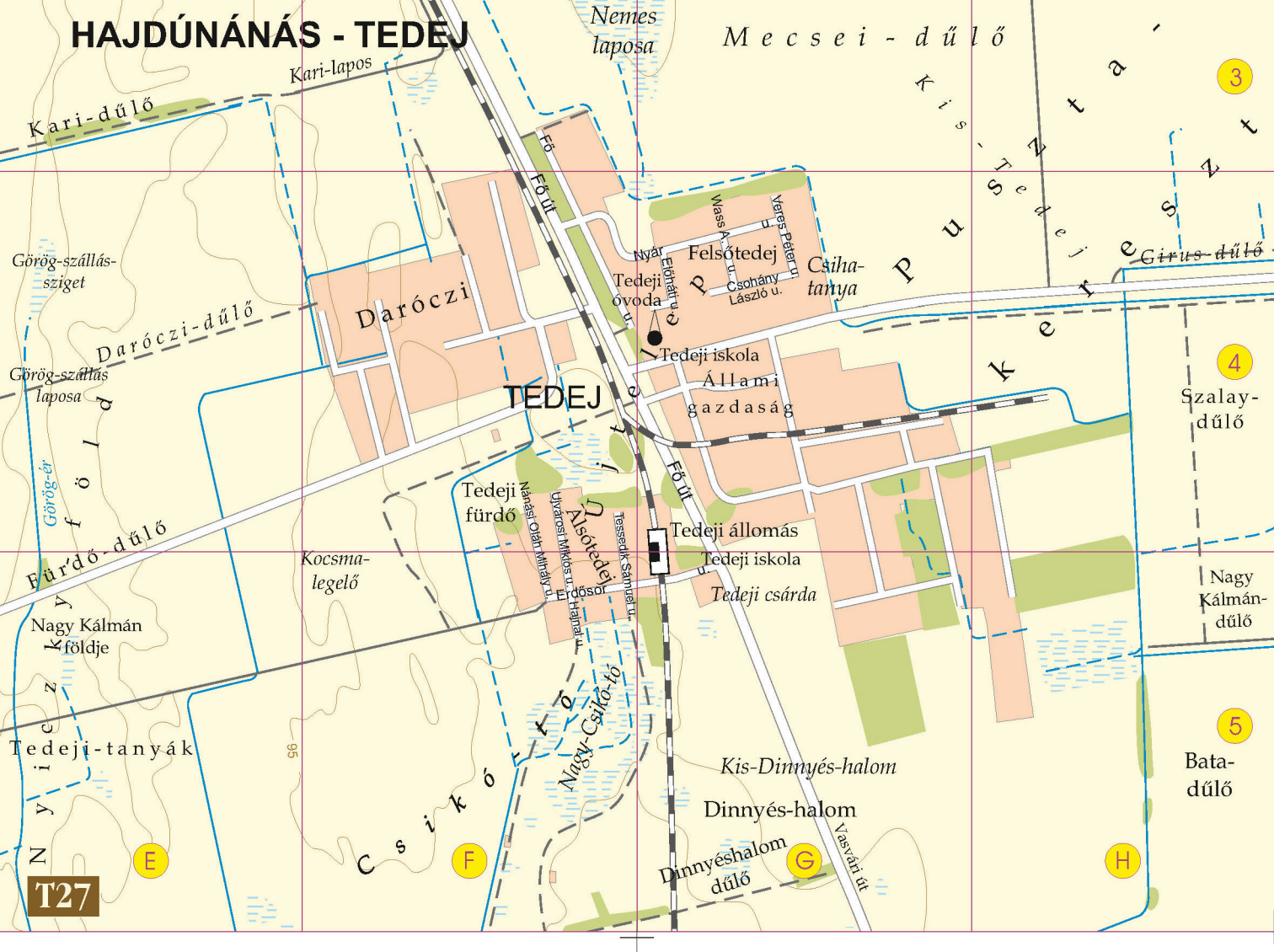

- Számmal jelzett nevek
- 1 Fejes Sándor-féle-kávéház
 - 2 Gyógypedagógiai iskola
 - 3 Kabay gyógyszertár
 - 4 Magyaros étterem
 - 5 Nagy óvoda
 - 6 Siro-féle-daráló
 - 7 Sebestyén-teázó
 - 8 Szeles téri kút

HAJDÚNÁNÁS belterülete

HAJDÚNÁNÁS - TEDEJ

Magyar Nemzeti Helynévtár Füzetek 3.

A kiadvány a
MAGYAR NEMZETI HELYNÉVTÁR 1.
A HAJDÚNÁNÁSI JÁRÁS HELYNEVEI
című kötet Hajdúnánásra vonatkozó anyagait tartalmazza.

Készült a Magyar Tudományos Akadémia Nemzeti Kutatási Programok
Magyar Nemzeti Helynévtár Programja keretében,
a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékén.

Helynévatlasz: Schwarcz Gyula
Légifotók: Civertan Grafikai Stúdió
Fotók: Draviczky Imre, Eszenyi Arnold, Fodor Pál, Füz László, Gombos László,
hajdunanas.hu, Hajdúnánási Gyógyfürdő, Hajdúnánás képekben régen és most,
Hajdúsági Múzeum, Harangi Mária, Juhász Attila, Lakatos Attila, Molnár Zsolt,
Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény, Népművészeti
Alkotótábor, Pásztor Éva, Reszegi Katalin, Szólláth Zoltán, Tar József,
Veres Barnabás, wikimedia

© Pásztor Éva, Reszegi Katalin, Szálkai Tamás, 2024
© Debreceni Egyetemi Kiadó – Debrecen University Press, beleértve
az egyetemi hálózaton belüli elektronikus terjesztés jogát is, 2024

ISBN 978-963-615-207-9

Kiadja a Debreceni Egyetemi Kiadó, az 1795-ben alapított Magyar
Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
dupress.unideb.hu

Felelős kiadó: Karácsony Gyöngyi
Technikai szerkesztő: Porció Veronika
Borítóterv, tipográfia: Gacsályi Gábor
Készült a Kapitális Kft. nyomdájában.

